PROMPTUARIUM STATUTORUM OMNIUM ET CONSTITUTIONUM REGNI...

Polonia, Pawel Szczerbic

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
27 R
3

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

13-3, i, 34

Digitized by Google

Digitized by Google

PROMPTVARIVM STATVTORVM OMNIVM Et Conſtitutionum REGNI POLONIAE

Per PAVLVM SCZERBIC
Secretarium S.R.M. conſcriptu

CVM INDICE
Rerum et Verborum copioſiſſimo
ſingulari, eiuſdem PAVLI SCZERBIC
ſtudio, & diligentia confecto

CVM GRATIA & PRIVILEGIO S.R.M.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE
SOC. IESV. BIB. SEC. COLL. ROM.

IVSTITIA · PRVDENTIA

BRVNSBERGAE.
Typis Georgij Schoenfels
ANNO. DOMINI. M.DC.IV.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO DOMINO
DOMINO

IOANNI ZAMOISKI DE ZAMOSCIE R.P. SVPREMO CANCELLARIO ET EXERCITVVM DVCI BELZEN. MAriaburgen. Derpaten. Miedzyrecen. &c. Capitaneo, &c. &c.

Domino & fautori ſuo colendiſſimo.

CVm tuo beneficio Illuſtriſſime Domine, Sereniſſimo olim & pientiſſimo Regi noſtro Stephano commendatus, & in Secretariorum Regiorum numerum cooptatus, annum iam primũ & vigeſimũ, iudicijs Regijs conſiliarius aſſideam, nihil mihi toto hoc tempore fuit antiquius, quã vt primum quidem Devs nihil in me deſideret, deinde verò prudentiſſimi illius Principis & tuæ ipſius de me conceptæ expectationi ſatisfacerem. Hinc eſt vt ad eam qualemcunq; quam mihi iam olim comparaueram, & Ciuilis, & noſtri iuris cognitionem, repetita lectione, commentandi etiã & ſcri-

Digitized by Google

bendi curā adiunxerim, & ea quę à me concepta erant in compendium redegerim, quod antea quoq; adoleſcens, gratia exercendi ingenij, in transferendo iure Saxonico, eodemque magnis ſumptibus, ijſq; meis proprijs, promulgando præſtiteram.

Et primum quidem Oeconomiam iuris Ciuilis ſequutus, (vti & ab alijs factitatum animaduerteram) in ſex partes totum opus diſtribuendum putaui, quarum primam iuri perſonarum dedi, in qua ea omnia continentur, quæcunq; ad munus principis, officia dignitariorum, & officialium, deniq; ad perſonas aliorum quorumuis hominū pertinent. Secundam rebus, cum publicis, tum priuatis aſſignaui. Ad tertiam omnia contuli, quæcunque ad iudiciorum normam pertinent. In quarta de delictis & criminibus. In quinta de bello & re militari. In vltima de Ducatibus Regni tractaui. In legibus vero ipſis, illud præcipuè obſeruaui, vt non quidem ipſum verborum contextum, ſed ſenſum legum exprimerem, ita tamē ne quid

Digitized by Google

quid ad intellectum totius legis deſiderari poſſe videretur. Quoniam autem opuſculum hoc tale eſſe volui, vt repertorij potiùs, quàm ſolidi aut perfecti alicuius voluminis formam habeat, ideo ad quamlibet legem, ex vna parte Reges & annos poſui. In altera verò, editionum Laſcij, Pryluſij, Herborti, & Conſtitutionum Regni, à tempore SIGISMVNDI I. Regis, ad tempora vſque Sereniſſimi Regis noſtri SIGISMVNDI III. qui nobis fœliciſſimè & ſanctiſsimè imperat, folia connotaui, ita vt ſi quis ex ipſis fontibus haurire maluerit, ſtatim ad manum habeat, quo loco id quod vult reperire debeat. Cùm itaq; hi mei labores, voluntate Sereniſſimi Regis mei in lucem prodeunt, eos tibi nominiq́; tuo maximo dedicandos cenſui, cuius rei cauſas me habuiſſe iuſtiſſimas exiſtimo. Primùm quidem quod vir ſis in Republica noſtra princeps, patriæq́; noſtræ pater, taceo hic egregia tua facta, æterna poſteritatis memoria digniſſima, immortalem gloriam, infinitas victorias. Non enim ea à me dignè ac

 ſuffici-

ſufficienter recenſeri poſſunt, cum neq; huius libelli ſint, neq; mearum virium. Deinde quod ſis legum omnium noſtrarum, libertatumq́; Regni, cuſtos vigilantiſsimus, & præ alijs fideliter in pectore condita geras, ita vt meritò omnes, quicunq; in concinnandis legibus noſtris laborant, tibi earum prudentiſsimo moderatori, operas ſuas ſub cenſuram exhibere debere videantur. Præterea, quod ſciam te in animum induxiſſe, vt aliquando cura operaq́; tua, ius noſtrũ in bonum aliquẽ ordinẽ redigatur, hac ergo mea opella tuam volui operâ iuuare, laboriſq́; aliquantulum pro virili leuare. Hoc ſi præſtitero fœlices labores meos exiſtimabo, ſin minùs, ſufficiet mihi animi in te mei & gratitudinis teſtificatio. Patiêris itaque benignus, vt ſub tuis auſpicijs, & ſub tuo patrocinio tutũ ſit, quicquid minerua rudior, memoria attrita, oculi diurna nocturnaq́; lectione fracti, ætas ad decrepitam inclinans, in his aſſiduis & grauiſſimis occupationibus meis facere potuerunt, me verò meoſq́; eadem

Digitized by Google

dem gratia, & fauore proſequi non deſinas quo hucuſque proſequutus es. Deus verò qui docuit manus tuas ad prælium, & digitos tuos ad bellum, tibi adſit in omnibus conſilijs tuis; vt noſtri patriæque diutiſſimè curam geras incolumis. Cracouiæ diebus Iulij. Anno 1603.

Illuſtriſſimæ D. Tuæ

Obſequentiſsimus

Paulus Sczerbitz S. R. M.
Secretarius.

HVIVS OPERIS PARTES

SVNT SEX.

Pars
- I. De Iure perſonarum.
- II. De Rebus pub. & priuatis.
- III. De Iudicijs.
- IV. De Delictis.
- V. De Bello, & re militari.
- VI. De Ducatibus Regni.

Primæ

PRIMÆ PARTIS CAPITA.

1 De Rege.
2 De Interregno.
3 De Comitijs.
4 De Statutis & Conſtitutionibus.
5 De Spiritualibus.
6 De Senatoribus, & Dignitarijs Regni, nec non Officialibus Curiæ.
7 De Officialibus Terrarum.
8 De Capitaneis.
9 De Nobilibus.
10 De Ciuitatibus.
11 De Scultetijs.
12 De Cmethonibus.
13 De Seruis.
14 De Vagis & mendicis.
15 De Iudæis.
16 De Iuramentis Dignitariorum.

SECVN-

Digitized by Google

SECVNDÆ PARTIS CAPITA.

1 De Rebus Fiſci & bonis Regalibus.
2 De Salis fodinis.
3 De Vijs publicis, & poduodis.
4 De Fluminibus.
5 De Vectigalibus & theloneis.
6 De Moneta.
7 De Contributionibus.
8 De Fundorum Nobilium liberate.
9 De Patria poteſtate.
10 De Teſtamentis.
11 De Tutoribus.
12 De Diuiſione inter fratres, & familia herciſcunda.
13 De Statu mulierum, & iure dotali.
14 De Contractibus, debitis, & obligationibus.
15 De Fideiuſſionibus.
16 De Poſſeſſione & præſcriptionibus.

TERTIÆ

Digitized by Google

TERTIÆ PARTIS CAPITA.

1 De Iudiciis Comitialibus.
2 De Iudiciis poſt Curiam.
3 De Iudiciis Terreſtribus.
4 De Iudiciis Colloquialibus.
5 De Iudiciis Tribunalis Regni.
6 De Iudiciis Commiſſarialibus, & bonorum Regalium limitibus.
7 De Iudiciis finium regundorum.
8 De Iudiciis Caſtrenſibus.
9 De Iudiciorũ, & Conuentuũ ſecuritate.
10 De Proceſſu iuris antiquo.
11 De Proceſſu iuris nouo, dilationibus, & iure deliberandi.
12 De Exceptionibus.
13 De Suſcipieñ. recognitionibus, & Actis.
14 De Procuratoribus.
15 De Foro competenti.
16 De Citationibus.
17 De Miniſterialibus.
18 De Inhibitionibus.
19 De Probationibus, & tranſactionibus,
20 De Appellationibus.
12 De Re iudicata, eiuſq; exequutione.
22 De Salario & taxa reſcriptorum.

QVARTÆ

Digitized by Google

QVARTÆ PARTIS CAPITA.

1 De Violentijs tam in Ciuitatibus quàm in vijs commiſſis.
2 De Domus inuaſione.
3 De Raptoribus.
4 De Vulneribus.
5 De Homicidiis.
6 De Proſcriptis & infamibus.
7 De Prædis ac furtis.
8 De Falſariis & calumniatoribus.
9 De Incendiariis.
10 De Violenta expulſione, & turbata poſſeſſione.
11 De Iniuriis, damnis, & inuentis.
12 De Abigeis, & ſi quadrupes pauperiem fecerit.
13 De Feris animalibus, venationibus & apiſteriis.
14 De Saluo conductu.
15 De Hæreticis.
16 De Rebellibus.

QVINTÆ

QVINTÆ PARTIS CAPVT.

1 De Bello, Expeditionibus, & diſciplina militari.

SEXTÆ PARTIS CAPITA.

1 De Magno Ducatu Lithuaniæ.
2 De Ducatu Ruſſiæ.
3 De Ducatu Pruſſiæ.
4 De Ducatu Maſouiæ.
5 De Ducatu Oſvviecimenſi, & Zatorienſi.
6 De Ducatu Kiouienſi.
7 De Terra Belzenſi.
8 De Terra Podlachiæ.
9 De Terra VVolhiniæ.
10 De Terra Liuoniæ.

NOTA-

Digitized by Google

NOTARVM AD MARGINES
POSITARVM EXPLICATIO.

L. Statutum Ioannis Laski.
S. Statutum Sigiſmundi primi.
P. Statutum Iacobi Priluſij.
HL. Statutum Ioannis Herborti Latinū
HP. Statutum eiuſdem Polonicum.
C. Conſtitutiones Regni.

PROMPTVA-

Digitized by Google

PROMPTVARII

STATVTORVM OMNIVM ET CONSTITVTIONVM REGNI POLONIÆ,

per

PAVLVM SCZERBICZ

Secretarium Sac. R. Maieſt.

conſcripti;

PARS PRIMA, De Iure perſonarum.

CAPVT PRIMVM.

DE REGE.

Kaſi. Wiś. 1368. *Inſuper ſtatuim9:*

QVI CORAM REGE EXtracto gladio aliquem vulnerat, ſine gratia puniatur. Si abſq; vulnere gladium extrahit, in gratia Regis conſiſtat. Idem fiet ſi id coram Capitaneo factum fuerit. L. 39. P. 22. HL. 303. HP. 9.

Ibidem.

In Curia Regis res minutas furatus, auris periculo ſubſit. L. 39. P. 22. HL. 103. HP. 10.

Kaſi. Nieś. 1454. Item pollicemur:

Rex terras aliquas ingrediens, cum Capitaneis ius dicat. L. 93. P. 207. HL. 223. HP. 31.

Kaſi. Nieś. 1454. Inprimis igitur.

Rex neminem captiuabit, nec cuiquam bona recipiet, niſi ſit iure victus. L. 92. 48. P. 456. HL. 223. HP. 240.

Rex

Digitized by Google

Kas. 3. in Nieſſ. 1454. Item promittim9. — L. 93. P. 78. HL. 252.

Rex differentias omnes inter Status Spiritualem & Secularem componat.

Alex. Petr. 1504. Nos de innato. — P. 22. L. 7.
Steph. Crac. 1576. Korona Krolewſka. — C. 149.

Regia Diademata, Theſaurarius Regni Cracouiæ aſſeruet: Idq́; ſub clauibus Caſtellani Cracouienſis, Palatinorum Cracouieñ. Poſnanieñ. Wilneñ. Sandomirieñ. Caliſsieñ. Troceñ. qui eas non aperiant, niſi omnium Ordinum conſenſu. Abſens ex iuſta cauſa clauem mittat, defuncti verò ſigillum & clauſtrũ per reliquos aperiatur.

Sig. Crac. 1539. Crimen læſæ Maieſtatis. — P. 21. HL. 70. HP. 9.

Crimen læſæ Maieſtatis, non niſi in perſona Regia committitur.

Sig. 3. Crac. 1588. De crimine. — C. 22.

Hoc eſt: machinatione, conſpiratione, violento conatu, facto ipſo in vitam Regiam. Cuius criminis ſuſpectus vir Nobilis, debet ab Inſtigatore, cum ſcitu Regni ſupremi Marſchalci, ad Conuentum citari. Citatio debet ſex ſeptimanis ante terminum poni. Relatio eius poſitionis, in acta Caſtrenſia loci illius inſcribatur, in quam citatio ipſa inſeratur, atq; eadem Citato in Conuentu particulari illius diſtrictus innoteſcat, & per Miniſterialem publicetur. Citatus peremptoriè compareat. Rex poſt auditam cauſam ipſe è Senatu ſecedat, eamq́; Senatoribus & Nuncijs iudicandam relinquat, qui vbi concordes in vnam ſententiam iuerint, feratur decretum; Rege præſente, ex ſcripto, per Marſchalcum. Si verò concordes non fuerint, maior pars concludat. Ad hoc iudicium pertinere debent Nuncij numero octo, qui iurati ſententias dicant, & ſententiæ illorum, Senatorum ſententijs pares ſint. Delator Inſtigatori adſit, qui & Plebeius eſſe poteſt. Quod ſi probationes manifeſtæ & notoriæ non fuerint, vel ſententiæ numero pares fuerint, citatus propior ſit ad euadendum: complex eiuſdem criminis, vbi contra illum ſufficienter probatum fuerit, ad ſimilem pœnam condẽnetur. Citato non niſi viginti perſonæ, tàm in Comitijs quàm in Iudicio aſsiſtant, inter quos & amici & ſerui computentur. Procurator Citato detur, ſi eo opus habuerit, cui dilatio ad delibarandum & reſpondendum ad diem tertiam concedatur, ſi eam petierit. Quod ſi Citatus iniuſtè accuſetur, delator Nobilis pœna calumniatorum

Digitized by Google

torum iuxta Conſtitutioñ. Anni 1565. Plebeius verò pœna capitis puniatur. Vbi autem citatus per iuramentum euadit, pœnæ iſti non ſubiacebit delator. Tales cauſæ non protrahantur per Inſtigatorẽ, alioquin citatus in euaſione condemnabitur, niſi ipſe citatus dilatione veræ infirmitatis negotium differat, quæ ſola in ijs cauſis admittatur. Prouocari etiam ad ſcrutinium poterit ſi opus fuerit. Idem proceſſus ſeruetur contra perduelles, & cōtra eos, qui in Rempub. peccant, in quibus cauſis ipſe Rex Senatui aſsidebit, & maiori parti ſentētiarum adhęrebit. Quod ſi in cauſis perduellionis, delator non reperiatur, ipſe Inſtigator, cum ſcitu Marſchalci agat, documenta tamen ſufficientia habeat.

Aug. Petr. 1550. A naprzod.

Rex non niſi liberè electus coronetur. P. 17. C. 2.

Et Caſi. 3. 1451. Quantum ad Coronationes.

Idq; ab Archiepiſcopo & Epiſcopis qui ad ea pertinēt. P. 22. C. 2. HP. 8,

Aug. Petr. 1550. Win przeſodznych. Iag. 1422. & 1433.

Pœnas pecuniarias iudicialiter iniunctas, Rex nemini conferat. C. 2. HL. 180. HP. 508. L. 48. 52. P. 242.

Caſi. Wiſl. 1368. Vt itaq;.

Pœna 14. Marcarum Regi debetur, in caſibus incendij, diſpercuſsionis viæ, ſi quis in expurgatione ſui defecerit, extractionis gladij coram Iudicio, & denegatæ cautionis.

Steph. Crac. 1576 Rády Koronne.

Rex titulo hæredis non vtatur. C. 147.

Inter diſsidentes de religione pacem conſeruet.

Abſq; Senatu in negotijs Reipub. perſonam, & dignitatem Regiam, legationes, bella, expeditiones concerneñ. nihil ſtatuat, ſaluis ijs, quæ ad Conuentum pertinent. Legationes tamen, quæ Rempublicam non tangunt poterit cum Senatoribus Regni expedire. C. 159.

Expeditionem bellicam abſq; Comitijs non indicat.

Nobilitatem neq; precario, neq; ſolutione quinque marcarum ſuper haſtam, extra fines Regni ducat, niſi ex laudo communi. Quod ſi quando acciderit, extunc Nobilitas diutius vltra duas ſeptimanas in loco expeditioni aſsigna-

Digitized by Google

aſsignato non detineatur. Si verò Rex vltra fines Regni eam duxerit, quinque marcas cuilibet Nobili, tàm equiti quàm pediti, numeret, pro quibus non vltra vnum quartuale bellum ſeruiant.

Tempore belli tormenta, puluerem, pixidarios, globos, & cuſtodiam omnem, ſuo ſumptu prouideat.

Fines Regni ſuo ſumptu defendat, Salua Quarta. Ibidem.

Vota Senatorum conciliet,& ei parti adhæreat,quæ ad leges & libertates Regni proximè accedit. C. 160.

Senatores ſedecim præſentes ſemper habeat.

Comitia nō niſi biennio indicat, neq; ea diutiùs,quàm ſex ſeptimanis celebret, particularibus Conuentibus pręmiſsis.

Sigillo annulari in cauſis Reipub. non vtatur. Ibidem.

Officia & dignitates non minuat, neq; impediat.

Fundorum hæreditariorum vſum, etiam fodinas minerarum, non impediat.

Allegationes iuris externi non admittat,quibus probari debeat, donationes antiquas hæreditarias feudum eſſe, niſi fortè in literis id expreſſum ſit. Ibidem.

Iudicia vltimæ inſtantiæ Tribunalis Regni conſeruet, & ſi Nobilitati aliquando placuerit, rurſus Iudicia ſuſcipiat.

Contributiones extra Comitia non inſtituat.

Neq; coniugia abſq; Senatu, neq; diuortia abſq; iuſtis cauſis,quærat.

Steph. Crac. 1576. Articuli de obedientia.

Articulus de non præſtanda Regi obedientia, vbi contrà leges peccaret, ita intelligi debet, vt id tum demū fiat, cum Rex temerè, ſciens, volens peccauerit, neq; Senatus admonitionibus ſuis quidquam proficeret. C. 161.

Sig. Crac. 1588. De pactis.

Rex pacta & fœdera cum externis renouet, neq; de ijs tum & de legationib⁹ audiendis & expediendis, abſq; Senatoribus in Curia præſentibus, quicquam ſtatuat. C. 24.

Sig. Warſ. 1589. Tranſactio.

Tranſactio cum Auſtriacis Archiducibus facta, approbatur, & ad confirmandam eandem iuramento, perſonæ ex toto Reipub. corpore deputantur. C. 4.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT SECVNDVM.
De Interregno.

Ex Priuilegio Prel. Lit. 1401. SI REX SINE PROLE DECESſerit, Poloni ſine Lithuanis Regem ne eligant, & è conuerſo. L. 126. 129. 131. P. 17. HL. 89. HP. 8.

Sig. Crac. 1507. Quoniam ea. Sub Interregno ex Theſauro nihil rapiatur, ſub pœna fraudis & peculatus. P. 18. HL. 122. S. 3. HP. 8.

In Radomokie 1382. Poſt mortem Ludouici Regis, Confœderatione, dicta Kaptur, cautum eſt, ne quis Iura Regni labefactaret, ſed vt ea omnes defendant, nec minùs Eccleſias & bona Eccleſiaſtica. P. 6. 18. HL. 85. 122.

Crac. 1572. Poſt mortem Regis Auguſti, itidem cautum eſt, ne quis cuiquam ſit iniurius, alioquin in eius deſtructionem omnes conſurgere debent, iuxta Confœderationem Anni 1438. contra hæreticos factam, de qua infrà parte 4. Capite 15. de Hæreticis. C. 119.

Varſ. 1573. Tandem alia Confœderatione, eiuſdem Interregni cautum eſt, vt Rex ſine diſmembratione eligatur, electus ante omnia iura & libertates iuramento approbet, & ſpecialiter iuret, quòd inter diſsidentes de religione pacem conſeruabit, neq; Nobilitatem extra fines Regni, etiam ſolutione quinque marcarum ſuper haſtam educet, ne quis priuatim electiones indicat, vel factæ contraueniat, ne quiſquam propter religionem quicquam patiatur, ſaluis Magiſtratibus. Compoſitio inter ſtatus, vt finem ſortiatur in Conuentu. Iudicia vt fiant, ad inſcriptionem citatus reſpondeat. Inſcriptiones & reſignationes valeãt, bona liberè redimantur. Euntes ad Electionem ſecuri ſint. C. 120.

Steph. Crac. 1576 Interregni. Acta eius Interregni, approbata & confirmata ſunt. C. 165.

Digitized by Google

Anno 1586. Poſt mortem Regis Stephani, iterum ad ſimiles Confœderationes recurritur, & iudicia vltimæ inſtantię in ſingulis Palatinatibus inſtituuntur, de quibus poſtea in Conuocatione Warſſouień. leges latæ, & multa alia pro temporis ratione ſancita ſunt: ſucceſsit deinde Electionis Cõuentus, quem ſubſequitur Conuentus ad Wiſliciam, vbi Electio Regis SIGISMVNDI Tertij confirmatur, de quibus omnibus extant literæ vniuerſales, partim typis excuſæ, partim manu ſcriptæ, & ad ſingulorum Palatinatuum, & Terrarum Acta Caſtrenſia relatæ.

Sig. 3. Warſ. 1590. Electio Archiducis Maximiliani, tanquam à paucis, illegitimè, & non ſuo ordine facta abrogatur, ita vt in poſterum ſeu viuente ſeu decedente Rege, nemo illi fauere, nemo literas accipere, nemo illum proponere, nominare, eiq; patrocinari audeat, ſub pœnis criminis læſæ Maieſtatis & perduellionis. Quo nomine Inſtigator, ſeu alius quilibet, in Conuentu agere poterit: ſub Interregno verò, omnes contra talem conſurgere in eius ruinam debent. C. 3.

Sig. 3. Warſ. 1590. Vmiárkowánie. Proceſſus iuris contra adhęrentes Archiducis Maximliani, ratione damnorum, in contumaciam ſuper abſentibus vel detentis obtenti, tolluntur, & cauſæ in integrum reſtituuntur, ita vt iure victi, ad Tribunal proximum citati, peremptoriè ſuper originalem citationem, non obſtantibus fatalibus, reſpondeant; quibus integrum erit, vel ad ſcrutinium prouocare, aut per iuramentum euadere, quod etiam ad cauſas inchoatas, in quibus perlucra non interceſſerunt, extendi debet. Si citati coram Tribunali non comparuerint, extunc actores veterem proceſſum proſequantur. In cauſis tamen nondum intentatis, fatalibus locus eſto. C. 39.

Sig. 3. Warſ. 1591. Reſtitutia. Exules omnes qui partes Archiducis Maximiliani ſequuti erant, reuocantur, & in priſtinum ſtatum reſtituuntur: abrogatis proceſsibus, acceſſus ad regnũ illis permittitur, modò iuramento fidem ſuam teſtentur. C. 10.

Sig. 3. Warſ. 1593. Rex in Sueciam, Regnum ſuum hæreditarium, feliciter con- C. 4.

ter conſenſu omniũ Ordinum diſceſſurus, data acceptaq́; fide, bonum Regimen in Regno Poloniæ, ita prouidet.

Idem ibidem. Et primum, Si quis cuicunq; hominum, ad Regnum Regi eripiendum patrocinatus fuerit, talis ad inſtantiam Inſtigatoris, ex delatione, vel ad inſtantiam ſolius delatoris, genere Nobilis, poterit ad Comitia Regni citari, tãquam perduellis; ſub pręſentẽ verò diſceſſum Regium, ad Tribunal, contra quem ita procedi debet: Primò Citatio ſex ſeptimanis ante terminum inſinuari debet. Relatio eius poſitionis in Actis Caſtrenſibus illius diſtrictus, in quo citatus reſidet, fiat. Impoſſeſsionato vbiq; Citatio in manus tradatur, vel in Parochia ponatur; coram officio tamen Caſtrenſi, ſub quo citatio tradita eſt, publicetur. Proceſſus & pœna contra citatum talis obſeruetur, qualis deſcriptus eſt in cauſis criminis læſę Maieſtatis: Capitanei ex remiſsione Tribunalis exequutionem faciant, tàm in bonis, quàm in perſonis, ſub pœna trecentarum marcarum, cum motione Nobilitatis, tanquam contra bannitũ, per literas vniuerſales Capitaneales, etiam abſq; mandatis Regijs, ſub abſentia Regis. Capitaneus eo nomine inculpatus, & conuictus, ſimili proceſſui ſubiacebit, quem vicinior Capitaneus exequi debet, ex decreto Tribunalis. C. 4.

Idem ibidem. Wolność Elekcyey. Ne liberæ Electioni Regis aliquid decedat, neq; Rex ipſe Succeſſorem Regni deligat, neq; Regno cuiquam cedat, alioquin irritum & inane futurum eſt. Tum & prętenſiones quarumcunq; perſonarũ, ex quibuſcũq; cauſis, atq; ceſsiones, valere nihil debẽt. Quod ſi quis tàm internus, quàm externus, ſiue viuente, ſiue decedente Rege, quocunq; prætextu, vltra liberam electionem, Regnum vſurpauerit, etiamſi per vim coronatus fuerit, talis pro hoſte patriæ haberi debet, & omnes illum adiuuantes, pro perduellibus; contra quos omnia iura, naturalia, & poſitiua, pœnæ, & proceſſus, Confœderationes, in hoſtes patriæ & perduelles ſancitæ, in exequutionẽ deduci debent. Quod temporib⁹ perpetuis ſanctiſsimè & incorruptè ſeruari debet. Hanc legem ſi quis in dubium vocauerit, pro hoſte patriæ haberi & puniri debet. C. 5.

Sub

Digitized by Google

Idem ibidem. O Poſłách. Sub abſentiam Regis, ſi Nuncius Turcicus, Moſcouiticus, aut Tartaricus venerit, debet Capitaneus confinio proximus, ſtatim de aduentu illius Archiepiſcopo,& Theſaurario ſignificare,& alium famulum Nuncio addere, qui videat ne cum quopiam tractatus habeat, eumq; Warſſouiam deducat. Archiepiſcopus verò, accepta de Nuncio eiuſmodi notitia, Senatores vtriuſq; gentis conuocet: qui congregati, habebunt facultatem, literas aperiendi, legationem audiendi, & Legatis ex mutuo conſilio, Reiq; publicæ vſu reſpondendi. Sumptus in Nuncios, Cubicularios, & Legatos,ſuppeditari debent ex Theſauro,tàm Regni, quàm Lithuanico; non tamen ex Zuppis, neq; ex Capitaneatu Breſtenſi. Legatus Moſcouiticus ſimiliter Wilnam deducatur, & per Senatores, communicato vtriuſq; gentis conſilio audiatur,& remittatur. c. 5.

Idem ibidem. O Sądziech. Iudicia Caſtrenſia, limitum, tàm Succamerarij, quàm Commiſſariorum,reuiſiones, & alia omnia ſubſellia,nec non Iudicia Tribunalis Regni,non obſtante abſentia Regis, non ſecùs celebrentur, quàm Rege præſente. De retentis prouentibus menſæ Regiæ, & contributionum,de retentis Quartæ tàm antiquis quàm recẽtibus, exemptiones bonorum Regalium, cognitio ſummarum in bonis vacantibus, de bonis Iuris caduci, tàm in principali,quàm in exequutione rei iudicatæ, Tribunal iudicabit, donec Rex redeat,pro hac vice. Exceptis ſummis nouis,Quingentorum millium, & actionibus Quartæ, ex Tribunali Lublineñ. & Wilneñ. ad Comitia remiſsis,excepta quoque Quarta Palatinatus Wolhijneñ.ex bonis non reuiſis, & antiquis ſummis oneratis, quæ iudicio Conuentus reſeruantur. Qui quidem prouentus omnes, in Theſaurũ tàm Regni quàm Ducatus Lithuaniæ inferri debent, ſub pœna in Conſtitutione Anni 1591. ſancita. Idem proceſſus (ſed de prouentibus menſæ Regiæ tantum) ſeruari quoq; debet in Lithuania. Nobili quoq;, qui in prouentibus Regalibus, vel in Quarta, bona terreſtria dimiſit, licebit ad exemptionem agere coram Tribunali, inter cauſſas officij. Simili proceſſu pro bonis Regalibus agere c. 6.

Digitized by Google

gere poterit, ſi cui per vim adempta ſunt, quæ cauſæ, tàm ex citationibus, quàm ex appellationibus, ab exequutione incidentes, iudicari debent in Iudicio Tribunalis, in ſex ſeptimanis à tempore appellationis, inter cauſſas officij; vbi etiam iudicari debent appellationes, de denegata poſſeſsione bonorũ Regalium. Si quis quietationem de toto proceſſu iuris, & de ipſa bannitione, à parte obtinuerit, debet habere locum ſtandi, etiamſi relaxationem nõ habuerit, coram omnibus ſubſellijs, ad duodecem vſque ſeptimanas poſt reditum Regis. Redeunte verò Rege omnia ad priorem ſtatum & forum proprium, reſtitui debent. Hæc autem Lex quoad Iudicium retentorum prouentuum, & Quartæ, nec non cognitionis ſummarum, ad Ducatum Lithuaniæ ſeſe extendere non debet.

Sig. 3. Warſ. 1593. O Tumulciech.

Statutum Torunenſe de violentijs, extendi debet ad quoſuis tumultus, quicunq; ſub diſceſſum Regium, ex quacunq; occaſione, in omnibus Ciuitatibus & locis acciderint. Vbi tumultuantes per officium Ciuile & Capitaneale coërceri & detineri atq; per vtrumq; officium iudicari & ex concordi ſententia puniri debent, etiam cum refuſione damnorũ, ſalua appellatione (Nobili tantum) ad Tribunal. Si officia in ſententijs diſſenſerint, informationem apud Tribunal petant. Si quid in aliquo officialium deſideratum fuerit, citari debet ad Tribunal, & reus peractus, ad pœnam trecentarum marcarum, damnorumq; refuſionem iniuriam paſſo condemnari. Propior tamen eſſe debet ad euadendum patrator tumultus, ſi manus officij euaſerit, vel carcerem effregerit. Nobilis poteſt ex bonis vel ex perſona, in officio Capitaneali fori ſui conueniri. Quod ſi ſanguis effuſus fuerit, capite puniri debet, & nihilominus ex bonis eius damna reſarciantur. Plebeius verò, vbicunq; deprehenſus, capi & per officium tàm Ciuile quàm Capitaneale puniri poterit. Si quis in reprimendis tumultibus, officijs reſtiterit, & interim occidatur, vel vulneretur, eo nomine illi actio non dabitur, tàm contra officium, quàm contra eorum famulos, & adiutores. Hæc lex Terras Pruſsiæ non afficiat, ſed C. 7.

Sig. Warſ. 1596. O Tumlciech. iàm ad Regnum quàm ad Ducatum Lithuaniæ referri debet, & durare ad reditum Regis ex Suecia. Hæc Conſtitutio prorogatur ad futura Comitia. Appellatione ad Cōuentum ſalua, quæ appellationes prima ſeptimana Comitiorum proponantur. Informationes quoq; Rex abſq; mora expediat. C. 12.

Sig. Warſ. 1593. O poſpolitym ruſzeniu. Si potens hoſtis immineret, cum Reipub. periculo, ſub Regis abſentiam, expeditio publica fiat, ad quam primæ teſtium litteræ pro tertijs valere debent, quę hoc modo publicabuntur. Primum Duces exercituum, de periculo Archiepiſcopo ſignificent, is Senatores quamprimū Warſſouiam conuocet, ibi communicatis conſilijs, literæ per Senatores publicentur, quibus omnes pareant, ſub pœna expeditionis bellicæ. C. 8.

Idem ibidem. O biene z Quarty. Milites Quartenſes, per omnia ſeſe gerant, iuxta Conſtitutionē Anni 1591. Et inſuper Rothmagiſtri & commilitones iurent, quod Regi fidem ſeruabunt, & nullis priuatis negotijs, vel tumultibus ſeſe admiſcebūt. Iidem per hyemem in bonis Regalibus, propè fines Regni hibernabunt, citra cuiuſquam præiudiciū. Quod animaduertet Campiductor, non derogando iuribus Capitanei generalis. Per æſtatem verò miles ſit in Caſtris, victualia in oppidis boniſq; Regalibus ſoluat, iuxta æſtimationem per Regem ſubſcriptam. Caſtra ingreſſuri, pecuniam pro duobus Quartualibus à Rothmagiſtris accipient, Rothmagiſtri videant, vt commilitones in Caſtris, de victualibus ſibi prouideant, iuxta articulos bellicos ſeſe cōſeruent, Rothmagiſtri turmis ſuis ſemper adſint præſentes, neq; diſcedant abſq; literis Ducis, ſub pœna infamiæ. Turmatim per Regnum non eant, ſed quilibet ſeorſim, tanquam priuati veniant ad conſcribendum, ſub pœna Centum Marcarum, coram Tribunali repetenda. Capitaneus generalis de militibus ius dicat. Si iniuriam paſſus, decreto Capitanei nō acquieuerit, licebit ei Rothmagiſtrum coram Tribunali conuenire, iuxta Conſtitutionem Anni ſuperioris. C. 2.

Pro de-

Digitized by Google

Sig. 3. Warſ. 1593. Opátrzenie Miaſt.

Pro defenſa Ciuitatum & Arcium, Cracouiæ, Lubovvla, Rabſtin, Osvvieczim, Camenecia, Poſnaniæ, Kiouiæ, Braczlauiæ, Rex autoritate Conuentus militem relinquit, qui Capitaneis ſubeſſe debet: Rothmagiſtri tamen iurent, quod loca ſibi commiſſa fideliter cuſtodient, & ad tempus vſq; aſsignatum aſſeruabunt. Seditionibus & contentionibus priuatorum ſeſe non miſceant, Ciuitates & Caſtra ſibi commiſſa, circa Capitaneos defendant, tumultus in Ciuitatibus exortos ex mandato Capitaneorum compeſcant, fidem & ſubiectionem per omnia integram ſeruent. C. 9.

Idem ibidem. Declárátia.

Conſtitutio Anni 1591. de diſciplina militari, ſic declaratur. Quod Generali Capitaneo, in Iudicijs militaribus, integrũ eſſe debet, auditis ſententijs Rothmagiſtrorum, & Commilitonum, iuxta quod illi conſcientia dictauerit, ex diſciplina militari, inſolentes & inobedientes punire. Quod ſi quid tale repentè acciderit, quod in pugna damnum, vel moram aliquam inducat, hoc etiam abſq; Rothmagiſtris & Commilitonibus punire poterit. Milites verò in retinenda fide & obedientia, conſtantes, atq; in defendendo Regno meritos, præcipuè & ipſe Dux obſeruabit, & Regi commendabit, ſalua per omnia Cõſtitutione prædicta, & cautione de retinenda fide & ſubiectione Regi, per ordines data, iuramento militari confirmañ. Ad fluuium Dniepr certus numerus militum ſuſcipiatur, qui prohibeat, ne per aquam hoſtes inſolentes, in ditiones vicinas irruant, ijs ex publico ſtipendia ſoluantur. Capitanei, qui victualia ex antiquo in Arcem Cameneceñ. conferre tenentur, id ſine mora faciant, alioquin per Inſtigatorem conueniantur, tanquam pro prouentibus Regijs. Quæ quidem victualia ad manus Diſpenſatoris, per Regem aſsignati reddantur. Oeconomiam Samborieñ. hoc non afficiat. Ciues Cameneceñ. liberè mercaturam exerceant, ſaluis iuribus aliarum Ciuitatum. C. 10.

Sig. 3. Warſ. 1593.

Regi diſceſſus ſecundo in Succiam ad certum tempus permittitur, datâ vtrinq; cautione. C. 3.

Digitized by Google

Idem ibidem. Reaſſumptio.

Conſtitiones Anni 1593. quæ perpetuæ ſunt, in robore conſeruantur. Temporaneæ autem, propter Regium diſceſſum ſancitæ, reaſſumuntur, & prorogantur ad reditum Regis. Præſertim Conſtitutiones de Iudicijs, de expeditione bellica, de exemptis à iudicijs, & de prouiſione Arcium, Cracouieñ. Lublovvieñ. & Cameneceñ. Ad legem de iudicijs id additur, vt illi quoq;, qui poſt deceſſum tenutarij, bona Regalia ad manus Theſaurarij Regni non deoccupauerint, in Iudicio Tribunalis Regni inter cauſas officij conueniantur. Lex quoq; de Tumultibus per omnia approbatur, cum ea declaratione, quod pro tumultu cenſeri debet, ſi quis alium violenter inuaſerit, occiderit, vulnerauerit, vim mulieri intulerit, in domum, curiam vel hoſpitium alicuius in Ciuitate irruerit. Quæ declaratio Ducatum Lithuaniæ non afficiat, ſtipendia militi Cracouieñ. pro hac vice ex Quarta ſoluantur. C. 4.

CAPVT TERTIVM.

De Comitijs Regni.

Ex Priuilegio Iag. & VVitold. in Hrod. 1413. Sig. Crac. 1507. Quamuis in Conſtitutionibus.

POloni cum Lithuanis, Lublini vel Parczouij, Conuentus celebrent. L. 127. P. 24. HL. 51. HP. 11.

Ad Conuentus & Iudicia, ſi quis cum armis ſeditionem præſeferentibus veniat, tanquam communis pacis violator, pœna capitis plectatur; ſi fugerit, bona confiſcentur. Hæc autem lex, cum ad omnes, tum vel maximè ad Capitaneos pertineat. P. 611. HL. 127. S. 5. HP. 454.

Sig. Crac. 1510. Prouidentes.

Cancellaria informari debet, de præſtituendis locis, & temporibus Cōuentuum particularium, & præſertim, vt Conuentus Sredeñ. quindena ante Coleñ. tandem verò Petricouieñ. in Octaua celebretur. S. 8. P. 289. HL. 51. HP. 11.

Sig. Petr. 1518. Decreuim' etiam.

Senatores, niſi ad Conuentus particulares veniant, vel ſe in eiſdem Cōuentibus iuſtè excuſent, Epiſcopi 40. Palatini S. 8. P. 290. HL. 52. HP. 258.

latini & maiores Caſtellani 20. minores verò Caſtellani 10. Marcis, Fiſco Regio mulctentur.

Sig. Crac. 1510. Petitioni Terrarum.
Terræ Breſteñ. & Iunivvladiſlauieñ. vnum Conuentum particularem Radzieiouij celebrent. S. 9. P. 289. HL.51. HP. 257.

Sig. Crac. 1510. Item contra eos.
Senatores, Legatos, Commiſſarios, alioſq; officiales, dum officia ſua obeunt, dum ad Conuentus eunt & redeunt, quatuor ſeptimanis, ante & poſt Conuentus violans, pœna criminis læſæ Maieſtatis puniatur. S. 13. P. 611. HL. 171. HC. 77.

Antiquata hæc lex eſt; nam crimen læſæ Maieſtatis non niſi in perſona Regia committitur. Vt ſupra Cap. 1.

Sig. Petr. 1519. Vnus duntaxat.
In Terra Sandomirieñ. vnus duntaxat Cōuentus particularis celebretur, Conuentu Skrzynnenſi abrogato. S. 23. P. 289. HL.51. HP. 257.

Sig. Bidg. 1520. Statuto hoc præſenti.
Qui turbat Conuentum ſine vulnere, pœna viginti marcarum; cum vulnere, pœna Statuti; cum homicidio, pœna capitis, puniatur. Tales autem violatores, Capitanei inquirant, & puniant, ſub pœna Centum marcarum. Si fugerint, proſcribantur & infames ſint. S. 25. P 612. HL. 51. HP. 259.

Sig. Crac. 1532. Celebrationes.
Conuentus particularis Vrzedouieñ. Lublinum transfertur. S. 6. ij.

Sig. Crac. 1540. Cum grauatim. 1543. Aſſentimur.
Comitia Regni, Petricouiæ celebrentur, niſi quid obſtet. P. 24. HL. 51. HP. 10.

Sig. Crac. 1540. Cum cerneremus.
Ad Comitia Regni, non plures Nuncij eligantur, quàm vt olim eligi conſueuerunt, & tales, quibus lites iudiciariæ in Conuentu non intercedant. P. 24. HL. 171. HP. 259.

Aug. Petr. 1550. Zby ʒá ſéjé ſnego.
Comitia & Conuentus particulares, temporibus & locis in Statuto deſcriptis inſtituantur & indicantur. P. 24. HL. 51. HP. 11. C. 2.

Seymik Powiátowy. Aug. V Varſ. 1563 Steph. 1581. Seymik ʒ́dáliczi.
Conuentus particularis Haliciæ inſtitutus, octo diebus ante Wiſnenſem celebretur. HP. 257. C. 23. C. 214.

Digitized by Google

Aug. Pet. 1565. Seymiki Powiátowe.

Senatores Regni, tàm Spirituales quàm Sæculares, in Conuentibus particularibus adſint, poſtulata diſtrictuum vnà cum Nobilitate connotent, atq; ad Conuentus generales, in qualibet Regni parte celebrari ſolitos, referant, vt ibidem à Nobilitate correcta, tandem in Comitijs Regni ritè proponantur. HP. 257. C.45.

Aug. Petr. 1565. Rozdawánie goſpod.

In conuentibus particularibus, & iudicijs, Capitaneus hoſpicia pro cuiuſq; dignitate diſtribuat. HP. 260. C. 25.

Aug. Petr. 1567. Seymik Dobrzynſki.

Conuentus Terræ Dobrzyneñ. in Lipno celebrari ſolitus approbatur. HP. 258. C. 76.

Aug. Lublini 1569. Mieyſce Seymom.

Comitia Warſſouiæ celebrenturni, ſi quid obſtet. Cõuentus verò particulares ita per Capitaneos publicentur, vt duabus vel tribus ſeptimanis, ante tempus præfixum, ad noticiam hominum perueniant. HP. 11. C. 104.

Ibidem. Seymik Powiátowy.

Conuentus particularis inſtituitur Rauæ. HP. 258. C. 109.

Ibidem. Seymik tez.

Conuentus in Proſovvicze, quatriduo ante Korczyneñ. celebretur. C. 110.

Steph. 1576. Seymiki Goſtinſkie.

Conuentus particulares Goſtineñ. & Sochaczouieñ. inſtituti. C. 163.

Steph. 1576. Seym Wálny.

Comitia, non niſi biennio indicantur, niſi neceſsitas ſecus ſuadeat, neq; diutius ſex ſeptimanis celebrentur. Conuentus verò diſtrictuum generales, ſicut in Regno in Kolo & Korczyn, ita in Lithuania in Wolkovvisko, præmittantur, in quibus Rex ea proponat, de quibus cõſultationem habere vult. C. 148.

Steph. Warſ. 1578. Scrutinium.

Comitia Regni ipſo die in literis ſpecificato, à propoſitione incipiant. C. 186.

Sig. Crac. 1588. O Nieſtánowieniu.

In Conuocationibus nihil ſtatuatur, quod ad Comitia pertineat, ſub vitio nullitatis. C. 24.

Sig. Warſ. 1589. Zawánie.

Nuncij Terreſtres, in Conuentu electionis deputatorum, Nobilitati referant, quid in Comitijs actum eſt. C. 19.

Sig. 3. Warſ. 159[illegible]. O Seymie.

Comitia incipere debent ea ipſa die, qua literis Vniuerſalibus indicta fuerint; determinari autem, eadem die in ſex ſeptimanis. In dies autem Dominicos & feſtos indici non debent. C. 7.

Conuen-

Digitized by Google

Sig. 3. Warſ. 1591. Zioſcowic ziazdow.

Conuentus particulares indicuntur, octo ſeptimanis poſt determinationem Comitiorum, ad reddendas rationes legationis Nobilitati, & ad eligendos exactores & diſpenſatores, iuxta Conſtitutiones Conuentus præſentis. Excepto Palatinatu Maſouiæ, & alijs, ex quibus iam ſunt electi. Saluo iure Magni Ducatus Lithuaniæ. Securitati eorum Conuentuum ita cauetur, ſicut aliorum, pro hac vice. C. 9.

CAPVT QVARTVM.

De Statutis & Conſtitutionibus.

Caſim. Viſl. 1368. In procemio.

STatuta Regni Caſimirus Magnus condidit & promulgauit primus. L. 7. 8. P. 39.

Idem Caſim. Viſl. 1368. Cum omnis.

Statuta & Conſtitutiones nouæ, non pręterita ſed pręſentia tantum & futura reſpiciāt. L. 8. P. 14. HL. 61. HP. 23.

Caſim. in Nieſ. 1454. Item pollicemur. Alex. Rad. 1505. Quoniam iura. Sig. Petr. 1538. Cōſtitutiones nouas Cra. 1539. 1540.

Conſtitutiones non niſi in Conuentu, idq; cum communi omnium conſenſu fiant. L. 95. P. 40. HL. 61. HP. 24. L. 115. S. 61. P. 42. 44. HL. 61. HP. 24.

Alex. Rad. 1505. Ne verò per ignorantiam. Sig. Crac. 1507. In exordio.

Conſtitutiones nouæ, neminem afficiant, niſi publicentur. S. 1. L. 115. P. 45. HL. 61. HP. 24.

Sig. Bidz 1520. Diuerſitas Conſtitut. Crac. 1532. Etſi iam antea.

Statuta Regni conferant & corrigant certæ perſonæ, per Regem & per Nobilitatem, ex ſingulis Palatinatibus deſignandæ. Ad quam correcturam, Palatini conſuetudines ſuarum terrarum conferant. S. 25. P. 38. 591. S. A. 2. HL. 263. 264.

Correcturæ iſtius extant aliquot exemplaria typis excuſa, ſed ſuſcepta non eſt.

Statu-

Digitized by Google

Sig Crac. 1543. Statuta poſteriora. Statuta Regni poſteriora obſeruentur donec conciliatio & correctura Statutorum perficiatur. P.592. HL.264.

De qua ſupra.

Aug. Petr. 1550. Cżyniąc do ſyć. Statuta Anni 1543. in robore reſeruantur, ad proximum Conuentum, donec de iure communi, aliquid melius Reſpub. decernat. C. 4.

Originales iſtius Statuti in fine id expreſſè habent, quod omnes iſtius Anni 1543. Conſtitutiones Annales duntaxat erant. Ideoq; etiamſi hac conſtitutione Anni 1550. ſatis ambiguis verbis aliqua ex parte prorogatæ ſunt, & poſtea nihil eo nomine actum, cautumue ſit, per hanc tamen cõditionem illis appoſitam antiquatæ eſſe videntur.

Státut Polſki. Aug. Petr. 1562. O Polſkich Státutach. Statuta Regni Polonicè conſcribantur. C. 16.

Aug. Warſ. 1563. Przełożenie Státutu. Ad transferenda Statuta Regni in Polonicum, deſignẽtur: Caſtellanus Lublineñ., Krovvski Canonicus Cracouienſis, & Ioannes Herbortus. C. 20.

Aug. Petr. 1565. Státut Polſki. Tandem ſolus Ioannes Herbortus, ad idem perficiendum deſignatur. C. 48.

Steph. 1576. Cáłżcobiecużemy. Allegationes legum externarum non admittãtur, quibus donationes perpetuæ in dubium vocari debeant. C. 148.

De quo ſupra.

Sig. Crac. 1588. O Conſtitucijach. Conſtitutiones Regni, in Comitijs factæ, per Senatores & Nuncios ſubſcribantur, in præſentia Regia legantur, & cum omnium conſenſu expreſſo ſigillentur. C. 24.

Sig. Warſ. 1589. Correctura. Ad correctionem iuris Terreſtris, inſtitutionem breuioris proceſſus, ad inſcriptiones, qui exceptiones & dilationes ſuperfluas excluderet, nec non ad conſcribendum modum exequutionis rei iudicatæ, deputentur certæ perſonæ, tàm Spirituales quàm Sæculares, ex ſingulis Palatinatibus, qui ad feſtum Sancti Martini proximum, Lublinum conueniant, ſalaria verò illis Nobilitas de ſuo in Cõuenti- C. 16.

Digitized by Google

uentibus electionis Deputatorum Tribunalis Regni prouideat.

Sed hoc effectum ſuum ſortitum non eſt.

CAPVT QVINTVM.

De Spiritualibus & Decimis.

Caſi. VVis. 1368. Inſuper ſtatuim9. CORAM Archiepiſcopo, ſi quis gladium ſtrinxerit, ſiue vulnerauerit ſiue non, quatuordecim; ſi verò turpia verba dixerit, trium marcarum pœna puniatur. L. 39. P. 98. HL. 252. HP. 128.

Caſi. VVis. 1369. Cum excitata. Iaroſlaus Archiepiſcopus Gnæſneñ. differentias inter Regem Caſimirum & Bodzentam Epiſcopũ Cracouieñ. ita arbitrario iudicio compoſuit. L. 53. P. 113. 112. HL. 72. HP. 139.

Pro raptu. Vt raptor decimæ prædialis, monitione præmiſſa excommunicetur, & eius villæ ſubditi, vbi dominus per ſex menſes excommunicationem tolerauerit. Vxor quoq; abſente marito decimam rapiens, excommunicationibus ad ſatisfaciendum compellatur. Ibidem.

Præterea. Propter Præsbyterum captum, vulneratum, vel occiſum, Eccleſia interdicto ſubijciatur, donec malefactor Epiſcopo prҫſentetur; vel incolæ iurent, ſe illum comprehendere non potuiſſe, tunc verò interdicto ſublato, malefactor proſcribatur, & excommunicetur. L. 54. P. 98. HL. 252. HP. 160.

Item Quicunq;. Dominus villæ, ſi decimam emere vult, id faciat ante feſtum Sancti Iacobi. L. 54. P. 113. HL. 73. HP. 140.

Vbicunq;. In campis & hortis, vbicunq; aratum fuerit, decima ſoluatur, exceptis rapis, cepis, papauere, caulib9, allio, &c. In hortis verò, vbi quis ligoniſando plantauerit, ad decimam non tenetur. Ibidem.

Pro decima. Canapi ratione integri agri quatuor, ratione medij duo manipuli, decimæ nomine exigantur, qui autem non arat à decima liber eſto. Ibidem.

C Inter-

Digitized by Google

Super Interdicto. Interdictum Ciuitati Cracouienſi factum, non afficit Caſimiriam; & è conuerſo. L. 54. P. 133. HL. 122. HP. 163.

Statuimus. Excommunicato veniente in Eccleſiam, ceſſatur à diuinis, quæ eo recedente reaſſumantur. *Ibidem & L.* 58.

Inter cætera. Interdictum triduanum, quod propter aduentum excommunicati, alias ſeruabatur, abrogatur. Sententiæ tamen Sedis Apoſtolicæ, vbi ea interuenerit, iuxta ſuum tenorem ſatisfiat. *Ibidem & L.* 58.

1369. Bodzenta quoq; Epiſcopus Cracouienſis, eodem anno, de differentijs, inter Spirituales & Sæculares ita conſtituit. L. 55. P. 114. HL. 73. HP. 141.

In nomine Domini. Terræ Lublineñ. Sieciechouieñ. & Lukouienſis, liberantur à decimis, propter inſultus Tartarorum ad 30. Annos, ſaluis iuribus Monaſteriorum.

Cæterum mandamus. Decimæ iuxta morem antiquum exigantur, & ſoluãtur: Sculteti de quatuor manſis, proprio labore excultis, per quatuor Scotos Pragenſes, decimæ nomine ſoluant. Si verò quid vltra quatuor manſos poſsident, vel ſi eoſdẽ cuipiam locauerint, vendiderintúe, decimam inſtar aliorum pendant.

Et ne labores. Decimator in octaua Sancti Iacobi, decimas recipiat, alioquin in campo relinquantur.

In noualibus. De noualibus circa fines Ruſsiæ & Vngariæ, ratione ſingulorum manſorum, vnus ferto ſoluatur, Sculteti a quatuor manſis noualium, per ſe excultis, per tres Scotos. Si verò eos vendiderint locauerintúe per vnum fertonem ſoluant. L. 56.

Verum quia. De agris circa Dlugiepole & Czorſtyn, verſus Mislimicze, tres Scoti de quolibet manſo ſoluantur. L. 56.

Quam pecuniam. Vtramq; hanc pecuniam Sculteti colligant, & ad Epiſcopum deferant. L. 56.

Item decreuimus. Cmethonem ſi quis remouerit, & ipſe agrum eius coluerit, decimam ſoluat. L. 56.

Præterea. In petitione decimæ, ſi intercedet quæſtio de Nobilitate, eam Iudex Spiritualis non iudicet, ſed ad Iudicium Sæculare remittat.

Demum ſtatuim⁹. De agris recens extirpatis, decima ei debetur, qui eam de antiquis agris recipiebat. Colum-

Digitized by Google

Inſuper volumus. Columbationes abrogantur, ſed quod vltrò offertur accipiatur. L.57. HL.47.

Prohibemus. Archidiaconus & alij Prælati, dum viſitant, modum euectionum non excedant, neq; ſubditos depactent. Rectores quoq; Eccleſiarum, pro Sacramentis nihil exigant, alioquin puniendi. L.57. P.124. HL.253.

Item Bodzanta. Et vt diuinus. Clerici de bonis paternis, ad expeditionem bellicam eant. L.57. 10. P.867. HP.560.

Et Caſ. Wis. 1368. Aut bona reſignent, alioquin confiſcabuntur.

Cum iure ſuo. Sig. Petr. 1518. Viſum eſt. Aug. Petr. 1550. Iz gdzieluoźi. Probent tamen in Cōuentu, libertatem ab expeditione ſuorum Sculteторum. L.C.1. P.867. HL.249. HP.343. C.3.

Aug. Petr. 1562. O ſluzeniu woyny. Quod tamen negotium reiectum eſt ad Reuiſionem literarum. HP.344. C.16.

Vbi eo nomine factum eſt nihil.

Idem Bodzinta. Et vt diuinus. Eccleſiam per Patronum prouiſam & dotatam, Epiſcopus confirmabit & fundabit. L.57. P.122. HL.279.

Bodz. Quod etiam. Contributio pro fabrica Eccleſiæ Cracouienſis, Spiritualibus remittitur. L.57. P.108.

Idem. Item etiam. Parochia propter vnum excommunicatum, non debet mulctari. L.58. P.134. HL.255.

Statuimus. Tabelliones, non niſi à Priuilegio per ſex groſſos Pragenſes, pro citationibus vnum groſſum, pro contumacia duos, pro aggrauationib9 ſex groſſos itidem Pragēſes exigant, ſub pœna Excommunicationis. L.58. P.134. HL.255.

De raptu decimæ, idem quod ſuprà in arbitratione Iaroſlai. Itidem & de Præsbytericidio, & de tempore decimæ emendæ, de decimisq; hortorum & canapi, & de interdictis. L.57.

Ex Priuilegijs. Scholam Cracouienſem Rex Iagello erigit. P.154. HP.380.

Papa Vrbanus confirmat, Theologiam tamen doceri vetat. HL.244.

Quam poſtea Bonifacius permittit.

Synodus Petricouienſis decernit, vt Epiſcopi per 100. florenos in vſum Academię cōferant. Magiſtrādi & Baccalaureandi ne depactentur, Scholares vagi pellantur.

Digitized by Google

Ex Priuilegio Iag. 1401.

Scholares ab omnibus penſionibus liberantur. Coram nemine præter Rectorem reſpondeant. Campſorem Iudæum vnum habeant, qui illis ſuper pignora pecuniam det, vſuræq; nomine vnum groſſum à ſingulis marcis quolibet menſe exigat.

P.162. HL.244. HP. 380.

Domus pro Collegio deſignatur.

Iag. in ledl. 1433. Primo quidem.

Templa & dignitates, tàm Eccleſiaſticæ quàm ſæculares, circa iura & libertates ſuas conſeruantur. Non niſi Nobilibus indigenis conferantur, Expectatiuæ non dabuntur.

L. 50. P. 83. HL. 279. HP. 126.

Ex Priuilegio Iag. Crac. 1458.

Raptor, inuaſor, occupator, & detentor decimarum, & bonorum Eccleſiaſticorum, pœnis & cenſuris Eccleſiaſticis, ſubijciatur. Quod ſi excommunicationes vltra annum ſuſtinuerit, bona ipſius Capitaneus apprehēdat, donec iniuriam paſſo ſatisfiat. Capitanei verò in præmiſsis negligentes, itidem cenſuris Eccleſiaſticis feriantur.

L. 66. P. 129. HL. 75. HP. 145.

Caſ. Pet. 1451. Ex Priuilegio.

Eccleſia Gnæſnenſis præponitur Cracouienſi. Cardinalatus & Legationes ne ambiantur, ſine conſenſu Regis & Conſiliariorum. Cardinalis tamen pro illa vice, alternatim cum Archiepiſcopo vocati in Senatum veniebant.

P. 84. HL. 35. HP. 117.

Caſ. Nieſſ. 1454. Item promittim⁹. Cōſœderatio Anni 1573. A iż to do pokoiu. Steph. 1576. A iż wyżey. Idem 1578. Iáko ſadźić máią. Idem 1581. O Dźieśiećinách.

Differentias inter Status Spiritualem & Sæcularē Rex componat.

L. 93. P. 78. HL. 252. HP. 10. C. 120. 159. 185. 216.

Ex Priuilegio. 1460.

Conuentus Lublineñ. Abbatem electum Regi præſentet, neq; Epiſcopus Poſnanienſis, ad eum conſecrandum procedat, antequam Rex in eum conſenſerit.

L. 74. 75. P. 145. HL. 1. HP. 150.

Alb. Petr. 1496. Item quamuis. Verum ne quid. Alex. Rad. 1505. Ad Eccleſias. Sig. Crac. 1510. Ad tollendas. Sig. Petr. 1538. Aug. Petr. 1550. Ponieważ.

Ad maiores Eccleſias, Nobiles ex vtroq; parente Nobili nati, recipiantur. Ex plebeis verò, non niſi Doctores, vnus Iuriſprudentiæ, alter Theologus, tertius Medicus, ſuſcipiantur, vbi talis eſt fundatio: vbi verò non, ſuſcipi debent duo Iuriſtæ, duo Theologi, quintus Medicus.

L. 100. P. 86. HL. 84. HP. 130. S. 14. b 1. C. 3.

Digitized by Google

Steph. Crac. 1574. Tez vſtáwiámy.

Idem de Eccleſijs Ruſsiæ. C. 163.

Alb. Petr. 1496. Et ſimiliter. Alex. Rad. 1505. Fit nonnunquam.

Beneficia iuriſpatronatus Regij, & incolarum Regni, per reſeruationes in vita, vel penſiones, nemo impetret, aliâs pœna confiſcationis bonorum & proſcriptionis, & ipſe & amici conſanguineiq; punientur. L. 101. 117. 118. P. 96. HL. 140. HP. 138.

Alb. Petr. 1496. Item viam.

Inhibitiones Spiritualiũ ad Sæcularia iudicia non dentur, datæ nullius ſint valoris, niſi in cauſis merè Spiritualibus. L. 108. P. 125. HL. 114.

Statutum Domini Ioannis.

Iuxta Statutum Lutkonis Epiſcopi Cracouieñ. quilibet beneficiatus, ſiue curatus, ſiue non; ſi primis tribus menſibus anni deceſſerit, quarta; ſi ſecundis, media; ſi tertijs, tertia (relicta ſeminatione) pars prouentuum ad illum pertinebit. Si verò id vltimis tribus menſibus contigerit, omnes prouentus anni illius integrè illi debebuntur. L. 58. P. 118. HL. 9. HP. 149.

Alex Rad. 1505. Quamuis. Sig. Crac. 1510. Concordiam. Pet. 1519. Vt ordo debitus.

Spirituales, ne vocent Sæculares ad Iudicium Spirituale, in cauſis illi Iudicio non competentibus. L. 57. 117. P. 125. 603. S. 11. 21. HL. 91. 253. HP. 447.

Alex. Rad. 1505. Spirituales.

Cauſæ Spiritualium pro limitibus, Cmethone fugitiuo, cæde, vulneribus, in Iudicio Terreſtri iudicentur. L. 117. P. 125. HL. 253. HP. 159.

Sig. Crac. 1510.

Ius patronatus, niſi expreſsè inſcribatur, iuri Regio reſeruatum eſſe cenſetur. P. 96. S. 19. HL. 140. HP. 138.

Sig. Petr. 1511. Item iniquum. Crac. 1539. De Abbatibus.

Ad Monaſteria Regni, etiam Poloni, non tantum Germani ſuſcipiantur, niſi obſtent Priuilegia ſpecialia. P. 146. 147. S. 19. HL. 2. HP. 152. 153.

Sig. Petr. 1519. Præſcriptio.

Moniales intra viginti annos, bona hæreditaria repetant. S. 23. P. 150. HL. 161. HP. 155.

Sig. Crac. 1527. Statuimus etiam.

Moniales in bona paterna & materna ita ſuccedant, vt ea alienare non poſsint, atq; dimidio cenſuum, à conſanguineis ſint contentæ, quoad vixerint. Quod ſi fuerint bona exigua, & ſine vllis prouentibus, Epiſcopus penſionem conſtituat. Propinquus verò ſi penſionem Monialis retinuerit, atq; eo nomine per tres menſes excõmunicationem ſuſtinuerit, vſumfructum bonorum amittat. S. 45. P. 149. HL. 161. HP. 154.

Digitized by Google

Sig. Crac. 1532. Cum magna pars.

Loci ordinarij in conferendis beneficijs, ſex menſes liberos, viciſsim cum Sede Apoſtolica habeant, in quibus nullæ reſeruationes, acceſſus, regreſſus, & coadiutoriæ in Curia Romana impetrentur. Si verò quis contra hoc Priuilegium quidquam procurauerit, ſuſceperitúe, confiſcationis & priuationis omnium bonorum & beneficiorum, nec non proſcriptionis pœna puniatur. Sb. iij. P. 91. HL. 250. HP. 132.

Sig. Petr. 1538. Statuta. Quod ſi. Cæterum quia.

Statuta de plebeis, ad Eccleſias Cathedrales non ſuſcipiendis, & de Corteſanis, exequutioni tradātur. Corteſanus, negotium alicui exhibens, niſi in termino liti ceſſerit, & expenſas ſoluerit, pœna proſcriptionis, infamiæ & confiſcationis bonorum puniatur. Omnes verò Corteſani ſub pœna exilij ad Sacerdotia redeant. Sb. i. b. ij. P. 94. HL. 186. HP. 135.

Sig. Crac. 1540. Ad petitionem.

Redire autem debent infra ſex menſes ſub eiſdem pœnis. P. 94. HL. 69. HP. 136.

Sig. Crac. 1588. O Biſkupſtwách.

Statuta de Corteſanis approbantur, & in vim perpetuæ legis cauetur, ne quis Epiſcopatus in derogationem iuris Regij impetret, alioquin impetratio irrita ſit & inanis. C. 40.

Sig. 1538. Frequentibus. Aug. 1550. Aby u Dóbnia.

Abbates & Præpoſiti ex Nobilibus creentur, in defectu verò Nobilium Plebeij eligantur, modò ſint Poloni. S 4. 4. P. 147. HL. 2. HP. 152. C. 5.

Sig. Crac. 1588. O Opactwách.

Poſt mortem Abbatis vel Præpoſiti regularis, Loci ordinarij bonum ordinem Monaſteriorum curent, prouentibus in poteſtate Monachorum relictis. Electionem verò, Epiſcopi, morte Abbatis defuncti Regi ſignificatâ, quamprimum indicant, de eoq; cum Rege communicent, & conſuetudinem veterem obſeruent: Electum competenter Regi ſignificent, eumq; à Rege præſentatum, inſtituant. Quod ſi quis in contrarium Abbatiam inuadat, pœnis in Corteſanos, Conſtitutionibus annorum 1538. & 1540. ſancitis ſubijciatur, idq; in Cōuentione generali ad cuiuſcunq; inſtantiam. C. 40.

Sig. Petr. 1538. Petitionibus.

Spirituales ne ſe negotijs Sæcularibus immiſceat, neue officia Notariorum & Vicenotariorum gerant, Caſtrenſes tamen Notarij eſſe, & in Regis præſentia ſententiam dicere poſſunt. Sb. 4. P. 56. HL. 252. HP. 30.

Anna.

Digitized by Google

Sig. Crac. 1543. Doſyć czyniąc.

Annatæ ne dentur amplius Romam, ſed in defenſionem Reipub. conuertantur. P. 109.

Lex Annalis.

Aug. Petr. 1559. Annaty. Steph. 1576. Annaty.

Atq; in Theſaurum inferantur ſub pœna duplicis annatæ. C. 75. 105. 153.

Sig. Crac. 1543. Rozniec.

Ex Eccleſijs & Cœnobijs, capiendi ſunt nocturni ſegetum, fundorum vel agrorum damnidatores, viarum obſeſſores, prædones, & Eccleſiarum violatores. P. 108.

Lex Annalis.

Sig. Crac. 1543. Rozniec.

Ad Iudicium Spirituale pertinent cauſæ fidei, Hæreſes, Schiſmata, Blaſphemiæ, Apoſtaſiæ, pro decimis, de Sacramentis, beneficijs, Sacrilegijs, Symonia, fœnoribus, Præsbytericidijs, de ijs qui ad Eccleſias confugiunt. Exceptis tamen nocturnis damnidatoribus, in ſegetibus, fundis, vel agris, ſicarijs, diſpercuſſoribus itineris, furibus publicè proclamatis, vel ter notatis, incēdiarijs, & violatoribus Eccleſiaſticæ libertatis, tum de Incantationibus, magijs, cenſibus Eccleſiaſticis, perpetuis & temporalibus, reemptionibus Eccleſiarum, dotationibus Posvviatne dictis. Deinde ad Iudicium Spirituale pertinent perſonæ miſeræ, & derelictæ, cauſæ illegittimitatis, ex inſcriptionibus in iure Spirituali factis, Iurispatronatuum, Plebanatuum, Altarium, Præbendarum, Sacerdotiorum, diuortiorum & dotium inter perſonas ſæparatas. P. 126. HL. 158 HP. 156.

Lex Annalis.

Aug. Petr. 1550. A iż wiele.

Expectatiuæ, ſolida, iura patronatus, penitus abrogantur. P. 84. HL. 92. HP. 138. C. 3.

Aug. Petr. 1550. A poniewaz.

Abbates, Scholas Nobilium puerorum, in ſuis Monaſterijs inſtituant. P. 148. HL. 2. HP. 153. C. 5.

Aug. Warſ. 1557 Aby ſtárhy.

Theſauros Eccleſiarum Epiſcopi, in bonis Regalibus cum Capitaneis ſeu Tenutarijs, in bonis verò Nobilium cum collatoribus conſcribant. HL. 279. P. 149. C. 6.

Aug. Petr 1562. O Niedopuſzczeniu.

Abuſus in non admittendis excommunicatis ad Iudicia, tollantur. HP. 174. C. 17.

Aug. 1562. O Szkołách.

Rex admonebit Spirituales, vt Scholas Cracouienſem, Poſnanienſem & Pultouienſem, reforment & reſtituant. HP. 386. C. 17.

Propter

Confœderatio Nobilitatis Poloniæ ſub interregno 1573. Warſ. A iż w Rzeczypoſpolitey. Steph. Crac. 1576 A iż wyżey.

Propter diuerſitatem Religionis, nemo ſeditiones excitet, alterumue in bonis, honore, carceribus, exilio mulctet, quod ſi quis id facere præſumat, reliqui omnes id prohibeant, etiamſi id prætextu alicuius decreti aut proceſſus faciat. c. 120. 159.

Steph. Warſ. 1578. Jáko ſądźić máią.

Negotium de decimis, ex bonis hæreditarijs Nobilium, (iure cuiuſlibet in eo ſtatu prout nunc eſt permanen.) transfertur ad compoſitionem, in proximo Conuentu perficiendam. c. 185.

Steph. Warſ. 1581. O Dźieśięćinach.

Exequutio decretorum de Decimis ex bonis hæreditarijs, ſuſpenditur ad Conuentum proximè futurum, in quo compoſitio perfici debet. c. 218.

Sig. Crac. 1588. O dobrách Kośćielnych.

Bona Eccleſiaſtica tàm Romani quàm Græci ritus, ne alienentur, & alienationes nihil valeant, quæ in Priuilegijs cauſas iuſtas & conditiones Eccleſiæ illi vtiles probabiliter, ſpecificè, & authenticè expreſſas non habent, & in quas cōſenſus quorum intereſt non acceſsit. Alioquin bona recuperari ſemper per ſucceſſores poſſunt, quo nomine Iudicio Terreſtri agendum eſt. Poſſeſſores tamen ad vitā ſuam vſumfructuum cōcedere poſſunt, citra præiudicium Eccleſię, & onerum de iure illis incumbentium, derogationem. c. 41.

Sig. Warſ. 1589. Wolnośći.

Bona hæreditaria per Nicolaum Chriſtophorum Radzivvil Caſtellanum Trocen̄. Collegio Societatis IESV Nieſvviezenſi cōllata, cum villis ad id pertinentibus, à Contributionibus & ſtationibus militum liberantur, & libertatibus Eccleſiaſticis aſſcribuntur. c. 36.

Sig. 3. Warſ. 1590. Incorporácia.

Præpoſitura Sancti Floriani Vniuerſitati Cracouienſi incorporatur. c. 40.

Sig. 3. Warſ. 1598. Approbácia.

Molendinum Wolski, Conuentui Sancti Dominici Breſtenſi incorporatur. c. 23.

Sig. 3. Warſ. 1598. Wymierzenie.

Monaſterijs Plocenſibus, Sanctæ Mariæ Magdalenæ, & Sancti Dominici, certæ areæ, ex fundis Regalibus cōceduntur, quas Reuiſor Regius, cum ſcitu Epiſcopi & Capitanei Plocenſis aſsignabit. c. 3.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT SEXTVM.

De Dignitarijs Senatoribusq́; Regni, & Officialibus Curiæ, puta Palatinis, Caſtellanis, Cancellarijs, Marſchalcis, Theſaurarijs, Secretarijs, Referendarijs.

Lod. Caſ. 1374. Item promittim9.

MAgiſtratus, Dignitates, Officia, Caſtra, & Ciuitates cum iurisdictione, non niſi terrigenis conferantur. Alia verò liceat Regi conferre cui voluerit.

L. 41. 92. P. 174. HL. 78. HP. 165.

Ex Priuilegio Iag. in Iedl. 1433. Caſ. Nieß. 1454. Item cū indigenæ. Aug. 1550. Doſtoienſtw.

Dignitates Eccleſiaſticæ Politicæ Regni, circa iura, prouentus, libertates, conſeruentur, nec augeantur, neq́; minuantur, neq; cuiquam extraneo, præter Nobilem in illa terra poſſeſsionatum conferantur.

L. 50. P. 175. HL. 77. HP. 166 C. 2.

Aug. Petr. 1550. A iż wiele. Steph. Crac. 1576 Urzędy.

Literæ expectatiuæ, ſuper dignitates non dentur, poſſeſsiones, cenſus, & ſalaria earum non ſuffocentur. Nulli Duci vel ex Ducali genere deſcendenti Caſtra, Fortalitia, & Ciuitates, committantur.

C. 2.

Iag. 1433. Nam ſpondemus.

Iuſtitionarius, nullibi in Regno conſtituatur, neq́; ſurrogetur.

L. 51. P. 183. HL. 140. HP. 589

Prælati Pet. 1503. Vnanimi Dominorū. Alex. Rad. 1505. Innitentes. Sig. Crac. 1510. Cum nouæ & antiquæ. Sig. Petr. 1519. Capitanei. Sig. Petr. 1538. Præterea.

Dignitates & Officia, indigenis poſſeſsionatis conferantur, alioquin inueſtito non pareatur, & Rex contra iuramentum facturus eſt.

L. 111. 118. S. 6. 22. E. 2. P. 176. HL. 78. HP. 167. 169.

Alex. Rad. 1505. Cum eſſent.

Dignitarij & Officiales ſint poſſeſsionati, & ſatisfaciant officijs, ſub pœna priuationis.

L. 119. P. 177. HL. 80. HP. 172.

Sig. Crac. 1510. Æquitatem.

Impoſſeſsionato ſi dignitas pro meritis data fuerit, infra dimidium annum poſſeſsionem acquirat, ſub pœna priuationis.

S. 10. P. 177. HL. 79. HP. 169.

Digitized by Google

Sig. Crac. 1532. Vtcunq;
Sig Crac. 1507. Licet vniuerſi.

Prouentus omnes, dignitarijs & officialibus exoluantur. S. b 1.

Sig. Crac. 1532. In petitione.

Rex admoneat dignitarios & officiales, vt officijs ſuis ſatisfaciant. S. a 3.

Sig. Petr. 1538. In collatione. Crac. 1543. Satisfaciendo.

Dignitates & Capitaneatus eiuſdem loci, ſunt incompatibilia, neq; extraneis conferantur, ſed indigenis, veram & hæreditariam poſſeſsionem ibidem habentibus, alioquin talis in Conuentione monitus, niſi officium reſignauerit, infamis eſto. S. b 2. P. 178. HL. 79. HP. 168.

Sig. Petr. 1538. Nulli demceps. Quod dignitates.

Alienigenæ à dignitatibus excludantur, neq; eas ambiant, ſub pœna confiſcationis & infamiæ. S. b 3. b 4. P. 179. HL. 79. HP. 194.

Sig. Petr. 1538. Ad cuitandas.

Dignitarij & Officiales, veras non fictas habeant poſſeſsiones. S. b 2. P. 179. HL. 79. HP. 168.

Aug Petr. 1562. O veládlosci Dignitarzow.

Statutum de poſſeſsione Dignitariorum, ita intelligi debet, vt quilibet Dignitarius, ſit ſaltem in illo Palatinatu poſſeſsionatus, non in Diſtrictu. Exceptis Palatinatibus Ruſsiæ, Maſouiæ, Rauen. & Terra Wielunenſi, vbi officiales in diſtrictu debent eſſe poſſeſsionati, excepto Palatino, quem ſufficit in quocunq; Diſtrictu ſui Palatinatus eſſe poſſeſsionatum. HP. 168. C. 13.

Aug. Warſ. 1563 O esiádlesci Dignitarzow.

Dignitarij & Officiales, poſſeſsiones veras in illa terra vel diſtrictu habeant, antequam dignitas ſit vacua; & talem, in qua ante reſidebant, non quæ recens inſcripta ſit, alioquin ad quodcunq; Iudicium ſeu Officium, totiens quotiens citatus fuerit, pœnam ducentarum marcarum luat, ſine appellatione, & officium deſerat. HP. 168. C. 20.

Idem ibidem. O dwoygu Stároſtw.

Duos Capitaneatus, cum iuriſdictione, nemo ambiat, ſub pœna confiſcationis omnium bonorum, & 200. marcarum, exceptis modernis poſſeſſoribus. HP. 170. C. 13.

Idem Petr. 1565. O neglienciey. ic.

Negligentes dignitarij & officiales, tunc præſentes abſoluuntur, reliqui Citati in Conuentu reſpondeant. HP. 172. C. 44.

Steph. 1576. Czeſtò ſie tcz.

In quibuſlibet Comitijs, ſedecem Senatores deputentur, qui ſemper Regi adſint, quolibet dimidio anni quatuor, vnus ex Epiſcopis, vnus ex Palatinis, duo Caſtellani. Senatores Ruſsiæ, dum Regi adſunt, quingentis florenis contententur. C. 148. 159.

Senato-

Digitized by Google

Sig. Crac. 1588. O poprawie. Senatores iuramento ſuo addant, quòd in Iudicio iuſtè ſententiam ſunt dicturi. C. 40.

Sig. 3. Wars. 1593 Nieyſce. Epiſcopus Vendenſis, locum habeat in Senatu, ad latus Epiſcopi Camenecenſis. C. 20.

Caſ. Nieß. 1454. Item cum ſingula. Palatini & Caſtellani, in Capitaneos eligi nō poſſunt, præter Capitaneum Cracouienſem. L. 92. P. 178. HL. 175. HP. 173

Aug. Pet. 1562. O oſiádłoſć dygnitarzow. Gdy3 káżde. Neq; Palatinus, neq; Caſtellanus, poteſt ſimul gerere Capitaneatum, & officium Terreſtre, illius diſtrictus, cuius eſt Palatinus, aut Caſtellanus, excepto Caſtellanatu & Capitaneatu Cracouienſi. HP 168. C. 14.

Sig. Crac. 1510. Querelis. Palatini officijs ſuis ſatisfaciant, ſub pœna 100. marcarum, & videant ne iudicia intermittantur. S. 9. P. 187. HL. 176. HP. 174.

De Palatinis precia rebus impoſituris, vide infrà Cap. 12. de Ciuitatibus.

Cas. Wis. 1368. Quia plerunq;. Caſtellanus Cracouienſis, Sandomirienſis, & alij, in certis locis iudicia celebrent, ſub pœna nullitatis. L. 12. P. 193. HL. 35. HP. 183.

Cas. Wis. 1368. Præterea quicunq;. Caſtellani eorumq; Iudices, ſine certo Actore non iudicent, neq; Citationes dent. L. 14. P. 193. HL. 36. HP. 184.

Sig. Crac. 1510. Quodam abuſu. Bidg. 1520. Statuimus. Petr. 1523. Item vt expeditio. Crac. 1532. De militibus. Caſtellani, in bello milites ordinēt, & ſine damno ducant, atq; precia rebus imponant. S. 9. 25. 29. b 2. P. 898. HL. 36 HP. 185.

Aug. Pet. 1562. De incōpatibilib9 Caſtellanus, in Burgrabium Cracouienſem eligi non debet. HP. 171. C. 12.

Caſ. Nieß. 1454. Item pollicemur. Marſchalcatus, Cancellariatus, & Vicecancellariatus, de quibuſcunq; Terris hominibus, conferatur. L. 93. P. 18[illegible] HL. 53. HP. 187.

Alex. Pet. 1504. Officia Regni. Marſchalci, ſint Cæremoniarum & Curiæ Magiſtri, Aulicos conſcribant, ſoluant, diligentes & negligentes ſciant, & arceant, hoſpites excipiant, malos puniant, foralia exigant, precia rebus imponant. Abſente verò Marſchalco ſupremo, Marſchalcus Curiæ officium adminiſtret. L. 112. P. 197. HP. 187. HL. 153.

Aug. Pet. 1565. O ſpolnoſć Vrzędow. Marſchalcus & Theſaurarius, dignitates & officia ſimul non teneant, exceptis modernis. HP. 171. C. 44.

Alex. Petr. 1504. Cancellarij autem. Cancellarius & Vicecancellarius, Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, Prælaturas, Dignitates, & beneficia expectent. L. 113. P. 193. HL. 31. HP. 193.

Digitized by Google

Idem ibidem. Item Cancellari⁹. — *Ibidem.*

Cancellarius & Vicecancellarius, adepto Epiſcopatu Gnæſnenſi, Cracouienſi, Wladiſlauienſi, Poſnanienſi, Varmienſi, Plocenſi: vel Sæcularis Palatinatu, aut Caſtellanatu aliquo, cedere officio Cancellariatus tenetur.

Sig. Crac. 1507. Petitionibus. — S. 4. P. 181. HL. 32. HP. 194.

In Cancellariatu & Vicecancellariatu Regni, alter ſit Spiritualis, alter Sæcularis.

Sig. Petr. 1507. Item in Statuto. Petr. 1538. Officia. — S. b 1. 2. P. 182. HL. 31. HP. 193.

Cancellarium, Vicecancellarium, & Secretarium maiorem, Rex promoueat, pro meritorum cuiuſq; ratione.

Alex. Petr. 1504. Cancellarij. — L. 113. P. 201. HL. 31. HP. 194.

Cancellarij literas Iuri contrarias ne dent. Iuri autem contrariæ cenſentur: Inhibitiones, (abſq; neceſsitate Reipublicæ datæ) Commiſsiones, (niſi granicierum, diuiſionis inter fratres, vel de conſenſu partium) & libertationes ab expeditione bellica.

Aug. Pet. 1562. O pozwoleniu czwartey częſci. — HP. 53. C. 13.

Cancellarius & Vicecancellarius, literas alienationis bonorum Regalium ne extradat, ſub priuatione officij.

Alex. Pet. 1504. Antiquus Regni. — L. 114. P. 199. HL. 278. HP. 190

Theſaurarius, Coronas & Theſauros Regni aſſeruet, ſententiam dicat, accepti & expenſi rationes teneat. Magiſter Monetarum ſit, expeditiones & rationes ſtipendiariorum Curienſium, aliorumq; Regi ſeruientium, & debita Regia notet. In abſentia Theſaurarij ſupremi, Vicetheſaurarius munus eius obeat.

Aug. Petr. 1562. O Podſkárbiem. — HP. 190. C. 13.

Theſaurarius, poſt mortem tenutarij, bona Regalia prouideat, & cui conceſſa fuerint, ab eo rationes exigat, iuxta inuentarios per Reuiſores factos. Rex gratiam alicui facturus, ex ſuo id faciat, ſalua Quarta. Theſaurarius quoq; in Conuentu rationem reddat.

Aug. Warſ. 1563. Skarb Koronny. — HP. 191. C. 21.

Theſaurus nouo Theſaurario, per quatuor Dignitarios tradatur, qui Regeſtrum eius conſcribant, atq; vnum Regi, alterum Theſaurario dent, tertium ipſi aſſeruent.

Alex. Pet. 1504. Propter multiplicationem. — L. 113. P. 181. HL. 239. HP. 32.

Secretarius maior vnus ſit, qui ad ſecretas expeditiones admittatur, & Prælaturas, Dignitates, beneficia expectet, atq; Cancellarijs ſuccedat.

Sig. Crac. 1507. Pro clariori. — S. 5. P. 57. HL. 221. HP. 32.

In Curia ſint duo Iuriſperiti, alter Spiritualis, alter Sęcularis, qui querelas ac preces ſupplicum audiant, officialibusq; Cancellariæ, arbitrio Regis, (iure tamen) deciden-

Digitized by Google

decidendas referant, eorum verò officia, ab officijs Iudicum Terreſtrium, diuerſa ſunto.

Sig. Petr. 1538. Referendarij. — Referendarij Iudicum officia ne inuadant, ſed tantùm circa Regem cauſas audiant. *S b 3. P. 58. HL. 221. HP. 32.*

Aug. Petr. 1550. Iż rzeczy práwem. Iż w Niemieckich. — Referendarij cauſas Teutonicas audiant, eaſq; cum Cancellarijs referant. *P. 58. HL. 222. HP. 32. C. 4.*

CAPVT SEPTIMVM.

De Officialibus Terrarum, puta Succamerarijs, Tribunis, & Burgrabijs.

Caſ. 1368. Item ſtatuimus. — SVccamerario Cracouienſi, dum Zupparium viſitat, debetur Stamen panni Machlinenſis, aut decem marcæ, is autem Zuppas nunquam intret, ſed ad hoſpitium deſcendat, cui lectores vnam menſuram auenæ, octo pullos, ſexagenam panis, medium quartale carnium bouinarum, & potum offerant. Nullum tamen in Zuppis manentem iudicet, equum quoq; nullum præter Camerarij in Zuppis conſtituat; Conſules verò Wielicienſes & Bochnenſes eligat, & iuxta eorum iura iudicet. *L. 81. P. 401. HL. 234. HP. 107.*

Aug. 1555. Pod. kom: Rozáńſkie. — Succamerarius Terræ Rozanenſi detur. *HP. 234. C. 57.*

Aug. Lub. 1569. Podkomorzcowie. — Succamerarius ad officium ſuum non iuret, ſiquidem fide, honore, & conſcientia eſt oneratus, Camerarius tamen & iuratus ſit, & poſſeſsionatus. *HP. 234. C. 109.*

Sig. 3. Mar. 1593. Podkomorſtwo. — Succamerarius Terræ Czernenſis, officium ſuum per omnia adminiſtret, inſtar aliorum Succamerariorum. *C. 20.*

Sig. Crac. 1588. Obieránie ſądu. — Iudicij Terreſtris Officiales antiquo more eligantur. Electioni poſt ceſſum vel deceſſum eorum, in ſex ſeptimanis, Palatinus Conuentum indicat, hoc negligente

Digitized by Google

Ex Priuilegio Iag. 1401.

Scholares ab omnibus penſionibus liberantur. Coram nemine præter Rectorem reſpondeant. Campſorem Iudæum vnum habeant, qui illis ſuper pignora pecuniam det, vſuræq; nomine vnum groſſum à ſingulis marcis quolibet menſe exigat.

P.161. HL.244. HP.380.

Domus pro Collegio deſignatur.

Iag. in ſedl. 1433. Primo quidem.

Templa & dignitates, tàm Eccleſiaſticæ quàm ſæculares, circa iura & libertates ſuas conſeruantur. Non niſi Nobilibus indigenis conferantur, Expectatiuæ non dabuntur.

L. 50. P. 83. HL. 279. HP. 126.

Ex Priuilegio Iag. Crac. 1458.

Raptor, inuaſor, occupator, & detentor decimarum, & bonorum Eccleſiaſticorum, pœnis & cenſuris Eccleſiaſticis, ſubijciatur. Quod ſi excommunicationes vltra annum ſuſtinuerit, bona ipſius Capitaneus apprehēdat, donec iniuriam paſſo ſatisfiat. Capitanei verò in præmiſsis negligentes, itidem cenſuris Eccleſiaſticis feriantur.

L. 66. P. 129. HL. 75. HP. 145.

Caſ. Pet. 1451. Ex Priuilegio.

Eccleſia Gnæſnenſis præponitur Cracouienſi. Cardinalatus & Legationes ne ambiantur, ſine conſenſu Regis & Conſiliariorum. Cardinalis tamen pro illa vice, alternatim cum Archiepiſcopo vocati in Senatum veniebant.

P. 84. HL. 35. HP. 127.

Caſ. Nieß. 1454. Item promittim⁹. Cōſœderatio Anni 1573. A iż to do pokoiu. Steph. 1576. A iż wyżey. Idem 1578. Iáko ſadźić máią. Idem 1581. O Dźieſięcinách.

Differentias inter Status Spiritualem & Sæcularē Rex componat.

L. 93. P. 78. HL. 252. HP. 10. C. 120. 159. 185. 216.

Ex Priuilegio. 1460.

Conuentus Lublineñ. Abbatem electum Regi præſentet, neq; Epiſcopus Poſnanienſis, ad eum conſecrandum procedat, antequam Rex in eum conſenſerit.

L. 74. 75. P. 145. HL. 1. HP. 150.

Alb. Petr. 1496. Item quamuis. Verum ne quid. Alex. Rad. 1505. Ad Eccleſias. Sig. Crac. 1510. Ad tollendas. Sig. Petr. 1538. Aug. Petr. 1550. Ponieważ.

Ad maiores Eccleſias, Nobiles ex vtroq; parente Nobili nati, recipiantur. Ex plebeis verò, non niſi Doctores, vnus Iuriſprudentiæ, alter Theologus, tertius Medicus, ſuſcipiantur, vbi talis eſt fundatio: vbi verò non, ſuſcipi debent duo Iuriſtæ, duo Theologi, quintus Medicus.

L. 100. P. 86. HL. 84. HP. 130. S. 14. b 1. C. 3.

Idem

Digitized by Google

Steph. Crac. 1574. Tez vſtáwiamy.

Idem de Eccleſijs Ruſsiæ. C. 163.

Alb. Petr. 1496. Et ſimiliter. Alex. Rad. 1505. Fit nonnunquam.

Beneficia iurispatronatus Regij, & incolarum Regni, per reſeruationes in vita, vel penſiones, nemo impetret, aliâs pœna confiſcationis bonorum & proſcriptionis, & ipſe & amici conſanguineiq; punientur. L. 101. 117. 118. P. 96. HL. 140. HP. 138.

Alb. Petr. 1496. Item viam.

Inhibitiones Spiritualiũ ad Sæcularia iudicia non dentur, datæ nullius ſint valoris, niſi in cauſis merè Spiritualibus. L. 108. P. 125. HL. 114.

Statutum Domini Ioannis.

Iuxta Statutum Lutkonis Epiſcopi Cracouieñ. quilibet beneficiatus, ſiue curatus, ſiue non; ſi primis tribus menſibus anni deceſſerit, quarta; ſi ſecundis, media; ſi tertijs, tertia (relicta ſeminatione) pars prouentuum ad illum pertinebit. Si verò id vltimis tribus menſibus contigerit, omnes prouentus anni illius integrè illi debebuntur. L. 58. P. 118. HL. 9. HP. 149.

Alex Rad. 1505. Quamuis. Sig. Crac. 1510. Concordiam. Pet. 1519. Vt ordo debitus.

Spirituales, ne vocent Sæculares ad Iudicium Spirituale, in cauſis illi Iudicio non competentibus. L. 57. 117. P. 125. 603. S. 11. 21. HL. 98. 253. HP. 447.

Alex. Rad. 1505. Spirituales.

Cauſæ Spiritualium pro limitibus, Cmethone fugitiuo, cæde, vulneribus, in Iudicio Terreſtri iudicentur. L. 117. P. 125. HL. 253. HP. 159.

Sig. Crac. 1510.

Ius patronatus, niſi expreſsè inſcribatur, iuri Regio reſeruatum eſſe cenſetur. P. 96. S. 19. HL. 140. HP. 138.

Sig. Petr. 1511. Item iniquum. Crac. 1539. De Abbatibus.

Ad Monaſteria Regni, etiam Poloni, non tantum Germani ſuſcipiantur, niſi obſtent Priuilegia ſpecialia. P. 146. 147. S. 19. HL. 2. HP. 152. 153.

Sig. Petr. 1519. Præſcriptio.

Moniales intra viginti annos, bona hæreditaria repetant. S. 23. P. 150. HL. 161. HP. 155.

Sig. Crac. 1527. Statuimus etiam.

Moniales in bona paterna & materna ita ſuccedant, vt ea alienare non poſsint, atq; dimidio cenſuum, à conſanguineis ſint contentæ, quoad vixerint. Quod ſi fuerint bona exigua, & ſine vllis prouentibus, Epiſcopus penſionem conſtituat. Propinquus verò ſi penſionem Monialis retinuerit, atq; eo nomine per tres menſes excõmunicationem ſuſtinuerit, vſumfructum bonorum amittat. S. 45. P. 149. HL. 161. HP. 154.

Sig. Crac. 1532. Cum magna pars.

Loci ordinarij in conferendis beneficijs, ſex menſes liberos, viciſsim cum Sede Apoſtolica habeant, in quibus nullæ reſeruationes, acceſſus, regreſſus, & coadiutoriæ in Curia Romana impetrentur. Si verò quis contra hoc Priuilegium quidquam procurauerit, ſuſceperitue, confiſcationis & priuationis omnium bonorum & beneficiorum, nec non proſcriptionis pœna puniatur. Sb. iij. P. 91. HL. 250. HP. 132.

Sig. Petr. 1538. Statuta. Quod ſi. Cæterum quia.

Statuta de plebeis, ad Eccleſias Cathedrales non ſuſcipiendis, & de Corteſanis, exequutioni tradãtur. Corteſanus, negotium alicui exhibens, niſi in termino liti ceſſerit, & expenſas ſoluerit, pœna proſcriptionis, infamiæ & confiſcationis bonorum puniatur. Omnes verò Corteſani ſub pœna exilij ad Sacerdotia redeant. Sb. i. & ij. P. 94. HL. 186. HP. 135.

Sig. Crac. 1540. Ad petitionem.

Redire autem debent infra ſex menſes ſub eiſdem pœnis. P. 94. HL. 69. HP. 136.

Sig. Crac. 1588. O Biskupſtwách.

Statuta de Corteſanis approbantur, & in vim perpetuæ legis cauetur, ne quis Epiſcopatus in derogationem iuris Regij impetret, alioquin impetratio irrita ſit & inanis. C. 40.

Sig. 1538. Frequentibus. Aug. 1550. Aby opátnia.

Abbates & Præpoſiti ex Nobilibus creentur, in defectu verò Nobilium Plebeij eligantur, modò ſint Poloni. S 4. 4. P. 147. HL. 2. HP. 152. C. 5.

Sig. Crac. 1588. O Opátſtwách.

Poſt mortem Abbatis vel Præpoſiti regularis, Loci ordinarij bonum ordinem Monaſteriorum curent, prouentibus in poteſtate Monachorum relictis. Electionem verò, Epiſcopi, morte Abbatis defuncti Regi ſignificatâ, quamprimum indicant, de eoq; cum Rege communicent, & conſuetudinem veterem obſeruent: Electum competenter Regi ſignificent, eumq; à Rege præſentatum, inſtituant. Quod ſi quis in contrarium Abbatiam inuadat, pœnis in Corteſanos, Conſtitutionibus annorum 1538. & 1540. ſancitis ſubijciatur, idq; in Cõuentione generali ad cuiuſcunq; inſtantiam. C. 40.

Sig. Petr. 1538. Petitionibus.

Spirituales ne ſe negotijs Sæcularibus immiſceãt, neue officia Notariorum & Vicenotariorum gerant, Caſtrenſes tamen Notarij eſſe, & in Regis præſentia ſententiam dicere poſſunt. S b. 4. P. 56. HL. 252. HP. 30.

Anna-

Digitized by Google

Sig. Crac. 1543. Doſyć czy-niąc. Annatæ ne dentur amplius Romam, ſed in defenſio-nem Reipub. conuertantur. P. 109.

Lex Annalis.

Aug. Petr. 1559. Annaty. Steph. 1576. Annaty. Atq; in Theſaurum inferantur ſub pœna duplicis an-natæ. C. 75. 105. 153.

Sig. Crac. 1543. Rożnice. Ex Eccleſijs & Cœnobijs, capiendi ſunt nocturni ſe-getum, fundorum vel agrorum damnidatores, viarum obſeſſores, prædones, & Eccleſiarum violatores. P. 108.

Lex Annalis.

Sig. Crac. 1543. Rożnice. Ad Iudicium Spirituale pertinent cauſæ fidei, Hæreſes, Schiſmata, Blaſphemiæ, Apoſtaſiæ, pro decimis, de Sa-cramentis, beneficijs, Sacrilegijs, Symonia, fœnoribus, Præsbytericidijs, de ijs qui ad Eccleſias confugiunt. Ex-ceptis tamen nocturnis damnidatoribus, in ſegetibus, fun-dis, vel agris, ſicarijs, diſpercuſſoribus itineris, furibus pu-blicè proclamatis, vel ter notatis, incẽdiarijs, & violatori-bus Eccleſiaſticæ libertatis, tum de Incantationibus, ma-gijs, cenſibus Eccleſiaſticis, perpetuis & temporalibus, reemptionibus Eccleſiarum, dotationibus Posvviatne di-ctis. Deinde ad Iudicium Spirituale pertinent perſonæ miſeræ, & derelictæ, cauſæ illegittimitatis, ex inſcriptio-nibus in iure Spirituali factis, Iurispatronatuum, Pleba-natuum, Altarium, Præbendarum, Sacerdotiorum, di-uortiorum & dotium inter perſonas ſæparatas. P. 126. HL. 158. HP. 156.

Lex Annalis.

Aug. Petr. 1550. A iż wiele. Expectatiuæ, ſolida, iura patronatus, penitus abro-gantur. P. 84. HL. 92. HP. 138. C. 3.

Aug. Petr. 1550. A poniewaz. Abbates, Scholas Nobilium puerorum, in ſuis Mo-naſterijs inſtituant. P. 148. HL. 2. HP. 153. C. 5.

Aug. Warſ. 1557 Aby ſkarby. Theſauros Eccleſiarum Epiſcopi, in bonis Regalibus cum Capitaneis ſeu Tenutarijs, in bonis verò Nobilium cum collatoribus conſcribant. HL. 279. P. 149. C. 6.

Aug. Petr 1562. O Niedopu-szczeniu. Abuſus in non admittendis excommunicatis ad Iudi-cia, tollantur. HP. 174. C. 17.

Aug. 1562. O Szkolach. Rex admonebit Spirituales, vt Scholas Cracouienſem, Poſnanienſem & Pultouienſem, reforment & reſtituant. HP. 386. C. 17.

Propter

Digitized by Google

Confœderatio Nobilitatis Poloniæ ſub interregno 1573. Warſz. A iż w Rzeczypoſpolitey. Steph. Crac. 1576. A iż wyżey.

Propter diuerſitatem Religionis, nemo ſeditiones excitet, alterumue in bonis, honore, carceribus, exilio mulctet, quod ſi quis id facere præſumat, reliqui omnes id prohibeant, etiamſi id prætextu alicuius decreti aut proceſſus faciat. c. 120. 159.

Steph. Warſz. 1578. Jáko ſądźić máią.

Negotium de decimis, ex bonis hæreditarijs Nobilium, (iure cuiuſlibet in eo ſtatu prout nunc eſt permanen.) transfertur ad compoſitionem, in proximo Conuentu perficiendam. c. 185.

Steph. Warſz. 1581. O Dźieśięćinach.

Exequutio decretorum de Decimis ex bonis hæreditarijs, ſuſpenditur ad Conuentum proximè futurum, in quo compoſitio perfici debet. c. 218.

Sig. Crac. 1588. O dobrách Kośćielnych.

Bona Eccleſiaſtica tàm Romani quàm Græci ritus, ne alienentur, & alienationes nihil valeant, quæ in Priuilegijs cauſas iuſtas & conditiones Eccleſiæ illi vtiles probabiliter, ſpecificè, & authenticè expreſſas non habent, & in quas cõſenſus quorum intereſt non acceſsit. Alioquin bona recuperari ſemper per ſucceſſores poſſunt, quo nomine Iudicio Terreſtri agendum eſt. Poſſeſſores tamen ad vitã ſuam vſumfructuum cõcedere poſſunt, citra præiudicium Eccleſię, & onerum de iure illis incumbentium, derogationem. c. 41.

Sig. Warſz. 1589. Wolnośći.

Bona hæreditaria per Nicolaum Chriſtophorum Radzivvil Caſtellanum Trocen. Collegio Societatis IESV Nieſvviezenſi cóllata, cum villis ad id pertinentibus, à Contributionibus & ſtationibus militum liberantur, & libertatibus Eccleſiaſticis aſſcribuntur. c. 36.

Sig. 3. Warſz. 1590. Incorporátia.

Præpoſitura Sancti Floriani Vniuerſitati Cracouienſi incorporatur. c. 40.

Sig. 3. Warſz. 1598. Approbátia.

Molendinum Wolski, Conuentui Sancti Dominici Breſtenſi incorporatur. c. 23.

Sig. 3. Warſz. 1598. Wymierzenie.

Monaſterijs Plocenſibus, Sanctæ Mariæ Magdalenæ, & Sancti Dominici, certæ areæ, ex fundis Regalibus cõceduntur, quas Reuiſor Regius, cum ſcitu Epiſcopi & Capitanei Plocenſis aſsignabit. c. 3.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT SEXTVM.

De Dignitarijs Senatoribusq; Regni, & Officialibus Curiæ, puta Palatinis, Caſtellanis, Cancellarijs, Marſchalcis, Theſaurarijs, Secretarijs, Referendarijs.

Lod. Caſ. 1374. Item promittim9. — L. 41. 92. P. 174. HL. 78. HP. 165.

MAgiſtratus, Dignitates, Officia, Caſtra, & Ciuitates cum iuriſdictione, non niſi terrigenis conferantur. Alia verò liceat Regi conferre cui voluerit.

Ex Priuilegio Iag. in Iedl. 1433. Caſ. Nieſſ. 1454. Item cũ indigenæ. Aug. 1550. Doſtoienſtw. — L. 50. P. 175. HL. 77. HP. 166 C. 2.

Dignitates Eccleſiaſticæ Politicæ Regni, circa iura, prouentus, libertates, conſeruentur, nec augeantur, neq; minuantur, neq; cuiquam extraneo, præter Nobilem in illa terra poſſeſsionatum conferantur.

Aug. Petr. 1550. A iz wiele. Steph. Crac. 1576 Urzedy. — C. 2.

Literæ expectatiuæ, ſuper dignitates non dentur, poſſeſsiones, cenſus, & ſalaria earum non ſuffocentur. Nulli Duci vel ex Ducali genere deſcendenti Caſtra, Fortalitia, & Ciuitates, committantur.

Iag. 1433. Nam ſpondemus. — L. 51. P. 183. HL. 140. HP. 589

Iuſtitionarius, nullibi in Regno conſtituatur, neq; ſurrogetur.

Prælati Pet. 1503. Vnanimi Dominorũ. Alex. Rad. 1505. Innitentes. Sig. Crac. 1510. Cum nouæ & antiquæ. Sig. Petr. 1519. Capitanei. Sig. Petr. 1538. Præterea. — L. 111. 118. S. 6. 22. S. 2. P. 176. HL. 78. HP. 167. 169.

Dignitates & Officia, indigenis poſſeſsionatis conferantur, alioquin inueſtito non pareatur, & Rex contra iuramentum facturus eſt.

Alex. Rad. 1505. Cum eſſent. — L. 119. P. 177. HL. 80. HP. 172.

Dignitarij & Officiales ſint poſſeſsionati, & ſatisfaciant officijs, ſub pœna priuationis.

Sig. Crac. 1510. Æquitatem. — S. 10. P. 177. HL. 79. HP. 169.

Impoſſeſsionato ſi dignitas pro meritis data fuerit, infra dimidium annum poſſeſsionem acquirat, ſub pœna priuationis.

Sig. Crac. 1532. Vtcunq;. Sig Crac. 1507. Licet vniuerſi.

Prouentus omnes, dignitarijs & officialibus exoluantur. S. b 1.

Sig. Crac. 1532. In petitione.

Rex admoneat dignitarios & officiales, vt officijs ſuis ſatisfaciant. S. 43.

Sig. Petr. 1538. In collatione. Crac. 1543. Satisfaciendo.

Dignitates & Capitaneatus eiuſdem loci, ſunt incompatibilia, neq; extraneis conferantur, ſed indigenis, veram & hæreditariam poſſeſsionem ibidem habentibus, alioquin talis in Conuentione monitus, niſi officium reſignauerit, infamis eſto. S. b 2. P. 178. HL. 79. HP. 168.

Sig. Petr. 1538. Nulli demceps. Quod dignitates.

Alienigenæ à dignitatibus excludantur, neq; eas ambiant, ſub pœna confiſcationis & infamiæ. S. b 3. b 4. P. 179. HL. 79. HP. 194.

Sig. Petr. 1538. Ad euitandas.

Dignitarij & Officiales, veras non fictas habeant poſſeſsiones. S. b 2. P. 179. HL. 79. HP. 168.

Aug Petr. 1562. O oſiádłośći Dignitarzow.

Statutum de poſſeſsione Dignitariorum, ita intelligi debet, vt quilibet Dignitarius, ſit ſaltem in illo Palatinatu poſſeſsionatus, non in Diſtrictu. Exceptis Palatinatibus Ruſsiæ, Maſouiæ, Rauen. & Terra Wielunenſi, vbi officiales in diſtrictu debent eſſe poſſeſsionati, excepto Palatino, quem ſufficit in quocunq; Diſtrictu ſui Palatinatus eſſe poſſeſsionatum. HP. 168. C. 13.

Aug. Warſ. 1563 O oſiádłośći Dignitarzow.

Dignitarij & Officiales, poſſeſsiones veras in illa terra vel diſtrictu habeant, antequam dignitas ſit vacua; & talem, in qua ante reſidebant, non quæ recens inſcripta ſit, alioquin ad quodcunq; Iudicium ſeu Officium, totiens quotiens citatus fuerit, pœnam ducentarum marcarum luat, ſine appellatione, & officium deſerat. HP. 168. C. 20.

Idem ibidem. O dwoygu Stároſtw.

Duos Capitaneatus, cum iuriſdictione, nemo ambiat, ſub pœna confiſcationis omnium bonorum, & 200. marcarum, exceptis modernis poſſeſſoribus. HP. 170. C. 13.

Idem Petr. 1565. O negliencicy. ię.

Negligentes dignitarij & officiales, tunc præſentes abſoluuntur, reliqui Citati in Conuentu reſpondeant. HP. 172. C. 44.

Steph. 1576. Cżeſto ſię tez.

In quibuſlibet Comitijs, ſedecem Senatores deputentur, qui ſemper Regi adſint, quolibet dimidio anni quatuor, vnus ex Epiſcopis, vnus ex Palatinis, duo Caſtellani. Senatores Ruſsiæ, dum Regi adſunt, quingentis florenis contententur. C. 148. 159.

Senato-

Digitized by Google

Sig. Crac. 1588. O popráwie.

Senatores iuramento ſuo addant, quòd in Iudicio iuſtè ſententiam ſunt dicturi. C. 40.

Sig. 3. Wars. 1593 Nieyſce.

Epiſcopus Vendenſis, locum habeat in Senatu, ad latus Epiſcopi Camenecenſis. C. 20.

Caſ. Nieß. 1454. Item cum ſingula.

Palatini & Caſtellani, in Capitaneos eligi nō poſſunt, præter Capitaneum Cracouienſem. L. 92. P. 178. HL. 175. HP. 173

Aug. Pet. 1562. O oſiádłości dignitarzow. Gdyż káżde.

Neq; Palatinus, neq; Caſtellanus, poteſt ſimul gerere Capitaneatum, & officium Terreſtre, illius diſtrictus, cuius eſt Palatinus, aut Caſtellanus, excepto Caſtellanatu & Capitaneatu Cracouienſi. HP 168. C. 14.

Sig. Crac. 1510. Querelis.

Palatini officijs ſuis ſatisfaciant, ſub pœna 100. marcarum, & videant ne iudicia intermittantur. S. 9. P. 187. HL. 176. HP. 174.

De Palatinis precia rebus impoſituris, vide infrà Cap. 12. de Ciuitatibus.

Cas. Wis. 1368. Quia plerunq;.

Caſtellanus Cracouienſis, Sandomirienſis, & alij, in certis locis iudicia celebrent, ſub pœna nullitatis. L. 12. P. 193. HL. 35. HP. 183.

Cas. Wis. 1368. Præterea quicunq;.

Caſtellani eorumq; Iudices, ſine certo Actore non iudicent, neq; Citationes dent. L. 14. P. 193. HL. 36. HP. 184.

Sig. Crac. 1510. Quodam abuſu.
Bidg. 1520. Statuimus.
Petr. 1523. Item vt expeditio.
Crac. 1532. De militibus.

Caſtellani, in bello milites ordinēt, & ſine damno ducant, atq; precia rebus imponant. S. 9. 25. 29. b 2. P. 898. HL. 36 HP. 185.

Aug. Pet. 1562. De incōpatibilib9

Caſtellanus, in Burgrabium Cracouienſem eligi non debet. HP. 171. C. 12.

Caſ. Nieß. 1454. Item pollicemur.

Marſchalcatus, Cancellariatus, & Vicecancellariatus, de quibuſcunq; Terris hominibus, conferatur. L. 93. P. 18[illegible] HL. 153. HP. 187.

Alex. Pet. 1504. Officia Regni.

Marſchalci, ſint Cæremoniarum & Curiæ Magiſtri, Aulicos conſcribant, ſoluant, diligentes & negligentes ſciant, & arceant, hoſpites excipiant, malos puniant, foralia exigant, precia rebus imponant. Abſente verò Marſchalco ſupremo, Marſchalcus Curiæ officium adminiſtret. L. 112. P. 197. HP. 187. HL. 153.

Aug. Pet. 1565. O ſpolności Vrzędow.

Marſchalcus & Theſaurarius, dignitates & officia ſimul non teneant, exceptis modernis. HP. 171. C. 44.

Alex. Petr. 1504. Cancellarij autem.

Cancellarius & Vicecancellarius, Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, Prælaturas, Dignitates, & beneficia expectent. L. 113. P. 193. HL. 31. HP. 193.

D 2 Cancel-

Digitized by Google

decidendas referant, eorum verò officia, ab officijs Iudicum Terreſtrium, diuerſa ſunto.

Sig Petr. 1538. Referendarij.

Referendarij Iudicum officia ne inuadant, ſed tantùm circa Regem cauſas audiant. S b 3. P. 58. HL. 221. HP. 32.

Aug. Petr. 1550. Js rez práwem. Js w Niemieckich.

Referendarij cauſas Teutonicas audiant, eaſq; cum Cancellarijs referant. P. 58. HL. 222. HP. 32. C. 4.

CAPVT SEPTIMVM.

De Officialibus Terrarum, puta Succamerarijs, Tribunis, & Burgrabijs.

Caſ. 1368. Item ſtatuimus.

SVccamerario Cracouienſi, dum Zupparium viſitat, debetur Stamen panni Machlinenſis, aut decem marcæ, is autem Zuppas nunquam intret, ſed ad hoſpitium deſcendat, cui lectores vnam menſuram auenæ, octo pullos, ſexagenam panis, medium quartale carnium bouinarum, & potum offerant. Nullum tamen in Zuppis manentem iudicet, equum quoq; nullum præter Camerarij in Zuppis conſtituat; Conſules verò Wielicienſes & Bochnenſes eligat, & iuxta eorum iura iudicet. L. 81. P. 401. HL. 234. HP. 107.

Aug. 1565. Pod. Kom: Rozáńſkie.

Succamerarius Terræ Rozanenſi detur. HP. 234. C. 57.

Aug. Lub. 1569. Podkomorzowie.

Succamerarius ad officium ſuum non iuret, ſiquidem fide, honore, & conſcientia eſt oneratus, Camerarius tamen & iuratus ſit, & poſſeſsionatus. HP. 234. C. 109.

Sig. 3. War. 1593. Podkomorſtwo.

Succamerarius Terræ Czernenſis, officium ſuum per omnia adminiſtret, inſtar aliorum Succamerariorum. C. 20.

Sig. Crac. 1588. Obieránie ſądu.

Iudicij Terreſtris Officiales antiquo more eligantur. Electioni poſt ceſſum vel deceſſum eorum, in ſex ſeptimanis, Palatinus Conuentum indicat, hoc negligente C. 18.

Digitized by Google

Palatino, faciat Caſtellanus. Eodem modo Succamerarij eligantur, qui ex nunc (poſſeſſoribus modernis exceptis) iurati eſſe debent. Conuentus verò eiuſmodi tàm ſecuri ſint, ſicut Conuentus in Electione Iudicum Tribunalis Regni.

Sig. Crac. 1588. Niewoletnie. — Terris, Nurenſi, Oſtrouienſi, & Camenecenſi, Succamerarius ex electione detur, poſt ceſſum vel deceſſum moderni. C. 53.

Sig. 3. Wars 1589 Podkomorzowie. — Succamerarij, Liuenſis & Nurenſis, adæquantur prærogatiuis Succamerariorum Regni. C. 28.

Succamerarius quid iuris habet in limitibus conſtituendis, habes Parte 2. Capite 17. infrà.

Sig Petr. 1538. Decernimus. — Tribunatus noui, poſt mortem modernorum poſſeſſorum abrogantur, antiqui verò benemeritis conferantur. P. 183. S. 63. HL. 284. HP. 234.

Aug. Petr. 1550. A iż też. — Tribunatus omnes, poſt annum 1538. inſtituti, & ij qui caſtris carent, abrogantur, antiqui verò, & qui caſtra habent, benemeritis, iuxta Statutum tribuantur. HL. 284. HP. 234.

Lod. Kaſ. 1374. Decernentes ſtatuimus. — Burgrabij & tenutarij Caſtrorum, eorumq; homines, in Iudicijs Terreſtribus & Caſtrenſibus reſpondeant, exceptis cauſis ſanguinis. L. 41. P. 383. HL. 30. HP. 235.

Alb. Petr. 1496. Item quoniam. Alex. Rad. 1505. Capitanei. Aug. 1550. Chcąc vſtrzedz. — Neq; Capitanei, neq; Burgrabij, ab intromiſsione quidquam accipiant. L. 109. 116. P. 239. HL. 123. C. 4.

Sig. Crac. 1507. Cum nouæ. — Burgrabij & Iudices Caſtrenſes, ſint poſſeſsionati, & itinerantes defendant. S. 6. P. 207. 215. HL. 29. HP. 235.

Aug. Wars. 1563 Jnne rzeczy. — Sicut Caſtellani, ita & Officiales Terreſtres, Burgrabiatum Cracouienſem non ambiant, neq; portitores ſint. HP. 236. C. 20.

Idem 1565. Burgrabiowie Krákowſcy. — Burgrabij Cracouienſes, in Arce aſsidui ſint, ita tamẽ, vt ſingulis quartualibus anni, tribus ſeptimanis, vel integro anno duodecim ſeptimanis, eis abeſſe, cum ſcitu Capitanei, liceat, quopiam in locum ſuum ſubſtituto. HP. 236. C. 47.

Aug. Lub. 1569. Teyże ziemi. — Vexilliferum habeat terra Braczlauienſis. C. 109.

Sig. 3. Wars. 1591. O przyſiędze. — Officiales Terreſtres Maſouiæ, in abſentia Palatini aut Caſtellani, iurent ſuper officia, coram officialibus, & Nobilitate illius terræ, in terminis terreſtribus. C. 21.

Officia-

Digitized by Google

Sig. 3. Marſ. 1598. O przyśiądze. Officiales quoq; terreſtres Regni, puta Succamerarius, Iudex, Subiudex, Notarius; poſſunt ſuper officia ſua iurare, abſente Palatino & Caſtellano, coram alijs officialibus Terreſtribus, & Nobilitate, in terminis terreſtribus, vel poſitione actorum illius Palatinatus vel Terræ. C. 12.

De Iudicibus, Subiudicibus, & Notarijs Terreſtribus, habes infrà Parte Tertia Cap: de Iudicijs Terreſtribus.

CAPVT OCTAVVM.

De Capitaneis.

Caſ. Wisl. 1368: Inſuper ſtatuim⁹. CORAM Capitaneo, ſi quis alium vulnerauerit, æquè punitur, ac ſi id coram Rege feciſſet. L. 39. P. 206. HL. 303. HP. 197.

Lod. Caſ. 1374. Decernimus. Capitanei, & bonorum Regalium tenutarij, in Iudicijs Terreſtribus & Caſtrenſibus reſpondeant, exceptis cauſis ſanguinis. L. 41. P. 383. HL. 29. HP. 235.

Iag. in Czerm. 1422. Item cum. Kaſ. Nieſſ. 1454. Item cum. Nullus Iudex Terreſtris, poteſt eſſe Capitaneus, illius terræ, quam iudicat. L. 48. P. 178. HL. 125. HP. 394.

Sig Petr. 1538. In collatione. Aug. Petr. 1562. O oſiádlośći Dignitarſtw. Palatinus & Caſtellanus, in Capitaneum non eligantur, præter Capitaneum Cracouienſem. S. 62. P. 178. L. 92. HL. 79. 175. HP. 170.

Kaſi. Nieſſ. 1454 Item pollicemur. Rex Terras & diſtrictus ingrediens, iuſtitiam de Capitaneis faciat. L. 93. P. 207. HL. 223.

Alex. Rad. 1505. Cum eſſent. Sig. Petr 1519. Capitanei. Sig. Crac. 1543. Satisfaciendo. Capitanei, ſicut & reliqui officiales, ſint poſſeſſionati, & niſi officijs ſuis ter moniti ſatisfecerint, officijs priuentur. L. 119. S. 22. P. 177. HL. 32. HP. 197.

Sig. Crac. 1507. Vt Officiales. Pœna negligentium Capitaneorum, ea eſt: Si Capitaneatum obligatum poſſidet, 100. marcarum. Si liberum, priuationis. S. 3. P. 206. HL. 32. HP. 197.

Lod. Kaſ. 1374. In Capitaneum, non niſi Polonus preficiatur. L. 41.

Iudices

Sig. Pet. 1519. Iudices Terreſtres. Crac. 1532. Iudices Caſtrenſes.

Iudices Caſtrenſes, in primis terminis, coram Capitaneis ſeu Vicecapitaneis iurent, ſub pœna priuationis.

S. 24. b 1. P. 208 HL. 126. HP. 392.

Sig. Crac. 1532. In eo quod.

Rex admoneat Capitaneos, vt malefactores diligentius coërceant.

S. a 3.

Sig. Pet. 1538. Petitionibus.

Notarius Caſtrenſis Spiritualis eſſe poteſt.

S. b 4. P. 208. L. 252. HP. 399.

Aug. Petr. 1550. Iz kàzdy.

Iudex, Notarius Caſtrenſis, & Vicecapitaneus, ex Iudice vel Notario Terreſtri ne ſint, & ſint poſſeſsionati.

HL. 125. HP. 394. C. 4.

Aug. Warſ. 1557 Konie ktore.

Capitanei videant, ne equi extra Regnum ducantur, ſub pœna 200. marcarum.

HL. 90. HP. 541. C. 7.

Aug. Petr. 1562. O dwoygu Stároſtw.

Duos Capitaneatus cum iuriſdiictone nemo ambiat.

HP. 171. C. 13.

Aug. Petr. 1562. O Stároſtwách.

Capitanei ſine Iuriſdictione eſſe poſſunt, etiam impoſſeſsionati, tamen pro iniurijs, in Iudicijs Terreſtribus & Caſtrenſibus reſpondeant: per lucra verò, bona Regalia non afficiant, ſed pro exequutione, ad locum poſſeſsionis ipſorum remittantur, citationes quoq; contra eos in reſidentia ponantur.

HP. 173. C. 14.

Idem. 1563. Stároſtowie nie Sądowi.

Idem exiſtimandum eſt, de Articulis Caſtrenſibus, pro quibus Capitanei abſq; iuriſdictione, in iudicijs Caſtrenſibus, reſpondere debent & tenentur.

C. 21.

Steph. Warſ. 1581 Pozywánie.

Capitaneus Braczlauienſis, apud viciniorem Capitaneum, pro Cmethonibus fugitiuis conueniatur.

C. 215.

Sig. Crac. 1588. O Commiſsiach.

Capitanei, in bonorum Regalium defenſione, eum modum obſeruent, ne labores proprios, & ſegetes conculcent, vel ædificia diruant, ea præſertim, quæ per vnum annum, ſine eius contradictione ſteterunt, ſed tantùm vſum ſuum continuent, vel Iure Terreſtri agant. Quod ſi Capitaneus iniurioſus ſit, damnum vel alicui dederit, eo nomine in Iudicio Terreſtri, vbi bona illa ſunt ſita, reſpondeat. Si in illo diſtrictu poſſeſsionatus non ſit, exequutio fiat in bonis, vbicunq; ea habuerit, iuxta Conſtitution. Anni 1562. Quod ſi nuſquam ſit poſſeſsionatus, procedatur contra eum iuxta Conſtitutionem Anni 1588. de proceſſu contra impoſſeſsionatos. Si ſummam in bonis Regalibus habeat, in ea exequutio fiat. Integrū quoq; ſit Ca-

C. 26.

Digitized by Google

ſit Capitaneis, pro damnis & iniurijs, tàm in Regalibus quàm Capitanealibus prouentibus illatis, iure Terreſtri contra iniurioſos agere, vbi & iurare, tàm pro ſe quàm pro Rege poterint, ſalua appellatione ad Tribunal, vbi ſine vlla remiſsione, tales actiones decidantur. Subditi ex villis Regijs, iniurias ſuas, iure cum Capitanei aſsiſtẽtia proſequãtur, Ciues tamen, ſine aſsiſtentia, more ſolito agere poſſunt. Vbi limites non ſunt, decerni debet vt Nobilis Cõmiſſarios educat ſine intermiſsione. Quodſi poſt factos limites Nobilis vicinus fundum Regium adimat, citari debet ad Iudicium Terreſtre, vbi vel ipſum Iudicium exire, vel iuratos Camerarios mittere debet, ad fundum, & re oculis ſubiecta, recompenſa iuxta liquidationem iniuriam paſsi decernatur.

Sig. Warſ. 1589. Stároſtwá.

Capitaneatus cum Iurisdictione, & Arces in confinijs ſitæ, non pueris, ſed viris idoneis, & de Repub. meritis conferantur, quod ſi quis contra eam Conſtitutionem, quidpiam poſtea impetrauerit, collato officio priuetur. c. 36.

Sig. 3. Warſ. 1593. Spráwy.

Capitaneus Lomzeñ. Colnæ quærelas officijq́; cauſas, ſemper in duabus ſeptimanis iudicet, aliaq́; iudicia Capitanealia ibidem celebret, ſicut & Lomzæ. Et Vicecapitaneus ibidem ſemper præſens ſit. c. 18.

Sig. 3. Warſ. 1593. Grod Kámienieckí.

In Kamieniec Maſouiæ, officium Caſtrenſe inſtituitur, cauſas officij iudicare debet Capitaneus Nurenſis, qui terminos Caſtrenſes quater in anno obſeruare debet. c. 21.

Sig. Warſ. 1596. Surrogátia.

Surrogatio Capitaneatus Plocenſis, ad vnum annum, approbatur. c. 11.

Sig. 3. Warſ. 1598. Sądy.

Capitaneus Nurenſis, iudicia Caſtrenſia in Kamieniec, in Curia Regali, diebus Lunæ celebret, iuxta Cõſtitutioñ. Anni 1593. c. 28.

Reliqua de Capitaneorum Iudicijs & Actis, habes infrà Par: 3. ſuis Capitibus.

Digitized by Google

CAPVT NONVM.

De Nobilibus.

Caſ. Wiſ. 1368. Quia filij.

NObilium filij, viuentibus patribus, ſigillo proprio non vtantur, ſed paterno. L. 9. P. 268. HL. 243. HP. 238

Idem ibidem. Nobilitatis.

Nobilitas ſex teſtibus probatur, quorum duo ex eadem ſtirpe, duo ex ſecunda, duo ex tertia genealogia eſſe debent. L. 16. P. 267. HL. 167. HP. 237.

Idem ibidem. Cum omnis.

Nobilis Nobilem aſſerens eſſe filium meretricis, ſi non reuocat ſtatim, aut negat, probatúe, ſexaginta marcis, & reuocationis pœna puniatur. L. 27. P. 268. HL. 167. HP. 238.

Iag. Crac. 1423. Si quis Nobilis.

Qui Nobilem vituperat, ſi vituperator impar ſit, & negat, iuret ſe non dixiſſe. L. 46. P. 269. HL. 167. HP. 239.

Idem ibidem. Cmetho verò.

Cmetho, vituperio ſuo, Nobilem non infamat, bellum ſeruientem, & Iudicio Terreſtri ſubiectum, niſi ab alio Nobili audiuerit, idem illi fuiſſe obiectum, & is crimen non diluit. Nobiles tamen in Ciuitatibus, cereuiſiam propinantes, & vagi atq; impoſſeſsionati, etiam Cmethoni ignobilitatem obijcienti ſeſe expurgent. ibidem.

Iag. in ledl. 1433. Cæterum. Kaſ. Nieſſ. 1454. Inprimis.

Nobilis nullus capi debet, niſi fuerit iure victus. L. 51. 92. P. 270. HL. 167. HP. 240

Iag. in ledl. 1433. Illo tamen.

Fur tamen, latro, incendiarius, homicida, raptor, villarum populator, prædo, vbiq; detinetur, & qui cautionem dare non vult. L. 51. P. 271. HL. 103. HP. 240

Alex. Rad. 1505. Volentes. Et quoniam.

Nobilis dignitatum Eccleſiaſticarum capax eſt, qui vtroq; parente, ex Familia Nobili naſcitur, & iuxta morem patriæ inter Nobiles viuit, nec minus Nobilis eſt, qui patre Nobili, quamuis matre Plebeia natus eſt, modo viuat inſtar Nobilium, & artibus mæchanicis abſtineat. L. 117. P. 267. HL. 167. HP. 238.

Aug. Pet. 1550. Strudzy Sta. ſzecewem.

Ciuis Nobilitate ornatus, non alias iure Nobilitatis gaudeat, quàm vt abſtineat à negotijs, quæ ſtatum militarem non decent. P. 268. HL. 46. HP. 304. § 3.

Nobilis

Digitized by Google

[*Sig. Crac. 1540. Ita poſtulantibus. Aug. Petr. 1550. Slubem za-den.*] Nobilis obligari ſponſione fidei non poteſt, niſi aut ſit iure victus, aut militet, aut ſeruiat, negotiaue gerat, vel ſubditus ſit, aut ſi Reipublicæ cauſa ſit accuſandus. [P. 271. HL. 260. HP. 241. C. 3.]

[*Steph. Wars. 1578. Plebeiorum Nobilitatio.*] Nobilitatio, non niſi in Conuentu fiat, cum ſcitu Senatorum, vel in bello. [C. 189.]

[*Idem ibidem. O Slachcie.*] Nobiles qui bonis venditis, in Ciuitatibus reſidẽt, bellum ſeruiant, ex ſummis, ſub pœna priuationis omnium bonorum. [Ibidem.]

[*Sig. Crac. 1588. Indigenatus.*] Andreas Cardinalis, & Balthaſar Bathorei, pro indigenis ſuſcipiuntur, & ad libertates Regni admittuntur, ita vt vterq; fidelitatem Regno iuret: Andreas verò Archiepiſcopatum Gnæſnenſem non ambiat, neq; Regis inaugurationem vſurpet, ſententiam quoq; tanquam Epiſcopus dicat. [C. 64.]

[*Sig. Wars. 1589. O Slachcctwie.*] Si quis ſe Nobilem aſſerat, nec ſit, bona ſua omnia amittat, quorum dimidia pars ad prouentus quartæ partis, dimidia ad delatorem pertineat. Huic verò actioni forum in Tribunali, inter cauſas officij. Impoſſeſsionatus verò conuictus in Turri ſedeat, per dimidium annum, ſaluo iure eorum, qui legitimè creati ſunt. Is verò qui hoc nomine aliquem criminatus fuerit, pœnis Statutorum ſubiaceat, de quibus ibidem cognitio fiat, vbi cauſa inſtituta eſt. [C. 18.]

[*Sig 3. Wars. 1593. Declaratia.*] Wladiſlaus & Gabriel Bekeſij, pro indigenis tàm Regni quàm Ducatus Lithuaniæ ſuſcipiuntur, & habiles ad omnes dignitates, Spirituales & Sæculares declarantur, ita tamen, vt fidelitatẽ, tàm Regno quàm Ducatui Lithuaniȩ iurent, ex quibus vnus Wladiſlaus in eodem Conuentu iurauit, Gabriel in proximo Conuentu iurare debet. [C. 13.]

[*Sig. 3. Wars. 1593. Indigenatus.*] Lucas Stroicz & Hieremias Mogila Valachi, pro indigenis Nobilibus ſuſcipiuntur, modo fidelitatem iurent. [C. 14.]

[*Sig. 3. Wars. 1596. Indigenatus.*] Georgius Mohila, Metropolita Valachiæ, Simeon Mohila, & Simeon Stroicz Valachi, pro indigenis Nobilibus Regni ſuſcipiuntur. [C. 11.]

Sig. 3. Mars. 1598. Przyłączenie. Nobiles Sadurſczij, Iuriſdictioni Terreſtri & Caſtrẽſi Lublinenſi incorporantur, ſaluis inſcriptionibus, in Caſtro Kazimirienſi factis. C. 25.

De violentijs, vulneribus, cæde Nobilium, vide infrà Parte 4. De Iniurijs.

CAPVT DECIMVM.

De Ciuitatibus.

Caſ. Wiſ. 1368. Cum Actor. IN Ciuitatibus, ius reconuentionale non ſeruetur, ſed Actor ſequatur forum Rei. L. 23. P. 294. HL. 4. HP. 443.

Idem ibidem. Finem litibus. Mercatores, ſi quid Nobilibus mutuò dant, citra literalem obligationem, probẽt idipſum per teſtes, alias negans citatus, per iuramentum euadet. L. 16. P. 310. HL. 166. HP. 308.

Idem ibidem. Abuſiua. Bona Ciuium & villanorum, ſteriliter decedentium, ad propinquos, non ad Dominos, deuoluantur. L. 21. P. 306. HL. 145. HP. 305.

Kaſ. Crac. 1356. Ius Supremum Magdeburgenſe Cracouiæ fundatur, appellationibus quæ Magdeburgum deferri conſueuerãt abrogatis. L. 167. P. 294. HP. 295.

Sig. Crac. 1422. Ad præcluden. Fraternitates abrogantur, Palatini verò cum Capitaneis, alijſq; dignitarijs, menſuras frumentorum & pannorum conſtituant; Fraternitas verò reperta, 70. Marcis Regi mulctetur. L. 47. P. 315. HL. 99. HP. 307.

Sig. Crac. 1532. De Communicatibus. Fraternitates permiſſæ, modo Palatinus cum alijs dignitarijs & officialibus, precia mæchanicis conſtituat. S. c 4. P. 319. HL. 100. HP. 307.

Sig. Petr. 1538. Frequentibus. Sed iterum ſunt omninò abrogatæ. S. c 3. P. 321. HL. 100. HP. 307.

Idem Crac. 1543. Quandoquidem. Cautumq; ne amplius obſeruentur, ſub pœna Centum Marcarum, per Palatinum exigenda, quod Capitaneus exequi debet, ſub priuatione officij. Ibidem.

Aug. Petr. 1550. Cechy iż. Ordine tantùm Eccleſiaſtico illis relicto. Ibidem & C. 4.

Ciuis

Sig. in Ield. 1433. De Ciuitatibus.
Ciuis in Ciuitate reſidens, fumalia non ſoluit, ſuburbanus ſoluat.
L. 51. P. 444. HL. 47. HP. 304

Caſ. in Korcz. 1451. Item plerumq;. Nieſſ. 1454. Item volumus.
Palatinus, rerum venditiones moderetur, contrauenientes ſuæ moderationi puniat, menſuraſq; & modos vendendi, in Ciuitatibus conſtituat, idq; ſingulis annis, ſub pœna Regali.
L. 88. 95. P. 316. HL. 175. HP. 176.

Alb. Petr. 1496. Item. Quemadmodum.
Palatini, frumentis alijſq; rebus per Kmethones ad forum ductis, precia imponant, Fraternitates tollant, Palatinus verò negligens, equum ambulatorem Regi mulctæ nomine det.
L. 105. P. 316. HL. 175. HP. 177.

Præl: Petr. 1503. Dignitarij.
Capitanei Conſtitutiones Palatinales exequantur, ſub pœna priuationis officij, aut Centum Marcarum, ſi obligatum Capitaneatum tenent.
L. 111. P. 317. HL. 175. HP. 181.

Alex. Rad. 1505. Quamuis de precio.
Palatini, precia rebus imponant, iuxta quod apud externos emptæ fuerint, contemptores verò Conſtitutionũ Palatinalium, priuentur mercibus.
L. 118. P. 317. HL. 176. HP. 1,7

Sig. Petr. 1507. Ne Conſules.
Palatino precia rebus imponenti, Conſules adſint, & Conſtitutiones exequantur, ſub pœna 100. Marcarum, cuius tertia pars Palatino, duæ Regi debentur.
S. 4. P. 317. HL. 176. HP. 180.

Sig. Crac. 1507. Quis poſſet.
Pannos ſtrictiores, vel breuiores, quàm eſſę debent, nemo vendat, ſub amiſsione eorum.
S. 4. P. 318. HL. 177. HP. 113.

Aug. Pet. 1565. Sukná ziemſkie.
Longi autem eſſe debent vlnis triginta, lati duabus.
HP. 313. C. 51.

Sig. Crac. 1588. Strzychowánie.
Panni externi, per Palatinos non cenſeantur, ſed ea cēſura ad domeſticos tantùm pannos referatur, quæ tamen vnà cum impoſitione precij merciũ fieri debet, prima die nundinarum; ita vt altera die liberè omnia vendantur.
C. 69.

Sig. Crac. 1507. Licet Priuilegia.
In Nundinis vt omnia per talenta & vlnas liberè vendantur, Palatini videant, non obſtantibus Priuilegijs Poſnanienſis Ciuitatis.
S. 6. & 6. P. 314. HL. 172. HP. 312.

Sig. Petr. 1538. Licet Priuilegia.
Idem de reliquis omnibus Ciuitatibus, ſub pœna 100. Marcarum.

Sig. Crac. 1510. Querelis.
Palatini ſuis officijs in conſtituendis rerum precijs ſatisfaciant, tranſgreſſores Conſtitutionum Palatinalium quatuordecem Marcarum; Conſules verò, in eos non animaduertentes Centum Marcarum pœna, & negligens itidem Palatinus puniatur.
S. 9. P. 318. HL. 176. HP. 179.

Sig. Petr. 1511. Item ne ſubditi.

Vt menſura à mercatoribus, & Conſtitutiones Palatinales obſeruētur, Palatini cum Capitaneis animaduertant. S. 17. P. 318. HL. 156. HP. 314.

Sig. Petr. 1523. Quia mercatores.

Palatini, in conſtituendis rerum venalium precijs, officijs ſuis ſatisfaciant, præſertim ingruente belli neceſsitate, quos Capitanei, non tantùm non impediant, ſed etiam adiuuent. S. 28. P. 319. HL. 176. HP. 177.

Sig. Petr. 1538. Conſentientibus. Crac. 1543. Domini Palatini.

Palatini, officia ſua in conſtituendis rerum venalium precijs exerceant, ſub pœna 100. marcarum; cuius medietas fiſco, alia parti Inſtiganti cedet: Ciues verò negligētes, & Nobiles, ſubditos ſuos ad ſeruandas Cōſtitutiones Palatinales, non cogentes, pœna 14. Marcarum puniantur. S. 45. P. 319. HL. 177. HP. 181.

Aug. Petr. 1562. O Vrzędzie.

Palatini cum Capitaneis in imponendis rerum precijs, officijs ſatis faciant, ſub pœnis in Statutis deſcriptis. HP. 178. C. 16.

Aug. Petr. 1565. Powinnowáctwo Woiewodzie.

Palatinus ad minus bis in anno, cum Capitaneo, vel Vicecapitaneo, Conſulibus, Scabinis, & Senioribus artificū, precia rebus, tàm domeſticis (excepto frumento) quàm externis imponat, idq; in Prætorio Ciuitatis primariç, ſui Palatinatus, Conſtitutiones eiuſmodi publicētur: Transgreſſor earum ad Procunſulem citetur peremptoriè, & pœna 14. marcarum puniatur, cujus medietas Palatino, alia parti Inſtiganti cedet, negans per iuramentum euadat; Negligens Proconſul per Palatinale officium, ad Prætorium peremptoriè vocatus, quotieſcunq; negligentiæ cōuictus fuerit, toties pœnam 100. Marcarum luat, cuius duæ partes Regi, tertia Palatino cedat, ſalua tamen appellatione. Rem hoc nomine iudicatam exequatur Capitaneus, ſub pœna Centum Marcarum. Proconſules Nobilium, coram dominis conueniantur, & negligentiæ rei, 14. marcarum pœna mulctentur, inter dominum & actorem per medium diuidenda. Palatinus negligens itidem pœna Centum Marcarum puniatur; Nobiles verò ex ſuis Proconſulibus iuſtitiam denegantes, ad Iudicium Terreſtre citati, pœna 14. Marcarum puniantur, cuius mediatas Iudicio, alia Actori debetur, ſalua appellatione. HP. 179. 182. C. 51. 52.

Steph. Warſ. 1578. Okolo wſtaw Woiewodzich.

Peccans contra Conſtitutiones Palatinales, deferatur ad officium Palatinale, quod cum iniuriam paſſo agat, C. 192.

contra

contra iniuriantem, in abſentia verò officij Palatinalis, exequutionem faciat Magiſtratus Ciuilis.

Idem ibidem 1581. O wſtáwách Woiewodzych. C. 217.

Proconſul non exequens Conſtitutiones Palatinales, coram officio Palatini & Capitanei accuſetur, vbi verò vtrumq; officium idem ſenſerit, tranſeat in rem iudicatam, ſi diſſenſerit, ad Regem ſumptibus Ciuitatis remittatur, quæ ſi infrà duodecim ſeptimanas in Regno, octodecem extra Regnum finita non fuerit, ſententia Palatini obtineat.

Kaſ. Nieſ. 1454. Item quoniam. L. 95. P. 314. HL. 95. HP. 306.

Ciues in foro neminem prohibeant, quo minus tardiùſùe vendat, aut emat, ſub pœna trium marcarum, per Capitaneum exigenda.

Idem ibidem. Item ſtatuimus. L. 95. P. 274. HL. 303. HP. 244.

In Ciuitatibus, pro vulneribus & homicidijs Nobilium, eorumq; ſubditorum iure Polonico iudicetur.

Sig. Petr. 1538. Conſentientibus. S. 25. P. 274. HL. 304. HP. 244.

Sub pœna quatuordecem marcarum, Iudicio Terreſtri peremptoriè exigenda.

Alb. Petr. 1496. Item ſtatuimus. L. 105. P. 456. HL. 46. HP. 302.

Ciues bona terreſtria, neq; hæreditario, neq; obligatorio modo poſsideãt, quæ habent diuendãt, neq; ampli⁹ ea emant, ſub pœnis arbitrio Regis & Palatini imponendis.

Alex. Rad. 1505. Cum mercatores. L. 118. P. 457. HL. 46. HP. 302.

Ciues bona terreſtria poſsidentes militent.

Sig. Petr. 1538. Antiquis Conſtitution. Crac. 1543. De Ciuibus. Aug. Petr. 1550. Mieſczánie. S. 61. P. 457. HL. 46. HP. 303. C. 3.

Ciues bona terreſtria hæreditaria amplius non emant, neq; ad Inſcriptiones admittantur, ſub pœna in admittẽtes 100. marcarum, empta verò infrà quadriennium vendant, ſub amiſsione illorum. Propinquiores Nobilis vẽditoris, bona vendita iure retractus ab emptore Ciue vendicent. Ciuitates tamẽ & Communitates hac lege non tenentur.

Conſ. Crac. 1505. Item ſi aliquis. L. 123. P. 310. HL. 166. HP. 308.

Negans mutuum, niſi Inſcriptione conuincatur, iuramento euadat.

Sig. Crac. 1507. Prouidere. S. 7. P. 313. HL. 95. HP. 315.

Per villas vlnatim & talentis nemo mercetur, ſub amiſsione mercium, exceptis pecoribus, pecudibus, & frumentis.

Sig. Crac. 1538. Item cum Chriſtianis. S. 61. P. 314. HL. 95.

Multò minus id Iudæis liceat.

Sig. Petr. 1523. Quia pleriq;. S. 31. P. 322. HL. 12. HP. 338.

Medici tecas Aromatarias quotannis reuideant.

Precia

Digitized by Google

Sig. Crac. 1524. Conſiderantes. Precia autem Aromatum ſint iuxta Statuta. Ibidem. HL. 11.

Sig Crac. 1524. In locum Nundinarum Germaniæ, propter boues, Nundinę in Maiori Polonia in Srzem, in Minori in Krzepice conſtituuntur ad decennium. P. 312. HL. 171. HP. 310.

Sig. Crac. 1507. Vt æqualitas. Menſura & pondus Cracouieñ. & Poſnanieñ. ſint perpetuò æqualia. Pondus & vlna Leopolienſis cum Lublinenſi, ſibi correſpondeant. S. 7. P 315. HL.182.HP.306.

Sig. Crac. 1532. Libram & pond. Pondus Plocenſe adæquatur Poſnanienſi. S. b 2. P. 315. HL.182.HP.306.

Aug. Petr. 1565. Vſtáwá ná Wagi. Pondus per totum Regnum tale ſit, vt 32. vnciæ libram, triginta duæ libræ lapidem, quinq; lapides Centenarium conſtituant. Vlna ſit vna Cracouienſis,per totum Regnum. Modius in quolibet Palatinatu, in Terris verò Ruſsiæ & Maſouiæ, in quolibet diſtrictu, vnus ſit, & æqualis. Quarta inſtar Cracouienſis ſit vbiq; vna, quatuor ollam, vigintiquatuor ollæ Barilam, ſeptuaginta duæ verò ollæ, vas Cereuiſiæ conſtituant. Menſuræ & pondera eiuſmodi per Palatinum conſignentur, & Capitaneis reddantur, in Prætorijs Ciuitatum aſſeruanda. HP. 314. C. 50.

Sig.Crac. 1588. Miárá. Huic Conſtitutioni vt ſatisfiat & Menſuræ, vaſa, vlnæ, pondera, æquales ſint, in Palatinatibus, hoc Palatini efficiant ante dimidium annum. C. 69.

Sig. 3. Mars. 1598. Miárá. Menſuræ, modij, libræ, vlnæ, vaſa Cereuiſiæ, Quartæ, in Palatinatu Cracouieſi in omnibus oppidis tales ſint quales Cracouiæ. Vas tamen integrum Cracouienſe, ollas ſexaginta duas continere debet. C. 36.

Aug. Petr. 1562. O Kupcach. Mercatores extranei non aliter in Regno mercentur, niſi ſint poſſeſsionati, & ius Ciuile habeant. HP. 309. C. 16.

Idem Petr. 1565. Kupcy cudzoziemſcy. Quod vt fiat, Capitanei & Magiſtratus Ciuiles videant: poſſeſsionati verò aduenæ mercatores iurati ſint, onera ferant, & bona in Regno parta non efferant, ſub pœna confiſcationis. HP. 309. C. 52.

Aug. Petr. 1565. Rozdawánie goſpod. In Conuentibus & Iudicijs, hoſpitia diſtribuat Capitaneus. HP. 260. C. 45.

Ciues

Aug. Petr. 1565. Opráwá miaſt. Lub. 1566. Popráwá miaſt. Petr. 1567. Popráwá miaſt.

Ciues Ciuitates ſuas muniant, rationéq; de prouentibus coram Capitaneo & Commiſſarijs ab Anno 1562. faciant, ſub pœna confiſcationis bonorum. HP. 304. C. 55. 70. 74.

Sig. Crac. 1540. Statutum de Regeſtris.

Mercatores debita in Regeſtris ſuis annotata, à Nobilibus ante triennium repetant, alioquin reum iure communi in foro competenti conueniant. P. 310. HL. 156. HP. 309.

Idem ibidem. Et quoniam.

Mercatores, ſi cum mercibus extra Regnum proficiſcantur, iurent non eſſe ſuas proprias. P. 420. HL. 156. HP. 337.

Idem Crac. 1543. Quanquam. Steph. War. 1581 Wolne ſkłády.

Emporia Ciuitatum in robore conſeruantur. P. 321. HL. 89. C. 214.

Aug. Petr. 1550. O Skłády. Idem 1562. O ſkłádźiech.

Ciues ſuper Emporia literas in Comitijs reponant, & iudicio Reipub. ſubijciant. P. 322. HL. 89. HP. 320. C. 59.

Aug. Petr. 1565.

Ciuitates, literas ſuper Emporia in Conuentu produxerunt, quæ illis approbatæ ſunt. HP. 320. C. 59.

Idem ibidem. Wſtáwá ná ſkłády.

Emporia, non niſi mercatores afficiant, Capitanei ea defendant, & manu teneant, iuxta Priuilegia Ciuitatum, ad hæc Emporia, omnes mercatores vijs ſolitis & circumſcriptis eant. HP. 316. C. 48.

Quoniam autem boues, in depoſitorijs & Emporijs detineri, iniquum eſt; ideo Nundinæ per Maiorem & Minorem Poloniam, pro bobus, modo infrà ſcripto conſtitutæ ſunt.

In Maiori Polonia, Prima dies forenſis maior, Feria quinta ante Dominicam Palmarum, Caliſsij, Wielunij & Wſchovvæ. Secunda pro feſto Sanctæ Sophiæ, itidem Caliſsij, Wſchovvæ & Miedzyrzeczy. Deinde nundinæ, primæ in Wielun & Baranovv, feria quinta ante Pentecoſtes. In Kobylin, Kozmin, & Poniecz, feria ſecunda Pentecoſtes. In Wſchovva, Zbaſyn, Miedzyrzecz. Czarnkovv, pro feſto Sanctiſsimæ Trinitatis. Secundæ Nundinæ pro feſto S. Alexij, in Wielun & Baranovv, deinde tertia die poſt feſtum S. Alexij in Kobylin & Poniecz. Die Sancti Petri ad vincula in Wſchovva, Zbaſyn,

F Miedzy-

Digitized by Google

Miedzyrzecz, Czarnkovv. Tertiæ nundinæ pro feſto Sancti Egidij in Wielun, Baranovv, Kobylin, Poniecz: deinde tertia die poſt Natiuitatem Beatæ Mariæ Virginis in Wſchovva, Zbaſsyn, Miedzyrzecz, Czarnkovv. Quartæ Nundinæ, pro feſto S. Franciſci, in Wielun & Baranovv; pro feſto Sancti Galli in Wſchovva, Miedzyrzecz, & Zbaſsyn.

In Minori verò Polonia in Osvvieczym, Primæ Nundinæ pro Dominica Lætare, Secundæ pro feſto Sancti Petri ad vincula, tertiæ die S. Egidij, quartæ die S. Franciſci, quintæ die S. Martini. In Bendzin, primæ feria quinta ante Pentecoſtes, ſecundæ die S. Kiliani, tertiæ ſeptem diebus ante Sancti Michaëlis, quartæ die Sancti Franciſci, quintæ die S. Eliſabethæ. In Krzepice, primæ poſt Lætare, ſecundæ feria ſecunda ante Pentecoſtes, tertiæ die S. Alexij, quartæ die S. Egidij, quintæ die S. Franciſci.

Vbi cameræ Teloneorum inſtituantur, & cuilibet integrum erit boues appellere. Extranei verò mercatores, boues non niſi in eiſdem nundinis, aut in domibus Nobilium emant. Nobiles verò boues per hyemem ſeruatos, ſaginatos, vel à ſubditis exactos, liberè vel extra fines ipſi pellant, vel domi cui voluerint vendant, abſq; vllo Teloneo pellendos, iuxta Conſtitutionem Anni 1550. de nõ ſoluendis Teloneis ſancitam. Capitanei animaduertãt, ne mercatores domeſtici, vllas merces è Regno efferant, ſub earum amiſsione, ſed id extraneis facere, ſit integrum, ſoluto Teloneo. Quod ſi Capitanei remiſsiores ſint vel idipſum conniueant, per quemcunq; delati & conuicti, tantam ſummam mulctæ nomine in Theſaurum inferant, quanti merces illorum conniuentiâ elatæ conſtabant; cuius ſummæ quarta pars ad delatorem pertineat. Mercatores tamen domeſtici, ad feſtum Natiuitatis Domini Anni illius, liberè Regno exeant, debita emonituri & merces allaturi, ad futurum Conuentum, plumbo excepto, quod liberè cultores & mercatores efferant, modò merces non alias pro illo adferant, quàm argentum vel cuprum. Gedanum non niſi frumenta, farinæ & operæ ſylueſtres demittantur.

In nun-

Digitized by Google

Ibidem. Spráwiedliwośći.
In nundinis & Ciuitatibus, quæ Emporia habent, de extraneis mercatoribus, ius dicat Capitaneus. C. 50.

Sig. Crac. 1588. Skład Poznáńſki.
Emporium Ciuitatis Poſnanienſis approbatur. C. 68.

Aug. Petr. 1550. Aby Sláchtá.
Nobiles poſſunt habere domos in Ciuitate, modò iuriſdictionem agnoſcant, & onera ferant. P. 304. HL. 168. HP. 305. C. 4.

Idem ibidem. Sludzy Sláchectwem.
Ciuis victum inſtar aliorum Ciuium quæritans, Nobilitatis literis ſeſe tutari non poteſt. P. 458. HL. 46. HP. 304. C. 3.

Idem ibidem. Iż niemála.
Modij publici in Prætorio ſint, quibus venditor, non emptor, ſine vllis faſtigijs, ad amuſsim, aliâs pod Strych, menſuret. P. 320. HL. 160. HP. 113. C. 4.

Aug. Petr. 1565. Miáſtá Pruſkie.
Reuiſio literarum Ciuitatum Pruſsiæ, transfertur ad proximum Conuentum. C. 52.

Idem ibidem. Sludzy Krolewſcy.
Mercatores qui ſub patrocinio Regis aut Nobilium mercantur, ad proximum Conuentum, pro mercibus extra Regnum eant, nullas tamen è Regno efferant. C. 52.

Aug. Lub. 1566. Miáſtá Pruſkie.
Ciuitates Pruſsiæ, propter non repoſita Priuilegia, citari debent ad Conuentum. C. 69.

Aug. Petr 1567. Pruſkie miáſtá.
Eædem condemnantur quoad bona exequutioni obnoxia. C. 73.

Aug. Petr. 1565. Towáry.
Mercatura omnis generis mercimoniorum cuilibet ſit libera. C. 73.

Steph. Crac. 1576 Oſobliwie ꝛc.
Monopolia nemo exerceat, ſub pœna peculatûs, & literis hoc nomine impetratis, nulla præſtetur obedientia. C. 161.

Sig. Crac. 1588. O Legerach.
Mercatores extranei, ius Ciuile & poſſeſsionem non habẽtes, in Ciuitatibus verò mercimonia intercipiẽtes, & ad arbitrium ſuum vendentes, infrà duos menſes expellantur. C. 68.

Aug Lub. 1566. Iármárki.
Nundinæ iuxta Conſtitutiones obſeruentur, merces è Regno non efferantur, quod Capitanei & tenutarij cum Teloneatoribus videant, ſub pœnis: pro mercibus tamen eatur extra Regnum ad proximum Conuentum. C. 70.

Aug. Petr. 1567. O Miedzi.
Cuprum liberè Gedanum demittatur, exolutis Teloneis. C. 73.

Aug. Lub. 1569. O Podláſkiey ziemi.
Menſura per Podlachiã vna ſit, talis, qualis eſt Warſſouiæ: quod Palatinus perficiat & conſtituat. C. 100.

Steph. Wars. 1578. O Piwo Wrocláwſkie.

Cereuiſiam Wratiſlauienſem nemo in Regnum inferat, vel propinet, ſub pœna 14. Marcarum, per Capitaneum exigenda, non obſtantibus literis Regijs. c. 190.

Idem ibidem. O pokoiu/ ⁊c.

In Ciuitatibus nihil vi recipiatur, alioquin citatus ad officium Caſtrenſe, peremptoriè ſatisfaciat. Lex autem hæc ad proximum Conuentum duratura erat, quæ tamen poſtea Anno 1589. reaſſumpta eſt, de quo infrà eodem Capite. c. 189.

Idem ibidem. O przekupniách.

Mercatores pro equis & vino in Vngariam non eant, ſub amiſsione eorum, quod Capitanei & Teloneatores animaduertant, ſub pœna 14. marcarum, per officium Caſtrenſe vicinum exigenda. c. 190.

Sig. Wars. 1593. O Winá.

Hæc Conſtitutio non debet concernere vina Eidemburgenſia, Auſtriaca, S. Georgij, & alia, quæ liberè cuilibet emere etiam extra Regnum liceat. c. 16.

Sig. 3. Wars. 1593. Składy.

Nullus extraneus, in Regnum vina quælibet, Maluatica quoq; & Muſcatæ, falſificata inferat, neq; vllum eorum monopolium exerceat, neq; ea ad cellaria, neq; ad domos quas Vngari in Ciuitatibus pleriſq; poſsident, (quas tamen ſine conſenſu Regio emere non debent) deponant, ſed ea in foro in depoſitorijs vendant, ſub amiſſione vini. Quod attendere debent Capitanei, in bonis Regalibus, in bonis verò hæreditarijs Domini, ſub pœna Centum marcarum, apud Tribunal per quemlibet Nobilem repetenda. Quod ſi vina ſua, intra tres ſeptimanas in depoſitorio non vendiderint, extunc ea vbicunq; in Regno ducant & vendant. Oenopolæ non carius vina vendant; quàm optimum groſsis quinq;, mediocre groſsis quatuor, muſtum groſsis tribus, maluaticū groſsis quinq;. Quod vt à feſto S. Michaëlis incipiat Palatini videant. c. 19.

Steph. Wars. 1581. Krákow.

Ciues Cracouienſes, qui officio Conſulari & Scabinali, etiam iuris Supremi præſunt, pro iniurijs agant tanquam Nobiles, vbi violator capi non poteſt. Idem de Ciuibus Poſnanieñ. c. 114.

Sig. Crac. 1588. Porownánie.

Huic Conſtitutioni, aſcribuntur quoq; Ciuitates Leopolienſis & Warſſouienſis. c. 67.

Statu-

Sig. Crac. 1588. O niedániu glcytu.

Statutum Anni 1543. de non dandis Salui Conductus C. 25.
literis,ſeruis & ſubditis contra dominos, & Ciuibus contra Nobiles, eorumq́; ſubditos, approbatur, dentur tamen Ciuibus & ſubditis, contra Capitaneos & tenutarios, vadia quoq; Nobili contra Nobilem, & Ciui contra Nobilem (modo de nomine ſpecificetur) dari poſſunt, ratione verò vadij, forum in Iudicio Terreſtri, ſalua appellatione ad Tribunal Regni, Literæ deniq; moratoriæ, Ciuibus & Iudæis,contra Nobiles non dentur, inter Ciues verò, ex iuſtis in iure deſcriptis rationib⁹ concedātur.

Sig. Crac. 1588. Popráwá.

In reparationem Ciuitatis Poſnanienſis, contributio C. 68.
ducillaris ad decennium conceditur, non obſtante Cōtributione Regni, eam verò reparationem, Generalis Maioris Poloniæ & Succamerarius Poſnanienſis reuideant, rationes ad feſtum Sancti Martini audiant, & ea ad Conuētus particulares referant.

Sig. 3. Wars. 1598. Popráwá.

Ciues Poſnanienſes de exactione decennali, in repara- C. 32.
tionem Ciuitatis conceſſa, coram Commiſſarijs rationē faciant, qua facta, munitiones Ciuitatis, ex arbitrio eorūdem Commiſſariorum reparent, de ijſq́; omnibus Commiſſarij Regi relationem faciant.

Sig. Wars. 1589. Beſpieczeń-ſtwo.

Mercatori ſiue ſuo, ſiue externo, ſi quis merces vi re- C. 25.
ceperit, Theloneumúe iniuſtum ab eo extorſerit, citari poteſt ad quodcunq; officium, tanquam in cauſa iniuſti telonei, vbi citatus in primo termino, coram quocunq; officio Capitaneali comparere,& pœnam de Teloneis, in Statutis deſcriptam reponere, Teloneumq́; exactum reſtituere; quod ſi merces interceptæ ſunt, eas reddere tenebitur, cum pœna ducentarum marcarum,toties quoties citatus fuerit,nec recepta reſtituerit.

Sig. 3. Wars. 1590. Dziesiąta.

Mercatores externi eorūq́; ſucceſſores, ſi bona in Re- C. 41.
gno acquiſita extra Regnum efferant, decimam partem relinquant in Ciuitatibus Cracouienſi, Poſnanienſi, Leopolienſi,& Vilnenſi.

Sig. Wars. 1589. Ordinácia.

Ciuitas Zamoſcie iuxta libertates eidem conceſſas,iu- C. 33.
ra & ordinem quem nunc retinet, vel quem ibidem Ioannes Zamoſcius fecerit conſtitueritq́;, conſeruatur perpetuò.

Sig. Warſ. 1589. Przemyſl.
Ciuitas Præmiſlien. adæquatur Ciuitatibus Cracoui- c. 44.
enſi, Poſnanienſi, & Leopolienſi, tàm in proſequendis
iniurijs, hominibus in officio conſtitutis illatis, quàm in
libertate à Poduodis.

Sig. Warſ. 1589. Incorporátia.
Incorporatio Aduocatiæ Croſnenſis, ad alium Con- c. 45.
uentum reijcitur, vbi concedetur, ſi non ſit cum detrimẽ-
to Reipub. Eadem Ciuitas æquiparatur alijs Ciuitatibus,
quoad proſequendas iniurias, perſonarum in officio cõ-
ſtitutarum.

Sig. Warſ. 1589. Incorporátia.
Aduocatiæ, Lublinenſis, Lancicienſis, Wſchovven- c. 46.
ſis & Sredenſis, eiſdem Ciuitatibus incorporantur, ita ta-
men vt prouentus earum, in vſus publicos Ciuitatum cõ-
uertantur, ſaluo ſeruitio bellico.

Sig. Warſ. 1589. Mlyny.
Molẽdina Poſnanienſia Ciuitati conferuntur, ita vt ex c. 46.
ijs Regi ſingulis annis, tritici quinq; maldratæ, ſiliginis
verò vigintiduæ, ad arcem Poſnanienſem pendantur, ha-
bita ratione legalium impedimentorum, & caſuum for-
tuitorum. Moderni tamen poſſeſſores, ſi aduitalitates
non habent, iure inde eximantur. Quarta quoq; ex eiſ-
dem molendinis non ſoluetur, ſiquidem antea ſoluta non
eſt.

Sig. Warſ. 1589. Miáſto.
Ciuitati Zakroczimenſi pro reparatione Catarrhactæ c. 47.
ſex banci ſalis ſingulis annis ex Camera Regia aſsignátur.

Sig. Warſ. 1589. De iuribus.
Iura Ciuitatum confirmantur, ita ſicut in Coronatio- c. 47.
ne confirmata ſunt.

Sig. 3. Warſ. 1598. Exequutia.
Decretum Sigiſmundi Auguſti Regis, inter Ciues & c. 24.
Palatinum Poſnanienſem de limitibus villę Rataie latum
approbatur, & ad exequutionem deducatur, ſaluo iure
moderni poſſeſſoris.

Sig. 3. Warſ. 1598. Opráwá.
Pro reparatione riparum, Ciuitati Caſimirienſi certa c. 33.
penſio conceditur, à quolibet nauigio mercatorum per
vnum florenum.

Sig. 3. Warſ. 1598. Approbátia.
Oppida omnia nouiter fundata ab omnibus exactioni- c. 31.
bus ad annos octo libera ſunto.

Sig. Crac. 1595. Approbátia.
Priuilegium Regis Stephani Ciuitati Niesvvieſ da- c. 5.
tum, & per Regem modernum confirmatum, per omnia
approbatur.

CAPVT

CAPVT XI.

De Sculteris.

Caſ. Wiſ. 1368. Cum officium.

NEmo militum aut perſonarum illuſtrium acquirat ſcultetias citra conſenſum villæ poſſeſſoris, aut domini, aut patroni, alioquin emptio nulla. L. 30. P. 333. HL. 249. HP. 341.

Iag. Crac. 1423. Cum autem.

Scultetus vel Cmetho profugus, niſi quater in Iudicio vocatus redierit, dominus alium loco illius ſuſcipiat, quod ſi profugus poſſeſſori minetur, dominus ad quem fugerit, cum illo ius Polonicum dicat ſub pœna XV. quæ eſt trium marcarum. L. 46. P. 335. HL. 249. HP. 342.

Iag. Crac. 1423. Inutilem.

Inutili & rebelli ſculteto, poteſt dominus villæ præcipere, vt Sculteriam vendat: ſi emptorem non habuerit, dominus iuxta taxam Sculteriam redimet. L. 46. P. 331. HL. 249. HP. 342.

Sig. Crac. 1511. Errorem.

Hæc lex corrigitur vt pro verbo recipere ponatur præcipere. S. 18. P. 334. HL. 249. HP. 342.

Sig. Crac. 1507. Sæpenumero.

Sculteti, Aduocati, Molitores, ſcultetias & molendina non vendant abſq; conſenſu domini, ſub amiſsione ſummæ, domino vel Regi applicandæ. Petẽtibus tamen, cõſenſus ad oppignorãdum non negabitur, à quo à ſingulis centenis florenorũ Cancellariæ debentur groſsi 15.

Kaſ. Wiſ. 1368. Quia onus.

Sculteti omnes tàm Spiritualium quàm Sæcularium militent. L. 10. P. 867. HP. 343. HL. 249.

Sig. Petr. 1538. Viſum eſt.

Niſi Priuilegijs ſint expreſſè liberati, quæ tamen in Conuentu produci debent. S. c 1. P. 867. HL. 249. HP. 343.

Aug. Petr. 1550. Iz gdzie ludzi.

Ex Scultetijs & Aduocatijs, tàm ijs quæ per Scultetos poſsidentur, quàm ijs quæ exemptæ ſunt militetur. Spirituales tamen docere debent in proximo Conuentu, iuxta Statutum Anni 1538. quod Sculteti illorum, bellum ſeruire non teneantur, quòd niſi probauerint, ſeruient. P. 868. HL. 250. HP. 343. C. 3.

Aug. Petr. 1562. O ſluzeniu woyny.

De Scultetis Spiritualium, vtrum bellum ſeruire teneantur, cognitio reiecta ad Reuiſionem literarum. HP. 344. C. 16.

Scul-

Aug. Warſ. 1563. Woytowſtwá.

Scultetiæ, Aduocatiæ, Mineræ ſeu Conflatoria, tàm ferraria quàm vitrearia, molendina exemptioni obnoxia ſunto, vbi aduitalitas non interceſſerit. HP. 343. C. 21.

Sig. 3. Warſ. 1598. Incorporátia.

Ciuitati Wiſlicienſi Aduocatia in villa Kobylniki, & Aduocatia Croſnenſis Ciuitati Croſnenſi incorporantur. Saluo ſeruitio bellico & ratione de prouentibus. C. 24.

Step. Warſ. 1581. Woytowſtwo Wieluńſkie. Sig. Warſ. 1589. Incorporátia.

Aduocatiæ, Wielunenſis, Lublinenſis, Lancicienſis, Wſchouenſis, & Sredenſis, eiſdem Ciuitatibus incorporantur, ita tamen vt prouẽtus earum in vſus publicos Ciuitatum conuertantur, ſaluo ſeruitio bellico. C. 214. 46.

CAPVT XII.

De Cmethonibus & Subditis.

Kaſ. Wiſ. 1368. Franciſcus.

MOlendinatorem ad plures Dominos pertinentem, ſi vnus pro ſua iniuria iudicat, alter contradicere non poteſt. L. 21. P. 335. HL. 160. HP. 344.

Idem ibidem. Aubuſiua.

Cmethonum ſine prole decedentium bona, non ad Dominos, ſed ad proximiores deuoluantur, calix tamen vnius cum media marcæ, ex illis ad Eccleſiam Parochialem loci illius detur. L. 21. P. 332. HL. 145. HP. 345.

Idem ibidem. Cum ſecundum.

Nobiles, qui villas iure Teutonico fundatas habent, ſi eodem iure abuſi, Polonicum introduxerunt, ampliùs Teutonico non gaudeant. L. 23. P. 327. HL. 139.

Idem ibidem. Cum ex ſeparatione.

Cmetho non niſi vnus aut duo, de vna villa ad alias tranſeat, præter Domini voluntatem: omnes tamen abire poſſunt, ſi propter exceſſum domini deprædentur, vel ſi Dominus filiam vxoremúe Cmethonis oppreſſerit, vel ſi ſententiam Excommunicationis per annum ſuſtinuerit. L. 24. P. 337. HL. 141. HP. 350.

Idem ibidem. Præterea.

Cmethoni fugitiuo nihil iuris accedit, quamdiu Domino de loco manſionis ipſius non conſtiterit, poſt acceptam L. 36. P. 338. HL. 142. HP. 348.

ptam verò notitiam, dominus agat infrà annum, alioquin præſcribet. Quod ſi Cmetho iure lucratus, ad dominum redire timuerit, ſolutis domino tribus marcis, & cenſu annuo, liberetur, in iure Teutonico; ſecus non liberatur, niſi hæreditate vendita, & alio æquè diuite in ſuum locum relicto, hyemalibuſq; conſeminatis, aut agro extirpato, ſi nocte fugerit, res omnes relictæ domino debentur, & nihilominus reſtitui debet cum pœna XV. Quod ſi libertatem habuit, tot annis iure Polonico ſeruiat, quot liber fuit; iure verò Teutonico, cenſum tot annorum ſoluat quot libertate vſus eſt.

Kaſ. Wiſ. 1368. Ex iure. Cmetho vel ſubditus, pro pœna, obligatione, aut cautione domini, ne pignoretur. L.39.P.332.HL.145.HP.348.

Iag. Crac. 1423. Quia libertas. Cmetho libertatem in cruda radice ſuſcipiens, diſcedere non poteſt, niſi agro extirpato: quo facto, id quod Ius Terreſtre, vel illius hæreditatis ſuaſerit, repetat. L.46 HL.141. P.336. HP.347.

Idem ibidem. Mellificia. Apes ſi Cmetho in fundo alterius Domini habeat, nomine tributi, per Dominum ſub quo apes habet, pignorari & iudicari poteſt, quod Dominus Cmethonis impedire non debet, inſtar communis molendinatoris. L.46. P.336. HL.9. HP.539.

Kaſ. Korcz. 1451 Item volumus. Cmetho profugus, iudicio Caſtrẽſi olim repetebatur. L.88.98.P.343.344. HL.144. HP. 352.

Alb. Petr. 1496. Profugitium. Sed deinceps id fieri Iudicio Terreſtri vel in poſitione Actorum, cautum eſt, primo termino peremptorio.

Alb. Petr. 1496. Item ſtatuimus. Cmetho profugus, ab omnibus reſtituatur, cum pœna trium marcarum, parti & Iudicio totidem. L. 95. P.339. HL.142.HP.349

Idem ibidem. Item de miſſione. De dimittendis Cmethonibus, conſuetudo cuiuſlibet terræ obſeruetur. L. 98. P. 339. HL.142.HP.349

Idem ibidem. Item prouiden. Cmetho, ſi plures filios habeat, vnum duntaxat ad ſeruitia, ſtudia, vel artificia mittat, idq; non ſine literis Capitanei, vel Domini. Si vnum tantùm habuerit, maneat in agro paterno. Si fugerit, Domino vndecunq; reſtituatur, ſub pœna 14. marcarum, & nihilominus ſolutâ pœnâ, detentor profugum extradat. L. 99. P.340. HL.143.HP. 351.

Idem ibidem. Item propter. Cmethones in Ciuitatibus non areſtentur, ſub pœna trium marcarum, parti & Iudicio totidem, per Capitaneum L. 99. P. 311. HL. 11. HP. 355.

neum loci exigenda, ſed de eis iuſtitia apud dominum petatur, quæ ſi negata fuerit, dominus iure competenti conueniatur.

Idem ibidem. Item innitendo.

Vnus tantùm Cmetho de vna villa, annis ſingulis tranſeat, & non detineatur, ſub pœna conſueta.

L. 103. P. 339. HL. 142. HP. 350

Alb. Petr. 1496. Item licentium.

Cmetho fugiẽs, vbiq; Iure Polonico, in primo peremptorio termino, repetatur, ſine dilatione, niſi vera infirmitas reum excuſet. Capitaneis quoq; Rex mandabit, vt profugos reſtituant, ſub pœnis non recedendo à Iudicio ſoluendis, vel fideiubendis, alioquin maiori pœna 14. marcarum puniendi.

L. 108. HL. 144. P. 344. HP. 353.

Sig. Crac. 1507. Ad ſupplicationẽ.

De fugitiuis, etiam in Terris Ruſsiæ obſeruari debent leges Alberti Regis, quæ ſuperius expreſſæ ſunt.

S. 7. P. 339. HL. 142. HP. 351.

Præl. Petr. 1503. Item quod. Sig. Petr. 1510. Statutum quod. Vt concordia.

Cmethonũ filij, ante 12. annum, ad ſtudia, vel qualibet ætate ad artificia exeant, idq; cum ſcitu Dominorũ, alioquin ſortem patrimonij perdent, & reſtitui debebunt.

S. 9. L. 111. P. 341. HL. 143. HP. 352.

Conſuetudo. Quando Nobilis.

Cmetho pro rebus in loco controuerſo receptis, agere non poteſt, ſed dominus, quia actio eſt hæreditaria.

P. 623. HL. 145.

Sig. Crac. 1510. Vt concordia.

Fugitiui, tàm per Capitaneos, quàm per Ciues, ſub pœnis Regalibus reſtituantur, vel ad agros à ſe deſertos, alios poſſeſſores ſubſtituant, præter inquilinos, qui ſine cuiuſquam iniuria reſident.

S. 9. P. 340. HL. 143. HP. 354.

Sig. Petr. 1511. Item moderatione de filiabus.

Eadem Lex ad futurum Conuentum prorogatur. De nubẽtibus verò ſubditis ſtatuitur, vt impoſſeſsionati, poſſeſsionatas vxores ſequantur, poſſeſsionatis verò vxores tradantur.

S. 20. P. 341. HL. 143. HP. 352.

Sig. Torun. 1520. Itẽ cõmoditatib⁹. Idem Bidg. eodem anno. Statuimus & ordinauimus.

Cmethones, qui antea nullos labores ſuſtinebant, vnum diem ex quolibet laneo, ſeptimanatim dominis laborent, exceptis ijs, qui labores redimere, vel ijs qui ratione ſuarum poſſeſsionum, plus laborare ſolent.

S. 26. P. 336. HL. 141. HP. 347.

Sig. Bidg. 1520. Quoniam.

Cmetho propter bellum Pruſsicum profugus, iudicio Caſtrenſi repetatur.

S. 26. P. 345. HL. 145. HP. 354.

Lex annalis.

Sig. Petr. 1523. Item pro Cmethonibus.

Cmethones fugitiui Miniſteriali & Nobilibus areſtẽtur, & Iudicio Terreſtri vel Caſtrenſi repetantur.

S. 39. P. 345. HL. 145. HP. 355.

Cmetho-

Sig. Crac. 1532. Conſulen. Cmethones eorumq; filij, hortulani, & quiuis ſubditi fugitiui in Ciuitatibus capiãtur, laboribus applicentur, & tandem duodecim groſsis receptis dominis reſtituantur. S. a 3. P. 343. HL. 144. HP. 362.

Sig. Crac. 1532. Areſtandi. Cmethones & coloni fugitiui in Ruſsia, areſtentur, donec iura corrigantur. S. b 1.

Sig. Petr. 1538. Statuta. Abrogatur hæc lex. Statuta verò antiqua de repetendis Cmethonibus fugitiuis reaſſumuntur, quæ etiam ad filios colonorum, & famulos fugitiuos extendi debent. S. a 6. P. 345. HL. 145. HP. 355.

Sig. Crac. 1543. Si quis alicui. Cmetho profugus non redimatur, ſed reſtituatur ſub pœna, vbi verò per decretum reſtituitur, id fiat cum pœna: Si moriatur, res nihilominus omnes cum vxore & liberis cum pœna reſtituantur. P. 340. HL. 143.

Lex annalis.

Aug. Wars. 1557. Zachowywuiac. Steph. Crac. 1576. O Stárośćie Kámień. Aug. Petr. 1567. Karánie. Nobilitas Podoliæ, ſubditos furti Walachici accuſatos, coram Capitaneo Camenecenſi conſtituat. HL. 104. HP. 356. C. 7. 153. 76.

Sublata eſt hæc lex, de quo infrà.

Aug. Wars. 1563. Rekoiemſtwo Poddanych. Fideiuſſoria ſubditorum in Palatinatu Plocenſi abrogatur. HP. 528. C. 23.

Aug. Pet 1565. Rekoiemſtwo poddánych. Idem de Terra Sochaczouienſi. HP. 528. C. 57.

Aug. Lub. 1569. Stároſtowie. Subditos ad labores Valachicos Capitanei è Regno non mittant. C. 109.

Steph. Wars. 1581. Spráwiedliwość. De Cmethonibus coram Capitaneo Camenecenſi ſtatuendis, ſublata Conſtitutione anni 1567. modus repetendæ & adminiſtrandæ de ſubditis, per Podoliam iuſtitiæ eſt inſtitutus, ſed non niſi ad alium Conuentum. De quo plura habes Parte Sexta de Terris Ruſsiæ, &c. C. 218.

Conſuetudo. Nomine ſubditi quoq; citare non licet, pro retibus alijſq; inſtrumentis, in communi flumine receptis, tum & pro tranſgreſsione limitum, violatione ſyluarũ, aliorũq; locorum in differentia poſitorum, & non limitatorum. P. 623.

Sig. Crac. 1588. Szácunek. Cmethones fugitiui, cum vxoribus, liberis, & omni ſuppellectili, vltra quingentas marcas non æſtimentur, ſub pœna nullitatis totius actus; extradi autem debent poſt diffinitiuam ſententiam, in officio Caſtrenſi proprij diſtrictus. Palatinatu Belzenſi iuxta antiquam conſuetudinem manente. C. 70.

Digitized by Google

CAPVT XIII.

De Seruis.

Kaſ. Wis. 1368. Item ſi famulus.

PRO ſeruo golota, dominus in damnis & iniurijs vicinis illatis ſatisfaciat. L. 28. P. 349. HL. 105. HP. 360.

Idem ibidem. Praeterea.

Seruus aut villicus, à Domino accuſatus, iuramento cum ſex teſtibus euadat, nec domino iuramentum deferat. L. 30. P. 567. HL. 291. HP. 359.

Idem ibidem. Item ſtatuimus.

Seruus pro domino, aliquem in contentione vulnerans non culpetur. L. 38. P. 278. HL. 242. HP. 356

Iag. Crac. 1423. In lege imperiali.

Seruos illiberos & fugitiuos, ſi quis detineat, neq; illos in proxima Curia Regali denunciat, luat pœnam Trium Marcarum. L. 47. P. 350. HL. 243. HP. 357.

Alex. Petr. 1496. Cum verò.

Cum ſeruo, violẽtæ inuaſionis domus, atq; necis ibidem patratæ accuſato, domin⁹ ius dicat, dum apud ipſum areſtatus fuerit, alioquin ipſe pro accuſato reſpondeat. L. 107. P. 218. HL. 242. HP. 357.

Ibidem. Talis autem.

Quod ſi ante Areſtum fugerit, dominus iuret cum duobus teſtibus, facinus citra ſuum conſenſum, mandatum, ſcientiam, & voluntatem patratum eſſe, & quod anſam fugæ ſeruilis non præbuit.

Alex. Rad. 1505. Cum hac tempeſtate.

Serui niſi furem, & malefactorem iuſſi inſequantur, perpetuò ſint infames, quod ſi quis inſequenti infamiam obijciat, ipſe eandem incurrat. L. 116. P. 567. HL. 243. HP. 358.

Idem ibidem. Quicũq; ſeruien.

Serui ſex ſeptimanis ante bellum, veniam abeundi petant. L. 116. P. 869. HL. 243. HP. 358.

Sig. Crac. 1507. Tum in illa conſtitutione.

Tandem conſtitutum eſt, vt id decem ſeptimanis ante bellum faciant. S. 2. P. HL. HP. ibidem.

Sig. Crac. 1533. Crebrò iam.

Nobilis inculpatus, quod de eius voluntate, ſcientia, mandato, per ſeruos ipſius iniuria vel damnum factum eſt, tenetur iuſtitiam cum ſeruis miniſtrare, ſi apud ipſum areſta- S. 42. P. 349. HL. 242. HP. 358.

Digitized by Google

areſtati fuerint, ſi verò areſtati non fuerint, extunc non amplius reſpondebit, q̃uam de ijs quæ ad violationis domus, perſonæ inuaſionem, vel Nobilis alicuius necem aut vulnera attinent. De alijs verò iniurijs, puta percuſſione, aut vulneratione Plebeij, frugum depaſtione, conculcatione, & ſimilibus, dominus quidem de areſtatis ius dicat, de poſſeſsionatis tamen Iudicium competẽs quæratur.

Sig. Crac. 1540. Ita poſtulantibus. Aug. Petr. 1550. Slubem za-dne.

Seruus, factor, adminiſtrator, miles, ſubditus, Reipub. cauſam agens, & iure victus, ſponſione fidei obligari poteſt, præterea nemo. P. 350. HL. 242. HP. 359. C. 3.

Aug. Petr. 1565. Zeby Chrzeánin.

Chriſtianus Iudæo ne ſeruiat, ſub pœna Turris. Iudęus verò Chriſtianum ſeruum habens, pœna 100. marcarũ puniatur. C. 53.

Steph. Wars. 1578. O Slugi.

Seruum plebeium abſq; teſtimonio nemo ſuſcipiat, neq; foueat ſub pœna 14. marcarum, Iure Terreſtri exigẽda, & nihilominus ſeruum repetenti extradat, quod ſi ſeruus veniam petens, literas à domino non impetrat, coram Iudicio Terreſtri vel Caſtrenſi proteſtetur, ſecus tamen de innatis ſubditis, qui non niſi à ſuis dominis literas petere debent. C. 189.

Sig. 3. Warſ. 1593. O Hultáiach.

Serui vagi & ſubditi, à Dominis profugi, vtriuſq; ſexus qui annuum ſeruitium in certo loco non habent, per Capitaneos eorumq̃; vices gerentes, nec minus per Magiſtratus Ciuitatum, & Villarum, capiantur, compedibusq̃; iniectis, ad labores cogantur, donec dominus de eis notitiam habuerit, cui extradi debent, duodecim groſsis pro contentatione receptis. Hoſpites in Ciuitatibus aduenas denuncient Magiſtratibus. Negligentes officiales pœna duplicis 14. marcarum puniãtur, apud officium Caſtrenſe repetenda. Hæc Conſtitutio non niſi Palatinatus Poſnanienſem & Caliſsienſem afficiat. C. 14.

Sig. Wars. 1596. O Slugách.

Seruum plebeium ſuſcipiens abſq̃; literis teſtimonialibus, pœna Centum Marcarum puniatur, in officio Caſtrenſi repetenda. C. 11.

Digitized by Google

CAPVT XIIII.

De Vagis, Mendicis, & Philiſtæis.

Kaſ. Wit. 1368. Sunt nonnulli. — L. 22. P. 561. HL. 285. HP. 360.

IS qui bonis ſuis conſumptis vagatur, & ad malas artes atq; rapinas tranſit, & ſi gratiam Regis inuenerit nihilominus infamis ſit.

Alb. Petr. 1496. Item quoniam. — L. 99. P. 307. HL. 258. HP. 361.

Laici dietim, horatim, vel ſeptimanatim ſeruientes, vel ſine literis teſtimonialib⁹ venientes, in Ciuitatibus nō foueantur, ſiquidem inquilini ſeruitijs ſeptimanalibus ſufficient.

Idem ibidem. Quoniam plures. — L. 103. P. 342. HL. 286. HP. 361.

Ruſtici tempore meſsis extra Regnum laboratum euntes, per Capitaneos capiantur, & laboribus Regnicolarū applicentur.

Prel. Petr. 1503. Item ne Ruſtici. — L. 112. P. 342. HL. 286. HP. 362.

Quin & quilibet alius poteſt eos detinere, & poſt vnum menſem dimittere.

Alb. Petr. 1496. Item cum viderentur. — L. 103. P. 353. HL. 155. HP. 363.

Mendici ab officio Ciuili vel à Plebanis conſignentur, abſq; ſignis mendicantes capiantur. Domini tamen poſſunt eos, quos emeritos habent, & laborare non valent, literis ſuis commendare.

Sig. Petr. 1519. Ruſtici vagi. — S. 24. P. 343. HL. 286. HP. 362.

Vagos per triduum in Ciuitate abſq; ſeruitio vel artificio manētes, officium Ciuile capiat, & aggerib⁹ foſsiſq; extruendis applicet.

Sig. Petr. 1523. Item ad continuan. Sig. Crac. 1532. In petitione. — S. 29. P. 343. HL. 286. HL. 362.

Vagabundos & otioſos Capitanei comprehendant, quod & Nobiles in bonis ſuis non prohibeant, alioquin citati eoſdem ſtatuere tenebuntur.

Aug. Petr. 1562. O Zultáiách. — C. 16.

Statuta de vagis & golotis, per Capitaneos exequutioni mandentur.

Eadem

Digitized by Google

Sig. Crac. 1588. Zebracy. Eadem Conſtitutio vnà cùm Statuto Ioannis Alberti, de Mendicis exequutioni dentur, ſub pœna Centum marcarum, tàm contra Capitaneum, quàm contra officium Ciuile extendenda. C.70.

Sig. Petr. 1538. Volumus. Fugientes ad Sileſiam vel Vngariam Capitanei contineant & arceant. S. e1. P. 342. HL. 286.

Aug. Wars. 1557 Cygáni. Idem Petr. 1565. Cygáni áby. Philiſtæi ſeu Cingani & homines nullius frugi è Regno proſcribantur, nec amplius ſuſcipiantur. C. 7. 53.

Steph. Wars. 1578. Cygáni. Philiſtæos ſi quis excipiat, puniatur tanquam complex banniti. C. 190.

CAPVT XV.

De Iudæis.

N*otãdum eſt articulos infraſcriptos Priuilegio Ducis Boleslai cõtentos non habere vim Legis vel Statutorum, ſiquidem Alexander Rex de eis expreſſè ita ſcribit:* Quod Nos Alexander Rex, non confirmando Confirmatione ſpeciali, ſed ad cautelam defenſionis contra Iudæos Priuilegijs Regni in iſtum codicem congeſtis, aſcribi mandauimus.

Ex Priuilegio Ducis Boleslai Caliſſij 1264. & Caſ. I. Crac. 1334. CHriſtianus ad teſtimonium contra Iudęum non admittatur, niſi cum Iudæo & Chriſtiano. L. 164. P. 357. HL. 130. HP. 365.

Iudæus negans ſe pignus recepiſſe iuramento euadat. Si verò Chriſtianus aſſerit in minore ſumma res ſuas obligatas eſſe, Iudæus verò maiorem petit, Iudæi iuramento ſtetur.

Iudæus ſi pro mutuo impetit Chriſtianum, Chriſtianus iuramento euadat.

Iudæus in pignus omnia recipiat, præter res ſacras, & ſanguine madefactas.

Iudæus

Digitized by Google

Iudæus pro re furtiua accuſatus, iuret ſe neſciuiſſe quòd furtiua vel rapta fuerit.

Iudæus, ſi pignus cum ſuis rebus amiſit, iuret, & abſoluitur.

Iudæos inter ſe non Iudex Ciuitatis, ſed ipſe Princeps aut Palatinus, eiuſúe Iudex iudicet: pro reatu verò perſonæ, ſolus Princeps iudicabit.

Pro vulnere Iudęi pœna debetur Principi aut Palatino, ac læſo ſatisfactio.

Bona Iudæicidæ confiſcentur.

Pro plaga Iudæi non ſanguinolenta, pœna debetur Palatino, & læſo ſatisfactio.

Iudæi liberum tranſitum per Regnum habeant, à mercibus non amplius Telonei nomine ſoluant, quàm Ciuis illius Ciuitatis, in qua Iudæus reſidet, ſoluturus eſſet.

A Iudæis funus ducentibus, nihil exigatur, alioquin exactor tanquam prædo puniatur.

Si quis Cæmiterium Iudaicum diſsipet, aut inuadat, grauiter puniatur, & bona confiſcentur.

Iactans ſuper Scholam Iudæorum, duobus lapidibus piperis puniatur.

Pœna iudiciaria Iudæorum, lapis piperis.

Iudæus pro contumacia pœnam ſolitam luat.

Iudæus Iudæum vulnerans, pœnam conſuetam iudici ſoluat.

Iudæi ſuper Rodale non iurent, niſi pro ſumma, quæ 50. marcas argenti continet, pro minori verò duntaxat ad aſpam iurent.

Pro occulta Iudæi interfectione, Rex cõtra ſuſpectũ, patrocinium iure mediante non denegabit.

Violentus percuſſor Iudæi iure communi puniatur.

Iudex non niſi per querimoniam inuitatus, cauſam Iudaicam in Iudicium deducat, eoſq; circa Scholam, vel vbi ipſi locum iudicijs elegerint, iudicet.

Menſe

Digitized by Google

Menſe exacto, poſt non ſolutam vſuram, liberato pignore, accreſcat vſura vſuræ.

Hoſpicium nemo apud Iudæum quærat.

Iudæus ſi ſuper poſſeſsiones, aut literas pecuniam dederit, amittet pignus.

Puerum Iudaicum, ſi quis abduxerit, vt fur puniatur.

Pignus per anni decurſum non redemptum, Iudici oſtendatur, ac tandem vendatur.

Iudæi ſuis diebus ligatis non iudicentur.

Si quis pignus Iudæo per vim abſtulerit, vt violator Cameræ Principis puniatur.

Iudæus non niſi in loco conſueto, iudicetur, niſi ad Principem vel ad Palatinum vocetur, tunc enim præſentiam Principis vel Palatini ſequatur.

Iudæus cædis pueri Chriſtiani accuſatus, tribus Chriſtianis & totidem Iudæis conuincatur, alioquin pro vſu humani ſanguinis non culpetur, deficienti verò actori in probatione pœna talionis irrogetur.

Iudæo idem reddatur quod ab eo acceptum eſt cum vſuris.

Iudæi equos diurno tempore in pignus recipiant, inculpati quod furtiuos recepiſſent, per iuramentnm euadant.

Iudæos Monetarij, nomine falſæ monetæ abſq; nuncio Principis vel Palatini non capiant.

Vicinus Chriſtianus, niſi Iudæo noctu violentiam acclamanti accurrat 30. ſolidis mulctetur.

Iudæi victualia liberè emant, neq; impediantur ſub pœna Palatini.

Caſ. Wis. 1368. Cum in. vſurarũ. Porro cum.

Iudæi ſeptimanatim vſuras exigant, quod ſi ad literas pecuniam dederint, debitor per biennium non monitus, ad vſuras non tenetur.

L. 26. P. 364. HL. 134. HP. 373.

Idem. Vt noxius.

Parentes filiorum contractibus cum Iudæis factis non obligantur.

L. 25. P. 364. HL. 134. HP. 529

Cas. Wis. 1368. Porro cum. Iag. Crac. 1423. Peruerſa.

Iudæi pecuniam ſuper literas ne dent, abſq; pignore, alioquin & obligatio nulla, & debitor ad ſolutionem nõ tenetur.

L. 36. P. 365. L. 45. HL. 134. HP. 373.

Digitized by Google

Caſ. Nieſ. 1454. Item cum. Iudæi triennio præſcribunt, ſuper bona nihil dent, libertatibus quoq; poſt Coronationem Caſimiri tertij cõceſsis, priuentur. L. 95. P. 365. HL. 134. HP. 374.

Sig. Crac. 1511. Item ne prædicti. Iudæi ad arbitrium Cancellariæ literas ſoluant. S. 16. P. 366. HL. 135. HP. 374.

Sig. Crac. 1532. De conſpiciendis. Idem Petr. 1538. Cæterum. Pignora non per Seniores conſpiciantur, ſed inſcribantur. S. b1. P. 375. HL. 135. HP. 374.

Sig. Petr. 1538. Quoniam. Iudæus ſi in re furtiua non ſiſtit Euictorem, ſuſpendatur. S. a6. P. 366. HL. 135. HP. 374.

Idem ibidem. Statuimus. Iudæi neq; Teloneis, neq; vllis officijs præſint. S. a6. P. 366. HL. 135. HP. 374.

Sig. Petr. 1538. Volum' præterea. Et quoniam. Modum mercãdi iuxta ordinationem Regiam Iudæi exerceant, & pacta cum Ciuitatibus inita obſeruent. S. a6. P. 367. HL. 135. HP. 375.

Ibidem. Quod etiam. Glaucis mitris ſub pœna vnius floreni prodeant, niſi fortè iter faciant. S. a6. P. 367. HL. 136. HP. 375.

Ibidem. Item cum Chriſtianis. Vadia propter ſecuritatem Iudæis data, non ad ſingulas perſonas ſed ad Communitates referantur. In villis verò Iudæi ne mercentur. S. b1. P. 368. HL. 130. HP. 378.

Sig. Crac. 1539. Idem ibidem. Qui Nobiles. Nobilium Iudæi, in Regia defenſione nihil ſibi promittant. P. 368. HL. 135. HP. 377.

Aug. Petr. 1550. Konie. Equos Iudæi extra Regnum ne ducant. P. 422. C. 3. HP. 376.

Wars. 1557. Aby Konie. Neq; eiſdem mercentur, alioquin & equos amittant & ſuſpendantur. HL. 90. C. 7.

Aug. Petr. 1562. O Zydziech. Iudæi iuxta Statutum Anni 1538. ſeſe conſeruent, Zuppas, Telonea, & alia id genus ne teneant. HP. 378. C. 16.

Aug. Petr. 1565. O kupiectwie Zydowſkim. Iudicium de pactis Iudaicis Ciuitatum ſaluis pactis, differtur ad Conuentum proxime futurum. HP. 378. C. 53.

Idem ibidem. A iż też. Chriſtianus Iudæo ne ſeruiat ſub pœna Turris, Iudæus verò Seruum Chriſtianum tenens, pœna Centum marcarum puniatur. HP. 379. C. 53.

Idem ibidem. Opátruiemy. Iudæis Palatini prohibeant, ne Telonea & alia id genus teneant, ſub pœna 100. marcarum. Ibidem.

Aug. Petr. 1567. O Zydziech. Iudæi pacta quæ cum Ciuitatibus habent non excedãt, Telonea, Zuppas, Tabernas, &c. non teneant, ſub pœnis Sta- HP. 379. C. 73.

nis Statutorum, iuſtitiam de ipſis Palatini, vel Domini miniſtrent ſub pœna ducentarum marcarum, non obſtãtibus vllis teſtimonijs & literis.

Sig. Crac. 1588. Zydowie. Iudæi merces & victualia non intercipiãt, neq; in ſuburbijs coëmant, exceptis nundinis, ſub amiſsione mercium & victualium, probatione præmiſſa. C. 70.

Sig. 3. Marſ. 1598 O Obrenie. Iudæis Contributio capitalis imponitur. C. 4.

Alexander. Formula Iuramẽti Iudaici hæc eſt. Quod Iudæus debet cõuerti contra Solem ſeorſum, & ſtare nudipes ſuper vnam ſedem indut⁹ pallio aut chlamyde, & pileum Iudaicũ debet in capite habere: & ſi lapſus fuerit ter totidem amittit fertones. Si quarto manet reus in cauſa, tunc dicat is qui ſibi iuramentum narrare debet ſeu prædicere. L. 163. P. 369. HL. 135. HP. 376.

HElia Iudæe ego te moneo per has tres literas, per hanc Legem quam Dominus dedit Moyſi in Tabula lapidea in monte Synai, quod liber iſte, aut Rodale hoc, verum & iuſtum ſit, ſuper quod tu Iudæe iurare debes huic vero Chriſtiano pro tali culpa ſiue cauſa pro qua duxit te ad Iudicium. Et prædicetur illi iuramentum ſic: Quod tu in hac cauſa non es reus pro qua hic Chriſtianus te culpat, ita te DEVS adiuuet, ille, & idem, qui Cœlum & Terram fecit, aërem, & rorem, montes cum vallibus, flores & gramina: & ſi tu reus ſis, quod te lepra & venenum inuadat, quæ precibus Heliſæi Naaman Syrum dimiſit, & Giezi inuaſit: & ſi tu reus ſis, quod te ignis cœleſtis comburat, & morbus inuadat caducus, & fluxus ſanguinis; & ſi tu reus fueris quod tu pereas in anima tua, & in tuo corpore, & in tuis rebus, & vt tibi accidat ſicut vxori Loth accidit, quæ mutata fuit in Statuam ſalis, quando Sodoma & Gomorrha perijt, fiat & tibi. Et ſi tu reus es vt nunquam ad ſinum Abrahæ venires, vbi Chriſtiani, Iudæi, & Gentiles ante Creatorem omnium rerum reſurgent: & ſi tu reus es, quod te Lex Moyſi deleat in Monte Synai quam DOMINVS dedit Moyſi, quam ſolus DEVS digito ſuo ſcripſit in Tabula Lapidea: Et ſi tu reus es quod te confundat omnis Scriptura quæ ſcripta eſt in quinq; libris Moyſi: Et ſi tuum iuramentum non eſt iuſtum, nec mundum, atq; verum, quod te Adonai deleat ſuæ Diuinitatis potentia, & te ſuſcipiant Diaboli, & deducant te in æternam damnationem in ſecula ſeculorum,

AMEN.

Digitized by Google

CAPVT XVI.

De Iuramentis Dignitariorum.

QVoniam Iuramenta Principum, Senatorum, & Officialium Regni ad iura perſonarum pertinent, ea verò vno loco congeſta in Statutis habentur. Idcò formulas eorum hic addere placuit.

Iuramentum electi Regis.

Alex. 1505. EGO A. Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Ruſsiæ, Pruſsiæ, &c. Dominus & hæres, Iuro, ſpondeo, & promitto, ad hæc S. Dei Euangelia, quod omnia iura, libertates, Priuilegia, literas, immunitates, Regni mei Poloniæ, Eccleſiaſticas & Sæculares, Eccleſijs, Regno quoq; Poloniæ, eiuſdemq; Prælatis, Principibus, Baronibus, Nobilibus, Ciuibus, Incolis, & quibuſlibet perſonis, cuiuſcunq; ſtatus & conditionis exiſtentibus, per Diuos prædeceſſores meos, Principes, Reges, & quoſcunq; dominos ac hæredes Regni Poloniæ, præſertim verò per Diuos, Caſimirum antiquum, Loiſch, Wladiſlaum auum, Wladiſlaum patruum, Caſimirum patrem, & Ioannem Albertum germanum, meos, Reges Poloniæ, iuſtè & legitimè donatas, manu tenebo, ſeruabo, cuſtodiam & attendam: in omnibus conditionibus atq; punctis: & omnia illicitè ab eodem Regno alienata, aut diſtracta, pro poſſe meo, ad proprietatem eiuſdem Regni mei allegabo, terminos etiam Regni mei Poloniæ, non minuam: ſed pro poſſe meo defendam & dilatabo. Sic me Deus adiuuet & hæc Sancta Dei Euangelia. L. 161. HL. 137.

Iuramentum Conſiliariorū Regni.

Ego I. iuro: quia Sereniſsimo Principi & Domino, domino A. Regi Poloniæ, fidelis ero: pro eiuſq; Maieſtate, L. 161. HL. 137.

& Rei-

& Reipub. Regni ſui fideliter conſulam: Secreta quæ mihi per ſuam Maieſtatē, & Conſiliarios eius dicentur, contingētia vel Maieſtatē Regiam, vel Rempub. aut vtrumq́;, nemini in iacturam Regiam, & Reipub. pandam: & pro poſſe meo vtilitates ſuæ Maieſtatis Regiæ, Regni, & Reipub. augmentabo. Quidquid verò ſciuero, intellexero, aut ſenſero, ſuæ Mageſtati Regiæ, & Regno, & Reipub. nocibile & damnoſum præcuſtodiam, & ne fiat, me opponam: & illud auertam. Sic me Deus adiuuet, & hoc ſacrum Euangelium, aut hæc S. Crux.

Iuramentum Magiſtri Pruſsiæ.

Ego L. Magiſter generalis Ordinis Sanctæ Mariæ Virginis, Theutonicorum Princeps, & Cōſiliarius Regni Poloniæ, Iuro, quod ab hac hora, & deinceps fidelis ero, Sereniſsimo Principi Domino K. Regi, & Succeſſorib⁹ ſuis Regibus & Regno Poloniæ; & profectum illorum fideliter procurabo: & negotijs Regis, & Regni fideliter conſulam: & ſecreta quæ mihi qualitercunq́; cōmunicata fuerint, in eorum detrimentū nulli pandam: pacem inſuper perpetuam, in omnibus ſuis conditionibus, & articulis, obſeruabo & cuſtodiam. Sic me Deus adiuuet & hæc S. Crux. L. 162. HL. 137.

Iuramentum Conſiliariorum Terrarum Pruſsiæ.

Iuro, quod nunquam ſcienter ero in conſilio, auxilio, aut facto, in tuam læſionem, iniuriam, aut contumeliā, aut honorē, quem habes aut habiturus es: & ſi contra aliquādo aliquid audiuero: pro poſſe meo, vt non fiat, impedimentū præſtabo: aut tibi quanto citius potero, nunciabo. Secreta mihi manifeſtata, ſine tua licentia nemini pandam: vel per quod pandatur faciam. Similiter tibi & Reipub. conſulam: prout videbitur magis expedire, & nunquam ex perſona mea aliquid faciam ſcienter: quod pertinet ad tuam, & Reipub. contumeliam vel iacturam. L. 162. HL. 137.

Digitized by Google

Conſiliarij Terrarum Pruſſiæ in medio conſilij ſic iurant.

Ego A. iuro: Sereniſsimo Domino, Domino Regi Poloniæ, &c. & Succeſſoribus ſuis fideliter conſulere: pro honore & ſtatu ſuo Regali, ac prouentibus ſuæ Maieſtatis: ac pro communi bono Terrarum Pruſsię, & Regni Poloniæ: conſilium ſuum ſecretè retinere: & eum in omnibus præcuſtodire. Sic me Deus adiuuet, & hæc S. Crux. L. 162. HL. 137.

Iuramentum Miniſterialium quando tonduntur per Palatinum.

Ego B. ex nunc, & in antea, fidelis ero Sereniſsimo Domino meo Regi, &c. negotia Iudiciorum mihi commiſſa, & credita, & citationes fideliter faciam: ſuper quibuſcunq; negotijs, poſtquam in teſtimonio requiſitus fuero, fideliter recognoſcam: non amore, odio, precio, vel fauore: ſed pro Deo & iuſticia. Nec ero conſentiens cuiquam malitiæ: quæ poſſet quoquo modo opprimere veritatem, obediens etiam ero Iudicio Regali, omnia mihi commiſſa per Dominos Palatinos, aut alios Officiales Iudicij Terreſtris, fideliter recognoſcam, nec promouebo falſam cauſam: & omnia mihi commiſſa, fideliter, abſq; dolo & fraude promouebo. Ita me Deus adiuuet, & omnes Sancti. L. 163. HL. 137.

Conſules Ciuitatum earundem, & Terrarum, ac Nobilium Cõmunitas, in ſolio Maieſtatis iurabunt forma infraſcripta.

Ego N. iuro: quia Sereniſsimo Principi & Domino, Domino A. Regi Poloniæ, &c. & ſuis legittimis Succeſ-

ſoribus

Digitized by Google

ſoribus Regibus, primoq; coronatis, fidelis ero: ſuæq; Serenitatis honorem, ſtatum Regium, & commodum Reipub. Coronæ, & Terrarum Pruſsiæ, pro poſſe meo procurabo, ſuam Serenitatem de omnibus damnis, quæ ſciuero, auiſabo, & ea manifeſtabo fideliter. Sic me Deus adiuuet, &c.

Iuramentum Iudicis & Subiudicis.

Ego A. iuro: quia iuſtè, ſecundum Deum, Ius ſcriptum, æquitatem, & partium cōtrouerſias iudicabo: Recognitionesq; ſuſcipiam, diuitis & pauperis, amici & inimici, Ciuis & peregrini, diſcrimine ſublato, & neq; fauorem, neq; odium, neq; præmium, neq; pœnas mihi propoſita curabo: ſed in iudicando ſolum Deum, & Ius ſcriptum, æquitatem, partium controuerſias, & recognitiones, in hiſq; omnibus conſcientiæ meæ iudiciū ſequar & audiam: aliaq; negotia mihi incumbentia, fideliter, & pro poſſe meo faciam. Sic me DEVS adiuuet & Sancta Crux Chriſti.

Iuramentum Notarij.

Ego A. iuro: quia iuſtè, & ſecundum Deum, Ius ſcriptum, æquitatem, & partium controuerſias iudicabo: cōſulam Iudici: fideliterq; partium recognitiones, controuerſias, affectationes, ſeu poſtulationes iuridicas, vel iudicis decreta, in librum Actorum Terreſtrium inſcribam, & inſcribi curabo: diuitis & pauperis, amici & inimici, Ciuis & peregrini diſcrimine ſublato, & neq; fauorem, neq; odium, neq; præmium, neq; pœnam, mihi propoſita curabo: ſed in iudicando, conſulendo, & ſcribendo, ſolum Deum, & iuſtitiam ſanctam, & æquitatem, partium recognitiones, controuerſias ac Iudicis ſententias, in hiſq; omnibus conſcientiæ meæ iudicium ſequar, & audiam: aliaq; negotia mihi incumbentia fideliter & pro poſſe meo peragā. Sic me Deus adiuuet & Sancta Crux Chriſti.

Digitized by Google

Capitanei & tenutarij Caſtrorum Pruſſiæ ſic iurant.

Ego B. iuro: quia fidelis ero, in Caſtro tenutæ meæ, illudq; ſeruabo fideliter, Sereniſsimo Principi & Domino, domino, &c. Regi Poloniæ, & ſuis legittimis ſucceſſoribus Regibus Poloniæ, tranquillitatem & ſecuritatem viarum, & iuſtitiam tuebor: & generali ſeu ſupremo terrarum Pruſsiæ Officiali obediens ero. Sic me Deus adiuuet & hæc S. Crux.

Iuramentum Burgrabij Gedanenſis.

Ego N. iuro: quia fideliter ius Regium tuebor, & quidquid ad ius & perſonam Maieſtatis Regiæ pertinet, attendam, & attentabo, agam & procurabo: vt æquè bene pauperi, ſicut diuiti, iuſtitia miniſtretur. Sic me Deus adiuuet & hæc S. Crux.

Iuramentum Notarij Exercitus.

Ego N. iuro: quia Sereniſsimo Domino Regi, & Regno Poloniæ, fideliter ſeruiam: omnia damna in exercitibus, & ſtipendiarijs equitibus, & peditibus, ſuæ Maieſtati, & Regno Poloniæ imminentia, diligenter prouidebo, & cuſtodiam: omnes equos tàm perdamnificatos, quàm ad ſtipendium ſeruitij conductos, & conducendos, veraciter conſcribam. Et hæc omnia diligenter & fideliter faciam: nec eadem negligam, vel omittam, cauſa timoris, odij, amoris, fauoris, vel lucri, vel damnorum gratia: ſed omnia damna Maieſtatis Regiæ & Regni, diligenter cuſtodiam: & ea Maieſtati Regiæ vel domino Capitaneo Exercituum Regni, fideliter reuelabo. Sic me DEVS adiuuet & Sancta CHRISTI Crux.

Iura-

Digitized by Google

Iuramentum quod Valachi præſtare conſueuerunt Regi & Regno Poloniæ.

Nos Barones Vaſalli, & tota Terra Moldauiæ, præſtamus omagium, noſtro & totius Communitatis terræ Moldauiæ nomine, Sereniſsimo Principi Domino Caſimiro & Succeſſoribus Regibus Poloniæ, & Coronæ Regni Poloniæ: promittimuſq; & iuramus, omnem fidelitatem, ſubiectionem, & obedientiam, in perpetuum Serenitati ſuæ, Regno & Regibus Poloniæ. Ita nos Deus adiuuet & Sancta Crux.

Iuramentum Palatini Moldauiæ, quod olim Stephanus VVoyvvoda, Caſimiro Regi, & Regno Poloniæ, in loco campeſtri circa Colomiam feria quinta in craſtino Exaltationis S. Crucis Anno Domini 1485. præſtitit.

Gratioſiſsime Rex, ego omagium præſto, & iuro, ac etiam promitto fideliter ſine dolo & fraude, veſtræ Serenitati, Succeſſoribuſq; Serenitatis veſtræ, Regibus, & Sacræ Coronæ Regni Poloniæ, cum omnibus terris, Baronibus, & hominibus meis, fidelitatem: eſſeq; fidelis & obediens Serenitati veſtræ, Succeſſoribus, & Coronæ Poloniæ Regni. Sic me Deus adiuuet & S. Crux.

Iuramentum Ducis Zatorienſis.

Ego Dux Zatorienſis, iuro: quod fidelis & obediens ero, cum omnibus Subditis Ducatus mei, & cum Ducatu meo, Sereniſsimo Principi, domino A. &c. Regi Poloniæ, &c. gratioſiſsimo, & ipſius Succeſſoribus Regibus, & Regno, ac Coronæ Poloniæ: pro bono ſtatu Maieſtatis Regiæ & Reipub. Regni Poloniæ: & pro vtilitate Maieſtatis Regiæ & Regni conſulam: & quæ ſentio Maieſtati Regiæ, Succeſſoribus & Regno Poloniæ nocitura, percuſtodiam & pro poſſe meo auertam: ac omnia fideliter ad partem Maieſtatis Regiæ & Regni Poloniæ agam: fideliter & obedienter mandatis Maieſtatis Regiæ & Succeſſorum ſuorum parebo: & ea implebo. Literas meas iuxta contractum per olim Sereniſsimum Dominum Ioannem Albertum inter me & Regnum factum, ſub meo & ſubditorum meorum ſigillis dabo Maieſtati Regiæ ad Theſaurum Regni: ſubditoſq; vniuerſos meos, ad iuſiurandum iuxta contractum inducam: & iurari, aliaq; quæ ex condictamine debeo facere, faciam. Sic me Deus adiuuet & hæc S. Crux.

Iuramentum terrigenarum Ducatus Zatorienſis.

Ego P. iuro: quod fidelis ero Sereniſsimo Principi, & Domino, Domino Alexandro, Dei gratia, &c. gratioſiſsimo, & Regno ac Coronæ Poloniæ: & poſt mortem Ducis Ianuſij Zatorienſis, Domini mei gratioſi, neminem alium quàm ipſum Dominum Alexandrum Regem, & Succeſſores Poloniæ, pro Domino ſuſcipiam: & me ſibi ſubijciam: ac pro poſſe meo procurabo omne bonum: & auertam omne malum, quod ſciuero imminere Regiæ Maieſtati, & ſuo Regno Poloniæ: omniaq; faciam fideliter, obedienter, & diligenter: quæ ad ſubditum bonum & fidelem pertinent. Sic me Deus adiuuet & hæc Sancta Crux.

Iuramen-

Iuramentum Capitaneorum.

Ego B. iuro: quia fidelis ero in Caſtro A.B. illudq; ſeruabo fideliter, Sereniſsimo Principi & Domino, Domino Regi SIGISMVNDO Poloniæ: & Succeſſoribus ſuis legittimis Regibus Poloniæ: tranquillitatem, ſecuritatem, ac iuſtitiam tuebor: aliaq; munia, mihi, ſeu Capitaneali Officio incumbentia, ſine dolo & fraude exequar. Sic me DEVS adiuuet & CHRISTI IESV Sancta Crux.

Iuramentum deputatorum Tribunalis Regni.

Steph. Wars. 1578. Przyśięgá Sędziow.

Iudices deputati ad Iudicium generale Tribunalis Regni, iurent iuxta formulam iuramenti Iudicum Terreſtrium in Statutis deſcriptam, eo addito. Quod in nullis cauſis cointelligentiam ſunt habituri, neque quenquam præcuſtodituri, neque conſilium cuiquam daturi, neq; munera accepturi. Tum quod citra omne eorum ſtudium ſint ad hoc officium electi. c. 185.

Iuramentum Succamerarij.

Sig 3. Crac. 1588. Obiecánie.

Ego N. iuro Deo Omnipotenti, quod iuſtè ſecundum Deum, ius ſcriptum, iuſtitiam & controuerſias partium iudicabo, eaſdemq; cõtrouerſias diligenter audiam & ſuſcipiã, ſigna granicialia & eorum poſsibilitates conſiderabo, eaq; fideliter circumſcribam. Acta mea & anteceſſorum meorum fideliter aſſeruabo, & conſcribam. Et in iudicio meo reſpectum nullum perſonarum habebo tàm amici quàm inimici, diuitis & pauperis, hoſpitis & Ciuis. Neminiq; in Iudicio meo fauorem vel odium oſtendam, neq; munera reſpectu Iudicij mei à quoquam ſuſcipiam. Ita me Deus adiuuet & hoc S. Euangelium. c. 28.

Digitized by Google

Iuramentum Exactorum.

Sig. Warſ. 1591. Wárunck.

Ego N. iuro, quod in exigenda ſupraſcripta exactione fidelis ero Domino, Domino Sigiſmundo Tertio, DEI gratia Regi Poloniæ, Magnoque Duci Lithuaniæ, Ruſſiæ, &c. & Reipub. Et volo, obligatusq; ero omni ſtudio, labore, fide, & diligentia, Exactionem iuxta literas vniuerſales in Comitijs Regni proximè præteritis laudatam & conſtitutam fideliter exigere & colligere. Nulli hominum cuiuſcunq; ſtatus, ſexus, & vocationis, propter amorem, aut fauorem, aut recompenſam, parcendo. Primum ex bonis Regalibus & Spiritualibus, deinde ex bonis omnium Nobilium perſonarum, citra præiudicium libertatum & immunitatum, quacunq; authoritate cuicunq; conceſſarum, eos qui hanc Exactionem retinuerint Capitaneo loci deferam. Exactam pecuniam in vſus meos proprios eam non conuertendo, neq; propter fauorem, quietationeſue minores munera recipiendo, ad manus eorum ad quos ſupraſcriptum eſt, fideliter & integrè reddam. Ita me Deus adiuuet & S. Euangelium.

PROM-

Digitized by Google

PROMPTVARII

STATVTORVM OMNIVM ET CONSTITVTIONVM REGNI POLONIÆ,

PARS SECVNDA: De rebus tàm publicis quàm priuatis.

CAPVT PRIMVM.

De rebus Fiſci, & bonis Regalibus.

Ex Priuilegio Caſ. Petr. 1452.

THESAVROS REX COLligat, vt in Rempub. poſsit eſſe liberalis. L. 76. P. 374. HL. 278. HP. 34.

Steph. Crac. 1576 Korona Krolewſka.

Corona ſeu Diadema Regni, in Theſauro Cracouiæ aſſeruetur, idq; ſub clauibus, Caſtellani Cracouiẽſis, nec non Cracouienſis, Poſnanienſis, Vilnenſis, Sandomirienſis, Caliſsienſis, & Trocenſis Palatinorum, qui illam abſq; communi Senatorum & Ordinum conſenſu, non aperiant, abſentia vnius impedire non debet, quo minus aperiatur, cum fuerit neceſſe. C. 149. 160.

Sig. Crac. 1507. Quoniam ea.

Pecuniarum publicarum, quidquid in Theſaurum relatum fuerit, arbitrio Regio ex conſilio Senatorum circa Regem præſentium, nec non Dominorum Terræ, neceſſitate laborantis, pro vſu Reipub. diſpenſetur, reliquum in Theſauro ſeruetur, vnde ſi quiſpiam ſuſtulerit, aut ad vſus priuatos tranſtulerit quidpiam, fraudis & peculatus reus eſto. S. 3. HL. 278. HP. 190.

Ex Priuileg. Lod. Kaſ. 1374.

Terras Regni Rex non minuat, imo augeat. L. 40 P 376. HL. 190. HP. 34.

Caſ. Nieſſ. 1454. Item cum.

Super Terras & Caſtra principalia ſi quis pecuniam dederit eam perdat. L. 93. P 378. HL. 28. HP. 38.

Aug. Petr. 1562. Warſ. 1563. O Statucie Kaźimierzowym.

Hoc Statutum ita intelligi debet, vt ſeſe ad integras Terras, Diſtrictus & Caſtra cum iuriſdictione extendat, donationes verò & obligationes, oppidorum & villarum minutiorum, & talium quæ pro caſtris principalibus non cenſentur, ante Statutum Regis Alexandri factæ valent. Poſt Statutum verò Alexandrinum neq; Caſtrorum principalium, neque aliorum quorumcunq; bonorum Regalium donationes poſſunt ſubſiſtere. Quod ſi in diuiſione hæreditaria, alicui quidpiam bonorum eiuſmodi ceſsit, quæ poſtea exequutionis iudicio, ad Rempublicam redierunt, integrum ſit illi actionem familiæ herciſcundæ cohæredibus inſtituere, præſcriptione & vadijs quibuſcunque nihil obſtantibus. Porro de prouentibus ex vtris bonis maiores minoreſúe percepti ſunt, arbitri iudicent, quorum ſententiæ ſi ſtare nolit is, qui ampliores fructus ex bonis Regalibus percepit, iuret alter ſuper expenſas in meliorationem bonorum hæreditariorum erogatas, & illas pro rata portione obtinebit. Si etiam bonorum hæreditariorum aliquid cum bonis Regalibus in diuiſione acceptum eſt, denuò ad diuiſionem conferatur. Quod ſi quis in bonis hæreditarijs Oppidum locauit, Caſtrumúe extruxit, illud retineat, modo alteri tantum ſoli concedat, quantum occupauit. In quo ſi conuenire non poterint, ſtent arbitrio amicorum. HP. 39. C. 9. 18.

Si quis

Si quis in renouatione literarum, ſummarumúe coniunctione, poſt Statutum Regis Caſimiri facta, vel in tranſlatione ſummarum ex vnis bonis in alia, probauerit priores literas vel Regem accepiſſe, vel in Cancellaria relictas eſſe, etiamſi de tempore datarum nihil expreſſum ſit in nouis literis, ſummis eiuſmodi hoc nomine nihil noceat. Quod ſi quis partem ſummæ ante Statutum Alexādrinum inſcriptæ, ex certa cauſa remiſit, eiuſq; quantitas in literis expreſſa non eſt, iuramento remittentis declaretur, & talis ſumma illi reſtituatur. L. 85. P. 376.

Ex Priuilegio Caſ. Petr. 1478.

Terra Sandomirienſis, per Ioannem de Rytvviany Regno reſtituta, amplius ne obligetur. Et ſi quis ſuper illam partemúe illius, pecuniam dederit, reus criminis læſæ Maieſtatis eſto, & pro hoſte patriæ habeatur. HL. 27. HP. 36.

Ex Priuileg. Lod. Caſm. 1374.

Caſtra tempore pacis per Tenutarios reparentur, tempore autem belli ea quæ ſunt in confinio, per homines illius Diſtrictus adiuuentur. Quod ſi in reparationem Caſtri Ordines conſentiant, reparationem adiuuent, alias ſi Rex abſq; illorum conſenſu ædificat, ſuo ſumptu id faciat. L. 41. P. 864. HL. 191. HP. 580.

Ibidem & Iag. in Iedl. 1422.

Caſtra nulla committantur, ex Ducali genere deſcendentibus. L. 50. HL. 192. HP. 580.

Lod. Kaſ. 1374.

Caſtra & Ciuitates Cracouia, Biecz, Sandecz, Wiſlica, Woynicz, Zavvichoſt, Lublin, Sieciechovv, Lukovv, Radom, Lanczyca, Sieradz, Piotrkovv, Brzeſcie, Kruſvvica, Wloczlavv, Miedzyrzecz, Zbaſyn, Kaliſ, Naklo, Konin, Pyzdry, non niſi Polonis Rex conferat, reliqua cui voluerit. L. 41. HL. 191. HP. 581.

Aug. Pet. 1550. Peniewaj.

Caſtra & tenutæ nō niſi Nobilibus Polonis poſſeſſionatis conferantur. C. 4.

Ex Priuilegio. Lod. Kaſ. 1374.

Bonorum Regalium Præfecti, eorumq; ſubditi, coram Capitaneis, Iudicibus & Subiudicibus Regni, pareant & reſpondeant, exceptis cauſis ſanguinis. L. 91. P. 383. HL. 29. HP. 70.

Ex Priuileg. Iagī ad Czerwien. 1422.

Diſſimitationem bonorum Regalium, Rex non differat, neq; deneget, modo id vi non exprimatur. L. 48. P. 385. HL. 149. HP. 72.

Bona

Digitized by Google

Vladisl. Crac. 1440. — L. 84. P. 375. HL. 27. HP. 35.

Bona Magnæ Procurationis Cracouienſis, non alienentur, neq; obligentur.

Aug. Petr. 1562. Wars. 1563. O Státucie Wlád. — HP. 35. C. 9. 18.

Hoc Statutum ita intelligi debet; vt illi qui ante Statutum Regis Alexandri Anni 1504. pecuniam ſuper bona Magnæ Procurationis dederunt, ſaluam habeant, ij verò qui poſt Statutum Alexandrinum vel ſummas inſcriptas vel donatum quidpiam in bonis Magnæ Procurationis habent, nihil iuris ſibi promittant. Caſtra tamen cum Iuriſdictione ſi quæ ſunt in bonis Magnæ Procurationis, etiam ante Statutum Alexandrinum, poſt Statutum Regis Caſimiri, nulliter ſunt obligata. Aduitalitates deniq; in bonis Magnæ Procurationis dari non poſſunt, niſi quis ſummam habeat ante Statutum Regis Vladiſlai inſcriptam.

Kaſ. Nieſſ. 1454. Item ſtatuimus. — L. 94. P. 383. HL. 26. HP. 70.

Tenutarij bonorum Regalium, pro iniurijs Iure Terreſtri reſpondeant, pecora abacta, ad cautionem dimittant, ſi ſecus fecerint, pœnas inſtar Nobilium luant, quæ ex ſummis illorum peti poſſunt.

Alex. Petr. 1504. Quoniam. — L. 114. P. 378. HL. 28. HP. 41.

Bona Regalia non niſi communi Ordinum conſenſu, in Conuentione Regni pro Reipub. neceſsitate alienentur, idq; cum extenuatione, alioquin ſi quiſpiam citra extenuationem pecuniam ſuper bona Regalia dederit, ipſo facto & pecuniam perdat & honorem.

Aug. 1562. O Státucie Alexándrowym. — HP. 41. C. 10.

Statutum hoc Regis Alexandri de non alienandis bonis Regalibus, ita intelligi debet, prout in ſe ſonat, idcirco omnes donationes perpetuæ, conceſsiones, feuda, venditiones bonorum Regalium, poſt latam legem Alexandrinam factæ, deniq; & fundationes Eccleſiarum in omnibus Terris & Ducatibus Regni, nec non Pruſsiæ, Zatorienſi & Oſvviecimenſi caſſantur & abrogantur. Feudis Ducum Pruſsiæ & Pomeraniæ ſaluis.

Ducatus tamen Maſouiæ ab eo duntaxat tempore exequutioni ſubiaceat, quo Priuilegia à Rege Sigiſmundo accepit.

Alex. Petr. 1504. Qui literas. — L. 115. P. 380. HL. 150. HP. 41.

Literas ſuper bona Regalia ſi quis amiſerit, coram Capitaneo & Palatino loci illius, infra vnius anni decurſum pro-

Digitized by Google

ſum proteſtetur, alioquin ad renouationem perpetuò non admittetur, probatio tamen amiſsionis coram Rege fiat.

Sig. Crac. 1507. Ad tollenda. In redemptione bonorum Regalium, literæ & inſcriptiones diligenter conſiderentur, de quibus Rex cum Conſiliarijs cognitionem faciat, grauato liceat prouocare ad Conuentum. *S. 3. P. 381. HL. 26. HP. 68.*

Sig. Crac. 1510. Ambiguitatem. In redemptione bonorum Regalium, literæ ita intelligantur, vt quidquid ſpecificatum eſt illud teneat, quod ſi generalitas aliqua ſpeciem ſequitur, ad ſpeciem duntaxat referatur: vbi verò in Priuilegio ſpecialis mentio facta non eſt Thelonei, Currus bellici, fumalium, ſtationis, iuriſpatronatus, iuri Regio reſeruantur. Generales autem inſcriptiones omnia complectuntur. *S. 15. ibidem.*

Sig. Petr. 1523. Quoniam. Tenutarij bonorum Regalium, pro limitum iniurijs, coram Rege reſpondeant, Rex verò ad faciendos limites, Commiſſarios det, ſed poſt factos limites, neq; Commiſſarios neq; Reuiſores mittat. *S. 30. P. 383. HL. 26. HP. 71.*

Sig. Petr. 1532. Capitanei. Si quis ex Capitaneis, ratione limitum cuipiam præiudicauerit, coram Rege ex officio reſpondeat, alioquin vt priuatus in foro competenti conueniatur. Quod ſi in bonis alicuius iniuriam fecerit, quę poſtea in diſlimitatione appareat Regalia non fuiſſe, ipſe damnum reſarciat. *S. b 2. ibidem.*

Sig. Crac. 1532. Querela. Petr. 1538. Ad literas. Nobiles literas ſuper bona ſua proferre non tenentur, niſi omnino appareat ea eſſe Regalia, alioquin res dubia & perplexa ad Conuentum remittatur. *S. b 2. 64. P. 384. HL. 151. HP. 69.*

Sig. Petr. 1538. Quoniam. In redemptione bonorum Regalium, homini poſſeſſionato, vel impoſſeſsionato fideiuſſores danti, pecunia non areſtetur, ſed Iure Terreſtri cōtra ipſum agatur. Rumationis tempus ſex ſeptimanarum ad res proprias exportandas habeat exemptus. Quod ſi quiſpiam præter Regem bona redimit, exemptio in diſtrictu fiat, terminus verò redimendorum bonorum Regalium, ſit à poſitione citationis ſex ſeptimanarum.

Sig. Petr. 1538. Priuilegia. Priuilegia publica & priuata, in alium ſenſum quàm in ſe ſonant, non trahantur. *S. c 1. P. 382. HL. 151. HP. 69.*

Digitized by Google

Sig. Crac. 1539. Conſtituimus. Ad limites cum bonis Regalibus faciendos, non Tenutarij ſed Nobiles Commiſsiones impetrent, interea tamē Tenutarij, bona Regalia defendant. P. 385. HL. 27. HP. 71.

Quis autem ſit modus eius defenſionis, habes ſupra ex Conſtitutione Anni 1588. ſub titulo de Capitaneis Parte 1, Cap. 8.

Sig. Crac. 1539. Idem 1540. Plurimū intereſt. Bona Regalia Reginæ Bonæ obligata, Nobiles in illis locis poſſeſsionati teneant, defuncta Regina cedant, vel Regi vel Nobilitati redimere cum conſenſu Regio volenti, ſummæ verò filiabus Reginæ debebuntur, quas elocatæ recipiant. P. 379. HL. 25. HP. 66.

Aug. Petr. 1550. A iż wiele. Conſenſus ſuper bona Regalia dati, in robore conſeruantur, modo iuri non ſint contrarij. P. 381. HL. 60. HP. 67. C. 3.

Aug. Petr. 1562. O Złączeniu ſummy. Si quis literas ſuper bona Regalia renouauit, ſummaſúe coniunxit, etiamſi priores literæ non inſerantur, neq; Reges nominētur, literæ renouatæ, pro bonis & antiquis cenſeri debent, niſi manifeſtè appareat, ſummas eiuſmodi poſt Statutum Alexandrinum inſcriptas eſſe, quod tamen non metrica ſed literis ipſis probari debet. HP. 45. C. 10.

Idem ibidem. O Przyśiędze. Si quis ipſe, non anteceſſor, in ſuſpitionem veniat, quod ſummam auctam habeat, iuramento probet, quod nihil in fraudem Reipub. egit. De ſummis poſt Statutum Regis Alexandri inſcriptis in diuiſione acceptis, Cōſtitutio eiuſdem Anni de Statuto Regis Caſimiri ſancita obſeruetur; quæ etiam ad donationes in diuiſione acceptas, referatur. HP. 48. C. 10.

Idem ibidem. O ſądzeniu ſtárych liſtow. Si quis donationem bonorum Regalium, poſt Statutum Alexandrinum habeat, & iudicio exequutionis ſuccumbat, tandem verò literas reperiat, quibus probet ea bona non Regalia, ſed hæreditaria fuiſſe, talis quæſtio in Comitijs decidatur, quod ſi pro petitore iudicatum fuerit, bona eidem reſtituantur. HP. 46. C. 14.

Idem ibidem. Bona alicuius ſi cōfiſcata, tandemq; ei reſtituta fuerint, talis reſtitutio, pro iuri contraria, cenſeri non debet. Ibidem.

Summæ

Digitized by Google

Aug. Petr. 1562. O ſummách. HP. 49. C. 10.

Summæ ſuper bonis Regalibus, etiam cum extenuatione, poſt Statutum Alexandrinum inſcriptæ, nullæ ſunt. De Summis autem per Sigiſmundum Regem propter neceſsitatem belli Pruſsici inſcriptis, ſpeciale iudicium in Comitijs fiat.

Aug. Petr. 1562. O záſtempcy. HP. 49. C. 11.

Bona Regalia ſi quis contra leges impetrauit, & tandem pro hæreditarijs alteri vendidit, alienauit, commutauit, vel obligauit, Rex poſſeſsionem ſuam à poſſeſſore recuperabit, bonaq; ſua ab illo ex præſcripto Conſtitutionum vendicabit, ille verò Euictorem ſuum, poſt Curiam termino peremptorio conueniat, vbi conuentus reſpondere & non recedendo ſatisfacere, atq; emptorem ſuum omninò indemnem reddere & ſummam pro bonis acceptam eidem reſtituere tenebitur. Rex quoq; in bonorum illorum poſſeſsione poſſeſſorem ferat, donec ei ab Euictore ſatisfiat. Nec prohibetur Victus vlterius cum ſuo Euictore, ſi quem habet, eadem formula proceſſus agere. Vbi autem ſumma ſpecificata non fuerit, ſed donationis titulo bona inſcripta ſint, poſſeſſor iuret, quãti illa bona acquiſiuit, vel quantam pecuniam numerauit. De commutationibus idem cenſendum.

Aug. Petr. 1562. O karaniu wyſtępnych. Dobrá ná Krolá. HP. 52. C. 14.

Bona Nobilium, ex commiſſo vel iuris Caduco, ad Regem deuoluta, Rex alijs Nobilibus conferat, ne quid ſeruitijs bellicis decedat. Fiſci nomine nemo citetur, niſi qui ex bonis Regijs non ſatisfecerit. Quod ſi quis Regi quidpiam inſcripſerit, id Rex in Comitijs, non alio iure repetet, quàm inſcripto. Id tamen de futuris, non de præteritis exiſtimari debet.

Aug. Petr. 1552. Státut około vſypánia granic. HP. 77. C. 15.

Limites inter bona Regalia factos, atq; per Capitaneos diſiectos, Capitanei reſtituant ſub pœna priuationis, Ab Inſtigatore eo nomine citati abſoluuntur.

Idem. O czwarcey części Státut Krolá. HP. 53. C. 13.

Literas quæ alienationem bonorum Regalium, donationes, obligationes, venditiones, feuda, in ſe cõtinerent, Cancellarij non extradant, ſub priuatione officij.

Aug. Warſ. 1563 Zátáione liſty. Literas ſuper bona Regalia ſi quis ſuppreſſerit, in Cõuentu deferatur, & in Iudicium vocetur. HP. 43. C. 21.

Aug. Lub. 1569. Conſtitutia. Eadem lex abrogatur, Citati hoc nomine liberantur, Rex tamen pro bonis ſuis ſemper iure agat. HP. 48. C. 107.

Aug. Warſ. 1563 Zoſtáwienie dzierżaw. Petr. 1555. O dobrách Exekucyey podległych. Tenutarij bonorũ Regalium quocunq; nomine poſſideant, non moueantur poſſeſsione donec in Conuentu de exequutione Statutorum Regni in toto concludatur, Rationem tamen de prouentibus facturi. Hp. 606. C. 21. 54.

Aug. Warſ. 1563 O Státucie Alexándrowym. Decreta omnia, in IIudicio Exequutionis, de literis Statutis Regni cõtrarijs lata approbantur, quod ſi quis vigore Conſtitutionis Anni Milleſimi Quingenteſimi Sexageſimi Secundi, pro Euictione citatus eſt, terminum in futuris Comitijs habeat, ſi verò interea poſt Curiam quidpiam hoc nomine obtentum ſit, nullitatis vitio ſubiaceat. HP. 40. C. 18.

Aug. Petr. 1565. O Státucie Alexándrowym. Vigore Statuti Alexandrini, bona Regalia in hæreditatem aut feudum nunquam conferantur. Quod ſi ea in ſummis obligari contigerit, id fiat in Cõuentione Regni generali, propter grauem Reipub. neceſsitatem, cum conſenſu Senatorum, atq; Ordinum Regni, idq; ad extenuationem; Tum vt inter Conſtitutiones illius Conuentus, idipſum referatur, cum declaratione cauſæ ex qua illa obligatio naſcitur, exceptis tamen Caſtris principalibus, bonis Magnæ Procurationis, & Terra Sandomirienſi, quæ neq; ſic obligari poſſunt. Bona verò, quæ ad Regem vel ex commiſſo, vel ex legato, vel iure Caduco pertinent, Regis arbitrio relinquuntur. HP. 43. C. 47.

Aug. Petr. 1565. Rzeczy zápiſáne. Si quis bona ſua Regi dedit donauitúe, de ijs ſtetur Cõſtitutioni Anni 1562. de qua ſupra. Idem verò in poſterum quoq; liceat, & donata Rex in Cõuentu competenter repetat, modo illa bona litigioſa non ſint. C. 48.

Aug. Petr. 1565. Nábyćie Pieniędzy. Rex ſuper bona Regalia, communi ordinum conſenſu acquirat, Quingenta millia florenorum, modo bona ſua hominibus ex Ducali genere oriundis non obliget, neque Caſtra principalia, Aduitalitates quoq; ſuper ſummis ejuſmodi non dentur. HP. 94. C. 58.

Ad ra-

Digitized by Google

Idem Petr. 1567. O Zaſtáwie.

Ad rationem eius ſummæ Rex contributionem accepit, rationem de ea facturus, modo Exactores quoq; rationem faciant. c. 74.

Aug. Pet. 1565. Sądzenie ſtárych liſtow.

Cognitio de literis Leonis & Svvidrigeli Ducum, prorogatur ad futurum Conuentum. HP. 46. c. 48.

Aug. Lub. 1566. Liſty Lwá/ Swidrigalá.

Literas ſuper bona ſua ſi quis habet, à Ducibus Leone, Svvidrigelo, & alijs, modo ſe in eorundem bonorum poſſeſsione fuiſſe probet, perpetuò in eis relinquatur. HP. 47. c. 69.

Sig. Crac. 1588. Wiecznośći.

Bona per Duces Semouitum, Wladiſlaum, & Caſimirum, incolis Palatinatus Belzenſis inſcripta, in dubium non vocentur, pro hæreditatibus cenſeantur, & liberè ſine conſenſu Regio alienentur. c. 53.

Aug. Lub. 1566. Liquidácie.

Liquidationes de ſummis antiquis, in bonis Regalib9 inſcriptis, in Conuentu fiant, ſi in Iudicijs competentibus per eos quibus ex Decretis id incumbebat, factę non ſunt. c. 69.

Aug. Lub. 1567. Merita.

Dignitates, officia, & aduitalitates ſuper bona Regalia benemeritis conferantur. c. 73.

Aug. Lub. 1567. Fiſcus.

Fiſci nomine poſt Curiam, non niſi ij cōueniantur, qui ex bonis Regalib9 ſatis non faciunt, idq; iuxta Cōſtitutionem Anni 1562. alioquin omnes citati abſoluuntur. c. 75.

Idem ibidem. Gránice.

Limites inter bona Regalia factos, Capitanei obſeruent, ſub pœna 100. marcarum. c. 75.

Steph. Crac. 1576 Tákże obiecuiemy.

Bona Iure hæreditario collata, pro feudalibus non cēſeantur, niſi Priuilegio expreſſum fuerit, ea Iure feudali eſſe collata, qua in re allegationes Iuris externi non admittantur. c. 148. 160.

Idem ibidem. O dobrách Iuris caduci.

Bona & Vacātię, quocūq; nomine ad Regem deuolutę, Nobilibus conferantur ſemper in principio Conuentionis, exceptis bonis Ciuilibus, Iure Caduco deuolutis, quæ Rex dabit cui velit. Dubietas de Iure Regio in Cōuentu decidatur. c. 162.

Sig. Crac. 1588. O Kádukach.

Conſtitutio hæc de conferendis bonis ad Regem deuolutis, cum ea declaratione approbatur, ne bona Nobilitaria hærede vacua cenſeantur, quam diu ſucceſſor ad octauum vſq; gradū incluſiuè, probari legittimè ex vtraq; c. 25.

linea poteſt, cuius rei iudicium ad Comitia pertineat. Si verò in bonis iure optimo ad Regem deuolutis, debitum ſit inſcriptum, illud in primis exoluatur. De bonis tamen Ciuilibus Rex poſt Curiam ex iuris Ciuilis præſcripto iudicabit. In bonis hæreditarijs Nobilium bona iure Caduco non ad Regem, ſed ad dominos pertinent, iure propinquorum ſaluo. Si quis ius Caducū tàm in bonis Terreſtribus quàm in Ciuilibus impetrat, & in probando deficit, hæredibus quos inquietauit, damna refundat, quo nomine plebeius in foro fori, Nobilis in Iudicio Tribunalis, actione officij conueniatur. Quod ſi & ortum legittimum alicuius Nobilis diffamauit, nec probauit, diffamator ſeu delator, reuocationis pœna ibidem per Iudicium Tribunalis mulctetur.

Sig. Crac. 1588. O Vácántiach.

Vacantia officia, Rex ad maximum infrà dimidium anni diſtribuat. Quæ verò ante ipſa Comitia vacare contigerit, ea conferri debent, infrà vnam ſeptimanam ab inceptione Comitiorum. Quod vrgere debent Terreſtres Nuncij. c. 40.

Steph. Crac. 1576 Feuda.

Feuda in Terris Ruſsiæ & Podoliæ, non alia exequutioni ſubiaceant, niſi ea quæ poſt Statutum Alexandrinum collata ſunt. c. 163.

Steph. Warſ. 1578. Donatio Szárawki.

Bona Regalia Szaravvka hæreditario iure donata Iacobo Pretficz. c. 192.

Steph. Warſ. 1581. Feuda.

Feuda in Terris Ruſsiæ & Podoliæ, ante Statutum Alexandrinum collata, pro donationibus perpetuis & hæreditarijs reputentur. c. 216. 217.

Sig. Crac. 1588. Zámknienie.

Exequutione Statutorum Regis Alexandri in Terris Ruſsiæ & Podoliæ, ex nunc nemo inquietetur. Exceptis ijs cum quibus lis pendet indeciſa. c. 24.

Idem. Oprawá.

Reginæ Annæ ſuper bonis Regalibus, in Ducatu Maſouiæ, reformantur triginta millia florenorum, & in Ducatu Lithuaniæ itidem triginta millia. c. 219. 220.

Sig. 3. Warſ. 1593. Oprawá.

Bona Regalia pro reformatione iunioris Reginæ aſſignantur, Bielsk, Raygrod, Grudziandz, Tuchola, c. 11.

Svviecie,

Svviecie, Lomza, Luboml, Vſcie,Iurbork,cũm Novvavvola, & venatura, Vpita cum omnibus prædijs, cum iuribus patronatus in eiſdem bonis. Super his (ſaluo iure Senioris Reginæ & modernorum poſſeſſorum) Reginali Maieſtati modernæ Rex reformat, quinquaginta millia florenorum Polonicalium dotis, & totidem dotalitij. Prçterea donum nuptiale more ſolito,aureorum duorum millium Vngaricalium. Quæ reformatio tum valeat, ſi Rex ex Suecia rediens,ad finem vſq; vitæ ſuæ nobis imperauerit. Caſtra tamen reformationi ſubiecta, Nobilibus illorum diſtrictuum conferantur, quorum iuriſdictionem reformatio afficere non debet.

Steph.Warſ.1581 Dánina Rozynſkiemu. Bona Kotelina dantur Kiriko Rozynski. C. 220.

Ibidem. Dánina Táranowſkiemu. In bonis Regalibus, villæ Bratkovvice, Andreæ Taranovvski, ſumma decem millium florenorum inſcribitur, centum annis extenuanda.

Ibidem. Dánina Swieloſći. Bona Svviſlocz, Alexandro & Carolo Chodkevvicijs dantur.

Ibidem. Dánina Czápli. Tres Manſi Maximo Czapla conferuntur.

Ibidem. Viginti Manſi Valentino Polotynski donantur.

Ibidem. Hobievvieczyce, Cieple, Lubany, ſeruitia duodecim, Niemiræ dantur.

Sig. Crac.1588. Dániná. Tenutæ Krzeßovv & Zamech, Ioanni Zamoyski Exercituum Duci pro egregijs in Rempub. meritis in hçreditatem conferuntur. C. 64.

Sig. Crac. 1588. Potwierdzenie. Donatio duarũ poſſeſsionũ Vlder & Wavvenkul, Prokopio Pieniazek per Regem Stephanũ facta confirmatur. C. 66.

Sig. Crac. 1588. Potwierdzenie. Donatio arcis Karkhuzenſis, Georgio Farensbach per Regem Stephanum facta approbatur, ea lege, vt is iuramentum fidelitatis Regno præſtet. C. 66.

Aug. Petr. 1563. O Pozwoleniu czwartey częśći. Quartam partem omnium prouentuum Menſæ ſuæ, REX in defenſam finium REGNI concedit, ita vt ex ſingulorum bonorum prouentibus, primum certa pars pro ſuſtentatione Tenutarij aſsignetur, reliquum HP. 52. C. 12.

in qua-

Digitized by Google

in quatuor partes diuidatur, quarum tribus Rex pro ordinarijs ſumptibus nec non reſtauratione atq; munitione Caſtrorum contentus ſit, quarta in milites cedat. Rex tamen ipſe ex Theſauro quartam partem ex eis bonis exoluet, vbi prouentus Regij per arendam aduitalem alicui conceſsi ſunt, modo arēdatores quoq; arendam augeant.

Idem. O Podſkárbiem. O wiſzczeniu Podſkárbiego.

Theſaurarius rationem à tenutarijs exigat, & diligenter videat, ne Quarta aliò quàm in defenſam conuertatur. Rex ſi cui gratiam eſt facturus, id ex ſuis tribus partibus faciat. Rationem verò in Conuentu Theſaurarius faciat, ſub pœna priuationis officij; In ratione autem non alijs quietationibus vtatur quàm militaribus. HP. 790. C. 13.

Aug. Petr. 1565. Száffunek.

Nuncij Terreſtres, vnà cum Senatoribus deliberent, de modo diſpenſationis Quartæ partis. HP. 61. C. 48.

Aug. Lub. 1566. Sobrá Exequutiey.

Quartam partem tenutarij ad proximum Conuentum conferant ſub priuatione. C. 70.

Aug. Petr. 1567. Wychowánie Stároſtw.

Ex prouentibus Menſæ Regiæ, quinta pars eorundem prouentuum pro ſuſtentatione Capitanei aſsignatur, quæ tribus partibus Regijs adiungatur. Rex tamen pro dignitate cuiuſcunq; tenutarij ſuſtentationem ipſius cōſtituat, ſalua & intacta Quarta parte. HP. 225. C. 71.

Ibidem. Arendy.

Auctio arendarum Regalium, ita fiat, vt in bonis nudę aduitalitatis, quinta pars prouentuum per Reuiſores cōnotatorum accedat, vbi verò tenutarij arendas aduitales habent, ſoluta arenda reſidui quinta pars pro auctione cenſeatur. Quæ omnia ad Theſaurum inferantur ſub pœna prioribus Conſtitutionibus ſancita. HP. 45. C. 72.

Aug. Petr. 1567. Oddawánie czwártey częśći.

Quartam partem prouentuum, tenutarij omnes bonorum Regalium, in eiſdem Comitijs conferant, ad manus Theſaurarij, & Commiſſariorum ad id deputatorū, quod niſi fecerint, Rex in bona illa ſeſe intromittet, & nihilominus Tenutarius ratione Quartæ in Comitijs conueniatur. Si quis poſſeſsionem Regiam non admiſerit, in Comitijs contra illum, tanquam iuri communi inobedientem C. 73.

Digitized by Google

dientem procedatur, in quo Rex(ſi remiſsior fuerit)per Nuncios Terreſtres admoneatur: Bona tamē exequutioni ſubiecta, ad Regem integrè redeant, quorum prouentus Rex in defenſam Regni conuertet, donec vnio cum Lithuanis perficiatur, ſaluis aduitalitatibus.

Ibidem. Wácunek y ßáfunek Czwartey częśći.

Deliberatio de diſpenſatione vlteriori Quartæ partis, ad proximum Conuentum reiecta eſt, ita tamen, vt Quarta pars anni Sexageſimi Sexti, iuxta inuentaria Reuiſorum in eiſdem Comitijs conferatur; Reſiduorum annorum, in proximo Conuentu ſub pœna ſuperius expreſſa, donec de loco & tempore, conferendæ eiuſdem Quartæ partis concludatur. Ibidem.

Aug. Lub. 1569. Dnáipc my.

De Quarta parte, ſaluo per omnia iure & officio Theſaurarij ita finaliter cōcluſum eſt: Primum vt omnes prouentus bonorum, ex quibus Quarta conceſſa eſt, ad manus Theſaurarij reddantur, qui eos ex arbitrio Regis diſpenſabit. HP. 62. C. 105.

Commiſſarij ſiue Coadiutores quatuor, duo ex Senatu, duo ex Ordine Equeſtri, Theſaurario adduntur, non vt ſint ſocij muneris, cum æquali poteſtate, ſed vt duntaxat illum in exigenda, percipienda, & diſpenſanda Quarta parte adiuuent, idq; propter mortem eius, ſaluo eius honore & officio. Quartam quilibet Tenutarius reddat, ſub amiſsione tenutæ. Teloneatores, Zupparij, (qui poſſeſsionati & Chriſtiani eſſe debent) ex prouentibus itidem Quartam reddant, ſub priuatione muneris, & nihilominus ex bonis hæreditarijs Quarta exoluatur.

Idem & de metallis cenſendum eſt.

Defuncto Tenutario, Theſaurarius ex Mandato Regio poſſeſsionem apprehendat, donec bona illa vacantia alicui conferantur, ne Quartæ quid decedat, alioquin de ſuo Theſaurarius refundet, ſub officij priuatione.

Annatas ibidem quilibet deferat, ſub pœna dupli.

Locus exactionis Quartæ, Caſtrum Rauenſe, tempus, Penthecoſtes.

Quietationes dentur ſub ſigillo Theſaurarij cum ſubſcriptione Deputatorũ, qui conuenire debent ad locum deſignatum, pro tempore præſcripto, ſub pœna ſalario ſimili.

Regeſtra quilibet habeat ſua, ſubſcripta Collegarum manibus. Liber ſit vnus, in quem quietationes inſerantur, cuius exemplum ſit penes prouentus, aliud ad Conuentum adferatur.

Si famulus alicuius, Quartam ferens, in itinere moritur, vel illum caſus aliquis impediat, ille qui pecuniam miſit, facta proteſtatione in proximo Caſtrenſi officio, bona non amittet, ſed ad futurum congreſſum Deputatorum ſatisfaciat; & caſum illum proteſtatione,atq; iuramento coram Deputatis probet.

Non niſi in defenſam atq; milites Quarta cedat, cum ſcitu Regis & Senatorum. Ita vt Theſaurarius primum ſtipendia dimidij anni, per vnum ex deputatis Leopolim mittat, qui ea Notario Campeſtri præſentet, Notarius tandem pro vno Quartuali ſtipendia exoluat, cum ſcitu Capitanei Exercitus, reliquum in Prætorio aſſeruetur,ſub Sigillis, Notarij,Capitanei, vel Vicecapitanei,Proconſulis & Ciuitatis, neq; eam pecuniam attingat, niſi pro exolutione ſtipendiorum, adueniente alio Quartuali. Hoc idem fiet alio ſemeſtri.

Si alibi quam in Ruſsia milites ſint, deferatur pecunia in locum tutiorem & exercitui proximum, reliquum in loco aſsignato, ſub clauibus & ſigillis Theſaurarij & Deputatorum aſſeruetur.

Pro alio medio anni, denuò Deputati conueniant, pro Circumciſione Domini, & pecuniam militibus mittant, vnus ex Deputatis pecuniam primæ rathæ Leopolim ferat, alter alteram, atq; cum ſcitu Ducis Exercituum, Notario reddat, ſumptus magnos non faciat, & expenſas cõnotet, tandemq; rationem eorum faciat.

Abſentia Theſaurarij, vel ex Deputatis alicuius, ſi ſit ex iuſta cauſa, non impediat perceptionem Quartæ, modo Nobilem poſſeſsionatum,& honeſtum cum ſufficienti man-

ti mandato, clauibus, & ſigillo ſuo ſubſtituat. Quod ſi vnus ex illis deceſſerit, reliqui munus obeant, Rege de morte illius certiore facto. In Conuentu nihil prius agatur, quam rationem Theſaurarius cum Deputatis coram Rege, Senatu & Ordinibus faciant, idq; quietationibus non niſi ſtipendiorum nomine factis. Deputati ab vno Conuentu ad alium conſtituantur, tandem alij ſuccedant per Regem electi, quibus priores omnia præſente Theſaurario reddant. Si Theſaurarius vel vnus ex Deputatis naturæ ante Conuentum conceſſerit, ſuperſtites rationem perficiant.

Si quis Quartam partem non ſoluerit, per Deputatos ad Theſaurarium deferatur. Rex verò poſſeſsionem bonorum apprehendet, & nihilominus ille ad Conuentum ex bonis hæreditarijs citabitur.

Si Tenutarius ante terminum ſui anni moriatur, hæredes non niſi id quod ex facto calculo prouenerit, ſoluant, reliquum ſucceſſor nouus exoluat. Quidquid rerum ſupra inuentarium repertum fuerit, ſucceſſores recipiant, & debita emoneant, quod Theſaurarius non impediet.

Sub Interregno, Theſaurari⁹ cum Deputatis hæc omnia cum ſcitu Senatorum perficiat, ſub pœna peculatus, qua pœna puniantur etiam ij, qui Theſaurariũ & Deputatos in officijs illorum impedirent. Deputati ſint iurati, quod officio ſatisfacient & ſub Interregno, nõ niſi de ſcitu Senatorum, Quartam diſpenſent. Capitaneus Rauẽ. iuret, quod etiam ſub Interregno Deputatos & Theſaurarium in Caſtrum excipiet, pecuniamq; publicam propter fures cuſtodiet. Si quando peſtis Rauæ vigeret, alius locus per Regem aſsignabitur. Salarium Theſaurarij mille floreni, Deputatis ex Senatu ſingulis trecenti floreni, reliquis ſingulis ducenti floreni.

Steph. Warſ. 1578. Czwárta Cżęść.

Cauſæ Quartæ partis duobus diebus poſt Comitia pro illa vice tantum iudicatæ; & Commiſſarij ad eam exigẽdam deputati. C. 192.

Sig. Crac. 1588. Chowánie Quárty.

Capitaneus Rauenſis adſit Theſaurario Regni & Deputatis, in exigenda Quarta parte, vt ſciat quid in Ærario relinquatur, ſiquidem eorum cuſtodia ad eum pertinet, quam in rem ſalarij nomine ducentos florenos habeat. Abſentes Deputati ſalario careant. c. 43.

Sig. Crac. 1588. Proceſſus.

Actiones Quartæ iudicēt Deputati, ad rebellium Iudicia Conſtitutione anni præſentis deſignati pro vna vice ad proximum Conuentum. c. 43.

Sig. 3. Warſ. 1590. Spoſob.

Cauſæ Quartæ partis in Comitijs non deciſæ ad Iudicia Tribunalis Regni pro hac vice remittuntur, inter cauſas officij, in quibus Inſtigator à memoriali liber eſſe & citati omnes ex Citationibus Conuentionalibus reſpondere Lublini debent. Excepta Quarta de oppidis Woyn & Lomazy. c. 22.

Idem ibidem. O Quártie.

Reuiſores ad bona non reuiſa Rex dare debet, pro annis tamen præteritis reſpondere nemo debet. Cauſæ Quartę partis ſine mora iudicētur, neq; vltra ſecunda Comitia protrahantur. Alioquin in tertijs Comitijs reſpondere nemo tenebitur. Damnum verò Theſaurarius ſi Inſtigatori nō detulerit, vel Inſtigator ſi id neglexerit, reſarciat. Retenta ex decretis tàm Regijs quàm Tribunalis, non alibi quàm Rauæ conferantur. Succeſſores quoq; Ioannis Dulski Theſaurarij Regni, de Quarta ex decretis illi reddita rationem faciant. c. 22.

Sig. 3. Warſ. 1590. Quártá.

Quarta in Palatinatu Wolhyniæ, & Capitaneatibus Luceorienſi, Wlodimirienſi, Krzemenecenſi, Braczlauienſi & Winniczenſi conceditur non derogando ſummis ante Vnionem ſuper bonis Regalibus inſcriptis. Capitanei quoq; & omnes incolæ Palatinatuum Wolhynēſis & Braczlauienſis exequutioni Statuti Regis Alexandri, & Conſtitutionibus de eadem exequutione, ante & poſt Vnionem ſancitis, non ſubiaceant. Quinimò ab omnibus citationibus, proceſsibus & decretis, ſi quæ eo nomine interceſſerunt, liberi ſunto. c. 23.

Sig. 3. Warſ. 1591 Pozwolenie Quárty.

Quarta duplex ad annos tres conceſſa eſt ex bonis Regalibus liberis, videlicet ab anno 1591. ad annum 1593. c. 7.

quarum

Digitized by Google

quarum vna more ſolito pro defenſa Regni, altera pro vſu Regis cedere debet.

Sig. 3. Warſ. 1591. O Reuizorách.

Ad videnda loca deuaſtata in Capitaneatibus Trebo- c. 8.
vvlienſi, Camenecenſi, Barenſi, Sniatinenſi, alijſq; tenutis & bonis Regalibus, deſignantur Reuiſores, qui inter feſta Paſchatis & Penthecoſtes id perficiant, & iuxta eorum atteſtationes, Quarta Rauæ à Capitaneis locorum illorum exigatur.

Sig. 3. Warſ. 1591 Deputacię

Commiſſarij ad exigendam Quartam Anni 1591. Ra- c. 10.
uam deputantur.

Sig. 3. Warſ. 1593. Declárátia.

Bona reformationis Reginæ Senioris, puta Bielsk, aue- c. 12.
na Kleſczelouienſis, Tykoczynenſis, Raygrodenſis, Auguſtouienſis, Pontis & molendinorum Warſſouienſium, à Quarta liberantur, ad vitam Reginæ, & citati eo nomine abſoluuntur.

Sig. 3. Warſ. 1593. Libertátia.

Milites pro Quarta ex Oeconomijs Samboriẽſi & O- c. 13.
ziminenſi citati abſoluuntur. Oeconomiæ verò nunquã poſtea obligentur, neq; confœderationibus, inuaſionibuſq; quarumcunq; perſonarum vexentur, ſub pœna peculatus.

Sig. 3. Warſ. 1593 Deputáci.

Deputati ad exigendam Quartam Rauę pro anno 1593. c. 19.
deſignantur.

Sig. 3. Warſ. 1598 Deputáći.

Deputati ad exigendam Quartam partem Rauam de- c. 44.
ſignantur ad annum 1598.

Aug. Petr. 1562. O pozwoleniu Czwartey częśći.

Reuiſores prouentuum Regalium inſtituuntur, qui HP. 52. c. 12.
per totum Regnum Inuentarium prouentuum conſcribant, exceptis bonis ante Statutum Alexandrinum inſcriptis vel obligatis.

Idem ibidem. O Reuiziey.

Reuiſio literarum exequutioni ſubiectarum, differtur c. 15.
ad alium Conuentum.

Aug. Warſ. 1563. Rewizorowie.

Reuiſores iterum nominantur, & iam de facto mittũ- c. 18.
tur, vt prouentus omnes Regales connotent.

Si quis ex illis abſentiæ iuſtam cauſam habeat, liceat c. 19.
Regi alium ſubſtituere.

Capitanei & Tenutarij Notarios, Sculteros, Villicos & alios einſmodi ſeruos adiungant, qui Reuiſores de omnibus doceant.

Digitized by Google

Hoc idem faciant Zupparij & Telonèatores.

Reuiſores tamen obedientiam ſubditorum non impediant.

Si quis in Reuiſores peccauerit, in Regiam perſonam peccaſſe iudicetur.

Ibidem. Szymárki. Iidem Reuiſores commutationes etiam bonorum Regalium vnà cum Capitaneis, eorumúe Vicecapitaneis videant. C. 20.

Aug. Petr. 1565. O Reuizorach. Reuiſores in Terras Pruſsiæ deſignati, officijs ſuis ſatisfaciant, & ad proximum Conuentum referant. C. 53.

Aug. Ibidem. Reuizia áby odłożona. Actus & Concluſio Reuiſionis ad futurum Conuentum differtur. Ibidem. C. 54.

Reuiſionem literarum quas Ciuitates ſuper ſua Emporia produxerunt, habes in Conſtitutione Anni 1565. Fol. 59.

Aug. Lub. 1566. Reuizia. Reuiſionis Actus in parte perficitur, in parte verò ad futurum Conuentum reijcitur. C. 69.

Ibidem. Niedopuſzczenie Reuiſiey. Reuiſionem qui cum tenerentur non admiſerunt, ſubiaceant Conſtitutioni, citentur ad Conuentum. Ibidem.

Aug. Petr. 1567. Decreta. Decreta in Reuiſione & exequutione lata approbantur. C. 74.

Ibidem. Reuidowánie. Reuiſio ſi in aliquibus bonis facta eſt, vbi fieri non debuit, hoc iuri poſſeſſorum non præiudicet. C. 77.

Aug. Lub. 1569. Ciż Luſtrátorowie. Priuilegium in Conuentu Anni 1563. oblatum & approbatum, ſi quis perdidit, Cancellaria aliud ſimile det. HP. 58. C. 108.

Steph. Crac. 1576. Reuizia Podláſka. Reuiſio in Terra Podlachiæ perficitur, & Reuiſores ad eam deſignantur. C. 165.

Aug. Petr. 1562. O Luſtráciey. Luſtratio bonorum Regalium, quolibet quinquennio inſtituitur, vt ſciatur, vtrum prouentus Regales, aucti an diminuti ſunt. Similiter & Quarta, vt inde vel augeatur vel minuatur. HP. 56. C. 23.

Huius

Digitized by Google

Aug. Lub. 1569. Luſtratory.

Huius Conſtitutionis vigore Luſtratores per totum H. P. 56. C. 107. Regnum deſignantur, ita vt vno mortuo, vel ex iuſta cauſa abſente, alter ſubſtituatur. Ii videant diligenter, vt Quartæ parti (niſi fortè propter caſus fortuitos) nihil decedat, ſed potius quantum fieri poteſt accedat. Impediantur etiam à nemine, quominus ſub iuramentis ſubditorum omnia inquirant, iuxta præſcriptum Conſtitutionis Reuiſorialis, quæ & Luſtratoribus per omnia ſeruiat.

Iidem bona Regalia libera & per Reuiſores non conſcripta, prę ſertim ex quib' Quarta pars debetur, cõnotent. Poſſeſſores tamen eorum bonorum Quartæ nomine non turbentur, & ſi qui citati ſunt abſoluuntur, modo iuxta Inuentaria Luſtratorum pro retentis ſatisfaciant, poſteaquam bona reuiſa fuerint. Si quid ex prouentibus per caſus fortuitos deceſsit, ad Conuentum referatur, & ibi rationabiliter ex Quarta remittatur.

Iidem Luſtratores bona itidem Regalia libera, eorũq; prouentus, per Wolhyniam, Podlachiam, & Kiouiam reuideant, & Inuentaria eorum conficiant.

Quam diu Luſtratio finem nõ accipiat, poſſeſſores bonorum Regalium iuxta Regeſtra Quartam inferant.

Iidem Luſtratores reuideant loca deſerta, quæ vel hæreditario vel feudali Iure diſtribui debeant per Wolhyniam, Kiouiam & Podlachiam, eaq; omnia connotent, & ad Conuentum referant.

Eſt hic error in verbo per Podlachiam, Podoliam rectius.

Item bona igni hoſtili conſumpta, in eiſdem Terris & per Ruſsiam reuideant, ſaluo iure cuiuſlibet.

Item vias publicas conſcribant; & in latitudinẽ decem vlnarum emenſurent.

Sig. 3. Warſ. 1598. Luſtratia.

Luſtratio bonorum Regalium in exequutionem de- C. 6. duci debet, in proximo Conuentu, ſtatim peractis Senatorum votis, & Luſtratores ibidem aſsignentur, qui iurati eſſe debent.

Adui-

Sig. Petr. 1538. Aduitalitatum. Aug. Petr. 1550. A iż wiele. Aug. Petr. 1562. O dożywociach ná ſtráconych ſummach.

Aduitalitates in bonis Regalibus conceſſæ approbantur, niſi ſint Iuri contrariæ. S. b 4. P. 381. HL. 7. HP. 43. C. 3.

Si quis aduitalitatem in bonis Regalibus habens, eorundem bonorum perpetuam donationem impetrauit, quæ deinde iudicio exequutionis ſublata eſt, nihilominus circa aduitalitatem relinquatur. HP. 45. C. 10.

Idem. O dożywociach.

Aduitalitas in bonis antiqua ſumma oneratis conceſſa valet. Quod ſi patri cum filijs data eſt, quamuis filij non ſint ſpecificati, Pater verò ante Conuentum Anni 1562. deceſſerit, vnus ex filijs aduitalitate gaudeat. HP. 43. C. 11.

Aduitalitas duobus pluribuſúe fratribus, coniunctim vel diuiſim conceſſa, vbi quilibet pro ſorte ſua poſsidet, tandemq; vnus moritur, reliqui non in ſortem ipſius, ſed in ſummam duntaxat ſuccedant, ſors verò defuncti exemptioni ſubiaceat. Aduitalitas tamen eiuſmodi non cenſetur ſolidum neq; expectatiua.

Patri quoq; cum filio ſi aduitalitas eſt conceſſa, Pater verò ante determinationem eiuſdem Cõuentus, filio ceſſerit, nõ debet cenſeri pro expectatiua, exceptis locis cum iuriſdictione, quæ perſonas ætate & intelligentia bene vigentes, tempore ipſo ceſsionis requirunt.

Idem cenſetur de aduitalitate, duobus fratribus coniunctim & ſæparatim data, vbi alter alteri ante determinationem eiuſdem Conuentus, iure ſuo ceſsit.

Aduitalitas Marito cum Vxore data, etiamſi alter deceſſerit ſuperſtiti ſeruiat.

Si quid bonorum Regalium conceſſum eſt cuipiam, ad certum temporis ſpacium, totum illud tempus, ad vitam duntaxat vnius perſonæ ex nunc poſsidentis computari debet.

Ibidem. O Arendach dożywotnych.

Arendæ aduitales bonorum Regalium, ſaluis aduitalitatibus augeantur. Liceat tamen Tenutario, ſi velit, omiſſa aduitalitate Regios prouentus poſsidere, & rationem de C. 12. HP. 43.

Digitized by Google

nem de illis facere. Ii quoq; qui aduitalitates in ſummis exequutione ſublatis habent, nihilominus ad vitam poſsideant, modo quidpiam in Theſaurum inferant.

Aug. Pet. 1565. Dożywocia ná ſtárych ſummach. Aduitalitas in bonis Regalibus nemini concedatur, niſi prius aliquid ex ſumma in illis bonis inſcripta remiſerit, vel extenuationem ſuſceperit. HP. 45. C. 48.

Aug. Lub. 1566. O Dożywociach. Quod ita poſtea declaratum eſt, vt is qui aduitalitatem impetrat, quartam partem ſummæ remittat. HP. 44. C. 70.

Sig. Crac. 1588. O ſtárych ſummach. Hæc autem quarta pars ita computari debet, vt tota ſumma in quatuor partes diſtincta, vna pars remittatur, ita vt quælibet ſumma poſt quatuor aduitalitates extinguatur; quint⁹ verò poſſeſſor ad Theſaurũ reſpondeat, & Quartam ſoluat, exceptis poſſeſſorib⁹ modernis, qui poſt Conſtitutionem eo nomine ſancitam quinto loco Aduitalitates habent. C. 41.

Aug. Petr. 1565. Nábycie pieniędzy. Aduitalitas ſuper bonis, in ſumma ad rationem Quingentorum millium, vigore Conſtitutionis accepta, obligatis, non valet. C. 58.

Aug. Petr. 1562. O Zyzmiánách. Commutationes cum detrimento Reipub. factæ tollantur. Reuiſores ſpeciales mittentur, qui illas videant, & ad Conuentum referant. In poſterum verò contract⁹ commutationum in bonis Regalibus non aliter celebrẽtur, niſi præmiſsis Reuiſoribus, authoritate Conuentus, cum conſenſu omnium Ordinum. Quod ſi quis pro perpetua bonorum Regiorum donatione, bona hæreditaria, vel ſummam bonam antiquam Regi conceſsit, atq; illa donatio iudicio exequutionis ſubſiſtere nõ potuit, etiamſi idipſum in literis donationis expreſſum non ſit, poſteaquam probatum fuerit, ex eo capite bona in poteſtatem Regiam conceſsiſſe, bona vel ſumma illa reſtitui petitori debent, qua de re Iudicium in Conuentu ſuſcipiatur. HP. 50. C. 11.

Aug. Warſ. 1563 Zyzmiáńki. Commutationum Reuiſioni adſint Capitanei, vel eorum Vicecapitanei. HP. 51. C. 20.

M Commu-

Digitized by Google

Aug. Petr. 1567. Szymáćki.

Commutationes non reuiſæ & authoritate Conuent⁹ non approbatæ non valent. Quemadmodum Cōmutatio bonorum Blizanovv & Tykadlovv approbata non eſt. C. 73.

Aug. Lub. 1569. Szymáćki.

Commutationes ritè ſuo modo celebratæ, in Acta Cōuentionis inſerantur, quorum vnum Exemplar in Cancellaria, aliud apud Commiſſarios Quartæ reſeruetur, & ad Cōuentum referantur. Præterea commutans in Iudicijs Terreſtribus commutationem publicet, & Miniſterialem ad intromittendum impetret, ſaluis antea celebratis commutationibus. C. 107.

Sig 3. Warſ. 1598. O Szymáńkach.

Commutationes in Reuiſione literarum vſque ad annum Sexageſimum Nonum approbatæ, in robore conſeruantur, neq; in dubium vocentur. Nouæ autem iuxta præſcriptum Conſtitutionis eiuſdem anni 1569. fiant. C. 12.

Idem ibidem. Approbatia.

Commutatio cum Nobilibus Zmudzkie in Capitaneatu Chelmenſi per Commiſsionem facta approbatur. C. 29.

Aug. Petr. 1562. O ſądzeniu ſtárych liſtow.
Warſ. 1563. Przywilecie ſtáre.

De bonis nullo iure per Regem ademptis, Iudicium in Comitijs fiat. HP. 59. C. 14. 20.

Aug. Petr. 1565. Sądzenie ſtárych Liſtow.

Cognitio de bonis nullo iure ademptis, prorogatur ad futurum Conuentum. HP. 46. C. 48.

Steph. Warſ. 1581. De bonis nullo iure.

Ii qui de bonis nullo iure ademptis conqueruntur, in Iudicijs Terreſtribus cauſas ſuas publicent, & inſcribant, quæ tandem per Capitaneos Regi remittantur, propter informationem Inſtigatoris. Bona tamen nullo iure per Regem recepta, ſemper repetere liceat, præſcriptione nō obſtante. C. 214.

Sig. Crac. 1588. Bona nullo iure.

In actionibus bonorum nullo iure ademptorum, ſicut Nobili contra Regem, ita & Regi contra Nobilem, præſcriptio non prodeſt, ſed integrum ſit cuilibet, bona ſua iuris ordine repetere, quibuſuis præſcriptionibus, proceſsibus, perlucris, & aduitalitatibus non obſtantibus. Eas verò REX cum Senatoribus & Nuncijs in C. 28.

Conuen-

Conuentu cognoſcat, ad minus vna die in cuiuſlibet ſeptimanę.

Aug. Petr. 1567. Mlyn Mateowſki. Apud Molendinum Mantevv dictum Capitaneus Iunivvladiſlauienſis aquam demittat, ſub priuatione officij, & decreto Regio eo nomine lato ſatisfiat ad feſtum S. Margarethæ. Molendinum verò ipſum in poſterum in damnum cuiuſpiam, perpetuò ne ædificetur. *c. 76.*

Aug. Warſ. 1563 Woytowſtwá. Aduocatiæ, Sculretiæ, Mineræ, tàm ferrariæ quàm vitreariæ, Molendina, vbi aduitalitas non intercesſit, ſunt exemptibilia. *HP. 343. C. 22.*

Aug. Petr. 1550. Z iſ wiele. Epectatiuæ iuri contrariæ, Iura patronatus quæ Spirituales in certas perſonas impetrant, nec non ſolida omnia abrogantur, ſaluis aduitalitatibus. *HL. 92. c. 3.*

Sig. Warſ. 1589. Summá. Penſiones omnes cuilibet à Rege conceſſæ in Comitijs cognoſcantur, vbi quilibet cum iure ſuo adſit, ſaluo interea cuiuſlibet Priuilegio. *c. 17.*

Sig. 3. Warſ. 1590. O Iurgeltách. Penſiones annuæ per Sigiſmundum III. Regem conceſſæ non à Tenutarijs bonorum Regalium, ſed ex Theſauro petantur, alioquin Tenutari⁹ pecuniam ſuo damno numerabit. Rex verò pro libitu ſuo & cuiuſq; meritis eas ex Theſauro diſtribuet. Nihilominus de omnibus penſionibus cognitio in Conuentu fiat. *c. 24.*

Sig. Warſ. 1589. Summá. Summa quinq; millium florenorum Andreæ Karchovvski ſuper Caſtro Sievveiſ inſcribitur. *c. 40.*

Idem ibidem. Petro quoq; Podbielski, ſumma duorum millium florenorum in bonis Regalibus inſcribitur. *ibidem.*

Idem ibidem. Similiter & Andreæ Wolk, duo florenornm millia in bonis Regalibus inſcribuntur. *ibidem.*

Sig. 3. Warſ. 1590. Rationes. Oeconomiæ inſtituuntur ex Zuppis Cracouienſibus, Ilkuſienſibus, Teloneis Regni, Zuppis & Teloneis Ruſſiæ, Capitaneatibus Sandomirienſi, Samborienſi, & Mariæburgenſi, Bonis Magnæ Procurationis, Rogoſnenſi, Derſſauienſi, Portorijs Gedanenſi, Elbingenſi, Rigenſi, Monetaria, pecunijs Poduodarum, Teloneo *c. 24.*

 Plocenſi,

Plocenſi, (ſaluis Iuribus Arcium Maſouiæ.) Ita vt ab ijs nihil vnquam alienetur, neq; penſionibus, aduitalitatib⁹ leuibuſq; arendis onerentur. Quod ſi quis eo nomine literas Regias impetrauerit, pœnas de non obliganda Terra Sandomirienſi ſancitas incurret.

Sig. 3. Marſ. 1590. Approbátia.

Donatio ſummæ mille aureorum ſuper bonis Krſtenicza olim Ioanni Oborski per Regem Stephanum facta, approbatur. c. 40.

Idem ibidem. Approbátia.

Priuilegium Michaëlis Bajbuza ſuper loca deſerta fluuij Sula per Regem Stephanum datum, vnà cum conceſsione Alexandro Wisnievviecki facta approbatur. c. 41.

Idem ibidem. Dániná.

Loca deſerta in confinijs Rex tribus perſonis in Priuilegio expreſsis conferat, hoc eſt Manaſter Czerechczy Mirovvski, Boryzpole, Horodyſcze Wlodoreckie, Wielka Sloboda, & Rokitnia, nec non Horoſa & Sleporod. ibidem.

Idem ibidem. Approbátia.

Reuiſio bonorum Serebryska approbatur, & Commiſſarij ad diuidenda eadem bona inter Regem & hæredes, deputantur. c. 42.

Idem ibidem. Reuizia.

Reuiſores ad videndam diminutionem prouentuum Arcis Lubovvla deputantur. Inſtigator verò ratione Quartæ Annorum 84. & 89. ad futura Comitia ſuperſedeat. c. 43.

Idem ibidem. Dániná.

Donatio ſummæ duorum millium florenorū ex Contributione Staniſlao Troian facta, approbatur. ibidem.

Sig. 3. Marſ. 1591. Poſtępek o reſty.

Rationes de prouentibus Reipub. Quartæ & Contributionum publicarū à tempore Coronationis Regis Stephani, Exactores, Capitanei, Diſpenſatores & Surrogati iuxta Regeſtra Theſauri faciant, retentaq; exoluant, ad Dominicam Miſericordiæ Anni præſentis, alioquin ex citationibus contra eos editis vel interea edendis, Feria ſecunda poſt eandem Dominicā Miſericordiæ Poloni Lublini, Lithuani Wilnæ reſpondeant, & illico ſub pœna c. 3.

ſummæ

ſummæ retentæ correſpondenti ſatisfaciant. Eas actiones audient Theſaurarij, cum Deputatis ad hunc ſolum actum (ſaluis iuribus Theſaurariorum) additis. Ad eam rem Theſaurarij vel Vicetheſaurarij pro eodẽ die adſint, Inſtigatores quoq; proceſſus inſtitutos adferant. Deputãtur ad eas cauſas ex Senatorib9 Georgius Mniſek Palatinus Sandomirienſis, Czerny Caſtellanus Lublinenſis, Petrus Niſczycki Caſtellanus Belzenſis, Andreas Firley Caſtellanus Radomienſis, Andreas Menczynski Caſtellanus Wielunenſis, Ioannes Oſſovvski Caſtellan9 Polanecẽſis. In Lithuania Samuel Gedrucz Epiſcop9 Samogitię, Bogdanus Sapieha Palatinus Minſcẽſis, Nicola9 Naruſevvicz Caſtellanus Samogitiæ, Martinus Stravvinski Caſtellan9 Minſcenſis. Ex Ordine verò Equeſtri ex ſingulis Palatinatibus vnus, quibus ſalaria in literis Vniuerſalibus contributionis aſsignabuntur, & præterea pœnarum quartam partem capient, ex cauſis duntaxat Cõtributionũm, Theſaurarij Regeſtra conferant vel Notarios mittant. Succeſſores quoq; præteritorum Theſaurariorum Regeſtra tranſmittant, atque ita fideliter ſub iuramentis Theſauro præſtitis omnia retenta deferãt, nemini parcendo. Deputati ſuperi9 recenſiti in locis aſsignatis ſeſe ſiſtere, & iuriſdictionẽ fundare debent, ſub pœna 100. marcarũ. Abſentia aliquorum non obſtante præſentes procedant, pœnas ab abſentibus coram Tribunali peremptoriè exigant & inter ſe diuidant, excepta vera infirmitate. Seſsionem incipiant Feria Secunda poſt Dominicam Miſericordiæ, & tam diu in loco maneant, donec rationes in toto perficiantur. Securi eſſe debent inſtar Iudicum Tribunalis Regni. Prima die Seſsionis coram loci illius Officio Caſtrenſi, inſtar Iudicum Tribunalis Regni iurent. Coram ijs omnes in genere Theſaurariorum præteritorum Succeſſores, Diſpenſatores, Exactores, Capitanei, eorumq; Succeſſores qui exactiones publicas retinuerũt, rationes ſufficientes faciant, ſaluis quietationibus Theſaurariorum præteritorum, ſi quando contributiones ad eos pertinebãt, quę tamẽ rationib9 legitimis liquidari debent,

 ſi in le-

ſi in legittimos vſus factæ ſunt, ſaluis etiam quietationibus Regalibus, autoritate Conuentus datis, exceptis quietationibus de Contributione Ducatus Lithuaniæ Anni 1589. de qua non obſtante quietatione, ratio fieri debet Vilnæ, coram Deputatis. Quietationes Palatinatuũ Poſnanienſis, Caliſsienſis, & Cuiauienſis, & aliorum cum conſenſu Nobilitatis diſpenſatoribus datæ, in robore manere debent. Ex reſta Contributionum Anno ſuperiori Maieſtati Regiæ ab Ordinibus donata Theſaurarius ſoli Regiæ Maieſtati rationem faciet. Retenta tamen eiuſdẽ Contributionis coram eiſdem Deputatis liquidari, atque in Theſaurum inferri debent. De Quarta anni præſentis, Theſaurarius cum Deputatis Quartæ, ibidem rationẽ faciant: Prouiſores quoque bellici anno ſuperiori inſtituti, ibidem rationem ſufficientem faciant. Quidquid Theſaurarios, Diſpenſatores, Exactores, Capitaneos eorumq́ue Succeſſores, ex rationibus debere conſtiterit, ibidem ad man⁹ Theſaurariorum cum ſcitu Deputatorum, reddi debet, ſub pœna duplicis penſionis & bannitionis. Quod ſi quis ex ijs pro tempore aſsignato non comparuerit, is ad inſtantiam Inſtigatoris ad Tribunal Polon⁹ Lublinenſe, Lithuanus Wilnenſe poſt determinationẽ rationum citari debet, atq; ſemotis dilationibus, citationiſq; defectibus, peremptoriè comparere, reſpõdere, & ſeſe iuſtificare ſub pœna bannitionis in inſtãti decernẽda, abſens verò in pœna duplici & bannitionis in inſtanti condemnari debet, Condemnato ſublatio non ſeruiet donec ſatisfaciat. Si ignorantiam allegauerit in inſtanti ſeſe iuſtificet, quæ omnia Inſtigator proſequi & ad exequutionem ſine intermiſsione deducere debet. Sumptus in proceſſus iudiciarios ex eiſdem retentis fiant. Pecuniam exactam & pœnas Deputati cum ſcitu Theſaurariorum recipiant, & ad Contributionem anni præſentis adiungant, quæ verò ad Regem propriè pertinebunt, Theſaurarijs reddãtur. In eiſdem cauſis tàm Tribunal quàm Notarius nihil accipiant, ſub pœna priuationis officij. Ex ijs quæ ad REMPVBLICAM non ad REGEM pertinebunt,

mili-

militibus iuxta ordinationem anni præſentis ſatisfiat, ſi quid ſuperfuerit, in redemptionem bonorum Regalium conuertatur. Ex ijs omnibus Deputati præfati, ſub initium Conuentus proximè futuri, rationem reddent, ſub pœna confiſcationis bonorum. Eos qui Reipublicæ ſatisfecerint, Deputati cum ſcitu Theſaurariorum quietent. Idem obſeruari debet in Ducatu Lithuaniæ, vbi pecunia poſt ſolutionem ſtipendiorum remanens, & in vſus Reipublicæ non extradita, apud Theſaurarium ſeruari debet, qui eam iuxta conſenſum Ordinum in Comitijs conuertet, & non alibi, ſub pœna dupli de ſuo pendenda, & apud Tribunal ad inſtantiam cuiuſcunq; Nobilis exigenda. Coram eiſdem Deputatis Notarij Cãpeſtres tàm Regni quàm Ducatus Lithuaniæ ſub iuramẽto quod fideliter & abſque fauore militem conſcribebãt, rationes facient, vt ex ijs conſtet quibus ſatisfactum eſt quibus non. Quod ſi apud aliquem pecunia remanſerit, eum Inſtigator ad Tribunal citare debet. Iidem Deputati propter adminiſtrationem Iuſticiæ de militibus, & propter ſolutionem ſtipendiorum, iuxta ordinationem anni præſentis, pro feſto S. Michaëlis Lublinum conueniant. Pro aſſeruanda pecunia, Capitaneus Lublinenſis, locum tutum in Arce Lublinenſi, aſsignare debet: Similiter & pro Iudicijs. Officium Caſtrenſe integrum Deputatis aſsidere debet, ſimulq; cum illis Iudicia exercere, Decreta eorum Notarius Caſtrenſis in Acta Caſtrenſia inſerat, & partibus ſub ſigillo Caſtrenſi, cum ſubſcriptione duorum ex Deputatis extradat. Hæc omnia Capitaneus ſub pœna mille marcarũ faciat. Reſcripta non niſi groſſis tribus cum Sigillo ſoluantur: Iudicare debent omnes cauſas militares, nemine excepto, exceſſus & damna, ſtipendia quoq; ibidem in præſentia Notarij Campeſtris iuxta ordinationem anni præſentis diſtribuant. Decreta & proceſſus eorum authoritatem Iudicij Tribunalis habeant, exequutionemq; eorum Capitanei faciant, ſub pœnis in Aſſecuratione deſcriptis, Ordo cauſarum & aſsiſtentia litigantium inſtar Tribunalis ſeruetur.

Summa

Sig. 3. Warſ. 1593 Zeznánie ſummy.

Summa trium millium florenorum Nicolao Bavvorovvski propter deſolationem patrimonij ipſius per Tartaros inſcribitur. C. 18.

Sig. 3. Warſ. 1598. Lenno.

Villæ Wiezaiecz & Giernik, tum & bona Poiurskie Woytovvſtvvo dicta, Temruko Szymkovvic, iure feudi conferuntur. C. 25.

Idem ibidem. Dániná.

Donatio arcis Bebel per Regem Stephanum Matthiæ Dembieński facta approbatur. C. 26.

CAPVT SECVNDVM.

De Salis fodinis.

Kaſ. Petr. 1451. Ex Priuilegio.

CAſimirus Magnus, Regeſtrum Ordinationis, de Zuppis conſcribi iubet, illudq; approbat, quod etiam Caſimirus Tertius cõfirmauit, atq; eo ipſo Regeſtro, officia eorum qui ad Zuppas pertinent, & ſalaria comprehenduntur. L. 76. P. 393. HL. 230. HP. 98.

Alb. Petr. 1496. Item licet.

Sale externo nemo vtatur ſub pœna quatuordecẽm marcarum per Capitaneum exigenda. Exceptis Terris Ruſsiæ, quæ ſal proprium habent, eadem etiam pœna puniantur per Palatinos, qui in areſtãdo ſale externo modum exceſſerint. L. 102 P. 405. HL. 237. HP. 112.

Alb. Petr. 1496. Item crebris.

Vectores ſalis minuti, illud vbiq; liberè vendant, neq; ad illius depoſitionem per Ciues compellantur, ſub pœna quatuordecem marcarum per Capitaneos exigenda. L. 104. P. 407. HL. 238. HP. 114.

Sig. Crac. 1510. Nouas admunitiones.

Capitanei leges de non admittendo ſale externo exequantur, ſub pœnis in negligentes Capitaneos ſancitis. S. 10. P. 407. HL. 238. HP. 114.

Rex co-

Sig. Petr. 1511. Item promittim⁹. Rex copiam ſalis ſuppeditet, in ijs locis ad quæ naui-bus demitti ſolet, vt autem iuſto precio vendatur, Palati-ni videant. S. 19. P. 407. HL. 238. HP. 114.

Sig. Bidg. 1520. Etiam innitentes. Sal externum non adferatur, ſalis verò Ruthenici, de-poſitorium Bidgoſtiæ ſit, vbi ſingula vaſa vna marca vē-dantur, interea tamen donec eius rei exequutio per Capi-neos fiat, vtantur loca illa ſale marino, poſt publicatam verò inhibitionem, ſex ſeptimanis, ne quis illud inferre audeat ſub confiſcatione omnium bonorum, & amiſſio-ne ſalis, ille verò qui eo vti præſumpſerit, pœna quatuor-decem marcarum puniatur. Neq; in Paluki & Krayna ſal externum inferatur, ſub eiſdem pœnis. S. 27. P. 408. HL. 238. HP. 115.

Sig. Crac. 1532. Salis venditionē. Aug Petr. 1550. Soli doſtát. kiem. Acƶkolwiek Státuty. Rex ſalis copiam ſubminiſtret, iuſto precio. Gedani verò vna tunna ſalis tranſmarini, ſingulis ſcaphis, propter victum Nautarum imponatur, ſaliſq; copia ſit. S. 44. P. 408. HL. 239. HP. 116. C. 2. 4.

Aug. Petr. 1562. Iż prȝeſkuſine. Sal cuius coctio Loiſijs permiſſa fuerat, abrogabitur, poſteaquam de Zuppis Ruſsiæ concluſum fuerit. In de-fectu tamen ſalis Regij, Nobilitas in vſus duntaxat pro-prios, vtatur ſale tranſmarino. HP. 116. C. 17.

Aug. Warſ. 1563 Sol Loiſowá. Loiſius à coctura ſalis abſtineat. C. 20.

Aug. Petr. 1565. Sol Pruſka. Nobilitas Maioris Poloniæ, ad proximum Conuen-tum in defectu ſalis Rutenici, vtatur ſale Prutenico, quod Rex Bidgoſtiæ vendat, ſingulas tunnas vno floreno, No-bilitas verò diſtrictuum, Srenenſis, Mlauenſis, Ciechano-uienſis, Przaſniſenſis, Rozanenſis, Makouienſis, Viſnenſis, Lomzenſis, Colenſis, Oſtrolencenſis, Wanſſoſſenſis, Zembrouienſis & Nurenſis, ipſi ſal Prutenicum vijs con-ſuetis & conſignandis vehant; Regi vero à ſingulis vaſis ſex groſſos ſoluant. HP. 117. C. 57.

Aug. Petr. 1567. O Soli. Salis tranſmarini vſus, in defectu ſalis domeſtici, à ne-mine impediatur. Quod ſi quis etiam prætextu alicuius Regij mandati fecerit, pœna confiſcationis bonorum, HP. 117. C. 73.

Digitized by Google

foro Regis exigenda puniatur, cuius pœnæ dimidium Regi, reliquum Quartæ parti prouentuum Reipub. debetur. Impoſſeſsionatus verò pœnam peculatus ſubeat.

Ibidem. Sol na Lemorach. In Cameris Maſouiæ ſal aduectum publicetur, & poſt publicationem quatuor ſeptimanis nemini alteri præterquam Nobilitati in vſus domeſticos vendatur. HP. 118. C. 77.

Aug. Lub. 1569. Iiypto w Zupach. Teloneum nouum in Zuppis Ruſsiæ abrogatur, ita vt ſi quis prætextu literarum Regiarum, audeat illud extorquere, citatus ad quodcunq; Iudicium ſeu Officium, & conuictus, Teloneum reſtituat, & pœna 200. marcarum puniatur, parti & Iudicio totidem, citra appellationem. Si verò quis talem intercedat vel tueatur, itidem vbicunq; citatus, pœna 1000. marcarum puniatur, non recedendo à Iudicio, contra impoſſeſsionatum procedatur vigore Statuti; Reuiſores ad Zuppas Ruſsiæ deputantur, qui commoda & ſumptus connotent, & ad Conuentum referant. HP. 118. C. 109.

Aug. Lub. 1569. Sol Ruskiey. Pro ſale Ruthenico, Camera Dybouij inſtituitur, ſalua per omnia Camera Bidgoſtienſi, ſaluis etiam Conſtitutionibus de vſu ſalis tranſmarini in defectu ſalis Ruthenici, nec non ſalua Conſtitutione Anni 1567. ita vt Loiſius amplius ſal tranſmarinum non coquat, ſub pœna Centum marcarum, coram quouis Officio, in termino peremptorio exigenda, toties quotieſcunq; id facere præſumpſerit. HP. 118. C. 109.

Steph. Warſ. 1576. Sol Ruska. Sal quod Zupparius Ruſsiæ fluminibus San & Iſtula demittit, non alibi quam Bidgoſtiæ conſueto precio, id eſt ſingulas tunnas vna marca vendat, ſub pœna mille marcarum, ex inſtantia Nunciorum Regni, pro reparatione Arcis Caliſsienſis exigenda. Zupparium Bidgoſtienſem Regi liceat conſtituere, qui ſal à Notarijs Zupparij Ruſsiæ, cum iuramento excipiat, de quo ſale tenebitur Zupparius, in Conuentu Sredenſi, rationem reddere, ſub pœna Centum marcarum, Officio Caſtrenſi peremptoriè repetenda, ſalaria & penſiones annuæ, ex C. 163.

ſale ad

Digitized by Google

ſale ad Zuppā Bidgoſtienſem pertinente, nemini dentur. Et ſi cui datæ ſunt abrogantur: Nihilominꝰ tamen in Dobrzyn & Dybovv, ſal iuxta antiquum morem deponatur.

Steph. Warſ. 1581. Sol Plocka. Zupparius ex Camera Plocenſi, ſal Terræ Goſtinenſi ſuppeditet, quod in loco conſueto deponatur. c. 212.

Idem ibidem. O Zupach Crac. Rex daturus eſt Commiſſarios, qui in Zuppis Wielicienſi & Bochnenſi, ruinas videant & vt Nobilitati ſal eodem precio, pondere, & magnitudine vendatur, ſub pœna centum marcarum. c. 216.

Sig. Crac. 1588. O Zupach. In Zuppis Wielicienſibus & Bochnenſibus vt bonus ordo ſit, Rex cum Theſaurario mittet Cōmiſſarios quolibet biennio, non derogando iuri antiquo Officialium, qui ad Zuppas pertinent. Qui quidem Commiſſarij, ad fodinas deſcendant, pericula tàm præſentia quàm futura prouideant, & baſes ſeu ſuſtentacula conſcribant, quas nullus ex Zupparijs minuat, neq; diruat, ſub honoris priuatione, & bonorum confiſcatione, quo nomine in Comitijs Inſtigator, ex Commiſſariorum delatione agere debet. c. 41.

Sig. Crac. 1588. Miárá Soli. Menſura ſalis, in Zuppis Ruſsiæ, antiqua obſeruetur, alioquin Zupparius pœnam Centum marcarum luat, Iudicio Terreſtri peremptoriè exigendam. c. 6.

Sig. Crac. 1589. Solne ſkłády. Emporia ſalis Zupparum Cracouienſium Lomzæ & in Rozana inſtituuntur. Ad quæ Zupparij Cracouienſes ſingulis annis mille tunnas ſalis Wielicienſis, Bochnenſis quingentas demittant. Hoc verò ſal proclametur, & Nobilitas diſtrictuum Lomzenſis, Rozanenſis, & Viſnenſis, à proclamatione per quatuor ſeptimanas, illud emat, non lucri gratia, ſed pro domeſtico duntaxat vſu, ſolui autem debent ſingulæ tunnæ groſsis nonaginta tribus, qui verò duas tunnas Wielicienſes acceperit, Bochnenſem quoq; tertiam accipiat, poſt decurſum verò quatuor ſeptimanarum, illud ſal liberè mercatoribus vendatur. Sal autem tranſmarinum, ad illas oras non adducatur, ſub pœna quatuordecim marcarum, officio Caſtrenſi perem- c. 25.

 ptoriè

Digitized by Google

proriè exigenda, Capitanei verò eo nomine ad inſtantiam Inſtigatoris, ex delatione Notariorum Zupparum, & factorum agant, Capitanei quoque nauigationem liberam non impediant, neq; Teloneum à ſale Regio, tàm Cracouienſi quàm Ruſsiæ exigant, ſub pœnis antea ſancitis. Idem Zupparius Stezyczam quoq; ſal ſuppeditet, iuxta antiquam conſuetudinem.

Sig. Warſ. 1589. Sklad ſolny. Zupparius Ruſsiæ ſingulis annis Bidgoſtiam, vndecim millia tunnarum ſalis ſuppeditet. Quidquid autem ſupra eam ſummam ſalis habuerit, id illi licebit demittere quo voluerit, & vendere cui & quanti poterit, ita tamen ne ſal Rutenicum in ea loca veniat, quæ ſali Cracouienſi ſunt aſsignata. Quod ſi hoc idem ſal, a depoſitione in tribus Menſibus, Nobilitati diuendi non poterit, licebit illud Zuppario Bidgoſtienſi, vectoribus vendere, propterea vt ſingulis Quartualibus Anni Zuppario Ruſsiæ vel pecunia, vel quietationibus ſatisfaciat. Ductoribus tamen ſalis in inſtanti ſoluat: Iis omnibus Zupparius Bidgoſtienſis ſatisfaciat, ſub pœna Quingentarum marcarum, in Comitijs per Zupparium repetenda. Quod ſi quando Zupparius Ruſsiæ, vndecim millia tunnarum non ſuppeditauerit, priuationi Officij ſubiaceat, inſtigantibus Nuncijs Maioris Poloniæ, in Comitijs, legalium impedimentorum vbi probata fuerint ratione habita. Horum autem vndecim millium tunnarum ſalis, quietationes dare debet Zupparius Bidgoſtienſis, factoribus Ruſſiæ, quæ ſine iuramento valere debent, Saluo Emporio Dibouienſi, & Dobrzynenſi iuxta Conſtitutionem Anni 1576. neque in hanc vndecim millium tunnarum includendo id quod ad illa Emporia pertinet. c. 26.

Sig. 3. Warſ. 1598. Ordinatio. Zupparius Ruſsiæ ſingulis Annis ad Depoſitorium Bidgoſtienſe, vndecem millia tunnarum ſalis mittat, ſub pœna Mille Marcarum, pro reparatione Arcis Caliſsienſis conuertenda, in Comitijs ex delatione Zupparij Bidgoſtienſis repetenda. Et nihilominus ſal mitti debet. c. 16.

Digitized by Google

Quod ſi quis cuiuſcunque Status, ſal eiuſmodi, cum literis Zupparij Ruſsiæ, in Cameris Telonei denunciatum, impediuerit, vel ab eo, eiuſúe vectoribus Teloneum exegerit, vel illud emere præſumpſerit, vel ſi illud ex depoſitorio Bidgoſtienſi violenter receperit: Tum ſi quis idem ſal, extra depoſitorium Bidgoſtienſe diuendere, vel alibi deponere audeat, licebit illud Zuppario Bidgoſtienſi, ad depoſitorium auertere, hoc ſi quis impediat, pœnaQuingentarum Marcarum puniatur,apud Tribunal inter cauſas officij exigenda: Tamen extra depoſitorium Bidgoſtienſe, licebit Nobilibus, ſál proprium in fluuio Iſtula vendere, Bidgoſtiæ autem, nemini alteri ſal vendatur,quàm incolis Palatinatuum Poſnanienſis & Caliſsienſis, ſaluis depoſitorijs, Dibouienſi & Dobrzynenſi, Bidgoſtienſi primo loco ſeruato, Legalibus quoque impedimentis ſaluis. Zupparius quoque Bidgoſtienſis, & eius Notarij, in inſtanti vecturæ nomine ſoluant, à ſingulis vaſis Groſſos Quindecem, pro ſale verò poſteaquam venditum fuerit, ſub eadem pœna, apud Tribunal ſimiliter exigenda. Quietationes verò Theſauri pro parata pecunia ſuſcipiantur.

Sig. Marſ.1589. Miáſto. Ciuitati Zakrocimenſi pro reparatione Catarrhactæ, ſex banci ſalis, ſingulis annis, ex Camera Regia aſsignantur. C.47.

Sig. 3. Marſ. 1598. O Soli. Sal in Zuppis Cracouienſibus more antiquo Nobilitati vendatur, idque pro vſu proprio, ſub pœna Centum Marcarum, poſt Curiam peremptoriè exigenda. C. 11.

Ibidem Oſtab. Depoſitorium ſalis ad Iſtulam, in villa Suchodol, Ioannis Wituski, in Terra Goſtinenſi inſtituitur, vbi ſal Nobilitati, inſtar aliarum Zupparum vendi debet. C. 33.

✠

Digitized by Google

CAPVT TERTIVM.

De vijs publicis & Poduodis.

Kaſ. Wiſl. 1368. Cum itaq;.

IN vijs nihil vi accipiatur, ſed à rerum dominis ematur. *L. 39. P. 417. HL. 179. HP. 333.*

Kaſ. Petr. 1442. Item prohibemus.

Mercatores, per vias conſuetas cum mercibus eant, alioquin per Capitaneos capiantur, & confiſcatione puniantur. *L. 92. P. 415. HL. 288. HP. 232.*

Sig. Crac. 1507. Prouidere.

Neque Telonea declinent, ſub mercium priuatione, quod Capitanei videant. *S. 7. P. 416. HL. 288. HP. 233.*

Idem ibidem. Cum noue.

Capitanei eorumq; Iudices, ſecuritatem itinerantium defendant. *S. 6. P. 416. HL. 288. HP. 235.*

Sig. Bidg. 1520. Conſtituimus.

In Germaniam, non per Marchiam, ſed per Glogouiam cum mercibus eatur, Sale Ducis Stolpenſis excepto, ſub amiſsione mercium & equorum. *S. 27. P. 417. HL. 288. HP. 333.*

Sig. Crac. 1527. Et quia.

In Sileſiam, cum mercibus aut frumentis, nemo tranſeat, ſub pœna capitis, etiamſi in itinere depræhenſus non ſit, modo teſtibus conuincatur. Capitanei tranſitum eiuſmodi permittentes, priuationi officij, & animaduerſioni Regiæ ſubiaceant. Iudices & alij vices Capitaneorum gerentes, ſi hoc idem fecerint, vel à Dominis euincantur, vel ad pœnam capitis, & bonorum confiſcationis præſententur. *S. 44. P. 418. HL. 289. HP. 334.*

Sig. Petr. 1538. Ad euitandas.

In Vngariam & Sileſiam, neque cum mercibus, neq; pro mercibus eatur, ſub amiſsione mercium, Nobiles nihilominus boues ſuos pellant; Incolæ tamen Vngariæ & Sileſiæ, liberè in Regnum veniant, & merces exportent; Rex eum tranſitum non niſi in Conuentu relaxet. Literas eo nomine à Rege impetrantis, ipſo facto res omnes confiſcationi ſubiaceant. *S. 61. P. 418. HL. 289. HP. 335.*

Interdi-

Sig. Crac. 1540. Pœnitibus.

Interdictum de non tranſiendo in Vngariam & Sileſiam, cum mercibus, approbatur. Pœna in remiſsiores Capitaneos mitigatur, & ad Centum marcas reſtringitur. P. 420. HP. 337.

Ibidem. Lucas verò.

Pauperes, baiuli, in finibus conſtituti, etiam extra Regnum, ad fora & molendina eant, modo tantum carnium & aliarum rerum afferant & efferant, quantum proprijs humeris portari poteſt. P. 421. HL. 95.

Ibidem. Et quoniam.

Mercatores, ſi extra Regnum cum mercibus eunt, iurent merces ſuas non eſſe, alioquin merces eiuſmodi non dimittantur, ſub amiſsione earum. P. 420. HL. 166. HP. 337.

Ibidem. De illis verò.

Qui inter Cameras Teloneatorum habitant, non tenentur ad Cameras deſcendere, ſed Teloneatores videant, ne merces extra fines euehantur, vel educantur. Quod non de ijs qui ad vſum proprium quidpiam emunt, ſe de ijs, qui lucri intentione id faciunt, intelligi debet; Teloneatores verò ſi quempiam turbauerint priuſquam Cameram præterierit, & recepta reſtituant, & pœnam iuxta Statutum Petricouienſe luant. P. 421. HL. 277. HP. 337.

Sig. Crac. 1543. Cum de occluſione.

In Sileſiam & Vngariam, ingreſſus tam diu prohibeatur, donec de iniurijs vtrinq; cognoſcatur; quod Capitanei videant, ſub priuatione officiorum. Vectores quoq; Poloni, merces Germanis non ducant, confiſcatorum medietas Capitaneo intercipienti debetur. P. 421. HP. 289.

Lex annalis.

Aug. Petr. 1567. Gośćince.

Vias inſuetas in Vngariam Capitanei claudant. C. 75.

Aug Lub. 1569. Gośćince.

Quod facere debent tàm Capitanei quàm Nobiles in fundis ſuis, ſub pœna Centum marcarum, Iudicio ſiue Terreſtri ſiue Caſtrenſi peremptoriè exigenda. C. 109.

Sig. Petr. 1538. Prohibemus.

Cutes elaboratas, Cerdones extra Regnum non euehant, neq; extraneis vendant, ſub amiſsione cutium & pœna Regali. S. e 2. P. 419. HL. 70. HP. 336.

Ibidem. Interdictum.

Equireæ ſeu greges equorum, extra Regnum non pellantur. Ibidem. HL. 50.

Aug. Petr. 1550. Konie przez Rupiec.

Neq; cutes, neq; equi è Regno ducantur, alioquin per Capitaneos detineantur. P. 419. HL. 70. HP. 336. C. 3.

Equi

Aug. Warſ. 1557. Koy Konie. Equi extra Regnum ne ducantur, ſub amiſsione illorum. Quod Capitanei & Teloneatores animaduertant, ſub pœna Centum marcarum. Notarius verò Teloneatoris ſi id permiſerit, duodecim ſeptimanis turri includatur. HL. 90. HP. 540. C. 6.

Ibidem. Konie. Equi, qui ad Nundinas pelluntur, in vijs non vendantur. HP. 542. C. 7.

Sig. Crac. 1539. De via quoq;. Rex mandabit Arcium & Ciuitatum Præfectis, vt adiunctis ſibi duobus Equeſtris Ordinis Viris, latitudinem viarum iuxta præſcriptum Statuti conſtituant. P. 416. HL. 288. HP. 332.

Aug. Lub. 1569. Cij Luſtratorowie. Luſtratores Regni, vias publicas circumſcribant, & latitudinem earum decem vlnis emenſurent, propter vectorum & boum tranſitum. HP. 59. C. 108.

Steph. Warſ. 1578. O Przekupniach. In Vngariam, ad coëmendos equos & vinum, nemo eat, neq; cõtract⁹ eo nomine, per ſe vel per ſubmiſſas perſonas cum externis faciat, nõ obſtantib⁹ literis quibuſuis, ſub amiſsione rerum. Quod Capitanei & Teloneatores animaduertant, ſub pœna quatuordecim marcarũ, coram Officio Caſtrenſi illius Palatinatus, peremptorio termino exigendarum: Vicecapitanei tamen & Notarij Teloneorum, poſſunt in eodem termino per iuramentum euadere, quod id citra illorum notitiam factum eſt. C. 190.

Sig. 3. Warſ. 1593. O Winá. Hæc Conſtitutio non debet concernere vina Eidemburgenſia, Auſtriaca, Sancti Georgij, & alia, quæ liberè cuilibet emere etiam extra Regnum liceat. C. 16.

Steph. Warſ. 1581. O Drogách. Rex dabit Commiſſarios, qui vias per Samogitiã conſtituant, itineribus nouis clauſis & abrogatis. C. 218.

Aug. Warſ. 1564. Vniuerſal. Onera Poduodarum, ferant omnes Ciuitates & Oppida Regia, nullis exceptis, nec non Villæ, ad hoc onus obligatæ. C. 41.

Pecuniamq; Poduodarum conferant.

Superintendens ab eis liber.

Tres partes contributionis ſimplicis, Szos dictæ, pro Podwodis annis ſingulis inferantur, vbi verò Szos non da-

tur, ſol-

tur, ſoluatur ex laneo per groſſos ſex, tum pro ducillo à quolibet vaſe quo crematur vinum, per groſſos quatuor. Propinatores verò Vini cremati & Ceruiſiæ ſingulis annis groſſos ſex.

Conferri pecunia debet pro feſto S. Martini, quam Capitanei ad Theſaurum remittant, pro feſto S. Nicolai poſt Curiam. Quæ pecunia Notario ad id deſignato reddi, & is ex ea itineraria Cubicularijs ſuppeditare debet.

In vno laneo duo equi foueantur, Officium verò tàm Ciuile quàm Caſtren. videat vt Poduodæ ſeptimanatim mutentur. Quod ſi extra ordinem plures equi Rege tranſeunte neceſſarij fuerint, in tempore ſignificabitur, vt equi conductitij ſubminiſtrentur.

Aduocatus itidem equos duos habeat, is à Poduodis quidem liber, ſed equos conducto ſubminiſtret.

Vijs conſuetis eatur.

Apud Aduocatum vel Proconſulem petantur Poduodæ, citra inſolentiam.

Literæ producantur.

Cubicularijs per groſſos tres, pro ſingulis miliaribus ex Theſauro detur.

Officium Ciuile, ſuper literis, diem acceptæ Poduodæ annotet.

Loca ſolita non tranſeant.

Apud itinerantes equi ne recipiantur, ſub pœna dupli, carceris & priuationis ſeruitij.

Aug. Petr. 1565. Soluatur vnus groſſus ab vno miliari, ab vno equo ductori groſſus vnus, ſi duobus equis trahitur, ſi vno medius groſſus, ductori itidem medius groſſus. C. 43.

Steph. Torun. 1578. Vniuerſal. Ciuitates & Oppida æqualiter onera Poduodarum ferant, ab vno equo pro vno miliari vnus groſſus, à curru medius ſoluatur. Pecuniam poduodarum omnes conferant ſub pœna ſimilis ſummę, quam debentn, on ſoluentes Capitaneis deferantur: Capitanei verò exequutionem C. 182.

O faciant,

faciant, ſub pœnis Statutorum, non obſtantibus literis, decretis, & Priuilegijs. Exceptis locis igne, vel incurſione hoſtili deſolatis, quæ ad quadriennium à data literarum libera eſſe debent.

Sig Crac. 1588. Libertatio. Ciuitates Cracouienſis, Poſnanienſis, & Leopolienſis, à Poduodarum oneribus liberantur. C. 67.

Sig. Warſ 1589. Przemysl. Ciuitas Præmiſlienſis adæquatur Ciuitatibus Cracouienſi, Poſnanienſi, & Lepolienſi, tam in proſequendis iniurijs hominibus in officio conſtitutis illatis, quam in libertate à Poduodis. C. 44.

Sig. Warſ. 1589. Kraſnyſtaw. Ciuitas Kraſnyſtavv, à Poduodis & pecuniarijs & equorum ad decennium liberatur. C. 44.

Sig. Warſ. 1589. Myto. Ciuitas antiqua Warſouienſis à Poduodis liberatur. C. 46.

CAPVT QVARTVM.

De fluminibus publicis.

Caſ. Pet. 1447. Inter cæteras. FLumina Regni ſint ad nauigandum libera, nec à nauigantibus ſiue Telonei, ſiue rupti obſtaculi nomine, quicquam exigatur. L. 91. P. 411. HL. 96. HP. 542.

Alex. Petr. 1496 Approbantes. Et quis. Quod ſi quis obſtaculo delectatur, oſtiũ in eo faciat nauigabile. Alioquin impediens contra hoc Statutum nauigationem, puniatur pœna 14. marcarum, peremptoriè per Capitaneum exigenda, cum reſtitutione exactorum, Nec Regia obſtacula hac lege liberantur. L. 97. P. 412. HL. 96. HP. 543

Idem. Quodq; Torunen. Torunenſes defluitationem non impediant, alioquin Rex nauigantes defendet. L. 98. P. 412. HL. 284. HP. 544.

Sig. Crac. 1507. Ne grauentur. Fluuijs qui bona Regalia cum bonis Nobilium diſtinguunt, vicini ad vtramq; ripam ſedentes, liberè vtantur. S. 4. P. 414. HL. 96. HP. 545.

Sig. Petr. 1511. Item licet. Fluuij obſtaculis purgentur, vel oſtia ſatis lata habeant, quo nauigia defluitent, ſub pœna ſexaginta marcarum, S. 16. P. 413. HL. 97. HP. 544.

poſt

Digitized by Google

poſt Curiam peremptoriè exigenda: Eidem pœnæ ſubiaceant qui noua obſtacula faciunt.

Sig. Crac. 1538. Poſtulantibus. Nauigatio libera per Capitaneos deffendatur, qui Statuta eo nomine condita exequantur. S. 43. P. 413. HL. 97. HP. 544.

Aug. Petr. 1550. Rzeki wßyſtkie. Flumina libera ſint nauigantibus, iuxta Statuta eo nomine condita. HL. 97. HP. 545. C. 3.

Aug. Petr. 1557. Wártá. Warta fluuius apud Siradiam liber ſit, ab obſtaculis & molendinis. HP. 545. C. 7.

Idem ibidem. Jz do tego czáſu. Obſtacula è fluminibus omninò tollantur, excepto obſtaculo Præmiſlienſi, ſub pœna Centum marcarum, vltra priores pœnas, Officio Caſtrenſi peremptoriè exigenda. HL. 97. HP. 545 C. 7.

Aug. Petr. 1562. O Jaziech. Idq; citra appellationem. HP. 545. C. 17.

Aug. Wars. 1563 Jazy. Obſtacula omnia, in fluuijs nauigabilibus extructa tollantur, ſub pœnis prioribus legibus deſcriptis, Capitanei verò, rebelles puniant, & ab inobedientibus pœnam ducentarum marcarum exigant, quam pœnam & ipſi Capitanei luant, ſi obſtacula Regia non ſuſtulerint, toties quoties ad quodcunq; Iudicium Citati fuerint, excepto duntaxat fluuio Bug. HP. 546. C. 22.

Idem ibidem. Flumina Warta & Noteſ, vt nauigabilia ſint Rex per Commiſſarios apud Marchiones & Duces Pomeraniæ efficiat, & in futuro Conuentu conſtituat. ibidem.

Aug. Pet. 1565. O Jaziech. Obſtacula iuxta priores Conſtitutiones Petricouieñ. & Warſſouieñ. tollantur, ſecus facientes ad Officium Caſtrenſe citentur. C. 53.

Aug. Petr. 1567. Jazy. Obſtaculis ſi quis delectatur, oſtia in illis faciat vt nauigationem non impediant. Quod ſi ex occaſione obſtaculi alicuius, quiſpiam damnum cœperit, illud Dominus obſtaculi, coram Officio Caſtrenſi, in primo termino peremptorio, iuxta iuramentum damnum paſsi, citra vllam appellationem reſarciat. C. 74.

Aug. Lub. 1569. Wieprz Rzeka. Fluuius Wieprs, à Ciuitate Kraſnyſtavv, vſq; ad Iſtulam, ad nauigandum purgetur, quam in rem Capitanei per quorum tenutas defluit ſubditos dent. C. 11

 Obſta-

Digitized by Google

Steph Warſ. 1578. Jazy.

Obſtacula omnia tollantur, iuxta priores Conſtitutiones. C. 190.

Steph. Warſ. 1581. Moſt na Bugu.

Pons ſuper fluuio Bug, inter bona Dorohuſt, Pauli Orzechovvski, & Beresciany Regalia, iuxta antiquam conſuetudinem ædificetur, perpetuis temporibus. Stet autem arbitrio eiuſdem Pauli Orzechovvski, vtrum malit pontem extruere, vel catarrhactam facere, tàm per ipſum fluuium quàm per omnem ſyluam, iuxta ipſius Priuilegium, modo id fiat ſine inſigni inundatione agrorum. C. 216.

Sig. Crac. 1588. Potwierdzenie Praw.

Per Wolyniam fluuij publici & præſertim Bug, nullis aggeribus impediantur, quominus nauigia liberè defluitent, Sokalium vſq; ſub pœnis ducentarum marcarum, coram Tribunali, vel quouis Iudicio ſui diſtrictus peremptoriè repetendis. C. 49.

Sig. Warſ. 1589. Rzeka Bug.

Eadem Conſtitutio in robore conſeruatur, ita vt aggeres & obſtacula in eodem fluuio, ad feſtum S. Martini amoueantur, quod in bonis Regijs incipere debet, ſub pœnis in legibus deſcriptis, ſaluis Statutis de oſtijs in obſtaculis faciendis. C. 28.

Steph. Warſ. 1581. Niewiaza.

Portus in Kieidany in fluuio Nievviaza, liber ſit, neq; aggere impediatur, iuxta Conſtitutionem Grodnenſem 1568. C. 220.

Sig. Warſ. 1589. Rzeka Warta.

Fluuius Warta, vt ſit nauigabilis, ita prouidetur. Primum vt Marſchalcus Regni Opalenski, cum Pomeraniæ Ducibus, eo nomine agat, qui ſi ad tranſactionem tardi fuerint, conſtituetur Emporium frumentarium aliorumq; omnis generis mercium in oppido Skvvirzyn, Emporio Poſnanienſi ſaluo. Peracto autem in quamcunq; partem hoc negotio, idem Marſchalc' Regni, vnà cum Succamerario Poſnanienſi, cõductis artificib' fluuium purgent, & à Ciuitate Poſnanienſi, vſq; quo opus fuerit nauigabilẽ efficiãt, quam in rem pecuniã in Prętorio Poſnanienſi in eos vſus depoſitam conuertant. Quod ſi hac ipſa pecunia res peragi nõ poſsit, in Iuridica Poſnanienſi facto calculo, reliquum Nobilitas ad proportionem conferat. Eam Contributionẽ, ſi qui non ſoluerint, contra illos nõ ſecus procedatur, atq; in actionibus publicarum Regni contributionum procedi ſolet. C. 27.

Ii qui

Digitized by Google

Sig. Warſ. 1589. Rzeká Wieprz. Ii qui in fluuio Wieprz molendina habent, inſtrumenta quoq; habeant, quibus homines defluitantes, per aggeres ſine vllo damno traijciant, exceptis molendinis bonorum Koczko, vbi etiam oſtium parari debet, ſub pœna Centum marcarum, officio Caſtrẽſi quocunq; peremptoriè exigenda. Hæc autem Conſtitutio, ad proximũm tantùm Conuentum valeat, vt ſi quis illi ſatis non fecerit, iam de facto aggeres remouere teneatur, ſub pœna 500. marcarum Officio Caſtrenſi repetenda. c. 28.

Sig. Warſ. 1589. Rzeká Wyſlok. Fluuius Wyslok, nauigabilis ſit, ab ipſis limitibus villæ Staromieſcie, obſtaculiſq; omnibus liberetur. Quod ſi quis obſtaculo vtetur, oſtium in eodem faciat; Porro hic fluuius aſcribitur iuribus, pœnis, & libertatibus aliorũ fluuiorum Regni. At quoniam purgatione opus habet, ideò incolæ ad ripas eius fluminis exiſtentes, id faciant ſuis ſumptibus, alioquin Rex certis perſonis permittet, vt id ſuo ſumptu faciant; Ratione autem impenſarum, Teloneũ in taberna Rzeſouienſi exigant, à nauigio Skuta dicto frumẽto omnis generis, farina, cinere repleto, florenos 4. à ſeminauigio earundẽ rerum florenos 2. A mercib⁹ ſyluestrib⁹ à ſingulis nauigiis Travvty dictis, per florenũ vnum, donec id recipiant, quod expoſuerint. Quam purgationẽ & Telonei exactionem nemo impediat (non derogando iuri hæreditario, imo cum conſenſu Illuſtris & Magnifici Ioannis Zamoſcij Supremi Cancellarij) ſub pœna 300. marcarum, cui⁹ medietas Capitaneo, alia verò illi qui fluuium purgaturus eſt, debebitur, coram Officio Caſtrenſi Præmiſlienſi peremptoriè ſine appellatione repetenda. c. 28.

Sig. Warſ. 1589. Wojewodztwo. Palatinus Siradienſis, in repararationem fluuij Pilcza, groſſos quatuor à ſingulis manſis contribuat, cui contributioni etiam bona Regalia ſubſint. Pecunia ad manus Theſaurarij Terræ Siradienſis tradatur, non ſoluentes, iure publicarum Cõtributionum compellantur, ſaluis Cõſtitutionibus, de tranſitibus per obſtacula. c. 29.

Sig. Warſ. 1589. Moſt. Iacobus Zabicki, pontem in fluuio hac extruat, & aggerem reparet, ita tamen, vt prouentus eiuſdem pontis ad Theſaurum Regni pertineant, quod tamen reuidere prius c. 31.

Digitized by Google

debent Officiales, ad id deſignati, incolæ verò illorum locorum in Conuentu particulari Lomzenſi, pontale Teloneum conſtituant, quod vbi per Nuncios illius Terræ, ad Conuentum relatum fuerit, tum demum Priuilegium eidem Zabicki dabitur.

Sig. Wars. 1589. Swiata. Fluuium Svvienta, ſi quis purgare voluerit, poſteaquam id ad Conuentum retulerit, Rex permittet. c. 39.

Sig. 3. Warſ. 1598. Rzeki. Fluuij nauigabiles, Iſtula, Niepr, Stryi, Styr, Narevv, Dunaiec, Bug, Wieprs, Tysmienicza, San, Brda, Nida, Prosnia, Noteſ, liberi eſſe debent à quibuſuis aggeribus, catharrhactis, molendinis, & quibuſuis ædificijs nauigationem impedientibus, (exceptis quatuor molendinis penſilibus, in bonis Oppidi Koczko, per commutationem antiquitùs alienatis & taxatis,) neq; ea in poſterum, ab ijs locis quæ nauigabilia ſunt quiſquam extruat, & extructa ad feſtum S. Martini deportet, ſub pœna ducentarum marcarum, apud Tribunal inter cauſas Officij ad inſtantiam cuiuſuis repetenda: In eiſdem fluuijs Teloneum nullum, etiam Regale & Quartæ obnoxium, à Nobilibus exigatur, ſed ad ſolos mercatores pertineat, alioquin citatus ad Tribunal, & iuramento Actoris conuictus, pœnam ducentarum marcarum ſuccumbet, ibidem inter cauſas officij peremptoriè repetendam, cuius medietas Regi, altera delatori debebitur. c. 13.

Sig. 3. Warſ. 1598. Rzeká Wártá. Ad perficiendam nauigationem fluuij Warta, deputantur legati ad Principes vicinos, quibus facultas conceditur, eum tractatum finaliter concludendi. Iidem legati, peractis tractatibus, eundem fluuium per artifices idoneos purgari curent, à Ciuitate Poſnanienſi incipiendo, vſque quò neceſsitas poſtulauerit, idq; ex pecunia, in Prætorio Poſnanienſi ſub Sigillo Staniſlai Alberti Chlapovvski Iudicis Caliſsienſis depoſita, qui eam pecuniam, legatis prædictis, ad quietationem illorum extradere debet. c. 13.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT QVINTVM.

De Vectigalibus & Teloneis.

Kaſ. Pet. 1443. Telonea.
Idem. Item de his.
Alex. Rad. 1505. Quoniam.

TElonea omnia, poſt mortem Regis Wladiſlai Iagellonis inſtituta, abrogantur. L. 90. P. 423. HL. 271. HP. 95.

Telonea nemo ſibi temerè inſtituat, niſi cum conſenſu Regio, & Conſiliariorũ Regni, in Conuentione generali, ſub amiſsione illorum bonorum in quibus Teloneum temerè exigeretur. L. 91. 118. P. 423. HL. 271. HP. 96.

Alb. Petr. 1496. Item licet. Item ſit.

Nobiles eorumq; ſubditi, ab omnibus Teloneis & foralibus liberantur, ita vt ſi quis ab eis ratione rerum, in domos aut è domibus illorum ductarum, nomine Telonei aut foralium, quidquam exegerit, Iudicio Terreſtri conueniatur, & pœna Statuti puniatur, literis Regalibus non obſtantibus, Teloneatores citati exacta reſtituant. L. 100. 104. P. 425. HL. 272. HP. 262.

Sig. Petr. 1523. Quia Nobilitas.

Foralia vero à rebus domeſticis & victualibus, non recipiantur, niſi à rebus lucri cauſa emptis, & reuenditis; à rebus quoq; mæchanicorum, foralia moderatè iuxta cõſuetudinem exigantur. S. 29. P. 432. HL. 273. HP. 263.

Abrogata eſt hæc lex Anno 1538. de quo infra eodem Capite.

Alex. Petr. 1504. Cum frumentis. Sig. Crac. 1510. Teloneum autem. Idem Petr. 1511. Item ſtatuimus. Sig. Petr. 1550. Poniewaz.

Factores Spiritualium & Sæcularium, per terram & aquam, cum mercibus euntes, iurent illas merces non eſſe lucri gratia emtas, ſed proprij laboris & domeſticas, quo facto, abſq; Telonei ſolutione dimittantur, quod iuramentum Teloneatores obſeruent ſub pœna Regali. L. 114. S. 10. 17. P. 430. HL. 93. HP. 269. C. 2.

Sig. Crac. 1540. Nolentes.

Semel tamen iurato factori vbiq; credatur. Ibidem.

Sig. Crac. 1507. Deinde Statut.

Telonea ſi quis iniuſtè exegerit, pœna duplici puniatur, quam Sæculares à Sæcularibus, coram Capitaneo, Spiri- S. 2. P. 426. HL. 273. HP. 264.

Spirituales verò à Spiritualibus per cenſuras repetant, Capitanei quoq; Telonea temerè exigentes, in Capitaneatibus obligatis, pœna Centum marcarum, in liberis priuationis officij puniantur, & nihilominus in duplum condemnentur.

Sig. Crac. 1510. Ambiguitates. — S. 15. P. 424. HL. 272. HP. 97.

Teloneum niſi expreſſè literis Regijs inſcribatur, iuri Regio reſeruatur.

Sig. Crac. 1510. Cum in eos. — S. 14. P. 433. HL. 276. HP. 97.

Inſoluto Teloneo, ſi quis boues expellat, cutes aliasq; res efferat, pœna peculatus puniatur, ad arbitrium Regis. Eadem pœna irrogari debet ijs, qui conſilio, auxilio, vel conniuentia tranſgreſſores iuuerint.

Sig. Crac. 1510. Grauioribus. — P. 419. HL. 277. HP. 336.

Sublato hoc Statuto, cautum erat ad futurum Conuẽtum, vt is qui in ſoluto Teloneo, merces in Vngariam vel Sileſiam exportaſſet, boueſúe egiſſet, in tantum mulctetur, quanti boues vel merces conſtarent. Negans verò ſe exportaſſe, vel abegiſſe, Nobilis cum duobus teſtibus Nobilibus euadat, Plebeius verò per Teloneatorem conuincatur.

Sig. Petr. 1519. Non habentes. — S. 24. P. 423. HL. 271. HP. 96.

Qui literas ſuper Teloneum antiquum non habet, vel illas amiſit, gratiam Regis quærat.

Sig. Crac. 1527. Cæterum. — P. 431. HL. 276. HP. 270.

Suſpenſio quinquennalis libertatum à ſolutione Teloneorum relaxatur.

Idem Crac. 1532. Permoti iniurijs. — S. 44. P. 431. HL. 276. HP. 270.

Teloneatores, inſoluto Teloneo, neminem dimittãt, alioquin non ſoluti Telonei nomine, in foro competenti agant; Regi verò ipſi ſatisfaciant, litispendentia eiuſmodi non obſtante.

Sig. Petr. 1538. Quoniam. — S. 42. P. 426. HL. 273. HP. 265.

Sublatis omnibus Teloneis, poſt Priuilegium Ludouici Regis conceſsis, & alijs partim reiectis, partim approbatis, conſtitutum eſt, ne quis deinceps, vigore Priuilegij cui ſemel derogatum eſt, quicquam exigat, niſi literas præſentis, vel futuri Conuentus habeat, ſub bonorum amiſsione, Literas quoq; ſuas, quilibet ad Conuentum adferat, & Iudicio Regis ſubijciat.

Ibidem. Quia verò. — *Ibidem.*

Nobiles & eorum ſubditi, cum rebus laboris proprij iter facientes, liberi ſint à ſolutione Teloneorum, pontalium, aggeralium, & aliorum eiuſmodi.

Telone-

Ibidem. Statuimus. — S. 4 2. P. 431. HL. 274. HP. 266.

Theloneorum exactores ſint Nobiles poſſeſsionati, & Chriſtiani, exceptis locis, in quibus Capitanei & Tenutarij, curam Theloneorum habent, ij enim ipſi pro exactoribus reputantur. Exactor verò iniqui Telonei, vbicunq; ſiue Terreſtri, ſiue Caſtrenſi Iudicio, tanquàm pro articulo Officij conueniatur; conuictus exactum reſtituat, & in pœna quatuordecem marcarum iniuriam paſſo, trium verò Iudicio condemnetur.

Ibidem. In his verò. — Ibidem.

Nobilis Telonei exacti accuſatus, per iuramentum euadat, quod nihil iniquè exegit.

Ibidem. Similiter. — Ibidem.

Statuta de iniquis Teloneorum Exactoribus, etiam ad Capitaneos pertineant.

Ibidem. Quoniam autem. — Ibidem.

Pontem declinare atq; vado tranſire, cuilibet liceat, nec propterea moleſtari, aut Telonei exactione vexari debet.

Ibidem. Quod ſi Præfectus. — S. 4 3. P. 428. HL. 275. HP. 267.

Exactorem dominus ſtatuat, & pro illo caueat, victumq; ſi ſoluendo non ſit, iniuriam paſſo in inſtanti tradat, ſi verò eum non ſtatuerit, ipſe pro illo reſpondeat, & ſine exceptionibus appellationibusq; ſatisfaciat.

Ibidem. Item in arbitrio. — Ibidem.

Actor in cauſa axacti Telonei, optionem habeat, vtrum velit Exactorem Plebeium ad euaſionem iuratoriam admittere, an ipſe conuincere.

Ibidem. Probatio verò. — Ibidem.

Probatio ſeu expurgatio exacti Telonei ita fiat, vt Nobilis iuxta quantitatem ſummæ iuret, Plebeius verò pro ſumma decem marcarum met ſecundus, pro maiori met ſeptimus.

Ibidem. Ciuitatum etiam. — Ibidem.

Ciuitates eidem iuri ſubiaceant, & exactores ſuos ſtatuant, atq; pro illis ſatisfaciant, citra exceptionem fori declinatoriam, & Priuilegiorum oppoſitionem.

Ibidem: Ad coercendam. — Ibidem.

Foralia à pecudibus, & rebus proprijs, non exigantur, iuxta Statutum Ioannis Alberti, non obſtante Statuto Anni 1523. de rebus mæchanicis, quod quò ad hunc articulũ tollitur.

Ibidem. Quia frequenter. — S. 4. 3. P. 429. HL. 275.

Damnum ſi quis ex tranſeuntibus, vel pecora agentibus dederit, illud Miniſterialis cum Nobilibus, vel ad

minus duo villani conſpiciant, & æſtiment, & damnum paſſus, illud iuxta eorum æſtimationem exigat; Vocatus verò propterea in Iudicium, iuramento euadat, modo teſtimonium eius rei habeat.

Sig. Crac. 1539. Quoniam. Literæ Vectigalium, per Commiſſarios inſpiciantur, & iuſtæ conſeruentur, iniuſtæ tollantur. P.424. HL.271. HP. 95.

Sig. Crac. 1543. Teloneatores literæ. Hoc autem intelligi debet, de literis ad Regis beneplacitum, vel ad vitam alicuius conceſsis, non verò de perpetuis. P.424. HL.272.

Lex annalis.

Sig. Crac. 1540. Omnes regnicolæ. Nouum Theloneum, non niſi à rebus extra Regnum elatis, vel actis debetur, non autem ab his, quæ intra Regnum venduntur vel mactantur. Tranſgreſſores tamen eius Telonei, rerum priuatione puniantur. P. 433. HL.276. HP. 97.

Sig. Crac. 1507. Ad ſupplicationẽ. Nobilitas Ruſsiæ, inſtar Nobilitatis Poloniæ, à Teloneis & foralibus libera ſit. S.7. P.432. HL. 276. HP. 695.

Aug. Pet. 1550. Poniewasz Stan Rycerſki. Teloneum nouum à bobus, extra Regnum actis, qui in Nobilium & Spiritualium domibus educantur, vel empti frumentis illorum ſaginantur, non exigatur, quod tamen iuramento factoris, qui boues agit probetur, inſtar mercium per aquam defluitantium. Idem de boario tributo, alias povvolovvczyznie cenſeri debet. P.433. HL.277. HP.271. C.2.

Aug. Petr. 1562. Cla Mostowe. Teloneorum abrogatio, & cognitio libertatum, tàm per Ciuitates, quàm per priuatas perſonas impetratarum, differtur ad proximum Conuentum & Reuiſionem literarum. C. 17.

Aug. Warſ. 1563. Cla. Telonea omnia poſt mortem Wladiſlai Iagelonis inſtituta abrogantur, vbi verò neceſſaria fuerint, Reuiſores Regni videant & ad Conuentum referant. HP. 96. C. 20.

Sig. Pet. 1538. Statuimus. Aug. Pet. 1565. Zeby Cel. Iudæi Zuppis, Teloneis, Arendis, non præficiantur, quod Palatini prohibeant in ſuis Palatinatibus, ſub pœna Centum marcarum per Inſtigatorem repetenda. S. 42. P.423. HL. 135. HP.378. C.53.

Aug. Petr. 1565. Cla mostowe. Cognitio de pontalibus, aggeralibus, Teloneis, nec non de eorum libertatibus, ad proximum Conuentum reijcitur. C. 53.

Aug. Petr. 1567. Cla. Hoc idem fit in Conuentu Anni 1567. ita tamen vt poſt deciſionem factam publicetur. C. 73.

Telo-

Digitized by Google

Aug. Lub. 1569. Naznáczamy.

HP. 58. C. 108.

Telonea, pontalia, aggeralia, poſt mortem Regis Wladiſlai inſtituta, Succamerarij, Vexilliferi & Tribuni, in ſuis diſtrictibus reuideant, & ad Conuentum referant.

Ibidem. Tákżetez.

Ibidem.

Reuiſores verò dabuntur ad videnda loca Teloneorū in Palatinatibus Wolyniæ, Podlachiæ, & Kiouiæ, & ad præſcribendum modum reparationis viarum.

Aug. Lub. 1569. Myto w Zupach.

HP. 118. C. 108.

Teloneum nouum in Zuppis Ruſsiæ conſtitutum abrogatur, ita vt ſi quis illud exigere præſumpſerit, Citatus vigore Statuti Anni 1538. ad quodcunq; Iudicium ſeu Officium, illud cum pœna ducentarum marcarum parti & Iudicio totidem reſtituere teneatur. Si verò quis exactorem intercedere audeat, pœna mille marcarum illico puniatur, poſſeſsionatus ad loci Capitaneum remittatur pro exequutione, contra impoſſeſsionatum procedatur vt iuris eſt, citra appellationes.

Steph. Crac. 1576 O Przyeżdze ná Clech.

C. 162.

Teloneatores à factoribus alia iuramenta non exigant, quam leges Regni volunt, & ſufficit, vt is, qui cum frumento defluitat, iuret illud eſſe proprium, non emptum. Qui verò boues agit, quod ſunt proprio frumento ſaginati. Idem de Sylueſtribus mercibus.

Steph. Warſ. 1578. O Clech.

C. 189.

Telonea omnia, tàm Aquatica quàm Terreſtria, poſt Statutum Caſimiri Tertij impetrata abrogantur, vbi verò noua propter reparationem locorum difficilium neceſſaria ſunt, ea Succamerarij, Tribuni, & Vexilliferi, ſub officiorum priuatione, præmiſſa quatuor ſeptimanis antea publicatione eodem anno reuideant, & ad Conuētum referant, Conſtitutio verò anni 1538. de extorſione Telonei ſancita, referri debet ad cuiuſcunq; ſtatus homines, & ad eos qui iuramentum contra præſcriptum Statuti Alexandrini Anni 1504. in Cameris exigunt, vel illud denuò præſtare cogunt, poſteaquam ſemel coram Officio præſtitum fuerit, ij omnes ad quodcunq; Officium Regni citati, Centum marcarum pœna mulctentur: In finitimo tamen Teloneo iuxta conſuetudinem veterem iuretur.

Steph. Warſ. 1581. Myta. Ad connotandas Inſtructiones exactionis Theloneorum, per Wolyniam, Podlachiam, Podoliam, & Pokuczie, dabuntur Reuiſores eodem anno, qui & Teloneum in Zuppis Rusſiæ videant. c. 212.

Ibidem. Cla od zboz Slacheckich. Iuratus ſemel coram officio Caſtrenſi famulus, ad iterationem iuramenti proprietatis frumenti, vel ad ſolutionem Telonei ne cogatur, ſub pœna centum marcarum, coram quouis Iudicio vel Officio exigenda, Notarius verò recognitiones iuramenti præſtiti ne det, ſi iuramentum factum non eſt, ſub pœna ducentarum marcarum, cuius medietas delatori cedit, altera fiſco, quo nomine poſt Curiam reſpondebit. c. 212.

Ibidem. Clo od Slachty. A bobus & equis, ad vſum domeſticum Nobilitatis Pruſsiæ emptis, Teloneum non exigatur, modo in Camera iuretur, quod non lucri gratia empti ſint, idem de reliquis pecudibus. c. 214.

Ibidem. Cla y myta. Nobilitas Ducatuum, Oſvviencimenſis & Zatorienſis, inſtar Nobilitatis Regni à Theloneis libera. Ibidem.

Ibidem. Rewidowanie Cel. Telonea per Officiales, iuxta priorem Conſtitutionẽ reuideantur, ſed nõ augeantur, aliâs iniuſta auctio, etiamſi literis Regijs approbata ſit, nullitati ſubiaceat, ſi qui legaliter impediti adeſſe non poterint, Rex alium Officialem Terreſtrem ſubſtituat. Omnes autem, qui Telonea habent, in ſecundis terminis Terreſtribus, poſt Comitia ſeſe manifeſtent, ſub amiſsione Telonei. c. 216.

Sig. Warſ. 1589. Reuidowanie. Eiuſdem Conſtitutionis exequutio, denuò Officialibus pro debito Officiorum demandatur. c. 19.

Steph. Warſ. 1581. Cla od Wolow. Boues tributarij, vel proprio frumento ſaginati, liberè abſq; Teloneo dimittantur, ſub pœna Centum marcarum, Nobiles verò, & eorum famuli, itidem Nobiles, à iuramento non arceantur. c. 221.

Sig. Crac. 1588. O Mytach. Frumenta & aliæ merces ſylueſtres, in fundo Nobilium hæreditario natæ, non autem coëmptæ, liberæ ſint ab omnibus quibuſcunq; Teloneis, & exactionibus, dum defluitant, præſtito ſiue per dominos, ſiue per factores iuramento, ſub pœna quingentarum marcarum iuxta priores Conſtitutiones exigenda. Quod verò mercatores attinet, c. 42.

Digitized by Google

tinet, debet Inſtigator omnes Teloneorum exactores, ſpecificè autem Tarnouienſem, Zegrzenſem, Rymarzeuienſem, Dybouienſem, pro iurium cognitione, ad Comitia vocare. Quod niſi ille fecerit, quilibet alius idem faciat. Notarij quoq; à quietationibus nihil exigant, ſub pœna inique exacti Telonei, coram Iudicio Tribunalis vel alio quocunq; exigenda.

Sig. Crac. 1588. Myt Podláſkich.

Telonea omnia, per Podlachiam abrogantur, in perpetuum; Ita vt ſi quis ea innouare vel impetrare, auſus aliquando fuerit, pœnam mille marcarum, peremptoriè in Iudicio Tribunalis, vel quocunq; alio luat; Mercatores tamen, more antiquo in Cameris Regijs Telonea ſoluant. A mercibus verò, à quibus in Regno Teloneum ſolutum non eſt, & in Podlachiam deferuntur, ibiq; remanent, Teloneum ſemel tantum ſoluatur. C. 54.

Telonea tamen ea quæ abrogata ſunt in ijſdem locis pro Rege & Regno exigantur ad triennium.

Sig. 3. Warſ. 1590. Cłá Podláſkie.

Conſtitutio Anni 1588. de abrogandis Teloneis Podlachiæ approbatur, ita vt poſt expirationem trium annorum ibidem ſpecificatorum, neq; Rex neq; Reſpub., neq; quiſquam priuatus in ijs commodum quærat, ſed neque Quarta vnquam ex illis petatur. C. 7.

Sig. Crac. 1588. Spraw mieyſkich.

Pro malè obtento proceſſu, in cauſis per Ciues in Iudicio Tribunalis Regni occaſione Teloneorum iniquè exactorum inſtitutis, non agatur, niſi coram Iudicio Tribunali, Citationes verò poſt Curiam contra Ciues editæ exequutionem non impediant. C. 67.

Sig. Warſ. 1589. Wolnoſć.

Teloneatores Lithuaniæ tàm Terreſtres quàm Aquatici, à frumentis & rebus Nobilitatis, vtriuſq; gentis, iuramento corã officio Caſtrẽſi quocũq;, vel in prima Camera Telonei prẹmiſſo, nihil exigant ſub pœna 100. ſexagenarum Lithuanicarũ, coram Tribunali, vel quocũq; alio officio, etiam poſt Curiam exigenda. Notarij quoq; Teloneorũ à quietationibus non amplius accipiant, quam duos groſſos. C. 38.

Sig. Warſ. 1589. Podwyżſzenie.

Teloneum pontale Ciuitatis Cracouienſis augetur, vt vnus groſſus, à ſingulis equis vectorum, à pecudibus verò maiorib⁹ medius groſſus ſoluatur. C. 42.

 Telo-

Digitized by Google

Sig. Warſ. 1589. Clo Krákowſkie. Teloneum perpetuum Cracouienſibus datur, ita vt omnes mercatores extranei, ab omnibus mercibus, iuxta æſtimationem, à qualibet marca dimidium groſſum ſoluant. c. 43.

Sig. Warſ. 1589. Clo Káżimier. Teloneum Caſimirienſe, ita augetur, vt vltra antiquum Teloneum, à ſingulis equis & pecudibus maioribus, dimidius groſſus exigatur. c. 43.

Sig. Warſ. 1589 Myto. Teloneum tàm Terreſtre, quam aquaticum, per Reginam Ciuitati Warſſouienſi ad certum tempus datum, eidem Ciuitati perpetuò approbatur, exceptis rebus Nobilium. Quod ſi antea Quarta Rauam ex eodem Teloneo dabatur, eam illi quoq; dare debent. c. 45.

Sig. 3. Warſ. 1590. Reuizia. Officiales Terræ Belzenſis, in reuidendis Teloneis Conſtitutioni Conuentus proximè præteriti ſatisfaciant, ante futura Comitia ſub pœnis ibidem expreſsis. c. 27.

Sig. 3. Warſ. 1596. O Cłech. Telonea vltra inſtructiones manu Regia ſubſcriptas non exigantur, Inſtructiones Regiæ in Cameris publicè affigantur. Qui in Camera principali Teloneum ſoluit, ad ſolutionem eius in alijs Cameris, producta quietatione non adigatur. Vltra Inſtructiones Telonea exigentes, coram quocunq; Iudicio & Officio peremptoriè reſpondeant, proceſſu impoſſeſsionatorum cōueniantur, & pœnas prioribus Conſtitutionibꝰ ſancitas luant. Teloneum aquaticum apud Novvodvvor, Fordan, Dybovv, Stavvek & Torunium, circa Contributionem laudatum, non niſi ad vnius anni decurſum, à die qua exigi cœpit exigatur. Pro impedimentis eiuſdem Telonei citati abſoluuntur. c. 8.

Sig. 3. Warſ. 1598. Moderatia. Telonea iuxta inſtructiones Regias Cracouiæ Anno 1596. Typis excuſas, & in Conuentu correctas exigantur. Inſtructiones denuò recudantur, & in Cameris in tabulis appendantur, ſub pœna Centum marcarum in Tribunali repetenda. c. 6.

Idem ibidem. Miáſto. Ciues Warſſouienſes, à ſolutione Teloneorum, tàm Terreſtrium quàm aquaticorum, liberi eſſe debent. c. 24.

Idem ibidem. Opráwá. Pro reparatione riparum, Ciuitati Caſimirienſi, certa penſio conceditur, à quolibet nauigio mercatorum per vnum florenum. c. 33.

Telone-

Idem ibidem. Pozwolenie.

Teloneum à Mercatoribus, pecuniam in Valachiam, Moldauiam & Turciam efferentibus, à ſingulis decem florenis groſsi ſex, ad decennium inſtituitur, pro extructione arcis Sniatynenſis. C. 36.

Idem ibidem. Pozwolenie.

Simile Teloneum inſtituitur, à mercatoribus pecuniam in Moſcouiam efferentibus pro extructione arcis Kaniovv. C. 36.

Idem ibidem. Budowánie.

Teloneum pontale Ciuibus Luceorienſibus in reparationem pontium conceditur. A quo Nobiles eorumq; ſubditi liberi eſſe debent. C. 37.

Sig. 3. Warſ. 1598. Oprá wá.

Teloneum pontale Sandecenſe inſtituitur. C. 37.

CAPVT SEXTVM.

De Moneta.

Caſ. Wiſ. 1368. Cum ſub vno.

MOneta per totum Regnum vna ſit, & bona. L. 32. P. 435. HL. 161. HP. 78.

Iag. ad Cerw. 1422. Inprimis. pollicemur. Idem in Iedl. 1433. Item promittimus. Aug. Petr. 1550. Thcoe ſie tez.

Rex monetam ſine conſenſu communi non cudat, & cudentes puniat. L. 48. C. 2 P. 435. HL. 161. HP. 78.

Caſ. Petr. 1447. De minuta.

Minuta pecunia, vbiq; recipiatur, alioquin Nobilis per Capitaneum pignoretur, Mercator mercibus priuetur, Kmetho turri inijciatur. L. 91. P. 436. HL. 163. HP. 79.

Falſorum verò nummorum, ſi duo groſsi in vna marca apud quempiam reperti fuerint, marcam perdat, ſi ſex, Capite puniatur, quod Capitanei exequantur ſub pœnis Regalibus.

Caſ. Pet. 1451. Ex literis vniuerſalibus.

Brachata pecunia, vbiq; recipiatur, quam ſi Spiritualis pro decima non receperit, decimã perdat, Nobilis prima vice, ſecunda & tertia decem, quarta triginta marcis mulcte- L. 91. P. 436. HL. 162. HP. 97.

mulctetur; Ciuitates eidem pœnæ ſubiaceant. Mercatores idipſum recuſantes, mercium amiſsioni ſint obnoxij, Cmethones fertone, Tabernatores media marca puniantur; Falſorum autem nummorum, ſi in vna marca duo groſsi reperti fuerint, marcam perdat, ſi ſex groſsi reperti fuerint, puniantur iuxta priores Concluſiones; quod Capitanei exequantur ſub pœnis Regalibus.

Alb. Petr. 1498. Item cum certiremus. — Aureus nummus triginta groſsis recipiatur, ſub pœna triginta aureorum. — L. 103. P. 438. HL. 12.

Alex. Rad. 1505. Cum ex auri. — Tandem groſsis triginta duobus æſtimatus eſt. — L. 118. P. 438. HL. 12.

Sig. Crac. 1527. Et quia moneta. — Moneta Svvidnicenſis proſcribitur, ita vt pœna quatuordecem marcarum puniantur, apud quos reperta fuerit, Capitanei hæc animaduertant. — S. 43. P. 439. HL. 153. HP. 82.

Ibidem. — De falſa moneta accuſatus, & confeſsione duorum Nobilium eiuſdem criminis reorum, & plexorum conuictus, capite mulctetur; ſi verò ignobiles fuerint, vel Nobiles quidem, ſed confeſsionem morte non confirmauerint, euadet accuſatus cum decē octo teſtibus quos Rex eliget ex quinquaginta quatuor per Regem præſentandis. Reſpondere autem hoc nomine debet coram Rege. — Ibidem.

Sig. Crac. 1539. Sed ex eo. — Ciuitates Pruſsiæ, monetam vel ſub ſignis antiquis cudant, vel omninò ab eo abſtineant. — P. 442. HL. 165. HP. 84.

Sig Crac. 1543. De moneta. — Moneta Ducis & Ciuitatum Pruſsiæ, ad iuſtum valorem deponatur & æſtimetur, ſine damno Reipub. — P. 442. HL. 165.

Aug. Pet. 1550. Oſelo monety. — Palatini cum Capitaneis & Monetarijs, videant ne Moneta efferatur. — P. 436. HL. 162. C. 5.

Aug. 1567. Moneta. — Moneta arbitrio eorum qui eius rei periti ſunt cudatur, Taleri verò non accipiantur, niſi prout literis Vniuerſalibus æſtimati fuerint. — C. 75.

Steph. Wars. 1578. Moneta. — Moneta tàm in Regno quàm in Ducatu Lithuaniæ cudatur, alia proſcribatur, alia taxetur ita vt id fiat ex re Reipublicæ. — C. 192.

Moneta

Digitized by Google

Sig. Crac. 1588. O Monecie.

Moneta Sileſica, Brandenburgica, Saxonica, & alia quæuis non æquiualens, in Regnum non inferatur, illata verò ante dimidium Anni expendatur, exceptis ſolidis Vngaricis, & groſsis quintuplicibus. Quod animaduertere debent Ciuitates, Gedanenſis, Elbingenſis, & aliæ quæ portus habent, ſub amiſsione monetæ, & pœna arbitraria, Moneta Lithuanica approbatur. C. 43.

Sig. 3. Marſ. 1598. O Mennicy.

Aurei Vngaricales boni non niſi groſsis quinquaginta octo, Taleri verò itidem boni, non niſi groſsis triginta ſex, accipiantur & tradantur, neq; valor eorum eleuetur ſub amiſsione pecuniæ & mercium per Capitaneos pro Theſauro Regio confiſcandarum. Aurei verò & Taleri ſuſpecti, tum & minutior pecunia, non niſi iuxta æſtimationem monetariorum, per Regem publicandam recipiantur, ſub eiſdem pœnis, quod itidem Capitanei ex delatione Theſaurariorum animaduertant, Moneta verò Regni cudatur, iuxta ordinationem Diui Stephani Regis, valore in Monetaria Ilkuſienſi antiquitûs vſitato, donec alia Ordinatio in Comitijs ſubſequatur. C. 7.

CAPVT SEPTIMVM.

De Contributionibus.

Ex Priuilegio Lod. Kaſi. 1374. Caſ. Nieß 1454. Item pollicemur.

INcolæ Regni ab omnibus datijs, laboribus, tributis, immunes ſint, duobus duntaxat groſsis, de ſingulis laneis, Regi in ſignum dominij ſolutis; Hoſtium tamen inſultus pro viribus ſuſtineant. L. 40. 93. P. 443. HL. 111. HP. 85.

Ex Priuilegio Iag. ad Czerw. 1422.

Quæ exactio groſsis Pragenſibus vel communi Moneta ſolui debet. L. 49. P. 443. HL. 111. HP. 85.

Ex Priuilegio Lag. in Iedl. 1433. — L. 51. P. 444. HL. 102. HP. 86.

Cmethones Nobilium omnes, à quibuſuis exactionibus & oneribus liberi ſint, duos groſſos tamen de ſingulis laneis ſoluant, Sculcetis, Molitoribus, Cauponibus, Hortulanis & ſeruis qui agros non colunt exceptis.

Si quæ villa hanc exactionem à feſto S. Martini, ad feſtum S. Nicolai non ſoluerit, vno boue pignoretur, quem niſi quatuordecima die liberauerit, duobus bobus mulctetur, citra ſpem reſtitutionis, Ciues in Ciuitatibus & Oppidis reſidentes, ab hac exactione liberi ſunt, Suburbani verò ſoluant.

Lag. in Iedl. 1433. Memoratus etiam. Caſ. in Korcz. 1451. Item volumus. Sig. Petr. 1511. Item ſtatuimus. — L. 51. 88. S. 19. P. 446. HL. 260. HP. 89.

Deſcriptionalia alias Spizne, in exigendis Contributionib⁹ non exigantur.

Caſ. Nieß. 1454. Item ſtatuimus. — L. 95. P. 446. HL. 260. HP. 89.

Alioquin exactor iniquus, impoſſeſsionatus, per Burgrabium aut Proconſulem areſtetur, donec exactum reſtituat, & pœnam trium marcarum iniuriam paſſo luat.

Caſ. Nieß. 1454. Item ſtatuimus. — L. 94. P. 446. HL. 180. HP. 88.

Pignorationes ſiue ex decreto Iudicij Terreſtris, ſiue pro exactione Regali, ita fiant, vt pignus quantitatē ſummæ debitæ, non excedat, pignoratores verò, pignorationibus priuatis abſtineant.

Alb. Petr. 1496. Item ſtatuimus. — L. 104. P. 445. HL. 102. HP. 87.

Fumalia, non de ſingulis domibus aut agris, ſed duntaxat de integris laneis poſſeſsionatis exigantur, & moneta mediorum groſſorum accipiatur.

Sig. Crac. 1507. Licet vniuerſi. — S. 6. P. 446. HL. 102. HP. 88.

Palatini, & Caſtellani, loco Palatinorum Caſtellanatus obtinentes, liberi ſunt à fumalibus, Dignitarijs tamen Maſouiæ, ita ſalaria ſoluantur, vt tempore Ducum ſoluebantur.

Sig. Crac. 1510. Ambiguitates. — S. 15. P. 445. HL. 102. HP. 88.

Fumalia, niſi expreſsè alicui inſcribantur, Regia ſunt.

Sig. Petr. 1511. Item grauaminib⁹ — S. 19.

Villæ Monaſteriorū, non ſecus fumalia ſoluant, quam villæ Nobilium.

Steph. Crac. 1576. O Pobymne. — C. 163.

Fumalia retenta ad Feſtum S. Margarethæ exoluantur.

Idem Warſ. 1581. O wybieraniu Poradl. — C. 214.

Nec niſi iuxta præſcriptum Statutorum, à Nobilibus exigantur.

Terræ

Digitized by Google

Iag. in Iedl. 1433 Item omnes. Terræ Cuiauienſis & Dobrzynenſis, poſt decem annorum decurſum, liberæ ſint à Tributo auenario. L. 52. P. 455. HL. 12. HP. 261.

Idem ibidem. Item pollicemur. Auenam ſola Ruſsia ad vitam Regis Iagelonis contribuat. Ibidem.

Sig. Petr. 1511. Item ſtatuimus. Agri, Horti, & Scultetiæ deſertæ Contributiones nõ ſoluant. Ex molendinis iuxta antiquas quietationes ſoluatur. Libertationem ex aliqua cauſa impetrantes, durante libertate, ad ſolutionem Contributionis (exceptis ducillis) non adigantur. S. 17. P. 949. HL. 63. HP. 89.

Sig. Petr. 1511. Item volentes. Iniqui exactores, coram Epiſcopo, Palatino, vel Caſtellano reſpondeant, & decretis illorum pareant. S. 17. P. 950. HL. 64. HP. 90.

Sig. Petr. 1511. Quia Nobiles. Nobilis, ſi pro vſu ſuo priuato, citra fraudem, Ceruiſiam in Ciuitate coquit, ducillum non ſoluat. S. 17. P. 949. HL. 38.

Alb. Petr. 1496. Item in exigen. Intra tempus libertatis, ab annuis cenſibus conceſſæ, contributiones non exigantur. L. 104. P. 445. HL. 63. HP. 88.

Sig. Crac. 1532. Proſpicientes. Contributiones dominus à ſubditis exigat, & exactori deferat, quietationes verò vtrinq; dentur. S. b 2. P. 950. HL. 63. HP. 94.

Aug. Warſ. 1563 Niewydánie Poborow. Pro Contributione non ſoluta, reus deferatur Capitaneo, qui exequutionem faciat citra appellationem. HP. 94. C. 22.

Aug. Lub. 1566. Poborce. Exactores rationem in Conuentu faciant, defectus ex ſuo impleant. Rex quoq; de accepta Contributione rationem reddat, & quod vltra ſummam Quingentorum millium, illi à Repub. conceſſam, nihil accepit oſtendat. C. 70.

Aug. Petr. 1567. Annaty. Annatæ in Regno maneant pro defenſa Reipub. C. 75.

Steph. Crac. 1576. Oſcbliwie to wárutemy. Contributiones & Telonea, non niſi in Conuentu inſtituantur, Monopolia non admittantur. C. 161. 149.

Sig. Crac. 1588. Libertátia. Capitaneus Wſchovvenſis probet in futuro Conuentu, ſe certas penſiones & Stationes à Nobilitate illius diſtrictus iure exigere, id ſi probauerit, ipſe tantùm, non verò ſucceſſores, in eorum vſu conſeruetur, ſi non probauerit, Nobilitas illa ex nunc ab ijs omnibus liberatur. C. 49.

Sig. Crac. 1588. Poprawá. In reparationem Ciuitatis Poſnanienſis, Contributio ducillorum ad decennium conceditur, non obſtante Co-

tributione Regni, eam verò reparationem Generalis Maioris Poloniæ, Caſtellanus & Succamerarius Poſnanienſis, reuideant, rationes ad Feſtum S. Martini audiant, & ea ad Conuentus particulares referant.

Sig. Warſ. 1589. Odpuſzczenie — Contributio Szos Ciuitati Cracouienſi, ad quatuor exactiones condonatur. c. 41.

Sig. Warſ. 1589. Sroda. — Ciuitati Sredenſi Cōtributiones quatuor exactionum remittuntur. c. 45.

Sig Warſ. 1589. Odpuſzczenie. — Contributio quoq; ducillaris duarum exactionum, in reparationem Ciuitatis Cracouienſis conceditur, ſaluis iuribus Braxatorum Cracouienſium, de quibus cognitio in Comitijs poſt determinationē vtriuſq; exactionis futura eſt. c. 41.

Sig. Warſ. 1589. Odpuſzczenie. — Ciuitati Caſimirienſi Contributio Szos ad quatuor exactiones remittitur, Contributio verò ducillaris, eius anni in reparationem eiuſdem Ciuitatis conceditur. c. 43.

Sig. Warſ. 1589. Szop. — Ciuitati Clepardienſi itidem Cōtributio quatuor exactionum remittitur, Contributio verò ducillaris eius anni in vſus Ciuitatis donatur. c. 44.

Sig. Warſ. 1596. O obronie. — Contributio in ijs Palatinatibus qui eam anno ſuperiore non extradiderint decernitur; tum & Contributio Capitalis Iudæis imponitur, idq; pro defenſa finium Regni & militię. c. 4.

Sig. 3. Warſ. 1598. Skarbnie. — Contributio in Conuentu Anni Milleſimi Quingenteſimi Nonageſimi Octaui laudata, ita diſtribui debet. Primum Regi pro viatico Suetico trecenta millia florenorū numerari debent. Deinde ex eadem Contributione, & retenta Palatinatuum Poſnanienſis & Caliſsienſis, Clenodia Regis, in Centum quinquaginta quatuor millibus florenorum pro ſtipendijs militaribus oppignorata redimātur. Reliquum conuerti debet in redemptionem bonorum Regalium, in ſumma quingentorum millium florenorum obligatorum. Quam pecuniam Theſaurarius nō in alium vſum, quam in eum aſſeruare debet, ſub pœna cōfiſcationis bonorum, in Comitijs proximis, ex inſtantia Nunciorum Terreſtrium decernenda. Exemptio verò ita fieri debet. Poſſeſſores omnes in futuris Comitijs c. 5.

cum

cum literis & Priuilegijs ſuis compareant, ſexta die ab incœptione Conuentus, ſub pœna in Conſtitutione Anni Milleſimi, Quingenteſimi, Sexageſimi, Septimi deſcripta. Rex verò, abſolutis Senatorum votis, primo loco cum Nunciorũ Terreſtrium deputatis, inſtar Quartæ eas cauſas audiat. Ex bonis redemptis, medietas quinq; partium prouentuum Rauam conferatur, in ærarium, ſub eiſdem cautionibus ſicut Quarta ſoluitur, alia medietas ad poſſeſſores modernos ad vitam cuiuſq; pertineat. Poſt eorum deceſſum Rex eis diſponet. Diſpenſatio eius pecuniæ & ærarij fieri debet autoritate Conuentus, cum conſenſu Ordinum.

Sig. 3. Warſ. 1598. Zaznáczenie. Debitum Myſkovvskim ſoluatur ex prima Palatinat[9] Cracouienſis Cõtributione ad quietationem eorum propriam. Alioquin exactor ad Tribunal inter cauſas Officij reſpondeat, & pœnam Centum Marcarum luat parti & Iudicio. C. 23.

Sig. 3. Warſ. 1598. Aſſecuratio. Solutio mille Quingentorum florenorum in milites erogatorum Floriano Gomolinski ex Contributione Palatinatus Siradienſis promittitur. C. 40.

Contributiones laudatæ ſub Sigiſmundo Primo.

Bidgoſtiæ Anno 1520. Capitaliss. P. 956. HL. 64.
Cracouiæ Anno 1527.

Sub Sigiſmundo Auguſto.

Warſſouiæ Anno 1564. C. 36.
Petricouiæ Anno 1565. C. 64.
Petricouiæ Anno 1567. C. 78.
Lublini Anno 1569. C. 113.

Digitized by Google

Sub Interregno.

Varſſouiæ Anno 1573. C. 122.
Andreouiæ Anno 1576. C. 137.

Sub Stephano.

Ad Gedanum Anno 1577. C. 177.
Leopoli Anno 1578. C. 194.
Warſſouiæ Anno 1580. C. 202.
Ibidem Anno 1581.

Sub Sigiſmundo Tertio.

Cracouiæ Anno 1588.
Warſſouiæ Anno 1589.
Ibidem Anno 1590. Turcica.
Ibidem Anno 1591.
Ibidem Anno 1593.
Cracouiæ Anno 1595.
Warſſouiæ Anno 1598.

CAPVT OCTAVVM.

De fundorum Nobilium libertate.

Kaſ. Wiſ. 1368. *Franciſcus.* MOlendinator multorum fratrum, ſeu dominorum, communis, omnibus ſeſe iuſtificet. L. 21. P. 335. HL. 160. HP. 344.

Ex Priuilegio *Lod. Kaſ.* 1374. Nobiles eorumq; ſubditi, liberi ſunt ab omnibus tributis, & oneribus, duobus groſsis de ſingulis laneis relictis. L. 40. P. 454. HL. 101. HP. 260.

Rex

Iag. ad Czerw. 1422. Item vt gratia. Idem in Iedl. 1433. Nulli autem. Kaſ. Nieſ. 1454. In primis igitur.

Rex neminem captiuet, nec cuiquam bona recipiat, niſi iure victo. L. 48. 52. 91. P. 270. HL. 168. 193. HP. 240.

Ex Priuilegio Lod. Kaſ. 1374. Iag. in Iedl. 1433. Item pollicemur.

Stationes nullas Rex apud Nobiles faciet. L. 41. 51. P. 455. HL. 261. HP. 261.

Alb. Pet. 1496. Vt plerumq;.

Nobiles eorumq; ſubditi, liberi ſint ab omnibus Teloneis, & foralibus, liberèq; Ceruiſiam alioſq; liquores, vndecunq; adducant, propinent, braxent, & conficiant. L. 104. P. 460. HL. 38. HP. 263.

Alex. Rad. 1505. Terrigenis.

Etiam Bidgoſtiæ, Nobilitas frumenta liberè vendat, neq; ab oppidanis impediatur, ſub pœna quatuordecem marcarum iuxta literas Regias, per Capitaneum exigēda. L. 119. P. 324. HL. 100. HP. 262.

Conſ. Crac. 1505. Item in tabernam.

In molendinum & tabernam, intromiſsio ne detur, niſi alia bona deſint. L. 112. P. 335. HL. 160. HP. 344.

Sig. Crac. 1510. Sæpenumero.

Sculteti & molendinatores, Sculterias & molendina non alienent, ſine dominorum ſuorum conſenſu, ſub amiſsione ſummæ pro qua oppignorauerint. S. 15. P. 334. HL. 160. HP. 342.

Sig. Petr. 1511. Quia Nobilitas.

Nobilis in Ciuitate, pro vſu duntaxat proprio Ceruiſiam coquens, ducilla non ſoluat, modo dolus abſit. S. 17. P. 460. HL. 38. HP. 271.

Aug. Lub. 1569. Sláchtá Bráczl.

Nobilitas Braczlauienſis, eorumq; ſubditi mel liberè vendant cui volunt, neq; cogantur ad vendendum illud Iudæis. C. 109.

Idem. Item quia.

Bona ſua ſterilibus alienare integrum ſit. S. 18.

Sig. Crac. 1532. Suadente.

Neq; Capitanei, neq; Ciuitatum Officiales, prohibeant, quo minus Nobiles liberè frumenta ſua etiam externis vendant, vel extra Regni fines vehant, niſi vſus Reipub. aliud ſuaſerit. S. 44. P. 324. HL. 100.

Sig. Petr. 1532. Querela. Idem ibidem. 1538. Ad literas.

Literas ſuper bona hæreditaria, coram Capitaneo producere nemo tenetur, niſi omninò appareat, bona illa eſſe Regalia, cauſa tamen perplexa per Regem in Conuentu decidatur. S. b 2. b 4. P. 384. HL. 151. HP. 69.

Sig. Crac. 1540. Grauiter.

Gedanenſes doceant Priuilegijs quod Nobilitas illis frumenta ſua vendere teneatur. P. 458. HL. 100.

Sig. Crac. 1540. Terrarum Podoliæ.

Stationes militum, in bonis Nobilium, fiant ex arbitrio Capitanei generalis Exercituum. Ex ipſis Originalibus.

De qui-

Digitized by Google

De quibus Stationibus habes plura infra Parte Quinta.

Steph. Warſ. 1576. Aby wßy pŕowość. Nobilitas, omnes vtilitates ex fundis ſuis liberè recipiat, etiam mineras quærat & fodiat. C. 148. 160.

Ibidem. Także. Bona hæreditaria pro feudalibus non cenſeantur, niſi expreſsè cautum ſit, ea in feudum collata fuiſſe, quam in rem allegationes Iuris externi non admittantur. De quo plura ſupra Cap. 1. C. ibidem.

CAPVT NONVM.

De Patria poteſtate.

Caſ. Wiſ. 1368. Ex communi. PVeri matre orbati, bona materna à patre ne repetant, antequam ad ſecunda vota tranſeat, niſi ſubſtantiam dilapidet. L. 26. P. 467. HL. 154. HP. 285

Iag. Crac. 1423. In quadam. Sed etiamſi nubat, niſi ſit prodigus, bonis maternis puerorum donec vixerit vtatur, eo duntaxat pueris aſsignato, quod dotis nomine ad eum cum matre illorum peruenit. L. 43. P. 467. HL. 154. HP. 286.

Iag. Crac. 1423. Declarantes. Diuiſio per patrem inter liberos duplicis Coniugij facta, rata ſit. L. 43. P. 476. HL. 83. HP. 278.

CAPVT DECIMVM.

De Teſtamentis.

Sig. Crac. 1510. Pietatem ſanctā. TEſtamenta non de immobilibus, tàm hæreditarijs quàm obligatorijs, ſed duntaxat de mobilibus condantur; Bona tamen Regalia Regi teſtamento legari poſſunt. S. 11. P. 463. HL. 283. HP. 290.

Alioquin

Digitized by Google

Sig. Crac. 1519. Teſtamentum. Alioquin Teſtamenta contra hoc Statutum facta, nulla ſunt, etiamſi confirmata fuerint. S. 23. P. 463. HL. 283. HP. 290.

Sig. Crac. 1543. Rozinice ſadu. Cauſæ Teſtamentorum, coram Rege aut quocunq; officio, vel Iudicio Sæculari conditorum, ad Sæculare Iudicium pertinent, niſi quid ad pias cauſas legatum eſt, legari tamen bona Terreſtria non debent. P. 463. HL. 283. HP. 156.

Coram Notario verò publicè, vel coram teſtibus cõdita, vel manu ſcripta (quod ſolis Nobilibus integrum eſſe debet) mixti fori ſunt.

Lex annalis.

Sig. Warſ. 1585. Ordinatio. Illuſtri & Magnifico Ioanni Zamoſcio Regni Cancellario, propter egregia ipſius in Rempub. merita, permittitur, & lege in æternum non abroganda cauetur, vt liberè iuxta voluntatem ſuam, de bonis ſuis mobilibus & immobilibus Teſtamentum condere & hæredem ſcribere poſsit; Quæ Ordinatio perpetuis temporibus valebit, nulla præſcriptione obſtante, etiamſi poſſeſsionis traditio ſubſequuta non ſit, ita vt bona in ea ſpecificata, tàm in toto quàm in parte, per hæredes non alienentur, neq; debitis & reformationibus oneretur, Iuriſdictione Terreſtri in alijs rebus ſalua. Eam verò ad Acta Tribunalis Regni Lublini referat, facultate immutandi & corrigendi, quoad vixerit eidem reſeruata. C. 33.

Sig. Warſ. 1589. Confirmatio. Ordinatio inter Nicolaum, Chriſtopherum, Albertũ & Staniſlaum Radzivvilones, Duces in Olika & Nieſvvieſ, de ſucceſsione certorum bonorum Paternorum, videlicet Olika, Nieſvvieſ, Kleczk, Mir, Grodek, Davvidovvski, & aliorum ad hæredes tantùm ex parte gladij, remotis filiabus, pertinente, facta, & per Regem Stephanum approbata, authoritate Conuentus approbatur perpetuò. C. 35.

Sig. Warſ. 1590. Approbatio. Ordinatio Illuſtris & Magnifici Ioannis Zamoyski Cancellarij Regni de bonis ſuis hæreditarijs ex lege publica coram Iudicio Tribunalis Regni facta, approbatur, cum facultate mutandi & corrigendi. C. 17.

Digitized by Google

CAPVT XI.

De pupillis & tutoribus.

Caſ. Wiſ. 1368. Infantibus.

MInorennes vbi annos attigerint, pro iniurijs agant, præſcriptione non obſtante, quę tamen ab annis diſcretionis incipiat. L. 24. P. 473. HL. 159. HP. 288.

Caſ. Wis. 1368. Si impuberes.

Pupilli, ſicut reſpondere ante legittimā ætatem non tenentur, ita quoq; præſcriptione ſub tempore orphanitatis illorum quæſita, ſeſe tutari non poſſunt. L. 31. P. 470. HL. 159. HP. 286.

Idem ibidem. Cum pater.

Tutor bona pupillorum, neq; vendat, neq; alienet, neq; limitet. L. 33. P. 471. HL. 285. HP. 287.

Minorennibus autem citatis, annos Iudex computet, qui tamen in tribus caſibus reſpondeant. Primum in cauſa exemptionis bonorum patri obligatorum. Secundo ſi quis pro patre illorum fideiuſsit, & viuente illo hoc nomine in Iudicium tractus eſt. Tertio ſi pater viuens pro aliqua hæreditate impetitus fuit.

Caſ. Wiſl. 1368. Multoties.

Tutor non niſi de cenſibus & iumentis rationem reddat. L. 33. P. 474. HL. 285. HP. 289.

Abrogata eſt hæc lex Conſtitutione 1565. vt infra.

Iag. Crac. 1423. Orphanitati.

Pupilli maſculi ante quindecimum, fœminæ ante duodecimum annum in Iudicio ne reſpondeant, ſed cum matre tutori à Patre dato ſubſint, quem neq; conſanguinei, à tutela remouere poterint. L. 43. P. 470. HL. 159. HP. 286.

Idem ibidem. Aſtutiæ.

Virginem nubilem, ſi tutor elocare neglexerit, ipſa poterit virum eligere, cum amicorum conſenſu, etiam contra voluntatem tutorum, quibus lex de raptis Virginibus ſancita obeſſe non debet. L. 43. P. 474. HL. 291. HP. 276.

Conſ. Crac. 1505. Item cum.

Pro Patre euictionem promittente pueri teneantur, ad annos non prouocando. L. 120. P. 471. HL. 159. HP. 288.

Pupilli

Ibidem. Item quemadmodum. Pupilli, quamuis bona ſua poſt annum quintum decimum, à tutoribus vendicare poſſunt, alienare tamen ea, abſque amicorum conſenſu, ante vigeſimum quartum annum non poſſunt. L. 120. P. 473. HL. 285. HP. 289.

Aug. Petr. 1565. O opiekunach. Tutores non tantùm de cenſibus & iumentis, ſed etiã de omnibus bonis mobilibus & prouentibus, rationem etiam coram Iudicio Terreſtri faciant. HP. 289. C. 54.

Sig. Crac. 1543. Ji ieſt ſprawá. Officium Caſtrenſe, pupillis ius dicat, actione violentę expulſionis, ſi bona illorum alienârunt tutores. P. 545. HL. 222.

Lex annalis.

Sig. Crac. 1588. De minorennib⁹. Minorennes, qui iuris alicuius prætextu, bona iureuicti poſsident, in cauſa complicitatis & potioritatis iuris prouocare ad annos diſcretionis non poſſunt. Quod ſi proceſſus obtentus eſt contra ipſos minorennes, cum ſpecificatione tutoris, non autem ex actione parenti viuo inſtituta, eo caſu non minorennibus, ſed ipſi tutori, ignorantiæ proceſſus probatio incumbit. Quod niſi fecerit, debet cauſa ſuper minorennibus eorumq; bonis obtineri, & exequutioni tradi, ſaluo beneficio per ignorantiam euadendi, & pro malè obtento agendi, minorennibus reſeruato cum adoleuerint. C. 36.

Si vero tutor pupillorum nomine ſucceſsioni renunciet, & ſuſpenſione ad annos impetrata, nihilominus per ſe vel per ſubmiſſas perſonas intromiſsionem in bona impediat, eo caſu is qui impedit, complicitatis nomine, poteſt in Iudicium Caſtrenſe vocari.

Si Pater debitum contraxit, & ſuper bonis aſſecurauit, quod vel ex præſenti pecunia, vel ex prouentibus exolui non poſsit, vadia autem nondum lucrata ſint, poteſt Tutor ante litem, bona minorennium in ſumma inſcripta dimittere Idem faciet ſi in quocunq; iuris gradu, lis patri inchoata ſtetiſſet. Quod ſanè intelligendum eſt, de ijs bonis, quæ in minorennium vel Tutorum poſſeſsione ſunt.

Digitized by Google

CAPVT XII.

De diuiſione inter Fratres & familia herciſcunda.

Caſ. Wiſ. 1368. Quamuis negotia.

FRater diuiſus nominatim, indiuiſi generaliter citentur, quod ſi diuiſus cauſam perdit, reliqui ſua minorennitate reſtitutionẽ petere non poſſunt, niſi pro ſuo intereſſe, ſi verò ſint indiuiſi, & generaliter omnes ad illa bona aliquod ius ſe habere prætendentes citantur, cauſaq; cadunt, nullus illorum rem iudicatam infringere poteſt. L. 19. P. 476. HL. 98. HP. 290.

Idem ibidem. Falco pro hæreditate.

Seniore fratre propter præſcriptionem cauſam perdẽte, minorem eam ne reuocet. L. 20. P. 477. HL. 99. HP. 293.

Idem ibidem. Cum omnis diſſenſionis.

Diuiſio inter fratres, per amicos etiam abſq; Iudicij authoritate facta, trium annorum & totidem menſium ſilentio ratificatur, niſi quid iure præſcriptionẽ impediat. L. 30. P. 475. HL. 80. HP. 292.

Iag. Crac. 1423. Declarantes.

Filij prioris matrimonij, filias ſecundi matrimonij elocent dotentq; , bonis tamen maternis ſaluis, Diuiſio verò per patrem inter liberos, ex duabus vxoribus ſuſceptos facta, rata ſit. L. 43. P. 476. HL. 83. HP. 278.

Caſ. Petr. 1447. Inprimis.

Frater Senior bona fratrum minorennium, ne alienet, debita inſcripta ex bonis paternis communibus, ad proportionem debiti, cum amicorum conſilio venditis, minutiora verò debita ex cenſibus exoluat, reliquum cum fratribus æqualiter diuidat, quidquid contra hoc Statutũ factum fuerit irritum eſto. L. 89. P. 472. HL. 58. HP. 290.

Conſ. Crac. 1505 Primo cum.

Actio diuiſionis Caſtrenſis eſt. L. 121. P. 230. HL. 220. HP. 210.

Steph. Warſ. 1578. De illegitima prole.

Illegittima proles etiam ſubſecuto matrimonio non ſuccedit, nec vnquam legittimatur. C. 189.

CAPVT

CAPVT XIII.

De Statu mulierum & iure dotali.

Ceſ. Wkl. 1368. Item Statuimus. VIrgo dote coram amicis aſsignata contenta ſit, bona hæreditaria illi coram Rege aſsignentur, per fratres germanos dotetur, ſi fratres nulli ſint germani, tunc hæreditas filiabus debetur, quam patrueles ſi volunt, præmiſſa taxatione poſſunt redimere, pecuniam tamen infra annum, à die taxationis ſoluant, alioquin perpetuò ſileant. L. 29. P. 485. HL. 83. HP. 276.

Idem ibidem. Statuimus. Virgo à patre dotata, nihil petat à fratribus, Filia Palatini cui dos per patrem data non eſt, ſi poſſeſsiones ſint amplæ Centum marcarum dote ſit contenta, ſin paucæ taxentur bona. Filia verò Nobilis quadraginta marcarũ dotem habeat, poſſeſsionibus multis extantibus; ſi poſſeſsiones fuerint paucæ, taxentur bona, ſi fratres germani non ſint, neq; vterini, neq; patrueles, quilibet eiuſdem ſtirpis, poteſt dote data virgini, hæreditatem retinere. Bona verò ſororis paterna fratres poſsideant donec elocetur, dote autem accepta nullam ſucceſsionem fraternam expectet. L. 33. P. 486. HL. 83. HP. 276.

Sig. Crac. 1588. O poſadzeniu. Hæc lex ita poſtea correcta eſt, vt dotem ſorori per patrem indotatæ, aſsignent fratres, infrà vnum annum poſt mortem paternam, ex conſilio duorum ex linea paterna, duorum ex materna coniunctorum, quam dotem infra vnum annum, poſt deſponſationem, eidem reddant, vel ſortem bonorum, dotis nomine in poſſeſsionem dent, Fratres verò honeſtam educationem ſororib⁹ dent. De quibus omnibus coram officio Capitaneali iure agi poteſt. C. 19.

Sig. Crac. 1588. Na dobrach. Bona dotis nomine obligata, vel ex perlucris in poſſeſſionem accepta, itidem & ea, quæ in vim reemptionis inſcripta ſunt, pro hæreditate ne vſurpentur, præſcriptione etiam longiſsimi temporis interueniente, ſed ſemper redemptioni obnoxia ſunto. C. 30.

Iag. Crac. 1423. Declarantes. Filij prioris Vxoris mortuo patre, filias ſecundæ Vxoris maritent, & dotent ſaluis bonis maternis. Pueris verò prioris vxoris à patre diuiſis, & portionem ſuam tenẽtibus, portio ſecundæ vxoris pueris integra debetur. L. 43. P. 487. HL. 154. HP. 278

Iag. Crac. 1423. Vt etiam dubijs. Filia, vbi fratres germanos non habet, ipſa hæreditat, non obſtante pacto, inter maritum & eius Tutorem de non petenda hæreditate facto. L. 43. P. 486. HL. 95. HP. 278.

Iag. Crac. 1423. Aſtutia. Virginem nubilem, ſi Tutor elocare negligit, poteſt ipſa cum ſcitu Conſanguineorum nubere. L. 93. P. 474. HL. 291. HP. 276

Caſ. Wiſ. 1368. Statuimus. Fuga & crimina mariti, dotalitium vxoris non viciant. L. 35. P. 489. HL. 81. HP. 281.

Alex Rad. 1505. Dotium ſolutionem. Vxor ſi prius moriatur, maritus de dote & reformatione ſucceſſoribus reſpondeat, ſi verò vir prius moriatur, vxore in poſſeſsione bonorum reformatorũ relicta, eadem poſſeſsio debetur ſucceſſoribus, abſq; iuris ſtrepitu per Capitaneum danda. L. 119. P. 492. HL. 82. HP. 282

Conſ. Crac. 1505 Item vxor. Vxor viro abſq; amicorum conſenſu, nihil inſcribat, alioquin inſcriptio nulla. L. 121. P. 488. HL. 306. HP. 278

Conſ. Crac. 1505. Item dum aliquis. Indotatis vxoribus Triginta marcæ ſoluantur, vel poſſeſsio aſsignetur, quæ trium marcarum prouentũ habeat. L. 121. P. 491. HL. 81. HP. 280.

Sig. Pet. 1523. Si vero quis. Perlucris ſuper viro obtentis, non ſubeſt vxoris dotalitium, ſed ipſe pro Golotha cenſebitur. S. 38. P. 490. HL. 82. HP. 280.

Sig Pet. 1523. Et ſi venditor. Crac. 1543. Si verò h. Si maritus alienat bona, doti & dotalitio vxoris obnoxia, id faciat cum conſenſu vxoris, & duorum de paterna linea amicorum ipſius. S. 44. P. 489. HL. 306. HP. 279.

Sig. Petr. 1523. Forma inſcript. Aduitalitium tamen vſum bonorum inſcribere non prohibetur vxor. S. 47. P. 488. HL. 321. HP. 279.

Caſ. Wiſl. 1368. Statuimus. Vidua dotata, donationem, dotem, & clenodia, veſteſq; tollat, cui decedenti, pueri in ijs ſuccedant. Quod ſi ad ſecunda vota tranſeat, bona paterna pueris relinquat, cum ſorte eos concernente. L. 29. P. 491. HL. 287. HP. 281.

Vidua

Digitized by Google

Iag. Crac. 1423. Ad abolen. Vidua dote & dotalitio ſit contenta, alia verò bona pueris dimittat. L. 42. P. 491. HL. 287. HP. 28.

Idem ibidem. Licet etiam. Vidua mortuo marito, paraſernalibus duntaxat ſit cōtenta, theſauris, pecunijs, argento, equis, armis, equireis ad pueros deuoluendis, pecora tamen & alia quæ doti & dotalitio obnoxia fuerint, vnà cum equis quibus vehebatur, retineat, veſtes verò & equos minoris precij, id eſt trium marcarum, cum pueris diuidat. Ibidem. P. 492.

Sig. Pet. 1523. Cum primum mulier. Vidua ſecundò nubens, ad Terminos Terreſtres vel poſitionem actorum citata compareat, dotem tollat; bonis cedat, fideiuſſores de dotalitio, hæredibus mariti poſt mortem ſuam reſtituendo det, primus tamen terminus non ſit peremptorius. Quod ſi neq; in ſecundo termino compareat, Iudex pecunia in Cancellaria relicta, poſſeſſionem redemptori aſsignet, donec illa eundem adcitet, & præſente illo fideiuſſorem det. S. 37. P. 493. HL. 82. HP. 383.

Sig. Crac. 1588. O Sieſtrach. Sorores & amitæ indotatæ, quæ maritis nupſerunt, ex ijs bonis, quæ fratres vel nepotes debitis onerauerunt, per Creditores, iuxta Cōſtitutionem eiuſdem anni dotari debent, qua in re Creditor ad Euictorem non prouocet, ſed illi ſaluum ius contra Euictorem reſeruabitur. Iis autem quæ non nupſerunt, infra anni decurſum poſt elocationē dotem dent Creditores, inſcriptis dotibus ſaluis. C. 37.

Virgo antequam nubat prouideri debet ex ſorte eius, quam prouiſionem quiuis poſſeſſor non deneget aſsignata illi manſione competenti, licebit illi tamen vbi voluerit, ex amicorum conſilio manere, prouiſione ſalua.

Domina dotalitialis, quæ in bonis iureuictis priorem habet reformationē, quā ius Creditorum, in poſſeſsione reformatorum bonorum conſeruetur, ea verò ſi moriatur, hæredes dotalitij exemptioni Creditoris ſubiacebūt. Idem fiet, ſi poſt mariti mortem, ad ſecundas nuptias cōuolauerit, contradote cautione aſſecurata.

De præſcriptione mulierum habes infra Parte eadem Cap. 17.

De raptoribus quoq; earum habes Parte Quarta Cap. Tertio.

Digitized by Google

CAPVT XIIII.

De Contractibus & obligationibus.

Caſ. Wiſl. 1368. Cum omnes.

Ciratus pro hereditate aut pecunia obligata, ſi in termino peremptorio non comparuerit Actor lucratur pecuniam aut hæreditatem, pecunia reo reſtituta.

L. 8. P. 513. HL. 92. HP. 522.

Caſ. Wiſl. 1368. Finem litibus.

Mercatores ſi quid Nobilibus citra literalem obligationem mutuò dant, probent idipſum per teſtes, alioquin negans citatus per iuramentum euadat.

L. 16. P. 370. HL. 166. HP. 308.

Sig. Crac. 1540. Statutum de regeſtris.

Mercatores debita in Regeſtris connotent, atq; à Nobilibus ante triennium repetant, alioquin reum iure communi conueniant.

P. 310. HL. 156. HP. 309.

Caſ. Wiſl. 1368. Conradus à Dominico.

In bonorum venditione, etiam conſanguinei teſtimonium dicunt, plerumq; enim compoſitores, ex ſanguine ſunt.

L. 18. P. 501. HL. 187. HP. 513.

Caſ. Wiſl. 1368. Franciſcus vendidit.

Venditor villæ, etiamſi maiorem precij partem non percepit, reuocare tamen venditionis contractum, poſt tres annos & tres menſes, non poteſt.

L. 19. P. 501. HL. 188. HP. 513.

Caſ. Wiſl. 1368. Franciſcus Gregorio.

Frumentum mutuatum intra quatuor annos repetatur.

L. 19. P. 505. HL. 101. HP. 526.

Idem ibidem. Nicolaus depoſuit.

Equus in vſum alicuius accomodatus, læſuſq; per cōmodantem duabus ſeptimanis ſine vllo labore ſeruetur, & niſi conualuerit, accommodans cum commodatore rem componat.

L. 21. P. 505. HL. 90. HP. 540.

Idem ibidem. De cætero ſtatuimus.

Emptor hæreditatis contra propinquos & creditores triennio & tribus menſibus præſcribit.

L. 33. P. 501. HL. 188. HP. 513.

Idem ibidem. Cum ob graue.

Debitori ſolutio in decem octo ſeptimanis iniungatur.

L. 37. P. 518. HL. 71. HP. 525.

Bona

Digitized by Google

Idem ibidem. Franciſcus. Iag. Crac. 1423. Quamuis præſcriptio. — L. 18. 44. P. 512. HL. 173. 189. HP. 521.

Bona obligata, infra triginta annos redimi poſſunt, modo obligatio quolibet quinquennio vel decennio innouetur.

Idem ibidem. Ad precludendũ. — L. 44. P. 513. HL. 183. HP. 522.

Hæres pro obligatorio impetitus, ad probationem hæreditatis & poſſeſsionis admittatur, vbi litteris nihil probatur contrariũ, vel vbi vtriuſq; partis iura dubia ſunt.

Idem ibidem. Ex Conſuetudine. — L. 44. P. 500. HL. 287. HP. 512.

Venditor hæreditatis, vocatis vicinis, limites emptori oſtendat, eumq; tribus annis totidemq; menſibus tueatur, quo tempore elapſo, emptor impetitus, ad probationem admittitur cum teſtibus, & præſcriptione iuuabitur.

Alb. Petr. 1496. Eandem autoritatem. — L. 98. P. 512. HL. 92. HP. 523.

Redemptionẽ bonorum obligatorum Notarius cum Camerarijs Iudicat, primo termino peremptorio, pecuniamq; non obſtante renitentia citati, ad ſe recipiat & parti redimenti poſſeſsionem adiudicet.

Sig. Crac. 1588. O wykupnie. — C. 29.

Appellationes quę in cauſis redemptionis bonorũ obligatorũ interueniunt non expectato proprio Palatinatu, inter cauſas officij in Iudicijs Tribunalis decidantur, ijs verò, quæ ſub tempore Tribunalis interponuntur, terminus ſex ſeptimanarum præfigatur.

Sig. Crac. 1588. Na dobrach. — C. 30.

Bona dotis nomine obligata vel ex decreto Iudicij in poſſeſsionem data, itidem & ea, quæ in vim redemptionis inſcripta ſunt, pro hæreditate ne vſurpentur, præſcriptione etiam longiſsimi temporis interueniente, ſed ſemper redemptioni obnoxia ſunto.

Conſ. Crac. 1505. Item homini. — L. 121. P. 513. HL. 11. HP. 523.

Circa redemptionem bonorũ homini poſſeſsionato, pecunia ne areſtetur, niſi minorem habeat poſſeſsionem.

Conſ. Crac. 1505. Item ſi aliquis. — L. 123. P. 505. HL. 166. HP. 525.

Pro mutuo non inſcripto citatus, per iuramentum euadat.

Idem ibidem. Item dum aliquis. — L. 120.

Inſcribens ſe de tranſportatione inſcriptionis, ſi id ſuo tempore non fecerit, faciat luita pœna trium marcarum, parti & Iudicio totidem.

Cons. Crac. 1505. Item cum aliquis. — L. 124. P. 519. HL. 71. HP. 525.

Debitor ſi in debito non inſcripto, offert intromiſſionẽ in bona, Creditor eam ſuſcipiat; quod ſi ad inſcriptionẽ conuenitur & inſcriptione intromiſſioni renunciauit, non aliter Creditor intromiſſionem oblatam accipiat,

niſi luita per debitorem pœna ter trium marcarum, quod actor hoc modo ſuſcipere tenetur.

Sig. Crac. 1523. Etſi venditor. Crac. 1543. Si verò

Venditor vxorem reformationem in bonis venditis habentem, cum amicis ad renunciationem doti conſtituat.

S. 44. P. 489. HL. 306. HP. 512.

Sig. Crac. 1532. Pluries.

Cenſus perpetui, ſolo annexi, contra inſtantiam Nobilitatis ratificantur, & ſola poſſeſsione diuturna, atq; mentione in inſcriptionibus facta probentur.

S. 62. P. 504. HL. 38.

Sig. Crac. 1540. Conſiliarijs.

In Maiori Polonia, Tenutarius bonorum, etiam coram Iudicio vel officio Caſtrenſi, ad redemptionem conuenitur.

P. 513. HL. 173. HP. 522.

Sig. Crac. 1507. Sæpe contingit.

Inſcriptionem perpetuam non eſſe in fraudem factam, probatur iuramento, cum ſex teſtibus, temporalem cum duobus.

S. 5. P. 536. HL. 116. HP. 520.

Sig. Crac. 1510. Ambiguitates.

Literæ & inſcriptiones, ita interpretari debent, vt ſi ſpecies appoſita generalitati fuerit, ſiue illa ſequatur, ſiue præcedat, ad ſpeciem duntaxat inſcriptio referatur, & vbi ſpecialis mentio in litteris facta non eſt de Teloneo, de iure patronatus, de fumalibus, de ſtatione, iuri Regio reſeruatur, Generales tamen inſcriptiones omnia complectuntur.

S. 15. P. 381. HL. 26.

Sig. Petr. 1511. Item antiqui Statuti.

Procurator inſcriptiones abſente principali non faciat, neq; pecuniam tollat.

S. 18. P. 537. HL. 117. HP. 521.

Alb. Petr. 1496. In libris

Inſcriptiones Caſtrenſes, niſi infra annum ad Acta Terreſtria transferantur euaneſcunt.

L. 97. P. 209. HL. 116.

Sig. Petr. 1510. Decernimus.

Inſcriptiones tamen coram officio Caſtrenſi Poſnanienſi & Caliſsienſi factæ perpetuæ ſunt.

S. 11. P. 210. HL. 116. HP. 198.

Sig. Crac. 1519. Inſcriptiones.

Itidem coram officio Siradienſi & Lancicienſi.

S. 24. P. 210. HL. 116. HP. 198.

Sig. Crac. 1540. In terra Goſtinẽ.

Et in Terra Goſtinenſi.

Ibidem.

Aug. Warſ. 1557 Za proſbum.

Et Petricouiæ.

HP. 198. C. 7.

Sig. Crac. 1588. Grod Ciechanowſki.

Et in Ciechanovvienſ.

C. 53.

In Ter-

Digitized by Google

Sig. Warſ. 1589. Przełożenie.

In Terris Warſſouienſi & Czernenſi. C. 22.

Sig. Warſ. 1589. Acta Grodzkie.

Cracouienſi. C. 19.

Idem ibidem. Grod wieczny.

Rozanenſi & Makouienſi. C. 23.

Sig. Warſ. 1590. Grody.

Et in toto Palatinatu Sandomirienſi. C. 28.

Idem ibidē. 1590. Grody.

In Terris Zakrocimenſi, Liuenſi, & Zembrouienſi. C. 30.

Idem ibidem. 1593. Grod wieczny.

Et Sochaczouienſi. C. 18.

Idem ibidē. 1598. Grody.

Nurenſi, Kamenecenſi, Oſtrouienſi, & Lomzenſi. C. 28.

Idem ibidem. Wieczność.

Sandecenſi & Biecenſi. C. 29.

Sig. Petr. 1523. Notandum.

In Inſcriptionibus Iudices diligenter conſiderent ætatem, diſcretionem, valetudinem recognoſcentis. S. 44. P. 585. HL. 115. HP. 509.

Sig. Petr. 1523. Et ſi talis.

Inſcriptioni reemptionali, expreſſè verba reemptionē ſeu Widerkauff ſonantia addantur. S. 44.

Sig. Crac. 1532. Vt deinceps.

Literas ſuſpectas producens, in proximis terminis eas cum Actis conferat, quod ſi non conuenerint, cum ſex teſtibus ex decemocto eligendis euadat, quod iuſtè & legitimè eas obtinuerit. Si verò cum Actis conuenerint, obijciens falſitatem in quatuordecem marcis parti & in tribus Iudicio condemnetur. Quod ſi Actorum copia non ſit, vtpote ſi deperdita ſunt, producens cum duobus teſtibus, probet veritatem literarum. Literas autem terreſtres, Notarius Terreſtris, Caſtrenſes verò Capitanei vel eorum Iudices ſubſcribant. S. 43. P. 534. HL. 150. HP. 271.

Sig. Petr. 1538. Ad præcluden.

Literis ex Actis per oblatam emanatis, nihil probatur, niſi originales producantur. S. 63. P. 534. HL. 152. HP. 273.

Sig. Crac. 1539. Multa [illegible]

Neq; in Acta aliter ſuſcipiantur, niſi ante Actis aliquibus inſertæ fuerint, ſub pœna nullitatis. P. 534. HL. 150. HP. 272.

Sig. Crac. 1538. Quia impunitas.

Alterius nomine, falſam recognitionem faciens, pœna inuaſionis domus puniatur. S. 63. P. 536. HL. 116. HP. 520.

Sig. Crac. 1543. Ad effugiendam. — P. 524. HL. 117.

Obligationes omnes, fiant iuxta formulas in Statuto deſcriptas, vxores ad conſentiendum inſcriptioni mariti adducantur. Tuitio ſub pœna conſenſu partiumconſtituta, inſcriptioni addatur. Contra obligationum tenorem, nihil fiat, nihil dicatur, excepta ſola dilatione ad quietationem.

Lex Annalis.

Aug. Petr. 1550. Sábiegáiąc. — P. 585. HL. 117. C. 4.

Ad ægrotos, Rex tantum admittat, ad ſuſcipiendas inſcriptiones.

Sig. Crac. 1588. O ważności. — C. 38.

Inſcriptionem priorem habens in bonis, præfertur illi qui poſteriorem habet, etiamſi ad poſteriorem perlucra accedant, niſi quis triennio poſſederit, vel niſi alicuius inſcriptio, de iure nulla eſſe cognoſcatur. Quare omnes inſcriptiones, in alienis Actis recognitæ, ad Acta Caſtrenſia vel Terreſtria loci illius, in quo bona recognoſcentis conſiſtunt, ſiue per debitorem, ſiue per creditorm ſiue per vtriuſq; ſeruitorem referantur. Potioritas autem & prioritas iuris, computari debet, ab eo tempore, quo in foro proprio inſcripta eſt obligatio.

Ibidem. — Ibidem.

Ratione inſcriptionis in fraudem Creditorum factæ, liceat ſemper iure agere, ijs creditoribus, quibus illa inſcriptio damnoſa eſt.

Plura de inſcriptionibus habes Parte 3. Cap. 13.

CAPVT XV.

De Fideiuſsionibus.

Caſ. Wisl. 1368. Nicolaus Mathie. — L. 29. P. 528. HL. 94. HP. 527.

SI fideiuſſor allegat ſolutionem debiti, factam eſſe per Principalem, probet.

Caſ. Wisl. 1368. Preterea ſtatuimus. — L. 38. P. 528. HL. 94. HP. 527.

Fideiuſſor Principalem debitum negantem côuincat, pro viginti marcis ſolus, pro quadraginta met ſecundus, pro maiori ſumma met tertius, ſed fideiuſſor pro principali, equum bouemúe non obliget, alioquin damna reſarciet. Fide-

Idem ibidem. Quia ex facilitate.

Fideiuſſor propter non factam ſolutionem, damna principali non inferat, ſed pro parua ſumma pignus, pro maiori bonorum poſſeſsionem apprehendat. L. 38. P. 529. HL. 94. HP. 527

Idem ibidem. Ex iure diuino.

Cmetho non pignoretur propter fideiuſſoriam domini. L. 39. P. 332. HL. 94. HP. 348

CAPVT XVI.

De poſſeſsione & præſcriptionibus.

Caſ. Wiſ. 1368. Cum præſcriptio.

POſſeſſor hæreditatis, tribus annis totidemq; menſibus, pacis tempore præſcribit, niſi probetur facultatē conueniendi non fuiſſe. L. 13. P. 539. HL. 189. HP. 530.

Idem ibidem. Si verò aliquis.

Obligatorum bonorum præſcriptio, triginta annorum eſt. Rumpiturq; proteſtatione, ſingulis annis repetita, quæ ſi per annos quindecem intermittatur præſcriptio terminatur. L. 18. P. 512. HL. 189. HP. 521.

Sig. Crac. 1423. Quamuis præſcriptio.

Liceat tamen contractus, ſingulo quinquennio vel decennio renouare. L. 44. P. 512. HL. 173. HP. 521.

Sig. Crac. 1588. Zá dobrách.

Bona dotis nomine obligatá, vel ex decreto Iudicij in poſſeſsionem data, itidem & ea quæ in vim reemptionis inſcripta ſunt, pro hæreditate ne vſurpentur, præſcriptione etiam longiſsimi temporis interueniente; ſed ſemper redemptioni obnoxia ſunto. C. 30.

Caſ. Wiſl. 1368. Mulier maritata.

Mulier maritata ſi infra decennium hæreditatem non petit, perdit eam. L. 18. P. 539. HL. 187. HP. 284.

Caſ. Wiſl. 1368. Vidua.

Vidua ſexennio præſcribit. Præſcriptiones autem tempore pacis duntaxat currunt, tempore tumultus non valent, neq; contra captiuos. L. 18. P. 494. HL. 187. HP. 284.

Digitized by Google

Idem ibidem. Franciſcus depoſuit.

Seps in alieno fundo poſita, neq; biennio impugnata præſcribit.

L. 19. P. 539. HL. 241. HP. 530.

Idem ibidem. Franciſcus Neptim.

Virgo Orphana, poſt deſponſationem ſui, tribus annis & tribus menſibus, nihil contra tutorem ſuum agens, per præſcriptionem cauſa cadit.

L. 19. P. 473. HL. 291. HP. 283

Idem ibidem. Franciſcus vendidit.

Contractus venditionis etiam precio integrè non numerato, trium annorum totidemq; menſium ſilentio firmatur.

L. 19. P. 501. HL. 187. HP. 513.

Idem ibidem. Franciſcus Gregorium.

Frumentum mutuatum quadriennio præſcribit.

L. 19. P. 505. HL. 101. HP. 526.

Idem ibidem. Mulier maritata. Cum realis.

Viri tantum triennio præſcribunt, viduæ ſexennio, maritatæ decennio.

L. 18. 31. P. 539. HL. 188. HP. 284.

Idem ibidem. Vt calumnijs. Aug. Petr. 1550. Præſcriptio.

Præſcriptio agendi pro capite triennio terminatur.

L. 31. P. 288. HL. 187. HP. 255. C. 3.

Caſ. Wisl. 1368. Si impuberes infantibus.

Pupilli ſicut non reſpondent, ita neq; præſcribunt.

L. 31. P. 470. HL. 159. HP. 287

Idem ibidem. Cum omnis.

Diuiſio bonorum per amicos inter fratres facta, trium annorum & trium menſium ſilentio roboratur.

L. 30. P. 475. HL. 80. HP. 292

Idem ibidem. De cætero ſtatuimus.

Emptor hæreditatis triennio & trimeſtri, contra propinquos & Creditores præſcribit.

L. 33. P. 501. HL. 188. HP. 513.

Idem ibidem. Quicunq;.

Mulier oppreſſa, infrà triduum de oppreſsione conqueratur, & clamorem excitet, alioquin ille euadet, & ipſa pœnas calumniæ dabit.

L. 34. P. 214. HL. 292. HP. 275

Caſ. Wis. 1368. Præterea.

Cmetho profugus, à prima notitia domini de ſe, vno anno præſcribit.

L. 36. P. 338. HL. 142. HP. 348

Iag. Crac. 1423. Ad præcluden.

Vbi actoris & rei iura dubia ſunt pro poſſeſſore iudicatur.

L. 44. P. 539. HL. 185. HP. 522.

Idem ibidem. Ex conſuetudine.

Venditor hæreditatis, tueatur emptorem, tribus annis & tribus menſibus, intra quod tempus, niſi vicini quæſtionem limitum moueant, deinceps eam mouere non poterint, præſertim ſi per Miniſterialem ad limites conſpiciendos vocati fuerint.

L. 44. P. 500. HL. 287. HP. 512.

Iudæi

Digitized by Google

Kaſ. Nieſ. 1454. Item cum infideles. Iudæi tribus annis, quoad obligationes præſcribunt. L. 96 P. 385. HL. 134. HP. 374.

Alb. Petr. 1496. In libris. Sig. Crac. 1507. Inprimis. Inſcriptiones Caſtrenſes infra annum in acta Terreſtria non relatæ, præſcriptione euaneſcunt. L. 97. P. 389. HL. 116. S. 1.

Alb. Petr. 1496. Item iudicia. Actorum tàm Terreſtrium, quàm Caſtrenſium præſcriptiones, iuxta Statuta obſeruentur. L. 109. P. 587. HL. 188. HP. 436.

Alex. Rad. 1505. Querebantur. Præſcriptio recentis criminis anno & ſex ſeptimanis terminatur. L. 116. P. 230. HL. 188. HP. 209.

Conſ. Crac. 1505. Item aliquis. Actor intra annum poſt condemnationē in pœna Contumaciæ, vel poſt lapſum terminum non adcitans, cauſa cadit, præſertim non ſilentibus iuribus. L. 122. P. 650. HL. 4. HP. 495.

Sig. Petr. 1519. Præſcriptio. Monialibus viginti annorum præſcriptio currit, à tempore profeſsionis. S. 23. P. 150. HL. 161. HP. 155.

Sig. Crac. 1532. Præſcriptiones. Præſcriptiones eædem in Terris Ruſsiæ. S. b 1. P. 539. HL. 188. HP. 531.

Sig. Crac. 1540. Statutum de Regeſtris. Debita mercatorum triennio præſcribunt. P. 310. HL. 156. HP. 309.

Idem ibidem. Sæpè fieri conſueuit. Præſcriptio verbalis fideiuſsionis, Actis non inſcripta anno terminatur. P. 529. HL. 94. HP. 528.

Proceres. 1573. Steph. Crac. 1576. Præſcription. Præſcriptio ſub interregno non currit. C. 162. 120.

Sig. Crac. 1588. De præſcriptionibus. Hæc Conſtitutio ita declaratur, vt perpetuò ſub omnibus interregnis ſeruetur. C. 57.

Sig. Warſ. 1589. Præſcriptio. Eadem propter peſtem anni illius ad vnum annum prorogatur, ita vt fatalia & præſcriptiones, à biennio à data Conuentus Coronationis Sereniſsimi Regis Sigiſmundi Tertij, computari incipiant ſaluis prioribus Conſtitutionibus. C. 32.

Sig. Warſ. 1588. Zá dobrách. Bona dotis nomine obligata, & ea quæ ex perlucris in poſſeſsionem accepta ſunt tum & in vim reemptionis inſcripta, pro hæreditarijs vſurpari non poſſunt, etiam lōgiſsimi temporis præſcriptione interueniente, ſed ſemper redemptioni obnoxia ſunto. C. 30.

Exequu-

Digitized by Google

Praxis. Exquutio rei iudicatæ, per triennium & tres menſes P. 667.
non continuata euaneſcit.

Praxis. In bona quocunq; modo acquiſita, per Miniſterialem HL. 123.
poſſeſsio apprehendatur, ab ea enim titulus & dominium
incipit.

Ex Stat. Maſouiæ Et Kaſ. Wis. 1368. Priuilegio ſi quis non vtitur per trienniū, illud amittit. L. 23. P. 732.

Sig. Warſ. 1589. Preſcriptio. Præſcriptiones & fatalia earum cauſarū quæ ad officiū C. 30.
vel Iudicium Capitanei Bobrovvnicenſis ad tempus vſq;
præſentis Conſtitutionis remiſſæ erant, tum & proceſſus
omnes contra eos in Contumaciam obtenti qui iuriſdi-
ctionem Capitanei non agnoſcebant, penitus abro-
gantur: Caueturq; ne cui iuris fatalia, &
non proſecutio cauſæ
fraudi ſit.

Prom-

Digitized by Google

PROMPTVARII

STATVTORVM OMNIVM ET CONSTITVTIONVM REGNI POLONIÆ,

PARS TERTIA.

DE IVDICIIS.

CAPVT PRIMVM.

De Iudicijs Comitialibus.

Decretum Sig. Crac. 1539.

IN CITATIONE VERBA honorem tangentia non ponantur, ſub pœna ſeſsionis Turris per octiduum. P. 48. HL. 38. HP. 25.

Caſ. Wis. 1368. Statuimus.

In cauſis Criminalibus, abſente Actore, neq; Rex, neq; Capitaneus, iudicet, nec quenquam condemnet, niſi confeſſum aut conuictum. L. 37. P. 50. HL. 4. HP. 27.

Alb. Pet. 1496. Item quoniam.

Citatio ad Conuentum debet habere terminum, ſexta L. 106. P. 49. HL. 39. HP. 25.

die poſt ingreſſum Regium, ad locum Comitiorum, ſub pœna trium marcarum.

Idem ibidem. Cum frequentium.

Criminaliter calumnioſè accuſans, antequam turri includatur, Rex ſcrutabitur de facto, & de calumnia, tandemque calumniatorem infamem pronunciet & cauteriſet. L. 106. P. 217. HL. 124. HP. 205.

Alex. Rad. 1505. *In maiori Polonia.*

Neq; coram Rege, neq; coram Capitaneo yllus terminus primus eſt peremptorius, niſi quis ſibi ſponte legem impoſuerit. L. 116. P. 49. HL. 280. HP. 26.

Sig. Pet. 1523. *Caſu verò.*

A ſententia Iudicis Terreſtris vel Caſtrenſis, licet cuilibet verbo appellare, vel ad Cōuentum vel ad colloquia. S. 37. P. 218. HL. 9. HP. 501.

Abrogata eſt hæc Lex per inſtitutionem Iudiciorum Tribunalis Regni.

Sig. Petr. 1538. *Conſentimus.*

Cauſæ ad Conuentum deuolutæ, quarta & ſexta ferijs qualibet ſeptimana iudicentur, facta verò concluſione Conuentus, nihil iudicetur quod ad Conuentum pertineat. S. 64. P. 52. HL. 37. HP. 28.

Sig. Crac. 1540. *Cum viſum eſſet.*

Rege in Maiori Polonia degente, citatio contra incolam Minoris Poloniæ, ponatur quatuor ſeptimanis ante terminum, & è conuerſo, alioquin duæ ſufficiunt. P. 49. HL. 39. HP. 26.

Aug. Petr. 1550. *Scrutinia.*

Scrutinia Regi reſeruantur, ſcrutatores verò iurati ſint, & à iuratis teſtimonia recipiant. P. 218. HL. 250. C. 4.

Aug. Warſ. 1557. *Scrutinium.*

Scrutinium de homicidio, ex partis inſtantia, Palatinus in Colloquijs faciat, cum Iudice terræ illius, vel Capitaneus in defectu colloquiorum. Poteſt autem tàm Palatinus quàm Capitaneus, Nobilem poſſeſsionatum, loco ſui ſubſtituere, poſteaquam verò cōſtiterit de homicida, citatur reus ad Regem pro ſeſsione turris. HL. 112. HP. 254. C. 6.

Correctum eſt hoc per poſteriores Conſtitutiones de quibus infra.

Aug. Petr. 1565. O rzeczach ktore ſię przeciwośći dotyczą.

Citans aliquem in cauſa criminali, ita ſit paratus, vt in eo nihil deſideretur, itidem & Citatus. Scrutinia quoq; in Colloquijs peragantur, vbi tàm dignitarij & officiales HP. 492. C. 54.

quàm

quàm aliæ Nobiles perſonæ ſub conſcientia teſtimonium deponant, in defectu colloquiorum, ſi citatio ad ſcrutinium interceſsit, Rex ſcrutatores det, & tandem vel conuictionem, vel euaſionem decernat. Quod ſi cognitum ſit, actorem calumnioſè reum in Ius vocauiſſe, illico pœnam Centum marcarum & litis impenſas per euocatum liquidandas, numeret, à Iudicio non receden., & ſeſsione turris, per duodecim ſeptimanas, in ſuo diſtrictu puniatur. Huic tamen legi, non ſubiacent, cauſæ ex iure antiquo coram Iudicijs Caſtrenſibus & Terreſtrib⁹ inſtitutæ, etiamſi criminales ſint.

Steph. Warſ. 1578. Co ſą-dzić máią.

Si quis ex Ciuili cauſa criminalem faciat, pœna ſeſsionis turris, & Centum marcarum puniatur, & damna refundat. C. 186.

Idem ibidem. Scrutinium.

In cauſis criminalibus ſcrutinia parte vocata, in primis terminis Terreſtribus vel Caſtrenſibus, illius diſtrictus, vbi crimen patratum eſt, poſt obductionem patrati criminis deducantur. Ibidem.

Ibidem.

Conuentus generalis die literis præfixa à propoſitione incipiat, dictis autem per Senatores, præſentibus Nuncijs, ſententijs, criminales cauſæ tota integra ſeptimana, poſtea verò ferijs quarta, ſexta, & Sabbato iudicentur, ita tamen ne & aliæ quoq; cauſæ Comitiales moram patiantur, præſertim cauſæ nullo iure & quartæ. Ibidem.

Sig. Crac. 1588. O ſzczczach.

Pœna pecuniaria Conſtitutione Anni Milleſimi Quingenteſimi Sexageſimi Quinti, contra calumniatores ſancita, ad ducentas marcas protenditur, quæ ibidem decerni debet cum pœna Turris, & damnorum refuſione. C. 35.

Si tamen quis per iuramẽtum crimen diluit, eam pœnam non petat.

Digitized by Google

CAPVT SECVNDVM.

De Iudicijs poſt Curiam.

Kaſ. Wiſl. 1368. Quia ex multiplicitate. Sig. Petr. 1538. Iudices.

IVdex & Subiudex Regi aduenienti adſint, cauſas audiant & decidant, terminos vltra tres ſeptimanas nemini præfigant, hæreditarias quæſtiones Regi referant, qui eas cum Baronibus audiat, vel impeditus, quatuor ad minus Baronibus committat, qui vnà cum Iudice & Subiudice eas decidant. S. 64. L. 10. P. 56. 578. HL. 124. HP. 395.

Sublatum hoc eſt Conſtitutione Iudiciorum Tribunalis Regni, ſeruatur tamen in Iudicijs Conuentionalibus quoad præſentiam Iudicis Terreſtris.

Kaſ. Wiſ. 1368. Præterea.

Inopinatè citato, cauſa ſcriptis exponatur, & dilatio ad deliberandum concedatur. In curia verò citatione; pro hæreditate, vel ſumma quadraginta marcarum, terminus trium ſeptimanarum præfigatur, pro minori verò ſumma vel iniuria in craſtinum. L. 12. P. 54. HL. 40. HP. 28.

Abrogata eſt hæc Lex per poſteriores Conſtitutiones de proceſſu iuris ſancitis, de quibus infra.

Conſ. Crac. 1505. Item pro granicieb9.

Citatio curialis ſeu verbalis, neq; in cauſa limitum, neq; in cauſa hæreditatis locum habet. L. 121. P. 54. HL. 40. HP. 29.

Conſ. Crac. 1505. Item dum aliquis.

Tactus in Iudicio, ſi receſſerit, condemnari debet in lucro, quod ſi pro pœna tactus eſt, & recedit, ſuccumbet pœnam trium marcarum, parti & Iudicio totidem, pro qua ibidem debet condemnari in lucro. L. 121. P. 55. HL. 40. HP. 30.

Hæc areſtatio ad impoſſeſſionatos tantum pertinet.

Sig. Crac. 1519. Quia terminus.

Poſt Curiam, incolæ Minoris Poloniæ, citatione Curiali non citentur, pro ſumma in Statutis deſcripta, Rege in Maiori Polonia exiſtente, & è conuerſo: cauſæ verò poſt Curiam non determinatæ, ad terminos proprij diſtrictus remittantur. S. 31. P. 53. HL. 40. HP. 28.

Et hæc abrogatum eſt per Conſtitutionem Tribunalis.

Sig. Petr. 1538. Citationes.

Citatione Curiali nemo citetur, niſi iuxta præſcriptũ S. 63. P. 55. HL. 40. HP. 29.

Statuti. T Rege

Sig. Crac. 1540. Cum viſum. — P. 49. HL. 39. HP. 26.

Rege in minori Polonia degente, Nobilibus ex Maiori Polonia citatis, terminus quatuor ſeptimanarum præfigatur, & è conuerſo: alioquin duæ ſeptimanæ ſufficiunt.

Sig. Crac. 1540. In grauamen. — P. 59. HL. 174. HP. 33.

Cauſæ officij, ad Regem per motionem deuolutæ, quamprimum expediantur, neq; cum alijs terminis Regalibus ſuſpendantur, ſuſpenſiones verò terminorum Regalium publicentur.

Aug. Pet. 1550. Iz tez práwem. — P. 50. HL. 3. C. 2.

Actiones coram Rege ventilatæ, quæ ad Iudicia Terreſtria pertinent, in Acta Terreſtria inſcribantur, reliqua Actis Cancellariæ, iuxta Statutum Anni Milleſimi Quingenteſimi Trigeſimi Octaui inſerantur.

Idem ibidem. Iz w Niemieckich. — P. 58. HL. 212. HP. 32. C 4.

Referendarij cauſas Theutonicas audiant, & Regi præſentibus partibus cum Cancellarijs referant.

Aug. Warſ. 1557 Naprzod zábiegáiąc. Idem ibidem. 1562. O Racżáni u wyſtępnych. Idem ibidem. 1567. Fiſcus. — HL. 25. HP. 448. C. 6, 14. 75.

Inſtigator neq; ad inſtantiam ſui, neq; ex delatione cuiuſquam, poſt Curiam citet, niſi in cauſis ad præeminentiam, prouentus, & bona Regalia pertinentibus, ſub pœna Centum marcarum. Si verò quis bona aliqua Regi inſcripſerit, vel donauerit, ea Rex non alio iure quàm acquiſito repetat, idq; in Conuentu, id tamen de futuris donationibus intelligi debet, non de præteritis.

Aug. Warſ. 1557 Przyśiegi ktore. — C. 6.

Iuramenta in Iudicio Regio decreta, ad diſtrictum remittantur, niſi pars ibidem velit illud præſtare.

Sig. 3. Warſ. 1598. O Poſzwiech. — C. 7.

Nobiles poſt Curiam non citentur pro alijs bonis niſi quæ fuerint liquidi iuris Regij, hoc eſt quæ in Reuiſione literarum pro Regalibus bonis cognita fuerint, & quorum Reuiſiones & Luſtrationes interceſſerunt, vel quæ in ſummis obligata ſunt, ſiue antiquis, ſiue ad rationem quingentorum millium florenorum inſcriptis. Tum de Aduocatijs, Sculretijs, Mineris, Molendinis, Tabernis & alijs de iure exemptioni obnoxijs. Pro bonis verò in Reuiſione non cognitis, tam Inſtigator, quam donatarius Regius, non niſi in Comitijs agat. Contrauenientes huic Conſtitutioni delatores (qui in omnibus Citationibus poni expreſſè debent) quingentis

Digitized by Google

marcis puniantur apud Tribunal inter cauſas officij exigeñ. Ducatum Lithuaniæ hæc Conſtitutio non afficiat. Excipiuntur quoq; ab hac lege Sculteti, Molitores,& Vaſalli Pruſsiæ, qui ſeruitijs oneribuſq; Capitaneorum ſubſunt, niſi fortè quem Capitaneus tanquam rebellem & inobedientem, vel propter commodum Regium detulerit. Decreta tamen Regia, de bonis vel Regalibus, vel iuris caduci lata, in robore maneant, neq; in dubium vocari debent,ſub eadem pœna. In Palatinatib⁹ verò Wolyneñ. Kiouieñ. & Braczlauienſi, tam Inſtigator quàm delator pro bonis hæreditarijs,quę Regalia eſſe putantur, non niſi in Comitijs agat, ſub eadem pœna.

CAPVT TERTIVM

De Iudicijs Terreſtribus.

Caſ. Wisl. 13686 Quia ex multiplicitate. Sig. Petr. 1538. Iudices. Caſ. Wisl. 1368. Quia plerumq;.

IVdex vnus ſit in qualibet Terra, & cum Subiudice Regi aduenienti adſit iudicaturus. S. b 4. L. 10. P. 56. 578. HL. 124. HP. 390.

Iudicia in locis certis & conſuetis celebrentur, alioquin tanquam à non ſuo Iudice facta, pro infectis reputentur. L. 12. P. 584. HL. 127. HP. 412.

Caſ. Wisl. 1368. Cum ſub vno. Iag. Czer. 1422. Idẽ in ſedl. 1433. Ex priuilegio. Idem ibidem 1368 Prima conſuetudine.

In Regno Poloniæ omnes vno eodemq; iure iudicentur, alioquin quidquid contra Statuta Regni iudicatum fuerit, nullitatis vitio ſubiacet. L. 32. 49. 52. P. 588. HL. 139. HP. 438.

Iudicia manè, ſobriè, ad horam duntaxat meridiei celebrentur, & ſi omnes actiones abſolui non poſſunt, in aliam diem differantur. L. 11. P. 630. HL. 129. HP. 456

Idem ibidem. Et vt facilius.

In Iudicijs cauſæ ordine iuxta Regeſtrum vocentur, & iudicentur, ordinem actionum Notarius ne confundat, ſub priuatione officij, abſentes remoueantur, non con- L. 11. P. 630. HL. 128. HP. 456.

Digitized by Google

condemnentur tamen, reliqui interea audiantur, quod ſi Iudice ſurgente abſens iterum ter vocatus non paruerit, condemnetur. Ad Iudicium quoq; nemo accedat, præterquam petendæ citationis gratia, ſub pœna trium marcarum.

Idem. Adijcientes. Iudex interrogatus de iudicato, vel ſtatim reſpondeat vel in craſtinum deliberet. L. 32. P. 664. HL. 122.

Sig. Crac. 1423. De terminis. Iudicia Terreſtria ſemel in Menſe olim celebrabantur, ad quæ & Camerarij Palatinales, & alij ita pertinebant, vt ſine illis Iudex cum Subiudice iudicare nõ potuerint. Qui tamen cauſas nullas niſi proprias procurare debebant. Iudici etiam & Subiudici conſulitur, vt præſentes cum poſsint Iudicijs adſint. L. 45. P. 579. 582. HL. 280. HP. 392.

Sed hoc correctum eſt per poſteriores Conſtitutiones de quibus infra eodem Capite.

Iag. Iedl. 1433. Item Notarij. Notarij Terreſtres per ſe Iudicijs aſsideant, vicarios non habeant, niſi à Nobilitate & Iudicibus ſuſceptos, & aprobatos, negligentes verò Notarij, officio priuentur, neq; illos vlla leuis cauſa niſi ſit ardua excuſet. L. 52. P. 581. HL. 169. HP. 401.

Caſ. Korcz. 1451. Item volumus. Iudicia Terreſtria quater per annum celebrentur. L. 87. P. 582. HL. 280. HP. 410.

Quod de temporibus Iudiciorum Statutum eſt, poſtea habes infra eodem Capite.

Sig. Crac. 1532. Quamuis ſciam. Sig. Petr. 1538. Ne ſubditi. Termini poſt publicationem non reclamentur, ſed peremptoriè & temporibus debitis iudicentur, ſub pœna Centum marcarum, cuius medietas Fiſco Regio, alia parti hac perendinatione læſæ debetur. S. 44. P. 574. HP. 414.

Caſ. Korcz. 1451 Item decernimus. Iudices per ſe non per Camerarios præſideant, olim tamen pro parua tantum ſumma, etiam Iudices iudicabant. L. 88. P. 589. 585. HL. 125. HP. 415.

Sig. Petr. 1523. Volumus autem. Sed iam omnes etiam maximas cauſas iudicandi habent facultatem. S. 33. P. 586. HL. 128. HP. 415.

Caſ. Nieſ. 1454. Item Statuimus. Iudiciorum decreta Actis inſcribantur, propterea vt ſimiles caſus ſimili iure decidantur. L. 93. P. 589. HL. 6. HP. 434.

In Iu-

Digitized by Google

Idem ibidem. Huiuſmodi.

In Iudicijs ex libro Statutorum iudicetur.

L. 94. P. 589. HL. 129. HP. 438

Caſ. Nieſ. 1454. Vacante autem.

Notarij Terreſtres à Nobilitate inſtar Iudicum eligā-tur, & ex quatuor perſonis electis confirmentur.

L. 94. P. 580. HL. 169. HP. 399

Alb. Petr. 1496. In primis quoniam.

Iudicia quater in anno celebrentur, ad quæ ſi Dignitarij & Officiales eorumq; Camerarij non venerint, Iudex nihilominus cum Subiudice & Notario iudicet. Quod ſi neq; horum aliquis venerit, pœnam quatuordecē marcarum Regi luat, vera infirmitate & abſentia Reipub. cauſa, exceptis.

L. 96. P. 579. 582. HL. 126. HP. 393.

Idem ibidem. 1496. Terminos.

In defectu terminorum, eodem die & loco, Notarius cum Actis & Camerarijs præſto ſit, & inſcriptiones ſuſcipiat, atq; extradat.

L. 97. P. 660. HL. 170. HP. 408.

Idem ibidem. Pro fugitiuis. Eandem autoritatem.

In eadem Actorum poſitione, Notarius cum Camerarijs iudicare debet, pro Cmethone profugo, & pro exemptione bonorum obligatorum, ita vt pecuniam ad ſe accipiat, & poſſeſsionem redimenti adiudicet.

L. 98. P. 512. HL. 169. HP. 408.

Alb. Petr. 1496. Item cum nonnulli.

Iudices in ſuis Terris reſideant, & Iudicia perſonaliter celebrent, alioquin poſt vnius anni decurſum, quo ſeſe Iudex abſentauerit, non ſecus ac ſi defunctus ſit, alius eligatur.

L. 105. P. 578. HL. 125. HP. 391.

Sig. Crac. 1543. Camerarij.

Notarius cum Camerarijs exemptionem bonorum Regalium iudicet, etiam ſub tempus Comitiorum.

P. 660.

Lex Annalis.

Alex. Rad. 1505. Officiales.

Officiales Iudicij in Conuentibus eligantur, electi iurent, nec ſubſtituant alios, excepta infirmitate, ſub amiſſione officiorum.

L. 118. P. 578. HL. 125. HP. 391.

Alex. Rad. 1505. Quamuis.

Conſuetudines Terræ Cracouienſis, pro iure ſint.

L. 120. P. 589. HL. 62. HP. 419.

Sig. Petr. 1510. Querelis.

Palatini ſicut in reliquis, quæ ad officium illorum pertinent, diligentes eſſe debent, ita non minus animaduertere, ne Iudicia iuſtis temporibus intermittantur.

S. 9. P. 584. HL. 176. HP. 175.

Sig. Petr. 1519. Notarij terreſtres.

Notarij circa Actorum poſitionem præſentes ſint, ſub pœna Statuti, alioquin Palatinus cum Nobilitate alium eligat.

S. 21. P. 660. HL. 168. HP. 401.

Iudices

Digitized by Google

Sig. Petr. 1519. Iudices Terreſtres. Sig. Crac. 1532. Iudices Terreſtres.

Iudices Terreſtres & Caſtrenſes, Subiudices & Notarij, in primis Terreſtribus terminis iurent, Terreſtres coram Palatino vel Caſtellano illius Terræ, Caſtrenſes verò coram Capitaneo vel Vicecapitaneo, ſententia tamen illorum ſi retracta fuerit, honori ipſorum nō nocet. S. 24. b 1. P. 578. HL. 126. HP. 392.

Sig. Petr. 1523. Debebit autem.

Iudex ante prolationem ſententiæ, à partibus, inquirat an aliquid habeant, quod cauſæ illorum ſeruiat, integrumq; ſit partibus, documenta omnia ad cauſam neceſſaria, ante ſententiæ prolationem inferre. S. 32. P. 652. HL. 240. HP. 394.

Sig. Petr. 1523. Inſuper ordinauimus.

In Ruſsia termini Terreſtres ſexies per annum celebrētur, Præmiſlienſes verò termini vna ſeptimana poſt Leopolienſes peragantur. S. 42. P. 582. HL. 280. HP. 411.

Et huic Conſtitutioni derogatum eſt per poſteriores Conſtitutiones, de quo infra eodem Capite.

Sig. Crac. 1532.

Notarij ipſi officia ſua exequantur, præſentes tamen poſſunt admittere eos, qui illos duntaxat in ſcribendo adiuuent, ſed reſcripta ipſi ſubſcribant. S. b 1. P. 581. HL. 170. HP. 401.

Sig. Petr. 1538. Petitionibus. Aug. Petr. 1550. Iʒ ſázdy v. 130d.

Spirituales neq; Notarij ſint Terreſtres, neq; Vicenotarij. S. b. 4. P. 580. HL. 169. HP. 399. C. 4.

Sig. Petr. 1538. Quoniam abuſu.

Iudicia Terreſtria, vbiq; vſq; ad Conuentum particularem celebrentur, literis Comitialibus non obſtantibus. S. c 3. P. 583. HL. 280. HP. 412.

Sig. Warſ. 1589. Sądy ziemſkie.

Finitis verò Comitijs, Iudicia tàm Terreſtria quàm Caſtrenſia non prius incipiant, quàm poſt duas ſeptimanas. C. 31.

Sig. 3. Warſ. 1590. Roki.

Conſtitutio anni ſuperioris de celebrandis iudicijs in duabus ſeptimanis poſt Comitia non afficiat Terras Podlachiæ. Capitanei verò Branſcenſis, Drohicienſis, & Mielnicenſis areas pro domibus Iudicij oſtendant. C. 32.

Sig. Crac. 1543. Viſum eſt nobis.

Termini Terreſtres ter in Anno celebrētur, quarta parte Anni Colloquijs data, idq; propterea, vt Colloquia in Terra Sandomirienſi ter ſingulis annis celebrentur, in locis diuerſis puta Sandomiriæ, Radomij, & Wiſliciæ, incipiendo à feria ſecunda poſt feſtum Sancti Franciſci, ſimiliter P. 583. HL. 47. HP. 420.

militer & in reliquis Palatinatibus fieri debet, Itidem & in Terris Ruſsiæ, prima Iudicia feria quarta poſt feſtum Epiphaniarum, ſecunda feria quarta poſt S. Adalberti, Tertia feria quarta poſt S. Margarethæ, ſimiliter & in alijs diſtrictibus. Colloquia verò Leopolienſia feria quarta poſt Exaltationis Sanctæ Crucis, quæ eodem modo in alijs quoq; diſtrictibus, puta Præmiſlienſi & Halicienſi continuentur. In diſtrictu verò Chelmenſi colloquia debent poſterius colloquijs Halicienſibus celebrari, In Belzenſi Terra quoq; ter Iudicia Terreſtria, in locis conſuetis, quarto verò in Busko celebrentur. Coloquia tamen non niſi Belzæ ſint poſt feſtum Exaltationis Sanctæ Crucis. Hæc autem Colloquia literæ Comitiales non impediant. Si verò Iudices, Subiudices vel Notarij, ad terminos non venirent, ita vt per illorum abſentiam termini intermitterentur, in proximis terminis iurare debent, ſuper veram infirmitatem, ſimiliter & Dignitarij, atque Officiales, ſi ſe à Colloquijs propter veram infirmitatem abſentauerint, ſuccedant in locum Palatini, primus Caſtellanus illius Palatinatus, in locum verò Caſtellani Nobilis idoneus, in proximis tamen terminis iurent, antequam ſua loca cœperint, quod vera infirmitate impediti erant, abſentia tamen Reipub. cauſa, non minus quàm infirmitas, illos excuſabit.

Sig. Crac. 1588. Sendomiers. ekie. Hæc Conſtitutio ita poſteà declarata eſt, quoad terminos Sandomirienſes, vt quoniam illi termini, qui feria ſecunda poſt feſtum Sancti Franciſci celebrari debuerunt, propter Colloquia tunc incidentia non celebrabantur, nunc ſemper celebrentur, quotiens Colloquia non celebrari contigerit, iuxta antiquam conſuetudinem. c. 61.

Ibidem. Viſlicenſia quoq; Iudicia etiam per totam hebdomadam celebrentur, donec abſoluantur, quos Pilſnenſia in ſequenti ſeptimana ſubſequantur. Ibidem.

Sig. 3. Warſ. 1590. Roki. Termini Terreſtres Leopolienſes Primi celebrentur Leopoli feria quinta poſt Epiphaniarum Domini. Deinde Zydaczouienſes tribus ſeptimanis cum media poſt Secundi c. 29.

Digitized by Google

cundi termini Leopolienſes, feria quinta poſt Dominicam Lætare. Zydaczouienſes, feria ſecunda poſt conductus Paſchæ. Tertij Leopoli feria quinta poſt Natiuitatis Sancti Ioannis Baptiſtæ. Zydaczouienſes tribus ſeptimanis cum media poſt. Si interea Palatinatus Ruſsiæ in Tribunali inciderit, poſitio Actorum celebratur ſed non niſi ad ſuſcipiendas inſcriptiones. Quarti termini Leopoli feria quinta poſt Michaëlis. Zydaczouienſes feria ſecunda poſt Heduigis. Hæc autem Iudicia Terreſtria tàm Leopoli quàm in Zydaczovv in Arce celebrentur.

Aug. Petr. 1567. Roki halickie.

Termini Terreſtres Colomieñ. terminis Halicienſibus adiuncti & incorporati. HP. 430. C. 75.

Sig. 3. Warſ. 1593. Roki.

Termini Terreſtres Halicienſes, celebrentur primi feria ſecunda poſt Purificationis Mariæ. Secundi poſt Cõductus Paſchæ. Tertij feria ſecunda poſt Natiuitatis Mariæ. Quarti feria ſecunda poſt feſtum Sancti Martini. Quos ſemper Trembovvlienſes in duabus ſeptimanis ſubſequantur. C. 20.

Sig. 3. Warſ. Godzenie.

Termini Terreſtres Camenecenſes Podoliæ vltra priores quarti inſtituuntur feria quinta poſt feſtum Natiuitatis Mariæ. C. 42.

Sig. Crac. 1543.

Termini tàm Terreſtres quàm Caſtrenſes non transponantur, neq; ſuſpendantur, citra partium conſenſum, ſub pœna in Statutis deſcripta. Ideoq; Capitanei, Vicecapitanei, eorumq; Iudices, poſſeſsionati eſſe debent, ſub pœna priuationis, contra quos Nuncij agere debent. P. 232. HL. 280. HP. 498.

Aug. Petr. 1550. Niedoyźrzeniem.

Notarij per ſe non per Vicarios Iudicijs aſsideant, ſub priuatione officij, niſi Reipub. cauſa abſint vel ægrotent. P. 581. HL. 170. HP. 401. C. 3.

Idem ibidem. Wiec á iż.

Iudex in vna cauſa vnam pœnam Kocz dictam petat, & perſonaliter in Colloquijs ſententiam ſuam defendat. P. 675. HL. 50. HP. 418. C. 3.

Idem ibidem. Iż kàzdy v. rzęd.

Officiales Iudicij Terreſtris, officia Caſtrenſia ſimul non teneant, Iudex quoq; Caſtrenſis & Vicecapitaneus poſſeſsionati ſint. P. 208. HL. 125. HP. 394. C. 4.

Digitized by Google

militer & in reliquis Palatinatibus fieri debet, Itidem & in Terris Ruſsiæ, prima Iudicia feria quarta poſt feſtum Epiphaniarum, ſecunda feria quarta poſt S. Adalberti, Tertia feria quarta poſt S. Margarethæ, ſimiliter & in alijs diſtrictibus. Colloquia verò Leopolienſia feria quarta poſt Exaltationis Sanctæ Crucis, quæ eodem modo in alijs quoq; diſtrictibus, puta Præmiſlienſi & Halicienſi continuentur. In diſtrictu verò Chelmenſi colloquia debent poſterius colloquijs Halicienſibus celebrari, In Belzenſi Terra quoq; ter Iudicia Terreſtria, in locis conſuetis, quarto verò in Busko celebrentur. Coloquia tamen non niſi Belzæ ſint poſt feſtum Exaltationis Sanctæ Crucis. Hæc autem Colloquia literæ Comitiales non impediant. Si verò Iudices, Subiudices vel Notarij, ad terminos non venirent, ita vt per illorum abſentiam termini intermitterentur, in proximis terminis iurare debent, ſuper veram infirmitatem, ſimiliter & Dignitarij, atque Officiales, ſi ſe à Colloquijs propter veram infirmitatem abſentauerint, ſuccedant in locum Palatini, primus Caſtellanus illius Palatinatus, in locum verò Caſtellani Nobilis idoneus, in proximis tamen terminis iurent, antequam ſua loca cœperint, quod vera infirmitate impediti erant, abſentia tamen Reipub. cauſa, non minus quàm infirmitas, illos excuſabit.

Sig. Crac. 1588. Sendomierſkie.

Hæc Conſtitutio ita poſteà declarata eſt, quoad terminos Sandomirienſes, vt quoniam illi termini, qui feria ſecunda poſt feſtum Sancti Franciſci celebrari debuerunt, propter Colloquia tunc incidentia non celebrabantur, nunc ſemper celebrentur, quotiens Colloquia non celebrari contigerit, iuxta antiquam conſuetudinem. c. 61.

Ibidem.

Viſlicenſia quoq; Iudicia etiam per totam hebdomadam celebrentur, donec abſoluantur, quos Pilſnenſia in ſequenti ſeptimana ſubſequantur. Ibidem.

Sig. 3. Warſ. 1590. Roki.

Termini Terreſtres Leopolienſes Primi celebrentur Leopoli feria quinta poſt Epiphaniarum Domini. Deinde Zydaczouienſes tribus ſeptimanis cum media poſt Se- c. 19.

cundi

Digitized by Google

cundi termini Leopolienſes, feria quinta poſt Dominicam Lætare. Zydaczouienſes, feria ſecunda poſt conductus Paſchæ. Tertij Leopoli feria quinta poſt Natiuitatis Sancti Ioannis Baptiſtæ. Zydaczouienſes tribus ſeptimanis cum media poſt. Si interea Palatinatus Ruſsiæ in Tribunali inciderit, poſitio Actorum celebratur ſed non niſi ad ſuſcipiendas inſcriptiones. Quarti termini Leopoli feria quinta poſt Michaëlis. Zydaczouienſes feria ſecunda poſt Heduigis. Hæc autem Iudicia Terreſtria tàm Leopoli quàm in Zydaczovv in Arce celebrentur.

Aug. Petr. 1567. Roki halickie. — Termini Terreſtres Colomien. terminis Halicienſibus adiuncti & incorporati. — HP. 430. C. 75.

Sig. 3. Marſ. 1593. Roki. — Termini Terreſtres Halicienſes, celebrentur primi feria ſecunda poſt Purificationis Mariæ. Secundi poſt Cōductus Paſchæ. Tertij feria ſecunda poſt Natiuitatis Mariæ. Quarti feria ſecunda poſt feſtum Sancti Martini. Quos ſemper Trembovvlienſes in duabus ſeptimanis ſubſequantur. — C. 20.

Sig. 3. Marſ. Sodzenie. — Termini Terreſtres Camenecenſes Podoliæ vltra priores quarti inſtituuntur feria quinta poſt feſtum Natiuitatis Mariæ. — C. 42.

Sig. Crac. 1543. — Termini tàm Terreſtres quàm Caſtrenſes non tranſponantur, neq; ſuſpendantur, citra partium conſenſum, ſub pœna in Statutis deſcripta. Ideoq; Capitanei, Vicecapitanei, eorumq; Iudices, poſſeſsionati eſſe debent, ſub pœna priuationis, contra quos Nuncij agere debent. — P. 232. HL. 280. HP. 498.

Aug. Petr. 1550. Niedoyźrzeniem. — Notarij per ſe non per Vicarios Iudicijs aſsideant, ſub priuatione officij, niſi Reipub. cauſa abſint vel ægrotent. — P. 581. HL. 170. HP. 401. C. 3.

Idem ibidem. Wiec á tż. — Iudex in vna cauſa vnam pœnam Kocz dictam petat, & perſonaliter in Colloquijs ſententiam ſuam defendat. — P. 675. HL. 50. HP. 418. C. 3.

Idem ibidem. Iż Pázdy v. ezyd. — Officiales Iudicij Terreſtris, officia Caſtrenſia ſimul non teneant, Iudex quoq; Caſtrenſis & Vicecapitaneus poſſeſsionati ſint. — P. 208. HL. 125. HP. 394. C. 4.

Idem ibidem. Przeſtrzegá-ior.

Neq; Notarij, neq; Vicenotarij cauſas procurent in illo Iudicio cui præſident. P. 595. HL. 170. HP. 407. C. 4.

Idem ibidem. Aby we wſzem.

Iudex, Subiudex, & Notarius, per Nobilitatem eligantur. Rex verò non alium quàm vnum ex quatuor electis & per literas declaratis confirmet. P. 580. HL. 126. HP. 391. C. 6.

Sig. Crac. 1588. Obieránie ſądu.

Iudicij Terreſtris Officiales, antiquo more eligantur. Electioni poſt ceſſum vel deceſſum eorum, in ſex ſeptimanis Palatinus Conuentum indicat, hoc negligente perficiat Caſtellanus. Eodem modo Succamerarij eligantur, qui ex nunc poſſeſſorib⁹ modernis exceptis iurati eſſe debent. Conuentus verò eiuſmdoi, tam ſecuri ſint, ſicut Cōuentus qui in electione Iudicū Tribunalis Regni fiunt. C. 28.

Aug. Warſ. 1557. Kiedy pozwáł.

Qui Commiſſarios, vel aliud quodcunq; Iudicium, ſeu Officium citauerit, propter prætenſum aliquem exceſſum, & cognitum fuerit, id perperam factum eſſe, luet ſingulis citatis ibidem pœnam bis quatuordecẽ marcarum, & parti totidem ſi & ipſa citata fuit. HL. 52. HP. 76. C. 6.

Idem ibidem. Kiedy ſię tráfi.

Iudex & quilibet Officialis, in propria cauſa, poteſt loco ſui Nobilem poſſeſsionatum ſubſtituere, citra Regiam ſurrogationem, qui ita ſubſtitutus iurare non tenetur, excepto Succamerario, qui in cauſa limitum ſui fundi, ſurrogationem Principis habere debet, alioquin eam Nobilis vicinus cum illo rem habens obtineat, quam Cãcellaria denegare non debet. HL. 127. HP. 234. HP. 395. C. 6.

Idem ibidem. 1557 Sądy Szadkowſkie.

Iudicia Szadkouienſia duabus ſeptimanis celebrentur. HP. 433. C. 7.

Aug. Petr. 1563. Sądy Grodzkie.

Iudicia Terreſtria & Caſtrenſia in Stezyca, præteritis Comitijs inſtituta, & inter Conſtitutiones referri neglecta approbantur. C. 22.

Sig. Warſ. 1589. Roki Ziemſkie

Termini Stezyczenſes, qui poſt Dominicam Rogationum incidebant, transferuntur ad Dominicam Conductus Paſchæ. C. 20.

Sig. 3. Warſ. 1598. Przełożenie.

Termini Terreſtres Stezycenſes poſt Egidij celebrati transferuntur ad feriam ſecundã poſt feſtum S. Mathæi. C. 41.

Aug. Petr. 1565. Rozdawánie Goſpod.

Ad Iudicia & Conuentus venientibus, hoſpitia Capitaneus diſtribuat. HP. 260. C. 45.

Iudicia

Idem ibidem. Sądzenie Roków. Iudicia Terreſtria ter in Anno celebrentur, quartò verò Colloquia, in locis & temporibus conſuetis, Statutis deſcriptis, exceptis Palatinatibus, qui ſua tempora ſpecialiter ſibi conſtituerunt. Quamuis autem termini ter nō celebrentur, Colloquia tamen celebrari debent, quæ neq; Palatini abſentia impediat, Caſtellanus enim cum reliquis Dignitarijs nihilominus ea iudicet. HP. 423. C. 45.

Quoad Colloquia ea Iudicijs Tribunalis ſublata ſunt.

Idem ibidem. W Województ: Krák. Iudicia Terreſtria Cracouienſia, ita celebrentur, vt cum die Lunæ incipiant, ad diem Sabbathi continuentur, Die Dominico in Proſovvice eatur, ibiq; à die Lunæ ad diem Mercurij iudicetur. Die Mercurij in Ksianz eatur, ibiq; ad diem Lunæ iudicetur. Die Lunæ Lelouiam eatur, vbi à die Martis ad diem Veneris iudicetur. Lelouia Cracouiam eatur, ibiq; ad diem Sabbati Acta ſcribantur. Finitis Actis die Dominico Czchovvam eatur, vbi à die Martis ad diem Veneris iudicetur. Tandem die Sabbati in Biecz eatur, ibiq; à die Lunæ ad diem Mercurij iudicetur. In reliquis verò Palatinatibus Notarij Terreſtres in loco Iudiciorum Acta perficiant, ſub pœnis legalibus. HP. 423. C. 45.

Aug. Lub. 1569. Sądy Bieckie. Bieceñ. & Czchovveñ. Iudicia quæ ad feſtum Paſchatis celebrantur, translata ad Feriam ſecundam poſt Conductus Paſchæ. HP. 433. C. 110.

Sig. Warſ. 1589. Roki. Termini Terreſtres Cracouienſes eo tempore celebrētur quo Colloquia celebrari debuerint. Idem in alijs locis fiat, præſertim vbi Iudicia ad feriam ſecundam poſt S. Michaëlis feſtum incidunt iuxta Conſtitutionem Anni 1565. C. 18.

Sig. 3. Warſ. 1590. Roki. Termini Terreſtres Cracouienſes ita celebrentur. Primi Cracouię feria ſecunda poſt Circumciſionis Domini. Deinde in diſtrictib' iuxta Ordinationem Anni Milleſimi Quingenteſimi Sexageſimi Quinti vſq; ad terminos Lelouienſes. Peractis Lelouienſibus non expectata Actorum conſcriptione feria tertia iuxta eandem Ordinationem in C. 14.

Digitized by Google

Czchovv iudicetur. Similiter in Biecz. Secundi termini Terreſtres feria ſecunda poſt Dominicam Inuocauit Cracouiæ, eodemq; ordine in Lelovv, Czchovv, & Biecz. Tertij termini Terreſtres feria ſecunda poſt feſtum SS. Trinitatis eodem ordine quo ſupra. Quarti termini Terreſtres feria ſecunda poſt feſtum Sancti Michaelis itidem eo ordine. Iſti tamen tunc celebrari debent, ſi colloquia generalia ſub idem tempus non celebrabuntur. Licebit tamen Notario peractis omnium diſtrictuum Iudicijs, Cracouiæ Acta perficere.

Sig. Crac. 1588. Mieyſce Sądom.

Iudicijs Terreſtribus Cracouienſibus celebrandis, Magnus Procurator manſionem aſsignet, aliam pro ſeruandis Actis & reſcriptis peten. Idem obſeruandum in alijs quoq; diſtrictibus, vt in vno loco ſeorſiuo Acta præſentibus Camerarijs aperiantur. c. 59.

Aug. Petr. 1565. W Belſkim Woiewodz.

In Palatinatu Belzenſi Iudicia quater in anno celebrentur, ſemper feria ſecunda, videlicet poſt feſta Epiphaniarum, Adalberti, Trinitatis & Bartholomæi, Grabovvecenſia verò Iudicia in duabus ſeptimanis poſt Belzenſia, Hrodlenſia feria ſexta poſt Grabovvecenſia celebrentur. Colloquia verò in loco ſolito in toto Palatinatu ſemper feria ſecunda poſt S. Franciſci feſtum celebrentur. HP. 424. C. 45.

Sig. Crac. 1588. Belſkie.

De eiſdem terminis ſic poſtea ſancitum eſt, vt primi termini Belzenſes feria ſecunda poſt Epiphaniarum celebrentur. Tandem Grabovvecenſes in duabus ſeptimanis. Poſt incœptionem verò Grabovvecenſium feria quinta eiuſdem ſeptimanæ Hrodlenſes. Buſcenſes verò vna ſeptimana poſt incœptionem terminorum Belzenſium. Secundi termini Belzenſes feria ſecunda poſt feſtum S. Adalberti. Tertij feria ſecunda poſt feſtum S. Ioannis Baptiſtæ. Quarti feria ſecunda poſt feſtum S. Heduigis celebrentur, quos ſemper Grabovvecenſes, Hrodlenſes, & Buſcenſes modo ſupraſcripto ſubſequantur. c. 62.

Aug. Petr. 1565. W Wielgiey Polſcze.

In Maiori Polonia propter Palatinatuum amplitudinem, bis tantum Iudicia Terreſtria celebrentur. HP. 425. C. 46.

Iudicia

Digitized by Google

Idem ibidem. Poznáńskie. ibidem.

Iudicia Terreſtria Poſnanienſia, prima duabus hebdomadibus poſt Paſcha, ſecunda feria ſecunda poſt Natiuitatis Mariæ celebrentur, Iudicia verò in Koscian, duabus itidem hebdomadibus ſemper ſubſequantur, ſub pœnis Statutorum. Colloquia autem Poſnaniæ ſint feria ſecunda ante feſtum Sancti Martini.

Sig. Crac. 1588. Roki Poznáńskie. C. 60.

Eadem lex ita declarata eſt, vt termini Terreſtres Poſnanienſes feria ſecunda poſt Bartholomæi celebrentur, eos Coſtenſes in duabus ſeptimanis, hos verò Wſchovvenſes octo diebus ſequantur. Poſnanienſes in Prætorio Poſnanienſi, Coſtenſes bis in anno celebrentur.

Sig. Warſ. 1589. Roki Poznáńskie. C. 30.

Hæc Cõſtitutio ita rurſus correcta eſt, vt termini Terreſtres Poſnanienſes qui ante ipſum Conuentum electionis Iudicum Tribunalis Regni celebrari ſolebant, non intermittantur. Eoſq́ Coſtenſes & Wſchovvenſes more antiquo ſequantur.

Idem ibidem. Iuridica. C. 30.

Andreas Opalinski Regni Marſchalcus, à iuridica Poſnanienſi iudicanda ad triennium abſoluitur. Ad Iudicia tamen generalia Poſnanienſia & Caliſsienſia ſurrogatos Nobiles poſſeſsionatos habeat.

Sig. Warſ. 1588. Kcżyńskie. C. 60.

Termini Terreſtres Kczynenſes per vnam ſeptimanã celebrentur, eos verò Naklenſes, in alia ſeptimana ſequãtur, quæ die Lunæ incipere debent.

Aug. Petr. 1565. Káliskie. HP. 425. C. 46.

Iudicia Terreſtria Caliſsienſia, feria ſecunda poſt Trinitatis & poſt S. Michaëlis feſta celebrentur, quos aliorum diſtrictuum Iudicia ſequantur, iuxta conſuetudinem, Colloquia feria ſecunda poſt feſtum S. Martini.

Sig. 3. Warſ. 1593. Sądy. C. 17.

Terminis Terreſtribus Caliſsienſibus quibus eo anno Conuentus generalis obſtitit, quo minus iuxta leges Regni feria ſecunda poſt feſtum SSmæ. Trinitatis celebrarentur, aſsignatur aliud tempus pro hac vice, videlicet feria ſecunda poſt Viſitationis Beatæ Mariæ Virginis Caliſsij, vbi noui Officiales coram Palatino vel Caſtellano iurare debent. Quos terminos alia Iudicia more ſolito ibidem & in Konin ſequi debent.

in alijs diſtrictib⁹ horum Palatinatuum antiquo more iudicetur. Quod ſi in vno diſtrictu ex aliqua cauſa non celebrantur, in alijs nihilominus celebrari debent.

Sig. 3. Warſ. 1593. O Rokach Brzeſkich. Termini Terreſtres Breſtenſes tertij, celebrari debent feria tertia poſt feſtum S. Agnetis, Iunivvladiſlauieñ. octiduo poſt, & ſic aliorum diſtrictuum, vtriuſq; Palatinatus more ſolito. Quod ſi in vno diſtrictu ex quacunq; cauſa non celebrabuntur, in alijs nihilominus celebrentur. C. 18.

Sig. 3. Warſ. 1596. Rokі. De terminis Terreſtribus Palatinatuum Breſteñ. & Iunivvladiſlauienſis abrogatis omnibus Conſtitutionibus ſola Anni Milleſimi Quingenteſimi Octuageſimi Octaui, quoad tempora Iudicijs aſsignata in robore conſeruatur cum ea declaratione, quod ſi quando Iudicia in diſtrictibus primarijs, puta Breſtenſi & Iunivvladiſlauienſi non celebrabuntur, neq; in alijs minoribus celebrentur. C. 11.

Aug. Petr. 1565. Wieluńſkie. Termini Wielunenſis Terræ feria ſecunda poſt Purificationis, poſt Rogationum, & poſt Franciſci celebrentur, quos duabus ſeptimanis Oſtrzeſzouienſes ſequantur. Colloquia feria ſecunda poſt Martini. HP. 426. C. 46.

Aug. Petr. 1567. Wieluńſkie Sądy. Termini Wielunenſes duabus ſeptimanis ſequantur terminos Siradienſes. Oſtrzeſzouienſes verò illos vna ſeptimana. HP. 426. C. 77.

Aug. Petr. 1565. Dobrzyńſkie. In Terra Dobrzynenſi Iudicia Terreſtria more ſolito, Colloquia quoq; ſingulis annis celebrentur. HP. 426. C. 46.

Idem ibidem. Płockie. Termini Terreſtres Plocenſes, feria ſecunda poſt Epiphaniarum, Conductum Paſchæ, & Natiuitatis Mariæ celebrentur, quos ſequantur Iudicia reliquorum diſtrictuum more ſolito. Ibidem.

Idem ibidem. Zawkrzeńſkie. Termini Terreſtres Zavvskrzynenſes feria ſecunda poſt Purificationis Mariæ, poſt Rogationum & S. Franciſci in Szrzem celebrentur, quos alij termini reliquorum diſtrictuum ſubſequantur. Ibidem.

Ibidem. Colloquia Palatinatus Plocenſis feria ſecunda poſt Omnium Sanctorum ſint. Ibidem.

X Iudicia

Digitized by Google

Idem ibidem. Mazowieckie. Iudicia per Palatinatum Maſouiæ in quolibet diſtri- HP. 428. C. 47.
ctu in quatuor ſeptimanis celebrentur, poſt Conuentum tamen & bellum primi termini erant incerti, reliqui certi. In terris verò, Viſnenſi, Ciechanouienſi, Lomzenſi, Zembrouienſi & Nurenſi, quia aliquando vltrà quatuor ſeptimanas Iudicia continuantur. Ideo poſt determinationem Iudiciorum in vno loco, in alio in quatuor ſeptimanis incipiant, exceptis Vacantijs & Comitiorũ tempore, quod à Conuentu particulari intelligi debet, Iudex quoq; & Subiudex, terminos ne tranſponant, ſub pœna Centum Marcarum, pro qua pars grauata agat, excepto legali impedimento. Termini quoq; maiores ſingulo biennio per Palatinum celebrentur, ſub eadem pœna. Præſentiæ quoq; tribus in locis ſemper iudicentur, in tempore publicentur, neq; tranſponantur, ſub eadem pœna Centum marcarum.

Sig. 3. Warſ. 1598. Sądy. Iudicia Terreſtria Lomzenſia in Oſtrolenka, poſt de- C. 43.
ceſſum modernorum Iudicum Zembrouienſium celebrentur, ita vt primi termini Oſtrolencenſes, poſt Dominicam Conductus Paſchæ, Secundi feria ſecunda poſt Margarethæ, Tertij feria tertia ante Nicolai iudicentur.

Aug. Petr. 1565. Rawskie. Termini Rauenſes & Colloquia more ſolito celebrẽ- HP. 428. C. 47.
tur.

Idem ibidem. Sochaczewskie. Termini Sochaczouienſes feria tertia poſt Inuocauit, *Ibidem.*
Trinitatis, & poſt Aſſumptionis celebrentur. Colloquia feria tertia poſt Martini. Acta & ſeruentur & ponantur, iuxta Statutum inſtar aliorum diſtrictuum.

Ibidem. Sądzenie. In Prætorio verò Sochaczouienſi iudicetur ſi Priuile- HP. 430. C. 57.
gia Ciuitatis non obſtant.

Sig. Warſ. 1589. Roki ziemskie. Termini Terreſtres Sochaczouienſes qui poſt feſtum C. 23.
Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis incidebant, transferuntur ad feriam tertiam poſt feſtum S. Heduigis.

Aug. Petr. 1565. Goſtyńskie. Termini Terreſtres Goſtinenſes, feria ſecunda poſt HP. 430. C. 47.
Oculi, poſt Octauas Corporis Chriſti, & poſt Bartholomæi, celebrentur, quos Gambinenſes octo diebus ſequantur, Colloquia feria ſecunda poſt S. Lucæ.

Termini

Sig. 3. Warſ. 1598. Roki.

Termini Terreſtres Goſtinenſes feria ſecunda poſt Bartholomæi celebrati, in feriam ſecundam poſt Michaëlis transferuntur. Quos Gambinenſes octiduo ſubſequi debent. C.43.

Aug. Petr. 1565. Piſárſtwá Ziemſkie.

Notárij Terreſtres in Zebrovv & Nier promiſsi, electioque eorum libera inſtituta, modernis poſſeſſoribus ad vitam relictis. HP. 402. C.56.

Aug. Petr. 1567. Roki Przeworskie.

Termini in Przevvorsko, tribus ſeptimanis terminos Præmiſlienſes, à die inſcripti actus computando, ſequantur. HP. 430. C.74.

Idem ibidem. Roki y Wiecſa.

Termini Terreſtres in terra Dobrzynenſi ita celebrentur. Primum in Dobrzin feria tertia poſt S. Matthiæ. Deinde in Lipno feria ſecunda proximè ſequenti. Tandem in Rypin feria ſecunda per octiduum. Secundi termini in Dobrzyn feria tertia ante S. Ioannis, Lipnenſes & Rypinenſes vt ſupra. Tertij termini in Dobrzyn feria tertia, poſt S. Bartholomæi, Lipnenſes & Rypinenſes, vt ſupra. Colloquia Terræ Dobrzynenſis in Lipno, feria ſecunda poſt S. Andreæ celebrentur, ad quæ omnes Caſtellani, Dignitarij & Officiales conueniant, neq; inde diſcedant, niſi finitis Iudicijs, ſub pœna Centum marcarum, pro qua coram officio Caſtrenſi Bobrovvnicenſi reſpondebunt, ſine prouocatione. HP. 427. C.76.

Sig. 3. Warſ. 1593. Roki Dobrzynskie.

Termini Terreſtres Dobrzynenſes primi celebrentur in Dobrzyn feria tertia poſt Dominicam Inuocauit, quos Lipnenſes & Rypinenſes octiduo ſequi debent. Secundi in eiſdem diſtrictibus more ſolito. Tertij in Dobrzin feria tertia poſt feſtum S. Matthæi, quos feria ſecunda proxima ſequi debent Lipnenſes & Rypinenſes. C. 20.

Aug. Pet. 1567. Roki Czerskie.

Termini Terreſtres Czernenſes per biduum celebrentur, puta ferijs ſecunda & tertia, poſtea in Grodziec, ferijs quarta & quinta, in alia ſeptimana. In Warka ferijs ſecunda & tertia, in Garvvolin, quinta & ſexta. HP. 431. C.77.

Aug. Lub. 1569. Opátrzuiąc to.

Iudicia Terreſtria in Terra Czernenſi, non tranſponãtur, ſub pœna Centum marcarum, ſed ſemper feria ſecunda poſt Epiphaniarum, poſt Conductus Paſchæ, & poſt HP. 431. C.111.

ſtino S. Agnetis. Tertij in Octaua S. Gregorij. In Bielſcéſi verò diſtrictu eiſdem temporibus Iudicia celebrentur. Poſt determinationem Iudiciorum, liber Terreſtris duabus ſeptimanis ponatur. Iis verò omnibus peractis Colloquia in craſtinò feſti S. Ioannis Baptiſtæ, ſingulis annis in Drohiczyn celebrentur. In quibus Colloquijs adeſſe debent omnes Caſtellani & Officiales Terreſtres, qui hunc ordinem obſeruabunt, vt primo loco ſit Palatinus, deinde Caſtellanus, deinde Succamerarius, Vexillifer, Iudex, Subiudex, Tribunus, Dapifer, Subdapifer, Notarius ſequantur. In eiſdem Colloquijs terminentur cauſæ vulnerum, Kmetonis profugi, fideiuſſoriæ, excisionis Syluarum, depaſtionum, piſcationum, defalcaſtrationum, graminis, exuſtionis ſepis, dimeſsionis frumentorum, & abacti atq; interfecti pecoris.

Steph. Warſ. 1578. Roki Lubelſkie.

Terminis Terreſtribus Lublinenſibus additur biduum, Vrzendouienſibus verò feria quinta, feria ſexta & Sabbatum aſsignantur. c. 190.

Sig. Crac. 1588. Lubelſkie.

Termini Terreſtres Lublinenſes qui ad feſtum S. Ioannis Baptiſtæ incidebant, tranſlati ſunt ad feriam ſecundam poſt vndecem millia virginum, ſi Colloquia hoc tempore non celebrabuntur. Vrzendouienſes verò termini illos decem diebus ſequantur. c. 62.

Sig. 3. Warſ. 1590. Roki.

Terminos Terreſtres Lublinenſes ſi quis temerè impediuerit citatus ad Tribunal tàm ad inſtantiam Iudicij, quàm ad inſtantiam cuiuſlibet, iniuriam exinde paſsi, inter cauſas officij, iuxta qualitatem & quantitatem exceſſus, iudicari debet. c. 29.

Sig. 3. Warſ. 1598. Ordinátia.

Termini Terreſtres Lublinenſes. Primi feria ſecunda poſt Purificationis Mariæ. Secundi feria ſecunda poſt Exaltationis S. Crucis. Tertij feria ſecunda poſt Andreæ celebrentur. Qui Lublini per duas ſeptimanas, poſtea in Vrzendóvv more ſolito, iudicari debent. Poſitio verò actorum Terreſtrium, ſingulos terminos antecedat, tàm Lublini quàm Vrzendovviæ iuxta veterē conſuetudinem. c. 41.

Steph. Warſ. 1581. Roki Vrzędowſkie.

Termini Vrzendouienſes qui feria quinta magna celebrabãtur, tranſlati ad feriam quintam poſt feſta Paſchatis. c. 215.

Digitized by Google

Sig. Crac. 1588. Rozáńſkie.

Hoc ita poſtea declaratum eſt vt illa Iudicia quæ ad feriam ſecundam poſt Trinitatis incidebant, ad feriam ſecundam poſt Corporis Domini feſtum transferantur, Makouienſes verò eos tribus ſeptimanis ſequantur; Iudicari autem debet ex Regeſtro. C. 61.

Sig 3. Warſ. 1590.

Iudicia Caſtrenſia Makouienſia nocere non debent iuri Andreæ Noſkovvski Capitanei Rozanenſis eiuſq; vxoris. Iudicentur autem in domo per eundem Capitaneum demonſtranda. C. 31.

Steph. Warſ. 1581. Tykoczyńskie.

Termini Terreſtres Tykoczynenſes inſtituuntur, ſaluis ſeruitijs qui ad ea tenentur. C. 216.

Sig. Crac. 1588. Podlaskie.

Conſtitutione hac Anni Milleſimi Quingenteſimi Octuageſimi Primi de terminis Tykocinenſibus abrogata. Termini qui iuxta Conſtitutionem Anni Milleſimi Quingenteſimi Sexageſimi Noni, in craſtino Circumciſionis Domini incidebant, pro feria ſecunda poſt hoc idem feſtum Circumciſionis transferuntur, qua die ſemper termini Terreſtres in Drohicenſi & Bielſcenſi diſtrictibus incipiant. Ii autem, quoniam antea duobus tantum locis celebrabantur, videlicet in Bransk & Suraſz, nunc in tertio quoq; celebrentur, in Tykoczyn, hoc ordine; Primum in Bransk, incipere debent, temporibus deſcriptis, deinde in Suraſz. Tum poſt determinationem Parochiarum, quę illuc pertinent in Tykocin iudicentur, quo pertinebant Parochiæ Raygrodenſis, Goniandzenſis & Tykocinenſis donec abſoluantur, ſingulos terminos Terreſtres, per tres dies, Actorum poſitio ſequatur; Deinde in Bransk & Suraſz per duas ſeptimanas, vbiq; libri Terreſtres ponantur, quam poſitionem Notarius cum Camerarijs, iuxta Statutum Regis Alberti Anni Milleſimi Quadringenteſimi Nonageſimi Sexti celebret. Iudicari autem debet ex Regeſtro iuxta Statutum Caſimiri Regis. Hæc autem lex derogare non debet rebus in Bransk; Suraſz & Tykocin poſt Conſtitutionē Anni Milleſimi Quingenteſimi Octuageſimi Primi iudicatis, quæ omnes in robore conſeruantur. C. 63.

Sig. Crac. 1588. Przemyſkie. Termini Terreſtres Præmiſlienſes qui ad feſtum S. Staniſlai in Maio incidebant, transferuntur ad feriam tertiam, poſt omnium Sanctorum. Quos tribus ſeptimanis termini Przevvorſczenſes ſequantur, alijs Iudicijs ſaluis. C. 26.

Sig. Warſ. 1598. Roki. Termini Terreſtres Præmiſlienſes, temporibus infraſcriptis iudicentur: Primi Præmiſlienſes feria tertia poſt Agnetis, Przevvorſcēſes verò feria tertia poſt Dorotheæ. Secūdi Præmiſlienſes feria tertia poſt conductū Paſchę, Przevvorcenſes feria tertia poſt Dominicam Cantate. Tertij Præmiſlienſes feria tertia poſt Margarethæ, Przevvorſcenſes feria tertia poſt Petri Vinculati. Quarti Præmiſlienſes feria tertia poſt S. Lucæ Euangeliſtæ, Przevvorſcēſes feria tertia poſt feſtum S. Martini. C. 41.

Sig. Crac. 1588. Sanockie. Termini Terreſtres Sanocenſes, qui ad feſta Penthecoſtes celebrabantur, ad feriam tertiam poſt S. Laurentij transferuntur. Incipere autem debent feria tertia poſt S. Michaëlis. C. 62.

Sig. Warſ. 1589. O Sądziech. Hæc ambiguitas ita poſtea declarata eſt quod termini Sanocenſes, qui inter Paſchæ & Penthecoſten incidebant traſlati ſunt ad feriam tertiam poſt feſtū S. Michaëlis, alijs terminis omnibus ſaluis. C. 20.

Idem ibidem. Roki ziemskie. Termini Terreſtres Camenecenſes, qui poſt feſtum S. Petri ad vincula incidebant, transferūtur ad feriam quintā poſt omnium Sanctorum. C. 21.

Idem ibidem. Roki ziemskie. Termini Terreſtres Lomzenſes, Primi Lomzæ feria ſecunda poſt Dominicam Reminiſcere. Colnæ verò feria quinta poſt Dominicam Lætare, Secundi Lomzæ in craſtino SS. Trinitatis. Colnę verò feria quinta poſt feſtum S. Ioannis. Tertij Lomzæ poſt feſtum S. Mathæi. Colnæ verò feria quinta poſt feſtum S. Lucę. Termini verò Zembrouienſes, Primi feria quinta poſt feſtum Epiphaniarum Domini, Oſtrolecenſes feria tertia poſt Dominicam Reminiſcere. Secundi Zembrouienſes, feria quinta poſt feſtum Penthecoſtes, Oſtrolecenſes feria tertia poſt feſtum Petri & Pauli. Tertij Zembrouienſes feria quinta ante Heduigis. Oſtrolecenſes feria tertia ante feſtū S. Nicolai. In quibus terminis actiones ex Regeſtro iudicentur. C. 21.

Digitized by Google

Steph. Warſ. 1578 Roki Liwſkie. Termini Liuenſes in Prætorio celebrentur feria quinta poſt feſta Trinitatis, Heduigis & Agnetis. c.191.

Sig. Warſ. 1589. Przywolánie. In Terra Liuenſi, ſi propter aliquod legale impedimentum termini non celebrentur, Iudex cum Subiudice alios in eum locum quatuor ſeptimanis ante publicet & proclamet. Quoniam verò Prætorium Liuenſe igne abſumptum eſt, ideò Iudicia interim in Nouæ Ciuitatis Liuenſis Prætorio celebrentur, donec Prætorium in antiqua Ciuitate reparetur. c. 23.

Sig. Warſ. 1590. Przywolánie. Huius Conſtitutionis Titulus corrigitur, quod videlicet de Liuenſibus terminis intelligi debet (in Conſtitutionibꝰ enim Terra Warſſouiēſis pro Liuenſi poſita eſt.) c. 31.

Sigiſ. Warſ. 1589 Roki Ziemſkie. Termini Terreſtres Sochaczouienſes qui poſt Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis incidebant, transferuntur ad feriam tertiam poſt feſtum S. Heduigis. c. 23.

Idem ibidem Roki Ziemſkie. Termini Terreſtres Wyſſogrodenſes, qui poſt feſtum S. Agnetis incidebāt, transferuntur ad feriam tertiam poſt Octauas Corporis Chriſti, iudicari autē debēt in Prætorio. c. 24.

Idem ibidem. Roki Ziemskie. Termini Terreſtres Nurenſes, primi in Nur feria tertia poſt Circumciſionis Domini, Camenecenſes feria ſecunda poſt Purificationis Mariæ, Oſtrouienſes feria tertia poſt Dominicam Lætare. Secundi in Nur feria tertia poſt Dominicam Conductus Paſchæ, Camenecenſes feria ſecunda poſt SS. Trinitatis, Oſtrouienſes feria tertia poſt Ioannis Baptiſtæ. Tertij in Nur feria tertia poſt S. Bartholomæi, Camenecenſes feria ſecunda poſt Simonis, Oſtrouienſes poſt feſtum S. Eliſabeth. Iudicari autem debet per Parochias ex Regeſtro. Notarius quoq; Terreſtris, Vicenotarium cum Actis Cameneciam mittat duabus ſeptimanis ante terminos. c.24.

Sig. 3. Warſ. 1590 Termini Terreſtres Nurenſes feria tertia poſt Bartholomęi incidētes, transferūtur ad feriā tertiā poſt S. Matthęi. c.31.

Sig. 3. Warſ. 1590 Sądzenie. Iudicia omnia Terreſtria Caſtrenſia, & Querelarum vna ſeptimana, ante Conuentum particularē ne celebrentur ſub pœna nullitatis, præter poſitionem actorum Terreſtrium, ſub quam exemptiones tantum bonorū cognoſcantur, idq; etiam ſub Conuentione generali. c.28.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT QVARTVM.

De Iudicijs Colloquialibus.

QVamuis Iudicia Colloquialia, inſtitutione Iudiciorum Tribunalis Regni, antiquata quodammodo eſſe videntur, tamen quia expreſſè abrogata non ſunt, neq; certò ſcire poſſumus, ſi nobis aliquando vel Tribunalium pertæſis, vel nouis rebus delectantibus, non ſit ad ea redeundum, prætermittenda non eſſe exiſtimaui.

Caſ. Wiſl. 1368. Inſuper ſtatuimus. Lag. Crac. 1423. Peruerſa conſuetudo.

IVdex in Colloquijs, aut Regis præſentia iudicans, argui de malè iudicato non poteſt. L 32. P 679. HL 50. HP 505.

In colloquijs, primus terminus differebatur ſimplici infirmitate, ſecundus vera, abſque tamen Sacerdotis teſtimonio, & ira, vt in ſequentibus terminis, per iuramentum probetur, Tertius itidem vera infirmitate & continuata. In quarto verò pareat aut cauſa cadat. L 42. P 678. HL 50. HP 412.

Idem in terminis Particularibus obſeruari debet, Actor tamen non aliter cauſam proroget, niſi primum terminū vera infirmitate, in terminis verò particularibus ſemel ſimplici infirmitate.

Abrogatum hoc eſt per proceſſum nouum Sigiſmundanum de quo ſuo loco infra.

Lag. Crac. 1423. Et quia Barones.

Cum coram Iudicio Colloquiali cauſæ hæreditariæ agantur, ſententiæ eius, vim Regiorū decretorū habeant, & reſignationes bonorum admittantur, æquum eſt vt liber Actorum Colloquialium, ſub tribus clauibus, puta Iudicis, Subiudicis & Notarij Terreſtris ſeruetur. Iudex tamen ante vnam ſeptimanam poſitionem actorum publicet. L 45. HL. 6. P 675. HP 433.

Caſ. Pet. 1447. Aſſidua.

Dignitarij & officiales qui ad Colloquia pertinent, cōueniant, niſi ægrotent, aut ablegentur, quibus caſibus, integrum ſit illis loco ſui alium ſubſtituere, alioquin temerè L 90. P 674. HL 48. HP 415.

Digitized by Google

ſeſe abſentans, ad Regem citatus, ei qui hoc nomine damna paſſus eſt, damna refundat, quæcunque propter abſentiam illius accepit.

Caſ. Korcz. 1451. Item volumus. Termini & Colloquia non reclamentur, ſed ſtatis diebus celebrentur peremptoriè. L 87. P. 678. HL 50. HP. 414.

Caſ. Korcz 1451. Item Colloquia. Colloquia non obſtante vnius vel duorum ex Dignitarijs morte, vel abſentia, celebrentur, in quorum locum à Nobilitate alij ſubſtituantur, donec vacantia officia diſtribuantur. L 88. P. 676. HL 48. HP. 418.

Caſ. Nieſ. 1454. Item Statuimus. Sig. Crac. 1523. Caſu verò. Colloquia, ter in anno celebrentur, eiſque omnes officiales qui ad ea pertinent interſint, Palatinus tamen & Capitaneus, publicis curis impediti, poſſunt alium loco ſui ſubſtituere, reliqui ſint perſonaliter, niſi infirmitate aut legatione impediantur. L 93. S 37. P 677. HL 49. HP 419.

Sig. Pet. 1511. Item quia. Sig. Pet. 1523. Poterit autem. Palatini Colloquia iudicent, præmiſſa in binis præcedentibus terminis proclamatione. S 18. P. 677. HL 49. HP. 420.

Auguſt. Pet. 1550. Wiecza. A ſententia Colloquiali ad Regem appellatur. S 37. P 675. HL. 9 HP. 417. C 3.

Sig. Crac. 1532. De appellationib. Appellationem ad Colloquia interpoſitam licet vtrique parti proſequi, ſiue in Colloquijs, ſiue in Conuentione Regni generali, quod horum prius poſt interpoſitam appellationem celebrabitur. S. 61. P 675. HL 10. HP 417.

Sig. Pet. 1538. Statuta de Colloq. Statuta de Colloquijs exequutioni mandentur. P 680. HL 51. HP 423.

Sig. Crac. 1540. De Terminis. Colloquia pro vna vice, bis per annum celebrentur, & decreta non obſtante interpoſita appellatione exequutioni demandentur, ita tamen vt ſi in aliqua cauſa, Rex ſententiam in Conuentu retractauerit, bona cum omnibus fructibus reſtituantur, & damna iuxta iuramentum paſsi refundantur. P 679. HL 50. HP 422.

Sig. Crac. 1543. Ab acceſſorijs. Aug. Pet. 1550. Wiecza iż znamy. Colloquia, Palatini ſingulis annis iudicent, neque ea tranſponant, ſub pœnis Statutorum, ab acceſſorijs verò ad Colloquia appellans, ibidem in principali negotio experiatur, ab acceſſorijs tamen, quæ principalis negotij amiſſionem non continent, appellatio non admittatur. A colloquiali verò decreto, quod vel acceſſorium non ſit, vel P 675. HL 3. 49. C 3.

vim

vim principalis negotij habeat, ad Conuentum appelletur. Quod ſi quis pœnam dictam Kocz in Colloquijs ſoluit, denuò eam in Comitijs non ſoluat, neque ſit in vna cauſa niſi vna pœna Kocz. Cauſæ vero officij abſente Rege à Regno, ad Colloquia deuoluantur.

Sig. Crac. 1543. Viſum eſt nobis. Termini Terreſtres, ter in anno celebrentur, quarta verò anni pars, Colloquijs detur, abſentes dignitarij & officiales, in ſequentibus Colloquijs, antequam loca ſua occupent, iurent ſe vera infirmitate impeditos ad Colloquia non veniſſe, exceptis abſentibus Reipub. cauſa, tamen in locum Palatini Caſtellanus, in Caſtellani Nobilis ſubſtituatur, ſed colloquia non tranſponantur, neque ſuſpendantur inuitis partibus, ſub pœnis legalibus. P. 677. HL. 47. HP. 420.

Lex Annalis.

Aug. Lub. 1569. Wiecza. Colloquia in terra Sandomirienſi ita celebrentur, Primo anno Sandomiriæ, Secundo Radomij, Tertio Wiſliciæ, ſemper feria ſecunda poſt feſtum S. Franciſci. HP 421. C1.

CAPVT QVINTVM.

De Iudiciis Tribunalis Regni.

Aug. Pet. 1563. Ordinácia IVdicia vltimæ inſtantiæ, pro vna vice ſunt inſtituta, cum ea ſecuritate, vt is qui armatus in Ciuitatem ſub tempus Iudiciorum veniſſet, quinquaginta marcarum pœna, ſi quem euntem vel redeuntem ante & poſt duas ſeptimanas occidiſſet, vel Iudicia violaſſet, pœna capitis, C18.

ſi vulneraſſet, pœna, Centum marcarum & ſeſsionis Turris puniatur, ſi euaſiſſet bannitioni erat obnoxius. Exceptis cauſis perſonam Regiam tangentibus, criminalibus, famoſis, calumniæ, officij, vbi quis ex officio deliquiſſet, tales enim coram Rege erant conueniendi. Fundi Regalis, quæ in Conuentu non poſt Curiam iudicari dedebant. Fiſci, vbi prouentus Menſæ Regiæ non ſoluerentur. Exemptionis bonorum Regalium pro perſona Regia, vel à Commiſſarijs inter pares, quæ niſi infra fines Regni iudicari debebant. Quod ſi quis Regi quippiam donauerit, in Conuentione id non alio niſi donatario iure Rex repetere debuit. Exceptis etiam cauſis nonnullis ſpecificatis.

August. Warſ. 1564. Decret. — Decreta eorundem Iudiciorum approbantur, & ratificantur, ſi qui propter malè iudicatum citati ſunt, abſoluuntur, ſi verò quis temerè cauſam eiuſmodi proſequatur, pœna Centum marcarum puniatur, quam ibidem reponere debet, ſub pœna quatuordecim marcarum, cuius pœnæ medietas fiſco Regio, medietas parti debetur; Procurator verò ad ſeſsionẽ Turris per octiduũ condemnetur. C. 31.

Steph. Warſ. 1574. Sprawiedliwość. — Iudicia quæ Palatinatus Regni ſibi conſtituerũt, approbantur; & permittitur, vt ea iuxta placitum Nobilitatis vlterius inſtituantur. C. 149.

Steph. Warſ. 1576. O Sądach. — Iudicia vltimæ inſtantiæ in Palatinatu Rauenſi non celebrentur, donec Generalia Iudicia inſtituantur, quidquid verò ſub titulo Henrici Regis, poſt diem duodecimam Maij iudicatum eſt, & lucratum, irritum eſto. Exceptis cauſis debitorum ad inſcriptiones. C. 163.

Steph. Warſ. 1578. — Iudicia Generalia Tribunalis Regni inſtituuntur, ad quę in omnibus Palatinatib⁹ Regni, in particularib⁹ Conuentibus, Iudices Feria ſecunda poſt feſtũ Natiuitat. B. Mariæ Virginis, viri idonei, probi, iuriſperiti, & poſſeſsionati eligantur, in maioribus Palatinatib⁹, videlicet Poſnanieñ. Sandomirieñ. Caliſsieñ. Plocen̄. Ruſsiæ, Maſouiæ, duo; in reliquis & in terris Wielunen̄. vnus, Dobrzineñ. vnus, Oſvviecimeñ. & Zatorieñ. vnus. C. 184.

Si

Si quis ex Iudicibus quorumcunque ſubſelliorum electus fuerit, in cauſa ab eius Iudicio per motionem deuoluta, ſententiam non dicat, neq; alios dicentes audiat.

Autoritas Deputatorum, non niſi ad alia Iudicia duret, & tandem alij in locum illorum eligantur.

Secundò idem ante quadriennium non eligatur, niſi omnes nemine contradicente in id conſentiant.

Iudice, ex aliquo Palatinatu deputato, infirmo vel mortuo, reliqui iudicent; non obſtante abſentia collegarum.

Iurent iuxta formulam iuramenti Iudicis Terreſtris, in Statuto deſcriptam, eo addito, quod in cauſis non ſunt conſulturi, munera non accepturi, & quod citra omne ſtudium ſint in Iudices electi.

Iuſtè & ordine, iuxta Regeſtrum, per Palatinatus iudicent, à iure ſcripto non diſcedant, Deum & iuſtitiam præ oculis habeant, ſententiã per duos vel tres ex illis ſubſcriptam, ex ſcripto ferant. In diuerſitate vel paritate ſententiarum iterum & tertio dicant, & tandem maior pars concludat.

Cauſas Spiritualium, ſex Sæculares, cum ſex Spiritualibus perſonis iudicent, Maior pars concludat. Si verò pares fuerint ſententijs, ad Conuentum cauſam remittant. Hunc tamẽ paritatis caſum, licebit in conuentu proximo vel abrogare vel emendare.

Decimæ ex bonis hæreditarijs in eodem ſtatu permaneant, quo nunc ſunt, commoto nemine, ad compoſitionem vſq;.

Decreta eius Iudicij, paria ſint authoritate Decretis Conuentionalibus, contrauenientes verò illis, & hoc nomine ſiue in Conuentu ſiue poſt Curiam negotium faceſſentes, tanquam contemptores decretorum Regiorum puniantur.

Perlucra contra Spirituales interea obtenta, ſuſpendantur, donec de illis in Conuentu cognitio fiat.

Iudicabunt omnes & ſingulas cauſas, à Iudicijs Terreſtribus, Caſtrenſibus, Succamerarialib⁹, Colloquialib⁹, Commiſſarialibus, (in cauſis diuiſionis bonorum) per motio-

motiones,appellationes, remiſsiones,limitationes,& alio quouis modo ad Conuentum, vel poſt Curiam deuolutas, tàm ab officijs, quàm ex officijs, occaſione non factæ exequutionis decreti, vel decretorum Iudicij generalis Tribunalis Regni, huius vltimæ inſtantiæ, in his rebus, quæ Iudicio huius Tribunalis iudicañ. incumbunt, & iudicatæ fuerint, & aliorum grauaminum, ex Iudicijs ſiue officijs Capitaneorum, & eorum officialium circa adminiſtrationem iuſticiæ illatorum, tum & omnes cauſas iudicatas & ad locorum Capitaneos pro exequutione remiſſas, vbi debitæ exequutioni demandatæ non ſunt, nec non cauſas ex Iudicijs nouis, vltimæ inſtantiæ propendẽtes, aliaſq; omnes ex Citationibus & Adcitationibus, nouis & antiquis incidentes,& ad hoc Iudicium pertinentes, cum conſeruatione omnium terminorum.

Exceptis cauſis merè criminalibus, in Conuentu iudicandis, ita vt ſi quis cauſam Ciuilem, criminaliter inſtituerit, Victus hoc nomine pœnam ſeſsionis Turris, & Centum marcarum, cum refuſione damnorum luat, & cauſa ad forum remittatur. In cauſis tamẽ & articulis criminalibus Iudicij Caſtrenſis ad Tribunal appelletur.

Exceptis etiam cauſis fiſci, iuxta Conſtitutiones Anni Milleſimi Quingenteſimi Sexageſimi Secundi, & Milleſimi Quingenteſimi Sexageſimi Septimi, tum & exemptionis bonorum Regalium.

Quod ſi quis Capitaneum vel Tenutarium, ratione fundorum Regalium citauerit,ex quibus Quarta ſoluitur, vel qui remiſioni & luſtrationi ſubſunt, vel qui in ſummis antiquis obligati ſunt, ad Conuentum remittatur. Licebit tamen Regi pro bonis ſuis iuxta præſcriptum Statutorum ſemper agere, eaq; repetere.

Ratione Quartæ & bonorum nullo iure receptorum, in Conuentu agatur.

Cauſæ quoq; Iuris Magdeburgenſis & Culmenſis, ſaluis caſibus in Statuto deſcriptis, Regali Iudicio reſeruãtur, de

tur, de perlucris verò interea per Ciues & contrà Ciues obtentis, idem quod de perlucris Spiritualium.

Locus Iudicij huius, Palatinatibus Maioris Poloniæ qui ſunt Poſnanienſis, Caliſsienſis, Siradienſis, Terra Wielunenſis, Lancicienſis, Breſtenſis, Iunivvladiſlauienſis, Maſouiæ, Plocenſis, Rauenſis, & Terra Dobrzynenſis, Petricouia, Minoris verò Poloniæ Palatinatibus, qui ſunt Cracouienſis, Sandomirienſis, Ruſsiæ, Podoliæ, Lublinenſis, Belzenſis, & Podlachiæ Lublinum. Ita vt peractis primum Petricouiæ Maioris Poloniæ Iudicijs, Lublinum catur.

Ad hoc Iudicium nemo accedat niſi cauſam Iudiciariam habeat. Vocatus verò ex ordine ſine tumultu ad Iudicium veniat, cum vno duntaxat Procuratore & duobus amicis. Si verò quis temerè introiërit, nec monitus exiuerit, vel clamores in domo Iudicij excitauerit, pœna duplici quatuordecem marcarum puniatur, illico ſub alia ſimili pœna numeranda.

Dum ſententiæ dicuntur, nemo adſit, præter eos qui ad hæc iudicia iurati pertinent.

Ad locum electioni Iudicum, & celebrationi horum Iudiciorum deſignatum, armatus nemo veniat, præter enſem.

Si verò cum pixidibus, & alijs inſuetis armis venerit, vel cum illis obambulauerit, pœna quinquaginta marcarum, in inſtanti puniatur, ſub pœna quatuordecem marcarum luenda.

Si quis in loco Electionis, vel tribus ſeptimanis ante & poſt celebrationem eorum Iudiciorum perſonam Nobilem vulnerauerit, vel occiderit, non ſecus puniatur, ac ſi id in Conuentione Regni generali perpetraſſet.

Incipiant autem hæc Iudicia Petricouiæ, feria ſecunda poſt feſtum S. Martini, Lublini feria ſecunda poſt Dominicam Conductus Paſchæ. Iudicia tamen inferiorum ſubſelliorum etiam ſub tempus Tribunalis celebrentur.

Digitized by Google

Sub tempore quoque Comitiorum nihilominus Iudicia Tribunalis Regni celebrentur.

Decreta Petricouiæ, ſub Sigillo Terreſtri Siradienſi, Lublini ſub Sigillo Terreſtri Lublinenſi extradantur.

Decreta eorum eius ſint autoritatis, vt ſi quis ad cuiuſcunque inſtantiam, hoc nomine ad derogandum huic decreto, citatus fuerit, à Citatione ipſo facto liber ſit. Si verò ille nihilominus inſtaret, vel aliquid in contumaciam obtineret, pro infecto reputetur, neque exequutioni detur, quod ſi citatus perſonaliter compareat, pœnam Centum marcarum illico ſuper actore, vel eius Procuratore obtinebit, ſub pœna quatuordecem marcarum, cuius pœnæ medietas fiſco, medietas parti euocatæ debebitur. Nihilominus Procurator ad vnam ſeptimanam in fundum Turris inijciatur.

Iudex, Subiudex, & Notarius Terreſtres, illius Palatinatus adſint præſentes, ad ſecreta Iudicij iurent, & alia faciant, quæ in Iudicijs Conuentionalibus, vel Regalibus facere debebant. Pœnas dictas Kocze exigant, & Iudicibus locorum remittant, ſententiam tamen non dicant.

Citationes ad hoc Iudicium ſub titulo Regio extradantur, ſub ſigillo Terræ illius in qua reſidet citandus, ponantur verò duabus ſeptimanis ante terminum.

Inſcriptiones, Proteſtationes, Recognitiones, Relationes, coram hoc Iudicio factæ, eius ſint vigoris, cuius Terreſtres vel Conuentionales eſſe ſolent.

Capitanei decreta eorum exequantur, ſub pœnis in Statuto deſcriptis.

Iudices ſalarij loco, à ſingulis decretis groſſos quindecem habeant, reſcripta iuxta Statuta ſoluantur, Spirituales verò ſuis deputatis, de victu prouideant. Reformatio horum Iudiciorum, libera ſit Nobilitati in Conuentu, communi omnium conſenſu.

Steph. Warſ. 1581 Caufa Capitanei Liuenſis in integrum reſtituitur. C. 331.
Sitáwá Sineckiy.

In

Sig. Warſ. 1589. Nieſądzenie. In actionibus & Iudicijs Terreſtribus Præmiſlienſibus, Przevvorſcenſibus, Halicienſibus, Trembovvlienſibus, Kolomienſibus, Iudicium Tribunalis Regni dilationes ad munimenta pro hac vice ijs concedat, qui eis opus habent, etiamſi id ſecundò fiat. C. 20.

Idem ibidem. Sądy. Iudicia vltimæ inſtantiæ Tribunalis, Palatinatib⁹ Wolynenſi & Braczlauieſi conceſſa, ab omnibus obſeruentur. De quibus ſpeciali Conſtitutione cautum eſt, hoc autem quia ad ius Wolynenſe pertinet hic omiſſum eſt. C. 16.

Sig. Warſ. 1589. Porządek. Appellationes Terrarum Maſouiæ, in Tribunali per Diſtrictus audiantur, hoc ordine, primũ Terræ Czernenſis, deinde Warſauienſis, Wiſnenſis, Wyſſogrodenſis, Zakrocimenſis, Ciechanouienſis, Lomzenſis, Rozanenſis, Liuenſis, Nurenſis, quæ omnes ex ordine Regeſtri proponantur, & eodem ſalario quod Lublini accipitur, vtantur, temerè appellans parti appellatæ pœnam Kocz iuxta Conſuetudines Regni luat. Palatinatus quoq; Rauenſis, per Diſtrictus iudicetur cum adiudicatione pœnarum vt in Regno. C. 22.

Terræ Pruſsiæ, Iudicia Tribunalis Regni ſuſceperunt, de quibus habes infra Parte 6. Cap. 3.

Sig. Warſ. 1596. Seymik. Terra Dobrzynenſis habeat Conuentum pro eligendo deputato ad Tribunal ea die qua reliqui Palatinatus id [illegible]n faciunt. C. 11.

Sig. 3. Warſ. 1598 Obietánie. Palatinatus Siradienſis duos deputatos ad Tribunal die in Conſtitutionibus expreſſo eligat. Diſtrictus quidem Siradienſis & Szadkouienſis Siradiæ, Diſtrictus verò Petricouienſis & Radomienſis Petricouiæ. C. 12.

Idem ibidem. O Goſpodách. Marſchalci Tribunalis Regni, Capitaneos in diſtribuendis hoſpitijs non impediant, neque precia rebus imponant, neque vllos prouentus, vltra ſalaria Iudicijs ſibi vſurpent, neque priuata Iudicia in hoſpitio tractent. C. 30.

CAPVT SEXTVM.

De Iudiciis Commiſſarialibus & limitum inter bona Regalia & Nobilium.

Ex Priuileg. Iag. ad Czerw. 1422. Idem in ƚedl. 1433. Item promittimus. Caſ. Nieſ. 1454. Præterea pollicemur.

REX non negabit neq; differet diſſimitationem, Nobili vicino, modo id per vim non exprimat. L.48.P.385. HL.52.HP.72.

Olim duo Dignitarij ſeu Officiales, & Succamerarius ad bonorum diſſimitationes dabantur. L.93. P.386. HL.52.HP.72.

Albert. Pet. 1496 Item cum inter.

Nunc verò duo Dignitarij, duo Officiales, & Succamerarius, ad ea pertinent. Capitaneus verò vel Tenutarius bonorum Regalium, limitationi adſit, & Commiſſarios expenſis prouideat, ſi bona poſſidet libera. Commiſſarij verò vbi ad diſtinguenda bona conuenerint, primum & præcipuè ſenes per iuramenta audiant. Qui ſi inter ſe concordes fuerint, eos ſequantur, ſin ſecus, Commiſſarij iuxta quod illis æquũ videbitur, ſtatuant; Diſcordibus verò Commiſſarijs, pluralitati ſententiarum ſtetur, Capitanei contradictione non obſtante. L.107.P.386. HL.53.HP.72.

Alex. Rad. 1505. Autoritatem.

Commiſsiones non niſi ad bonorum Regalium diſtinctionem, diuiſionem inter fratres, & ex conſenſu partium dentur, alioquin nihil valeant. L.112.P.385. HL.52.HP.72.

Sig. Crac. 1532. Commiſsiones.

Dentur tamen etiam inter remotos, par ius ſucceſsionis habentes, de iuris tamen potioritate, non Commiſſarij, ſed Iudicium Terreſtre decernat. S.b.2.P.386. HL.52.HP.72.

Quamuis ſecundum legis iſtius tenorem cauſæ familiæ herciſcundæ ad Commiſſarios pertinent, vſu tamen apud nos introducto, iam ferè factæ ſunt Caſtrenſes, atque in Querelarum terminis proponi ſolent, iuxta antiquum Statutum quod eſt inter Conſuetudines Terræ Cracouienſis. De quo habes ſupra Parte 2. Cap. 12.

Sig. Crac. 1507. Ne grauentur. Ad vſum fluminis, bona Regalia cum bonis Nobilium diſtinguentis, Nobilitas adiacens admittatur. S. 4. P. 389. HL. 96. HP. 75.

Sig. Pet. 1511. Item quia. Capitaneus, ſi ad limites vocatus, non venerit, pœnæ viginti octo marcarum puniatur, cuius medietas Regi, reliquum parti debetur. S. 20. P. 388. HL. 34. HP. 74.

Sig. Pet. 1519. Quia multæ. Limites bonorum, non ſecundum literas, vel ſigna in eis deſcripta, ſed ſecundum teſtimonia ſenum fiant. S. 22. P. 390. HL. 151. HP. 75.

Sig. Crac. 1532. Declaramus Statut. Id tamen de literis antiquatis, vel in abuſum collapſis vel re oculis non ſubiecta emanatis, incertiſq; intelligi debet, literis enim Commiſſarialibus, per Regem approbatis, vel Succamerarij ex libris Terreſtribus emanatis credendum eſt. S. b. 1. P. 390. HL. 51. HP. 75.

Sig. Pet. 1519. Capitanei. In limitibus, Capitanei & Tenutarij, vim Nobilitati non inferant, nec limites per Commiſſarios factos violēt. S. 22. P. 391. HL. 11. HP. 76.

Sig. Pet. 1523. Quoniam impedire. Pro iniurijs limitum, Capitaneus coram Rege reſpondeat, Rex verò ad limites faciendos, Commiſſarios det, quos nullis inhibitionibus impediat, neq; illis Reuiſores, Concommiſſarios, Aſſeſſoreſúe, poſt factos limites adiungat, ſed quidquid ipſi decreuerint ratum ſit. Venientibus verò Commiſſarijs ad locum limitum, ſiue Capitaneus Tenutariuſúe exiuerit, ſiue non, ſiue ſenes dederit, ſiue non, Commiſſarij nihilominus procedant, nulla contradictione, appellatione, abſentiaúe obſtante, Commiſſarij tamen duabus ſeptimanis ante, per ſuas literas, & Mandatum Regium, per Miniſterialem & duos Nobiles, Capitaneum de loco & tempore certiorem reddant. Quod ſi in eodem diſtrictu Dignitarij haberi non poterint, ex vicino vel remotiore Palatinatu, petantur, modo in illa terra vbi limites facturi ſunt, poſſeſsionati ſint. S. 30. P. 387. HL. 26. HP. 74.

Sig. Pet. 1538. Petitionibus. Commiſſariorum literæ, de bonorum limitatione emanatæ, confirmatione Regia non egent. S. b 2. P. 391. HL. 151. HP. 77.

Idem ibidem. Liberum erit. Liceat tamen volentibus, eas ad Acta Cancellariæ inſcribere, quarum reſcriptum Cancellarij negabunt nemini, vna ſexagena Salarij nomine accepta.

Idem ibidem. Cæterum. Porro in diſlimitandis bonis primum DEus, deinde ſigna, & ſenum teſtimonia, aliaque poſsibilia indicia ſpectentur. S b 2. P 390. HL 149. HL. 76.

Digitized by Google

Sigiſ. Crac. 1539. Conſtituimus. Commiſsiones, non Capitanei ſed Nobiles obtineant, Capitanei tamen bona Regalia defendant, vſq; ad diſlimitationem. P. 385. HL. 37. HP. 71.

Sigiſ. Crac. 1543. Statutũ & ſancitũ eſt. Commiſſarij, in cauſis ad ſe vigore Statutorum pertinentibus, puta limitum, exemtionis bonorum Regalium, nec non diuiſionis inter fratres, metas officij non tranſcendant, neque vllas informationes audiant, alioquin facta pro non factis reputabuntur. P. 386. HL. 52.

Lex Annalis.

Idem ibidem. Commiſſarijs, limitationi bonorum intentis, ſi Plebeius improperauerit, ſeſsione Turris ad dimidium anni puniatur, ſi arma vibrauerit, etiamſi neminem vulnerauerit, capite plectatur. Nobiles verò in eiuſmodi exceſsibus, iuxta Statutum puniantur. P. 392. HL. 53.

Lex Annalis.

Aug. Pet. 1550. Jześmi winni. Commiſſarij ad diſtinguendum Regnum, cum Vngaria, Marchia, Sileſia, Pomerania, Lithuania, Pruſsia, deſignantur. C. 3.

Aug. Pet. 1550. Aby tez ce taz In bonis per Commiſſarios diſtinctis, Capitanei & Tenutarij iniurias vicinis non inferant, ſed etiam ſubditi fundis Regalibus diſtinctis abſtineant, neque apiſteria in illis habeant. P. 391. HL. 149. HP. 76. C. 4.

Aug. Warſ. 1557. Ktoby pozwal Commiſſarios, vel aliquod officium ſi quis iniuſtè citauerit, conuictus iniquę euocationis, in viginti octo Marcis, ſingulis Commiſſarijs & parti, ſi & ipſa euocata eſt, condemnetur. HL. 52. HP. 76. C. 6.

Aug. Warſ. 1557. Dla záſtánowienia. De iniurijs inter bona Regni, & Magni Ducatus Lithuaniæ illatis, Commiſſarij ad petitionem iniuriam paſsi dentur, coram quibus quilibet accuſatus, ſine diffugijs reſpondeat. HL. 54. HP. 76. C. 7.

Aug. Warſ. 1562. Statut ktoto wyſypánia. Capitanei limites diſiectos ad feſtum S. Ioannis reſtituant, ſub priuatione officij, vel tenutæ. Citati verò omnes ex delatione Tenutarij, propter limites conſtitutos abſoluuntur. HP. 77. C. 15.

Con-

Aug. Pet. 1567. Granice.

Conſtitutio ſuperior in robore conſeruatur, & perpetuatur, pœna Centum marcarum appoſita, coram Rege, etiam à ſucceſſoribus repetenda. C. 75.

Step. Warſ. 1578. Granice.

Limites per Commiſſarios inter bona Regalia factos, Capitanei ne violent, quod ſi qui poſt annum Milleſimum Quingenteſimum Sexageſimum Secundum violati ſunt, ad feſtum S. Ioannis Baptiſtę reſtituantur, cum pœna Centum marcarum, toties quoties conuicti fuerint. Quod ſi ſubditi Regij Plebij, inuito Capitaneo id fecerint, pœna quinquaginta marcarum puniantur, & nihilominus eorū ſumptu, Capitaneus limites per Commiſſarios reſtituat, infra duodecem ſeptimanas. C. 192.

Sig. Crac. 1588. O Commiſſiach.

Commiſsiones ad faciendos limites ex Cancellaria dentur; Comiſſarij verò, Succamerario, vel eius Camerario adiuncti, etiam ex vicino Palatinatu dari poſſunt, quāuis in illo Palatinatu, vbi granities inſtituuntur, poſſeſsionati non ſint. Qui Commiſſarij poſteaquam literas innoteſcentiæ ſubſcripſerint, adſint ſub pœna Centum marcarum, in Iudicio Tribunalis Regni repetenda, infirmorum iure ſaluo. Quod ſi Commiſsio vna die perfici nequit, ſequentibus diebus perficiatur. In Commiſſariali Actu, tàm Capitaneo, quàm Nobili, non plures perſonæ aſsiſtant, quàm triginta, cum amicis & Seruis, Subditorum verò viginti, propter oſtendenda ſigna & erigeñ. ſcopulos. Ne autem periuria fiant, ante omnia Commiſſarij ſigna per ſenes oſtenſa videant, & ad conſcientiam examinent, atque eos ſenes qui potiora ſigna oſtenderint, ad probationem admittant, quod ſi vtrinque dubia ſigna fuerint, à neutra partium iuramenta ſuſcipiant, ſed conſcientiam & æquitatem ſequuti, rem ex Statutorum præſcripto diffiniant. C. 26.

Capitanei in bonorum Regalium defenſione, eum modum obſeruent, ne labores proprios & ſegetes conculcent, vel ædificia diruant, ea præſertim quæ per vnum annum, ſine eorum contradictione ſteterunt, ſed tantum vſum ſuum continuent, vel iure Terreſtri agant.

Quod

Digitized by Google

Quod ſi Capitaneus iniurioſus ſit, damnumúe alicui dederit, eo nomine in Iudicio Terreſtri, vbi bona illa ſita ſunt reſpondeat, ſi in illo diſtrictu poſſeſsionatus non ſit, exequutio fiat in bonis, vbicunq; ea habuerit, iuxta Conſtitutionem Anni Milleſimi Quingẽteſimi Sexageſimi Secundi. Quod ſi nuſquam ſit poſſeſsionatus, procedatur contra eum iuxta Conſtitutionem Anni Milleſimi Quingenteſimi Octuageſimi Octaui, de proceſſu contra impoſſeſsionatos. Si ſummam in bonis Regalibus habeat, in ea exequutio fiat. Integrũ quoq; erit Capitaneis, pro damnis & iniurijs tam in Regalibus quàm Capitanealibus prouentibus illatis, iure Terreſtri contra iniurioſos agere, vbi & iurare tam pro ſe, quam pro Rege poterint, ſalua appellatione ad Tribunal, vbi ſine vlla remiſsione, tales actiones decidantur. Subditi ex villis Regijs, iniurias ſuas iure cum Capitanei aſsiſtentia proſequantur. Ciues tamen ſine aſsiſtentia, more ſolito agere poſſunt. Si bona litigioſa limites non habent, decernatur vt Nobilis ſine intermiſſione Commiſsionem perficiat. Quod ſi poſt diſtinctionem Commiſſarialem, Nobilis vicinus fundos Regales vſurpet, & eo nomine Iure Terreſtri conueniatur, tenebitur Iudicium Terreſtre, vel ipſum exire, vel iuratos Camerarios, cum Miniſteriali mittere, & fundo oculis ſubiecto, in proximis Iudicijs, ſententiam ferre, & damna paſſo ſatisfactionem adiudicare, iuxta iuramentum & liquidationem ipſius.

Sig. Warſ. 1589. Rozgranicze. nie.

Ad diſtinguendos & conſignandos limites Palatinatuum Ruſsiæ, Wolyniæ, Podoliæ, Belzenſis, Lublinenſis, Braczlauienſis & Kiouienſis, nec non Magni Ducatus Lithuaniæ, & Maſouiæ, cum Terra Podlachiæ, Terrarumq; Nurenſi & Kiouienſi, Commiſſarij ex Cancellaria dabuntur, qui ad feſtum S. Bartholomæi, id perficiant, nec diſcedant, niſi limitibus conſtitutis. C. 31.

Neſcio vbi ſit iſta Terra Kiouienſis, quæ poſtremo loco ponitur ſi non de Palatinatu Kiouienſi cuius ſuperius mentio ſit iſtud eſt intelligendum, niſi fortè ſit aliqua Terra Kiouienſis Nurenſi Terræ contigua, in qua ego fortaſsis non fui.

Rex

Digitized by Google

Sig.3.Warſ.1591. Naznaczenie Commiſſa-rzow. Rex curabit apud Imperatorem & Principes vicinos, vt ſingulis annis Commiſſarij, tàm ex parte Regni, quàm ex parte Imperij, Regni Vngariæ, Sileſiæ, Marchiæ & Pomeraniæ conueniant, iuſtitiamq; vtrinque iniuriam paſsis adminiſtrent, coram quibus omnes vocati comparere & ſeſe iuſtificare debent. C 7

Sig.3 Crac. 1595. Commiſsio certa in eo Cōuentu inſtituta eſt & Commiſſarij ſpecialibus literis aſsignati, quarum exemplaria ſex tradita ſunt, Primum Archiepiſcopo Gnæſnenſi, alterū Illuſtri & Magnifico Regni Supremo Cancellario, Tertium Regni Viceca̅cellario, Quartum Regni Theſaurario, Quintum Theſaurario Ducatus Lithuaniæ, Sextum Marſchalco Nuntiorum. C 3

Idem ibidem Comitia generalia Warſouiæ indicuntur abſq; literis deliberatorijs, publicatis tantū literis vniuerſalibus. Poſt quam publicationem Conuentus particulares tribus ſeptimanis, & tandem alijs tribus Cōuentus generales celebrentur. Qui tamen non niſi duas ſeptimanas durabit, neq; in eo quidquam aliud præter res ad Commiſsionem prædictam & defenſam Regni ſpectantes tractari debent. Idq; pro hac vice tantum. C 4

Sig. Warſ. 1596. Commiſſarij iterum deputantur ad tractat⁹ cum Principibus Chriſtianis. C 3

Sig.3 Warſ.1598 Wárunek. Citationes omnes contra Commiſſarios, & cōtra partem adhærentem in cauſis limitum inter bona Regalia & hæreditaria tàm ad Comitia quàm poſt Curiam editæ caſſantur, & in poſterum actus Commiſſariales per integrum numerum Commiſſariorum in Statutis Regni ſpecificatorum vt iuris eſt peracti in dubium non vocentur. C 12

Idem ibidem. Commiſsia. Ad diſtinguendum Capitaneatum Braczlauienſem in Lithuania, à Ducatu Curlandiæ, nec non ad iuſtitiam vtrinq; adminiſtrandam, deputantur certi Commiſſarij pro die vigeſima Octobris qui iurati eſſe debent, vbi Dux quoque Curlandiæ pari numero Commiſſarios mittere debet. Alioquin alterius partis Commiſſarij negotium perficiant. C 18

Digitized by Google

Idem ibidem. Commiss. a 13c.

Ad recuperandos fundos à præfectura Syluarum & Tenuta Iurborgenſi, ad Ducatum Pruſsiæ ademptorum, deputantur Commiſſarij, qui vnà cum Commiſſarijs Ducis Pruſsiæ vſque ad fluuium Svvięta limites renouent, fundos ademptos reſtituant, iuſtitiamq; petentibus adminiſtrent. C 19.

CAPVT SEPTIMVM.

De Iudiciis finium Regundorum inter bona hæreditaria.

Caſ. Wiſl. 1368. Crebra altercatione.

SVccamerarius, in limitibus conſtituendis ante omnia naturalem limitem, puta riuũ, flumen, eiuſq; alueum, nouum vel antiquũ ſpectet. Et attendat ſi riuus naturaliter & ſpontè, an per induſtriam auerſus eſt, ſi ſpõtè antiquus alueus pro limitibus eſto, ſi verò per induſtriã auerſus ſit, nouus alueus limites faciat, antiquus verò totus ad illum pertineat in cuius hæreditate ſitus eſt. L 8 P 258. HL 267. HP. 226

Notandum hic eſt quod Statutum Ioannis Laski eum habet ſenſum, qui hic poſitus eſt, Statutum verò paruum Caſimirianum cuius exempla ſatis pauca apud nos reperiuntur, hoc loco hæc verba continet: Secus autem dicimus, ſi fluxus fluminis, à primo meatu per reparationem hominis retrahatur. Tunc enim decurſus fluminis antiqui pro terminis ſemper eſt habendus.

Caſ. Wiſl. 1368 Cum aliquis.

Succamerario iniquè moto pœna ſex marcarum, Camerario cuius ſex Scotorum debetur. L. 28. P. 260. HL. 268. HP. 231

Idem ibidem. Cum pater.

Actio finium reguntorum, in bonis pupillorum, Tutori non competit. L. 33. P. 253. HL. 285. HP 231

Succa-

Digitized by Google

Idem ibidem. Statuimus. Succamerarius olim pro vna die, duas vel tres hæreditates, inter eoſdem limitans, mediam marcam, pro pluriũ verò dierum labore, tres marcas, duas ſecures, & duo foſſoria tollebat. L. 37. P. 261. HL. 268. HP. 233

Alb. Pet. 1496 Item de ſalarijs. Iam verò eidem & illius Camerario, à ſingulis limitibus, tres marcæ debentur. L. 103. P. 261. HL. 259. HP. 233.

Iag. Crac. 1423 De limitibus. Succamerarius, eum qui ad minus tres ſcopulos, vel in ſyluis ſigna crucis in arboribus, vel in campis notabiliora ſigna oſtenderit, ſub fide & honore, ad probationem admittat, vbi verò vtrinq; nulla ſigna ſint, Actori probatio deferatur, cum teſtibus. L. 44. P. 259. HL. 268. HP. 227

Idem ibidem. Ex conſtitutione. Pro limitibus venditæ hæreditatis, vicini ad venditionem vocati, infra triennium & trimeſtre agant, alioquin actorem iuuabit præſcriptio. L. 44. P. 259. HL. 287. HP. 512.

Alb. Pet. 1496 Item cum plerũq; Succamerarius, partibus terminum ne proroget, niſi conſentiant, aut cauſa ſubſit; ſub pœna quatuordecẽ marcarum per Regem exigenda. L. 108. P. 279. HL. 268. HP. 227

Sig. Pet. 1523 Et licet. In actionibus finium Regundorum, talis proceſſus obſeruetur. Primum actor ad Iudicium Terreſtre reum citet ſimpliciter, pro actoratu, abſq; vlla appoſitione taxæ. Si reus in primo termino non comparuerit, in pœna contumaciæ condemnetur. Secundo non comparens, in lucro condemnetur, vbi actor lucratur actoratum, & ad campũ cum parato actoratu remittitur. Tandem per Succamerarium reus per literas innoteſcentiæ vocatur, ad attentandum actorem iurare cum teſtibus ſuper ductione limitũ. S. 39 P. 254 HL 266. HP 228

Sig. Pet. 1523. In quo quidem. In termino innoteſcentiæ, reus ad nullam de actoratu controuerſiam admittitur, ſed actor pro libitu ſuo officium ducit, & ſcopulos erigit, non obſtantibus quibuſuis probationibus, & quantumuis euidentibus ſignis, Citati, ita tamen vt in vltimo aciali ſcopulo, actor cum ſex teſtibus iuret, ſe nihil vicino ademiſſe. S 39. P 256 HL 267. HP 230

Idem fiet, ſi neq; in campo reus comparuerit, Succamerarius verò poſt præſtitum iuramentum, decernat limites robur perpetuum habere debere.

Ibidem. Cuius decreti, totiuſq; proceſſus ſeriem, Succamerari⁹ S 40. P 260 HL 268 HL. 31.

Digitized by Google

ſub ſuo Sigillo, ad terminos Terreſtres remittit, qui ibidem actis inſeratur.

Ibidem. Dilationes in campo aliæ non habent locum, niſi veræ infirmitatis & pro maiori. S 40 P 258 HL 267 HP 231

Sig. Pet. 1523 Teſtium alicui, ſi ignobilitas in campo obijciatur, reliqui teſtes de illo teſtimonium perhibeant, quod ſit poſſeſsionatus & pro Nobili inter vicinos habetur, atq; bellicas expeditiones cum Nobilitate ſeruit, quo facto ad iuramentum limitum admittatur. Succamerarius tamen ſibi cum inculpatore ſaluam actionem reſeruet in foro fori. S 41 P 260 HL 284 HP 231

Ibidem. Collaterales ad eundem terminum, cum principali citentur, & ſimili proceſſu contra illos agatur. S 40 P 254 HL 266 HP 228

Idem ibidem. Si quis autem. Erectos ſcopulos vel ſigna metalia, ſi quis diſijciat, corrumpatue, à quolibet ſcopulo aciali ſex marcis, ab alijs verò ſex ſcotis puniatur. Et nihilominus officium Succamerarij intra octo ſeptimanas, poſt auiſationem Miniſterialis & Nobilium, ad reſtaurandos limites educat, ſub pœna quatuordecem marcarum, parti & Iudicio totidem. Et nihilominus in alijs octo ſeptimanis, idem faciat, ſub eadem pœna, toties quoties id neglexerit, ſingulis octo ſeptimanis luenda. S 41 P 262 HL 250 HP 232

Idem ibidem. Et ſi quis. Scopulos ſi quis priuatim erigat, ab aciali tres marcas, à reliquis per ſex ſcotos luat, & officioſè eoſdem tollat, contra quem ita procedi debet, ſicut contra diſiectorem. S 41 P 262 HL 250 HP 232

Idem ibidem. Si verò plures. Si minorennes ad actionem limitum pertineant, nihilominus in cauſa procedatur, reſeruata illis pro ſorte duntaxat cuiuſlibet contradictione, poſtquam adoleuerint, ſi ſe grauatos exiſtimauerint. S 41 P 263 HL 158 HP 254

Aug. 1557 Z Lisby ſis tráſ. Si cum ipſo Succamerario actio limitum intercedat, Surrogationem à Rege petat, ſi noluerit, actor illam obtineat, quam ei Cancellaria dare tenetur. HL 127 HP 234. C. 6.

Aug. Lub. 1569 Pobkemerzewie. Succamerarij olim iurare ad officia non tenebantur, ſiquidem fide & honore obligati ſunt, Camerarij tamen illorum iurent & poſſeſsionati ſint. Sed hoc poſtea immutatum eſt de quo habes ſupra Par. 1. Cap. 7. HP 234. C. 107.

Praxis. Actio finium regundorum euaſione non ſiſtitur. P 664. HL. 3.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT OCTAVVM.

De Iudicijs Caſtrenſibus.

Caſ. Wisl. 1368 Statuimus. — L 37. P 225. HL 4. HP. 208.

NEq; Rex, neq; Capitaneus, in cauſis criminalib⁹, in abſentia actoris cognoſcat, nec quenquam condemnet, niſi iureuictum vel confeſſum.

Iag. Crac. 1423 Relat, eſt nobis — L 45. 93. P 213. HL 33. HP 201.

Capitaneus eiuſq; Iudex, vltrà quatuor articulos, puta ſtuprum, deprædationem viæ, incendium, & inuaſionem domus, nihil iudicet.

Caſ. Nieß. 1454 Item ſtatuimus. Caſ. Nieß. 1454 Item ſtatuimus. — L 93. P 223. HL 33. HP 206.

Capitanei in ſex ſeptimanis iudicia ſua celebrent, vna tamen hebdomada antea, & iudicia & locum iudiciorum publicent.

Alb. Pet. 1496 Item ad tollen. — L 97 P 223 HL 33 HP 203

Capitanei non niſi in locis conſuetis iudicia ſuá celebrent, quæ tamen vltrà quatuor articulos non extendant, ſub pœna nullitatis.

Hos quorum articulos habes ſupra, & in Titulo de Capitaneis.

Sig. Crac. 1532 Volumus. — S 61 P 214. HL 33 HP 203.

Etiam ſi quis extra forum non comparuerit, vel per ignorantiam iuriſdictionē Capitanei prorogauerit, Iudicium, nullum eſto.

Alb. Pet. 1496 Hæc autē iudicia. — L 97 P 223. HL 33 HP 206.

Capitanei ipſi iudicent, aut Nobilem poſſeſsionatū & peritum ſubſtituant, ſub amiſsione officij, vbi propter priuatam cauſam Iudicia intermiſerint, niſi negotijs publicis impediantur.

Idem ibidem, 1496. Item quoniam Alex. Radom. 1505. Capitanei. — L 109. 216. P 240. HL. 123. HP. 211. C. 4.

Capitanei & Burgrabij, ab intromiſsione nihil exigant, nec munera accipiant, Miniſteriales verò ſolarijs ſuis ſint contenti.

Aug. Pet. 1550 Thcac vſtrgedʒ. — L 116 P 226. HL 280. HP. 26.

Neq; coram Rege, neq; coram Capitaneo, primus terminus eſt peremptorius, niſi quis vltrò id ferat.

Alex. Rad. 1505 In maiori Polon. Item ibidem Occurrebant. — L 116 P 230. HL 220. HP. 209

Capitanei, ad querelam, non niſi pro expulſione Dominæ dotalitialis, & pro recenti crimine, quod eſt annus & ſex hebdomadę iudicent.

Conſ. Crac. 1505 Primi cum. Sig. Crac. 1507 Præterea ſtatuimus. — S. 2 P 230. HL 220 HP 210.

Et pro violenta expulſione, de tenuta, & pacifica poſſeſsione, nec non diuiſione inter fratres.

Alex. Rad. 1505. Conformantur. Ad Iudicia Caſtrenſia, citationes, ſub Sigillo & titulo Capitanei, emanare debent. L.116. 4P.22. HP.207.

Conſ. Crac. 1505. Item Terminus. Terminum facionatum, qui vnius ſeptimanæ eſſe debet, Capitaneus iudicat. L.113. P.552. HL.11. HP.536.

Steph. Warſ. 1578 O liicewnym roku. Tamen talis terminus, non niſi pro furto ablatis rebus, præfigi debet. C. 190.

Conſ. Crac. 1505. Si impoſſeſſionati. Impoſſeſsionati & Odardi, in Iudicio Caſtrenſi, cuilibet reſpondeant, qui ſi apud poſſeſsionatum areſtantur, ſtatui coram Capitaneo, infra vnam ſeptimanam debent, fideiuſſores daturi, vel detinendi, alias poſſeſsionati, pro areſtatis reſpondebant. L.122. P.221. HL.113. HP.360.

Ibidem. Contra impoſſeſsionatum verò qui areſtari non poteſt, in Parochia, in qua erat poſſeſsionatus, citationes ponantur, Clamante Miniſteriali, citra damnum hæredis illius villæ. Ibidem.

Sig. Crac. 1538. De impoſſeſſionat. Impoſſeſsionatus, poſteaquam ei in Iudicio Caſtrenſi ſatisfactio iniungitur, debet ſeſe vel parata pecunia eliberare in duabus ſeptimanis, vel fideiuſſores dare quod ſatisfaciet in ſex ſeptimanis, quod niſi fecerit citari debet ad banniendum, & cum bannitus fuerit, capi & detineri debet vſq; ad ſatisfactionem. Citatio verò contra illum vel in Parochia in qua poſſeſsionem habuit, vel in qua natus eſt, poni, vel eidem in manus tradi poteſt. Areſtatos autẽ ij tantum ad Caſtrenſe officium ſtatuere debent, qui eos in domibus proprijs areſtatos, in inſtanti non extradiderint, vel ab eis non receſſerint, eoſúe domo ſua non eiecerint. C.35.

Conſ. Crac. 1505. Item Aliquis. Inſufficiens Procuratorium, ſi quis coram Caſtrenſi Iudicio produxerit, ſex ſcotorum pœna puniatur. L.121. P.226. HL 208. HP 448

Ibidem. Item Terminis. Vt in Terreſtribus, ita & in Caſtrenſibus Iudicijs, actores in fine Iudicij condemnentur, alioquin condemnato non nocebit condemnatio. L 122. P 642 HL 55. HP 297.

Sig. Crac. 1507. Vt Officiales. Negligentium Capitaneorum pœna ea eſt, vt Centum marcis mulctetur, ſi obligatum habeat Capitaneatum, ſin liberum priuatione officij. S 3. P 241 HL 32. HP 212

Idem ibidem Capitanei. Capitanei & eorum Burgrabij victos ad ſolutionem pœnarum compellant. S 6. P 242 HL 34. HP 213.

Termini

Digitized by Google

Sig. Pet. 1519. Termin. & querel.

Termini Querelarum Caſtrenſium, non tranſponantur, ſed in duabus ſeptimanis iudicentur, neque dilationes habeant, præter vnam, id eſt, vt in ſecundo termino peremptoriè iudicetur. S 22. P 232 HL 220. HP 209

Idem ibidem. Iudices Terreſt.

Sententiæ retractatis, Iudicem tàm Terreſtrem quàm Caſtrenſem non infamat. S 24. P 229 HL 240. HP 209

Sig. Pet. 1523. Debebit autem.

Officium Caſtrenſe paratum ſemper eſſe debet, in recenti crimine, in miniſtranda iuſtitia, & exequutione rei iudicatæ, non expectatis terminis Caſtrenſibus, diebus feſtis exceptis. S 36. P 224 HL 173. HP 207

Idem ibidem. Similis proceſſus.

In articulis Caſtrenſibus, ex termino concitato, aſtito, ritè vadia triplicata interponuntur, cum additione Miniſterialis. S 36 P 228. HL 202. HP 222

Sig. Crac. 1532. Vt deinceps.

Literas Caſtrenſes Capitanei vel eorum Iudices ſubſcribant. S 43 P 229 HL 150. HP 273

Sig. Pet. 1538. Quia verò.

A ſententia Iudicis Caſtrenſis, omiſſo Capitaneo recta ad Comitia, in cauſis verò officij ſimpliciter ad Regem appellatur. S b 2 P 229 HL 10. HP 209

Iſtæ appellationes iam ad Tribunal fiunt.

Sig. Crac. 1539. Crebris.

Capitanei vltra quatuor articulos nihil iudicent, & memoralia inſtar Terreſtrium Iudiciorum exigant, neq; Nobiles extra ſuos diſtrictus euocent. Ex originalibus

Sig. Crac. 1543. Statuimus.

Iudicium Caſtrenſe, ſemel ad proximos terminos Caſtrenſes deliberet, officium verò ad quindenam, ſub pœna trium marcarum, vbi libuerit iniuriam paſſo repetenda. In termino verò deliberationis nullæ amplius controuerſiæ audiantur. P 227. HL 77 HP 498

Lex Annalis.

Idem ibidem. Repoſitio.

Termini ſicut Terreſtres ita & Caſtrenſes, ne tranſponantur, ſub pœnis legalibus, pro quibus Nuncij agant, & propterea officiales Caſtrenſes poſſeſsionatos eſſe oportet. P 232. HL 280 HP 499

Lex Annalis.

Aug. Warſ. 1557 Sà proſbà.

Petricouiæ Iudicia Caſtrenſia celebrentur, ſicut Siradiæ, vnus tamen Capitaneus vtraq; celebret. HP 398. C 7

Capi-

Aug. Pet. 1562. O Sądziech Stárośćich. Capitanei, ipſi per ſe iudicent, iuxta Statutum Fol. 9. niſi ita ſint occupati, ſicut illud Statutum diſponit, ſub pœnis priuationis; quod ſi aliter iudicauerint, tali iudició nulla præſtetur obedientia, exceptis modernis poſſeſſoribus. HP 215. C 15.

Si Typographi error hanc Conſtitutionem non excuſat, ſatis perplexa eſt. In nullo enim Statutorũ Exemplari Folio Nono quidquam eiuſmodi reperio ad quod hoc pertinere poſſit. Folio quidẽ Tertio in Statutis Ioannis Laſki video formulam antiquam Exequutionis rei iudicatæ. In Sigiſmundanis verò pœnam tantum in negligentes Capitaneos ſancitam. Ita vt ſenſum iſtius Conſtitutionis ſic intelligendum eſſe exiſtimem, vt Capitanei perſonaliter iudicent iuxta Statutum Regis Ioannis Alberti quod incipit. Hac autẽ Iudicia, &c. Et continetur fol. 97. in editione Laſcana, alias vt & Iudicio nulla præſtetur obedientia, & Capitanei iuxta Statutum Sigiſmundi Regis quod initium Statuti folio tertio continetur puniantur.

Auguſt. Pet. 1565. Przyſięgá Piſarz. In Maiori Polonia, Notarij Caſtrenſes ſint iurati & poſſeſsionati, In Palatinatibus tamen Poſnanienſi, Caliſſienſi, Breſtenſi, Iunivvladiſlauienſi, iurati duntaxat eſſe debent, etiamſi non fuerint poſſeſsionati. HP 400. C 55.

Idem ibidem Sądy Grodzkie. Iudicia Caſtrenſia in Waſoſ, Zebrovv, & Oſtrovv inſtituta quæ Capitanei locorum iudicent, inſtar Iudiciorũ Siradienſium & Petricouienſium. HP 398. C 56

Proceres 1573. Ktokolwiek ſię. Ad inſcriptionem citatus coram officio Caſtrenſi, etiã ſub interregno, pro illa vice reſpondere tenebatur. C 120

Steph. Warſ. 1578 Sądy Krakowſkie. Iudicia Caſtrenſia Cracouienſia, per totum illum Palatinatum, manè celebrentur, vſque ad horam vigeſimam primam. C 190

Steph. Warſ. 1581 Grod Laticzow. Iudicia Caſtrenſia in Laticzovv inſtitutá, Capitaneus Camenecenſis iudicet. C 214

Sig. Crac. 1588. Nowoletnie. In Terris Nurenſi, Oſtrouienſi, & Kamenecenſi in Maſouia, actiones more antiquo celebrentur, Acta & inſcriptiones Surrogati per Regem defunctum in locum Philipouij dati, approbantur, C 53

Acta

Sig. Crac. 1588. Akta grodzkie Wiſkie.

Acta Caſtrenſia Wiſnenſia, quæ poſt mortem Regis Stephani ad Coronationem vſq; Sigiſmundi tertij, tàm ea quę tempore Pauli Kozakovvski Surrogati, quàm ea quę tempore Ioannis Rakovvski, eiuſq; ſubdelegati, ſcripta ſunt approbantur. C. 54.

Sig. Warſ. 1589. Rzeka wieprz.

Officio Caſtrenſi, repeti debent pœnæ non reparatorum, vel non amotorum aggerum, in fluuio Wieprz. C. 28.

Idem ibidem. Rzeka Wyſlok

Officium Caſtrenſe Præmiſlienſe, de pœna ratione prohibitæ purgationis, vel Telonei in fluuio Wiſlok, iudicet peremptoriè. C. 28.

Idem ibidem. O Slachectwie.

Ementitus Nobilis, etiam Caſtrenſi Iudicio conueniri poteſt, ſi eſt impoſſeſsionatus. C. 18.

Sig. Crac. 1588. O Bydle.

Pro abacto pecore, coram officio non Iudicio Caſtrenſi agendum eſt, pro damnis verò Iudicio Terreſtri. C. 39.

Sig. Crac. 1589. Beſpieczenſtwe.

Pro mercibus in via vi receptis, coram officio Caſtrenſi agi poteſt. C. 25.

Idem ibidem. Grodwieczny.

Acta Caſtrenſia Rozaneñ. & Makouieñ. perpetua ſint, vbi etiam Iudicia noui anni ita celebrentur, ſicut per Maſouiam celebrari ſolent. Iudicia verò Caſtreñ. & querelæ Makouieñ. ibi iudicentur, vbi iudicari ex antiquo ſolebant. C. 23.

Idem ibidem. Roky Grodzkie.

Termini Caſtreñ. & querelarum Wyſſogrodeñ. more ſolito celebrentur, excepto legali impedimento ſub pœnis legalibus. C. 24.

Sig. III. Warſ. 1598. Sądy.

Capitaneus Nurenſis Iudicia Caſtrenſia, in Kamieniec in Curia Regali, diebus Lunæ celebret, iuxta conſtitutionem Anni Milleſimi Quingenteſimi Nonageſimi Tertij. C. 28.

Idem ibidem. Roki.

Iudicia Caſtrenſia & officij Zakrocimenſis, antea feria ſexta celebrata, in feriam quartam transferuntur. C. 42.

Idem ibidem. Rok.

Iudicia Caſtrenſia & querelarum Bobrovvnicenſiũ Capitaneus non in Arce, ſed in Curia Regali iudicet, & acta ibidem intra muros ſeruentur. C. 43.

Plura de Iudicijs Caſtreñ. habes ſupra Par. 1. de Capitaneis.

Digitized by Google

CAPVT NONVM.

De Iudiciorum & Conuentuum ſecuritate.

Caſ. Wiſ. 1368. Et ad facilius.

SI quis inuitis Iudicib⁹ ad Iudicium accedat, (niſi pro petenda citatione) pœna trium marcarum puniatur. L 11 P 609. HL 129 HP 452.

Idem ibidem. 1368. Plerunq; fit.

Eadem pœna mulctetur is, qui cum ſtrepitu & tumultu ad Iudicium accedit. L 13 P 609. HL 129 HP 452

Idem ibidem. Poſſibilitas.

Iudices in alijs cauſis per Miniſteriales citent, pro violentia verò iudicij, id licitè per quemuis famulum facient. L 15 P 609. HL 157 HP 452

Idem ibidem. Vt itaq;.

Pœna quatuordecem marcarum fiſco applicatur, vbi quis in facie iudicij gladium ſtrinxerit. L 15 P 610. HL 114 HP 453

Idem ibidem. Statuimus.

Extrahens gladium coram Iudicio, abſq; vulnere, ſit in gratia Regis, ſi vulnerauerit, pœna quatuordecem marcarum puniatur, illi verò quem deſpexit pœnam trium marcarum luat. L 39 P 610. HL 129 HP 453.

Caſ. Korcz. 1451. Vt violentiæ.

Inuaſor & violator Iudicij, pœnis Statutis in cauſa ſua puniatur, & carceribus duodecem ſeptimanarum mancipetur. L 87 P 610.

Alb. Pet. 1496. Poſt premiſſa.

Arma ſi quis in domum iudicij intulerit, pœna quatuordecem marcarum puniatur, & arma perdat, ſi ea vibrauerit, pœnam ſexaginta marcarum luat, ſi quem vulnerauerit, capitis pœnam ſubeat. Capiatur autem per Capitaneum vel Burgrabium, donec ſatisfecerit. L 106 P 610. HL 127 HP 453.

Conſ. Crac. 1505. Item ſi quis.

Inhonorans Iudicium, vel in menſa cubans, pœnam trium marcarum luat, non recedendo ab Iudicio, ſub pœna quatuordecem marcarum. L 122 P 609. HL 129 HP 452

Ad

Digitized by Google

Sig. Crac. 1507. Quamuis. Ad Iudicia & Conuentus, ſi quis cum armis ſeditionem præſeferentibus venerit, capitali pœna puniatur, ſi fugerit, bona confiſcentur, hoc autem Statutum quamuis omnes afficiat, præſertim tamen Capitaneos. § 5 P 611. HL 117. HP 454

Sig. Crac. 1510. Item contra. Si quis Dignitarios, officiales, & Nuncios, ad Conuentus ſiue Generales ſiue Particulares, euntes & domum redeuntes, quatuor ſeptimanis ante & poſt Conuentum violauerit, criminis læſæ Maieſtatis reus eſto, idem incurrit is, qui Commiſſarios & quoſuis alios publicos officiales violare præſumpſerit. § 13 P 611. HL 171 HP 77.

Abrogata eſt hæc lex. De quo ſupra ſub titulo. De Rege, Par. 1.

Sig. Pet. 1519. Nemo deinceps. Pacis tempore, nemo pixidibus vtatur, exceptis Terris Ruſsiæ. § 24 P 613. HL 182 HP 574

Sig. Bidg. 1520. Statuto hoc. In Conuentibus ſi quis ſeditiosè gladium ſtrinxerit, pœnam viginti marcarum, ſi vulnerauerit, pœnam anterioris Statuti, ſi occiderit, pœnam capitis luat, ſi aufugerit, infamis eſto, de quibus Capitanei inquiſitionem & exequutionem faciant, ſub pœna Centum marcarum. § 26 P 612. HL 51 HP 455.

Sig. Pet. 1538. Ad precluden. Octiduo ante, & totidem poſt Iudicia, ſi quis aliquem ad Iudicia venientem vel domum redeuntem violauerit, pœnam violati Salui conductus Regij incurrat. Sc. 2. P 612. HL 128 HP 455.

Sig. Crac. 1539. Quoniam. Hoc Statuto Sublato, reſtringitur hic exceſſus ad Conſtitutionem Anni Milleſimi Quingenteſimi Septimi Cracouiæ factam, de quo ſuperius eodem titulo habes. P 612 HL 128. HP. 455.

Digitized by Google

CAPVT DECIMVM.

De proceſſu Iudicij antiquo Terminorum obſeruatione dilationibus & iure deliberandi.

PRoceſſum Iudiciarium habemus alium antiquum alium nouum, vterq; tamen ita connexus eſt, vt multa quæ ad antiquum proceſſum pertinere videbantur, in nouo reperias, ita vt neq; ille omninò ſublatus, neq; iſte ſatis ſufficiens eſſe videatur. Nos itaq; alios ſequuti, vtrumq; perſtringemus, ſed ita quidquid ex toto Statutorum corpore, ad Iudicij proceſſum, ante Regem Sigiſmundum primum, atq; adeò ante annum Domini 1523. quo nouus proceſſus inſtitutus eſt, ſancitum erat, antiquo proceſſui tribuamus. Eas verò leges quæ poſt annum Domini 1523. ad eam rem latæ ſunt, nouo proceſſui aſcribamus, non vt eos qui in Statutis ſiue condendis, ſiue promulgandis elaborârunt, reprehendamus, ſed quod nobis propter faciliorem & memoriam & promptitudinem, ita faciendum eſſe exiſtimauimus.

Caſ. Wisl. 1368. Quia victus. — VIctus, illicò victori in manus tradi debet, ligatus, qui ſi poteſtatem ei⁹ effugerit, abſoluatur ab omni nexu debiti, præter debitum furti, quod ſemper condemnatus ſoluere tenetur. — L. 9. P. 227. HP. 497.

Caſ. Wisl. 1368. Vt in rapinis. — Iudices pignora in pœnis recepta ſeruēt æſtate per duas ſeptimanas, Hyeme per octiduum, alioquin ſi ea citius diſtraxerint, ſoluant iuxta valorem iuramento pignorati comprobandum. — L. 9. P. 634. HL. 180. HP. 505.

Idem Ibidem. Experientia. — Pro contumacia Dominus in duobus bobus, ſubditi in vno pignorentur, idem fiet pro ſecunda contumacia. Quod ſi tertiò citatus non comparuerit, cauſam perdat. Pignora verò æſtate poſt duas ſeptimanas, hyeme poſt octiduum diſtrahantur, Pignorationem verò non admittens, pœna trium marcarum puniatur, & nihilominus pignora, ſub alia pœna extradat, qui ſi per potentiam Iudici ſeſe oppoſuerit, pœnam quatuordecem marcarum Regi luat. — L. 14. P. 634. HL. 181. HP. 507.

Abſen-

Idem ibidem. Cum graui. Abſentibus terminus octodecem ſeptimanatum præfigi debet, qui niſi comparuerint decernatur. L 14 P 518. HL 71 HP 494.

Idem ibidem. Preterea. Pignorãdi gratia, duo tantum famuli, cum Miniſteriali mittantur, non confeſſus neq; conuictus, non pignoretur, pignora ad cautionem petentibus dentur, innocenti reſtituantur. Pignoratores verò iniqui, pœna trium marcarum puniantur. L 15 P 635. HL 181 HP 506.

Idem ibidem. Item vbi Curiæ. Vbi Curiæ Regis remotæ ſunt, ad Curiam Palatini vel Caſtellani pignora pellantur. L 32 P 636. HL 180 HP 508.

Caſ. Nieſſ. 1454. Item ſtatuimus. Pignora non excedant valorem ſummæ in quã fit pignoratio. L 94 P 636. HL 180 HP 508

Conſ. Crac. 1505 Cum aliquis. Reus contra quem perlucra obtenta ſunt, bis pignoretur, pro intromiſsionis duplici denegatione, & nihilominus intromiſsio per Capitaneum fiat, & vadium interponatur. L 121. P 636. HL 182. HP 508.

Caſ. Wisl. 1368. Poßibilitas. Iudex non niſi per Miniſterialem citet. In cauſa tamen violati Iudicij id faciat per quemuis familiarem. L 13 P 609. HL 157 HP 452

Caſ. Wisl. 1368. Vt it aq. Condemnat⁹ ad ſatisfaciendum, ſi non ſatisfacit pœnam quatuordecem marcarum Regi demeretur. L 15 P 664. HL 114 HP 203

Idem ibidem. Actor faciat. Actor in termino non comparens cauſam, reus verò duos boues perdit. L 15 P 636. HL 5. HP 414.

Idem ibidem. Licet in pluribus. Non comparens in tertiò peremptorio termino, in hæreditaria quæſtione cauſam perdit, & actor in eius poſſeſsionem mitti debet. In cauſis verò pignoraticijs, ſi agitur ad redemptionem pignorum, citatus verò non comparet, actori diſtractio pignoris infra certum tempus adiudicetur, quod ſi pignus minoris cõſtiterit, quàm debebat citatus, & actor ſimpliciter pignus abſq; vlla cautione recepit, iam pignore contentus eſſe, & ſibi imputare damnum debebit. Si verò inter contrahentes de pignore cautum fuit, ſi id maioris minoriſue conſtiterit, tunc demum ita procedendum eſt, vt vel debitor defectũ pignorum ſuppleat, vel creditor reſiduum debitori reſtituat. L 16 P 518. HL 62. 71. HP 523.

Caſ. Wisl. 1368. Decernimus. Non tantũ Rex ſed etiam Capitane⁹, & Palatin⁹, & Iudex, & Subiudex, & Officialis Wozny, Miniſterialẽ ad citãdum dare poſſunt. Nemo tamẽ iure gaudẽs citetur, niſi p literas. Pręſente tamẽ Curia regali, poteſt citari verbali citatione, ſed extra Curiam, citatio nõ in domo militis, ſed L 37 P 224. HL 39. HP 207.

apud

Digitized by Google

apud Wladarium vel Sculretum ponatur, Actore vel ei⁹ Nuncio præſente, & cauſa citationis expoſita, atq; termino legitimè aſsignato, Citat⁹ verò primò & ſecundò non comparens, octo ſcotorum pœnam luat, tertiò verò non comparens cauſam amittat cum pœna. Quod ſi actor in primo termino non comparuerit, cauſa cadat cum pœna ſeptem marcarum.

Neſcio qui erant iſti Officiales quos hic Woȝne vocat, apparet enim eos quidpiam magis potuiſſe quam Miniſteriales quos hodie Woȝne vocamus, ea tamẽ lex per nouum proceſſum eſt correcta.

Idem ibidem. Cum ob grauit.

Debiti magni ſolutio, in octodecem ſeptimanis decernatur. Totidem temporis concedi debet ijs, qui ſunt extra Regnum ſi ſunt citandi. L.37 P 518. HL 71 HP 515.

Iag. Crac. 1423. Peruerſa conſuet.

Terminus per infirmitatem olim quater differebatur. Primò & ſecundò per allegationem ſimplicis infirmitatis, Tertiò per allegationem veræ infirmitatis, iuramento comprobandæ, abſq; tamen Sacerdotis teſtimonio, quartò itidem veræ infirmitatis diuturnitate, ſi eam citatum habere contigerit, per certũ Nuncium allegan da, ſub amiſsione cauſæ. L 42 P 639 HL 281 HP 412

Et hoc abrogatum eſt nouo proceſſu.

Caſ. Rocc. 1451 Item decreuimus. Idem Nieſ. 1454 Huiuſmodi autem

Repoſitiones termini ſeu dilationes, alię non concedantur, niſi vera infirmitate & pro maiori. L 88. 94 P 639. HL. 281 HP 413.

Idem Nieſ. 1454. Item Statuimus.

Controuerſiæ in Iudicijs, ante directam reſponſionem excitentur, poſt reſponſionem non audiantur, ſed decernantur in cauſa. L 94 P 651. HL 281 HP 496

Exiſtimo eas controuerſias de acceſſorijs intelligi debere.

Conſ. Cra. 1505. Item ſtatuimus.

Iudex Terreſtris ad tertios terminos, Caſtrenſis verò ad ſedecem ſeptimanas deliberationem expediat, partes autem interrogationi non interſint. L 121 P 654. HL 77 HP 498.

Abrogatum hoc eſt poſtea, de quo infra ſequenti titulo de proceſſu iuris nouo.

Conſ. Cra. 1505. Item aliqui.

Malum Procuratorium producens in Iudicio Terreſtri, trium marcarum, in Caſtrenſi, ſex ſcotorum pœna mulctetur. L 121. P 226. HL 208 HP 445

Tactus

Digitized by Google

Ibidem Cum aliquis. — Tactus in Iudicio, & recedens, in lucro condemnetur, ſi verò pro pœna tactus fuerit, áliam pœnam trium marcarum ſuccumbet, parti & iudicio, pro qua ibidem in lucro condemnetur. — L 221 P 55. HL 40 HP 29.

Idem ibidem. Item ſi aliquem. — Citatus cum coadiutoribus, ſi non dicet in tempore ſe coadiutores ſui ſimiles, & diſsimiles non intercedere, & interea ab actore præuentus fuerit, luat pœnam à quolibet coadiutore ſibi ſimili, tres marcas, diſsimili ſex ſcotos tàm Terreſtri quàm Caſtrenſi Iudicio. — L 122 P 616. HL 47 HP 458.

Et hac lex iam in vſu non eſt, imò noua lege de complicibus cautum eſt, de quo infra Parte 4. de Homicidijs.

Conſ. Crac. 1505. Item dum actor. — Actore ſeſe ad comprobandum trahente, reo verò ſimpliciter negantè, propriorcſt actor ad probandum, ſed ſi reus ſeſe quoq; ad euaſionem trahit, euadat, exceptis cauſis, in quibus ex præſcripto iuris, actori cedit probatio. — L 122 P 650. HL 5. HP 495.

Ibidem. Item in terminis. — Actores in fine Iudiciorum ſunt condemnandi, alioquin condemnatio nulla. — L 122 P 642 HL 55 HP 497

Ibidem Item ſi aliquis. — Qui ſeſe obligat terminum non differre, talis eum ſimplici infirmitate differre non poteſt, vera tamen poteſt. — L 122 HL 281 HP 414.

Ibidem Simplici. — Simplici reſcripto nihil probatur in Iudicio, niſi fuerit obligatum, vel niſi ipſa Acta adferantur. — L 122 HP 405.

Ibidem Concitatus. — Concitatus ad ſatisfaciendum, oſtendat lucrum iniuſtè eſſe obtentum, vel quod aliud nomen erat in citatione poſitum, aliud in concitatione. Quod vbi probauerit reus, actor amittit pro quo citauerat. — L 122.

Conſ. Crac. 1505 Si impoſſeſsionatus — Impoſſeſsionati coram Iudicio Caſtrenſi reſpondeant, ſi verò apud poſſeſsionatum areſtati fuerint, coram Capitaneo conſtituantur, alioquin pro illis reſpondeat, apud quem ſunt areſtati. Si areſtari non poterint, citationes cōtra illos in Parochia ponantur, citra damnum poſſeſſoris. — L 122 P 221. HL 113 HP 360.

Ibidem Item aliquis. — Actor ſi cauſam ſuam, ſiue poſt pœnam contumaciæ, ſiue poſt terminum lapſum, non reuiuificat infra annum — L 122 P 650. HL 4 HP 495.

annum & ſex ſeptimanas, amittit id pro quo citauerat, excepta terminorum ſuſpenſione, ſi quæ ex iuſta cauſa acciderit.

Ibidem. Item ſi quis. Citationem ſuper Citationem, ſi quis pro vna re poſuerit, luita pœna trium marcarum, parti & Iudicio totidem, vnam deſerat. L 122 P 621. HL 45 HP 462

Ibidem. Item ſi quis. Renuncians proprio diſtrictui, illic reſpondeat, vbi ſe reſponſurum inſcripſit, ſuper quo ſi perlucra obtenta fuerint, Capitaneus loci illa exequatur. L 123 P 605. HL 222 HP. 449

Idem ibidem. Item ſi aliquis. Si quis aduerſarium in Iudicio prouocat pro corylo, prouocatus optionem habet, vtrum velit paciſci, pro tribus marcis, vel pro ſex ſcotis, ſiue pro nihilo. L 123 P 651. HL 69 HP 496.

Hæc lex nouo proceſſu antiquata eſſe videtur, & in vſu apud nos eſſe deſijt.

Ibidem Item homini. Homini poſſeſsionato, pecunia in Iudicio non areſtetur, niſi minorem poſſeſsionem habeat, quàm pecunia de qua agitur, tunc enim fideiuſſores dare debebit. L 123 P 513. HL 11 HP 523.

Ibidem Item dum aliquis. Citato propter malam citationem petente decerni & euaſionem & pœnam, pœna duntaxat eſt decernenda. L 124 HL 55.

Ibidem Item cum aliquis. Debitor, ſi in debito non inſcripto, offert intromiſsionem in bona, creditor eam accipere tenetur, quod ſi inſcriptione tali oblationi renunciauit, non aliter creditor intromiſsionem oblatam accipiat, niſi luita per debitorem pœna ter trium marcarum, qua pœna ſoluta creditor intromiſsionem accipiat. L 124 P 519. HL 71 HP 525.

Ibidem Item dum aliquis. Dilationem pro maiori impetrans, niſi literis autenticis probauerit, ſe pro illa die alibi habuiſſe actionem maioris importantię, cauſam perdet. L 124.

Ibidem Item dum aliquis. Iniuſtè condemnatus, condemnationem areſtare debet, & reſtituto actori memoriali, ad cauſam admittatur, quod ſi renuerit actor, & hoc nomine citatus fuerit, pœnam luet trium marcarũ, & condemnationem delebit. Sed ſi citatus condemnationem non areſtauit, tunc condemnans id faciet, ſine pœna. L 124 P 642. HL 54 HP 496.

Sig. Pet. 1511 Item ad abollen. Captiones omnes ex defectu literæ, aut dictionis, vel pœnæ nomine à coadiutoribus inferri ſolitæ abrogantur. S 20. 32 P 617. HL 199 HP. 45[illegible]

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT XI.

De Proceſſu Iudicij nouo.

Sig. Pet. 1511 Quod ad diuerſitat.

PRoceſſus Iudiciarius per Commiſſarios corrigatur, & ad vnam formulam certam redigatur, ad Terras ſingulas mittatur, & tandem in Conuentu proponatur & approbetur. S. 16.

Formula proceſſus noui.

Sig. Pet. 1523 In primis igitur.

PRimum in Citatione ſufficiat ponere de titulo Regis, Sigiſmundus Dei gratia Rex Poloniæ, &c. & non plus. S 32 P 616 HL 199 HP 457.

Idem ibidem Item quod

Deinde, vt Citatio ſit ſigillo Terreſtri illius diſtrictus munita.

Idem ibidem. Item ut in ea.

In qua nomen actoris, & res, pro qua citatur reus, diſertè exprimatur.

Idem ibidem Vbi autem.

Quam ſi non intellexerit reus, tenetur actor iudicialiter declarare propoſitionem ſuam.

Idem ibidem. Et ſi quis.

Quod ſi quis in citatione, omiſerit nomen Actoris, vel Rei, aut ſi citatio ſigilli adulterini ſit ſuſpecta, actor ſoluta ſex Scotorum pœna parti, & Iudicio totidem, poterit ex eadem citatione proponere. Omnes autem aliæ pœnæ acceſſoriæ abrogantur.

Sig. Pet. 1523 Debebit autem.

Iudex ante prolationem ſententiæ, à partibus inquirat, an aliquid habeant, quod cauſæ illorum ſeruiat, integrumq; ſit partibus, omnia ad cauſam ſuam neceſſaria, ante ſententiæ prolationem inferre. S 32 P 652 HL 240 HP 394

Idem ibidem Et proteſtationes.

Proteſtationes quoque memorialium captioſæ abrogantur, memorialia verò, tantum à decreto principali ſoluantur. Liceat verò vtriq; parti omnia ad cauſam neceſſaria allegare ante ſententiæ prolationem. S 32 P 673 HL 199 HP 459

Sig. Pet. 1523. Debet autem. Miniſterialis, propter mortem ſuam, cum vno Nobili, in perſona actoris miſſo, citationem ponere debet, vel in Curia Citati, vel apud Vladarium, Kmethonem, aut hortulanum, poſitionem tamen publicet, vel villanis notificet. S 32 P 628. HL 158 HP 459

Idem ibidem. In villis verò. In villis verò deſertis, ſi poſſeſsionatæ deſunt, citatio in lignum reciſum, Terræ infigatur, & in villa viciniori, vel in Parochia publicetur, præcedat tamen citatio terminum, vna ſeptimana. S 32 P 628. HL 199 HP 459

Idem ibidem. Citatus. Citatus, ſi pœnam Contumaciæ euadere vult, poterit differre terminum ſimplici infirmitate. S 33 P 637. HL 199 HP 460

Idem ibidem. Item ſecundum. Secundum terminum poteſt citatus differre vera infirmitate, idque per Nuncium Nobilem, in illo diſtrictu poſſeſsionatum. Iurare tamen in proximis terminis debet citatus, quod tunc verè infirmabatur, cum duobus ſibi ſimilibus compurgatoribus. S 33 P 640. HL 281 HP. 460

Idem ibidem. Si verò citatus. Poſt repoſitionem termini vera infirmitate, ſi reus condemnatur in lucro, & poſtea in termino concitationis comparet, negatq; ſe repoſitionem illam commiſiſſe, debet id mettertius iuramento comprobare. Præſtito verò iuramento, ibidem in inſtanti, ſuper citationem actoris reſpondeat. Quod ſi vel non iurauerit, vel in termino iuramenti ſeſe abſentauerit, ſuccumbet. S 33 P 640. HL 200 HP 460

Idem ibidem. Vlteriores. Vlteriores dilationes, eiuſdem infirmitatis, omninò abrogantur.

Praxis. Sub genus infirmitatis, referuntur etiam & aliquando in Iudicijs admittuntur, legalia impedimenta, vt ſunt aquarum tempeſtates, fracturæ pontium, peſtis, funus domeſticum, inſultus latronum, carcer publicus vel priuatus, & alia huiuſmodi, quæ impedire ſolent, quominùs quis ſeſe ad iudicium pro termino aſsignato ſiſtat, modo id legitimè probetur. P 640.

Idem ibidem. Item volumus. Actori quoq; idem permittendum eſt, præter ſimplicem infirmitatem, nam huic ſemper terminus eſt peremptorius. Dilatio tamen ad munimenta ei negari nō debet. S 33 P 640. HL 200 HP 460

Sig. Pet. 1523. Volumus autem. Ad iudicium, liceat etiam pro maxima ſumma citare, neq; citatus magnitudine ſummæ, ſeſe excuſare poteſt, quo minùs reſpondeat, cum liceat cuique appellare. S 33 P 587. HL 128 HP 461

Citatus

Digitized by Google

Sig. Pet. 1523. Et Citatus.

S 33 P 642. HL 200 HP 461

Citatus ſi in termino ſecundo non comparuerit, in lucro condemnetur, & citatio in condemnationem inſeratur.

Idem ibidem. Post haec debebit.

S 34 P 665. HL 200 HP 461.

Tandem reus concitatur, ad ſatisfaciendum pro condemnatis. In quo termino ſi non comparuerit concitatus, Actor contrà eum aſtitionẽ termini faciet, ibidemq́; ex eadem aſtitione, obtinebit damna, iuxta æſtimationem ſuam, ſine iuramento quæ cum ſumma principali coniungentur. Ibidem actori addatur Miniſterialis, ad intromittendum eum in bona iureuicti, tàm in ſumma, quàm in pœnis, damniſq́;, & datis literis perlucrorum actori, cauſa remittetur ad loci Capitaneum.

Liceat tamen citato, in termino concitatorio comparere, & actorem ſuper damna iurantem audire, quæ ille minuere quidem poterit, augere non poterit.

Quod ſi concitatus negat, ſe de ſui citatione ſciuiſſe, Caſu quo Miniſterialis actori ad teſtificandum deeſſet, negans iuret, quod illi citatio ad notitiam non deuenit, & nihilominùs, mox ibidem reſpondeat, quod ſi poſtulauerit ab actore citationem, tenebitur eam illi communicare.

Sig. Pet. 1523. Si verò citatus.

S 34 P 664. HL 200, HP 462.

Si verò citatus perſonaliter, ſiue in primo, ſiue in ſecundo termino comparens, reſponderit, & ſatisfacere iuſſus temerè diſceſſerit, ex tunc cõdemnari debet in pœna quatuordecem marcarum, in qua pœna Miniſterialis addendus eſt, ad intromittendum actorem in bona iureuicti, tàm in ſumma & damnis, quàm in pœna prædicta.

Reliquum eius proceſſus, qui ad exequutionem rei iudicatæ pertinet, habes infrà ſub titulo de re iudicatâ.

Sig. Per decretum Crac. 1537.

P 637 HL 61.

Pœna duorum boum, quæ olim pro contumacia recipi ſolebat abrogatur, quandoquidem in vſu nunquam fuit.

Sig. Crac. 1543.

P 654 HL 77. HP 498.

Semel tantum Iudex deliberet, poſt deliberationem verò factam, nullas controuerſias audiat. Statutum quoq́; de inferendis allegationibus, ante ſententiæ prolationem

Digitized by Google

intelligi debet, quod id facere integrum eſt antequam Iudex deliberet.

Sig.Pet. 1523. Idem motu proprio. Motu proprio olim Iudex, cauſas inter partes differebat. 543 P 654. HL 181 HP 498

Sig. Cra.1543. Repoſitio. Sed iam ſuſpenſiones & prorogationes cauſarum, non niſi ex partium conſenſu fiunt. Alioquin, ſi Iudex generaliter omnes cauſas & terminos diſtulerit, Nuncij illum accuſare debent, & priuationem eius vrgere. Quod ſi vnam cauſam tantum diſtulit, pars iniuriam paſſa id faciat. Ibidem.

Hæc tamen lex annalis eſt.

Sig. Crac.1543. Cum iam ſuper. Pars quælibet, poteſt ad conſultandum cum amicis recedere, interea verò aliæ cauſæ audiantur. Procuratore qui vult careat. Controuerſiæ ita ſuſcipiantur, vt vltra propoſitionem, reſponſionem, replicam, duplicam, triplicam, quadruplicam non extendantur, præſertim in cauſis facilioribus, Controuerſiæ autem, decreta, & inſcriptiones, ſi quis ita mauult, Polonicè ſcribãtur, Iudex quoque à partibus ante ſententiæ prolationem perquirat, vtrum adhuc aliquid habeant, quod cauſæ illorum ſeruiat. P 651.

Lex Annalis.

Aug. Lub.1569. Potrym tez. Controuerſias infra triduum Procuratores adferant, alioquin non ſuſcipiantur. C 110.

Praxis. Terminus pro non adminiſtrata Iuſtitia, primus eſt peremptorius, alioquin in ſecundo termino, cum pœna trium marcarum reus illam miniſtrabit. P 632.

Praxis. Duobus actoribus, nemo reſpondere tenetur, pro vna eademq; re, donec inter ſe experiantur vel conueniant. P 622 HL 5.

Praxis. Actor tamen terminum amittens, non obſtante nouo emergente actore, poteſt meliori citatione, cauſam ſuam renouare, eamq; continuare, non obſtante intercepto re actionis. P 622. HL.5.

Hæc conſuetudo cum illa ſuperiori de duobus diuerſis actoribus conferenda & vix non conciliãda eſt, ne ſint ſibi contrariæ.

Si ci-

Digitized by Google

Praxis. Si citatus metu pœnarum, vadij vel damnorum, det aut faciat, quod dandum aut faciendum eſt, hoc illi cum pœna trium marcarum, facere ſit integrum, decerni tamē debet ſatisfactio in quindena, & in defectu ſatisfactionis, terminus debet conſeruari. P 653.

Praxis. Veniente actione aliqua in Iudicium, ſi citatus antequā terminus aduenerit moriatur, Actor tenetur infra annum & ſex ſeptimanas, adcitatione ſucceſſorum cauſam reuiſicare, quod niſi fecerit, eam perdet. Idem de actoris morte, & de pluribus actoribus, pluribuſque reis cenſendum eſt. Mortuo enim aduerſario quocunque, debet cauſa adcitatione per eum cuius intereſt innouari, neque eam debet proſequi abſque adcitatione, alioquin cum laruis certabitur. P 621 HL 5.

Sig. Cra. 1588. O przypozwiech. Mortuo tamen Rege vel Iudice adcitationes reuiſicatoriæ neceſſariæ non ſunt, tàm in Terreſtri iure quàm in Ciuili. C. 57.

Praxis. Si quis ab aduerſario, in deciſa priori lite, nouam iniuriam nouamúe violentiam paſſus eſt, liceat ei pro ea, ex noua citatione proponere, neque id oberit priori actioni. In citatione tamen addendum eſt, eam iniuriam ſtante priori lite factam eſſe. P 622. HL. 45.

Praxis. Actiones finium regundorum, & redemptionis bonorum, condemnatione & euaſione non ſiſtuntur. P 664. HL. 5.

Sig. Crac 1588. O zneſieniu. Si quis ſuper bonis, quæ alter poſsidet, proceſſum continuet, poſſeſſor pro deportatione citationis iure agat ante anni & ſex ſeptimanarum decurſum, niſi quis de proceſſu neſciuerit, quod tamen per iuramentum probandū eſt, ſaluo iure ſexus & ætatis, quoad præſcriptiones. C. 58.

Sig. Crac. 1588. Areſty. Areſta à condemnatis, eadem die, ad horam vigeſimā tertiam ſuſcipiantur, excepta vltima die Iudiciorum, ab areſto autem Nobilis vnum groſſum ſoluat. C. 51.

Plura quæ ad Iudicij proceſſum pertinent, habes ſuis locis, & præſertim infra de exceptionibus, & dilationibus, de actis, Procuratoribus, foro competenti, &c.

CA-

Digitized by Google

CAPVT XII.

De exceptionibus & dilationibus.

Caſ. Wil. 1368. Contingit etiam. — L 13 P 647. HL 90 HP 493.

NOminatio mandantis, non habet locum in criminalibus, etiam ſi quis ſpecialiter eo nomine ſit Priuilegiatus.

Idem ibidem In hæreditarijs. — L 13 P 648. HL 91 H 494.

In hæditarijs verò actionibus, ſi euictor forum declinauerit, nec citatum interceſſerit, citatus cauſam amittit.

Idem ibidem Cum aliquis. — L 14 P 648. HL 3 HP 494.

Abſentia cohæredis, ſi reus ſeſe excuſet, in eminenti vel publico loco abſens clametur, & terminus ei præfigatur, tandem ad ſententiam diffinitiuam procedatur.

Idem ibidem. Statuimus. — L 37 P 647. HL 4 HP 492.

In cauſis criminalibus, abſente actore non iudicetur.

Idem ibidem Quotieſcunq;. — L 38 P 648. HL 90 HP 494

Euictorem in cauſis iniuriarum ſtatuens, liberatur, tamen niſi Euictor ſatisfecerit, ipſe reſpondeat.

Conſ. Crac. 1505. Item cum aliquis. — L 121 P 628. HL 158 HP 467

Reus ne reſpondeat, niſi viſo Miniſteriali, quem ſi actor in promptu non habeat, poterit dilationem impetrare ad ſtatuendum eum, ad proximos terminos.

Ibidem. Si alicui. Sig. Cra. 1543. Miniſterialis. — L 123 P 628. HL 158 HP 467.

Relatio tamen eius, etiam ex alio diſtrictu allata, vim habet recognitionis perſonalis.

Conſ. Cra. 1505. Si aliquis. — L 122 P 650. HL 4 HP 495.

Litem inſtitutã, ſi actor infrà vnum annum, & ſex ſeptimanas, proſequutus non fuerit, amittit eam perpetuò, niſi Iudicia vacent.

Ibidem. Item ſi aliquis. — L 122 P 622. HL 45 HP 462.

Si citatio ſuper citationem importata ſit, non reſpondeat citatus, niſi actor cum pœna alteram deſerat.

Sig. Cra. 1543. Ad effugien. — P 524 HL 117.

Contra inſcriptiones, exceptionibus & dilationibus locus non eſt, niſi dilationi ad producendam quietationem, ad proximos terminos.

Lex Annalis.

Si ap-

Praxis. Si appareat ex munimentis, reum poſſe habere euictorem, petenti detur dilatio, ad conueniendum eum, ad terminos per terminos, qui niſi in termino compareat, onuſque cauſæ in ſe ſuſcipiat, in reum eſt actio dirigenda. Si verò compareat, & onus cauſæ ſuſcipiat, actor tamen principalem non obmittat, in quantum in euictore defecerit. P 643 HL 91.

Praxis. Audita propoſitione, reus poteſt (quod & actori licet) viſionem petere, ad quam additur Miniſterialis, & in proximis terminis, in cauſa proceditur. Si oſtenſa fuerit iniuria in fundo dubiæ proprietatis, ſuſpendatur iniuriarum actio ad diſlimitationem. Poſt viſionem citatio oppugnari non poteſt, ſi diſcrepet oſtenſio loci iniuriæ, à citatione, actor cauſam amittit. Non comparens in termino viſionis, cadit ab actione, violans verò aduerſarium in viſione, punitur ac ſi Iudicium violaſſet, Actor quoque ſi in viſione non oſtendit, quod oſtenſurus erat, cauſam perdit. P 647.

Sig. Crac. 1588. O Oglacich. Dilatio viſionis, in cauſis ſimplicium iniuriarum & proprij laboris, ampliùs non concedatur, niſi in cauſis hæreditarijs, fundum tangentibus, in quibus viſionis ſecuritas Iudicij obſeruari debet, & partes non maiori comitatu eam peragant, quàm decem perſonarum, ſub pœna dupli quatuordecem marcarum. C 58.

Dilatio quoque ad munimenta ſimplicia in cauſis ſimplicium iniuriarum, cædis, & ſanguinis, concedi non debet, niſi ad munimenta ſpecificata, cauſam perimentia, ſi ea pars aliqua vti velit.

Praxis. Kmetho pro retibus, vel alijs rebus in fundo controuerſo acceptis agere non poteſt, quia eſt actio hæreditaria. P 623. HL 145.

CAPVT XIII.

De Actis & ſuſpicieñ. recognitionibus.

Iag. Crac. 1423. Et quia Barones. Caſ. Nieſ. 1454. Item Statuimus.

LIber actorum Terreſtrium ſeruetur ſub tribus clauibus, quarum vna ſit penes Iudicem, altera penes Subiudicem, Tertia Penes Notarium, Terreſtres. Peracto verò Iudicio in loco Iudicij tribus diebus cuiuis pateant. L 45. 94. SC. 3. P 586. HL 6. HP. 433.

Iag. Crac. 1423. Decernimus.

Poſitio illorum publicetur, & etiam ſub Comitijs celebretur. L 45. HL. 6.

Caſ. Nieſ. 1454. Item Statuimus.

Vnus ſit liber actorum, in quolibet diſtrictu, in quē decreta inſcribantur, vt ſimiles cauſæ, ſimilibus decretis decidantur. L 93. P 586. HL 6. HP 434.

Alb. Pet. 1496. Item Statuimus.

Inſcriptiones, quibus bonorum Terreſtrium poſſeſsio, ad hominem Plebeum transferenda ſit, non ſuſcipiantur. L 105. P 456. HL 46. HP 302.

Idem ibidem. Item dubia.

Acta Terreſtria & Caſtrenſia, præſcriptiones habeāt iuxta Statuta. L 109. P 587. HL 188. HP 436

Idem ibidem. Verum quia.

Libri actorum Caſtrenſium, vacante Capitaneatu ex illo loco non efferantur, ſed in Prætorio ſub clauibus Palatini, Iudicis, & Capitanei pro tempore exiſtentis ſeruentur. L 109. P 211. HL 6. HP 435.

Idem Ibidem. Quoniam autem.

Rex libros antiquos actorum Caſtrenſium conquiret, & ad Prætoria, ſub clauibus Palatini, Iudicis, & Capitanei reponet, qui in terminis Terreſtribus aperiantur, & ex illis reſcripta ſub titulis modernorum Capitaneorum extradantur, Salarij verò nomine, non amplius recipiatur, quàm à recentioribus actis exigi ſolet. L 109. P 211. HL 7 HP 435.

Acta

Digitized by Google

Sig. Crac. 1510. Errores veniſtos. — S. 11 P 212. HL 7. HP 436.

Acta Caſtrenſia Maioris Poloniæ, in Prætorio Poſnanienſi ſeruentur, Præteritorum verò Capitaneorũ ſucceſſores, acta antiqua, ante feſtum S. Ioannis Baptiſtę, ibidem conferant, ſub pœna Centum marcarum, quæ ſi ſe habere negauerint, per iuramentum euadant, de quo inquiſitionem faciat modernus Capitaneus Maioris Poloniæ generalis.

Idem ibidem. Ambiguitates. — S 15. P. 381. HL 26. HP 68.

Inſcriptiones in bonis Regijs ita intelligi debent, vt ſpecies adiuncta generi deroget, & omnis obligatio ad ſpeciem referatur, vbi autem ſpecialis mentio facta non eſt de Teloneo, de curru bellico, de exactione duorum groſſorum, de ſtatione, de iurepatronatus, iuri Regio reſeruantur. Inſcriptiones tamen generales omnia complectuntur.

Sig. Pet. 1519. Iudex cum Subiudice. — S 23. P 671. HL 121 HP 395.

Iudices & Subiudices videant, vt Notarij inſcriptiones diligenter actis inſcribant, quod & parti attendere liceat.

Sig. Pet. 1523 Notandum. — S 44. P 585. HL 221. HP 509.

Iudices in recognoſcentibus conſiderent ætatem, diſcretionem & ſanitatem.

Sig. Pet. 1538. Ad præcluden. — S b 3. P 587. HL 152.

Literæ ex actis deſcriptæ, non aliter fidem faciant, quã in originali productæ.

Sig. Cra. 1539. Multas & magnas. — P 534. HL 150. HP 272.

Neque ad acta aliter ſuſcipiantur, quàm actis aliquibus antea inſertæ.

Sig. Pet. 1538. Quoniam magna — S b 3. P 202. HL 31. HP 195.

Libris Cancellariæ, quoad bona, nihil probatur.

Idem ibidem 1538. Cæterum. Quod ſi aliquis. Verum vbi. — S b 3. P 202. 203. HL 31. HP. 196.

In libros Cancellariæ, Notarij iurati inſcribant Priuilegia, Decreta, Recognitiones & alia. Quod ſi quis literas amiſerit, aliæ ex actis eidem dentur, ſuſpectæ verò, producentis iuramento declarentur.

Idem ibidem. Liberum erit. — S b 2. P 391. HL 152. HP. 77.

Literas Commiſſariales ſuper limites, liberum ſit vnicuique in Acta Cancellariæ inſerere, & exindè deſcriptas accipere, ſoluta vna ſexagena.

Idem ibidem. Priuilegia. — S c 1. P 382. HL 26. HP 69.

Priuilegia publica & priuata, non in alium ſenſum interpretentur, quàm in ſe ſonant.

Sig. Crac. 1543. Termini Terreſt. — P 52. HL 6.

Poſitio actorum, etiam ſub Conſentu celebretur.

Lex Annalis.

Digitized by Google

annum & ſex ſeptimanas, amittit id pro quo citauerat, excepta terminorum ſuſpenſione, ſi quæ ex iuſta cauſa acciderit.

Ibidem. Item ſi quis. Citationem ſuper Citationem, ſi quis pro vna re poſuerit, luita pœna trium marcarum, parti & Iudicio totidem, vnam deſerat. L 122 P 621. HL 45 HP 461

Ibidem. Item ſi quis. Renuncians proprio diſtrictui, illic reſpondeat, vbi ſe reſponſurum inſcripſit, ſuper quo ſi perlucra obtenta fuerint, Capitaneus loci illa exequatur. L 123 P 605. HL 222 HP. 449

Idem ibidem. Item ſi aliquis. Si quis aduerſarium in Iudicio prouocat pro corylo, prouocatus optionem habet, vtrum velit paciſci, pro tribus marcis, vel pro ſex ſcotis, ſiue pro nihilo. L 123 P 651. HL 69 HP 496.

Hæc lex nouo proceſſu antiquata eſſe videtur, & in vſu apud nos eſſe deſijt.

Ibidem Item homini. Homini poſſeſsionato, pecunia in Iudicio non areſtetur, niſi minorem poſſeſsionem habeat, quàm pecunia de qua agitur, tunc enim fideiuſſores dare debebit. L 123 P 513. HL 11 HP 523.

Ibidem Item dum aliquis. Citato propter malam citationem petente decerni & euaſionem & pœnam, pœna duntaxat eſt decernenda. L 124 HL 55.

Ibidem Item cum aliquis. Debitor, ſi in debito non inſcripto, offert intromiſsionem in bona, creditor eam accipere tenetur, quod ſi inſcriptione tali oblationi renunciauit, non aliter creditor intromiſsionem oblatam accipiat, niſi luita per debitorem pœna ter trium marcarum, qua pœna ſoluta creditor intromiſsionem accipiat. L 124 P 519. HL 71 HP 525.

Ibidem Item dum aliquis. Dilationem pro maiori impetrans, niſi literis autenticis probauerit, ſe pro illa die alibi habuiſſe actionem maioris importantię, cauſam perdet. L 124.

Ibidem Item dum aliquis. Iniuſtè condemnatus, condemnationem areſtare debet, & reſtituto actori memoriali, ad cauſam admittatur, quod ſi renuerit actor, & hoc nomine citatus fuerit, pœnam luet trium marcarũ, & condemnationem delebit. Sed ſi citatus condemnationem non areſtauit, tunc condemnans id faciet, ſine pœna. L 124 P 642. HL 54 HP 496.

Sig. Pet. 1511 Item ad abollen. Captiones omnes ex defectu literæ, aut dictionis, vel pœnæ nomine à coadiutoribus inferri ſolitæ abrogantur. S 20.32 P 617. HL 199 HP. 458.

CAPVT

CAPVT XI.

De Proceſſu Iudicij nouo.

Sig. Pet. 1511 Quod ad diuerſitat.

PRoceſſus Iudiciarius per Commiſſarios corrigatur, & ad vnam formulam certam redigatur, ad Terras ſingulas mittatur, & tandem in Conuentu proponatur & approbetur. S. 16.

Formula proceſſus noui.

Sig. Pet. 1523 In primis igitur.

PRimum in Citatione ſufficiat ponere de titulo Regis, Sigiſmundus Dei gratia Rex Poloniæ, &c. & non plus. S 32 P 616 HL 199 HP 457.

Idem ibidem Item quod

Deinde, vt Citatio ſit ſigillo Terreſtri illius diſtrictus munita.

Idem ibidem. Item ut in ea.

In qua nomen actoris, & res, pro qua citatur reus, diſertè exprimatur.

Idem ibidem Vbi autem.

Quam ſi non intellexerit reus, tenetur actor iudicialiter declarare propoſitionem ſuam.

Idem ibidem. Et ſi quis.

Quod ſi quis in citatione, omiſerit nomen Actoris, vel Rei, aut ſi citatio ſigilli adulterini ſit ſuſpecta, actor ſoluta ſex Scotorum pœna parti, & Iudicio totidem, poterit ex eadem citatione proponere. Omnes autem aliæ pœnæ acceſſoriæ abrogantur.

Sig. Pet. 1523 Debebit autem.

Iudex ante prolationem ſententiæ, à partibus inquirat, an aliquid habeant, quod cauſæ illorum ſeruiat, integrumq; ſit partibus, omnia ad cauſam ſuam neceſſaria, ante ſententiæ prolationem inferre. S 32 P 652 HL 240 HP 394

Idem ibidem Et proteſtationes.

Proteſtationes quoque memorialium captioſæ abrogantur, memorialia verò, tantum à decreto principali ſoluantur. Liceat verò vtriq; parti omnia ad cauſam neceſſaria allegare ante ſententiæ prolationem. S 32 P 673 HL 199 HP 453

Cc Miniſte-

Digitized by Google

Sig. Pet. 1523. Debet autem. Miniſterialis, propter mortem ſuam, cum vno Nobili, in perſona actoris miſſo, citationem ponere debet, vel in Curia Citati, vel apud Vladarium, Kmethonem, aut hortulanum, poſitionem tamen publicet, vel villanis notificet. S 32 P 628. HL 158 HP 459

Idem ibidem. In villis verò. In villis verò deſertis, ſi poſſeſsionatæ deſunt, citatio in lignum reciſum, Terræ infigatur, & in villa viciniori, vel in Parochia publicetur, præcedat tamen citatio terminum, vna ſeptimana. S 32 P 628. HL 199 HP 459

Idem ibidem. Citatus. Citatus, ſi pœnam Contumaciæ euadere vult, poterit differre terminum ſimplici infirmitate. S 33 P 637. HL 199 HP 460

Idem ibidem. Item ſecundum. Secundum terminum poteſt citatus differre vera infirmitate, idque per Nuncium Nobilem, in illo diſtrictu poſſeſsionatum. Iurare tamen in proximis terminis debet citatus, quod tunc verè infirmabatur, cum duobus ſibi ſimilibus compurgatoribus. S 33 P 640. HL 282 HP. 460

Idem ibidem. Si verò citatus. Poſt repoſitionem termini vera infirmitate, ſi reus condemnatur in lucro, & poſtea in termino concitationis comparet, negatq; ſe repoſitionem illam commiſiſſe, debet id mettertius iuramento comprobare. Præſtito verò iuramento, ibidem in inſtanti, ſuper citationem actoris reſpondeat. Quod ſi vel non iurauerit, vel in termino iuramenti ſeſe abſentauerit, ſuccumbet. S 33 P 640. HL 200 HP 460

Idem ibidem. Vlteriores. Vlteriores dilationes eiuſdem infirmitatis, omninò abrogantur.

Praxis. Sub genus infirmitatis, referuntur etiam & aliquando in Iudicijs admittuntur, legalia impedimenta, vt ſunt aquarum tempeſtates, fracturæ pontium, peſtis, funus domeſticum, inſultus latronum, carcer publicus vel priuatus, & alia huiuſmodi, quæ impedire ſolent, quominùs quis ſeſe ad iudicium pro termino aſsignato ſiſtat, modo id legitimè probetur. P 640.

Idem ibidem. Item volumus. Actori quoq; idem permittendum eſt, præter ſimplicem infirmitatem, nam huic ſemper terminus eſt peremptorius. Dilatio tamen ad munimenta ei negari nõ debet. S 33 P 640. HL 200 HP 460

Sig. Pet. 1523. Volumus autem. Ad iudicium, liceat etiam pro maxima ſumma citare, neq; citatus magnitudine ſummæ, ſeſe excuſare poteſt, quo minùs reſpondeat, cum liceat cuique appellare. S 33 P 587. HL 128 HP 461

Citatus

Sig.Pet.1523. Et Citatus.

Citatus ſi in termino ſecundo non comparuerit, in lucro condemnetur, & citatio in condemnationem inſeratur. § 33 P 642. HL 200 HP 461

Idem ibidem. Poſt hæc debebit.

Tandem reus concitatur, ad ſatisfaciendum pro condemnatis. In quo termino ſi non comparuerit concitatus, Actor contrà eum aſtitionẽ termini faciet, ibidemq́; ex eadem aſtitione, obtinebit damna, iuxta æſtimationem ſuam, ſine iuramento quæ cum ſumma principali coniungentur. Ibidem actori addatur Miniſterialis, ad intromittendum eum in bona iureuicti, tàm in ſumma, quàm in pœnis, damniſq́;, & datis literis perlucrorum actori, cauſa remittetur ad loci Capitaneum. § 34 P 665. HL 200 HP 461.

Liceat tamen citato, in termino concitatorio comparere, & actorem ſuper damna iurantem audire, quæ ille minuere quidem poterit, augere non poterit.

Quod ſi concitatus negat, ſe de ſui citatione ſciuiſſe, Caſu quo, Miniſterialis actori ad teſtificandum deeſſet, negans iuret, quod illi citatio ad notitiam non deuenit, & nihilominùs, mox ibidem reſpondeat, quod ſi poſtulauerit ab actore citationem, tenebitur eam illi communicare.

Sig.Pet. 1523. Si verò citatus.

Si verò citatus perſonaliter, ſiue in primo, ſiue in ſecundo termino comparens, reſponderit, & ſatisfacere iuſſus temerè diſceſſerit, ex tunc cōdemnari debet in pœna quatuordecem marcarum, in qua pœna Miniſterialis addendus eſt, ad intromittendum actorem in bona iureuicti, tàm in ſumma & damnis, quàm in pœna prædicta. § 34 P 664. HL 200. HP 462.

Reliquum eius proceſſus, qui ad exequutionem rei iudicatæ pertinet, habes infrà ſub titulo de re iudicatã.

Sig. Per decretum Crac. 1537.

Pœna duorum boum, quæ olim pro contumacia recipi ſolebat abrogatur, quandoquidem in vſu nunquam fuit. P 637 HL 61.

Sig. Crac. 1543.

Semel tantum Iudex deliberet, poſt deliberationem verò factam, nullas controuerſias audiat. Statutum quoq́; de inferendis allegationibus, ante ſententiæ prolationem P 654 HL 77. HP 498.

intelligi debet, quod id facere integrum eſt antequam Iudex deliberet.

Sig.Pet. 1523. Idem motu proprio. Motu proprio olim Iudex, cauſas inter partes differebat. *S 43 P 654. HL 181 HP 498*

Sig. Cra.1543. Repoſitio. Sed iam ſuſpenſiones & prorogationes cauſarum, non niſi ex partium conſenſu fiunt. Alioquin, ſi Iudex generaliter omnes cauſas & terminos diſtulerit, Nuncij illum accuſare debent, & priuationem eius vrgere. Quod ſi vnam cauſam tantum diſtulit, pars iniuriam paſſa id faciat. *Ibidem.*

Hæc tamen lex annalis eſt.

Sig. Crac.1543. Cum iam ſuper. Pars quælibet, poteſt ad conſultandum cum amicis recedere, interea verò aliæ cauſæ audiantur. Procuratore qui vult careat. Controuerſiæ ita ſuſcipiantur, vt vltra propoſitionem, reſponſionem, replicam, duplicam, triplicam, quadruplicam non extendantur, pręſertim in cauſis facilioribus, Controuerſiæ autem, decreta, & inſcriptiones, ſi quis ita mauult, Polonicè ſcribātur, Iudex quoque à partibus ante ſententiæ prolationem perquirat, vtrum adhuc aliquid habeant, quod cauſæ illorum ſeruiat. *P 651.*

Lex Annalis.

Aug. Lub.1569. Potym tej. Controuerſias infra triduum Procuratores adferant, alioquin non ſuſcipiantur. *C 110.*

Praxis. Terminus pro non adminiſtrata iuſtitia, primus eſt peremptorius, alioquin in ſecundo termino, cum pœna trium marcarum reus illam miniſtrabit. *P 638.*

Praxis. Duobus actoribus, nemo reſpondere tenetur, pro vna eademq; re, donec inter ſe experiantur vel conueniant. *P 622 HL 5.*

Praxis. Actor tamen terminum amittens, non obſtante nouo emergente actore, poteſt meliori citatione, cauſam ſuam renouare, eamq; continuare, non obſtante intercepto re actionis. *P 622. HL. 5.*

Hæc conſuetudo cum illa ſuperiori de duobus diuerſis actoribus conferenda & vix non concilianda eſt, ne ſint ſibi contrariæ.

Si ci-

Praxis. Si citatus metu pœnarum, vadij vel damnorum, det P 653.
aut faciat, quod dandum aut faciendum eſt, hoc illi cum pœna trium marcarum, facere ſit integrum, decerni tamē debet ſatisfactio in quindena, & in defectu ſatisfactionis, terminus debet conſeruari.

Praxis. Veniente actione aliqua in Iudicium, ſi citatus antequā P 621 HL 5.
terminus aduenerit moriatur, Actor tenetur infra annum & ſex ſeptimanas, adcitatione ſucceſſorum cauſam reuificare, quod niſi fecerit, eam perdet. Idem de actoris morte, & de pluribus actoribus, pluribuſque reis cenſendum eſt. Mortuo enim aduerſario quocunque, debet cauſa adcitatione per eum cuius intereſt innouari, neque eam debet proſequi abſque adcitatione, alioquin cum laruis certabitur.

Sig. Cra. 1588. O przypozwiech. Mortuo tamen Rege vel Iudice adcitationes reuificatoriæ neceſſariæ non ſunt, tàm in Terreſtri iure quàm in Ciuili. C. 57.

Praxis. Si quis ab aduerſario, in deciſa priori lite, nouam iniu- P 622. HL. 45.
riam nouamúe violentiam paſſus eſt, liceat ei pro ea, ex noua citatione proponere, neque id oberit priori actioni. In citatione tamen addendum eſt, eam iniuriam ſtante priori lite factam eſſe.

Praxis. Actiones finium regundorum, & redemptionis bonorum, condemnatione & euaſione non ſiſtuntur. P 664. HL. 3.

Sig. Crac 1588. O doręczeniu. Si quis ſuper bonis, quæ alter poſſidet, proceſſum continuet, poſſeſſor pro deportatione citationis iure agat ante anni & ſex ſeptimanarum decurſum, niſi quis de proceſſu neſciuerit, quod tamen per iuramentum probandū eſt; ſaluo iure ſexus & ætatis, quoad præſcriptiones. C. 58.

Sig. Crac. 1588. Areſzty. Areſta à condemnatis, eadem die, ad horam vigeſimā tertiam ſuſcipiantur, excepta vltima die Iudiciorum, ab areſto autem Nobilis vnum groſſum ſoluat. C. 58.

Plura quæ ad Iudicij proceſſum pertinent, habes ſuis locis, & præſertim infra de exceptionibus, & dilationibus, de actis, Procuratoribus, foro competenti, &c.

CA-

Digitized by Google

CAPVT XII.

De exceptionibus & dilationibus.

Caſ. Wil. 1368. Contingit etiam. NOminatio mandantis, non habet locum in criminalibus, etiam ſi quis ſpecialiter eo nomine ſit Priuilegiatus. L 13 P 647. HL 90 HP 493.

Idem ibidem In hæreditarijs. In hæditarijs verò actionibus, ſi euictor forum declinauerit, nec citatum interceſſerit, citatus cauſam amittit. L 13 P 648. HL 91 H 494.

Idem ibidem Cum aliquis. Abſentia cohæredis, ſi reus ſeſe excuſet, in eminenti vel publico loco abſens clametur, & terminus ei præfigatur, tandem ad ſententiam diffinitiuam procedatur. L 14 P 648. HL 3 HP 494.

Idem ibidem. Statuimus. In cauſis criminalibus, abſente actore non iudicetur. L 37 P 647. HL 4 HP 492.

Idem ibidem Quotieſcunq;. Euictorem in cauſis iniuriarum ſtatuens, liberatur, tamen niſi Euictor ſatisfecerit, ipſe reſpondeat. L 38 P 648. HL 90 HP 494

Conſ. Crac. 1505. Item cum aliquis. Reus ne reſpondeat, niſi viſo Miniſteriali, quem ſi actor in promptu non habeat, poterit dilationem impetrare ad ſtatuendum eum, ad proximos terminos. L 121 P 628. HL 158 HP 467

Ibidem. Si alicui. Sig. Cra. 1543. Miniſterialis. Relatio tamen eius, etiam ex alio diſtrictu allata, vim habet recognitionis perſonalis. L 123 P 628. HL 158 HP 467.

Conſ. Cra. 1505. Si aliquis. Litem inſtitutā, ſi actor infrà vnum annum, & ſex ſeptimanas, proſequutus non fuerit, amittit eam perpetuò, niſi Iudicia vacent. L 122 P 650. HL 4 HP 495.

Ibidem. Item ſi aliquis. Si citatio ſuper citationem importata ſit, non reſpondeat citatus, niſi actor cum pœna alteram deſerat. L 111 P 622. HL 45 HP 462.

Sig. Cra. 1543. Ad effugien. Contra inſcriptiones, exceptionibus & dilationibus locus non eſt, niſi dilationi ad producendam quietationem, ad proximos terminos. P 524 HL 117.

Lex Annalis.

Si ap-

Praxis. Si appareat ex munimentis, reum poſſe habere euictorem, petenti detur dilatio, ad conueniendum eum, ad terminos per terminos, qui niſi in termino compareat, onuſque cauſæ in ſe ſuſcipiat, in reum eſt actio dirigenda. Si verò compareat, & onus cauſæ ſuſcipiat, actor tamen principalem non obmittat, in quantum in euictore defecerit. P 643 HL 91.

Praxis. Audita propoſitione, reus poteſt (quod & actori licet) viſionem petere, ad quam additur Miniſterialis, & in proximis terminis, in cauſa proceditur. Si oſtenſa fuerit iniuria in fundo dubiæ proprietatis, ſuſpendatur iniuriarum actio ad diſlimitationem. Poſt viſionem citatio oppugnari non poteſt, ſi diſcrepet oſtenſio loci iniuriæ, à citatione, actor cauſam amittit. Non comparens in termino viſionis, cadit ab actione, violans verò aduerſarium in viſione, punitur ac ſi Iudicium violaſſet, Actor quoque ſi in viſione non oſtendit, quod oſtenſurus erat, cauſam perdit. P 647.

Sig. Crac. 1588. O Ollaciach. Dilatio viſionis, in cauſis ſimplicium iniuriarum & proprij laboris, ampliùs non concedatur, niſi in cauſis hæreditarijs, fundum tangentibus, in quibus viſionis ſecuritas Iudicij obſeruari debet, & partes non maiori comitatu eam peragant, quàm decem perſonarum, ſub pœna dupli quatuordecem marcarum. C. 18.

Dilatio quoque ad munimenta ſimplicia in cauſis ſimplicium iniuriarum, cædis, & ſanguinis, concedi non debet, niſi ad munimenta ſpecificata, cauſam perimentia, ſi ea pars aliqua vti velit.

Praxis. Kmetho pro retibus, vel alijs rebus in fundo controuerſo acceptis agere non poteſt, quia eſt actio hæreditaria. P. 623. HL 145.

Digitized by Google

Sig. Crac. 1510. Errores vetuſtos. — S. 11 P 212. HL 7. HP 436.

Acta Caſtrenſia Maioris Poloniæ, in Prætorio Poſnanienſi ſeruentur, Præteritorum verò Capitaneorũ ſucceſſores, acta antiqua, ante feſtum S. Ioannis Baptiſtę, ibidem conferant, ſub pœna Centum marcarum, quæ ſi ſe habere negauerint, per iuramentum euadant, de quo inquiſitionem faciat modernus Capitaneus Maioris Poloniæ generalis.

Idem ibidem. Ambiguitates. — S 15. P. 381. HL 26. HP 68.

Inſcriptiones in bonis Regijs ita intelligi debent, vt ſpecies adiuncta generi deroget, & omnis obligatio ad ſpeciem referatur, vbi autem ſpecialis mentio facta non eſt de Teloneo, de curru bellico, de exactione duorum groſſorum, de ſtatione, de iurepatronatus, iuri Regio reſeruantur. Inſcriptiones tamen generales omnia complectuntur.

Sig. Pet. 1519. Iudex cum Subiudice. — S 23. P 671. HL 121 HP 395.

Iudices & Subiudices videant, vt Notarij inſcriptiones diligenter actis inſcribant, quod & parti attendere liceat.

Sig. Pet. 1523 Notandum. — S 44. P 585. HL 221. HP 509.

Iudices in recognoſcentibus conſiderent ætatem, diſcretionem & ſanitatem.

Sig. Pet. 1538. Ad præcluden. — S 63. P 587. HL 152.

Literæ ex actis deſcriptæ, non aliter fidem faciant, quã in originali productæ.

Sig. Cra. 1539. Multas & magnas. — P 534. HL 150. HP 272.

Neque ad acta aliter ſuſcipiantur, quàm actis aliquibus antea inſertæ.

Sig. Pet. 1538. Quoniam magna — S 63. P 202. HL 31. HP 195.

Libris Cancellariæ, quoad bona, nihil probatur.

Idem ibidem 1538. Cæterum. Quod ſi aliquis. Verum vbi. — S 63. P 202. 203. HL 31. HP. 196.

In libros Cancellariæ, Notarij iurati inſcribant Priuilegia, Decreta, Recognitiones & alia. Quod ſi quis literas amiſerit, aliæ ex actis eidem dentur, ſuſpectæ verò, producentis iuramento declarentur.

Idem ibidem. Liberum erit. — S 62. P 391. HL 152. HP. 77.

Literas Commiſſariales ſuperlimites, liberum ſit vnicuique in Acta Cancellariæ inſerere, & exindè deſcriptas accipere, ſoluta vna ſexagena.

Idem ibidem. Priuilegia. — S 61. P 382. HL 26. HP 69.

Priuilegia publica & priuata, non in alium ſenſum interpretentur, quàm in ſe ſonant.

Sig. Crac. 1543. Termini Terreſt. — P 52. HL 6.

Poſitio actorum, etiam ſub Conuentu celebretur.

Lex Annalis.

Aug. Pet. 1550. Zbiegáłoc.
Ad ægrotos nulli officiales mittent, cauſa inſcriptionis aut recognitionis, niſi Rex. P. 585. HL. 2. C. 4.

Aug. Petr. 1565. Chowánie. Xiąg.
Libri actorum Terreſtrium Terræ Goſtinenſis, in teſtudine ſub tribus clauibus ſeruentur. HP. 434. C. 57.

Idem ibidem. Wrócenie Oryginału.
In Terra Goſtinenſi, inſcriptionum originales literæ, inducentibus reſtituantur. HP. 407. C. 57.

Aug. Lub. 1569. Iz Xiąg.
Acta antiqua Lancicienſia tranſcribantur, ſeruentur tamen. C. 116.

Proceres 1573. Inſcriptiones.
Inſcriptiones ſub interregno factæ firmæ. C. 120.

Steph. Cra. 1576. Cancell. Lomzē.
Cancellaria Lomzenſis muro extruatur, locum verò eidem Reuiſores deligant. C. 166.

Idem Warſ. 1578 Cancell. Lomzen.
Tandem idem locus datur perpetuò cum libertatibus iuris communis, ad quas etiam domus Iudicialis Lomzenſis pertineat. C. 191.

Idem Warſ. 1581. Zapiſy Bielſkie.
Inſcriptiones Bielſcenſes tàm Terreſtes quàm Caſtrenſes approbantur. C. 216.

Idem ibidem Przenieſienie.
Tranſportationes Inſcriptionum in Acta Terreſtria per Podlachiam etiam in abſentia recognoſcentis factæ approbantur. C. 216.

Sig. Crac. 1588. Grod Ciechánowſki.
Acta Caſtrenſia Ciechanouienſia perpetua ſint, inſtar Actorum Maioris Poloniæ, officium verò Caſtrenſe, ab inſcriptionibus vno groſſo cum dimidio ſit contentum, memorialis nomine, ab extractu verò duobus groſsis, Notarius quoq; Terreſtris, vel ipſe ſemper præſens Actis Caſtrenſibus adſit, vel Vicenotarium iuratum & ibidem poſſeſsionatum habeat. C. 53.

Idem ibidem. Nowoſztyne.
In Terris Nurenſi, Oſtrouienſi, & Camenecenſi in Maſouia, actiones more antiquo celebrentur, acta & inſcriptiones Surrogati per Regem defunctum, in locum Philipouij dati, approbantur. C. 53.

Idem ibidem. Acta Grodzkie Wiſkie.
Acta Caſtrenſia Wiſnenſia, quæ poſt mortem Regis Stephani, ad Coronationē vſq; Sigiſmundi tertij, tàm ea quæ tempore Pauli Kozakovvski Surrogati, quàm ea quæ tempore Ioannis Rakovvski eiuſque ſubdelegati, ſcripta ſunt, approbantur. C. 54.

Acta

Idem ibidem. Rotog Chowánie.

Acta Terreſtria Chęcinenſia, in Eccleſia Chęcinenſi, cum conſenſu Epiſcopi Cracouienſis ſeruentur. c. 59.

Idem ibidem. Trybunálſkich

Acta Tribunalis Regni, & Terreſtria Lublinenſia, in Monaſterio Sancti Staniſlai Lublini ſeruentur, ratione loci autem, ſingulis annis eidem Monaſterio decem marcas dent Teloneorum Præfecti, ex Teloneis Lublinenſibus, ad feſtum Purificationis B. Mariæ Virginis, ſub pœna Centum marcarum, Iudicio Tribunalis Regni repetenda. c. 59.

Sig. Warſ. 1589. Mniſzy.

Teloneator verò, quietatione Monaſterij contentus ſit, quæ in Theſauri rationibus accipiatur. c. 41.

Idem ibidem. Łezenie.

Poſitio actorum Terreſtrium Cracouienſium, in qua iuramentum Notarius præſtitit approbatur, in poſterũ tamen Notarij, & alij officiales Terreſtres, non in poſitione, ſed in terminis iurent iuxta Statuta. c. 18.

Idem ibidem Actá Grodzkie.

Acta Caſtrenſia Cracouienſia, perpetua ſint, inſtar actorum Maioris Poloniæ. Notarij verò iurati ſint & poſſeſsionati. c. 19.

Idem ibidem. Qwity.

Quietationes coram actis Caſtrenſibus quibuſuis recognitæ, eiuſdem roboris eſſe debent, ſicut Terreſtres perpetuis temporibus. c. 20.

Idem ibidem. Plác.

Pro Nurenſi Cancellaria extruenda, conceditur area in Oſtrovvia. c. 24.

Sig. Crac. 1589. Przełozenie.

Acta Caſtrenſia Warſſouienſia & Czernenſia perpetua ſint. c. 23.

Idem ibidem. Grod wieczny

Acta Caſtrenſia, Rozanenſia & Makouienſia perpetua ſint. c. 23.

Idem ibidem. Actá Grodzkie.

Et Ciechanouienſia. c. 19.

Sig. 3. Warſ. 1590. Grody.

Acta Caſtrenſia in toto Palatinatu Sandomirienſi perpetua ſunto. Notarij tamen iurati ſint & poſſeſsionati, & vigorem ſuum incipiant in ſex ſeptimanis poſt Conuẽtum anni præſentis. c. 28.

Sig. 3. Warſ. 1590. Grody.

Acta Caſtrenſia Zakroczimenſia, Liuenſia, & Zembrouienſia perpetua ſint, ſed Vicecapitanei & Vicenotarij iurati ſint & poſſeſsionati, ſub pœna Centum Marcarum. c. 30.

Digitized by Google

Sig. 3. Warſ. 1593. Grod wieczny — Acta Caſtrenſia Sochaczouienſia perpetua ſint ſicut in Maiori Polonia. Quod incipere debet quatuor ſeptimanis poſt determinationem Conuentus præſentis. c. 13.

Idem ibidem. Reuizia. — Ad reuiſionem Actorum Terreſtrium & Caſtrenſium Zakroczimenſium deputantur, Capitaneus, Vexillifer, & Dapifer Zakroczimenſis, & Valentinus Zlotopolski. c. 21.

Sig. 3. Warſ. 1598. Plác. — Locus pro Cancellaria Terreſtri in arce Czerneſi cōceditur. c. 27.

Idem ibidem. Chowánie. — Pro aſſeruandis actis Terreſtribus & Caſtrenſibus Capitaneus Wiſſegradenſis teſtudinem concedat. c. 27.

Idem ibidem. Káncellária. — Contributio Terræ Liuenſis pro extruenda Cancellaria Terreſtri laudata, approbatur. c. 28.

Idem ibidem. Grody. — Acta Caſtrenſia Nurenſia, Camenecenſia, Oſtrouienſia, Lomzenſia, & Colnenſia perpetua ſint. c. 28.

Idem ibidem. Káncellária. — Locus pro extruenda Cancellaria Terreſtri Zembrouienſi conceditur, & ab omnibus oneribus liberatur. c. 28.

Idem ibidem. Káncellária. — Contributio Terræ Waſſoſſenſis, pro emenda & extruenda domo Cancellariæ Terreſtri approbatur, & domus ab oneribus liberatur. c. 28.

Idem ibidem. Wieczność. — Acta Caſtrenſia Sandecenſia & Bieczenſia, perpetua ſint, inſtar Actorum Caſtrenſium Cracouienſium. c. 29.

Idem ibidem. O Przepiſániu. — Acta Terreſtria Palatinatus Belzenſis antiqua tranſcribantur, & nihilominus aſſeruentur, ad quod Nobilitas duos ex medio ſui, Iudicio Terreſtri addat. c. 41.

Idem ibidem. Reuizia. — Ad reuidenda Acta Caſtrenſia Luceorienſia, propter corrigendos errores certi Commiſſarij deputantur. c. 33.

Idem ibidem. Dwor. — Domus pro Cancellaria Terreſtri in Kolno, in veteri area extruatur, & alia itidem pro manſione Vicecapitanei. Si verò quis eas areas occupauit, in duodecem ſeptimanis deoccupet. c. 42.

Inſcri-

INSCRIPTIONVM VARIÆ FORMÆ.

De forma ac validitate omnium obligationum in genere.

Sig. Crac. 1543. AD effugiendas difficultates, in inſcriptionibus & citationibus (quas vafri homines, & eorum Procuratores, in longum inutiliterq; trahere, ſimplicitatem verò iuris ac iuſtitiam impedire ſolent) conſtituimus: quia inſcriptiones reemptionales, commutatoriæ, donatoriæ, obligatoriæ ad certum tempus, & debitorum in certam diem fieri ſolitæ, bonorum vtendorum inter Coniuges, aduitalitates, & arendarum, aliæq; huiuſmodi obligationes, ſint iuxta formulas ipſarum inſcriptionum, in Statuto conſcriptas: ita vt ſi etiam breuiter in Actis ſcriberētur, debent tamen valere. Et hoc ita: vt quilibet, vendendo ſua bona, vel quocunq; modo inſcribendo, aut oppignorando, comparens coram Iudicio recognoſcat: Quia bona ſua, hoc eſt, hanc vel illam villam, vendit huic vel illi Nobili, & ſucceſſoribus eius, hac vel illa pecuniæ ſumma: cum omni iure, proprietate, & dominio: ſicut eandem ſolus habuit: atq; dat realem intromiſsionem perpetuò per Miniſterialem hunc vel hunc, hoc adiecto: (ſicut latiùs in formula Statuti deſcriptum eſt) Quod ſi prædictus venditor, inſcriptor, alienatorúe bonorum haberet vxorem: tunc eam tenebitur cum amicis ſuis adducere; vt cedat; de reformatione dotis & dotalitij ſui, & hanc receſsionem faciet, & recognoſcet, iuxta formulam venditionis, ſuperius in Statuto contentam, cum conſenſu amicorū ſuorum. Quarum quidem inſcriptionum tuitione ac defenſione, vnicuiq; liberum erit facere, HL. 117.

 ſub da-

Digitized by Google

ſub damnis terreſtribus, vel ſub vadio: prout ſcilicet inter partes contrahentes fuit conuentum. Contra tales verò inſcriptiones, obligationum & oppignorationum quarumuis, iam nullus locus, nulli hominum, ne Procuratoribus quidem ad dicendum erit reliquus: nec quiſpiam controuerſiam, atq; contradictionem, contra eaſdem instituet, ac faciet; ſed duntaxat eiſdem inſcriptionibus ſatisfacere, & eaſdem implere, iuxta obligationem tenebitur, nullam motionem Iudicis faciendo: pro quibuſcunq; tandem debitis inſcriptæ, & quacunq; tandem tuitione roboratæ fuerint. Sed neq; vllam dilationem, atq; procraſtinationem debitor habebit, niſi fortaſſe coram certo Iudicio demonſtraret, & allegaret quietationem ſui, ratione ſatisfactionis pro eodem debito inſcriptam. In tali enim caſu, ſemel ad futuros terminos beneficio dilationis vti debet. Quam quidem ſatisfactionem & quietationem ſui, tenebitur comprobare in futuris terminis, ex eiſdem actis, ad quæ ſe receperit, ſub amiſsione ſuæ cauſæ.

Inſcriptio cõmutationis bonorũ.

COmparentes perſonaliter coram Iudicio Nobilis N. hæres de N. ex vna, & Nobilis N. de N. partib⁹ ab altera, ſani mente & corpore, cõpoteſq; rationis exiſtẽtes, publicè & per expreſſum recognouerũt: talem inter ſe feciſſe bonorum hæreditariorũ, perpetuam & irreuocabilẽ cõmutationẽ: dantes ſibi inuicẽ bona pro bonis, & terrã pro terra: quod videlicet prædict⁹ N. dedit & cõmutauit bona ſua hæreditaria, videlicet villam N. cum ipſius villæ totali hæreditate, cum omni iure, dominio, & proprietate, ac titulo hæreditario, cum prędicto N. de N. qui ꝓ eiuſdẽ N. hęreditarijs bonis, videlicet villã N. etiã cũ totali ipſi⁹ villæ hæreditate, illi dedit & cõmmutauit bona ſua hæreditaria præfata, videlicet villam N. cum ipſius villæ totali hæreditate, cum omni iure, dominio & proprietate, ac

titulo

titulo hæreditario: ita quod præfatus N. prædicta bona videlicet villam N. cum ſuis ſucceſſoribus tenebit, habebit, & hæreditariè poſsidebit: ita latè, longè, circumferentialiterque: prout dicta bona, ſeu hæreditas, præfatæ villæ N. in ſuis metis & limitibus ab antiquo eſt diſtincta, & limitata: cum omnibus ad ipſa bona ſpectantibus, & pertinentijs: nihil excipiendo. Et ſimiliter prædictus N. prædicta bona ſua, videlicet villam N. cum ipſius villæ totali hæreditate: cum omni iure dominio & proprietate, tituloq; hæreditario: & cum legitimis ſuis ſucceſſoribus tenebit, habebit, & hęreditariè poſsidebit: ita latè, longè, circumferentialiterque: prout dicta bona, ſeu hæreditas villæ N. in ſuis metis N. & limitibus ab antiquo eſt diſtincta, & limitata: cum omnibus pertinentijs ad ipſa bona ſpectantibus: nihil excipiendo. Et iam præfati cõmutantes dederunt ſibi inuicem, in præfata bona commutata realem intromiſsionem, & actualẽ poſſeſsionẽ: & debent tenebunturq; ſe & eorum ſucceſſores, inuicem occaſione præmiſſorum bonorum tueri, defendere, & inuicem ſe eliberare, pacificareq; ab omni impetitione iuridica, ab omnibus perſonis per præſcriptiones Terreſtres: prout ad aliquam perſonam præſcriptio pertinet: ſub damno Terreſtri, toties quoties alteri ipſorum commutantium, vel eorum ſucceſſoribus opus fuerit.

Inſcriptio venditionis bonorum.

COmparẽtes perſonaliter corã Iudicio Nobilis N. hæres de N. ſanus mente & corpore exiſtens, publicè & per expreſſum recognouit: Quia bona ſua hæreditaria, videlicet villã N. cum totali ipſi⁹ villæ hæreditate, & omnibus ad eam pertinentibus, & quouis modo ſpectantib⁹ & prouenientibus, nihil iuris, dominij & proprietatis, & quorumuis vſu fructuũ, prædictus N. in præfatis bonis N. pro ſe & ſuis ſucceſſorib⁹ reſeruãdo, ſeu excipiẽdo, ita latè, & longè, circũferentialiterq;, prout præfatorũ bonorum

villæ

villæ N. hæreditas, ſe in ſuis metis & limitibus extendit: Nobili N. de N. pro centum marcis pecuniæ, monetæ & numeri Polonicalis, vendidit perpetuè & in æuum: ita prout ſolus habuit, tenuit, & poſſedit, nullis excluſis: per præfatum N. & eius ſucceſſores, cum omni iure, dominio & proprietate, ac titulo hæreditario, perpetuè & in æuum tenenda, poſsidenda, & ad vſus beneplacitos conuertenda. Et iam ex nunc prædictus N. præfato N. dedit realem intromiſsionem, & actualem poſſeſsionem per Miniſterialem Terreſtrem N. de N. in prædicta bona videlicet villam N. & eius hæreditatem totalem, & debet prædictus N. & eius ſucceſſores, præfatum N. cum ſuis ſucceſſoribus, occaſione præmiſſorum tueri, euincere, & eliberare, pacificareq;: ab omni impetitione iuridica, ab omnibuſq; perſonis per præſcriptiones Terreſtres prout ad quamlibet perſonam præſcriptio pertinet: toties quotiens ſibi N. opus fuerit, ſub damno Terreſtri, nulla re ex quiſita ipſum euadēdo. Pro quibus damnis ſeu vadio, &c. vt ſupra. Et ſi venditor haberet vxorem: cuius reformatio extenderet ſe ad talia bona vendita: conſtituetur per maritum ad Acta: & cum conſenſu amicorum, ad minus duorum, ex linea paterna conſanguineorum, conſentiet ad talem inſcriptionem: quoad eius reformationem.

Inſcriptio cenſus in vim reemptionis alias Na VViderkauff, perſonis.

COmparens perſonaliter coram Iudicio Nobilis N. de N. hæres, mente ſanus & corpore, publicè per expreſſum recognouit: Quia Honorabilibus viris N. de N. &c. Manſionarijs Eccleſiæ Cathedralis Cracouienſis, modernis & pro tempore exiſtentibus, duodecem marcas pecuniæ cenſus annui, pro trecentis marcis pecuniarum, monetæ & numeri Polonicalis, perpetuè & in æuum in vim tamen reemptionis, alias Na Widerkauff vendidit, & in-

& inſcripſit: & vendit & inſcribit: in & ſuper bonis ſuis hæreditarijs: videlicet villa N. ac Cmethonibus, tabernatoribus, & alijs quibuſuis incolis, præfatæ villæ N. Quas quidem duodecim marcas pecuniarum, prædictus N. & eius ſucceſſores, tenebitur ſeu tenebuntur ſingulis annis, pro feſto S. Martini, præfatis Honorabilibus viris Manſionarijs N. & N. modernis & pro tempore exiſtẽtibus, per proprium nuncium mittere: & ab illis etiam quottannis, poſt ſolutionem, quietationem recipere. Et tenebitur, præſentibuſq; ſe obligat præfatus N. cum Cmethonib⁹ eiuſdẽ villæ incolis, ad Acta Spiritualia, Vicarij ſiue Officialis in Spiritualib⁹ Cracouienſis, pro feſto S. Andreæ proximo ſtare, & ſe ad ſolutionem cum præfatis Cmethonib⁹ præfati cenſus annui 12. marcarum, ſub cenſuris Eccleſiaſticis obligare. Etiam præfatus N. obligat ſe & ſuos ſucceſſores, occaſione præfati cenſus, ab omnib⁹ inſcriptionib⁹ prioribus, ſi quæ ſunt, & omni impetitione iuridica, prędictos manſionarios modernos, & pro tẽpore exiſtẽtes tueri, euincere & eliberare: ab omnib⁹ perſonis: ita quod præfati Manſionarij moderni, & pro tempore exiſtentes, poſſent pacificè & integrè, quolibet anno pręfatum cenſum duodecim marcarum, ſic vt præmiſſum eſt percipere, ſine quouis impedimento. Quæ omnia ſuperius expreſſa, & in præſenti inſcriptione contenta, præfatus N. tenebitur, & ſui ſucceſſores tenebuntur complere: ſub vadio Centum vel N. marcarum, prædictis Mãſionarijs, & eorum ſucceſſoribus ſoluendo. Pro quo vadio citatus, vel ſucceſſores eius citati, in primo termino tanquam peremptorio, ſtare debet, ſiue debent: nulla re exquiſita ſiue iudiciaria, ſiue extraiudiciaria illos euadendo, vel terminum differendo: ſub amiſsione ſuæ cauſæ: ſed in eodem termino tenebitur & tenebũtur prædictos Manſionarios, ab omnibus impedimentis euincere, eliberare: & omnibus in præſenti inſcriptione contentis ſatisfacere. Quod ſi noluerit, aut neglexerit, vel eius ſucceſſores neglexerint: extunc in inſtanti, pro præfato vadio ſatisfacere tenebitur, ſiue tenebuntur. Et

ſatisfaciendo pro præfato vadio, vtiq; omnia contenta in præſenti inſcriptione, complere debebit, totiens,quotiens præfati Manſionarij cenſum præfatum, ad tempus prædictum habere non poſſent: & illis dedit realem intromiſsionem, in præfatum cenſum per Miniſterialem Terreſtrem N. de N.

Formula donationis perpetuæ.

COmparẽs perſonaliter coram Iudicio Nobilis N. hæres de N. ſan'mente & corpore exiſtens,publicè & per expreſſum recognouit: Quia bona ſua hæreditaria, videlicet villam N. cum totali ipſius villæ hæreditate, ac cum omni iure, dominio, & proprietate, tituloq; hæreditario nec non cum omnibus ad ipſa bona pertinentibus, & quouis modo ſpectantibus, & vtilitatibus vniuerſis, nihil iuris, dominij, & proprietatis, & quorumuis vſufructuum ac vtilitatum in prædictis bonis, pro ſe & ſuis ſucceſſoribus, reſeruando, ſeu excipiendo: ita latè & longè, circumferentialiterq; , prout præfatorum bonorum hæreditas ſe in ſuis metis & limitibus extendit: & prout ea ſolus tenuit, habuit, & poſſedit: Nobili N. de N. nepoti ſuo ex fratre germano, dedit, donauit, perpetuè & in æuum, irreuocabiliterq; : per præfatum N. & eius ſucceſſores, tanquam veros & legitimos hæredes, prædicta bona tenenda,habenda,& perpetuè poſsidenda,ad vſuſq; beneplacitos conuertenda. Et iam prædictus N.prædicto N. ex nunc dedit realem intromiſsionem, & actualem poſſeſsionem, per Miniſterialem Terreſtrem N.de N.in præfata bona.

Forma obligationis cum traditione poſſeſsionis.

Compa-

COmparens perſonaliter coram Iudicio Nobilis N. de N. hæres, publicè & per expreſſum recognouit. Quia Nobili N. de N. bona ſua hæreditaria, videlicet villam N. in trecentis marcis pecuniæ bonæ monetę numeri Polonicalis obligauit, inſcripſit: & præſenti inſcriptione inuadiat, obligat, & inſcribit, ad feſtum Natiuitatis Chriſti proximè venturum: & à feſto Natiuitatis Chriſti proximo, in defectu exemptionis, & ſummæ præfatæ ſolutionis, ad aliud feſtum Natiuitatis Chriſti: & ſic ab anno ad annum, annis ſe ſequentibus: vſq; ad plenariam & integram præfatæ ſummæ trecentarum marcarum exolutionem: & prædictorum bonorum N. exemptionem, per ipſum N. de N. prædicta bona N. tenenda, habenda & poſsidenda: cum omni iure, dominio, & proprietate, modo obligatorio: nihil iuris, dominij, & quorumuis vſufructuum vel vtilitatum, in præfatis bonis N. pro prędicto N. & eius ſucceſſoribus vſq; ad debitam exequutionem, penitus reſeruando ſeu excipiendo: ſed ita latè, & longè, prout ſolus prædictus N. tenuit, habuit, & poſſedit. Et iam ſibi prædictus N. dedit, & dat exnunc in prędfata bona N. realem intromiſsionem & actualem poſſeſſionem, per Miniſterialem Terreſtrem N. de N. Et debet tenebiturq; præfatus N. & ſui ſucceſſores tenebũtur ipſum N. & eius ſucceſſores, occaſione prædictorum bonorum, ab omni impetitione Iuridica, & quibuſuis inſcriptionibus & iuribus prioribus tueri, defendere, euincere, & eliberare: totiens quotiens ſibi aut eius ſucceſſoribus opus fuerit: vſque ad exemptionem bonorum prædictorum. Nec debet prædictus N. & eius ſucceſſores, prædicto N. & eius ſucceſſoribus, in præfatis bonis obligatis iniuriari: aut quouis modo pacificam poſſeſsionem præpedire: ſub vadio aliarum trecentarum marcarum: pro quo vadio ſi ſe citari permiſerit, aut ſucceſſores permiſerint: in primo termino, tanquam peremptorio, parere tenebitur & tenebuntur. Et in illo termino intercedere, euincere, eliberare: iniuriamq; per ſe, vel per ſubmiſſas perſonas, in præfatis bonis, illatam reſar-

 cire.

cire. Quod ſi in præfato termino intercedere, euincere, eliberare, damnumq́ue reſarcire noluerit, aut neglexerit: extunc pro præfato vadio ſatisfacere tenebitur, in eodem termino, nulla re exquiſita, nec colore excogitato: nec iudicialiter neq; extraiudicialiter, abrenunciando omnibus iuris remedijs, & dilationibus: nulliſq́ue euaſionibus, modis, vel cautelis, Terminum præfatum differendo: nec quouis modo ipſum N. vel eius ſucceſſores euadendo. Quod vadium, debet conuerti, in ſummam eſſentialem, ſine corporali iuramento: nec poterit quicquam in auxilium ſibi contra ipſum N. & eius ſucceſſores accipere, ſub amiſsione ſuæ cauſæ: videlicet ſolutionis præfati vadij: quo ſoluto: vtiq; Inſcriptioni præſenti & in ea contentis ſatisfacere: totiens, quotiens ſibi N. & eius ſucceſſoribus opus fuerit.

Inſcriptio inſcribendi debiti ad certum diem obligati.

COmparens perſonaliter coram Iudicio Nobilis N. de N. publicè & per expreſſum recognouit: Quia Nobili N. de N. Centum marcas pecuniarum certi & liquidi debiti, ſiue mutuatæ pecuniæ, monetæ & numeri Polonicalis, tenetur, præſentibus obligatur, hinc ad feſtum Natiuitatis Chriſti proximè venturum, ſoluere & complere. Caſu quo non ſoluerit, aut ſoluere neglexerit: extunc in craſtino eiuſdem feſti Natiuitatis Chriſti proximè venturi, debebit, tenebitur, præſentibuſq; ſe obligat, ſibi N. dare realem intromiſsionem & pacificam poſſeſsionem, in villam ſuam hæreditariam, ſiue obligatoriam dictam N. per Miniſterialem quemcunque ſibi præfatus N. elegerit: etiam ſine alicuius additione officij. Et data ſibi intromiſsione, & pacifica poſſeſsione, debet & tenebitur ipſum tueri, & defendere, & eliberare: ita quod præfata bona, pacificè, & quietè ab omni impetitione Iuridica, quarumcunq; perſonarum poſſet tenere & poſsidere:

dere:

dere: quæ tenebit, habebit, poſsidebit, modo obligatorio, in præfatis Centum marcis, à præfato feſto Natiuitatis Chriſti: vel potius ab acceptione poſſeſsionis, ad aliud feſtum Natiuitatis Domini proximè venturum: & à feſto Natiuitatis Chriſti proximè venturo, ad aliud, annis ſe ſequentibus, vſque ad plenariam ſolutionem prędictarum Centum marcarum: cum omni iure, dominio, & proprietate: ac cum omnibus vtilitatib⁹ ex eiſdem bonis, ſeu villa prædicta, prouenientibus: nihil excipiendo. Et tenebitur dictus N. præfatum N. occaſione præmiſſorum tueri, defendere, & eliberare, ſub vadio aliarum Centum marcarum. Quod ſi tueri, & defendere, & eliberare noluerit, aut neglexerit: vel in præfatis bonis, per ſe, vel ſubmiſſas perſonas, quouis modo iniuriatus fuerit: & ſe occaſione præmiſſorum, pro præfato vadio citari permiſerit: vel ſui ſucceſſores permiſerint: extunc in primo termino parere tenebitur, & tenebuntur: & in illo termino tueri, euincere, eliberare, bonaque præfata pacificare, ab omnibus perſonis, prout ad aliquam perſonam præſcriptio pertinet. Quod ſi in præfato termino præmiſſa non fecerit, ſeu facere neglexerit: aut iniuriam ſi quam intulerit, reſarcire nollet: extunc in eodem termino, pro præfato vadio, ſatisfacere tenebitur, & tenebuntur: nulla exquiſita, nec colore excogitato: neque iudicialiter neque extraiudicialiter, terminum præfatum differendo: neque quouis modo ipſum vel eius ſucceſſores pro præfato vadio euadendo: quod vadium debet conuerti in ſummam eſſentialem, ſiue principalem, ſine corporali iuramento, nec quicquam ſibi contra ipſum aut eius ſucceſſores, recipiendo, ſub amiſsione ſuæ cauſæ. Nihilominus ſoluto vadio, præſenti obligationi, & in ea contentis, ſatisfacere eidem N. & ſucceſſoribus eius tenebitur: totiens, quotiens ſibi & ſuis ſucceſſoribus opus fuerit.

Inſcriptio locationis & conductionis ſeu Arendæ.

COmparens perſonaliter coram Iudicio Nobilis N. de N. hæres ſiue Tenutarius, publicè & per expreſſum recognouit: Quia bona ſua hæreditaria ſiue obligatoria, videlicet villam N. Nobili N. de N. pro decem marcis pecuniæ, bonæ monetæ, & numeri Poloniçalis arendauit, ad tres duntaxat annos, à feſto Natiuitatis CHRIſti proximo, continuè ſe ſequentes: quas decem marcas, præfatus N. prædicto N. tenebitur ſoluere ad quodlibet feſtum Natiuitatis Chriſti, ſeorſum in loco N. Et præfatus N. tenebitur præfatum N. quietare, ad Acta Caſtrē ſia diſtrictus illius: & ſic quolibet anno vſque ad expirationem præfatæ arendę. Quæ quidem bona pręfata, videlicet villam N. pędictus N. arendator tenebit, poſsidebit: illiſque vtifruetur, vigore præfatę arendę: & nullo alio iure: cum omni iure, dominio, omnibuſque vſufructibus, ad prædicta bona quoquo modo ſpectantibus: & vtilitatibus ex illis prouenientib⁹: vſque ad decurſum trium annorum, à receptione poſſeſsionis, vel potius ad certum tempus prout ſupra. Et iam præfatus N. dedit ſibi arendatori, realem poſſeſsionem in præfata bona: tenebiturque ipſum tueri, protegere, in præfatis bonis arendatis, ab omni impetitione Iuridica, vſque ad expirationem pręfatę arendę, ſub damno Terreſtri. Et hic idem ſtans præfatus arendator N. etiam recognouit ſe arendaſſe prædicta bona, apud pręfatum N. iuxta continentiam præſentis inſcriptionis. Quæ bona recognouit, non alio genere tantummodo iure arendę pędictę, ſe tenere & poſsidere.

Inſcriptio inter Coniuges ad tempora vitæ.

Compa-

COmparentes perſonaliter coram Iudicio Nobiles N. de N. & N. de N. Coniuges, ſani mente & corpore exiſtentes, & vſi amicorum conſilio, publicè & per expreſſum recognouerunt: quia omnium bonorum ſuorum hæreditariorum, & obligatoriorum, mobilium & immobilium quæ nunc habent, & in poſt habebunt, inuicem & mutuò conceſſerunt ſibi vſufructum, ad tempora vitæ: Tali videlicet modo: quod ſi præfatum N. priuſquam prædictam N. mori contigerit, extunc ipſa N. bona omnia tàm mobilia quàm immobilia prædicti N. obtinebit & poſsidebit: cum omni iure, dominio, & proprietate, nihil excipiendo illiſq; vti fruetur, ad tempora duntaxat vitæ ſuæ. Poſt mortem verò prædictæ N. bona præfata tàm mobilia, quàm immobilia, totaliter, pleno iure, ad ſucceſſores prædicti N. deuoluentur: ſine quouis impedimento, & contradictione ſucceſſorum præfatæ N. Et ſimiliter ſi contigerit prædictam N. prius mori quàm ipſum N. extunc præfatus N. bona omnia tàm mobilia quàm immobilia præfatæ N. obtinebit, & poſsidebit: cum omni iure, dominio, & proprietate: & omnibus eorundem bonorum pertinentibus: illiſq; vti fruetur ad tempora vitæ duntaxat ſuæ. Poſt mortem verò prædicti N. bona præfata quæcunq; ipſam N. concernebant, ad ſucceſſores prædictæ N. totaliter deuoluentur, ſine quouis impedimento, & contradictione ſucceſſorum præfati N.

Inſcriptio verò ceſsionis hæc eſt.

COmparẽs perſonaliter corã Iudicio præſenti Nobilis A. de B. ſpontè, publicè, ac expreſsè recognouit: quia de omni iure ſuo ac inſcriptionib⁹ ſuis perpetuis (vel obligatorijs in Actis quicũq; cõtentis, à quibuſcunq; perſonis, quacunq; ex cauſa, in & ſuper bonis) habitis, vna cum tuitione in eodem iure, ac inſcriptionib⁹ contenta, latius in ſe ca-

ſe canente, nihil iuris, dominij, & proprietaris, ac vſuum fructuum, ex eiſdem iuribus ac bonis prædictis, ſibi & ſuis ſucceſſoribus relinquendo,ſed prout ea ſolus habuit, tenuit,& poſſedit Nobili D. E. & eius ſucceſſoribus ceſſit; prout iam ex nunc cedit, & reſignat: aliaq; omnia ipſius iuris ac inſcriptionum ſuarum beneficia, bonorũq; dominium, ac vtilitates vniuerſas, in eundem D. & eius ſucceſſores trãsfudit,perpetuo & in æuum.Et iam ipſe A. eidem D. dat realem intromiſsionem, & actualem poſſeſsionem, tàm in hoc ipſum ius ſeu Inſcriptiones, quàm in bona prædicta per Miniſterialem Terreſtrem, quemcunq; iam ex nunc de iure additum, ad intromittendum in præfata bona C. vigore ipſius iuris ceſsi, ac inſcriptionum originalium, tenenda, habenda, & vtifruenda,perpetuò ac in æuum(vel alioqui vſq; ad exemptionem eius vel ſucceſſoribus ipſius realiter faciendam.)

CAPVT XIIII.

De Procuratoribus.

Caſ. Wis. 1368. Vt dominarum.

MVlieres in hoſpitio Procuratorem conſtituere poſſunt, præſente Nuncio Iudicis, & aduerſario. L. 10. P. 595. HL. 207. HP. 444.

Idem ibidem. Quia cuilibet.

Qui vult Procuratore vtatur. L. 10. P. 594. HL 207. HP 443

Cas. Niſs. 1454. Si quis verò.

Ignaris & egentibus Procurator detur. L. 94. P. 594. HL 207 HP 443

Sig. Crac. 1543. Omnis.

Cauſam ſuam agat qui vult, quem à captionibus defendat Iudex. P. 595. HL. 207.

Lex annalis.

Sine

Digitized by Google

Caſ. Wiſ. 1368. Praeterea. Sine certo Actore nemo agat, neq; procuret: ſub pœna trium marcarum. L. 14. P. 556. HL. 4. HP. 444.

Iag. Crac. 1423. De terminis. Camerarij cauſas ne procurent niſi proprias. L. 45. P. 595. HL. 30. HP. 444.

Aug. Pet. 1550. Przeſtrzegáiąc. Neq; Notarij, neq; Vicenotarij, apud ſuum Iudicium in quo officio funguntur. P. 595. HL. 170. HP. 407. C. 4.

Sig. Petr. 1538. Petitionibus. Neq; Spirituales, niſi cauſas proprias. S. 64. P. 595. HL. 208. HP. 444.

Conſ. Crac. 1505. Item aliquis. Inſufficiens mandatarius, punitur in Iudicio Terreſtri, trium marcarum, in Caſtrenſi ſex ſcotorum pœna. L. 121. P. 597. HL. 208. HP. 44.

Sig. Petr. 1511. Item ne praedicti. Procuratorium mandatum tribus groſsis venit. L. 16. P. 596. HL. 208. HP. 444.

Idem ibidem. Item antiquum. Procurator ſiue ſit poſſeſsionatus, ſiue non, modo habeat mandatum, poteſt in Iudicijs comparere, omniaq; agere, quæ ad principalem pertinent, citare, appellare, modo inſcriptiones non faciat, neq; quietet, nec pecunias tollat, abſq; principali. S. 18. P. 599. HL. 209. HP. 446.

Sig. per decretum. Crac. 1539. Procuratores, in citationib⁹ verba criminalia non ponant, ſub pœna ſeſsionis Turris, vnius ſeptimanæ. P. 48. HL. 38. HP. 25.

Sig. Crac. 1538. Quia impunitas. Procurator & quiuis alius, falſam inſcriptionem procurans, punitur pœna inuaſionis domus, conuictus. S. 63. P. 597. HL. 93. HP. 445.

Sig. Crac. 1543. Procuratores. Procuratores ſint iurati, quod iniuſtas cauſas non ſint ſuſcepturi, æſtimationes in citationib⁹ moderatè ponant, imò immoderata taxa puniatur pœna inordinata citationis. Rebellis Procurator ad Regem remittatur, inobedienti officio interdicatur, exceptis ijs qui iure amicitiæ ducti, cauſas agunt. P. 593. HL. 208.

Lex annalis.

Aug. Petr. 1548. Edicimus. Procurator ex Regeſtro ad cauſas vocatus, præſto ſit, cauſas non extrahat, ſi verò principalem condemnari patiatur, ibidem atq; ſeruus Domino reſpondeat, etiam ſi ſit poſſeſsionatus. P. 598. HL. 208. HP. 445.

Aug. Lub. 1569. Wtym też. Procuratores infra triduum cõtrouerſias ſuas reddant, alioquin Iudex eas accipere non tenebitur. C. 110.

Digitized by Google

CAPVT XV.

De foro competenti.

Ca. Wiſl. 1368. Cum actor.
L. 23. P. 605. HL. 4. HP. 448

Reconuentioni in Regno Poloniæ non eſt locus, ſed Actor ſequatur forum Rei.

Idem ibidem. Statuimus.
L. 24. P. 605. HL. 199. HP 448

Contra ſuum Priuilegium nemo citetur, alioquin ſexagenam quam ille à productione Priuilegij Iudici dederit, illi reſtituat, aut iuret ſe neſciuiſſe quod fuerit Priuilegiatus.

Bodzanta. 1369. Preterea volumus
P. 57. P. 602. HL. 91. HP. 447.

Ad Iudicium Spirituale nemo vocetur, niſi in cauſa Spirituali, vel Spirituali annexa vel de debito pro decimis.

Alb. Pet. 1496. Ad iudicia.
L. 97. P. 605. HL. 91. HP. 449

Euocator pœna ſex marcarum puniatur, & nihilominus forum Rei ſequatur.

Alex. Rad. 1505. Quamuis.
L. 117. P. 602. HL. 91. HP. 447

Spirituales, cauſas ſæculares non iudicent.

Conſ. Crac. 1505. Item ſi quis.
L. 123. P. 605. HL. 212. HP 449

Qui verò ſe reſponſurum in aliquo Iudicio inſcripſit, ibidem reſpondeat.

Praxis.
P. 638.

Hæredes tamen obligati, neq; extra diſtrictum euocari, neq; peremptoriè condemnari poſſunt, niſi anteceſſor viuens, ad aliquod Iudicium ad inſcriptionem citatus fuerit.

Conſ. Crac. 1505. Si impoſſeſſionatus.
L. 122. P. 221. HL. 113. HP. 360

Impoſſeſsionati, coram Iudicio Caſtrenſi reſpondeant, quomodo autem areſtantur habes ſupra Cap. 8.

Sig. Pet. 1511. Item Statuimus. Aug. Pet. 1550. Ač to iuž. Sig. Crac. 1510. Concordiam. Sig. Pet. 1519. Vt ordo. Sig. Cra. 1532. Proſpicientes.
S. 18. P. 605. HL. 91. HP. 449. C. 4. S. 11. 21. &c. P. 603. HL. 91. HP. 447.

Præter Regiam & officij cauſam, (quæ diſtrictum non habet) nemo alium de diſtrictu euocet, ſub pœna quatuordecem marcarum.

Sæcularis ſi Sæcularem ad Iudicium Spirituale euocauerit, pœna viginti octo marcarum plectatur, cuius medietas fiſco, alia parti debetur; Iudicio Caſtrenſi repetēda. Pœna verò contra Spirituales euocantes, in Synodo

erat

Digitized by Google

erat conſtituenda, Genera quoq; cauſarum Spiritualium, conſcripturi erant iurium correctores.

Hæc omnia compoſitione ſteterunt ſuſpenſa.

Aug. Warſ. 1557 Naprzod zá- biegáiąc. Inſtigator neq; ad ſui inſtantiam, neq; ex delatione quenquam citet, niſi pro rebus perſonæ, bonis, & ſupereminentiæ Regiæ attributis. Euocans verò contra hoc Statutum, pœnam Centum marcarum luat. HL. 25. HP. 448 C. 6.

Aug. Petr. 1562. O Facánie wyſtęp: Idem 1567. Fiſcus. Inſtigator citare non debet niſi eum qui ex prouentibus Regalibus ſatis non fecerit. C. 14. 75.

Steph. Warſ. 1578. Co ſie dźie máią. Capitaneus vel tenutarius bonorum Regalium, ſi in Iudicio Terreſtri ratione bonorum quartæ ſubiectorum, vel antiqua ſumma obligatorum conueniatur, ad Conuentum cauſa remitti debet. C. 185.

Rex verò liberè ſemper bona ſua iure recuperet.

Ratione quartæ, & cauſæ bonorum nullo iure receptorum in Conuentu agatur.

Cauſæ quoq; Iuris Magdeburgenſis & Culmenſis, Iudicijs Tribunalis non ſubiacent.

Sig. Cra. 1588. O Bydle. Ratione pecoris abacti in officio, non Iudicio Caſtrēſi, pro damnis vero Iure Terreſtri agendum eſt. C. 39.

Idem ibidem. O opáctwach. Ratione Abbatiæ, contra iuris præſcriptum obtentæ, in Comitijs agendum ad cuiuſcunq; inſtantiam. C. 40.

Idem ibidem. O dobrách. Ratione bonorum Eccleſiaſticorum iniuſtè alienatorum, Iudicio Terreſtri agendum eſt. C. 41.

Sig. Warſ. 1589. Beſpieczeńſtwo. Pro mercibus in via receptis, Teloneoúe à mercatoribus exacto coram quocunq; officio Caſtrenſi agendum eſt. C. 25.

Idem ibidem. O Cudzoziemcách. In Iudicio Tribunalis conueniri poſſunt externi in Pruſsia bona Terreſtria poſsidentes. C. 15.

Sig. Warſ. 1589. O Sláchectwie. Ementitus Nobilis cōueniri poteſt in Tribunali inter cauſas officij. Impoſſeſsionat⁹ verò vel Iudicio Caſtrēſi vel Iudicio Tribunalis indifferenter. C. 18.

Digitized by Google

CAPVT XVI.

De Citationibus

Caſ Pet. 1451. Item volumus. — L. 88. P. 646. HL. 30. HP. 491.

CItationes falſæ non admittantur, & officiales Iudiciorum in earum autores animaduertant.

Alex. Rad. 1505. Conformare. — L. 116. P. 224. HP. 207.

Ad Iudicium Terreſtre, citationes ſub ſigillo Terreſtri, ad Caſtrenſe verò ſub Capitaneali dentur.

Conſ. Crac. 1505. Item ſi aliquis. — L. 122. P. 616. HL. 41. 47. HP. 458.

Olim pœnæ etiam à coadiutoribus ſoluebantur.

Ibidem. Item dum aliquis. — L. 24. P. 616.

Et Citationes propter interciſas cauſas viciabant.

Sig. Petr. 1511. item ad abolen. Sig. Pet. 1523. Omnes autem. — S. 20. 32. P. 617. HL. 41. HP. 458

Sed iam omnes hæ captiones, & aliæ pœnæ abrogatæ ſunt, exceptis pœnis poſt decretum negotij principalis decerni ſolitis.

Conſ. Crac. 1505 Itē in cōcitatione. — L. 124. P. 665. HP. 491.

In concitatione ſcribatur in fine ſatisfacturus.

Dec. Sig. 1539. — P. 48. HL. 38. HP. 25.

In citatione verba honorem tangentia non ponantur, ſub pœna ſeſsionis turris per octiduum.

Conſ. Crac. 1505. Item pro data. — L. 121. P. 646. HL. 45.

Per errorem datæ, tituli, vel proprij nominis, in citatione cōmiſſum nemo cauſam perdit, ſed pœna luita trium marcarum, denuò citare poteſt, error tamen abecedarius citationem non viciat.

Idem ibidem. Item ſi quis. — L. 122. P. 622. HL. 45. HP. 462.

Citationem ſuper citationem ſi quis importauerit, ſoluta trium marcarnm pœna, parti & Iudicio totidem, vnam citationem deſerat, ex altera proponat.

Ibidem. Si impoſſeſsionat. — L. 123. P. 221. HL. 113. HP. 360.

Impoſſeſsionatus, qui areſtari non poteſt, citari debet in Parochia.

Sig. Petr. 1523. Item ſi actor. — S. 44. P. 623. HL. 4. HP. 462.

Si Actor amiſerit citationem, poteſt ſine pœna citare denuò, ad amiſſam citationem, etiamſi à priori diſcrepet, modo eſſentia & táxa conueniant. Quod ſi eam habuerit a-

Digitized by Google

rit acticatam, poteſt ea liberè vti, nec tenetur originalem exhibere. Si verò citatus amiſerit citationem, tenebitur actor illi ſuam commodare, vt ex ea reſpondeat, quam poſt reſponſionem actori reſtituat.

Sig. Crac. 1523. Igitur pro conſuet. In citatione ſufficiat tituli Regij prima pars, puta: Sigiſmundus Dei gratia Rex Poloniæ, &c. & Sigillo Terræ illius ſignata, exprimaturq; nomen actoris, & rei, & eius pro quo reus conuenitur. Actor autem tenetur citato declarare citationem, ſi eam non intellexerit. S. 32. P. 616. HL. 199. HP457

Idem ibidem. Et ſi quis. Inſufficienti citationi, ſex ſcotorum mulcta poteſt ſubueniri, idq; ſi nomen actoris, vel rei omiſſum, vel ſigillum adulterinum fuerit. S. 32. P. 616. HL. 199. HP457

Sig. Crac. 1539. Crebris. In citationibus mos ſcribendi præſertim abrogatur. P. 544.

Sig. Crac. 1540. Cum viſum eſt. Rege in Maiori Polonia exiſtente, terminus citationis quatuor ſeptimanarum fit, contra incolam Minoris Poloniæ, alioquin duæ ſeptimanæ ſufficiunt. P. 49. HL. 391 HP. 26.

Aug. Pet. 1550. Pozwy po= twarne. De falſis & calumnioſis citationibus, Iudicium illud coram quo exhibentur cognoſcat. P. 646. HL. 30. HP. 492. C. 4.

Conſuetudo. In citatione ſi quis errat in perſona poſſeſſoris, luita pœna poteſt denuò citare. P. 621. HL. 44.

Praxis. Si quis inchoata lite pro vna iniuria, aliam paſſus eſt, poteſt & pro illa poſteriori agere, modo in citatione ponat quod id factum eſt ſtante priori citatione. P. 622. HL. 45.

Conſuetudo. Si quis alio quam proprio nomine ſe triennio vocari paſſus eſt, non poteſt obijcere defectum nominis. P. 622.

Praxis. Citationem Regiam Cancellatam producens, pœnam trium marcarum luat, licet tamen in termino ex citatione delere quod actor voluerit. P. 48.

Sig. Crac. 1588. O Przypo= zwiech. Poſt mortem Regiam, & omnium Iudicum adcitationes non ſunt neceſſariæ, tàm in Terreſtri quàm in Ciuili iure, niſi vbi pars litigans moriatur. C. 57.

Idem ibidem. O Commiſſo= ach. Subditi ex villis Regijs, cauſas ſuas cum Capitaneorũ aſsiſtentia proponant, quæ tamen Ciuibus neceſſaria non eſt. C. 26.

Digitized by Google

FORMVLÆ CITATIONVM.

Citatio pro debito inſcripto.

Sig. Pet. 1523. SIgiſmundus Dei gratia Rex Poloniæ,&c. Tibi Nobili N. hæredi de N. mandamus quatenus in terminis Terreſtribus in N. proximè celebrandis, ad inſtantiam Nobilis N. de N. compareas: qui te citat pro eo: Quia tu non vis ſibi ſoluere centum marcas pecuniẹ certi debiti: quas debuiſti ſibi ſoluere ad tempus iam præteritum: & non ſoluiſti: prout de hoc inſcriptio in actis Terreſtribus N. latius canit: & in totidem ipſum damnificaſti iudicialiter reſponſurus: Datum, &c. S. 50. P. 618. HL. 42. HP. 485

Pro debito non inſcripto.

PRo eo: Quia tu non vis ſibi ſoluere Centum marcas pecuniæ, monetæ & numeri Polonicalis, certi debiti quas debuiſti ſibi ſoluere ad tempus iam præteritum & non ſoluiſti: & in totidem ipſum damnificaſti iudicialiter reſponſurus.

Pro exciſione Gaij, aut Syluæ, aut Mericæ.

PRo eo: Quia tu violẽter excidiſti, ſibi robora in Gaijo ſiue ſylua ipſius in hæreditate N. valoris decẽ marcarũ: &in totidem ipſum damnificaſti iudicialiter reſponſurus.

Pro arboribus fructiferis.

PRo eo: Quia tu excidiſti ſibi violenter decem arbores fructiferas: videlicet N. & N. in hæreditate ipſius villæ N. valoris quinq; marcarum, aut prout Iudicium decernet: & in totidem ipſum damnificaſti iudicialiter reſponſurus.

Pro

Digitized by Google

Pro vulneribus.

PRo eo: Quia tu feciſti ſuper ipſo initium litis & intuliſti ſibi violenter tria vulnera cruenta & duo liuida: quæ Miniſterialis Terreſtris N. de N. cum Nobilibus in tempore vidit: quæ vulnera penſat ſibi ad quadraginta marcas pecuniæ: vel prout ius decernet: pro quibus vult te conuincere iudicialiter reſponſurus.

Pro capite occiſo.

PRo eo: Quia tu occidiſti patrem ipſius Nobilem N. de N. quam occiſionem Miniſteriali Terreſtri N. de N. & Nobilibus obduxit & ſuper te proteſtat⁹ eſt: quod caput patris ſui præfati penſat ſibi ad Centum viginti marcas: & ad pœnam carceris: aut prout Iudicium decernet, & vult te pro eodem conuincere iudicialiter reſponſurus.

Pro propinquitate.

PRo eo: Quia tu poſſediſti & tenes propinquitatem ipſius, videlicet villam N. & eius hæreditatẽ ad quam ipſe eſt propinquior quam tu poſt Nobilem olim N. patruum ſuum germanum: quæ bona præfata æſtimat ſibi ad ducentas marcas pecuniæ & in totidem ipſum damnificaſti iudicialiter reſponſurus.

Pro diuiſione.

PRo eo: Quia tu non vis cum ipſo diuidere bona hæreditaria N. quorum medietas ipſum N. concernit: & ipſe tecum vult quod ſibi penſat ad Centum marcas pecuniæ & totidem damni iudicialiter reſponſurus.

Digitized by Google

Pro redimendis bonis obligatorijs.

CItat te ad recipiendũ pecunias quas te in bonis ipſius hæreditarijs videlicet villa N. prætendis habere inſcriptas: & ideò vt ſtares: & inſcriptiones tuas coram Iudicio oſtenderes & pecunias reciperes: ſibique tanquam hæredi de bonis ipſius præfatis iudicialiter condeſcenderes. Datum.

Citatio ſupraſcripta poteſt fieri etiam ad actorum poſitionem, non expectata celebratione terminorum: & hoc fiet in arbitrio actoris.

Pro Kmethone profugo ſiue quouis alio ſubdito.

PRO eo: Quia tu non vis ſibi extradere laborioſum N. Cmethonem ipſius de villa N. ad villam tuam N. profugum: quem apud te in villa tua præfata N. areſtauit per Miniſterialem Terreſtrem N. de N. quem ſibi penſat ad decem marcas & totidem damni iudicialiter reſponſurus.

Pro cautione fideiuſſoria.

PRo eo: Quia tu ſibi fideiuſsiſti: pro Nobili N. de N. ſoluere viginti marcas pecuniarum ad temp⁹ iam præteritum: quas viginti marcas: nec ipſe N. principalis: neq; tu tanquam pro eo fideiuſſor ſoluiſtis: pro quibus te citat: & in totidem ipſum damnificaſti: iudicialiter reſponſurus.

Pro receptione fœni & frumentorum.

Pro

PRo eo: Quia tu recepiſti ſibi violenter decem caſſulas fœni in prato ipſius hæreditario villæ N. laboris ipſius: quod fœnum penſat ſibi ad viginti groſſos & totidem damni iudicialiter reſponſurus.

Pro conculcatione & depaſtione frumentorum.

PRo eo: Quia tu immiſiſti de induſtria & violenter familiam tuam cum equis & pecoribus in & ſuper hæreditatem ipſius N. & conculcaſti ſibi frumenta diuerſi generis laboris ipſius: quæ ſibi penſat ad triginta marcas pecuniarum: & totidem damni iudicialiter reſponſurus.

Citatio ad paratam citationē poſt mortem patris: aut cuiuſuis anteceſſoris cui nondum venerat terminus.

QVI te concitat alias przypozyvva ad paratam citationem Nobilis olim N. patris prædicti Nobilis N. legitimi, qua te præfatus olim N. pater ipſius citauerat, videlicet pro eo.

Et inſeratur citatio patris & taliter concludatur. Et præfata actio concernit prædictum N. tanquam filium legitimum prædicti N. Ideò ad præmiſſa prædicto N. tanquam ſucceſſori iudicialiter reſponſurus.

Dum pater aut filius anteceſſor lite conteſtata ſiue ſcripto termino aut condemnato reo mortuus fuerit.

QVI te concitat alias przypozyvva ad paratam citationem & actionem: & ad paratum terminum. Si terminus eſt translapſus tunc ſcribatur ad translapſum terminū qui ſibi translapſus eſt in termino, &c. Et ad omnes actus iudiciarios. Nobilis olim N. patris prædicti N. Et ad eum punctum in quo ceſſauit cauſa morte pręfati Nobilis olim N. patris prędicti N. ad quam actionem ipſe N. eſt propinquior: & eum concernit tanquam filium poſt patrem; prout citatio & proceſſus cauſæ ipſius in actis Terreſtribus N. latius diſponit: videlicet occaſione ſummæ Centum marcarum: Ideo te concitat alias Przypozyvva: ad attentandum ipſum procedi ad vlteriores gradus & proceſſus Iudiciarios. Si nondum erat lis conteſtata concludatur: ad præmiſſa iudicialiter reſponſurus. Sed ſi poſt condemnationem in lucro: vel poſt latam ſententiam: extunc ita concludatur. Ad præmiſſa iudicialiter attentaturus procedi ipſum contra te ad vlteriores gradus.

Citationis translapſæ adcitatio.

QVI te concitat alias przypozyvva ad paratam citationem translapſam: quæ ſibi eſt translapſa in terminis Terreſtribus in N. iam præteritis: qua te citauerat pro eo, &c. Et eo inſeratur citatio, & concludatur, Iudicialiter reſponſurus.

A Kmethone ſiue alio quouis ſubdito.

AD inſtantiam laborioſi N. de N. Cmethonis & ſubditi Nobilis N. de eadem N. hæredis: qui te citat pro eo: Quia tu recepiſti ſibi violēter bouem valoris trium marcarum pecuniæ & ipſum in totidem damnificaſti: iudicialiter reſponſurus: & dominus ipſius præfatus N. ſtat pro pœna ſua trium marcarum, iuxtá præfatum N. ſubditum ſuum. Datum.

Grani-

Digitized by Google

Granicierum.

QVI te citat ad faciendum granicies ſeu limites inter bona ipſi9 N. hæreditaria villæ N. ab vna : & tua etiam hæreditaria villæ N. partibus ab altera : & ad attentandũ ſibi N. decerni actoratum vigore præſentis citationis iudicialiter reſponſurus.

Pro non adminiſtratione iuſtitiæ.

PRo eo : Quia tu non vis ſibi iuſtitiam miniſtrare cum laborioſo N. Kmethone & ſubdito tuo de villa tua N. qui ſibi excidit robora diuerſi generis, in Gaio ipſius in hæreditate villæ N. quam non adminiſtrationem iuſtitiæ penſat ſibi ad decem marcas pecuniæ & totidem damni.

Secundæ citationis poſt cõdemnationem in pœna Contumaciæ.

CItat te ſecundò prout te condemnauit in termino primo in terminis Terreſtribus in N. iam præteritis in pœna contumaciæ iuxta ſuam primam citationem, qua te citauit pro eo, &c. Et inſeratur citatio originalis & cõcludatur iudicialiter reſponſurus.

Concitationis alias Przypovviaſtu poſt condemnationem in lucro.

QVI te concitat alias przypowyießcza ad ſoluendum & ſatisfaciendum pro his omnib⁹ pro quibus te condemnauit in termino peremptorio in terminis Terreſtribus in N. iam præteritis iuxta ſuam citationem in lucro; pro toto qua te citauerat pro eo, &c. Et inſeratur citatio & concludatur loco reſponſurus: iudicialiter ſatisfacturus.

Citatio ex officio Succamerarij ad campum poſt condemnationem Citati in lucro in Iudicio Terreſtri.

TIbi Nobili N. hæredi de N. mandamus quatenus coram nobis aut Camerario noſtro feria ſecũda poſt feſtum Sancti N. nunc inſtans proxima: in loco campeſtri inter bona hæreditaria Nobilis N. dicta N. & tua etiam hæreditaria dicta N. vbi videlicet præfatus N. actor: nos ſeu noſtrum Camerarium locabit: ad attentandum & videndum ipſum ducere nos ſiue officium noſtrum, ducereq; & ſipare granicies: ſcopulos de terra erigendo: & alia ſigna metalia ſiue granicialia faciendo: attentareſq; & aſpiceres ipſum cum teſtibus præſtare iuramentum, tanquam actorem, ſuper vera & iuſta ductione & ſippatione præfatarum granicierum: prout præfatum actoratũ contra te obtinuit: condemnando te in lucro actoratus, in Iudicio Terreſtri N. in terminis iam præteritis: cum quo actoratu ad nos ſiue noſtrum officium ad campum eſt remiſſus, præmiſſa iudicialiter attentaturus. Datum.

Citatio Caſtrenſis ad querelam.

N. de N. Capitaneus N. Tibi Nobili N. de N. Innoteſcimus Nobilem N. de N. contra te coram nobis in que-

in querela depoſuiſſe: quomodo tu ipſum de pacifica poſſeſsione bonorum N. violenter expuliſti & depercuſſiſti: quare vigore Regio & noſtri officij Capitaneatus mandamus: quatenus coram nobis aut officio noſtro Caſtrenſi N. feria ſecunda poſt feſtum N. in Caſtro N. compareas: querelis præfati N. & ad alia protunc tibi obijcienda reſponſurus: Quod ſiue comparueris ſiue non: nos ad ea quæ noſtrum officium ſpectant procedemus. Datum in Caſtro N.

Concitatio alias Przypovviaſt poſt latam ſententiam pro re decreta.

QVI te concitat alias przypovvieſcza ad ſatisfaciendum & ſoluēdum ſibi Centum marcas per Iudicium Terreſtre N. in terminis Terreſtribus in N. proximè præteritis ſibi ſuper te decretis, & ad attentandum ipſum iurare ſuper damnis exinde ſequutis: ideò vt ſtares & pro præmiſsis omnibus, & pro pœnis ſatisfaceres. Datum.

Citatio à minorennibus adultis contra tutorem.

Praxis. CItat, ſeu citant te, quia tu exiſtens ipſius iure naturali, ſeu inſcriptionis paternæ, aut datiuo tutor, non feciſti ſibi rationem de bonis mobilibus & immobilibus, veſtibus videlicet, auro, argento, pecunia, ſupellectili domeſtica, equis, bobus, vaccis, ouibus, capris, prædijs, &c. poſt olim A. B. patrem ipſius legitimum in tuam tutelam & adminiſtrationem aſſumptis, quorum etiam omnium rerum, publicum & authenticum Inuentarium non feciſti in damnum ipſius actoris, ſeu quondam P. 619. HL. 43.

Digitized by Google

pupilli tui. Quæ omnia penſat ſibi contra te ad C. D. Marcas pecuniç & totidem damni vel prout ius decernet, quæ tibi latius in termino declarabuntur iudicialiter ſis reſponſurus.

Citatio pro redimendis bonis à propinquo venditis.

Praxis. CItat te pro eo: quia tu tenes & poſsides bona A. B. à Nobili C.D. fratre, vel patruo alioúe propInquo ipſius tibi vendita, ad quam tenendam ille eſt Iure naturali propinquior quàm tu, ideo vt ſtares, inſcriptiones tuas legitimas oſtenderes, pecuniam ab eodem reciperes, & de bonis eiſdem ipſi condeſcēderes, iudicialiter ſis reſpōſurus. Datum. Ibidem.

Citatio pro debito inſcripto ſi vadium obligationi ſit appoſitum.

Praxis. QVI te citat pro eo: Quia tu non attenta tua inſcriptione A. B. qua te ipſi C. D. inſcripſiſti & obligaſti cum tuis poſteris ſoluturum, vel ad Acta E. F. repoſiturum G. H. Marcas pecuniæ, ad tempus I. K. proximè præteritum, idq; ſub vadio totidem ſummæ facere debuiſti, & non ſoluiſti neq; repoſuiſti, prout de eo tàm tua Inſcriptio, quàm Proteſtatio ipſius C. D. eo nomine in Actis præfatis facta latius in ſe teſtificantur. Propter quod vadium præfatum L. M. in inſcriptione contentum eidem ſuccubuiſti ad ſoluendum: pro quo te citat, & prout tibi latius in termino hæc omnia declarabuntur, iudicialiter ſis reſponſurus. P. Cap. III.

Adci-

Digitized by Google

Adcitatio ad paratam Citationem patris, fratris, vel cuiuſcunque anteceſſoris mortui, cuius citationis terminus nondum venerat.

QVI te concitat aliàs Przypozyvva ád páratam citationem Nobilis olim A. patris prædicti Nobilis B. legitimi, qua te præfatus ólim A. páter ipſius citauerat videlicet pro eo.

Et inſeratur Citatio patris & taliter concludatur. Et præfata actio concernit prædictum B. tanquam filium legitimum prædicti A. ideò ad præmiſſa prædicto B. tanquã ſucceſſori iudicialiter reſponſurus.

Ibidem. Quod ſi è contrario pars Citata moritur pendente & indeciſa cauſa, actor tenetur contra pueros & ſucceſſores eius Citationẽ & cauſam per concitationem reuiuificare infra annum & ſex hebdomadas. Alioqui ſi id actor facere neglexerit, cauſam totam pro qua actio inter eos vertebatur vt ſupra ſcriptum eſt, perdet in perpetuum ſecundum conſuetudinem Terræ antiquam. ibdem.

Ibidem. Si verò plures fuerint actores & ſimiliter rei in vna citatione: Et ſi aliquis eorum pendente citatione ex vtraq; parte moreretur, vel plures aut omnes morerentur: extunc actores ſuperſtites à ſe & ſucceſſoribus defunctorũ participum ſuorum, vel ſucceſſores actorum, contra reos etiam viuentes, aut hæredes, & contra ſucceſſores defunctorum, citationẽ huiuſmodi & cauſam reuiuificare tenentur, totiens quotiens id acciderit, vſque ad finem cauſæ. Nam ſi quis moritur in citatione exiſtens, moritur citatio ſua & actio, niſi fuerit reuiuificata per Citationem contra hæredes, & ſucceſſores mortui. Ibidem.

Si au-

Ibidem. Si autem pars habens actionem ad quodcunq; Iudicium pendentem moritur intra terminos, vel eo die quo dicta actio debuit iudicari: extunc pars aduerſa ſiue ſit actor, ſiue reus: non debet proſequi cauſam huiuſmodi propter mortem partis ſuæ, in eiſdem terminis & Iudicio vbi pendebat: niſi præmiſſa concitatione contra ſucceſſores mortui iuxta conſuetudinem Terræ. Si verò in tali caſu attentaret terminum, & cauſam proſequeretur cōtra defunctum: hoc partem proſequentem non releuabit, quin cum laruis, hoc eſt, cum mortuis luctari videbitur.

Ibidem. Quandocunq; aliquis citauerit alium pro aliqua re, aut bonis aliquibus, aut debito: & alia pars eundem ſimiliter citauerit pro eadem re, citatus non tenetur, nec debet cogi ad reſpondendum vtriq; citationi, & Partibus diuerſis, donec partes actoreæ de iure ſuo prius inter ſe experiātur: quæ illarum ſit propinquior, & maius intereſſe habeat ad huiuſmodi debitum, aut bona, & res alias, pro quibus dictæ citationes vertuntur, & interea citatus pacem habere debet, à prædictis citationibus, aut vtraq; pars Actorea ad vnam Citationem ſe inſcribat, & vnum actorem ſe contra prædictum Citatum faciat, nec alio modo citatus ad reſponſionem dictis partibus, & citationibus earum debet compelli.

Ibidem. Quicunq; in tempore à Iure conceſſo ponit citationē in aliquibus bonis contra poſſeſſorem pro aliquo debito aut onere in illis bonis inſcripto, vel reuocando aliqua bona prædicta propinquitate, credens illum poſſeſſorem eſſe & hæredem prædictorum bonorum: ſi per hæredem verum, aut per Citatum talis citatio impugnaretur, eo quod actor errauit in proprio nomine veri hæredis: non nocet iuri ſuo error huiuſmodi, etiamſi talis citatio fuerit ſecunda: quin luendo pœnam ſolitam propter citationis importationem illicitam poterit cauſam inceptam citatione alia meliori contra verum hæredē illorum bonorum proſequi, & continuare iuxta iuris formam.

Si quis alio nomine ſeu cognomine quam proprio, quod ſibi in Baptiſmo impoſitum eſt, per triennium vocare-

Digitized by Google

caretur: talis poterit in citationibus ſcribi iſto cognomine, & in teſtimonium quodcunq; tanquam proprio nomine abſq; omni obiectione & iactura cauſæ.

Forma Citationum ex officio.

Praxis. Sigiſmundus Auguſtus Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Ruſsiæ, Pruſsiæ, Maſouiæ, Samogitiæ, &c. Dominus & hæres. Tibi A. B. C. noſtro D. ex officio tuo C. D. deq; omnibus bonis tuis, mobilibus & immobilibus, vbilibet in Regno noſtro habitis & poſſeſsis, iuribus aliarum perſonarum in eiſdem nihil nocendo, mandamus: vt Cracouiæ, vel vbi tunc cum Curia noſtra feliciter conſtituti fuerimus, coram nobis, Conſiliarijſque noſtris, nobis protunc lateri noſtro aſſeſſuris, feria tertia proxima ad inſtantiam G. H. legitimè ac perſonaliter compareas. Citat te pro eo: Quia tu pręſidens in loco Officij tui, H. D. à Nobis tibi credito & commiſſo, in cauſa iudiciali, inter eundem G. H. actorē ex vna, & inter I. K. citatum ex altera, partibus, occaſione L. M. mota, latius in ſe canente, eundem G. H. actorem, circa horam N. O. contra Iuris & Iudiciorū formulā, nō expectato ſcilicet tēpore debito, quo iuxta Statuti diſpoſitionem, actores euadi debent, neq; etiam pręmiſſa ſolenni vocatione ſui per Miniſterialem, loco etiam ac forma Iuris incompetenti, in euaſione ipſi I. K. cōdemnare: ſed neq; areſtare eidem ipſam condemnationē, motionēq; ab ea interponere, & in acta ſcribere permiſiſti: in magnum grauamen, & præiudicium ipſius, prout de eo acta tua G. D. vel alioqui proteſtatio ipſius G. H. coram Miniſteriali Terreſtri P. Q. & Nobilibus multis facta, & in recēti coram actis R S. latius vereq; recognita, canunt & teſtificantur. Quam iniuriam penſat ſibi contra te, ad T. V. marcas pecuniarum, numeri & monetæ Polonicæ, & totidem damni, prout hæc omnia tibi latius, in termino de- HL. 41.

clarabuntur. Iudicialiter ſis reſponſurus. Datum X. feria V. proxima, Anno Domini.

Cum verò Magiſtratus citatur.

Praxis. Similiſq; citatio ipſius Magiſtratus fieri ſolet ab reo: ſi è contrario Iudex, præter tempus, locum, ac ſolennitates iuris, illum condemnari in lucro permitteret, vel alioqui ſi cauſam ſuam, ad forum de iure communi non pertinentem, exceptione ipſius rei non obſtante, iudicaret: aliquidúe aliud in officio ſedens, contra iuris præſcriptum, & bonos mores, contra alterutram partem faceret: Exceptiones videlicet allegationes, motiones, proteſtationeſúe facere, aut ſcribere prohiberet: ſecuſúe quàm factæ auditæq; fuerant, ſcriberet: & alia huiuſmodi, abuſus ſui officij autoritate, præter iuris præſcriptum & æquitatem deſignaret. Ibidem.

Farrago Citationum Regiarum ad inſtantiam Inſtigatoris Regij ſeu Fiſci Procuratorum.

Praxis. Citat te: quia tu poſtpoſtpoſito boni Ciuis, & fidelis ſubditi officio, hoc vel illud, in & contra perſonam Noſtram Regiam dixiſti: vel (quod abſit) machinatus es: per quod hanc vel illam pœnam Statuti commeruiſti: prout tibi in termino latius declarabitur, vel prout hoc aut illo Nobili occiſo, pœnam carceris nobis & Reipub. debitam, non ſuſtinuiſti: Iudicia, Commiſſarios, Conuentus, vel Legatos noſtros violaſti: bonis Fiſci, his vel his, hoc vel illud damnum intuliſti: ex illiſúe pecunias à nobis tolli ſolitas exactiones cenſuum de bonis noſtris, Ibidem.

vel pen-

vel penſionem retinuiſti: ſal præter prohibitionem noſtram publicam, huc vel illuc intuliſti: mare noſtrum Pyratis armaſti: res ad littus eiectas occupaſti: flumina nauigabilia impediuiſti: vias noſtras inſediſti, coarctaſti, intercluſiſti, inundaſti, deterioraſti, auertiſti: equireas vel boues, extra Regnum, præter publicum decretum, egiſti: vectigalia, & telonea noua inſtituiſti: ex commiſſoq; ad nos deuoluta, vi accepiſti: monetam falſam cudiſti: vel intuliſti: has vel illas pœnas, ex iudicato nobis & fiſco noſtro prouenientes, non ſoluiſti: vel ob crimen peculatus, famoſorum libellorum, vel ob aliud facinus, incurriſti: Virginem, Viduam, vel Vxorem huius vel illius, rapuiſti & violaſti: literas publicæ fidei, huic vel illi per nos datas, miſſas, Conuentus, belliúe denunciatiuas, retinuiſti & accepiſti: fidem ſponſione obligatam fregiſti: collecto exercitu, caſtrum huius vel illius, hoſtiliter, turbandoq; pacem Regni publicã expugnaſti: vel illum ad hoſtem Regni, præterúe decretum Comitiorum, extra Regnum eduxiſti: ſtatione profugiſti. Conſilia tibi credita, tormenta, arma, pixidarium puluerem, exercitum, caſtraúe, aut oppida noſtra hoſtibus prodidiſti in publica expeditione, vel ſtipendio accepto non meruiſti, & id genus alia.

CAPVT XVII.

De Miniſterialibus.

Caſ. Wk.1368. Quoniam.

OLim Miniſterialis tangẽdo portam & clamando citabat. L. 12. P. 627. HL. 157. HP. 466

Sig. Petr. 1523. Debet autem.

Iam verò Miniſterialis, cum vno Nobili, ponat citationẽ, in Curia rei, vel apud Aduocatũ, Kmethonem, aut Hortulanum. S. 32. P. 628. HL. 158. HP. 459.

Ibidem. In villis verò. — In deſertis verò villis, citatio in lignum reciſum poſita terræ infigatur. — Ibidem. HL. 199 P. 628. HP. 459

Caſ. Wiſ. 1368. Flebili querela. — Miniſterialis irrequiſito Iudice neminem citet, ſub pœna priuationis & aduſtionis. — L. 12. P. 626. HL. 157. HP. 465

Idem ibidem. Poſſibilitas. — Iudex non niſi per Miniſterialem citet, niſi ſit recens crimen. — L. 13. P. 626. HL. 157. HP. 452

Idem ibidem. Conſuetudine. — Miniſterialis ab inſpecto occiſo, vno groſſo ſit contentus, exuuias verò ne tollat. — L. 23. P. 280. HL. 156. HP. 255.

Idem ibidem. Item vbi Curia. — Miniſteriales Palatini inſtituant, & iudicent, & propter illorum iniurias, pœnas exigant. — L. 32. P. 625. HL. 157. HP. 464

Idem ibidem. Statuimus. — Miniſterialis à teſtibus quatuor ſcotos, à pœna trium marcarum bouem, pro furto verò pignorans, bouem mediocrem recipiat. — L. 37. P. 629. HL. 158. HP. 468

Abrogatum hoc eſt.

Idem ibidem. Item ſi officiales. — Miniſterialis, ſi aliter iuramentum prædixerit, atque debuit, priuatione perpetua puniatur. — L. 32. P. 629. HL. 158. HP. 468

Idem ibidem. Decernimus. — Miniſterialem ad citandum, vt Rex, ita & Palatinus, & Capitaneus, & Iudex, & Subiudex, & Officialis dare poteſt. — L. 37. P. 53. HL. 39. HP. 207

Conſ. Crac 1505. Item cum aliquis — Reus reſpondere non tenetur, niſi viſo Miniſteriali. — L. 121. P. 628. HL. 158. HP. 467

Ibidem. Si alicui. Sig. Crac. 1543. Relatio Miniſterialis. — Relatio tamen eius, ex alio diſtrictu allata, vim habet, perſonalis recognitionis. — L. 123. P. 628. HL. 156. HP. 467

Lex annalis.

Conſ. Crac. 1505 Item dum Actor. Sig. Petr. 1523. Debet autem. — Miniſteriali cum quid proteſtatur, duo Nobiles adſint, quando verò citationem ponit, vnus Nobilis ſufficit. — L. 123. P. 629. HL. 158. HP. 459 467. S. 32.

Steph. Crac. 1576 O Woznych. — Miniſterialium relationes ſuſcipiantur ſub pœna Centum marcarum. Miniſterialis verò reſpondeat coram Rege, vel coram Iudicio vltimæ inſtantiæ, vbi peremptoriè ſeſe iuſtificent. — C. 162.

Steph. Varſ. 1578. Woznych beſpie. — Miniſterialem dum officio ſuo fungitur, ſi quis occiderit, vulnerauerit, vel percuſſerit, pœna violationis Iudiciorum puniatur. Miniſteriales verò reſpondeant coram Palatino loci illius, vbi exceſſerint. — C. 190.

CAPVT

CAPVT XVIII.

De Inhibitionibus.

Caſ. Korcz 1451. Item decernimus.

NEque Rex inhibitiones det, niſi in cauſis eorum qui in bello ſunt, vel negotia publica gerunt. *L. 88. P. 606. HL. 115. HP. 450.*

Caſ. Nieſ. 1454. Item pollicemur.

Inhibitiones etiam à Rege impetratæ, nullæ ſint neq; audiantur. *L. 93. P. 606. HL. 115. HP. 450.*

Alb Petr. 1496. Item viam.

Spirituales Iudicia ſæcularia inhibitionibus non turbent, niſi cauſa ſit Spiritualis. *L. 108. P. 606. HL. 114. HP. 450*

Idem ibidem. Cancellarij autem

Cancellaria inhibitiones ne det, cenſentur enim pro literis iuri contrarijs. *S. b 2. P. 606. L. 113. HL. 115. HP. 450.*

Sig. Crac. 1532. De inhibitionibus Sig. Petr. 1538. Volumus. Aug. Petr. 1550. Okełe inhibiciey.

Qui literas inhibitorias produxerit, vel Iudex qui eis paruerit, pœna quatuordecem marcarum puniatur. Exceptis cauſis ſeruitijs Reipub. vel bello occupatorum, quæ tamen non niſi ad vnius anni decurſum, literis ſpecialibus Regijs ſuſpendantur. *S. 45. P. 607. HL. 114. HP. 45 C. 3.*

Plura de Inhibitionibus militaribus habes infra Parte 5. Cap. 1.

CAPVT XIX.

De probationib⁹ & trãſactionibus.

Caſ. Wiſl. 1368. Per experientiam

TEſti producto, ſi excommunicatio objiciatur, producens verò alios non habeat, debet ab eo qui excommunicauit, peti abſolutio, ad actum illum, quam ſi ille temerè denegauerit, deponantur teſtimonia citra præiudicium cauſæ. *L. 17. P. 657. HL. 281. HP. 459.*

Digitized by Google

Idem ibidem. Conradus. In probatione bonorum venditorum, conſanguinei admittuntur ad teſtimonium. L. 18. P. 501. HL. 284. HP 459

Conſ. Crac. 1505. Item dum actor. Reo ſeſe ad euaſionem non trahente, actor ad probationem, ſi ſe ad eam trahit admittatur, vbi verò vterq; ſeſe trahit, alter ad probandum alter ad euadendum, reus propior eſt vt euadat, exceptis cauſis quibus probatio actorem ſequitur. L. 122. P. 651. HL. 5. HP. 496.

Idem ibidem. Item ſimplici. Simplici reſcripto nihil probatur, niſi ſit ſub ſigillo, vel niſi ipſa Acta adferantur. L. 122. HL. 24.

Praxis. Qui non probat, id quod ſe fuiſſe probaturum obtulit, cauſa cadit. P. 658. HL. 37.

Ex Priuil. leg. in Iedl. 1423. Lite pendente, ſi quis concordiam tentauerit, ab omnibus pœnis abſoluitur. L. 52. P. 242. HL. 150.

Praxis. Arbitris & compoſitoribus, tranſactionem in Iudicio recognoſcentibus abſq; iuramento fides adhibeatur, præſertim vbi iudicialiter dati ſunt. Si verò extraiudicialiter accepti ſunt, pars autem aliqua tranſactionem negat, arbitri audiri debent, & iurare inſtar aliorum teſtium, præſertim vbi vadium non eſt appoſitum, tunc enim Actor ſeu allegans tranſactionem illam probat arbitris ſuis & teſtibus, eorumq; iuramento, ad quod teſtimonium etiam conſanguinei admittuntur. P. 659.

De literarum probationibus habes plura ſupra Parte ſecunda Cap. 14 de Contractibus.

CAPVT XX.

De Appellationibus.

Kaſ. Wiſl. 1368. Petrus agebat. SEntentia à qua appellatum non eſt tranſit in rem iudicatam. L. 20. P. 668. HL. 10. HP. 508

Idem ibidem. Cum aliquis. A ſententiæ redargutione Caſtellano Cracouienſi Pelliceus Hermelinus, Sandomirienſi & Lublinenſi & cuilibet Palatino Muſtellinus, Iudici Cracouienſi & Sandomirienſi Mardurinus, Subiudici Vulpinus, Succamerario, ſex mar- L. 28. P. 670. HL. 240. HP. 503.

ſex Marcæ: Camerario ſex ſcoti, Iudici Caſtellani media marca, Notario Terreſtri pelliceus vulpinus, reliquis Caſtellanis & Iudicialibus ſex ſcoti, debentur.

Abrogatum hoc eſt.

Idem ibidem. Cum in cauſarum. Appellare cuilibet liceat, appellationem tamen proſequens, tres marcas Iudici ante omnia numeret, quas illi Iudex (ſi retracta ſententia fuerit) reſtituat, cum pœna trium marcarum. S. 32. P. 670. HL. 241. HP. 503.

Idem ibidem. Statuim' inſuper. In præſentia Regis vel Baronum, Iudex de malè iudicato redargutus, conuinci debet ſex teſtibus, ſibi ſimilibus, redarguens tamen non audiatur, donec eidem tres marcas, vel pelles mardurinas dederit. L. 32. P. 670. HL. 126. HP. 505.

Idem ibidem. Similiter. Subiudicis ſententiam redarguens, tres fertones, vel tres pelles vulpinas, eidem det, Iudici verò Caſtellani tres pelles agnellinæ debentur. L. 32. P. 671. HL. 241.

Caſ. Korcz 1451 Item ſi quis. Iudex motus illam duntaxat cauſam in qua motio interceſsit, non iudicet, ſed alias omnes iudicet. L. 87 P 670. HL. 126. HP. 504

Sig. Petr. 1519. Iudices Terreſtres Retractatio ſententiæ Iudicem non infamat. S. 24. P. 229. HL. 240. HP. 209

Sig. Petr. 1523. Item volumus. In proſequutione appellationis, ſi ſententia Iudicis retractatur, appellanti tres marcæ, quæ Iudici debebantur, reſtitui debent. Si verò approbata fuerit, eas Iudex accipiat. S. 37. P. 670. HL. 240. HP. 504.

Idem ibidem. Caſu verò. Olim à Iudice Terreſtri vel Caſtrenſi verbo appellabatur ad Comitia, vel ad terminos generales, abſq; motione Iudicis. S. 37. P. 669. HL. 9. HP. 501.

Sig. Petr. 1538. Quia iudicum. Deinde verò motio reſtituta eſt ſuo loco cum formula mouendi Iudicis. S. c 2. P. 669. HL. 165. HP. 505

Sig. Petr. 1538. Quia nonnulli. Olim à Iudicio Caſtrẽſi omiſſo Capitaneo ad Conuẽtum, ab officio verò poſt Curiam motio interponebatur. S. b 2. P. 59. HL. 10. HP. 209.

Steph. Varſ. 1578. O Sądziech Trib. Iam verò Iudices Terreſtres & Caſtrenſes mouentur ad Iudicia Tribunalis Regni. C. 184.

Sig. Crac. 1543. Ab acceſſorijs. Aug. Warſ. 1557 Aby tym prędzey. Ab acceſſorijs, quæ amiſsionem cauſæ non ferunt, Iudex non moueatur, in ijs verò quæ cauſam perimunt, ita moueatur, vt appellans in negotio principali in illa inſtãtia, ad quam prouocat, procedere ſit paratus. P. 675. HL. 3. HP. 417. 502. C. 6.

Appellans

Digitized by Google

men non niſi ad quindenam concedatur, cui ibidem ſatisfieri debet, cum vlteriori cauſæ proceſſu, etiamſi actiones illius Palatinatus determinentur.

Sig. 3. Warſ. 1598. O Rocach. Pœnæ iudiciales dictæ koce, Succamerarijs, eorumq; Camerarijs, Capitaneis, eorumq; Vicecapitaneis, in cauſis ab eorum officijs deuolutis, in Tribunali reddantur. C. 13.

CAPVT XXI.

De re iudicata eiuſque exe quutione.

EXequutio rei iudicatæ ſicut ex proceſſu iudiciario propendet, ita quoq; vix non vno eodemq; Titulo comprahendi deberet. Verum quia hæc apud nos habet ſuos terminos, ſuumq; proceſſum, iure circumſcriptum, ideò ſub ſpeciali titulo eam adnotauimus. Porro ſicut ipſam proceſſus formulam, aliam habemus antiquam, aliam nouam, ita & exequutionis, eamq; talem, vt antiquam Maior, nouam Minor Polonia retineat, quam tamen vtramq; maiori ex parte nobis vſus & conſuetudo interpretatur. Cum itaq; non ipſa Statuta condendi, vel corrigendi, ſed duntaxat Promptuariolum eorum quæ in Statuto continentur comparandi nobis eſſet animus, vtramq; formulam exequutionis hic breuiter perſtringemus, poſteaquam ea quæ ex antiquioribus legibus ad eam rem pertinere videbuntur attigerimus.

Alex. Rad. 1505. RES iudicata obtinetur aut per ſententiam, & ex partium controuerſia, aut in contumaciam. Per ſententiam itidem dupliciter naſcitur, vel citato perſonaliter præſente, vel abſente quidem ſed per Procuratorem agente. Si Citato præſente ſententia lata eſt, tunc aut in inſtanti ſatisfacit, aut temerè diſcedit, ſi ſatisfacturus eſt faciat id aut per cautionem, aut per obligationē, aut per pignorum traditionē, ſi temerè diſcedit, tunc primum per actorem condemnatur, in pœna trium marca- L. 2. P. 663. HL. 203. HP. 470.

rum,parti & Iudicio totidem, eodem actu condemnabitur quoq; in pœna quatuordecem marcarum Cameræ Regiæ, Miniſterialisq; addatur ad pignorandum victum. In alijs terminis Miniſterialis recognitione peracta, additur denuò Miniſterialis ad intromittendum actorem in bona citati,in perlucris. Si intromiſsio non admittitur, tunc in alijs terminis cauſa remittitur, ad Brachium Regale ad loci Capitaneum. Quod ſi per Procuratorem citatus defenſus eſt, additur terminus concitatorius ad ſatisfaciendum pro conuictis. In quo termino citatus ſi comparuerit, debet ſatisfacere, ſi temerè diſcedit, procedi debet contra illum, ſicut ſupra ſcriptum eſt, vſque ad remiſsionem ad brachium Regale.

Caſ. Wid. 1368. Petrus agebat. Sententia à qua appellatum non eſt; tranſit in rem iudicatam, neq; Iudex malè iudicati accuſari poteſt, imò accuſato pœna debetur. L. 20. P. 668. HL. 10. HP. 501.

Alex. Rad. 1505 Propter differentias. Sig. Crac. 1507. Vt officiales. Capitanei rem iudicatam exequantur, ſub pœna Centum marcarum, ſi Capitaneatum obligatum habent, ſin liberum, priuationis officij. S. 3. P. 241. L. 119. HL. 32. HP. 212.

Sig. Petr. 1523. Quod ſi aliquis. Hæc autem Centum marcarum pœna, antea inter Regem & actorem diuidebatur. S. 36. P. 241. HL. 202. HP. 212.

Sig. Petr. 1538. Quia Capitanei. Sed iam ea tota actori debetur. S. c 3. P. 241. HP. 213.

Conſ. Crac. 1505 Item ſi quis. Renuncians proprio diſtrictui, ſi victus fuerit, illic vbi ſe reſponſurum eſſe obligauit, remitti debet ad Capitaneum loci, in quo domicilium habet victus, pro exequutione rei iudicatæ. L. 123. P. 239. HL. 222. HP. 449.

In Maiori Polonia exequutionis rei iudicatæ Formula hæc eſt.

Primum

Digitized by Google

Alex. Rad. 1505 PRimum, poſteaquam à Iudicio Miniſterialis ad intromittendum in bona iureuicti additus, & in defectu admiſſæ intromiſsionis, cauſa ad loci Capitaneum remiſſa fuerit, tunc Capitaneus præſentatis ſibi per victorem per lucrorum literis, Miniſterialem cum Nobilibus ad bona iureuicti dirigit, qui victorem in bona iureuicti intromittunt, atque obedientiam Kmethonibus indicunt, vadiumq́ue perlucris correſpondens interponunt, eiusq́; rei relationem faciunt, hoc autem vadium ad actorem pertinet, non ad officium neq́; ad Regem. Hanc poſſeſsionẽ ſi iureuictus violauerit, citetur ad Iudiciũ Caſtrenſe, pro vadio, quod ibidem ſiue compareat victus ſiue non, debet ſine dilationibus decerni. L. 3. P. 243. HL. 214. HP. 218.

Tandem Capitaneus denuò mittit Miniſterialem cum Nobilibus ad intromittendum victorem in bona victi, eodem modo quo ſupraſcriptum eſt, tàm in perlucris, quàm in vadio, dataq́; intromiſsione duplicabitur vadium.

Quod ſi & hanc intromiſsionem violauerit, victus iterum citatur, & ſimiliter vadium duplicatum, ſuper illo ſine cunctatione decernitur.

Vlterius ſi victus ex temeritate ſua nihil remittit, Capitaneus manu armata contra illum mouetur, atq́; victorem potenter intromittit, vadiumq́; triplicatum ibidem relinquit, pro quo ſi opus fuerit ita procedit, ſicut & pro ſuperioribus proceſsit. Id tamen facere poteſt Capitaneus, tàm per ſe quàm per alium, modo id fiat in præſentia Miniſterialis & Nobilium.

In conſignanda verò poſſeſsione, id obſeruabit, vt in ſingulis decem marcis perlucrorum, tradat vnum laneum poſſeſsionatum, de quo vna marca annuatim proueniat, vel in defectu laneorum poſſeſsionatorum, & cenſualium, tantum agri quantum duodecim coretis ſiliginis, conſeminari conſueuit. Si verò & agri deficiunt, extunc victus capi debet, & tamdiu detineri donec victori ſatisfiat.

Hæc omnia Capitaneus circa intromiſsioné primam, ſecundam, & tertiam, ad notitiam victi & Kmethonum deducat, literaſque perlucrorum eis coram Miniſteriali publicet, verbis in Statuto expreſsis, ibidemq; victorem in pace relinquat victo eiecto.

Si verò victus iſtis omnibus non pareret, neq; intromiſsionem admitteret, Capitaneus nullam violentiam in eo, vel ſubditis eius faciat, ſed ipſe victus, cum famulis & coadiutoribus capiatur, atq; pro infami cenſeatur, in corpore iuxta arbitrium Regis puniendus, & detinendus donec victori ſatisfiat.

Quod ſi capi non poterit, tunc citetur pro vltimo vadio, quod ſoli Capitaneo cedere debet, nec non ad vidédum eum de Regno banniri. Quo bannito complices eius capiantur, quo nomine Rex dabit literas vniuerſales ad officiales vt tales capiant, atq; ſuis Capitaneis tradant. Si autem nulla alia bona habet, tunc per edictum citari debet, ipſe & complices eius. Quod ſi in primo termino (qui peremptorius eſſe, & nullam dilationem habere debet) comparuerit, extunc in vadio ſententietur, bonaque ei recipiantur, & ipſe detineatur. Si verò non comparuerit, tunc proſcribi debet, ipſe & ſui familiares, omneſque alij dantes ei auxilium, conſilium, & fauorem, vel in domibus ſuis eum conſeruantes, qui tanquam proſcripti captiuandi ſunt, & infames pronunciandi, quo nomine Rex literas Vniuerſales dabit, ſicut præmiſſum eſt.

Per minorem verò Poloniam & Terras Ruſſiæ, hæc formula exequutionis rei iudicatę obſeruatur.

Poſte-

Digitized by Google

Sig. Pet. 1523. In formula proceſſus.

S. 34. P. 248. HL. 200. HP. 220.

POſteaquam per decretum Iudicij, Miniſterialis ad intromittendum victori additus, cauſaque ad brachium Regale remiſſa fuerit. Tunc victor mittit Miniſterialem cum duobus Nobilibus in bona iureuicti, ad intromittendum victorem in eadem bona, in ſumma iure lucrata, quod ſi iureuictus intromiſsionem eiuſmodi admittit, Miniſterialis relationem eius faciet, & ita poſſeſsionis illius defenſio, iam ad Capitaneum pertinebit.

Si verò intromiſsionẽ eiuſmodi vict⁹ denegauerit, tum Miniſterialis ex decreto Iudicij additus, coram officio Caſtrenſi, relationem denegatæ intromiſsionis faciat. Tandemque victus literis innoteſcentiæ, ad officium Caſtrenſe citetur. In quo termino ſi victus comparuerit, & metu pœnarum intromiſsionem ſe daturum eſſe obtulerit, extunc loci Capitaneus Miniſterialem addit, & vadia triplicata interponet, ne victus victorem in pacifica poſſeſsione, tàm per ſe quàm per ſubmiſſas perſonas impediat. Si verò nihilominus intromiſsionem non admiſerit victus, tunc Capitanus vadia triplicata ſuper ipſo decernet, & contra victum manu forti & armata mouebitur, eumque de bonis eijciet. Idem faciet ſi victus in termino innoteſcentiæ non comparuerit, quod videlicet victorẽ cum vadijs triplicatis in bona intromittet, eiuſq; vadij medietas ad Capitaneum, alia verò ad victorem pertinebit. Quapropter Capitaneus, nomine intromiſsonis ab actore nihil exigat.

Si victus eſt adeò fortis, vt per Capitaneum cohiberi non poſsit, tunc ad Iudicem Caſtrenſem citetur, ad banniendum. In quo termino ſi comparuerit, debet ſatisfacere pro vadijs, & officio & parti, & nihilominus poſſeſsionem admittere, ſub eiſdem pœnis. Itidem & complices palam victo patrocinantes, citentur & proſcribantur. Impoſſeſsionati verò per officium Caſtrenſe capiantur, ex Regis arbitrio puniendi.

Quod ſi bannitus bona ſua defenderet, debet vniuerſa Nobilitas Terræ, diſtrictus illius, vnà cum Capitaneo loci

loci moueri, cum apparatu bellico, victumq́; bonis eijcere, & repellere. Qui ſi capi poterit, vita illius ſit in gratia Regis, ſimiliter & complicum ipſius, ſi cum illo capti fuerint.

Sig. Petr. 1523. Similis proceſſus.

Idem proceſſus obſeruari debet in Iudicio Caſtrenſi in articulis Caſtrenſibus, vbi tamen ſtatim ex termino concitato, aſtito, additur Miniſterialis cum triplicatis vadijs. S. 36. P. 228. HL. 202. HP. 223.

Idem ibidem. Debebit autem.

Officium Caſtrenſe debet eſſe ſemper paratum, in recenti crimine, in miniſtranda iuſtitia, & in exequutione rei iudicatæ, non expectatis terminis Caſtrenſibus, exceptis diebus ſolennibus. S. 36. P. 224. HL. 173. HP. 207.

Ang. Petr. 1562 Statut o kole.

In cauſis Spiritualium Capitanei non aliter exequutionem faciant, quàm iuxta Statutum Regis Iagellonis Fol. 150. alias Iudicium nullum erit. HP. 224. C. 15.

Ang. Petr. 1565. o duchownych.

Capitanei hoc nomine à Spiritualibus citati abſoluuntur. HP. 225. C. 53.

Praxis.

Exequutio rei iudicatæ ſi per triennium & tres menſes intermittitur, euaneſcit. Deniq; ſi victus bona hæreditaria non habet, ſed tantum vſumfructum, exequutio rei iudicatæ, poteſt in vſumfructum ita extendi, vt ex illo victori ſatisfiat, citra damnum hæredis. P. 667.

CAPVT XXII.

De Salario & taxa reſcriptorum.

Caſ. Wiſl. 1368. Licet pro redimen.

MEmorialis nomine, Iudex non niſi quatuor groſſos, in cauſis maioribus, in minoribus duos exigat. L. 19. P. 672. HL. 227. HP. 403

Iag. Crac. 1423. Officiales.

Maiores cauſæ, eæ ſunt, quæ excedunt marcas Triginta, minores quæ ſunt infra. L. 45. P. 673. HL. 227. HP. 403

Ibidem. Prouiſum eſt.

Etiam ſi ſint plures perſonæ in cauſa, ab vna tamẽ propoſitione, vnum memoriale exigatur. Ibidem.

Notarij

Caſ. Wiſ. 1368. Statuimus.

Notarij, à teſtibus producendis, ſi dicta illorum notent, tres groſſos accipiant, ab inſcriptione termini peremptorij medio groſſo ſint contenti. L. 37. P. 672. HL. 217. HP. 403.

Priluſius in ſua editione habet Notarium poſſe iſtum medium groſſum exigere ab vtraq; parte, ſed hoc in nulla alia editione reperio.

Ibidem. Item volumus.

Officiales verò à teſtibus quatuor Scotos recipiant. L. 37. P. 629. HL. 284. HP. 468.

Iag. Crac. 1483. Terreſtres Nuncij. Caſ. Nieſ. 1454 Item ſtatuimus.

Ab inſcriptione cuiuſlibet cauſæ, id eſt à notis totius cauſæ, Notarij accipiant vnum groſſum, vel in principio cauſæ medium groſſum, in fine totidem, à lectura verò nihil exigant. L. 45. 94. P. 672. HL. 226. HP. 402.

Sig. Petr. 1511. Item ne prædicti.

Literæ in Cancellaria Regia ita ſoluantur à Nobilitate: à citatione nihil, à procuratorio groſsi tres, à commiſsione cum mandato groſsi decem, à cõſenſu ſuper bona Regalia floreni duo, à literis clauſis groſsi ſex, à literis perpetuis in Pargameno floreni decem, à communibus inſcriptionibus floreni quatuor. S. 16. P. 204. HL. 32. HP. 195.

Ciues verò, Iudæi, & extranei, ſoluant iuxta arbitriũ Cancellariȩ.

Idem ibidem. Item Quia. 1523. Item volumus.

Notarij Terreſtres, pro labore quærendi in actis, nihil accipiant, pro literis verò pargameneis, cum appenſis ſigillis, decem groſsis ſint contenti, ex quibus ſex Iudici, duo Subiudici, Notario duo debentur. A papyreis verò literis, ſub ſigillis Iudicis & Subiudicis, groſſum vnum, à condemnatione in pœna contumaciæ groſſos duos, à condemnatione in lucro groſſos quatuor, à memoriali quoq; groſſos quatuor accipiant. S. 19. 38. P. 671. HL. 226. HP. 404.

Sig Petr. 1510. Sapientes. Sig. Bidg. 1520. Statutum. Sig. Petr. 1538. Decernimus. Aug. Petr. 1550. Cancellaria.

Statuta de ſalarijs ſeruentur. S. 12. 27. 4. 4. P. 673. HL. 228. HP. 405. C. 4.

Sig. Crac. 1519. Notarij Terreſtr. Sig. Petr. 1523. Item volumus.

Notarij pro membranis, non niſi medium groſſum accipiant, ſub pœna quatuordecem marcarum, à minutis verò non ſigillatis, groſſum vnum. S. 23. 38. P. 671. HL. 218. HP. 405.

ibidem. Et quia multa.

Ab vna cauſa & vna controuerſia, groſſum vnum Notarij exigant, ſuper vnam citationem. S. 38. P. 672. HL. 226. HP. 402.

Memo-

Digitized by Google

Ibidem. Item soluantur.

Memorialis nomine à quolibet decreto quinq; groſsi ſoluantur, quorum tres Iudici, vnus Subiudici, vnus Notario debentur. S. 38. P. 673. HL. 227. HP. 404.

Ibidem. Item pro litera.

Pro litera Iudiciali ſub ſigillis Iudicis & Subiudicis groſsi decem. S. 38. P. 673. HL. 228. HP. 405.

Ibidem. Quod ſi Notarius

Notarius aliquem depactans, reſtituere debet cum pœna trium marcarum, parti & Iudicio totidem, in inſtanti, ſub pœna quatuordecem marcarum. S. 38. P. 673. HL. 228. HP. 406.

Ibidem. Proteſtationes.

Proteſtationes memorialium captioſæ abrogantur,& pro ſententia tantum principali: memoriale ſoluatur. S. 32. P. 673. HL. 227. HP 459.

Sig. Crac. 1532. Quo ſalario.

Notarij vltra Statuta nihil exigant, à dilatione verò veræ infirmitatis, & caſſatione inſcriptionis, vno groſſo ſint contenti, ſub pœnis Statutorum. S. 61. P. 672. HL. 227. HP. 404.

Sig. Crac. 1539. Capitaneale.

Capitaneale Iudicium, non plus exigat ſalarij nomine, quàm Iudicium Terreſtre. P. 674. HL. 228. HP. 406.

Aug. Warſ. 1557. Niekiewodztwo.

Palatinatus Rauenſis à memoriali liber, ſed in Iudicio ſoluatur iuxta veterem conſuetudinem. HP. 407. C. 7.

Sig. Crac. 1543. Quinimo.

In termino concitatorio, ab aſtitione termini, additione Miniſterialis, & remiſsione, tantum groſsi quinq; exigantur, ſub pœna quatuordecem marcarum, parti & Regi totidem. P. 673. HL. 227.

Lex annalis.

Aug. Petr. 1565. Wzdánia.

In Maiori Polonia à lucro non niſi groſsi quinq;, in Iudicijs Caſtrenſibus ſoluantur. C. 55.

Idem ibidem. Chowánie kieg.

In Terra Sochaczouienſi, ſalarij nomine, à decreto tres groſsi recipiantur, inter Iudicem & Subiudicem diuidendi, iuxta Statutum Anni Milleſimi, Quingēteſimi, Vigeſimi Tertij. Notariꝰ verò ſolito ſalario ſit contētus. HP. 407. C. 57.

Sig. Crac. 1588. Grod Ciechánowſki.

Acta Caſtrenſia Ciechanouienſia perpetua ſint, inſtar Actorum Maioris Poloniæ, Officium verò Caſtrenſe ab inſcriptionibus vno groſſo, cum dimidio, ſit contentum, memorialis nomine, ab extractu verò duobus groſsis. Notarius quoq; Terreſtris vel ipſe ſemper præſens Actis Caſtrenſibus adſit, vel Vicenotarium iuratum, & ibidem poſſeſsionatum habeat. C. 53.

PROM-

Digitized by Google

PROMPTVARII

STATVTORVM OMNIVM ET CONSTITVTIONVM REGNI POLONIÆ,

Per PAVLVM SCZERBICZ Secretarium S. R. M. conſcripti,

PARS QVARTA.

DE DELICTIS.

CAPVT PRIMVM.

De violentijs, tàm in Ciuitatibus, quàm in vijs, commiſsis.

Caſ. Wiſ. 1368. Vt itaq;.

ACCVSATVS PRO VIOlentia, in via publica commiſſa, ſi in expurgatione ſui defecerit, pœnam quatuordecem Marcarum Fiſco Regio ſoluat. L. 15. P. 560. HL. 292. HP. 547.

Ibidem. Præterea.

Virum bonæ famæ violentiæ accuſans, probet quod aſſerit, alioquin Reus euadat proprio iuramento. L. 16. P. 560. HL. 292. HP. 550.

Digitized by Google

Ibidem. Item ſi quis de inani bello. — Rem etiam ſuam, vi nemo repetat, alioquin eam cum pœna ſex marcarum reſtituat. — L. 28. P. 544. HL. 292. HP. 550.

Prilusius huic legi aſcripſit, vt de proprietate rei violẽter accepta, ſalua actio partibus in foro ſori reſeruetur: ſed hoc alia exemplaria non habent.

Caſ. Wiſ. 1368. Item cum pauper. — Diues à paupere pro violentia accuſatus per teſtes euadat, alias puniatur. — L. 28. P. 561. HL. 290. HP. 550.

Idem ibidem. Martinus de pera — Pro ſpolio in via publica, die forenſi facto, accuſatus, cum duodecim teſtibus euadat. — L. 30. P. 560. HL. 260. HP. 549.

Idem ibidem. Cum itaq; — Violenter nihil accipiatur, tàm in via quàm in villis, & in tabernis. — L. 39. P. 417. HL 174. HP. 333.

Alb. Petr. 1496. Verum quia. Sed idem. — Inſidias in via publica alicui tendens, ſi ab eodem in defenſa occiſus eſt, homicida euadat cum ſex teſtibus, & abſq; ſeſsione Turrica ſexaginta Marcis numeratis abſoluatur. Is verò qui via obſeſſa aliquem ſub communi ſecuritate occidit, centum viginti Marcas ſoluat, & turrim ſuſtineat. — L. 107. P. 283. HL. 108. HP. 548.

Sig. Pet. 1519. Nemo deinceps. — Pixides nemo deferat, exceptis terris Ruſsiæ. — S. 24. P. 704. HL. 182. HP. 564

Sig. Crac. 1523. Quod ad violen. — Nobilis aliquem in Ciuitate violans, capi per Ciues poteſt, Iudicari tamen abſque officio Capitanei non poteſt. — S. 45. P. 272. HL. 290. HP. 241.

Sig. Petr. 1538. Statuimus. Aug Petr 1550. W Statucie. — Quod ſi officium Capitaneale cum Ciuili conuenerit, de violentia puniatur: ſi diſſenſſerint, detineatur ad informationem Regiam. Si Rex dignum pœna iudicauerit, puniatur, ſin ſecus, abſoluatur, & Ciues detentionem ſexaginta Marcis compenſent; Si Ciues ſecus fecerint, per Capitaneum ad pœnam capitis condemnentur. — S. 44. P. 272. HL. 290. HP. 241. 243. C. 3.

Steph. Warſ. 1578. De violentijs. — Vt violentiæ externorum, præſertim ex Sileſia & Vngaria, cohibeantur, Rex curabit, alioquin permittet vti Statuto Anni 1532. Violatores verò externos nemo foueat, ſub pœna de Guerris ſancita. — C. 193.

Aug. Warſ. 1557 Rtebyſia tego. — Pixides inſtructas in Ciuitatib⁹ nemo deferat ſub pœna quatuordecim Marcarum, & amiſsionis pixidis, quam niſi dederit duplici pœna puniatur, pro qua Capitaneus agere debet. Impoſſeſsionati verò in turri tàm diu detineantur, donec pro pœna ſatisfecerint. — HL. 182. HP. 574. C. 6.

Pixidi-

Digitized by Google

Steph. Warſ. 1581. Ruſznic vzyw. Pixidibus nemo vtatur ſub Iudicijs Nobilium neq; in Conuentibus, neq; in actibus Iudiciarijs, neq; in Conuiuijs, foris, Nundinis, ſub pœna 14. Marcarum, pro qua poterit quilibet citare ſeu ad Caſtrenſe ſeu ad Terreſtre Iudicium. Itidem & Capitaneus, iuxta Conſtitutionem Anni 1557. peremptoriè, citra appellationem: ſaluo Statuto Anni 1507. de armis ſeditionem præ ſe ferentib', pœna autem prædicta debetur Actori. Impoſſeſsionatus in illo diſtrictu remittatur pro executione ad illud officium vbi eſt poſſeſsionatus. C. 213.

Sig. Crac. 1588. Gwalcenie. Portarum Ciuilium violatores Statuto Torunen. ſubſint. C. 68.

Sig. Warſ. 1589. Beſpieczeńſtwo. Mercatori ſiue ſuo ſiue externo, ſi quis merces vi receperit, teloneumúe iniuſtum extorſerit, citari poteſt ad quodcunq; officium, tanquam in cauſa iniuſti telonei, vbi citatus in primo termino, coram quocũq; officio Capitaneali comparere, & pœnam de teloneis in Statutis deſcriptam, reponere, teloneumq; exactum reſtituere. Quod ſi merces interceptę ſunt, eas reddere tenebitur, cum pœna Ducentarum Marcarum, toties quoties citatus fuerit, nec recepta reſtituerit. C. 28.

De tumultibus ſub abſentiam Regis, vide Parte 1. de Interregno.

CAPVT SECVNDVM.

De inuaſione domus.

Caſ. Wł. 1368. Petrus depoſuit. ACcuſato pro vulneribus, circa inuaſionem domus, & vulnerationem domeſticorum, inuaſori illatis, ſi Miniſteriali oſtenſa eſt obuulneratio domus, negante hęc Miniſteriali, liceat producere teſtes facti. L. 17. P. 217. HL. 124. HP. 205.

Alb. Petr. 1496. Item cum frequentiis. Inuaſor domeſticus vbi aliquem ex domeſticis enormiter vulnerauerit vel occiderit, ad Iudicium Caſtrenſe L. 106. P. 217. HL. 124. HP. 205.

Digitized by Google

Citatus, ſex teſtibus, in illo diſtrictu poſſeſsionatis, ex decem octo eligendis conuincatur, & capite plectatur, Cōplices antiquo iure iudicentur, ſcrutinium præmittatur, calumnioſè hoc nomine accuſans, infamis ſit, & cauteriſetur, ſi fugerit violator, & inuaſor domus, infamis pronuncietur, capite vbi eius copia fuerit plectendus.

Alb. Petr. 1496. Cum verò. Tales autem. — L.107. P.218. HL.124 HP.206

Famulus alicuius domum alterius inuadens & quempiam occidens, apud Dominum areſtetur, cum quo Dominus ius dicat vel pro illo reſpondeat. Si verò famulus non areſtatus fugerit, Domin⁹ cum duobus teſtibus euadat, id factum eſſe ſine ſuo ſcitu & voluntate, & quod occaſionem fugiendi non dedit.

Sig. Crac. 1532. Crebrò iam. — S.4 2. P. 219. HL 242. HP 358

Citatus pro eo quod iuſſu eius famulus quidpiam fecerit, iuſticiā cum ſeruis miniſtrabit, poſteaquam areſtati fuerint: In defectu verò iuſticiæ, Dominus non niſi pro his reſpondeat, & ſeſe purget, quæ violentiam, domus inuaſionem, necem, aut vulnerationem Nobilis attinet. Pro ijs verò quæ ad inuaſionem non ſpectant, puta vulneratione plebei, frugum depaſtione, & ſimilibus, ſeruus impoſſeſsionatus, apud Dominum areſtetur, de areſtato dominus iuſticiam adminiſtret, poſſeſsionatus verò in foro ſuo conueniatur.

Steph. Warſ. 1578. De inuaſione. — C. 190.

Poſt conuictionem inuaſionis ſcrutatores non dentur conuict⁹ puniatur, tamen ante conuictionē ſcrutinia fiant.

CAPVT TERTIVM.

De Raptoribus & Oppreſſoribus mulierum.

Caſ. Wiſ. 1368. Quicunq; vera. — L. 39. P 214. HL 298. HP 203.

MVlier oppreſſa infra triduum ad villā viciniorem currat, clamorem excitet, de violentia proteſtetur, ſigna oppreſsionis oſtendat, tandemq; iuramento violatorem conuincat, cuius vita ſit in gratia Regis, & amicorū oppreſſæ. Quod ſi mulier aliquem calumnioſè

accuſa-

accuſauerit, ille quidem cum ſex teſtibus euadat, ſed ipſa puniatur.

Alb. Pet. 1496. Item de raptorib. — Raptor ſit infamis, rapta verò raptori conſentiens, dotem perdat & omnia bona hæreditaria. — L. 107. P. 479. HL. 221. HP. 275

Sig. Crac. 1532. Ad ſubmouen. — Raptor tum demum pro conuicto habetur, & honore priuari debet, poſteaquam mulier rapta, in præſentia Regis conſtituta, recognouerit ſe raptam & violatam fuiſſe, præter ſuam voluntatem, vbi verò rapta confeſſa fuerit, ſe non per vim ſed cum ſua voluntate fuiſſe raptam, raptor abſoluatur, mulier verò priuatione omnium bonorum tàm dotalium quàm hæreditariorum mulctetur. — S. 44. P. 479. HL. 221. HP. 275

CAPVT QVARTVM.

De Vulneribus captiuatione & duellis.

Caſ. Wiſl. 1368. Accepimus. — VLneratꝰ propter vindictã, antiqui rancoris, proprior eſt ad probandum ſuper vulnera. — L. 17. P. 275. HL. 304. HP. 246.

Idem ibidem. Querelli Petrus. — Accuſatus pro vulnere ſi dicat Actorẽ ſe ipſum vulneraſſe & factum id eſſe in contentione conſtiterit, Citatus euadat. Si verò extra contentionem Actor probet ſuper vulnera. — L. 17. P. 277. HL. 305. HP. 248

Caſ. Wiſl. 1368. Petrus conqueſtus. — Pro mutilatione Actori incumbit probatio etiamſi poſt anni vnius decurſum agat. — L. 20. P. 275. HL 304 HP 246

Idem ibidem. Vt violentor. — Miles militem mutilans 30. Marcas, ſimpliciter verò vulnerans 15. Marcas ſoluat. — L. 22. P. 275. HL 304 HP 244

Idem ibidem. Quamuis. — Mutilatio in pede vel naſo quindecim, in police octo, in digito alio tribus marcis, cum pœna trium marcarum compenſatur. — L. 22. P. 275. HL 304. HP 244

Ibidem. — Kmethoni pro vulnere vna marca debetur. Domino autem (ſi eiuſdem Domini vterq; fuerit) alia marca ſi duorum Dominorum fuerint Marcam diuidant. — L. 22. P. 328. HL 305. HP 345.

Idem ibidem. Egidius. — Accuſatus pro incitatione canis ad morſum per iuramentum negans euadat, niſi Actor probauerit. — L. 24. P. 277. HL. 37. HP. 247

Digitized by Google

Idem ibidem. Querelam Egidius.

Si quis candelam in contentione extinxerit, & interea alter incerto autore vulneratur, ſi vulneratus iuramento probauerit, ſe tunc eſſe vulneratum, neq; ſcire autorẽ, debet extinctor pro vulnere ſatisfacere. Ibidem. HL. 305.

Idem ibidem. Vt pœnarum.

Pœnarum pro vulneribus Kmethonum, vna pars Iudicio, duæ læſo cedunt. L. 27. P. 328. HL. 305. HP. 346.

Idem ibidem. In percußionibus.

Pro ictu abſq; ſanguinis effuſione Nobili tres Marcę, Plebeio verò vna, Kmethoni ſex ſcoti debentur. L. 27. P. 275. HL. 304. HP. 245. 346.

Idem ibidem. Militi.

Nobili pro vna plaga vel pluribus à Kmethone factis, pœna trium marcarum debetur, & Iudicio totidem, pro vulnere verò baculo cruẽtato ſicut pro gladiali, pro capite verò Militis famoſi marcę ſexaginta, Scartabelli triginta, militis creati de kmetone vel ſculteto quindecim marcæ, Militi Slachcie pro vulnere decem marcæ, Scartabello quinq;, ſculteto vel kmethoni militi facto tres ſufficiant. L. 29. P. 276. HL. 304. HP. 245.

Dubitatur ex hac lege quis ſit miles famoſus, quis miles Slachta, quis Scartabellus. De illis duobus prudentiorum declarationem expectaueris. Scartabellos autem ego eos ſemper fuiſſe ex plerisq; nobiliſsimis ſenibus intellexi, qui nati nobiles bonis Terreſtribus venditis in Ciuitatem tranſeunt & victum ibi quærunt: quibus ego magis credo quàm Priluſio, Scartabellum ex Græco & Latino verbo compoſitum eſſe aſſeren. ſiquidem ſimplicitas illius ſæculi quam vel ſtylus ipſe indicat, multum aberat à vocabulis ex Græco & Latino componendis.

Cas. Wis. 1368. Item Bartoldus.

Etiamſi iocando lædas pro vulnere tamen ſatisfacias. L. 29. P. 277. HL. 305. HP. 247.

Idem ibidem. Item ſtatuimus.

Famulus pro Domino pugnans, ſi aliquem vulnerauerit culpari non debet. L. 38. P. 278. HL. 242. HP. 246.

Idem ibidem. Inſuper ſtatuimus.

In præſentia Regis vel Capitanei aliquem vulnerans, ſine gratia puniatur, ſi verò gladium extraxerit neq; vulnerauerit quenquam ſit in gratia Regis. L. 39. P. 22. HL. 303. HP. 9.

Ibidem.

Corã milite aliquẽ vulnerãs perforatione manus puniatur, ſi verò gladiũ duntaxat ſtrinxerit, ſit in gratia militis. L. 39. P. 279. HL. 105. HP. 246.

Kas. Nieß. 1454. Item ſtatuimus.

Olim Miniſterialis vulnera cõſpiciebat, quæ per teſtes probabantur, deficiens in probatione pœnam luebat Regi & accuſato. L. 94. P. 274. HL. 303. HP. 248.

Sig. Petr. 1538. Præterea.

Iam verò nõ Miniſteriali ſed officio Caſtren. aut Iudicio Terreſtri vulnera oſtenduntur, circa quorũ reſcriptũ Actor Reum in Iudicio Terreſtri mettertius conuincit. S. 43. P. 274. HL. 303. HP. 243.

Cas. Nieß. 1454. Item ſtatuimus.

Pro vulneribus & homicidijs Nobilium, eorumque ſubditorum Ius Polonicum in Ciuitatibus miniſtretur. L. 95. P. 274. HL. 303. HP. 244.

Sig. Pet. 1538. Decernimus.

Sub pœna 14. Marcarum Iure terreſtri exigen. S. 45. P. 274. HL. 304. HP. 244.

Plebeius

Digitized by Google

Sig. Crac. 1532. Plebeius Nobilem Plebeius occidens vel vulnerans Nobilem capite puniatur, vbi Nobilis occaſionem vulnerandi non dedit, quod Nobilis iuramento probet, deficiens in probatione pœnam tàm acerbam exigere non poteſt. *S. 43. P. 276. HL. 304. HP. 245.*

Lex Triennalis.

Sig. Crac. 1539. Decretum. Quæ tandem ad vnum annum eſt prorogata. *Ex originali.*

Sig. Crac. 1532. Probatio. Probatio vulnerum & homicidiorũ fiat iuxta Statuta. *S. 61.*

Steph. Varſ. 1581. O mężobojſt: Plebei: Vulnera plebeiorum in duplo ſoluantur. *C. 213.*

Sig. Crac. 1588. O poimániu. Nobilis nobilem violẽter captiuans & in priuato carcere detinens, pœna centum viginti Marcarum, & ſeſsionis turris per annum puniatur, & triplum temporis illius inſuper in carcere detineatur, per quod ſibi æqualem ipſe detinuit, ſub infamiæ pœna, damna quoq; iuramẽto Actoris liquidata refundat, & pro vulneribus ſi illata ſunt ſatisfaciat. Eas verò actiones Iudicium Terreſtre ex ſcrutinio cognoſcat, nihilo tamen minus ad perſonæ detentæ liberationem, integrum ſit cuilibet amico vel conſanguineo, itidem & ſeruo & Domino, coram Iudicio Caſtreñ. agere, vbi citatus peremptoriè comparere tenebitur. Capitaneus verò decernat eliberationem captiui, citra vllam appellationem, eiuſq; proſequutionem, ſub pœna bannitionis. Inſuper ad eliberandũ captiuum, Capitaneus officium ſuum cum Miniſteriali mittat. Idem de Capitaneis cenſendũ, vbi quempiam prætextu officij captiuauerint, excepto iure victo & recẽti crimine. Excipiuntur ab hac lege famuli, fures manifeſti, & Patriæ proditores, qui vbiq; capi poterint. *C. 30.*

Sig. 3. Warſ. 1598. O Slugach. Hæc cõſtitutio anni 1588. de incarceratione Nobilium ita declaratur, vt Domini ſeruos conductos & ſtipulatos, furti aut perfidiæ reos captiuantes, eidem conſtitutioni non ſubiaceant. *C. 33.*

Sig. 3 Crac. 1588 De duellis. Ad duellum ne quis alium prouocet, alioquin prouocatus impune non pareat, niſi Rex id permittat, ſecus faciens dimidium anni in turri detineatur & Marcas 60. luat, conueniri autem debet Terreſtri Iudicio. *C. 31.*

Vulnera

Sig. Crac. 1588. O ránách.

Vulnera Nobilium in duplo ſoluantur, id eſt, ſanguineum, Marcis viginti, liuidum, marcis, ſex cum pœna Iudicij. Vulnus ſanguineum in facie,& amputatio cuiuſlibet digiti, marcis triginta : excuſsio dentis cuiſlibet Marcis viginti. Mutilatio in manu, pede, oculo, naſo, ſoluatur dimidio precij capitis, iuxta Conſtitutionem anni 1588. Vulnus verò ex ictu bombardæ inflictum, in duplo ſolui debet. Præſcriptio vulnerum triennalis eſto. C. 31.

CAPVT QVINTVM.

De Homicidijs.

Caſ. Wil. 1368. Item vt Palatini.

PRo capite olim Caſtellani iudicabant. L. 11. P. 280. HL. 107. HP. 248.

Sed hoc abrogatum eſt per poſteriores leges.

Idem ibidem. Licet antiquitus.

Kmetho Kmethonem occidens, Caſtellano quatuor, pueris occiſi ſex marcas ſoluat, ſi non ſit ſoluendo capite puniatur. L. 21. P. 329. HL. 111. HP. 346.

Idem ibidem. Sed ſi plures.

De homicidio vnus conuincatur, complices verò euadant. L. 21. P. 280. HL. 107. HP. 248

Idem ibidem. Item quacunq;.

De illis verò qui fortuito caſu intereunt nulla quæſtio moueatur, & ſi author homicidij ignoratur, Reum non Caſtellanus, ſed ſucceſſores quærant. L. 22. P. 280. HL. 107. HP. 248.

Idem ibidem. Vt violentorum.

Miles militem occidens, ſexaginta Marcas pro capite det, pro mutilatione verò triginta, pro ſimplici vulnere 15. Marcas. L. 22. P. 282. HL. 107. HP. 249.

Correctum poſtea, vt infra.

Idem ibidem. Laurentius.

Filio etiam illegitimo, matris caput eſt ſoluendum. L. 22. P. 281. HL. 95. HP. 256

Idem ibidem. Et licet lex.

Fratricidæ, Parricidæ, Sororicidæ, in bona occiſorum non ſuccedant,& infames ſint. L. 22. P. 281 HL. 99. HP. 250

Militem

Digitized by Google

Idem ibidem. Quamuis.

Militem occidens 30 Marcas ſucceſſoribus det: occidens verò Kmethonem quatuor marcas Domino ſex pueris ſoluat, ſi ad duos Dominos pertinebat diuidant inter ſe dictas quatuor marcas. L.22.P.282. HL.107 HP249

Idem ibidem. Militi.

Kmetho occidens militem Sexaginta, Scartabellum triginta, militem creatum de Sculteto quindecem marcas ſoluat. L.29.P.228. HL.108.HP255.

Caſ. Wis. 1368. Vt calumnijs.

Cauſa occaſione homicidij infra triennium inſtituatur. L.31.P.288. HL.112.HP.255. C.2.

Caſ. Wis. 1368. Qotieſcunq.

Autorem criminis ſi quis ſtatuit liberatur, euictor verò reſpondeat, alioquin prior reus reſpondeat. L.38.P.648. HL.90.HP.494

Caſ. Nieſ. 1454. Idem Statuimus. Sig. Pet. 1538. Decernimus.

Pro homicidijs & vulneribus Nobilium & eorum ſubditorum in Ciuitatibus Ius Polonicum eſt dicendum ſub pœna 14 Marcarum Iure Terreſtri toties quoties peremtoriè repeten̄. L.95.P.274. HL 303HP244. S.4 5.

Alb. Pet. 1496. Itē de homicidijs.

Homicida centum viginti marcas ſoluat, & per annum & ſex ſeptimanas in turri ſedeat, ſiue concordiam fecerit ſiue non, ſi fugerit, infamis eſto. L.107. P.283. HL 108.HP249

Alb. Pet. 1496. Itē de homicidijs.

Occidens aliquem viam obſidentē, in ſui defenſione, ſex teſtibus euadat, & ſoluta ſexaginta marcis liber ſit, abſq; turris ſeſsione, Homicida tamen in via aliquem interficiens, 120 marcas ſoluat & turrim ſuſtineat. L.107. P.282. HL 108 HP254.

Idem ibidem.

Occidens aliquem in defenſione ſui, vel ſuorum 120 marcas ſoluat abſq; turri. L 107.P.283. HL108.HP 254.

Sig. Crac. 1510. Homicidia.

Homicida per Capitaneum Regi ante ſex Menſes deferatur, poſt Curiam peremtoriè (termino ſex ſeptimanarum aſsignato) citetur, ad turrim condemnetur, expleto Anno 120 marcas conſanguineis ſoluturus, vel in bona æquiualentia poſſeſsionem admiſſurus, ſi non comparuerit, bona ad Fiſcum recipiantur, & poſt ſatisfactionem reſtituantur. Impoſſeſsionatus homicida, in Parochia citetur, niſi comparuerit, infamis pronuntiandus, & pro hoſte Patriæ iudicandus. Si in carcere moriatur homicida, à ſolutione 120 Marcarum liberatur. Capitanei non deferentes homicidas, niſi iurent ſe neſciuiſſe puniantur, vbi Capitaneatus obligatos habent 100 Marcis, vbi liberos priuatione. Caſualis homicida arbitrio Regis iudicetur. S.12. P.283. HL 108 HP.249

Digitized by Google

Quinquennale eſt hoc Statutum.

Sig. Pet. 1523. Quia poſt. Hoc idem ſtatutum ad quatuor annos prorogatur. S. 30. P. 285. HL. 190. HP. 251.

Sig. Crac. 1532. Nuncijs omnium. Deinde ad tres annos. S. b. 11.

Sig. Petr. 1538. Ad refrenā. Et poſtea ad vnum annum cum ſeſsione turris. S. c. 1. P. 258. HL. 109.

Sig. Crac. 1533. Detierunt à nobis. Abrogatur tandem hæc lex tota & reſtituitur Statutum Ioannis Alberti Anni 1496. P. 286. HP. 252. HL. 109.

De quo ſupra eodem Capite.

Sig. Crac. 1543. Tametſi. Homicida ex præſcripto ſtatuti Ioannis Alberti puniatur. P. 286. HL. 111.

Tutores minorenniū agant pro Capite & conuincant, rationem tamen de pecunia, pro Capite accepta pueris adultis faciant, ſi homicida moritur, ſucceſſores à Turri duntaxat liberantur, ſed ſi pater viuens hoc nomine Citatus fuit, citra allegationem minorennitatis, pro Capite ſatisfaciant, termino primo peremtorio homicida autem ipſe conuictus, in fundo turris ſine miſericordia ſedeat, Dignitarij verò in colloquijs ſcrutentur de culpa & innocentia Citati, tum etiam vtrum homicidium in defenſa vel in domo vel in hoſpitio factum ſit. Denique ſi ipſe homicida præſens fuerit nec ne? factoq; eiuſmodi ſcrutinio decernatur quod decernen. eſt & homicida ad Turrim condemnetur, Famulus tamen propter litem Domini, & ex ea ortum ſanguinem non culpetur.

Lex Annalis.

Aug. Petr. 1550. A ijs ſis ſubiectalis. Homicida conuictus iuxta ſtatutum Ioannis Alberti & Sigiſmundi puniatur, in fundo turris ſedeat, & Capitanei, ſi conniueant, iuxta ſtatutum Anni 1540. puniantur, præſcriptio tamen pro capite ſit iuxta ſtatuta. P. 287. HL. 111. HP. 252. C. 2.

Hanc pœnam Capitaneorum inter Conſtitutiones Anni 1540. non reperio, ſed vix non crediderim Calcographi errore hunc numerum poſitū eſſe pro numero Anni 1543. vel Anni 1510. quæ lex de homicidijs lata Capitaneis etiā homicidis conniuentibus pœnam irrogat, quod tamen ſtatutum quoad reliqua ſublatum eſt de quo ſupra.

Scruti-

Digitized by Google

Aug. Petr. 1550. Scrutinia.

Scrutiniũ Regi reſeruatur Scrutatores iurati ſint, atq; à iuratis teſtimonia audiant. HL. 250. C. 4.

Aug. Warſ. 1557 Scrutinium.

Scrutari de homicidio debet in colloquijs Palatinus, in ſuo Palatinatu cum Iudicio Terreſtri, in defectu colloquiorum Capitaneus cum eodem Iudicio, in terminis Terreſtrib⁹, poteſt tamen Palatinus poſſeſsionatum Nobilem, & Capitaneus ſuum ViceCapitaneũ, in locum ſuũ ſubſtituere, cum autẽ de homicida conſtiterit, poteſt per Regem citari ad ſeſsionem turris. HL. 112. HP. 254 C. 9. HP. 256. C. 9.

Idem ibidem. Gdzieby kto

Qui occiſum aſſerit nobilem fuiſſe cum non fuerit, & hoc nomine actionem inſtituat, pro capite illo nihil lucretur, quin imo 120. marcarum atq; ſeſsione turris per vnum annum puniatur, idem de vulneribus cenſendum eſt.

Idem ibidem. Ktoby ſie tego

Si quis ex pixide aliquem vulnerauerit, vel occiderit duplici pœna puniatur. Pro homicidio ſcrutinium inſtituatur. Pixides verò inſtructas nemo deferat ſub pœna 14. marcarũ cõtrauenientib⁹. Capitanei pixides accipiant cũ pœna prædicta quam ſi dare noluerit duplici pœna plectatur quam Capitaneus exigat. Si impoſſeſsionatus Nobilis vel Plebeius id fecerit in turrim inijciatur donec ſatisfaciat. HL. 182. C. 6.

Aug. Petr. 1562. O glowniach

Citati ad inſtantiam Inſtigatoris ad ſeſsionem turris, remittuntur ad diſtrictus, ad noua Iudicia, vbi Inſtigator proſequi eaſdem cauſas debet. HP. 253. C. 17.

Aug. War. 1563. Decret na ſody. ne we.

Qui in Iudicijs nouis Anni 1563. propter homicidia ad turrim condemnati ſunt, decretis ſatisfaciant, ad feſta Penthecoſtes, alioquin per Capitaneos capiantur, & capite plectantur, ſub pœna 300. marcarũ, literis Regijs non obſtantib⁹. Capitanei verò proceſſus ões pro homicidijs in eiſdẽ Iudicijs inſtitutos, Inſtigatori remittant, qui ſub officij priuatione, tenebitur iure cõtra homicidas procedere. C. 31.

Aug. Petr. 1565. O glowniach

De homicidijs conſtitutio Anni 1563. exequutioni madetur. HP. 253. C. 53.

Step. warſ. 1578 Siedzienie glownikom.

Turris in fauorem homicidæ non reparetur, neq; carceres homicidis per Capitaneos adornentur, ſub pœna 400. marcarum Iudicio Terreſtri peremtoriè repetenda liceat verò ei cuius intereſt, uidere toties quoties opus fuerit, qualiter homicida detinetur quod Capitanei denegare non debent, ſub eadem pœna. C. 188.

Digitized by Google

Step. Warſ. 1578. De iniuriosis.

Parentibus ſi quis diffidat vel vulneret, non ſecus iudicari debet, ac ſi ſaluum Conductum Regium violaſſet. C. 193.

Sig. Crac. 1588. O odpowiedzy.

Nobilis Nobili ſi diffidauerit, conuict⁹, ad refuſionē damnorum, iuxta iuramentum Actoris, cum pœna centū marcarum cōdemnetur. Is verò qui criminaliter citat⁹ diffidatione quam ante facin⁹ miſit, ſeſe excuſat, eius diffidationis tunc ratio habenda eſt, ſi eā idem Citat⁹ per Miniſterialem & duos Nobiles fecit, eamq; ad Acta Caſtreñ. loci illius in quo aduerſarius degebat, inſcribi perſonaliter curauit. Poſt inſcriptionem autem eiuſmodi diffidationis nihil violenti attentare debet diffidans, ad ſex ſeptimanarum decurſum, alioquin illū diffidatio, in criminis excuſatione nō iuuabit qua in re ſcrutinia obſeruentur. C. 30.

Step. Warſ. 1581. O mezeboiſtwo Plebe.

Qui Plebeium Ruſticanum occiderit, triginta marcas ſoluat, quarum medietas Domino occiſi alia pueris cedat. C. 213.

Sig. Crac. 1588. O mezeboiſtwo.

Pro capite interfecti Nobilis, nemo ita componat, vt homicida turris ſeſsionem eludat, ſed cōſanguinei occiſi, ad maximum infra duodecem ſeptimanas, homicidij proteſtationē ad Acta Caſtreñ. illius loci, ſub cuius iuriſdictione homicidium patratū eſt, fideliter referant, & iure competenti, iuxta exceſsū ſine intermiſsione agant. Quod ſi tam longè abſint, vt ante hoc tempus id facere non poſsint, faciant tamen mox poſt primam noticiam, ſolutio capitis, vltra pœnā turris, quæ publica eſt, ſit in duplo, hoc eſt, caput gladio vel aliâs manu interfectum, ducentis quadraginta Marcis ſoluatur, ex pixide verò, quadringētis & octoginta. Quam ſummā homicida ſucceſſoribus refundat, priuſquam è turri exeat. Quod ſi in turri moriatur ex bonis tamē eius, hæredib⁹ occiſi ſatisfiat, ſi verò quis conuictus turrim ad tempus aſsignatum non ſubeat, vel inde ante tempus exeat, infamis eſto ipſo facto, & talis per Capitaneum loci, præmiſſa vnica Citationē, ad Iudicium Caſtreñ. ſine dilationibus & exceptionibus publicetur & proclametur, & ſiue per Capitaneum ſiue per partē, capiatur & decolletur, bona verò æquiualentia parti tradantur, ad exolutionem vſq; Capitis. Idem exiſtimandum eſt, ſi quis in cauſa criminali, ratione inſidioſi homicidij, vel alterius cuiuſuis criminis, decreto conuentionali, vel Iudicio Caſtreñ. in articulis Caſtreñ. condemnetur. Quod ſi proximior conſanguineus interfecti, vel cū homicida cōponat vel eundē cōuincere noluerit, id facere poterit quiuis remotior, ex quacunq; linea, & nihilomin⁹ C. 31.

tàm

Digitized by Google

tàm ille qui concordiam fecit, quàm homicida, pœna ſupraſcripta puniantur quod remotiores proſequantur. Iis verò deficientibus, officium Caſtreñ. in Iudicio Tribunalis Regni, pro turri agat, præcedente tamẽ proclamatione officioſa, eadem pœna extendi debet in tutores interfecti, concordiam ineuntes ita vt ſi tutores pro capite agere nolint, à tutela remoueantur, quæ debetur ei qui actionẽ proſequutus fuerit. Si verò tutores conuincere nolint, conuictio ad annos minorennium ſuſpendatur, ſtatuta tamen de homicidijs in defenſa vitæ ſuæ patratis, in robore conſeruantur, vbi id ex ſcrutinio apparuerit. Homicidia quoq; caſualia ea ſunt, ſi quis caſu fortuito interficiat eum, cum quo illi antea nullæ contentiones, rixæ vel odia intercedebant. In Ciuitate tamen vel circa domum, itidem & in campo lato, ex pixide interficientem, caſus allegatio non iuuabit, ſcrutinia præmittantur, tàm in Criminalib᷒ quàm in Ciuilibus cauſis, ratione capitis interfecti, & tranſactionis, in terminis primis poſt obductũ crimẽ, Terreſtribus vel Caſtreñ. loci illius, vbi patratum eſt, hoc modo, Actor homicidam ad deducendum ſcrutiniũ citet, terminumq́; eidem duarum ſeptimanarũ aſsignet, vbi vtraq; pars ſcrutinia deducat, iuramento præmiſſo, quod ſuos teſtes non corrupit, neq; conduxit, teſtes autem ſint fide digni, & rei illius optimè gnari. Pars quoq; Citata, ad ſuam citationẽ nõ prouocet, teſtes verò, Iudices ipſi, non per ſubſtitutos examinent diligenter, examinatos, cum non examinatis non coniungant. Si quis ex teſtibus eſt informatus, vel fauoriſans, vel varians notent, quàm proximè ad rei veritatẽ accedant. Primo loco oculati teſtes conſiderentur, pluralitas eorum præſertim qui auriti ſunt non curetur, niſi dignum conſideratione quidpiam attulerint. Neutra partiũ plures teſtes adducat quam duodecim, ij verò non ex ſcripto deponãt, ſed oretenus dicant teſtimonia. Quicunq; ad dicendam veritatẽ citati fuerint, cõpareant peremtoriè, & vel iurent, vel ſi iurare nolint, ſub conſcientia & fide veritatem fateantur, Domini quoq; ſubditos ſuos, citati ſtatuant, ſub centum marcarũ pœna, quæ ibidem contra contumacẽ vel teſtimonium dicere nolentẽ decernatur, cum remiſsione ad loci capitaneum, pro exequutione facieñ.

Quod ſi obijciatur, aliquem non omnes ſubditos adduxiſſe, iurent ſubditi reliqui, abſentes in fundo illo non eſſe, neq; eos citationem præueniſſe. Idem faciant Ciues, coram ſuis officijs, ſub eiſdem pœnis. Quod ſiquis ex alio Palatinatu ad teſtimoninum citatur, ille verò propter itineris longinquitatem venire noluerit, integrum illi erit coram ſuo officio Caſtreñ. In Pruſſia verò coram officio Ciuili, teſtimonium ſuum dicere, talia tamen teſtimonia niſi oculata ſint, & niſi citatione præmiſſa, non valeant. Hæc omnia occluſo rotulo partibus tradantur. Turres vbiq; Capitanei reparent, vt æquales ſint & vbiq; duodecem cubitis à feneſtra, per quã rei demittuntut profundæ ſint, quod fieri debet ante S. Michaelis feſtũ, ſub pœna ducentarum marcarum, pro qua Capitanei coram Tribunali reſpondeant. Si verò in aliquo diſtrictu turris nõ eſt id fieri debet in turri primariæ Ciuitatis illius Terræ.

Sig. Crac. 1588. O. Pomoznikach.

Contra complices in cauſis criminalibus ſcrutinia vtrinq; deducantur, ſicut & contra Principales, vbi verò cõſtiterit aliquem voluntarie complicem fuiſſe, eadem pœna qua & Principalis puniri debet, poſt conuictionem. C. 35.

Sig. Crac. 1588. De homicidis.

Famulus Plebeius ſi occidatur, cuius propinqui neſcirentur Dominus poteſt pro capite agere, deficiente verò Domino hæredes Domini actionem continuent. C. 70.

De ſcrutinijs in cauſis homicidiorum habes ſupra parte 3. Cap. 1. de Iudicijs Comitialibus

CAPVT SEXTVM.
De proſcriptis & Infamibus.

Alex. Rad. 1505. Quanquam.

TEr Regeſtris maleficiorum notat⁹, non cenſetur bonæ famæ, ideoque capi & detineri abſq; iuris proceſſu poteſt vbiq;. L. 115. P. 564. HL. 168. HP. 554

Sig. Crac. 1507. In ſtatutis.

Hæc lex ad biennium prorogatur. S. 2. P. 564. HL. 168. HP 554.

Sig. Petr. 1505. Statut. Sereniſſ.

Tandem ad quinquennium, ita tamen vt Capitanei Regeſtra examinum Regi præſentent. S. 13. P. 564. HL. 168. HP. 554

Aug. warſ. 1557. pozdnieſoicne.

Sublationis bannitionis prorogationem impetrans, ad Iudicium Caſtreñ. partem vocet, & doceat ſe nihil omiſiſſe quo minus de malè obtento ageret, id niſi fecerit prorogatio nulla. HL. 13. C. 6.

Infa-

Aug. Warſ. 1593 Decret na Sądy
Infames in Regno locum non habeant, imo per Capitaneos capiantur & capite plectantur, in inſtanti, ſub pœna 300. marcarum Actori ſuccumbeñ. & Iudicio Terreſtri, ſine exceptionib⁹ dilationibus & appellationib⁹ repeteñ. atq; ſolueñ. ſub pœna 14. marcarum. C. 30.

Ibidem.
Bona banniti infra octo mẽſes ſublationem non impetrañ. & de malè obteñ. non ageñ. Capitane⁹ apprehendat donec actori ſatisfiat. Ex prouentibus verò illorum, Caſtrum ædificet, & nihilominus ſub pœna 300. marcarum proſcriptũ capiat, cui⁹ vita ſit ex cauſa criminali bannitus fuerit, in gratia Regis ſit, ſi verò ex Ciuili iuxta Statuta. Ibidem.

Sig. Crac. 1588. O imaniu.
Bannitos & Præſcriptos, Capitanei in Nobiliũ Curijs nõ capiant inuitis Dominis, qui etiamſi in captionẽ conſenſerint, ea tamen citra omne damnũ fiat. Quod ſi capi bannitum nobilis nõ permiſerit, debet officiũ eo nomine proteſtari, & iure tandem agere. In alijs verò omnibus locis, liceat bannitũ detinere, & in fundum turris inijcere donec parti ſatisfaciat. Quod & ipſi iureuincenti integrũ eſſe debet, qui captũ Capitaneo præſentari debet. Porro ij qui proſcriptos aſſeruant, vel eis cõſilio & auxilio ſunt cũ eiſq; iuris cõmũnis leuipendiũ cõmunicant ad Iudiciũ Caſtreñ. citari, & pœna complicitatis puniri debent, ſalua euaſione citati. C. 36.

Sig. Crac. 1588. O relaxaciei.
Bannito, ſi cũ parte iureuincente componat, & quietur relaxatio ex cancellaria dari debet, quã infra duodecẽ ſeptimanas poſt quietationẽ petere debet, interea verò vbiq; ſtandi & inſcriptiones faciendi locũ habebit, Iureuictus in qualibet inſtantia, & iam in ipſo bannitionis termino malè obtentum deducere tenetur, ad ſpecialẽ actionẽ malè obtenti nõ prouocã. Quo caſu appellatio ad Tribunal admitti debet quod ſi tribunal bene obtentũ eſſe proceſſũ adinuenerit, & iureuictũ proſcripſerit, ſublatio ſic proſcripto nõ dabitur habebit tamen poſt bannitionẽ tẽpus duodecẽ ſeptimanãrum, ad tentandã tranſactionẽ cũ iureuincente, ſub quo tempore, recognitionis alienationesq; bonorum ad compoſitionẽ illi⁹ negotij ſeruiẽ. facere poterit, alioquin niſi rem compoſuerint, Capitaneus ad exequutionem procedat. Quod ſi bannitio in contumaciam facta ſit poterit bannitus, vocato ad Tribunal Capitaneo, & parte adhærente, ea ſeſe liberare, per iuramentum etiamſi C. 39

ſubla-

Digitized by Google

ſublationem non habeat. Si etiam per ſententiam definitiuam, bannitione quis liberetur, ei relaxatio neceſſaria non erit. Bannitio in contumaciam obtenta ſi cuipiam obijciatur, probet ſe de ea neſciuiſſe, & locum ſtandi habeat, deinde verò nihilominus, bannitione modo ſuprà ſcripto ſe liberet.

Sig. Warſ.1589. Exequutio. Exequutio Decreti contra Samuelem Sborovvsky lati, approbatur, Actus omnes in præteritis Conuentibus, eo nomine inſtituti abrogantur, & perpetuum ſilentium omnibus imponitur. C.13.

Sig. Warſ.1589. Infames. Infames próſcripti, & Bânniti, legitimè condemnati, ſicut Polonici in Lithuania, ita & Lithuanici in Polonia, locum non habeant, imò Officia executionem in illos extendant. Exceptis cauſis in deliberatione penden. C.37.

CAPVT SEPTIMVM.

De prædis ac furtis.

Caſ. Wiſ. 1368. Quia victus. FVres etiamſi captiuitatem effugiant rei manent. L. 9. P. 562. HL 103. HP 497

Idem ibidem. Si aliqui. Contra vicinum eiuſdem Parochiæ, infra annum de furto agen. alioquin anno elapſo reus per teſtes euadat. L. 16. P. 561. HL 104 HP. 551.

Idem ibidem. Cum furta. Actio furti præſcribit vno anno, ſi vterq; id eſt accuſans & accuſatus fuerit de vna Parochia, ſin ſecus infra triennium. L. 31. P. 561. HL 104. HP 551.

Idem ibidem. Nageth. Vicini inuocati àd proſequendum furem, ſi noluerint perſequi ad ſolutionem furti condemnentur. L 20. P. 567. HL 103. HP. 550.

Idem ibidem. ſunt nonnulli. Vagi rapinas exercentes, bonis priuentur, quod ſi Regi reconcilientur, nihilominus infames ſint. L. 22. P. 562. HL 160. HP. 360.

Idem ibidem. Vt viri. Vir integræ famæ, furti accuſatus, proprio iuramento euadat. L 24. P. 562. HL 103. HP 552.

Idem ibidem. Egidius. Inuito Domino, res alienas attrectans, ſi in parte neget, in parte fateatur, accuſantis iuramento conuincatur. L 24. P. 561. HL 104. HP. 551.

Fures-

Digitized by Google

Idem ibidem. Sæpius contingit.

Fures & prædones, ſi de Regno fugerint, & tandem Regi reconcilientur, nihilominus læſis ſatisfaciant, & infames ſint, vna cum illis, qui eis hoſpitia prębent, vel prędam cum eis partiuntur. L.26. P.562. HL.209. HP.552

Idem ibidem. Inſuper ſtatuim9.

Furans res minutas in curia Regis, auris periculo ſit obnoxius. L.39. P.22. HL.103. HP.10.

Idem ibidem. Et licet Canonica

Frumentorum nocturni fures, ſi deprehenduntur, equos & omnia quæ ſecum habent perdent, in retinentia, impune occidi poſſunt. Si verò illi defenſorem vulnerauerint, vel interfecerint ſoluant, Dominus verò de cuius fundo exiuerint, in pœna trium Marcarum Regi condemnetur. L.27. P.546. HL.101. HP.532.

Idem ibidem. Præterea Statuimus.

Furtum in villa, poſſeſsione, fœno, frumento, campis, lacu, piſcina, vel flumine faciens, ſatisfaciat cui damnum intulit, & Domino fundi pœnam luat, depaſcens verò gramina in tunica pignoretur. L.38. P.547. HL.94. HP.532.

Caſ. Wiß. 1368. Statuen. declaramus.

Furti & ſpolij ter conuictus, etiamſi ablata reſtituat, infamis eſto. Dum tamen furtum abiurans, in vno teſte deficit, non infamatur modo ſatisfaciat. L.34. P.563. HL.103. HP.553

Idem ibidem. Dicit ſcriptura.

Pater & frater, pro exceſſu filij & fratris, non punitur, & è conuerſo, niſi ſit particeps criminis. L.39. P.564. HL.177. HP.555.

Ex Priuil. Iag. Crac. 1433.

Fures manifeſti, etiam non victi iure, capiantur. L.51. P.563 HL.103. HP.553

Iag. Pet. 1447. Licet cuncta.

Infamatus pro præda ac furto, non ſecus euadat, ac ſi nobilitatem eſſet probaturus, alioquin pro fure reputetur. Accuſatus verò quarto pro furto, legibus plectatur, Is quoque qui ſeſe pro furto expurgat, non cum tumultu ſed duntaxat cum compurgatoribus ſuis ad Iudicium veniat, illi verò, qui vltra compurgatores ſecum venerint, infames ſint. Furti autem & ſpolij accuſatorum, & ſeſe bis abſentantium, bona confiſcentur, quæ Capitanei apprehendere debent. L.89. P.563. HL.104. HP.553

Alex. Rad. 1505. Quanquam.

Ter in Regeſtris maleficorum notatus, non cenſetur eſſe bonæ famæ, & capi poteſt. L.115. P.564. HL.168. HP.554.

Sig. Crac. 1507. In ſtatutis.

Hæc lex ad biennium prorogatur. S.2. P.564. HL.168. HP.554

Sig. Pet. 1510. Statut.

Et deinde ad quinquennium, quę tamen vſu retenta eſt. S.13. HL.168. HP.554.

Alex. Rad. 1505. Cum hac tempeſtate.

Serui, iubentibus Dominis, furem non inſequentes, infames ſint, inſequentibus verò, nemo detrahat, ſub eadem pœna infamiæ. L.116. P.567. HL.243. HP.358

Digitized by Google

Sig. Crac. 1532. De incendijs. Prædones Sileſiæ, per Militem coherceantur, & Regi Romanorum deferantur, alioquin vim vi repellere liceat, non obſtantibus legibus de bello non inferen̄. S.a.4.P.951. HL.186.HP.548

Sigiſ. Pet. 1538. Quoniam verò. Iudæus, pro re furtiua euictorem non ſtatuens, ſuſpendatur. S.a.6.P 567. HL.155.HP.375.

Sig. Crac. 1543. Ius commune. Templa non defendunt ſegetum nocturnos damni datores, ſicarios, vel viarum deprædatores, fures proclamatos, vel ter notatos, incendiarios, & violatores Eccleſiaſticarum libertatum. P.564. HL.379.

Lex annalis.

Aug. Pet. 1557. Za ʒowniecz. Pro furtis Walachicis ſubditos accuſatos, Nobilitas Podoliæ, coram Capitaneo Cameneceñ. ſtatuat, pro domeſticis verò ipſi ius dicant. HL. 104. C.7.

Auguſt. Pet. 1567 Rázánie pro furto. Nobilitas Podoliæ, ſubditos coram Capitaneo Cameneceñ. conſtituat, in quatuor Septimanis à delatione furti, & diſpercuſsionis viæ & ibidem cum Capitaneo Iuſtitiam adminiſtret ſine appellatione, quæ lex ad beneplacitum Nobilitatis illius Palatinatus durare debet. C.76.HP.549.

Step. Warſ. 1581. Sprawiedliwość. Hac Conſtitutione ſublata alius modus adminiſtran. eius Iuſtitiæ repertus eſt, ad proximum duntaxat Conuentum duraturus de quo poſteriores Conſtitutiones habes infra Par.6. Cap.2. C. 217.

CAPVT OCTAVVM.

De falſarijs & calumniatoribus.

Caſ. Wiß. 1368. Quicunq;. MVlier calumnioſè aliquem ſtupri accuſan puniatur. L.34. P.214. HL.292.HP.203

Caſ. Koſc. 1451 Item volumus. Falſarij Citationum, & Calumniatores per Iudices puniantur. L.88.P.646. HL.30.HP.491

Caſ. Nieß. 1454. Cum omnis. Calumniator calumniato ſeſe purganti pœnam trium Marcarum luat, & Iudicio totidem. Purgatio verò calumniatoribus, ter duntaxat concedi debet, quartò autem naribus præcidatur & infamis ſit. L 94. P.569. HL.30.HP.496

Calu-

Alex. Pet. 1496. Item cum frequētib.

Calumnioſè aliquem inuaſionis domus accuſans, ex ſcrutinio in calumnia repertus, pœna infamiæ & cauteriſationis in facie puniatur.

L. 106. P. 217. HL. 30. HP. 205.

Sig. Crac. 1507. Quia poſſet.

Falſarij pannorum, puniantur pœna falſi, & amiſsione pannorum quorum tertia pars Palatino, reliquum Regi cedere debet.

S. 4. P. 318. HL. 177. HP. 313

Sig. Pet. 1538. Quia impunit. Aug. Pet. 1550. Pozwy potwarnie.

Falſator inſcriptionū, pœna inuaſionis dom⁹ puniatur.

S. c. 3. P. 597. HL. 93. HP. 520.

Citationes calumnioſæ in illo Iudicio cognoſcantur, in quo producuntur, dum pars id expetierit, appelletur autē ad Regem.

P. 646. HL. 30. HP. 492. C. 4.

Conſtitutiones de calumniatoribus Annorum 1565. & 1578. habes ſupra ſub titulo de Iudicijs Comitialibus.

Sig. Crac. 1588. Orzeczáić/ &c.

Pœna pecuniaria, conſtitutione Anni 1565. contra calumniatores ſancita, ad ducentas Marcas protenditur, quæ ibidem decerni debet, cum pœna turris & damnorū refuſione, ſi tamen quis per iuramentum crimen diluit, eam pœnam non petat.

C. 35.

CAPVT NONVM.

De Incendiarijs.

Caſ. Wiſ. 1368. Vt itaq;.

PRo incendio accuſatus, ſi ſeſe expurgare non poterit, pœnam quatuordecim Marcarum Fiſco luat.

L. 15. P. 215. HL. 114. HP. 203

Idem ibidem. Ex lege imperiali.

Incendiarij & exuſtores voluntarij, morte crudeli puniantur, quos neq; Eccleſia defendit, neq; Ciuitates, aut villæ in iure Teuthonico locatæ, imò ex illis trahi, & iure Polonico iudicari & puniri debent.

L. 23. P. 216. HL. 113. HP. 204.

Iag. Crac. 1427. Ac latū eſt nobis.

Pro incendio Capitaneus iudicat.

L. 45. P. 213. HL. 33. HP. 201.

Idem ibidem. Frequenter.

Per Auripirium ſyluam incendens, iure Polonico iudicetur, ſicut incendiarius, & quamuis infamis non eſt, conuictus tamen ſi fuerit kmetho, & non eſt ſoluen. redimat vitam 10. Marcis.

L. 47. P. 216. HL. 113. HP. 204

Iag. Iedl. 1433. Ille tamen.

Incendiarius vbiq; capiatur.

L. 51. P. 271. HL. 114. HP. 555

Digitized by Google

CAPVT DECIMVM

De violenta expulſione.

Conſ. Crac. 1505. Primo cum.

CAuſas violentæ expulſionis, iudicat Capitaneus ad querelam. L.121.S.2.P.130 HL. 220.HP.210

Sig. Crac. 1539. Crebris.

Pro violẽta expulſione de particula fundi Capitaneus non iudicat. P.544.

Sig. Crac. 1543. Quia negotium.

Expulſi infrà menſem adeant officium Capitaneale, protestationem (ſi volunt) faciant, & ibidem expulſores citent, officium verò ad bona deſcendat, de poſſeſsione antiqua perquirat, (quæ teſtimonia à nobilibus ſub Conſcientia, à kmethonibus ſub iuramento exigi debent) & iuxta indagatam veritatem decidat. Exceptis pupillis quorum bona tutores alienarunt, quibus præſcriptio nocere non poteſt, Citatus ad munimenta dilationem habeat ad proximos terminos illorum actorum, ad quę prouocat, nominare tamen debet munimenta, ad quę dilationem petit. Si nihil ad cauſam attulerit, cauſa cadat, Pro damnis verò Iudicium Terreſtre cognoſcat. P.545.HL.222.

Hæc lex Annalis erat, ſed reaſumpta Anno 1588. vt infra.

Sig. Crac. 1588. Ogwałt wybi

De violentis expulſionibus ſtetur ſtatuto Regis Sigiſmundi Anni 1543. C.30.

Idem Warſ. 1598 Cauſę.

Cauſę expulſionis apud Tribunal, inter cauſas officij iudicentur inſtar cauſarum de Exemptionibus bonorum. C.29.

CA-

CAPVT XI.

De iniurijs, damnis, & inuentis.

Caſ. Wiß. 1368. Quidam.

QVercum ad axem valentem excindens, vel minoribus quercubus alijsúe lignis currum implens, pœna trium marcarum puniatur. Arbor verò fructifera quælibet 12. groſsis ſoluatur cum pœna trium marcarum. L. 26. P. 548. HL. 220. HP. 533

Idem ibidem. Statuimus.

Plantationes ſi quis euulſerit, etiam proprias (earum enim medietas fundo debetur) ſex marcis puniatur. L. 27 P. 547. HL. 183. HP. 533.

Idem ibidem. Si quis extollat.

Qui violenter colit aut ſeminat agros alienos, ſeminibus careat cum pœna trium marcarum. L. 28. P. 546. HL. 8. HP. 532.

Idem ibidem. Pro curru.

Currus fœni, vi raptus, tribus ſcotis ſoluatur cum pœna trium Marcarum parti, & Iudicio totidem. L. 28 P. 5,6. HL. 93. HP. 532.

Caſ. Wiß. 1368. Item pro vna caſſula.

Pro vna Caſſula frumenti, parti tres, Iudicio ſex Marcæ debentur, ſi verò ea nocte recepta ſit furtum eſt. L. 28. P. 546. HL. 101. HP. 532.

Idem ibidem. Bartoldus.

Prati demeſſor, ſi dicat ſe illud apud Wladarium defunctum emiſſe ad probationem admittatur. L. 29. P. 548. HL. 186. HP. 531.

Caſ. Wiß. 1368. Statuimus etiam.

Si quis tranſgreſſus limites, ligna inciderit, primo in ſecuri, ſecundò in tunica, tertiò in bobus vel equis pignoretur. Pignorans verò vno boue vel equo pro ſe relicto, alium ad fideiuſſoriam dimittat, ſignato loco damni in arbore. Pro quercu vna vel duabus furtim cœſis, per ſex ſcotos, pro tribus tres fertones debentur, cum pœna triũ Marcarum parti & Iudicio totidem; ſi verò propagines tantum inciderit, quatuor ſcotis liberetur; idem de quercubus aquaticis. Pro quercu in merica cœſa, duo ſcoti ſoluantur, ſi ramos duntaxat inciderit, pignoretur tantum. Pro arbore cum apibus vna marca, pro arbore verò ſine apibus, apta tamen apibus media marca & Iudicio totidem debetur. L. 34. P. 548. HL. 220. HP. 533

Idem ibidem. Statuimus etiam. Porcos in ſua ſylua reperiens prima vice vnum, ſecunda duos mactare poteſt, ſigno in loco damni facto, tertia verò vice omnes poteſt recipere & ad Curiam Regalem pellere, cum Rege eas diuiſurus. Si verò pars neget in illo loco damnum fuiſſe factum, pignorans oſtendet ſignum, & probabit iuramento porcos illic repertos fuiſſe. L.35. P.549. HL.183.HP.531.

Caſ. Wiß 1368. Statuimus. Porcos ad glandes nemo pellat per bona vicini, ſed per viam quæ ducit ad ſyluam, Dominus verò per cuius ſyluã pellendi ſunt porci triginta vlnis ab vtraque parte vice, glandem amoueat. L.35. P.549. HL.243.HP.535

Idem ibidem. Præterea. Depaſtor vel inciſor graminis in tunica vel pallio pignoretur. L.38. P.547. HL.94.HP.532.

Sig. Crac. 1523. Primaria. Precioſorum lignorum exciſor capiatur & detineatur, donec fideiuſſores det. L.46. P.549. HL. 244. HP. 534.

Caſ. Pet. 1443. Nonnullorum. Iniuriam ſuam nemo vlciſcatur, neque guerras excitet, bellumúe citra Regium conſenſum inferat, alioquin damna omnia hoc nomine accepta refundet. Si verò ſoluendo non fuerit in corpore punietur. L.91. P.362. HL.105.HP.557

Ex confœderat. Korczyn, 1438. Si quis aliquas inobientias, contra ius commune, vel guerras Regi & Regno damnoſas moueat, in iure Terreſtri non contentus, vel hæreſes ſeminet, contra talem omnes conſurgere debent, in eius deſtructionem ſub fide & honore, neque illi conſilio auxilioúe patrocinari, etiamſi ſit Conſanguineus vel amicus. L.76. P.171. HL.106.HP.161

Sig. Crac. 1532. Crebro iam. Pro damnis in campis, pratis, & ſegetibus, per ſeruos alicuius datis, ſi ſint impoſſeſsionati ſerui, & areſtati, dominus requiratur, ad iuſtitiæ adminiſtrationem, ſi poſſeſsionati ipſi conueniantur. S.4. 2.P.349. HL.242.HP.358

Caſ. Wiß 1368. Item Martinus. Inuentor ſi neget ſe rem pro qua culpatur inueniſſe iuramento euadat. L.30. P.558. HL.124.HP.549

CA-

Digitized by Google

CAPVT XII.

De Abigeis,& ſi quadrupes pauperiem fecerit.

Caſ. wiſ.1368. Nicolaus.

L. 21.P.505. HL.90.HP.540.

EQuus in accommodatione læſus, per duas Septimanas curetur, niſi curatus fuerit, accommodans de damno componat.

Caſ.wiſ.1368. Vt quilibet.

L. 23.P.552. HL.178.HP.536.

Damnum per pecora maiora datum ſi ea abacta fuerint, reſarciatur, quarta denariorũ à quolibet pecore.

Quartum denariorum vnum groſſum in elligi debere ex lege eiuſdem Regis de vſuris quæ folio 26. ſtatuti Laſcani continetur conycio.

Item ad euitan.

L.23.P.552. HL.178.HP.536.

Pecora abacta, per noctem ſeruata in craſtinum ad foreſtam Regiam vel ad Curiam Caſtellani aut Iudicis depellantur.

Caſ.wiſ.1368. Præterea.

L.35.P.553. HL.177.HP.538.

Paſtor, aſſerens ſe ouem cum alio pecore in villam reduxiſſe, iuramento probet.

Idem ibidem. Cum alieni.

L.28.P.551. HL.29.HP. 535.

Boues alienos ſi quis vi receperit, paſſus verò iniuriam proteſtat⁹ fuerit, recipiens pro neglectis laborib⁹ quatuor boum, ſoluere debet qualibet Septimana quatuor Scotos, cum pœna trium marcarum parti & Iudicio totidem.

Idem ibidem. [illegible]

L.32.P.554. HL.180.HP.539.

Vbi Curiæ Regales ſunt remotæ, poſſunt pecora ad curiam Caſtellani aut Palatini, ibidem commorantis pelli.

Idem inſuper ſtatuimus.

L.34.P.554. HL.179.HP.536.

Interficiens iumentum indomitum quatuor marcas ſoluat. Poledrus tribus marcis ictus verò vel plaga iumento inflicta vna marca cum dimidia ſoluatur, pro Poledro verò, tertij quarti vel quinti anni, ſoluatur iuxta æſtimationem, iuramento iniuriam paſsi imponendam.

Iumenta

Idem ibidem. Statuimus. Iumenta à ferijs diui Alberti, ad ferias diui Martini ſub cuſtodia paſcantur, alias conuictus pœnam luat vnius marcæ, ſed pecora abacta ad domum propriam non pellantur. L.35.P.553. HL.179.HP.537

Idem. Statuimus. Paſſus damna per furtum vel ſpolium, in pecoribus vel rebus minutis, infra annum, pro iumentis verò & equis, vi vel furto ablatis, infra biennium agat, alioquin poſt biennium, ſine teſtibus agere non poterit. L.38.P.554. HL.188.HP.538.

Caſ. Nicſ. 1454. Item Statuimus. Tenutarij bonorum Regalium, ſi pecus abegerint, neq; illud ad fideiuſſoriam cautionem dederint, eidem iuri eiſdemq; pœnis ſicut alij nobiles ſubiaceant. L.95. P.553. HL.179.HP.537

Conſ. Crac. 1505. Item terminus. Facionatus terminus, dari debet vna ſeptimana, areſto præmiſſo, idq; Iudicium ad Capitaneum pertinet. L.123.P.551. HL.11. HP.536.

Ibidem. Item ſi aliquis. Pecora propter damnum abacta, ad fideiuſſoriam dentur, ſi verò detentor noluerit, monitus per Miniſterialem & duos Nobiles, citetur ad Iudicium Caſtreñ. & ſoluta pœna trium marcarum det ad fideiuſſoriam, pro qua pœna Capitaneus iudicet, damna verò in Iudicio Terreſtri cognoſcantur. L.123. P.552. HL.179.HP.537

Ibidem. Item ſi aliquis. Pecus propter damnum abactum, intra triduum ad Foreſtam Regiam præſentetur, & ſi præſens fuerit dominus pecoris, ad fideiuſſoriam eidem detur, alioquin abactor illud effideiubeat, & iterum in duabus Septimanis illud præſentet, ſic & tertio, ſingulis autem vicibus ſoluat Burgrabio groſſos 12. Si verò interea dominus pecoris venerit, & pecus fideiuſſerit, recipiat illud, pro damnis verò ad Iudicium Terreſtre remittantur. Sed ſi neq; tertio dominus pecoris veniat, inter abactorem & menſam Regiam diuidatur, ſumptus verò in eam rem factos, abactor ex ſua portione repetat. Ibidem.

Ibidem. Si aliquis. Pecus in damno abactum, ſi quis ad tertiam diem ad Foreſtam Regiam non dederit, & areſtatum apud eum fuerit, Citatus ad Caſtrum illud reſtituat, cum pœna trium Marcarum, Iudex tamen Caſtreñ. pro damnis non Iudicet, ſed ad Iudicium Terreſtre remittat. L.123.P.552. HL.178.HP.537

Sig. Pet. 1538. Interdicitur. Equi & equireæ, extra Regnum non pellantur. Sc.2. P.419. HL.90.HP.336.

Aug. Pet. 1550. Konie przez Fupcze. Equi extra Regnum ne ducantur, quod Capitanei animaduertere debent iuxta ſtatuta. HL.90.HP.540 C.3.

Aug. Warſ. 1557 Aby Konic. Equi extra Regnum ne ducantur, ſub amiſsione, quod videant Capitanei & Teloneatores ſub pœna ducentarum Marcarum. Notarius verò Thelonei, eos dimittens, 12. Septimanis Turrim ſuſtinere debet. HL. 90. HP. 540 C. 7.

Aug. Warſ. 1557 Konetrore. Neque in vijs vendantur, dum ad nudinas pelluntur. Capitanei verò liberam, emptionem eorum, Nobilibus non impediant, ſub pœna centum marcarum, pro qua coram Rege vel officio Caſtreñ. reſpondere, in primo peremptorio termino debent, ibidemq; ſatisfacere, ea autem pœna inter Regem & Actorem diuidi debet. HL. 90. HP. 540 C. 7.

Sig. Crac. 1588. O Bydle. Pro pecore abacto, & per triduum ad Foreſtam non dato, coram officio, non Iudicio Caſtreñ. ageñ. A fideiuſſione verò pecoris, non amplius, quàm groſsi duodecem ab omni pecore exigantur, pro damnis verò vt Iuris eſt Terreſtri Iudicio ageñ. eſt. C. 39.

CAPVT XIII.

De feris animalibus, venationibus, & apibus.

Caſ. Wiß 1368. Petrus taxit. ACcuſatus pro furto apium, vel mellis, ſi bonæ famę eſt, & aſſerit proprium mel ſe tuliſſe iuraméto euadat, pręſertim vbi Actor per viſum furtum non probat. L. 17. P. 556. HL. 9. HP. 539.

Caſ. Wiß. 1368. Statuimus. Si quis autem. Cum apibus arborem ſuccidens, vnam marcam paſſo damnum ſoluat, Iudicio alteram; ſine apib⁹ verò, aptam tamen apibus ſuccidens, paſſo mediam marcam, & Iudicio totidem ſoluat. L. 35. P. 557. HL. 9. HP. 539.

Iag. Crac. 1423. Mellificia. Cmethones ſub alio Domino mellificia habentes, tributa Domino nemoris ſoluant, alioquin pignorentur, citra iniuriam Domini illorum qui & ius dicere de eis tenebitur. L. 46. P. 556. HL. 9. HP. 539.

Idem. Cum autem Lepores venari in fundo alieno nemini licet, à feſto L. 47. P. 556. HL. 148. HP. 541

S. Adalberti àd deportationem omnium frugum ſub pœna trium marcarum.

Leg. Crac. 1423. Nonnulle. Ceruum, aprum, onagrum, ante canes alterius, vi vel clam rapiens pro pœna tres Marcas, aliâs verò tres ei cui fera debebatur luat. L. 47. P. 556. HL. 38. HP. 541

Diuerſam habent ſtatutorum authores eius legis lectionem. Priluſius legit aut canes alterius, &c. Laſcus verò & Herbortus in Polonica editione habent ante canes & ſic fortaßis melius.

Aug. Warſ. 1557 Statuimus. Vulpeculas nemo ex foueis colligat, ſub pœna decem Marcarum. HL. 306. HP 542 C. 7.

CAPVT XIIII.

De ſaluo conductu.

Caſ. Wiſ. 1368. Statuimus. ACcuſato de aliquo crimine, & ad declarañ. innocentiam non admiſſo Epiſcopus Cracouieñ. vel Palatinus Cracouieñ. aut Sandomirieñ. ſaluum conductũ ad duos menſes det, & interea gratiam Regiam quærat, aliâs eum ad limites Regni deducet, infra vnum annum gratiam petiturum abſq; infamia. Profugorum tamen malicioſè, & damna inferentium bona confiſcentur, & immobilia fiſco addicantur, mobilia verò inter Regem & Barones diuidantur, dotalitio vxoris ſaluo. L. 35. P. 572. HL. 228. HP. 555.

Alb. Pet. 1496. Item Quoniam. Saluus conductus timentibus dandus eſt, ad expurgañ. ſeſe & iuſticiam peteñ. L. 100. P. 573. HL. 229. HP. 556

Alex. Rad. 1505. Conquirentibus. Capitanei ſubditis contra dominos, ſaluos conductus ne dent. L. 116. P. 573. HL. 229. HP. 556

Sig. Crac. 1539. Vt in primis. Nullius ſalui conductus pœna incurratur, niſi qui fuerit publicatus. P. 574. HL. 229 HP. 557.

Saluus

Digitized by Google

Sig.Crac.1543. Ex mutuo. Saluus conductus non detur ſubditis, nec famulis, contra dominos; neque ciuibus contra Nobiles tantum inter Ciues. P.HL.HP.ibid.

Lex annalis poſtea approbata vt infra.

Aug.Pet.1550. Gleity. Sig. Crac. 1588. O mbdargleitu. Saluus conductus non niſi iuxta ſtatuta detur. P.573. HL:229. HP. 557. C.3. C.25.

Statutum Anni 1543. de non dandis ſalui conductus literis ciuibus, contrà Nobiles, approbatur, dentur tamen ciuibus &, ſubditis, contra Capitaneos, & Tenutarios, vadia quoque Nobili contra Nobilem, & ciui contra Nobilem (modò de nomine ſpecificetur) dari poſſunt, ratione verò vadij forum in Iudicio Terreſtri, ſalua appellatione ad Tribunal Regni. Literæ denique moratoriæ, ciuibus & Iudæis, contra Nobiles non dentur; inter ciues verò, ex iuſtis in iure deſcriptis rationibus concedantur.

CAPVT XV.

De Hæreticis.

Ex Priu.Iag. Wiſ.1424. HÆretici, eorumq; fautores, vbiq; per Capitaneos & officia ciuilia capiantur. Venientes de Bohemia, per Inquiſitores Hæreticæ prauitatis examinentur. Qui infra feſtum Aſcenſionis Domini, de Bohemia non redierit, pro conuicto hæretico reputetur, bona ipſius confiſcentur, exhæres eſto, infamiſq; perpetuò, cum patribus & progenitoribus, ſucceſſoribuſq; ſuis, nec vllo Priuilegio nobilitatis gaudeat. L.75. P.169. HL.106. HP.161.

Ex cõfœderatione Korczyn.1438. Si quis iure communi non contentus, guerras excitet, vel hæreſes promoueat, contra talem omnes conſurgere debent, nec eidem vllo verbo, conſilioue auxilium ferre, ſub fide & honore, etiamſi ſit ſanguine iunctus, Iuribus Regni ſaluis. L.76.P.171. HL.106.HP162.

Digitized by Google

Sig. Crac.1543. In eo cum Conſiliarius.

Vnicuique liberum ſit extra Regnum ſtudiorum cauſa proficiſci modo ne hæreſes diſcat, vel adferat. P.172. HL.107.

Idem ibidem. In primis.

Hæreſeos Iudicium pertinet ad Spirituales. ibidem.

Vtr aq; hac lex Annalis

CAPVT XVI.

De Rebellibus.

Sig. Crac.1588. Proceſſus contra rebelles.

OMNES qui tumultuum ſub inaugurâtione Regia excitatorum rei ſunt, per Inſtigatorem citentur. Terminus in citatione quatuor ſeptimanarum ſit, poſitio Citationis in officio Caſtreñ. publicetur. Citati peremtoriè compareant, qui comparuerint per Regem cum octo Senatorib⁹, & totidem deputatis, ex ordine Equeſtri, vnius duorum vel trium abſentia non obſtante, iudicentur, contra abſentes in Contumaciam procedatur, decreta omnia Capitanei locorum exequantur. Nobilitas omnis contra tales moueatur. Si oppugnans aliquis ſit, id fiat per militem mercenarium. Si verò ipſe Capitaneus, eius criminis reus ſit, vicinior Capitaneus, in eum executionẽ extendat. Via ad quærendam gratiam Regiam omnibus pateat, ſi qui ante terminũ per exercitus Regni in conflictu comprehẽdantur, vel interficiantur, ij pro hoſtibus patriæ declarantur, bonaq; eorũ confiſcantur, quæ in recompenſam damnorum, ijs qui ea paſſi ſunt cõferantur. Qui verò neq; armis, neq; vlla praxi violenta, Rempub. turbabant, quamuis diuerſæ ſententiæ fuerint, abſoluuntur. Etiamſi Rex alicui pepercerit, priuatis tamen contra illos actiones de damnis & illatis iniurijs pateant, quo nomine vel in Comitijs vel coram Tribunali reſpondere tenebuntur, pœnæ ratione expeditionis ad Wiſliciam laudatæ, & ratione denegatæ C.42

negatæ

Digitized by Google

negatæ electionis peditum,omnibus remittuntur. Senatores omnes vtriuſq; ſtatus,(exceptis Epiſcopis & Palatinis, ad quos Secreatarij miſsi ſunt,) itidē Dignitarij, Officiales, Capitanei,& bonorum Tenutarij, infra quatuor ſeptimanas in officio Caſtreñ. proprio vel viciniori; in Pruſsia verò, coram Palatinis, fidem & obedientiam iurent. Ad quem actum non niſi vno amico, vel ſeruitore concomitentur,idq; ſine pixidibus,quod iuramentum omnes faciant, ſub pœna de expeditione bellica ſancita, & ſub priuatione Regaliū bonorum. Exceptis ijs, qui extra Regnū ſunt vel Regi ſeruiunt, qui tamen poſt reditum in duabus ſeptimanis, idem faciant, ab ijs iuramentis Notarij nihil exigant. Si quis eam conſtitutionem violaſſet, pœnis ſupraſcriptis ſit obnoxius. Is proceſſus ſeruetur ad futura Comitia,in ijſdem iudicijs proponantur cauſſæ quartam partem tangeñ. & ea retenta,ita diſpenſentur,ſicut exactio anni præſentis.

Siq.Warſ. 1589. Abſarentowic. Hæc conſtitutio ita poſtea mitigata eſt, & primùm c 11. omnia acta & geſta Illuſtris & Magnifici IOANNIS Zamoſcij exercituum Ducis, approbantur, nec minus gratiæ illi aguntur, quod parta ad Byczinam victoria, modeſtiſsimè vſus ſit,ſanguiniq; ciuili & Chriſtiano pepercerit. Ii itaq; omnes, quicunq; partes Archi Ducis Maximiliani ſequuti ſunt, circa honorem, vitã, & bona terreſtria, tàm immobilia, quàm mobilia, quibus iure belli priuati non ſunt, conſeruantur, Dignitatum & Regalium bonorum collatione, ex eorum commiſſo, vigore proximè præteriti conuentus,cuicunque facta ſalua. Porrò ad Regis gratiam ita admiſsi ſunt, vt in eodem conuentu in facie Reipub. fidem & ſubiectionem iurent, eodemque iuramento caueant, quod imposterum pacificè victuri ſint, turbas & machinationes nullas in Rempub. faciant, ſimultates & inimicitias quas cum Senatoribus, Magiſtratibus, & Ciuibus Regni habent, deponant, & eodem iuramento idipſum affirment, quod eas tam per ſe, quàm per ſubmiſſas perſonas nunquam renouabunt, ſed pacem & tranquillitatem colent.

Digitized by Google

Hæc autem iuramenta Actis terreſtribus Warſauienſibus inſerantur. Inſuper vadiũ inter eos omnes, inter quos ſimultates erant, interponitur, ducentorum millium florenorum primo termino peremtoriè aſsignañ. Deniq; ijs qui detenti erant cautum eſt, ne contra illos præſcriptio vlla currat. De ijs verò qui vel in poteſtatẽ non venerunt, vel fide non ſeruata ex detentione ſeſe ſubduxerunt, vel iure decernatur vel gratiam Regis quærant. Porro ij qui in gratiam recepti fuerint, ſimile iuramentum præſtent, & eidem vadio ſubiaceant. Quæ verò actiones in præſenti conuentu finem ſuum ſortitæ non fuerint, in futuro conuentu cognoſcantur. Interim verò tales, neq; practicent neq; ad exteras nationes eant, neq; mittant neq; vllã cointelligentiã cum externis habeant, ſiue per ſe, ſiue per alios, imò cum omnibus ſeſe pacificè gerant, ſub pœna capitis, infamiæ, & vadijs prædictis. Ij quoque qui ciuiliter pro damnis & alijs iniurijs ad moderna comitia citati ſunt, remittuntur ad Tribunal, vbi inter cauſas officij terminũ habebunt peremtoriũ, poſt determinationẽ conuent⁹, in ſex ſeptimanis, ex eiſdẽ citationib⁹; eas verò actiones in quib⁹ proceſſus factus eſt in conuentu, licebit cuilibet in eodem Tribunali proſequi, adcitatione præmiſſa. Qui etiam Cracouieñ. in contumaciam condemnati ſunt, ijs via non præcluditur, quæreñ. ſuis modis gratiæ Regiæ.

Executio decreti contra Samuelem Zborovvsky lati, approbatur.

Sig. Warſ. 1589. Exequutia. Actus omnes in præteritis Conuentibus eo nomine inſtituti abrogantur, & perpetuum ſilentium omnibus imponitur. C. 13.

Sig. 3. warſ. 1591. Reſtitutio. Chriſtopherus Zborovvsky priſtino honori reſtituitur, decreta Regis Stephani contra illum in cauſa criminis læſæ Maieſtatis, & alijs duabus criminalibus cauſis lata abrogantur, ita tamen vt in Poloniam ad annorum viginti decurſum, ex nulla occaſione & prætextu veniat, alioquin in idem recidet. C. 9.

Tum

Tum vt contra ſubditos Regis & Regni nihil vnquam mali per ſe vel per ſubordinatas perſonas moliatur ſub eadem pœna. Eo tamen exemplo alijs decretis Regijs non derogetur, quæ ſacroſancta permanere debent.

Sig. 3. warſ. 1593
Approbatio.

Saluus conductus Chriſtophoro Zborovvski datus C. 14.
approbatur ad duas ſeptimanas poſt determinationem conuentus, ſaluis conſtitutionibus Annorum 1589. & 1591. perſonam, & familiam ipſius tangentibus.

PROM-

PROMPTVARII
STATVTORVM
OMNIVM ET CONSTITVTIONVM REGNI POLONIÆ,

Per PAVLVM SCZERBICZ Secretarium S. R. M. conſcripti

PARS QVINTA.

CAPVT VNICVM.

De bello, expeditionibus, & diſciplina militari.

Caſ. Wiſ. 1368. Ius militare.

QVilibet ſub certo vexillo militet, neq; ſtationes ſeorſiuas faciat, aliâs per Succamerarium capiatur, & Regi præſentetur, cui⁹ equi Succamerario debentur. L.8.P.879. HL.24.HP.572.

Caſ. Wiſ. 1368. Quia omnes.

Sculteti omnes tàm Spiritualium quàm ſecularium militent. L.10.P.867. HL.249.HP.560

Caſ. Wiſ. 1368. Cum in iure. B.203: Clerici verò.

Clericus bona hæreditaria poſsidens militet aut bonis cedat, alioquin confiſcabuntur. L.10.57.P.867. HL.70.HP.559.

Euntes

Caſ. wiſ. 1368. Expedit Reipub.

Euntes ad expeditionẽ, in campis non in villis ſtationes faciant, moderatè ſumptis pro ſe & equis pabulis ſint contenti, ædificia ne ex ſyluis Nobiliũ extruant, alioquin damna paſsis, iuxta illorum iuramentum ſatisfaciant cum pœna trium marcarum parti, & Fiſco Regio totidem.

L.25.P.893. HL.17.HP.564.

Caſ. wiſ. 1368. Sediquia.

Nobiles ſecundum quantitatẽ ſuorum bonorum arma limitent modò bona habeant libera, extra metas tamẽ Regni non militent niſi illis ſatiſfiat rogatis.

L.33. P.865. HL.15. HP.558.

Idem Hoc ſtatutũ.

Donatio in bello facta, morteq; donatarij, aut donatoris confirmata etiam ſine priuilegio valet.

L.38P.934. HL.81. HP.572.

Idem cum itaq.

Pabula vi non recipiantur, vendere nolentibus, ſed re ſua quilibet liberè vtatur.

L.39. P.893. HL.174. HP.564.

Ex Priu. Lod. Caſ 1374. Ex Priu.

In expeditione captis vel damna paſsis extra Regnum Rex ſatiſfaciat.

L.40.50.P.866. HL 16. HP.558

Iag. in Iedl. 1433.

Inſultus tamẽ hoſtiles, Nobilitas ſuo ſumptu propellat

Idem ibidem.

Rex pro quolibet captiuo Nobili det militib⁹ per vnã ſexagenã, Plebeis verò ipſi capientes depactent vt volunt.

Ibidem.

Idem ibidem. & Caſ. Nieſ. 1454. Item pollicemur.

Nobili in expeditione bellica fines Regni tranſeunti, Rex quinq; marcas ſuper haſtam det, quod ſi poſt diſtributã pecuniam per biennium Rex bellum non continuauerit. Nobiles ratione illius pecuniæ, nihil debeant, neq; eam reſtituere teneantur. Si verò intra bienniũ ad bellum eatur, nihilominus pecunia penes Nobilitatem maneat.

Ibidem. L.92.

Iag. per Edictum.

Milites ad expeditionem euntes in Ciuitatibus, Oppidis, villis, allodijs, ſtationes ne faciant, ad victum ſoluant bouem media marca, vaccam groſsis 16. porcum groſsis 12. mutonem groſsis 2 duas aucas groſſo vno, ſex pullos groſſo vno, capetam tritici groſsis 2. capetã ſiliginis groſſo vno, capetam auenæ groſſo vno.

L.63.P.894. HL.17. HP.565.

Caſ. Petr. 1474. Edict. in Comitijs

Tranſgreſſores huius ſtatuti pœna 14. marcarum puniantur, cum refuſione damnorum, iuxta iuramentum iniuriam paſsi taxandorum, quod iuramentum, Epiſcopi remotiores, per Procuratores facere poſſunt, pro quibus damnis liceat damnum paſſo quo velit citare, vel ad Spirituale, vel ad Seculare iudicium.

L.68.P897. HL.18HP.568.

Digitized by Google

Caſ. Petr. 1443. Nonnullorum.

Iniuriam ſuam nemo vlciſcatur, neq; bellum ſine conſenſu Regio inferat, neq; cum domeſticis guerras excitet, alioquin damna omnia hoc nomine accepta refundet, ſi verò ſolueñ. non fuerit, in corpore punietur. L. 91. P. 862. HL. 105. HP. 557

Caſ. Nieß. 1454. Item ſtatuimus.

Filium vel fratrem indiuiſum, adultum & armis aptũ habens, poteſt eum, etiã abſq; Regia licentia ad expeditionem in locum ſuum mittere, modò ita eum expediat, ſicut ſolus ire debuit. L. 95. P. 868. HL. 16. HP. 561.

Caſ. Nieß. 1454. Item pollicemur. Sig. Crac. 1527. Quia tamen.

Bellum non niſi in comitijs decernatur, vbi tamen neceſsitas ingrueret, Rex expeditionem iubeat. L. 95. HL. 13. P. 890. HP. 16.

Caſ. in Opatowiecz. 1474. per Edict.

Spirituales per milites damna paſsi, coram Capitaneo agant, tanquam pro articulo Caſtreñ. ad probationem, ſi volunt, admittantur, ſi verò reum malint admittere ad iuſiurandum, ſtet illorũ arbitrio. Liberum quoque ſit Spiritualibus, coram Rege hoc nomine agere, vbi citra prouocationem ad diſtrictum iudicetur, minores & miſeriores Spirituales, agant in Iudicio Spirituali, excommunicent, & exequutionem contra excommunicatos petant. L. 68. P. 897. HL. 18. HP. 568.

Sig. Pet. 1538. Bellicam exped.

Conuentus particulares, in locis ſolitis, præcedant expeditionem bellicam, neq; ad eam immutandam, conuentus indicantur. Ibidem.

Alb. Pet. 1496. Item conſiderãtes.

Stipendarij milites, ſi damna dederint Spiritualibus, ad ſatisfactionem compellantur. Præfecti verò illorũ in turrim inijciantur. L. 109. P. 953. HL. 265. HP. 569

Sig. Crac. 1510. Quod abuſu.

Caſtellani exercit⁹ ſuos ducant, & ab inferendis damnis cohibeant, alioquin damna reſarciant, & pœnam 14. Marcar. Regi luant. Palatini verò cum Caſtellanis diſtrict⁹ ordinent, quos Caſtellani ducant, quatriduo tamen in loco certo expectent, tandem ad locum reſtibus aſsignatum venientes, Palatino diſtrictum tradant. S. 9. P. 898. HL. 36. HP. 570.

Sig. Bidg. 1520. Item ſtatuimus.

Si verò Caſtellanus morbo, aut aliqua cauſa impeditus abſit, Nobilem in locum ſuum ſubſtituat. S. 27. P. 898. HL. 36. HP. 570.

Sig. Crac. 1510. Statuto vetuſto.

In diuerſis terris bona habens, ex ijs bonis ipſe militet, in quibus eum reſtium literæ præuenerunt. Ex alijs verò per alium vices ſuas expleat. S. 14. P. 868. HL. 16. HP. 561.

Sig. Pet. 1519. Quocunq.

Pecuniam ad ſeruitium bellicum accipiens, & nõ ſeruiens, per Capitaneum abſque citatione capiatur, & illud S. 23. P. 954. HL. 24. HP. 573.

tempus

tempus quo ſeruire debuit, carere expleat, pecuniamq́ue reſtituat, ſiue ſit poſſeſsionatus ſiue non. Qui verò diem præſtitutam neglexerit, arbitrio Regis, & campiductorum puniatur.

Sig. Bidg. 1520. *Item Statuimus.* — S. 25. P. 891. HL. 14. HP. 563.

Æger qui in bellum ire non poteſt, Caſtellanis præſentetur, cum quatuor teſtibus ſuper vera infirmitate iuret, niſi iurauerit, bona ipſius alteri donentur, & ille nihilominus expeditionem faciat.

Sig. Bidg. 1520. *Statuimus.* — S. 25. P 891. HL. 13. HP. 563.

Literę reſtium ternæ bello præmittantur.

Aug. Pet. 1550. *Wićy tebne.* — P. 891. HL. 223. HP. 563. C. 3.

Vnæ tamen pro binis non dentur, niſi ita in Conuentu ſit conſtitutum.

Sig. Pet. 1523. *Quia milites.* — S. 29. P. 953. HL 265. HP 574.

Milites mercenarij in Ruſsia, damna illata, acceptis ſtipendijs reſarciant.

Sig. Pet. 1528. *Item vt expeditio* — S. 29. P. 898. HL. 36. HP. 570.

Caſtellanus ad bellum iturus, tres vel quatuor dies in certo loco expectet. Nobiles verò qui ad Caſtellanũ opportunè non venerint, ſi ipſi abſq; Caſtellano damna dederint in duplo ſoluant. Caſtellanus quoq; cum diſtrictu ſuo procedens, ſtatiua in villis non habeat, kmethonibus commeatum negantibus, per familiares ſuos recipiat, & inter omnes diuidat. Parata pecunia autem omnia ſoluantur, fœnum quantum vnus equus ferre poteſt, vno groſſo, quantum duo duobus, quantum tres tribus, quantũ quatuor quatuor. Caſſula ſiliginis tribus groſsis, bos media marca, iuuenca groſsis 16. porcus gl. 12. aries gl. 3. anſeres pulli iuxta ſtatuta.

Sig Crac. 1532. *De militibus.* — S. 6. 2. P. 899. HL 37. HP. 571.

Capitaneus generalis exercituum cum Palatinis & Caſtellanis prouideat, ne milites mercenarij damna inferant, illata verò perſoluant. Si verò reuertentes vel reuerſi damnum alicui dederint, Rex iuſticiam faciet, vel eius Officiales.

Sig. Crac. 1527. *Quilibet autem.* — S. 4. 3. 953. HL. 265.

Præfecti Palatinatuum non per ſubſtitutos, ſed per ſe ducant cohortes, & proſpiciant ne damna inferantur, aliâs ipſi ea refundere tenebuntur, ideoq; partem ſtipendij retineant, ex qua pro iniuriante ſatisfaciant, diſceſſuri verò duabus ſeptimanis ante expirationem ſtipendij eant, vt faciliùs militem in obedientia retineant.

Videtur hæc lex facta eſſe pro vna illius anni expeditione.

Digitized by Google

Sig. Pet. 1538. Cauebimus. Aug. Pet. 1550. Wićy iedne.

Ab expeditione nemo liberetur, niſi ægroti, ſenio confecti, negotia Reipub. obeuntes, & Vicecapitanei arcium, vbi Iudicia celebrantur, & earum quæ ſunt in confinio. S.b.4.P.891. HL.14.HP.563. C.3.

Sig. Crac. 1540. Ita poſtulan. Aug. Pet. 1550. Slubem żadē

In expeditione bellica, & exercitio rei militaris, Nobilis ſponſione fidei obſtringi poteſt. P.271. HL. 260. HP. 573. C.3.

Sig. Pet. 1538. Viſum eſt. Aug. Pet. 1550. Is gdźie ludzi

Spirituales probent in proximo conuentu, quod ſculteti illorum ſint exempti ab expeditione bellica, aliâs militent. S.c.1. P. 867. HL.249.HP.566

Aug. Pet. 1562. O okázowániu.

Luſtratio bellica inſtituitur. HP. 574. C. 17.

Aug. Warſ. 1563. Okázowániu.

Tandem & perficitur. HP. 575. C. 23.

Aug. Pet. 1565. Okázowánie.

Cui tempus præfigitur, aulici verò & milites excipiuntur, donec redeant. C. 58.

Aug. Pet. 1562. O Służeniu O służbie Soltyſow.

Vtrum ſpirituales eorumq́ue ſculteti ex fundis Terreſtribus bellum ſeruire teneantur, deliberatur ad futurũ conuentum, & literarum reuiſionem. C. 16.

Aug. Pet. 1567. Zolnierze.

Milites cum Rege ad bellum euntes à Iudicijs liberi, exceptis ijs qui ad inſcriptionem, vel pro violentijs citantur. C. 77.

Steph. War. 1578 Zolnierze.

Literas autem teſtimoniales è Cancellaria habeant. C. 193.

Idem Warſ. 1581 Excptis Zolnie.

Qui verò literas tales accipiunt, nec bellum ſeruiunt, cauſam amittant. C. 220.

Steph. War. 1581 A iż poperćie Item vniuerſalib. literis.

Hoc idem repetitum eſt poſtea & ita declaratum, vt illi qui pro violentijs per illos propriè illatis, vel ad inſcriptiones recentes, non antiquatas (antiquatæ autem ſunt decennales) citati ſunt reſpondeant, ſeruitio non obſtañ. aliâs non, etiamſi alicuius procurator, ad vlteriorem proceſſum iudicialiter adactus ſit. Eadem prærogatiua gaudere debent vxores militum. Hæc autem lex Palatinatus Crac. & Sandomirieñ. non afficiat. C. 211.

Rex

Proceres Andreio nie. 1576.
Steph. Cra. 1576. O Woinie albo

Rex expeditionem abſq; conuentu non indicat. c.147.

Steph Cra. 1576. Pizy z wolenie woiny.

Nobilitas conceſsit, vt literæ reſtium vnæ pro tribus c. 153.
ſint, pro vna vice, à qua tamen expeditione liberantur illi, qui ſtudiorum gratia ſunt extra Regnum, modò per idoneas perſonas vices ſuas obeant.

Ibidem.

Contra internos hoſtes, & perduelles declaratos, Ca- Ibidem.
pitanei diſtrictus moueant, eoſque puniant, contrà potentiores, viciniores Capitaneos in auxilium accerſant. Eam verò exequutionem faciant Capitanei, poſteaquam eo nomine à Rege moniti fuerint.

Steph. war. 1578 Pieſzy.

Pedites ex ciuitatibus, oppidis, & villis Regijs iuxta c.193.
numerum laneorum colligantur.

Sig. Crac. 1588. Aſſecuratia.

Quicquid Illuſtriſs: & Magnificus Ioannes Zamoiski, c.47.
exercituum Dux à tempore electionis Regiæ, ad tempus modernæ conſtitutionis in patriæ defenſionem per ſe, & per alios fecit, & quicquid inde aduerſi hominibus tam Regiarum quàm aduerſarum partium, ſiue in perſonis, ſiue in bonis accidit, id omne æternæ obliuioni datur, & ne eo nomine vnquam moleſtia ei à quocunque exhibeatur, cautum eſt.

Sig. Crac. 1588. Nagroda.

Iis qui ſub tumultu anni 1587. tam per conflagrationem c. 48.
ædificiorum, quàm per ereptionem rerum damna paſsi ſunt: ſatisfiat ex bonis rebellium, qui cauſam damni dederunt. Si verò quis à milite priuato, citra mandatum Ducis iniuriam paſſus eſt, iure cum eo agat, aſſecuratione ſalua.

Sig. Crac. 1588. Porwieczpraw.

In terra Wolyneñ. milites in bonis Nobilium & Spiri c.49.
tualium ſtationes nullas habeant, ijs verò quos in Ciuitatibus Regijs eſſe contigerit, ex bonis Nobilium nulla victualia neq; Poduodas exigant, ſed ex foro viuant. Si verò miles cuipiam iniurias fecerit, eo iure conueniatur, quod incolæ Wolyneñ. ipſi ante futura comitia conſtituerint. Interea verò de militibus iniurioſis Dux militiæ infra duas ſeptimanas à querela facta ius dicat, & ipſe decreta ſua exequatur. Quem adminiſtrandæ Iuſticiæ modum Centuriones quoque obſeruent.

Sig. Crac. 1588. O Zolnierzach.

Milites ſtationes in bonis Nobilium, per totum Regnũ c 56.
non habeant, ſed ex foro viuant. Qui verò iniurioſi

 ſunt

Digitized by Google

ſunt, & Dux militiæ vel Centurio de eis ius non dixerit, Notarius Campeſtris illi, vel centurioni eius pecuniam detineat, donec quietationem ab iniuriam paſſo proferat. Subditi tamen Nobilium victualia militibus pro pecunia vendãt, vel ad forum vehant, nulla libertatione ſeſe tuẽdo.

Sig. Warſ. 1589. O Zolnierzách. Miles ſi alicui damnum vel iniuriam intulerit, ſiquidem ille Centurio fuerit, citari debet ad proximũ officium Caſtreñ. vbi ſine vlla exceptione reſpondere reiq; iudicatæ ſatisfacere tenebitur. Idem fiet ſi non Centurio, ſed alius quiſpiam Centurionis familiaris fuerit, ſi Centurio de illo iuſticiã denegauerit. De reliquis omnibus impoſſeſsionatis vel plebeis, vel ſeruis, Centurio in inſtanti ius dicat; niſi dixerit, itidem ad officium Caſtreñ. citetur, vbi vel ipſe pro accuſato ſatisfaciat, vel iuret, accuſatum tunc in ſua poteſtate non fuiſſe cùm Iuſticia peteretur. Citationes verò ita poni debent, vt ſiquidem citandus poſſeſsionatus ſit, in illo Palatinatu vbi ſtationem habuit, in bonis citatio ponatur, ſi non in hoſpitio, vel ſtatione eiuſdem hoc fiat. Proceſſus verò coñ. ſic citatum obteñ. non tantum bona mobilia & immobilia, ſed etiam ſtipendia eius afficiat, quæ apud Notarium areſtari poterint, & Notarius areſtum ſuſcipere tenebitur. Ne autem milites propter citationes ſeſe excuſent, cautum eſt, ſi quis ſuper citationem militarem condemnatus fuerit, in vlteriori verò proceſſu literis militiæ Ducis probet, ſe tunc fuiſſe in ſeruitio Reipub. debet ab illa condemnatione abſolui, ſuper citationem tamẽ ibidem reſpondeat, ſuperioribus conſtitutionibus ſaluis. c. 11.

Sig. Warſ. 1590. Deputáci. Conſiliarij bellici contra Turcam inſtituuntur, modus acquirendæ pecuniæ declaratur. Munitio arcium Crac. & Luboulen. inſtituitur. Ducibus belli de indemnitate cauetur. Diſciplina militaris reparatur. Milites à iudicijs eximuntur. Pedites ex bonis Regalibus colliguntur. Serui profugi iudicio Ducum ſubijciuntur. Victualia taxantur. Modus defendendarum arcium declaratur. Inſolentia kozàkorum compeſcitur. Modus reddẽdæ pro hac vice quartæ partis prouentuũ inſtituitur. Sed hæc omnia effectum ſortita non ſunt, imò in proximis comitijs abrogata ſunt. c. 5.

Solutio

Sig.3. Mar. 1591. Aſſecuratio. Záplát ij.

Solutio retenti ſtipendij militaris promittitur,& aſſecu- C.1. ratur,quæ per Commiſſarios Notario Campeſtri additos fieri debet, inter feſta S. Michaëlis & S. Martini hoc modo. Primùm ſatisfieri debet militi Biczineñ. & qui ſuper Oeconomia Samborieñ. cautionem habent, intra duas Septimanas à feſto S. Michaëlis. Reliquo tempore ſoluatur reliquo exercitui. Solutio fieri debet ex contributione anni præſentis, ex arbitrio Commiſſariorum ad eandem ſolutionem, & ad redemptionem bonorum menſæ Regiæ in quingentis millibus floreñ. obligatorum deſignatorum. Quod ſi citiùs quàm feſtum S. Michaëlis venerit, vel theſaurus vel Magnific⁹ Georgius Mniſek Palatinus Sandomirieñ. pecuniam aliunde conquiret, ſatisfiat militi,qui in bonis Samborieñ. ſtatiua vſurpauit, quæ pecunia illo ipſo tempore, quo militi numerari debuit, ex eadem contributione reddatur. Milites autem ad ſummũ infra duas Septimanas à publicatione conſtitutionũ conuentus præſentis, ex omnibus bonis Regalib⁹, & alijs Secularibus & Spiritualib⁹ decedant,nullis exceptis. Diſcedentes quilibet ſeorſim ſuos ducat ſuis ſumptib⁹ ſine damno cuiuſquam: Deinde verò pro tempore aſsignato Lublinum ſinguli vel ſoli veniant,vel ſeruos mittant. Circa quam quidẽ ſolutionem, violentiæ, neces, incendia,& damna quælibet, legitimè probata, ex cuiuſlibet ſtipendio, ex ſententia Commiſſariorũ & Diſpenſatorũ, ante omnia ſolui & puniri debent, peremtoriè ſine vlla citatione. Ità videlicet, vt primùm victualia in ſeruitio legitimo recepta ſoluantur,iuxta æſtimationem anno præterito per ſupremum exercituum Ducem factam, idq; in bonis Regalibus. Vbi verò de iure ſtatiua habere non potuerunt ſoluantur,iuxta curſum fori communis,idq; in bonis Nobilium Spiritualibus & ſecularibus. De violentijs verò & necib⁹ ciuiliter accuſati, corã eiſdem deputatis iuramentis inſtar Iudicũ Tribunalis Regni obſtrictis terminũ habebunt peremtorium. Idẽ fiet de alijs omnib⁹ exceſsibus ciuiliter propoſitis pro quibus reſpondere debent milites ſine dilationibus,& appellatione etiã ad quietationem

non

Digitized by Google

non prouocañ. In criminalibus tamen vbi de honore vel capite ageretur poterint appellare ad Comicia, ſaluo ſcrutinio, ſi ſtipendium alicuius non coreſpondeat damnis debet ex bonis proprijs mobilibus & terreſtribus, nec non de perſona ex decreto deputatorum ad officium fori ſui pro exequutione remitti. Qui verò iam ſtipendia ſunt aſſecuti, tum & ij qui ad repetenda ea non uenerint, etiamſi iam antea pro violentijs & damnis apud Capitaneos exercituum accuſati fuerint, coram Tribunali fori proprij peremtoriè reſpondeant, inter cauſas officij & ſatisfaciant ſub pœna bannitionis in termino concitario decernenda. Probationes violentiarum, necium, incendiorum, damnorum, & omnium iniuriarum, Nobiles in proprrijs cauſis ſoli facere debent; ſubditi verò hoc modo. In quolibet oppido & villa vbicunq; milites damna & violentias intulerunt, vel victualia non ſoluerunt, debent ſubditi corã Domino vel Tenutario ſuo veram inquiſitionem facere eamq; ſub ſigillo Domini vel Tenutarij ad iudicium deputatorum præfatorum & ad iudicium Caſtreñ. loci illius ad feſtum S. Michaelis, per duos ex communitate tranſmittere. Qui internuncij pro iniurijs & damnis, nomine iniurias paſſorum agant, & vbi ad probationem iuratoriã Actor admitti debet, iurent, ſatiſſactionem recipiant & nomine principalium quietent. Qui autem ad probationem proprior eſſe debet? vtrum videlicet actor an reus? id fieri debet iudicio deputatorum, vbi maior pars concludere debet. Non derogando proceſsibus tàm coram Ducibus belli, quàm coram officijs Caſtreñ. eo nomine inſtitutis, qui ibidem Lublini ad exequutionem deduci debent. Super ijs qui pro peteñ. ſtipendio eo venerint idẽ proceſſus ſeruari debet coram Tribunali contra eos qui eò citati fuerinit. Quod ſi quis tam proteruus fuerit, qui præſenti laudo obſequi noluerit, & confœderationi militari, contra leges et libertates Regni factæ (quæ tamen nec fieri debuit, nec impoſterũ fieri debet) vel in minimo adhæreat, neq; ex bonis tam Regalibus quàm priuatorũ ſtatim deceſſerit, turmamq; aut manipulum ſuum non dimiſerit talis pro infami

infami & hoſte patriæ iam ex nunc declaratur. Qui citatus ad inſtantiam inſtigatoris officij, ex delatione iniuriam paſsi ad officium Caſtreñ. ſtationi illi' proximum per Capitaneum publicari & idem Capitaneus exequutionẽ facere debet more: ſolito per literas vniuerſales ſuas non expectatis informationibus vel literis Regijs. Quod ſi terra vel Palatinatus ille ſufficere non poterit, adiuuent vicini Capitanei, Caſtellani Palatini & Nobiles vocati, & obdeſtinati per Miniſterialem & Nobiles literis vniuerſalibus Capitanei illius. Quod facere omnes tenentur, & more bellico exequutionem eiuſmodi adiuuare ſub pœna de expeditione bellica ſancita. Quod ſi adeò fortes fuerint, vt neque terræ & Palatinatus vicini illis reſiſtere valeant, indicetur publica expeditio contra tales. Et pro pecuniis inſolutionem ſtipendiorum aſsignatis, milites contra eos conquirentur, qui tales inobedientes cohercebunt, ſiquidem iam ipſo facto, non tantum ſtipendia, & bona omnia, ſed etiam honorem amiſſuri ſunt, tàm ipſi, quàm omnes complices coadiutores & adhærentes eorum. Quod ſi aliquis Capitaneus eiuſmodi exequutionem, ſiue in publicañ. infamia, ſiue in alijs rebus ad ſummum ad proximos terminos Caſtreñ. iuridice, poſt tempus ſuperius dimiſsioni militum aſsignatum, incidentes, protraxerit, ſubiacebit priuationi Capitaneatus. Quo nomine citatus poſt Curiam, ſine dilationibus peremtoriè reſpondebit, & inpoſterum ad nullas bonorum Regalium tenutas admitti debet perpetuis temporibus, ſub pœna bannitionis quam incurret (ſi bona Regalia impetrauerit) ex inſtantia nunciorum Terreſtrium in conuentu.

Sig. 3. Mar. 1591 Diſciplina. Diſciplina militaris talis ſit. Primum pro defenſa ordinaria, ex quarta inſtituta Centuriones ſeu RotMagiſtri debent eſſe Nobiles poſſeſsionati in re militari exercitati, ex omnibus Palatinatibus ęqualiter ſuſcepti, quantum ſeſe pecunia quartæ extendit, ita vt eorum nullus vltra centum equos habeat. Subſtitutos & commilitones habeant, ex eiſdem terris & Palatinatibus, ex quibus ipſi fuerint, circa turmas ſemper præſentes ſint, quod ſi propter arduã C. 5.

 aliquam

aliquam neceſsitatem recedere voluerint, id faciant cum ſcitu Ducis exercituum vel campiductoris, & quàm primum ad turmam redeant, quod attendere debent, tàm generalis exercituum Capitaneus, quàm campiductor. Notarius campeſtris qui militem conſcribet, & examinabit iuratus eſſe debet. Nullus Senator neque Capitaneus cum iurisdictione turmas ducat, neque plures milites ſuſcipiantur, quàm quarta ſeſe extendit. Bellum offenſiuum & conſcriptio militis in periculis Reipub. fieri non debet, niſi prius in conuentu proponatur, repentinis tamen periculis Rex obuiam ire debet, ex conſilio Senatorum. Miles ex quarta conſcriptus, per æſtatem in Caſtris ſtatiua habeat, in fundis Regalibus in locis arbitrio Ducis exercituum aſsignandis. Victualia autem ex propinquioribus oppidis & poſſeſsionib', parata pecunia iuxta curſum fori emere & ſuo ſumptu deferre debet, hybernas quoq; ſtationes Dux ex arbitrio ſuo in bonis tantũ Regalibus aſsignet. Milites damna, iniurias, violentias, & præiudicia nemini inferant, tàm in eundo & redeundo quàm in ſtatiuis, neq; vecturas, ſtationes, & victualia exigant, ſed omnia pecunijs emant ſub pœna quatuordecim marcarũ, pro ſingulis iniurijs & refuſione damnorum per Actorem taxandorum in exceſsibus ciuilibus. In criminalibus verò exceſsibus, exercituum Dux, iuxta iura & conſuetudines antiquas, ex centurioribus eorumq; locum tenentibus, quos habere poterit, iudicio collocato, accuſatos iudicet & puniat, quos tamen pars læſa etiam in comitijs cõuenire poterit. Commilitones eorũq; famuli regimini centurionũ ſubeſſe debẽt, totus verò exercit' Duci generali, eiuſq; campiductori iuxta articulos militares per eum publicandos, qui etiam, vel officium illius, cuilibet iuſticiam in inſtanti peremptoriè facere debet. Si Centurio officiosè requiſitus de commilitone vel eius familia iuſticiam non adminiſtrauerit, ex officio ad Tribunal citatus peremptoriè inter cauſas officij reſpondeat, & in eodem termino de ſuo ſatisfaciat, alioquin proceſſus, ibidem contra eum ad pœnam vſque bannitionis

conti-

Digitized by Google

continuari debet omnibus dilationibus ſemotis,niſi forte tunc in aciem ducatur. Poſt pugnam tamē in ſex ſeptimanis vlterius procedat. In contumaciam abſens in primo termino condemnetur & poſt terminū ſatisfactionis, ſtatim ad pœnam bannitionis citari debet,quorum omnium Capitanei executionem faciant,ſub amiſsione Capitaneatus. Talem proceſſum condemnati, non niſi ignorantia tollere poterint,idq; in Tribunali vel in officio Caſtreñ. vbi cauſa pro executione remiſſa fuerit. Nihilominus poſt præſtitum iuramentum ibidem iuxta decretum Tribunalis ſatisfacere debet ſub pœna bannitionis in inſtanti decernenda Citatio poni debet vel in bonis, vel in ſtatiuis,ità vt Citato innoteſcat, cuius Citationis relatio in officio Caſtreñ. bonorum vel ſtatiuorum proprio, fieri debet, terminus quatuor Septimanis à poſitione Citationis præfigatur, Duces, Centuriones, & Commilitones,in negotijs tàm ſuis quàm amicorum neq; in conuentibus milite,inſigni aliquo numero, non vtantur, ſub pœna bannitionis. Eidem pœnæ ſubiacere debent omnes, qui ſtatiua in bonis Nobilium ſpiritualium & ſeculariū habuerint, niſi forte in itinere, in quo tamen à ſtationibus,damnis & vecturis abſtinere debent, ſub eadem pœna in Iudicijs militaribus, de quibus ſupra, etiamſi capitis quis damnatus fuerit, id in dubium vocari non debet, abſens tamen honore priuari non debet niſi in comitijs. Meritorum militarium Rex rationem habebit,ex Ducum commendatione.

Sig. 3. warſ. 1591. Currus bellici.

Currus bellicos cum equis & victualibus Rotmagiſtri omnibus à quibus recepti ſunt reſtituant,poſt determinationem conuentus præſentis in octo Septimanis, ſub pœna centum marcarum coram Iudicio Tribunalis Regni exigeñ. C. 7.

Idem ibidem. Exemptio.

Propter imminens anno ſuperiori bellum Turcicum tàm milites quàm Aulici & alij voluntarij, à Iudicijs exempti, propter cauſarum ſuſpenſiones damnum nullum ſentiant, neq; ad probationes vllas expeditionis arctentur, C. 7.

Digitized by Google

ſiquidem bellum non eſt effectum ſortitũ, ſed ex illis ipſis ſuſpenſionibus in cauſis procedatur.

Sig. 3. warſ. 1591 Zniesienie niektory.

Conſtitutiones anni ſuperioris puta contributio in capita, & in laneos. Aſſecuratio Ducum, diſciplina militaris, Prouiſores deputati ad conſilium bellicum, prouiſio Cracouiæ & Lubovvla, Aſſecuratio Prouiſorum, lex de ſeruis, æſtimatio victualium. Prouiſio arcium & monitionum rationes exactorum & diſpenſatorum eorumq; aſſecuratio. Exemptio à iudicijs, lex de milite pedite ex bonis Regalibus ſelecto. Conſiliarij bellici, tanquã temporanea & neceſsitate im̃inentis periculi expreſſa, abrogantur tàm in Regno quàm in Ducatu Lithuaniæ. C. 9.

Sig. 3. warſ. 1593 Obroná zwácty.

Milites Quartenſes per omnia ſeſe gerant iuxta conſtitutionem Anni 1591. & inſuper Rotmagiſtri & comilitones iurent, quod Regi fidem ſeruabunt, & nullis priuatis negotijs vel tumultibus ſeſe admiſcebunt. Iidem per hyemem in bonis Regalibus propè fines Regni hybernabũt, citra cuiuſquam præiudicium, quod animaduertet Campiductor, non derogañ. iuribus Capitanei generalis. Per æſtatem verò miles ſit in caſtris, victualia in oppidis boniſq; Regalibus ſoluat, iuxta æſtimationem per Regem ſubſcriptam. Caſtra ingreſſuri pecuniam pro duobus quartualibus à Rotmagiſtris accipient. Rotmagiſtri videant vt commilitones in caſtris de victualibus ſibi benè prouideant, iuxta articulos bellicos ſeſe conſeruent. Rotmagiſtri turmis ſuis ſemper adſint præſentes neque diſcedant abſque literis Ducis ſub pœna infamiæ. Turmatim per Regnum non eant, ſed quilibet ſeorſim tanquam priuatus veniat ad conſcribeñ. ſub pœna centum marcarum coram Tribunali repetenda. Capitaneus generalis de militibus ius dicat. Si iniuriam paſſus decreto Capitanei non acquieuerit, licebit ei Rotmagiſtrum coram Tribunali conuenire iuxta conſtitutionem Anni ſuperioris. C. 8.

Sig. 3. warſ. 1593 Declárácia.

Conſtitutio Anni 1591. de diſciplina militari ſic declaratur, quod generali Capitaneo in iudicijs militaribus integrum eſſe debet auditis ſententijs Rotmagiſtrorum & commilitonum, iuxta quod illi conſcientia dictauerit

ex diſci-

Digitized by Google

ex diſciplina militari inſolentes & inobedientes punire. Quod ſi quid tali repente acciderit,quod in pugna damnũ vel moram aliquam inducat hoc etiam abſque Rotmagiſtris & commilitonibus punire poterit. Milites verò in retineñ. fide, & obedientia, conſtantes, atque in defenden. Regno meritos, præcipuè & ipſe Dux obſeruabit & Regi commendabit, ſalua per omnia conſtitutione prædicta,& cautione de retineñ. fide & ſubiectione Regi per ordines data iuramento militari confirmañ. Ad fluuium Dniepr certus numerus militum ſuſcipiatur,qui prohibeat ne per aquam homines inſolentes in ditiones vicinas irruant ijs ex publico ſtipendia ſoluantur. Capitanei qui victualia ex antiquo in arcem Cameneceñ. conferre tenentur id ſine mora faciant alioquin per inſtigatorẽ conueniantur,tanquam pro prouentibus Regijs. Quæ quidem victualia ad manus diſpenſatoris per Regem aſsignati reddantur, œconomiam Samborieñ. hoc non afficiat. Ciues Cameneceñ. liberè mercaturam exerceant ſaluis iuribus aliarum ciuitatum.

Sig.3. warſ.1593. ad Nizowo- sk.

Kozaci & alij inſolentes homines ſi congregati violẽtias aliquas & inuaſiones fecerint, vel fines Regni tranſire voluerint pro hoſtibus patriæ cenſeri debent, contra quos ſine omni iuris proceſſu miles Quartenſis moueatur. Domos quoque ſuas ab eorum impetu defendere cuilibet liceat. Et ſi interim quis ex illis interficiatur hoc nomine neque Nobilis qui ſeſe defendebat,neque ij qui eum adiuuerunt conueniri debent. Idem de præteritis inuaſionibus circa quas interempti iure vindicati nõ poſſunt tàm in Regno quàm in Ducatu Lithuaniæ. C. 11.

Idem ibidem. Exemptij.

Legati extra Regnum miſsi, & omnes Senatores aulici,ſeruitoreſque Regij qui Regem in Sueciam ſequentur,ab expeditione bellica omnibuſque iudicijs & commiſsionibus liberi eſſe debent,exceptis cauſis ad inſcriptionem. Similiter & milites domi ſeruientes, ſed ij ab expeditione tantùm. C. 13.

Digitized by Google

Sig. 3. Crac. 1595 O Wybrańcach.

Pedites ſelecti alias Wybrancy ex bonis Regalibus puta Capitaneatibus & venaturis Magni Ducatus Lithuaniæ inſtituuntur inſtar peditum Regni, ita vt vigeſimus quiſq; militem agat decemnouem pro eo laborent. Quod Capitanei & venatores impedire non debent ſub pœna centum marcarum. Rotmagiſtri tamen eo nomine iniurias nullas inferant ſubditis. Redeuntes ex bello Capitaneis ſubſint, modo ſint liberi iuxta Priuilegia. Tartari quoq; incolæ Ducatus Lithuaniæ, cum Duce belli expeditionem eant, & ij qui ab eis bona emerunt. C. 4.

Sig. 3. warſ. 1596 O Kozakach.

Contra Kozakos & homines inſolentes in finibus Regni tumultuantes conſtitutio anni 1593. in exequutionē deducitur, & vt ei ſatisfiat Duci exercituum mandatur. Donationes fundorum Zelechymirovv & Boryſpole abrogantur, eaque bona menſæ Regiæ reſtituuntur. Conſtitutio quoque anni 1590. contra eoſdem ſancita in robore reſeruatur. C. 8.

Idem ibidem. O Rázowánie

Luſtratio bellica permittitur Palatinatibus Cracouień. Lancicień. & Raueń. pro die S. Michaëlis. In quibus tamen nullæ conſultationes neq; tumultus fieri debent. Et ſecuritas conſtitutione Anni 1593. laudata ad eam ſpectare debet. C. 12.

STA-

PROMPTVARII

STATVTORVM OMNIVM ET CONSTITVTIONVM REGNI POLONIÆ,

Per PAVLVM SCZERBICZ Secretarium S. R. M. conſcripti.

PARS SEXTA.

DE DVCATIBVS REGNI.

CAPVT PRIMVM
De Magno Ducatu Lithuaniæ.

Ex Priu. Iag. & Witoldi in Horodlo.

LITHVANI AD FIDEM Catholicam ſunt opera Regis Polonorum conuerſi. L.125. P.686. HL.293. HP.635

Concedit REX Poloniæ Lithuanis, velut nouis Chriſtianis Priuilegia, gratias & libertates, Catholicis dari ſolitas.

Magnus

Magnus Ducatus Lithuaniæ, cum alijs terris ſibi annexis Regno Poloniæ eſt incorporatus, vt communibus viribus, hoſtibus communibus faciliùs ac fortius reſiſtere poſsint.

Eccleſiæ Lithuaniæ Catholicæ, in libertatibus & immunitatibus ſuis conſeruantur.

Barones & Nobiles Lithuaniæ, Romanæ Eccleſiæ ſubiecti, eadem libertate cum Polonis, à quibus inſignia ſumpſerunt gaudebunt.

Nobiles Lithuaniæ Catholici, ſuccedant in bona paterna eodem iure quo & Poloni.

Reſignatio bonorum ſeu commutatio, cum conſenſu Principis eſt facien̄.

Morte parentum ſequuta, liberi non priuentur bonis ſuis hæreditarijs, Lithuani dotalitia in bonis ſuis poſsunt vxoribus aſsignare, Filias & Sorores, viris duntaxat Catholicis, maritabunt. Ad tributa tamen, & alia conſueta ſoluenda aſtringantur, libertate non obſtante.

Lithuani fidelitatem ſuis principibus ſub iuramento ſeruent.

Lithuani, Aduerſarijs Regis Poloniæ conſilia & auxilia ne dent.

Lithuani pro ſe & ſuis poſteris iurent.

Dignitates prout in Poloniæ regno inſtituendæ.

Ad Dignitates non niſi Catholici eligantur, & ad conſilia admittantur.

Lithuani Regi Poloniæ, & Duci Lithuaniæ perpetuo adhæreant. Nullum Principem niſi per Regem Poloniæ electum pro Domino ſuſcipiant.

Poloni, Rege ſine liberis decedente, non debent ſibi Regem ſine conſilio Lithuanorum eligere.

Cultores fidei Chriſtianæ duntaxat libertatibus conceſsis gaudeant.

Literæ circa Coronationem Lithuanis conceſſæ, per Wladiſlaum confirmantur.

Conuentiones neceſſarias in Lublin, aut Parczovv Poloni cum Lithuanis celebrent.

Eligun-

Eliguntur, & nominibus proprijs ſpecificantur Proceres Lithuaniæ, de quibus armis & domibus nobilium Poloniæ inſignia ſumſere.

Ex Pri. Iagel. Wilnæ. 1401. Lithuani per Polonos eruditi, & ad conſortium Catholicum recepti ſunt. L.128. P. 690. HL. 296. HP. 662.

Lithuani Polonis auxilia in omnibus neceſsitatibus præbeant, Alexander alias Witonudus, Dux Magnus Lithuaniæ, per Wladiſlaum Regem Poloniæ conſtituitur, cuius morte ſequuta, Lithuani Wladiſlaum Regem Poloniæ in Ducem ſuum ſuſcipient. Ducatumq; Lithuaniæ Regno Poloniæ incorporabunt.

Rege Poloniæ ſine prole decedente, non debent Poloni Regem ſine Lithuanis eligere nec è contra.

Wilnæ 1499. TEMPORE IOANNIS ALBERTI REGIS POLONIÆ & Alexandri Magni Ducis Lithuaniæ, Barones & Cōſiliarij Magni Ducatus Lithuaniæ, confirmant inſcriptiones, per Anteceſſores eorum cum Rege Polonorum factas adſcribuntq; ſe Regno Poloniæ. L. 130. P. 693. HL. 298. HP. 666

Communes hoſtes & amicos, Poloni cum Lithuanis habeant.

Arctiſsimum vinculum Polonorū cum Lithuanis, Religionis vnitas.

Se & ſuos poſteros Lithuani obligant ſupra & infraſcripta tenere ſub iuramento.

Non debent Lithuani Magnum Ducē, ſine ſcitu, Conſilio, & conſenſu Polonorum, è conuerſo Poloni Regem Poloniæ abſque ſcitu, conſilio & conſenſu Lithuanorum eligere.

Non ſunt tenendæ inſcriptiones quæ communem læderent honeſtatem.

Sig. Crac. 1510. Prouidentes. Rex dabit Commiſſarios qui Lithuaniā à Maſouia diſtinguant. S. 7. P. 703.

Sig. Wilnæ 1516. Terræ Drohicien̄. & Bielſczen̄. Regno aſcribuntur. P. 698. HL. 300.

Aug. Warſ. 1563 Vnia y Seymy. Tractatus de vnione Ducatus Lithuaniæ cum Regno differtur ad aliud tempus, cuius rei gratia conuentus Lithuanicus & Regni indicitur. C. 21.

Digitized by Google

non prouocañ. In criminalibus tamen vbi de honore vel capite ageretur poterint appellare ad Comicia, ſaluo ſcrutinio, ſi ſtipendium alicuius non coreſpondeat damnis debet ex bonis proprijs mobilibus & terreſtribus, nec non de perſona ex decreto deputatorum ad officium fori ſui pro exequutione remitti. Qui verò iam ſtipendia ſunt aſſecuti, cum & ij qui ad repetenda ea non uenerint, etiamſi iam antea pro violentijs & damnis apud Capitaneos exercituum accuſati fuerint, coram Tribunali fori proprij peremtoriè reſpondeant, inter cauſas officij & ſatisfaciant ſub pœna bannitionis in termino concitario decernenda. Probationes violentiarum, necium, incendiorum, damnorum, & omnium iniuriarum, Nobiles in proprrijs cauſis ſoli facere debent; ſubditi verò hoc modo. In quolibet oppido & villa vbicunq; milites damna & violentias intulerunt, vel victualia non ſoluerunt, debent ſubditi corã Domino vel Tenutario ſuo veram inquiſitionem facere eamq; ſub ſigillo Domini vel Tenutarij ad iudicium deputatorum præfatorum & ad iudicium Caſtreñ. loci illius ad feſtum S. Michaelis, per duos ex communitate tranſmittere. Qui internuncij pro iniurijs & damnis, nomine iniurias paſſorum agant, & vbi ad probationem iuratoriã Actor admitti debet, iurent, ſatiſfactionem recipiant & nomine principalium quietent. Qui autem ad probationem proprior eſſe debet? vtrum videlicet actor an reus? id fieri debet iudicio deputatorum, vbi maior pars concludere debet. Non derogando proceſsibus tàm coram Ducibus belli, quàm coram officijs Caſtreñ. eo nomine inſtitutis, qui ibidem Lublini ad exequutionem deduci debent. Super ijs qui pro peteñ. ſtipendio eo venerint idẽ proceſſus ſeruari debet coram Tribunali contra eos qui eò citati fuerinit. Quod ſi quis tam proteruus fuerit, qui præſenti laudo obſequi noluerit, & confœderationi militari, contra leges et libertates Regni factæ (quæ tamen nec fieri debuit, nec impoſterũ fieri debet) vel in minimo adhæreat, neq; ex bonis tam Regalibus quàm priuatorũ ſtatim deceſſerit, turmamq; aut manipulum ſuum non dimiſerit talis pro

infami

infami & hoſte patriæ iam ex nunc declaratur. Qui citatus ad inſtantiam inſtigatoris officij, ex delatione iniuriam paſsi ad officium Caſtreñ. ſtationi illi⁹ proximum per Capitâneum publicari & idem Capitaneus exequutioné facere debet more ſolito per literas vniuerſales ſuas non expectatis informationibus vel literis Regijs. Quod ſi terra vel Palatinatus ille ſufficere non poterit, adiuuent vicini Capitanei, Caſtellani Palatini & Nobiles vocati, & obdeſtinati per Miniſterialem & Nobiles literis vniuerſalibus Capitanei illius. Quod facere omnes tenentur, & more bellico exequutionem eiuſmodi adiuuare ſub pœna de expeditione bellica ſancita. Quod ſi adeò fortes fuerint, vt neque terræ & Palatinatus vicini illis reſiſtere valeant, indicetur publica expeditio contra tales. Et pro pecuniis inſolutionem ſtipendiorum aſsignatis, milites contra eos conquirentur, qui tales inobedientes cohercebunt, ſiquidem iam ipſo facto, non tantum ſtipendia, & bona omnia, ſed etiam honorem amiſſuri ſunt, tàm ipſi, quàm omnes complices coadiutores & adhærentes eorum. Quod ſi aliquis Capitâneus eiuſmodi exequutionem, ſiue in publicañ. infamia, ſiue in alijs rebus ad ſummum ad proximos terminos Caſtreñ. iuridice, poſt tempus ſuperius dimiſsioni militum aſsignatum, incidentes, protraxerit, ſubiacebit priuationi Capitaneatus. Quo nomine citatus poſt Curiam, ſine dilationibus peremtoriè reſpondebit, & inpoſterum ad nullas bonorum Regalium tenutas admitti debet perpetuis temporibus, ſub pœna bannitionis quam incurret (ſi bona Regalia impetrauerit) ex inſtantia nunciorum Terreſtrium in conuentu.

Sig. 3. Mar. 1591 Diſciplina. Diſciplina militaris talis ſit. Primum pro defenſa ordinaria, ex quarta inſtituta Centuriones ſeu RotMagiſtri debent eſſe Nobiles poſſeſsionati in re militari exercitati, ex omnibus Palatinatibus æqualiter ſuſcepti, quantum ſeſe pecunia quartæ extendit, ita vt eorum nullus vltra centum equos habeat. Subſtitutos & commilitones habeant, ex eiſdem terris & Palatinatibus, ex quibus ipſi fuerint, circa turmas ſemper præſentes ſint, quod ſi propter ardua C. 5.

Digitized by Google

aliquam neceſsitatem recedere voluerint, id faciant cum ſcitu Ducis exercituum vel campiductoris, & quàm primum ad turmam redeant, quod attendere debent, tàm generalis exercituum Capitaneus, quàm campiductor. Notarius campeſtris qui militem conſcribet, & examinabit iuratus eſſe debet. Nullus Senator neque Capitaneus cum iurisdictione turmas ducat, neque plures milites ſuſcipiantur, quàm quarta ſeſe extendit. Bellum offenſiuum & conſcriptio militis in periculis Reipub. fieri non debet, niſi prius in conuentu proponatur, repentinis tamen periculis Rex obuiam ire debet, ex conſilio Senatorum. Miles ex quarta conſcriptus, per æſtatem in Caſtris ſtatiua habeat, in fundis Regalibus in locis arbitrio Ducis exercituum aſsignandis. Victualia autem ex propinquioribus oppidis & poſſeſsionib⁹, parata pecunia iuxta curſum fori emere & ſuo ſumptu deferre debet, hybernas quoq; ſtationes Dux ex arbitrio ſuo in bonis tantū Regalibus aſsignet. Milites damna, iniurias, violentias, & præiudicia nemini inferant, tàm in eundo & redeundo quàm in ſtatiuis, neq; vecturas, ſtationes, & victualia exigant, ſed omnia pecunijs emant ſub pœna quatuordecim marcarū, pro ſingulis iniurijs & refuſione damnorum per Actorem taxandorum in exceſsibus ciuilibus. In criminalibus verò exceſsibus, exercituum Dux, iuxta iura & conſuetudines antiquas, ex centurioribus eorumq; locum tenentibus, quos habere poterit, iudicio collocato, accuſatos iudicet & puniat, quos tamen pars læſa etiam in comitijs cōuenire poterit. Commilitones eorūq; famuli regimini centurionū ſubeſſe debēt, totus verò exercit⁹ Duci generali, eiuſq; campiductori iuxta articulos militares per eum publicandos, qui etiam, vel officium illius, cuilibet iuſticiam in inſtanti peremptoriè facere debet. Si Centurio officiosè requiſitus de commilitone vel eius familia iuſticiam non adminiſtrauerit, ex officio ad Tribunal citatus peremptoriè inter cauſas officij reſpondeat, & in eodem termino de ſuo ſatisfaciat, alioquin proceſſus, ibidem contra eum ad pœnam vſque bannitionis conti-

Digitized by Google

continuari debet omnibus dilationibus ſemotis,niſi forte tunc in aciem ducatur. Poſt pugnam tamẽ in ſex ſeptimanis vlterius procedat. In contumaciam abſens in primo termino condemnetur & poſt terminũ ſatisfactionis, ſtatim ad pœnam bannitionis citari debet,quorum omnium Capitanei executionem faciant,ſub amiſsione Capitaneatus. Talem proceſſum condemnati, non niſi ignorantia tollere poterint,idq; in Tribunali vel in officio Caſtreñ. vbi cauſa pro executione remiſſa fuerit. Nihilominus poſt præſtitum iuramentum ibidem iuxta decretum Tribunalis ſatisfacere debet ſub pœna bannitionis in inſtanti decernenda Citatio poni debet vel in bonis, vel in ſtatiuis,ita vt Citato innoteſcat, cuius Citationis relatio in officio Caſtreñ. bonorum vel ſtatiuorum proprio, fieri debet, terminus quatuor Septimanis à poſitione Citationis præfigatur, Duces, Centuriones, & Commilitones,in negotijs tàm ſuis quàm amicorum neq; in conuentibus milite,inſigni aliquo numero, non vtantur, ſub pœna bannitionis. Eidem pœnæ ſubiacere debent omnes, qui ſtatiua in bonis Nobilium ſpiritualium & ſeculariũ habuerint, niſi forte in itinere, in quo tamen à ſtationibus,damnis & vecturis abſtinere debent, ſub eadem pœna in Iudicijs militaribus, de quibus ſupra, etiamſi capitis quis damnatus fuerit, id in dubium vocari non debet, abſens tamen honore priuari non debet niſi in comitijs. Meritorum militarium Rex rationem habebit,ex Ducum commendatione.

Sig.3.marſ 1591. *Currus bellici.* Currus bellicos cum equis & victualibus Rotmagiſtri omnibus à quibus recepti ſunt reſtituant,poſt determinationem conuentus præſentis in octo Septimanis, ſub pœna centum marcarum coram Iudicio Tribunalis Regni exigeñ. C. 7.

Idem ibidem. *Exemptio.* **Propter imminens anno ſuperiori bellum Turcicum tàm milites quàm Aulici & alij voluntarij, à Iudicijs exempti, propter cauſarum ſuſpenſiones damnum nullum ſentiant, neq; ad probationes vllas expeditionis arctentur,** C. 7.

Digitized by Google

ſiquidem bellum non eſt effectum ſortitũ, ſed ex illis ipſis ſuſpenſionibus in cauſis procedatur.

Sig. 3. warſ. 1591 Zniesienie niektory.

Conſtitutiones anni ſuperioris puta contributio in capita, & in laneos. Aſſecuratio Ducum, diſciplina militaris, Prouiſores deputati ad conſilium bellicum, prouiſio Cracouiæ & Lubovvla, Aſſecuratio Prouiſorum, lex de ſeruis, æſtimatio victualium. Prouiſio arcium & monitionum rationes exactorum & diſpenſatorum eorumq; aſſecuratio. Exemptio à iudicijs, lex de milite pedite ex bonis Regalibus ſelecto. Conſiliarij bellici, tanquã temporanea & neceſsitate im̃inentis periculi expreſſa, abrogantur tàm in Regno quàm in Ducatu Lithuaniæ. C. 9.

Sig. 3. warſ. 1593 Obroná żwárty.

Milites Quartenſes per omnia ſeſe gerant iuxta conſtitutionem Anni 1591. & inſuper Rotmagiſtri & comilitones iurent, quod Regi fidem ſeruabunt, & nullis priuatis negotijs vel tumultibus ſeſe admiſcebunt. Iidem per hyemem in bonis Regalibus propè fines Regni hybernabũt, citra cuiuſquam præiudicium, quod animaduertet Campiductor, non derogañ. iuribus Capitanei generalis. Per æſtatem verò miles ſit in caſtris, victualia in oppidis boniſq; Regalibus ſoluat, iuxta æſtimationem per Regem ſubſcriptam. Caſtra ingreſſuri pecuniam pro duobus quartualibus à Rotmagiſtris accipient. Rotmagiſtri videant vt commilitones in caſtris de victualibus ſibi benè prouideant, iuxta articulos bellicos ſeſe conſeruent. Rotmagiſtri turmis ſuis ſemper adſint præſentes neque diſcedant abſque literis Ducis ſub pœna infamiæ. Turmatim per Regnum non eant, ſed quilibet ſeorſim tanquam priuatus veniat ad conſcribeñ. ſub pœna centum marcarum coram Tribunali repetenda. Capitaneus generalis de militibus ius dicat. Si iniuriam paſſus decreto Capitanei non acquieuerit, licebit ei Rotmagiſtrum coram Tribunali conuenire iuxta conſtitutionem Anni ſuperioris. C. 8.

Sig. 3. warſ. 1593 Declárácia.

Conſtitutio Anni 1591. de diſciplina militari ſic declaratur, quod generali Capitaneo in iudicijs militaribus integrum eſſe debet auditis ſententijs Rotmagiſtrorum & commilitonum, iuxta quod illi conſcientia dictauerit

Digitized by Google

ex diſciplina militari inſolentes & inobedientes punire. Quod ſi quid tali repente acciderit, quod in pugna damnũ vel moram aliquam inducat hoc etiam abſque Rotmagiſtris & commilitonibus punire poterit. Milites verò in retineñ. fide, & obedientia, conſtantes, atque in defenden. Regno meritos, præcipuè & ipſe Dux obſeruabit & Regi commendabit, ſalua per omnia conſtitutione prædicta, & cautione de retineñ. fide & ſubiectione Regi per ordines data iuramento militari confirmañ. Ad fluuium Dniepr certus numerus militum ſuſcipiatur, qui prohibeat ne per aquam homines inſolentes in ditiones vicinas irruant ijs ex publico ſtipendia ſoluantur. Capitanei qui victualia ex antiquo in arcem Cameneceñ. conferre tenentur id ſine mora faciant alioquin per inſtigatoré conueniantur, tanquam pro prouentibus Regijs. Quæ quidem victualia ad manus diſpenſatoris per Regem aſsignati reddantur, œconomiam Samborieñ. hoc non afficiat. Ciues Cameneceñ. liberè mercaturam exerceant ſaluis iuribus aliarum ciuitatum.

Sig. 3. warſ. 1593. Ab Mizowo- [illegible].

Kozaci & alij inſolentes homines ſi congregati violẽtias aliquas & inuaſiones fecerint, vel fines Regni tranſire voluerint pro hoſtibus patriæ cenſeri debent, contra quos ſine omni iuris proceſſu miles Quartenſis moueatur. Domos quoque ſuas ab eorum impetu defendere cuilibet liceat. Et ſi interim quis ex illis interficiatur hoc nomine neque Nobilis qui ſeſe defendebat, neque ij qui eum adiuuerunt conueniri debent. Idem de præteritis inuaſionibus circa quas interempti iure vindicari nõ poſſunt tàm in Regno quàm in Ducatu Lithuaniæ. C. 11.

Idem ibidem. Exempti.

Legati extra Regnum miſsi, & omnes Senatores aulici, ſeruitoreſque Regij qui Regem in Succiam ſequentur, ab expeditione bellica omnibuſque iudicijs & commiſsionibus liberi eſſe debent, exceptis cauſis ad inſcriptionem. Similiter & milites domi ſeruientes, ſed ij ab expeditione tantùm. C. 13.

Digitized by Google

Sig.3. Crac.1595 O Wybrańcách.

Pedites ſelecti alias Wybrancy ex bonis Regalibus puta Capitaneatibus & venatuis Magni Ducatus Lithuaniæ inſtituuntur inſtar peditum Regni, ita vt vigeſimus quiſq; militem agat decemnouem pro eo laborent. Quod Capitanei & venatores impedire non debent ſub pœna centum marcarum. Rotmagiſtri tamen eo nomine iniurias nullas inferant ſubditis. Redeuntes ex bello Capitaneis ſubſint, modo ſint liberi iuxta Priuilegia. Tartari quoq; incolæ Ducatus Lithuaniæ, cum Duce belli expeditionem eant, & ij qui ab eis bona emerunt. C.4.

Sig. 3.warſ.1596 O Kozákách.

Contra Kozakos & homines inſolentes in finibus Regni tumultuantes conſtitutio anni 1593. in exequutionē deducitur, & vt ei ſatisfiat Duci exercituum mandatur. Donationes fundorum Zelechymirovv & Boryſpole abrogantur, eaque bona menſæ Regiæ reſtituuntur. Conſtitutio quoque anni 1590. contra eoſdem ſancita in robore reſeruatur. C.8.

Idem ibidem. O Rázowánie

Luſtratio bellica permittitur Palatinatibus Cracouień. Lancicień. & Raueń. pro die S. Michaëlis. In quibus tamen nullæ conſultationes neq; tumultus fieri debent. Et ſecuritas conſtitutione Anni 1593. laudata ad eam ſpectare debet. C.12.

STA-

PROMPTVARII

STATVTORVM OMNIVM ET CONSTITVTIONVM REGNI POLONIÆ,

Per PAVLVM SCZERBICZ Secretarium S. R. M. conſcripti.

PARS SEXTA.

DE DVCATIBVS REGNI.

CAPVT PRIMVM De Magno Ducatu Lithuaniæ.

Ex Priu. Iag. & Witoldi in Horodlo.

LITHVANI AD FIDEM Catholicam ſunt opera Regis Polonorum conuerſi. L.125. P 686. HL.293. HP.635

Concedit REX Poloniæ Lithuanis, velut nouis Chriſtianis Priuilegia, gratias & libertates, Catholicis dari ſolitas.

Magnus

Eliguntur, & nominibus proprijs ſpecificantur Proceres Lithuaniæ, de quibus armis & domibus nobilium Poloniæ inſignia ſumſere.

Ex Pri. Iagel. Wilnæ. 1401. Lithuani per Polonos eruditi, & ad conſortium Catholicum recepti ſunt. L.128. P. 690. HL. 296. HP. 662.

Lithuani Polonis auxilia in omnibus neceſsitatibus præbeant, Alexander alias Witonudus, Dux Magnus Lithuaniæ, per Wladiſlaum Regem Poloniæ conſtituitur, cuius morte ſequuta, Lithuani Wladiſlaum Regem Poloniæ in Ducem ſuum ſuſcipient. Ducatumq; Lithuaniȩ Regno Poloniæ incorporabunt.

Rege Poloniæ ſine prole decedente, non debent Poloni Regem ſine Lithuanis eligere nec è contra.

Wilnæ 1499. TEMPORE IOANNIS ALBERTI REGIS POLONIÆ & Alexandri Magni Ducis Lithuaniȩ, Barones & Cõſiliarij Magni Ducatus Lithuaniæ, confirmant inſcriptiones, per Anteceſſores eorum cum Rege Polonorum factas adſcribuntq; ſe Regno Poloniæ. L. 130. P. 693. HL. 298. HP. 666

Communes hoſtes & amicos, Poloni cum Lithuanis habeant.

Arctiſsimum vinculum Polonorũ cum Lithuanis, Religionis vnitas.

Se & ſuos poſteros Lithuani obligant ſupra & infraſcripta tenere ſub iuramento.

Non debent Lithuani Magnum Ducẽ, ſine ſcitu, Conſilio, & conſenſu Polonorum, è conuerſo Poloni Regem Poloniæ abſque ſcitu conſilio & conſenſu Lithuanorum eligere.

Non ſunt tenendæ inſcriptiones quæ communem læderent honeſtatem.

Sig. Crac. 1510. Prouidentes. Rex dabit Commiſſarios qui Lithuaniã à Maſouia diſtinguant. S. 7. P. 703.

Sig. Wilnæ 1516. Terræ Drohicieñ. & Bielſczeñ. Regno aſcribuntur. P. 698. HL. 300.

Aug. Warſ. 1563 Vnia y Seymy. Tractatus de vnione Ducatus Lithuaniæ cum Regno differtur ad aliud tempus, cuius rei gratia conuentus Lithuanicus & Regni indicitur. C. 21.

bonorum Regalium ad Lithuanos non pertinet, vſque ad vnionem, tamen Rex, neque in Lithuania amplius quicquam alienet, præter ea, quę iure Caduco, vel ſimili ad Regem deuoluantur. Recuperata à Moſcho dominis reſtituantur.

Idem ibidem. 1569. Vnionis acta, authoritate Conuentus approbantur. C. 102.

Volinia, Podlachia, & Kiouia ad Regnum reſtituitur, Conuentus Regni Warſouiæ celebrentur, niſi neceſsitas ſecus tulerit, Ordo Senatorum vtriuſque gentis inſtituitur, Liuonia pariter à Polonis & à Lithuanis defendatur.

Aug. 1569. Za proźby. Ad correctionem iuris Lithuanici certæ perſonæ deputantur quibus victum per Contributionem prouideat Lithuania. C. 112.

Item Slachta rzeczą. Nobilitas Lithuaniæ, quæ ſeſe ob defenſam Dominis dedidit, iure ad libertatem prouocet, Rex verò decernet. ibidem.

Idem Mieyſcza. Loca ad extruendas domos Iudiciorum, Capitanei locorum per Lithuaniam aſsignent. ibidem.

Idem Za potrzeby. Contributiones Lithuanicæ Anni 1565. vſque ad Annum 1568. perficiantur. ibidem.

ibidem Takze Hreor Chodkievvicz, rationem de Contributionibus faciat. ibidem.

Idem Pozwalamy. Milites per Lithuaniam victualia exoluant. ibidem.

ibidem. Dignitarij & Officiales per Lithuaniam poſſeſsionati ſint & iurati. ibidem.

Steph. warſ. 1578 X. Lith. Sądy Iudicia Lithuanica iuxta antiquum morem celebrentur, ſtatuta tamen emendentur, & ad conuentum referantur. C. 188.

Idem ibidem. Capitaneus Breſteñ. locum pro extruenda domo Iudiciali dimenſuret. ibidem.

Ibidem. Articuli ad ſtatuta Lithuanica adiecti, qui hîc omiſsi ſunt, quia ad Leges Lithuanicas pertinent. C. 188.

Idem 1581. Artykuły. Iudicia Tribunalis in Magno Ducatu Lithuaniæ conſtituuntur, ſtatutorum emendatione ſalua. C. 219.

Conſtitutio de non dandis vni perſonæ duabus Dignitatibus ſalua.

Digitized by Google

De abſentibus & bello occupatis non iudicandis conſtitutiones ſaluæ.

Loca pro domibus Iudiciorum oſtendantur.

Idem Niewaza — In fluuio Nievvaza, portus liber ſit, penes kieidany. C.220.

Idē e Drogach — Emporium kovvnen̄. approbatur, ad oſtenden̄. verò itinera Nobilitati de Samogitia in Pruſsiam Commiſſarij dabuntur. C.220.

Sig. Warſ. 1589. Stároſtwa. — Capitaneatus cum iuriſdictione, & arces in confinijs ſitas non pueris, ſed viris idoneis & in Repub. meritis conferantur, quod ſi quis contra eam conſtitutionē quidpiam poſtea impetrauerit, collato officio priuetur. C.36.

Dubitari poteſt ſi quis titulum iſtius legis inſpiciat, vtrum hoc ad ſolum Lithuaniæ Ducatum vel ad totum Regnum pertineat.

Sig. Warſ. 1589. Summy. — De ſummis pecuniarijs ſuper bona Regalia in Magno Ducatu Lithuaniæ, poſt vnionem, præſertim interregni tempore impoſitis, præmiſſa in conuentibus denunciatione, cognitio fiat abſq; vlla Citatione in Comitijs proximè futuris, vbi quilibet cum iure ſuo compareat. C.37.

Idem Rex criminalia. — In Comitijs, vna die ſingulis hebdomadibus quæ erit dies Martis, cauſæ Comitiales Lithuanicæ audiantur. C.37.

Sig. Warſ. 1589. Infames. — Infames, proſcripti & banniti, legitimè condemnati, ſicut Polonici in Lithuania, ita & Lithuanici in Polonia, locum non habeant, imò officia exequutionem in illos extendant, exceptis cauſis in deliberatione penden̄. C.37.

Sig. Warſ. 1589. Wolnosć. — Theloneatores Lithuaniæ, tam terreſtres quàm aquatici à frumentis & rebus nobilitatis vtriuſque gentis, iuramento coram officio Caſtren̄. quocunque, vel in prima Camera thelonei, præmiſſo nihil exigant, ſub pœna centum Sexagenatum Lithuanicarum, coram Tribunali, vel quocunq; alio officio, etiam poſt Curiam exigenda. Notarij quoque theloneorum, à quietationibus non amplius accipiant quam duos groſſos. C.38.

Sig. Warſ. 1589. Ordinatio. — In Lithuania, Grodno, Szavvle, Preſta, Kobrin, Mochilovv, Olyta, cum omnibus attinentijs, nec non antiqua thelonea C.38.

thelonea, libera eſſe debent ſemper, ita vt eorum prouentus ad theſaurum Lithuaniæ inferatur, ſaluo iure cuiuſlibet moderni poſſeſſoris.

Sig. Warſ. 1589. Rozgraniczenia.
Ad diſtingueñ. Palatinatum Podlachiæ, cum Palatinatu Breſteñ. dabuntur Commiſſarij in pari numero, ex vtraque gente. C. 38.

Idem ibidem. Granicza.
Idem fit de Palatinatu Kyouieñ. & diſtrictu Mozyreñ. ibidem.

Sig. warſ. 1589. Dom.
Domus Iudicij in Pinsk, iuxta conſtitutiones Annorum 1578. & 1581. extrui permittitur. C. 39.

Idem ibidem. Dom.
Itidem in Novvogrodek datur locus ad extruendam domum Iudicij & actorum ſeruandorum. ibidem.

Sig. 3. warſ. 1589. Cauſij.
Actiones de bonis, per Commutationem Regiam, ad nobilitatem pertineñ. ipſe Rex in Lithuania iudicet, officia verò tales cauſas ad Regem remittant. C. 39.

Sig. 3. warſ. 1590. O Summách.
Cognitio ſummarum in bonis Regalibus inſcriptarum in Magno Ducatu Lithuaniæ ad futura Comitia differtur. C. 36.

Idem ibidem. Pozwolenie.
Summa ſexaginta quinq; millium florenorum ex contributione anni 1589. pro conducendo milite in defenſam Reip. ex Magno Ducatu Lithuaniæ conceditur. C. 35.

Idem ibidem. Quarta.
Ex bonis Regalibus in Magno Ducatu Lithuaniæ quarta pro vno anno in Reipub. defenſam conceditur. Quam conferre debent Vilnam pro feſto S. Ioannis Baptiſtæ Senatores & Tenutarij mediante iuramento factorum, minores verò ſub proprio iuramento vel iuxta reuiſiones theſauri ſub pœna dupli. Præfectura Grodneñ. & Breſteñ. aliaque bona ex quibus abſq; arenda rationes in theſauro redduntur, nec non bona reformationi Reginæ ſubiecta, hæc conſtitutio afficere non debet. C. 37.

Idem ibidem. Exequutia.
Exequutionis proceſſus de retentis Contributionis in Magno Ducatu Lithuaniæ prorogatur ad feſta Pentecoſtes. C. 37.

Idem ibidem.
Limites Palatinatus Polocenſis per Succamerarios reformentur. C. 38.

Idem ibidem. Sądy.
Iudicia Terreſtria Grodnæ in Arce celebrentur, pro quibus ſtuba aſsignetur. Liceat verò incolis illius diſtrictus domum Iudicialem extruere. C. 38.

Inobedientes coram Tribunali peremptoriè conueniantur,& cum pœna dupli, alijſq; pœnis duplicib⁹ & refuſione expenſarũ ſoluant ſub pœna bannitionis. Quietationes Deputatorũ eius valoris eſſe debent ac ſi in Comitijs datæ eſſent,Salariũ Deputatis iuxta literas Vniuerſales Anni 1591. aſsignatur .Pecunia inde collecta,vltra centũ millia, Regi donata,propter vſus Reipub.aſſeruetur. Reſtę quoque exactionis medij floreni antea Regi donatæ, tum & Ducilla & theloneum Aquaticum Regi reddantur, quæ Arendator Regius apud Tribunal ſub abſentiam Regiam repetat.

Idem ibidem. O Bannicìach

Bannitiones & Subleuationes Cancellarij Lithuaniæ in abſentia Regis,irrequiſito Rege extradant,ſimiliter vadia, Commiſsiones, & alias literas quæ de iure dari poſſunt, exceptis Ciuitatibus Priuilegiatis quæ iudicio Regio reſeruantur. C.16.

Idem ibidem. Przyczynienie.

Palatinatui Vilnenſi ad iudicandas cauſas in Tribunali vltra tres ſeptimanas eidem aſsignatas duæ adduntur. C.15.

Idem ibidem. Czas.

Cauſæ Palatinatus Breſteñ. in Lithuania ad Tribunal Vilnenſe transferuntur. C.16.

Idem ibidem. O wybrańcach.

Milites ſelectos,alias Wybrancy, in Magno Ducatu Lithuaniæ Capitanei & Tenutarij concedant, & ſingulis annis conſcribant,iuxta ordinationem Regis Stephani,& conſtitutionem anni 1590. C.17.

Idem ibidem. Rozgraniczenie.

Palatinatus Podlachię,à diſtrictibus Breſtenſi & Grodnenſi diſtinguant Succamerarij locorũ ad diem 20. Octobris. In locum Succamerarij Mielnicenſis Surrogator, vel Succamerarius Lublinenſis aut eius Camerarius Lublinenſis aut eius Camerarius deputatur. Partes quarum intereſt,vltra equos triginta (includendo Commiſſarios eorumq; ſeruos) & ſubditos triginta non habeãt ſub pœna Mille marcarum, apud Tribunal inter cauſas officij repetenda.Commiſſarij ſi diſſentiant,cauſam ad Comitia remittant,interim ex Ducatu Lithuaniæ in Regnũ nemo euocetur, alioquin proceſſus nullius ſit valoris. Idem de diſtrictibus Grodnenſi & Mozerenſi cum Regno. C.17.

Ad

Sig. 3. warſ.1598 Commiſsia.

Ad diſtinguendum Capitanearũ Braczlawień. in Lithuania, à Ducatu Curlandiæ, nec non ad iuſticiã vtrinq; adminiſtrandam deputãtur certi Commiſſarij pro die 20. Octobris qui iurati eſſe debent, vbi Dux quoq; Curlandiæ pari numero Commiſſarios mittere debet, alioquin alterius partis Commiſſarij negocium perficiant. C.18.

Idem ibidem. Commiſſárze.

Ad recuperandos fundos à præfectura ſyluarum & tenuta Iurborgenſi, ad Ducatum Pruſsiæ ademptorum deputantur Commiſſarij, qui vnà cum Commiſſarijs Ducis Pruſsiæ, vſque ad fluuium Swietha limites renouent, fundos ademptos reſtituant, iuſticiamq; petentibus adminiſtrent. C.19.

Idem ibidem. O Rolo drog.

Conſtitutioni Anni 1581. de viis & depoſitorijs Samogitiæ ſatisfiat, ad quod Commiſſarij deputantur qui etiam per purgationem fluuij Niewiaza curent, atq; omnia ad proximè futura Comitia referant. C. 19.

Idem ibidem. Commiſsia.

Ad diſlimitañ. diſtrictum Mozereñ. cũ Palatinatu Kyouień. deputantur Commiſſarij pro feſto S. Bartholomæi. C.20.

Idem ibidem. O Poſelſkie.

Nuncijs Magni Ducatus Lithuaniæ pecunia in diſtrictibus conceſſa pro tempore aſsignato extradatur, alioquin citatus ad officium Caſtreñ. cum pœna decem Sexagenarũ id faciet, Senatores ad comitia proficiſcentes cum bonis ſuis & bona Regalia huic legi non ſubiacent. C.20.

Idem ibidem. Zniesienie

Succeſſores Ioannis Wawrzeczki exactoris Vilneñ. de reſtantibus duobus millibus florenis abſoluuntur. C. 20.

Idem ibidem. O Pozwiech.

Nobilitas Lithuaniæ poſt Curiam non citetur, niſi in cauſis in ſtatutis Lithuaniæ & inſtitutione Tribunalis expreſsis. Quod ſi quis Nobilem citauerit, aſſereñ bona ipſi⁹ eſſe caduca, vel iuris Regij, id abſq; mora iudicari debet, ſi verò citatus ius ſuum ſufficienter deduxerit, Actor illi pro euocatione ducentas Sexagenas numeret, & damna iuxta iuramentum ipſi⁹ reſarciat, ſi euocatus voluerit poterit eo nomine in Tribunali agere. Extra diſtrictum ſi euocant nõ facta ſolutione diſceſſerit, ſatisfiat ex bonis, ſi eſt poſſeſsionatus immobilib⁹, ſin ſecus, ſatisfiat ex mobilibus, & ex perſona. Cancellarij & Notarij videant ne citationes contra Nobiles extradantur, donec delator C.21.

ius Re-

Digitized by Google

ius Regium deduxerit. Tum ne Citationes abſq; ſpecificato delatore edantur. De bonis tamen quæ ſunt liquidi iuris Regij, & de prouentibus Regijs, Inſtigator etiam abſque delatore agere poteſt.

Sig.3.warſ.1598 Poc Rzecki.

In fluuio Duna, à mercibus Nobilium proprijs, thelonea nulla exigantur, quibus tamen mercatores ſubſint. C.22.

Idem ibidem. Przecczyśćzenie.

Paulus Monuid Porohoſtaiski in fundo ſuo fluuium Styr expurget, quo nomine propter ſumptus theloneum habeat, ad quod inſtituen. ad proportionem ſumptuum Commiſſarij deputantur. C.22.

Idem ibidem. Iarmarki.

Nundinæ Trocen. Grodnen. Caunen. Novvogroden. Witebſcen. Breſten. & Minſcen. approbantur. C.22.

Idem ibidem. Mieiscze.

Tivvon Trocen. ante omnes Officiales Terreſtres in conuentibus locum habeat. C.22.

CAPVT SECVNDVM.

De Ducatu Ruſſiæ & Terris Podoliæ.

Ex Priu. Iag. in Iedl. 1433.

RVſsia vno iure cum Regno gaudeat. L.52. P.704. HL 224. HP 696

Sig. Crac. 1507. Ad ſupplicationē.

Omnibuſque Regni libertatibus fruatur. P.704. HC. 224 S.7. HP. 695.

Aug. Pet. 1567. Kraie Podolskie.

Ad viden. loca deſerta per Ruſsiam & Podoliam Commiſſarij & Reuiſores deputantur, qui & damna per hoſtes illata videant, paſsi vero damna, liberantur à quarta parte, & alijs Regalibus prouentibus. C. 74.

Steph. Crac. 1576 O Commiſſarzach.

Ad viden. loca, in hæreditatem conferen. & per Tartaros vaſtata, propter diminutionem & moderationem quartæ, Commiſſarij mittuntur. C. 162.

Sig. Warſ. 1589. Reuizia.

Ad eadem loca conſignan, iterum Reuiſores deputantur in futuris Comitijs relationem facturi. C. 29.

Digitized by Google

Steph. Crac. 1576 Feuda. Feuda in terris Ruſsiæ non niſi à ſtatuto Alexandrino exequutioni ſubiaceant. C. 163.

Sig. Crac. 1588. Feuda. Feuda terrarum Ruſsiæ & Podoliæ ante ſtatutum Alexandrinum collata, & per Conſtitutiones Regis Stephani in hæreditatem conuerſa, in dubium amplius non vocentur, etiamſi quis ijſdem bonis ſine conſenſu Regio diſpoſuiſſet, vel ea inſcripſiſſet. C. 15.

Steph. Crac. 1576 O ſpráwiedliwośći. De limitibus conſtitueñ. Commiſſarij Ruſsici videāt. idq; inter Palatinatus Wolyneñ. Ruſsiæ, Podoliæ, & Belſeñ. Rex quoq; curabit, vt modus iuſticiæ, inter eoſdem Palatinatus inſtituatur. C. 163.

Idem o Stárośćie Kamienieckim. Nobilitas Podoliæ, ſubditos coram Capitaneo Cameneceñ. ſtatuat, vt de illis Iuſticia Walachis fiat. Ibidem.

Idem ibidem. De Eccleſiis. Eccleſiæ Cathedrales Ruſsiæ, plebeios non ſuſcipiant. Ibidem.

Steph. Warſ. 1580 In literis contributionis. Inſolentes plebeios & impoſſeſsionatos, in confinibus, capiant Capitanei, Duces, Senatores, & Nobiles, quod niſi fecerint, ipſi poſt Curiam reſpondeant, & puniantur, ſed hoc ad futurum tantùm Conuentum. C. 212.

Idem Warſ. 1581 Feuda. Feuda in Ruſsia, ante Alexandrum collata, pro perpetuis donationibus cenſeantur. C. 216.

Idem ibidem. Spráwiedliwość. Conſtitutio de ſubditis coram Capitaneo Cameneceñ. ſtatueñ. abrogatur, modus verò Iuſticiæ facieñ. inſtituitur ad futurum Conuentum tantùm. C. 217.

Sig. Crac. 1588. Zámkniente. Exequutione in terris Ruſsiæ & Podoliæ, nemo inquietetur, exceptis bonis litigioſis. C. 24.

Sig. Crac. 1588. Spráwiedliwość. Latrocinia in terris Ruſsiæ ſic iudicentur. Primùm vt Dominus ſubditum, latrocinij, ſpolij, & deprædationis accuſatum, poſteaquam citatione præuentus fuerit, (quo caſu dominus negans ipſe per iuramentum euadat, in bonis verò abſentium, & alibi domicilia habeñ. dominorū, id faciat bonorum procurator cum Sculteto) coram officio Caſtreñ. proprij diſtrictus in querelarum Iudicijs, in termino ſecundo conſtituat, de illoque ipſe dominus, per ſe, vel per amicum, ibidem poſſeſsionatum, ius vnà cum officio Caſtreñ. dicat, quod ſi in vnam ſententiam concordes fuerint, illicò exequutio fiat, præſertim, ſi pro reo Iudicatus fuerit Actori ad Iudicia Tribunalis prouocare C. 52.

liceat,

Digitized by Google

liceat, antequam verò appellatio deciſa ſit, vel ſi inter ſe dominus cum officio diſſenſerint, ſubditus per officium Caſtreñ detineatur, ad deciſionem vſque, quem Domino in fidem ſuam recipere integrum erit, ita tamen vt ea cautione, criminalis actio, in Ciuilem non tranſeat. Eodem iure conuenieñ ſunt, in ſimilibus, Capitanei apud viciniores Capitaneos.

Hæc autem lex ad beneplacitum Nobilitatis illarum terrarum valere debet.

Sig. Crac. 1588. Sprawiedliwość. — Modus adminiſtrañ. per Podoliam iuſticiæ, de ſubditis furti & ſpolij accuſatis, ab incolis eius Palatinatus inſtitutus, & in acta Caſtreñ Cameneceñ relatus, approbatur ad beneplacitum incolarum. C. 52.

Sig. Warſ. 1590. Approbátia. — Ordinatio capiendorum & puniendorum malefactorum pro Palatinatu Podoliȩ in proximè præteritis Comitijs facta, approbatur ad beneplacitum eiuſdẽ Palatinatus. C. 30.

Sig. 3. Warſ. 1589 Záchowánie. — Homines inſolentes Palatinatuum Ruſsiæ & Podoliȩ, qui vltra fines Regni violentias exercent, pacta cum vicinis ſancita violant, & pericula Patriȩ parant, per Commiſſarios Regios, ad proximè futurum Conuentum, ita iudicentur, vt Plebeij ad ſupplicia Capitis condemnentur, quos domini ipſorum, vel ij, apud quos areſtati fuerint ſtatuant, vel iurent ſe aufugiendi occaſionem non dediſſe, neque de illis ſcire, neq; eos areſtum & Citationem apud ſe præueniſſe. Nobiles poſſeſsionatos legibus de guerris ſancitis puniant. In difficilibus cauſis præſertim poſſeſsionatorum Nobilium, pro informatione ad Regem mittant, impoſſeſsionatos ſine vlla informatione iudicent & puniant. Quod ſi impoſſeſsionatus Nobilis non comparuerit, ad Comitia pro publicañ. infamia remittatur. Eam verò regulam adminiſtrandæ iuſticiæ, non tantùm in caſibus præteritis, ſed etiam futuris obſeruent, ad futurum Conuentum vbi perpetuus modus retineñ in illis locis tranquillitatis conſtituetur. C. 35.

Sig. 3. Warſ. 1593 o Nizowczách — Kozaci & alij inſolentes homines ſi congregati violentias aliquas & inuaſiones fecerint, vel fines Regni tranſire voluerint, pro hoſtibus Patriæ cenſeri debent, contra quos ſine omni iuris proceſſu miles Quartenſis moue- C. 1.

Digitized by Google

atur. Domos quoque ſuas ab eorum impetu defendere cuilibet liceat, & ſi interim quis ex illis interficiatur, hoc nomine, neq; Nobilis qui ſeſe defendebat, neq; ij qui eum adiuuerunt conueniri debent. Idem de præteritis inuaſionibus, circa quos interempti, iure vindicari non poſſunt, tàm in Regno, quàm in Ducatu Lithuaniæ.

Sig. 3. warſ. 1593 Limites Palatinatuum Ruſsiæ, Belzenſis, Podoliæ ab vna, & Wolineñ Braczlauieñ, atque in Kiouienſi Mozyrenſi ex altera, conſtituát certo circumſcripto modo Succamerarij, Iudices, & Tribuni, abſentia vnius vel duorum non obſtante. C. 11.

Sig. 3. warſ. 1598 Commiſſarze. Ad videñ loca in Podolia, & parte Ruſsiæ, iure hæreditario confereñ. & ad taxañ arcem Laticzouieñ deputantur Commiſſarij, qui rem totam ad Comitia futura referre debent. C. 9.

Idem ibidem. Rozgrániczenie. Diſlimitatio Palatinatuum Ruſsiæ, Podoliæ, Belzeñ & Wolyneñ, Brzuſlauieñ, tum Kyouieñ. & diſtrict⁹ Mozireñ determinari debet, iuxta conſtitutionem anni 1593. feria tertia poſt feſtum S. Bartholomæi. Commiſſarij adſint ſub pœna Centum marcarum, ad inſtantiam cuiuſlibet Nobilis, apud Tribunal repeteñ, adduntur Commiſſarijs Palatini locorum. C. 10.

Idem ibidem. Commiſsie. Ad adminiſtrandam Iuſticiam fineſq; regundos inter terram Walachię, & Palatinatus Ruſsię & PodolięCommiſſarij ſpecialibus literis deputantur. C. 40.

De Iudicijs Terreſtribus Ruſsiæ habes ſuprà Par. 3. Cap. 3.

CA-

CAPVT TERTIVM.

De Terris ac Ducatu Pruſſiæ.

PActa inter Wladiſlaum Regem Poloniæ, & Conradum de Iungingen Magiſtrum Pruſſiæ hæc in ſe continent.

Ex Priuil. Iug. 1404. Magiſter Ordinis, debet ſeruare perpetuã pacem cum Rege Poloniæ, & ſuis ſucceſſoribus Chriſti fidelibus. L. 132. P. 70. HL. 209. HP. 696.

Non debet cum quoquam inire ligam, contra Regem Poloniæ & ſuos ſucceſſores Catholicos.

Limites & termini inter terras Ordinis, & terras Ruſſiæ & Lithuaniæ, diſtinguuntur & conſignantur.

Renunciat Magiſter & Ordo, alijs terminis & omnibus bonis ad Nouograd pertinentibus.

Homines de Ruſsia & Lithuania, liberè mercari poſſunt, abſq; theloneis in terris Magiſtri Ordinis.

Ordo quandocunq; cum Rege Poloniæ pro tempore exiſten in communi expeditione fuerit, quoſcunq; captiuauerit pro ſuis habebit.

Exceſſus per homines Regis, qualitercunq; perpetratos, Capitaneus exercitus iudicabit.

Exceſſus per homines hinc inde communiter commiſsi, per Capitaneum vtriuſq; exercitus iudicandi.

Armigeri, Milites, Vaſalli, & aliâs quicunq; hominũ in damnũ Regũ non permittetur tranſire, per terras Ordinis.

De Regno Poloniæ banniti, per Magiſtrum in ſuis terris ne foueantur.

Per terras Ruſsiæ & Lithuaniæ Catholicorum, Magiſter Ordinis non ducet exercitum, contra quemcunque abſque conſenſu Regio.

Sanguine iuncti Regi, fugientes ad terras Ordinis, per quos Regnum poſſet moleſtari, non debent ab Ordine ſuſcipi & foueri.

Ex Priui. wladis. ... 1436. **Damna reſarciantur, & decimæ Prælatis Poloniæ per Magiſtrum ſoluantur.** L. 133. P. 711. HL. 211. HP. ...

 De

Digitized by Google

De non ferendis ſuppetijs & auxilijs, contra Regnum Boleſlao Svvidrigal,& è conuerſo, de non ferēdo auxilio per Polonos, contra Magiſtrum cauetur.

Drvvancza medius fluuius,limes inter Regnum & terras Ordinis.

In loco Lubicz non ſit molendinum.

Medium Wiſlæ, limes inter Regnum Poloniæ & terras Ordinis,vbi Drvvancza influit, deſcendendo per Wiſlam,Caſtrum Iaſiemec pro Ordine.

Nieſiovva Caſtrum cum villis Murzinovvo,Orlovvo, Novva Wies alijſq; attinentijs & molendinis pro Regno reſeruantur,ſaluo iure cuiuſlibet,ita tamē vt ſi quem REx tolerare noluerit, iuxta taxam antiquam redimatur.

Tranſitus mercatorum in terras Ordinis liber ſit.

Concordia ſuper limitibus tentanda,& ſortes mittendæ,ſex perſonæ iurent ſuper limites pro parte, quam ſors non tangit.

Pons in fluuio Dravva,per Regem reſtauretur, Magiſtro negligente.

Compoſitores & teſtes, caſu quo ſors Magiſtrum & Ordinem tetigerit,nominantur.

Piſcatura libera per medium miliare ſuprà & infrà.

In medio fluminis Birzvvennik & Notes perpetuò inter Regnum & terram Nouæ Marchiæ,limes eſto,theloneo & ponte pro Magiſtro & Ordine relictis.

In Birzvviennik, nullum fortalitium erigatur.

Epiſcop' Lubuceñ pro Iudice per vtrãq; partē eligatur.

Theloneum per Magiſtrum ablatum reſtituatur.

Liber tranſitus incolarum hinc inde fiat.

Coadiutores Magiſtro diffidantes liberi dimittantur.

Apoſtatæ à Regno Poloniæ pellantur.

Mercatores ratione culpæ alienæ ne areſtentur.

Pœna vectorum thelonea non ſoluentium.

Sylua Babsko per Regnum redimi poteſt.

Exactio Funtom Czol,per mercatores ſoluatur.

Si ciuitates maritimæ à theloneo liberæ ſint, mercatores Regni Poloniæ,eadem libertate potiantur.

Nomine thelonei recepta,mercatoribus reſtituantur, ſi theloneum abrogabitur.

Ex-

Digitized by Google

Exactio Lobegal & Firken non exigatur.

Theloneum nouũ in Regno Poloniæ non inſtituatur.

Thelonea antiqua ſalua permaneant.

Prouentus nauigij apud Torunium communis. Ad quem Collector ex vtraq; parte eligatur annuatim, vicibus alternatis, qui ſolutionẽ famulis, & nauium reparatione detracta, reliquum æqualiter diuidat.

Ad id ſeruita alternis ſeptimanis impendantur & expenſas quilibet in ſua ſeptimana pro fouẽdis ſeruitijs ꝓuideat.

Capitaneus ſuper Iuſticia exequenda negligens, officio priuetur, aliâs iuramento euadat.

Commendator negligens ab officio deponatur, ſubſtitutus Iuſticiam facturus.

Requiſitus de Iuſticia ad damni ſolutionem compellatur.

Propter exceſſum vnius pax perpetua nõ eſt infirmãda.

Delinquens per Capitaneũ ad ſatisfaciẽ compellatur.

Duo Commendatores, & duo Palatini eligantur, pro Iudicibus & officijs remiſsis puniendis.

Vno anno in Thorun, alio in Nieſovva conuenturi.

Limites de quinquennio in quinquennium innouẽtur.

Tranſitum mercatores, per terras & flumina liberum habeant.

Damna & iniuriæ, hinc inde ſopiantur & extinguantur.

Nouẽ millia & Quingentos florenos Magiſter ſoluat.

Conſuetudo vetus per omnia obſeruetur.

Controuerſia ſuper demolitione domus Epiſcopalis ante Gedanum ſopiatur. Magiſter & ordo curet vt Magiſter Generalis Alemaniæ ſigillum maius pactis apponat. Quod ſi facere noluerit & hoc nomine bella mouerit ex nunc ei ſuppetit per Magiſtrum & Ordinem Pruſsiæ & Liuoniæ non ferantur, aliâs ſubditi à iuramentis præſtitis abſoluantur.

Oppidum Arnſvvald Magiſtro reſtituatur.

Caſtrum Nieſovva cum diſtrictu Regi reſtituatur.

Iuramentum ſuper Concordia facta præſtetur.

Literæ per Nobiles & Ciues hinc inde dentur.

Omnes violationes Trengaurum &c. inter partes prius facta caſſantur.

Magiſter

Mariæbur. 1438 Magiſter Pruſsiæ promittit pacem ſeruare cum Regno Poloniæ perpetuam. L.141. P.724. HL 219. HP716

Erunt liberi ſubditi Ordinis, ab omnibus homagijs, iuramentis & ſubiectione, ſi Rex pacem perpetuam non ſeruauerit.

*Caſ.Torun.*1466 Subſequuta eſt deinde tranſactio de terris Pomeraniæ Culmeñ. & Michalouieñ. cuius tranſactionis capita ſunt hæc: L.142. P.724. HP717.

Terræ Pomeraniæ, Culmeñ. & Michalouieñ. ad Regnum Poloniæ pertineant, quibus Magiſter renunciat.

Ad Magiſtrum piſcatura in Hab & thelonea antiqua pertineant, & tota Nergia, in qua tota reſeruatur pro Regia Maieſtate venatio.

Caſtrum & ciuitas Mariæburg, cum duabus Inſulis ad Regnum Poloniæ pertineant.

Elbing vtraque, cum diſtrictu villarum, limitibus & iure ad Regnum Poloniæ ſpectare debent.

Magiſter & Ordo renunciant omnibus iuribus, proprietatibus & dominijs, in Caſtris & Ciuitatibus enumeratis, ſibi competeñ. Reliqua Caſtra Ciuitates & diſtrictus pro Magiſtro & Ordine ſpectent.

Arendæ ſuper piſcaturis, alias Remitel ſub ſigillo Regni Poloniæ & Magiſtri faciendæ ſunt.

Magiſtri & Commendatores, in Conſiliarios Regni Poloniæ aſſumuntur.

Magiſter poſt ſex menſes ab electione ſui ſeſe præſentet, & iuramentum fidelitatis præſtet.

Locus Magiſtri in Conſilio Regis Poloniæ prior à ſiniſtris.

Pruteni vna gens cum Polonis ſint, quibus etiam contra omnes hoſtes aſsiſtere teneantur.

Magiſter nullos Contractus, ſeu fœdera facere, nulla etiam bella mouere, ſine Regis Poloniæ conſenſu debet.

Torunij. Anno 1466. Ludouicus Magiſter pro ſe & ſucceſſoribus Sereniſſimo Kaſimiro Regi & ſucceſſoribus ſuis Regibus & Regno Poloniæ iurauit.

Epiſcopatus Culmeñ. Eccleſiæ Gneſneñ. ſubijcitur.

Epiſco-

Digitized by Google

Epiſcopatus etiam Warmieñ ad Regnum pertineat.

Magiſter iuri & proprietati in Epiſcopatu Warmieñ. renunciat.

Epiſcopatus Culmeñ. in titulum, & Pomezanieñ. in commendam per Vicentium Kielbaſa tenendus.

Caſtra, ciuitates, & oppida, Eccleſijs & Pontificibus reſtituantur.

Captiui hinc inde liberi dimittantur.

Mercatores liberum tranſitum per terrã & aquas habeant.

Noua thelonea hinc inde non inſtituantur.

Poloni ad Ordinem aſſumantur, citra medietatem.

Magiſter idoneus eligendus, qui ſine merito, ſcituque Regio, deponi non debet.

Iuramentum præſtitum ſuper fidelitatẽ nõ rumpatur.

Mercatores aduenæ coram proprio iudice conueniantur.

Delinquens in loco delicti poteſt conueniri.

Similiter in contractu recenti.

Ruſtici & Coloni fugitiui, tempore guerræ, reſtituantur.

Nullus ratione delicti alterius, eſt areſtandus, ſeu turbandus.

Vectores conductitij, ad thelonei ſolutionem obligantur.

REX propter culpam vnius non violetur.

Caſtra quomodocunq; intercepta ſunt, viceuerſa Regno Poloniæ per Magiſtrum reſtituantur.

Caſtra & ciuitates Sthum, Nouum forum, Chelmno, Brodnica, Krisburg Regi reſignantur.

Offenſæ ciuibus remittantur, & iura antiqua per Regẽ confirmentur.

Venditiones & alienationes caſtrorum & ciuitatum abrogantur.

Profugis & ſpoliatis in Pruſsiam redeuntibus bona reſtituantur.

Indignatio remittatur, & licentiæ tranſeundis in colis integra ſit.

Iuramentum Magiſter ordo cæteriq; ſubditi vniuerſi præſtent.

Apoſtolica cōfirmatio ſuper Concordia facta petatur.

Ex Priuil. Alex. Bona vniuerſa quarumuis Eccleſiarum, in terris Ordinis exiſtentia, debent eſſe ſalua. L. 152. p. 743.

Limites inter Maſouiam & Pruſſiam conſtituantur.

Terræ Samogitiarum penes Regnum ſint.

Limites Samogitiæ & Pruſsiæ conſtituuntur.

Limites inter Liuoniam, Samogitiam, & Ruſsiam deſcribuntur.

Exactio Funtomczal, per mercatores ſoluatur, ſi ciuitates quoque maritimæ eam ſoluerint.

Exactio Lobegal & Firken nullatenus imponatur.

Liber tranſitus mercatoribus ſit, per flumina & mare ſuprà & infrà.

Fugitiui ſuſcipiantur per Magiſtrum & Iuſticiæ exponantur, cauſa fugæ per litteras R. M. allegata.

Actor ſequitur forum Rei.

Malefactores ad Regnum confugientes capiantur & puniantur.

Diffidantes, periuri, & violatores alterius partis, per alteram non foueantur, ſed qui antea Magiſtro & Ordini, propter Regem & Regnum diffidabant, propterea à Magiſtro non impetantur.

Apoſtatæ non foueantur.

Mercatores cauſa delicti alieni non areſtentur.

Limites inter Ducem Stolpen̄ & Magiſtrum fiant.

Litere reuerſales hinc inde dentur.

Conſiliarij ſuper damnis hinc inde exortis conueniant & decidant.

Caſſantur omnes violationes pacis, & fœderis.

Ex Priuil. Caſ. 1554. Nobiles & Ciues Pruſsiæ in iure eorum conſeruentur. L. 156. p. 751.

In locum Priuilegiorum emiſſorum alia noua dentur.

Exactio Fundczal vulgariter dicta abrogatur.

Thelonea abrogantur.

Datia quæ aliâs Marſard dicitur, abrogatur.

Res

Res & bona naufragia,ſemper ad dominos vel eorum ſucceſſores pertineant, niſi prorſus nullus ſucceſſor extaret ex tunc eæ ad Regem pertinebunt.

Dignitates & officia incolis Pruſsiæ conferantur.

De cauſis notabilibus cū Conſiliarijs Pruſsię tractetur.

Literæ Pruſsiæ,perReges in ſua integritate conſeruentur.

De Iure ſuo quiſq; in aliud, quod vult,tranſeat.

Moneta in quatuor locis cudatur,tempore guerræ, ſed pacis tempore per Regem.

Gubernator habeatur in terris Pruſsiæ.

Libertas mercandi in Regno, Prutenis conceditur, & tranſitus mercatum ad externa.

Ex Priuil. Iagel. 1424. Via debet eſſe libera omnibus mercatoribus,Poloniæ, L.156. P.751
Lithuaniæ,Maſouiæ,Ruſsiæ, & Samogitiarum, per terras Ordini ſubiectas,nec tantùm per terras, ſed etiam per maria & quæcunque flumina.

Poſſunt cum frumentis, alijſq; rebus,abſq; omni impedimento incolæ Regni Poloniæ & Maſouiæ & Lithuaniæ ire, quorſum eis placuerit. Mercatores & incolæ Regni Poloñ Maſouiæ, Lithuaniæ & Samogitiæ non tenentur ad ſoluen͂. Pfundzol.

Mercatores & incolæ Regni Poloniæ,Lithuaniæ,Maſouiæ & Ruſsiæ à ſolutione Lobigeldt, quæ à frumento Gedani percipiebatur,perpetuò eſſe debent liberi.

Mercatores & incolæ Ordinis Cruciferorum, in Regno, in terris duntaxat Dobrzinen͂, Cuiauien͂, Lancicien͂, Siradien͂,& in Regno in CiuitateGneſnen͂,tantùm in nundinis annalibus poſſunt pannos vlnatim vendere, pecora verò & frumenta,& quaſcunque alias res inforis ſeptimanalibus emere & ducere.

Iag.Pet.1479. Capitulum Eccleſiæ Warmien͂, Regem Poloniæ pro L.159. P.754.
tempore exiſten͂. recognoſcit ſuum verum eſſe Dominum, obligat ſe & ſucceſſores ſuos Epiſcopus Warmien͂ vniuerſoſq; ſubditos ſuos, tanquam vnitus Regno Poloniæ ad tuendos articulos infraſcriptos.

Quilibet Epiſcopus Warmien͂.pro tempore exiſtens,

Digitized by Google

à die receptionis ſuæ ad Eccleſiam, infra tres menſes, tenebitur iurare Regi Poloniæ, pro tempore exiſtenti, in manibus vel Regiæ Maieſtatis, vel alicuius Epiſcopi, à Rege ad id deputati, idq; Margeburgi. Licet ſubditis menſæ Epiſcopalis Warmieñ. ab obedientia dicti Epiſcopi reſilire, & Regi Poloniæ adhærere, ſi idem Epiſcopus Regi non iurauerit.

Omnes etiam Vaſalli & ſubditi, Eccleſiæ Warmieñ. iurare debent R. M. perpetuis temporib⁹, infra quodlibet decennium.

Abſq; conſenſu Regio, Capitulum Warmieñ. non debet eligere Epiſcopum.

Quilibet Prælatus & Canonicus Eccleſiæ Warmieñ. infra vnum menſem debet iurare Regi, in manibus Conſiliarij ſuperioris in Pruſsia.

Aduocatus Eccleſiæ Warmieñ. tenetur iurare Regi.

Epiſcopus Warmieñ. debet eſſe auxilio & conſilio Regi, non modò contra Magiſtrum & Ordinem, ſed etiā contra quemlibet hoſtem.

Epiſcopus Warmieñ. non debet aliquas facere ligas, abſq; ſcientia & conſenſu Regiæ Maieſtatis.

Omnis beneficiatus in Diœceſi Warmieñ. tenetur iurare Regi Poloniæ, deſeruañ. fidelitate, in manibus Epiſcopi ſui.

Tàm Epiſcopalis quàm Capitularis menſæ Warmieñ. ſudditi, in cauſis omnibus ſecularibus, debent appellare ad R. Maieſtatem.

Subditus Eccleſiæ Warmieñ. appellans ad Regem, & non proſequens appellationem, amittit cauſam, & ſoluere debet expenſas aduerſæ parti.

Pax perpetua inter Sigiſmundum Primum Regem & Regnum Poloniæ, & Magiſtrum Pruſsiæ, eiuſq; Ordinem Crucifericum Crac. 1525. confecta. P.769.

Crac. 1525. Rex Sigiſmundus, terras Pruſsiæ, dat in feudum Alberto Duci Pruſsiæ. P.770.

ibidem. Rex dabit Alberto Duci Pruſsiæ 4000. florenorum, Nobilitas cum ciuitatibus approbat concordiam. P.773.

CON-

Digitized by Google

CONSTITVTIONES TERRARVM PRVSSIÆ PER SERENIſſimum olim Sigiſmundum primum Regem Poloniæ Gedani, Anno 1 5 2 6. ſancitæ.

Gedani. 1526. PAlatini Priuilegij Pruſsiæ exemplum habeant, illudque volentibus communicent, & ſecundum illud, Rex, Dignitates, Officia, & Capitaneatus, ſolis indigenis conferat. P. 778.

Ad conſcribeñ ius Culmeñ, certæ perſonæ deſignantur, qui illud conſcribant, & typis excudant.

Iudicia Terreſtria, in ſingulis Palatinatibus, bis in anno celebrentur, videlicet in Palatinatu Culmeñ, prima iudicia, feria tertia poſt Dominicam Quaſimodogeniti. Altera feria tertia poſt S. Lamperti. In alijs Palatinatibus iuxta conſuetudinem. Ab ijs Iudicijs appellationes ad Conuentus Pruſsiæ, tandem ad Regem deuoluantur.

Appellans à Iudicio Terreſtri ad conuentum, tres marcas numeret. A conuentu verò ad Regem ſex, quę ſi ſententia approbabitur, Iudicio cedant, ſin ſecus appellanti reſtituantur.

Palatini cauſas Terreſtres non iudicent, niſi partium conſenſus accedat, leuiores cauſas quæ marcas decem non excedunt, iudicio de plano cognoſcant. In cauſis ſanguinis & recentis criminis ius dicant, pœnas non exigant niſi per ſententiam iudicij adiudicatas, quarum tertia pars iudicio Terreſtri, duæ Palatino cedant.

Palatini & Capitanei, in iudicio Terreſtri, & in conuentu Pruſsiæ, citati reſpondeant, exceptis bonis Regalibus. Capitanei autem ſint indigenæ & poſſeſsionati, & ex eiſdem poſſeſsionibus, in iudicio Terreſtri conueniantur.

Digitized by Google

Notarius Terreſtris ſit Nobilis poſſeſsionatus, linguarum peritus, is ſolus ſecretorum conſilijs & Conuentuum Iudicijs interſit, acta conſcribat, munimenta partium in Iudicio producta cuſtodiat.

Commiſſarij in Pruſsia non dentur, niſi in cauſis limitum, cum bonis Regalibus, neque cauſa ad eoſdem Commiſſarios à quibus appellatum eſt, remittatur.

Conuentus publici bis in anno celebrentur, videlicet ad diem S. Staniſlai in Maio Dirſauiæ, & ad diem S. Michaëlis Graudenti. Conuentus verò particulares ex arbitrio Regio fiant.

Ad Conuentum ab omnibus Iudicijs Terreſtribus & Ciuilibus prouocetur. A conuentu verò ad Regem appellans, niſi appellationem infra annũ proſequatur, tranſeat ſententia in rem iudicatam.

Ante Conuentũ publicũ Palatin⁹ Conuentũ particularẽ iudicat, vbi nuncij ad conuentũ publicum eligantur. Vocatus verò non veniens duabus marcis puniatur, quarum medietas Palatino, altera ærario publico cedat.

Rei iudicatæ nemo contraueniat, alioquin eam Palatini exequantur, adiuncto ſi opus eſt Capitaneo, & Nobilibus illius diſtrictus, nec non Vaſallis, qui ſub amiſsione feudorum adeſſe debent. Si verò maiori potentia opus fuerit, ad Regem referatur Palatini remiſsiores, quinquaginta floreñ Vngaricalium pœna puniantur, cuius medietas ad partem, altera ad ærarium pertineat. Reſiſtentes violenter exequutioni, pœnę bannitionis, & bonorum confiſcationis ſubiaceant. Ex confiſcatis primum parti ſatiſfiat, reliquum Fiſco applicetur.

Violentię, incurſiones, inſidię, capitali pœnâ puniantur.

Nobilis ex decreto Palatini, aut Iudicij Terreſtris detentus, non ad ciuilem carcerem detur, ſed Palatino præſentetur. In Ciuitatibus verò quæ arces non habent, ſi Nobilis in carcerem Ciuilem conijciatur, in poteſtate Iudicis ſui non Ciuitatis maneat, per fideiuſſoriam liberandus niſi cauſa ſit criminalis.

Neque Ciues, Nobiles, eorumq; ſubditos, neque Nobiles Ciues authoritate propria capiant, vel areſtent, ſub

pœna

pœna viginti florenorum Vngaricalum: cuius medietas Palatino, altera parti læſæ cedat, ſed vnuſquiſque in foro ſuo conueniatur.

In fluuijs nauigalibus, præſertim Fehres, Bree, Bda, Rede, obſtacula non ponantur, neque nauigatio impediatur, niſi quis eo nomine priuilegium habeat.

Nobiles Priuilegia in lacubus Regijs piſcandi habentes, & poſſeſsionem piſcaturæ teſtibus probantes, & ij quorum fundus ſtagnis Regijs adiacet, paruis duntaxat retibus piſcentur, idq; pro menſa ſua tantùm, Hyeme Capitanei primos tractus habeant, tempore verò quo piſcis, Kleſcz Polonicè ductus, ſemen emittit, nemini liceat in lacubus Regijs piſcari.

Bona Terreſtria & Feudalia, pro Eccleſijs, abſq; conſenſu Regio non emantur, priuatim verò empta, & non alienata ad Propinquos deuoluantur.

Ciues & Plebeij bona Terreſtria non emant. Ex illis verò qui emerunt, in perſonis ſuis bellum ſeruiant, Ruſtici, feras non venentur, nec laqueos ponant, caneſúe aut retia habeant, alioquin tàm bombardæ, quàm retia, & canes, per dominos eorum auferantur, & contrauenientes interdicto dominorum decem marcis puniantur, foſſas tamen pro capień lupis cum conſenſu dominorum habeant. Palatini quoq; Capitanei & Nobiles, in fundis alterius inuito domino non venentur nec feras capiant, ſub amiſsione equorum curruum & retium. Bombardis verò nemo prorſus vtatur, tàm in ſuis quàm in alienis Syluis, ſub pœna centum florenorum Vngaricalium, cuius medietas Regi, altera ærario Pruſsiæ cedat.

In Conuentibus generalibus Pruſsiæ; Conſiliarij precia rebus imponant, & in menſuras atq; pondera animaduertant.

Palatini & Capitanei, fines Prouinciæ obſeruent, & prædones coërceant.

Ruſtici inermes incedant niſi ad venationem à dominis vocati fuerint.

Poloni ad artificia ſuſcipiantur, non obſtantibus Priuilegijs, ſub pœna Quinquaginta aureorum, fiſco Regio applicanda.

Offi-

Officiales, præſertim Tucholieñ. prætextu inhibitionis Regiæ, ſal ijs, qui fines tranſgreſsi non fuerint, non adimant.

Nobiles diſtrictus Sluchouieñ. ad ruſtica ſeruitia non cogantur, ſalua veteri conſuetudine.

Ceruiſiam Nobiles pro vſu coquant, ſi quid ſupereſt ad ſuas tabernas vendant, ſed negociationem ceruiſiæ nō exerceant. Tabernatores quoq; priuilegiati vno miliari à ciuitatibus, & oppidis diſtantes, ceruiſiam coquant, ad vſum ſuæ tabernæ, ſed eam tunnis vel medijs tunnis non vendant, ſub pœna decem marcarum

Mercatores exotici, mercaturam in villis & pagis non exerceant, neq; in eis quidquā emant, ſed ſubditi res ſuas & Dominorum, ad ciuitates ducant, ibiq; eas vēdant, ſub amiſsione rerum & equorum.

Palatini, detētores decimarum, aratralium, & prouentuum Eccleſiaſticorum, excommunicationem ſuſtinentes, ad ſolutionem compellant.

Moneta veteri ſublata, noua cudatur triplex, ſub inſignijs Pruſsiæ, videlicet groſsi, ſolidi, & oboli, viginti groſsi marcam, duæ marcæ florenū vngaricalem, tres ſolidi groſſum, ſex oboli ſolidum conſtituant, ea verò tota moneta, correſpondeat monetæ Regni in valore, & recipi debet vbiq; in Regno, in Maſouia & in Lithuania.

Sig. Pet. 1528. Rex admonet conſiliarios Pruſsię, vt decimas Epiſcopo Vladiſlauieñ pendant. P. 782.

Sig. Pet 1528. Crac. 1543. A Duce Pruſsiæ ad Regem appelletur, qui etiam ſaluos conductus det. P. 785.

Sig Crac. 1543. Ducatus Pruß. Rex curabit vt Ducatus Pruſsiæ, non tantùm contra Turcam, ſed contra quemuis Regni hoſtem, vires cum Regno coniungat. Ex originali

Aug. Pet. 1557. Roſty wiecſa. Kmethones profugi, in Pruſsia præuenti, extradantur ſub pœna 100. marcarū, pro qua pœna, citatus ad Palatinū, vel eius officium, ibidem ſatisfacere debet, & nihilominꝰ ſubditum extradere ſub ſimili pœna. Palatinus verò exequutionem ſine dilationibus & appellationibus faciat, ſub pœna mille marcarum, pro qua coram Rege peremptoriè reſpondebit & ſatisfaciet. Idem intelligendum C. 76.

eſt de

Digitized by Google

eſt de Kmethonibus. Pruſsiæ in Regno repertis, quod ſimilem Iuſticiam adminiſtrare debent Capitanei.

Steph. warſ. 1578 Prußy. Terras Pruſsiæ, non Iudicium Tribunalis Regni, ſed Rex iudicabit. c. 18.

Sig. warſ. 1589. Przyſtępienie. Sed poſtea & terræ Pruſsiæ, ad Iudicia Tribunalis Regni ita acceſſerunt, vt illis integrũ ſit, vel perpetuò ad Tribunal pertinere, vel ad Regiã Iudicia redire, quã de re ad futurum Conuentum deliberare debent. c. 13.

Ibidem. Obieżdż. Itaq; cauſæ Palatinatus Pruſsiæ, Petricouiæ in Iudicijs Tribunalis audiantur, ad quæ Iudicia, ex ſingulis Palatinatibus, duo Iudices deputentur, qui hoc idem iuramentum præſtabunt, quod reliqui Iudices Tribunalis præſtare ſolent, vbi omnes cauſæ, ex quibuſcunq; terminis inciden, audiantur, & iuxta ius & conſuetudines terrarum Pruſsiæ iudicentur, exceptis cauſis merè Criminalibus, fiſci, exemtionis bonorum Regalium, Ciuilibus, & alijs in conſtitutione anni 1578. expreſsis. Videre autem Iudices debent, vt quàm proximè ad iura & conſuetudines Pruſsiæ accedant, in omnibus tamen actionibus, inſtar Tribunalis Regni maior pars concludat.

Sig. warſ. 1589. Duchowne. Spiritualium ex Pruſsia cauſæ, ita iudicentur, ſicut in Tribunali Regni iudicari ſolent, ad quę duo deputati Spirituales, ex Pruſsia admittantur, ita tamẽ vt tàm ex Regni quàm ex Pruſsiæ deputatis, ſex tantùm ſententias dicant. c. 14.

Ibidem Salaria. Salaria Iudices eadem habebunt quæ & noſtri. ibidem.

Ibidem. Czas y mieiſce. Tempus electionis Iudicum ad hæc Iudicia, feria ſecunda poſt Natiuitatis B. Mariæ Virginis. Locus verò Palatinatuum Culmen, Radzini, Marieburgẽ, Sthumæ, Pomeraniæ, Starogardæ, qui electionis Conuentus, eiſdem legibus aſſecurati ſint, quibus Conuent⁹ Regni gaudent. ibidem.

Ibidem Beſpieczenſtwo. Miniſteriales in Pruſsia, ita ſint ſecuri ſicut in Regno. ibidem.

Sig. warſ. 1589. Correctura. Correctionem iurium ſuorum liberã habeant Pruteni, quam tamen antè futurum Conuentum faciant, vt ibidem de illa cenſura inſtituatur, quam in rem conuenire debent Graudenti, duabus ſeptimanis poſt feſtum SS. Trinitatis. c. 15.

Idem ibidem. O Stadłość. Palatini in Pruſsia poſſeſsionati eſſe debent, quilibet in ſuo Palatinatu. c. 15.

Tt Extra-

Idem ibidem. O Cudzoziemcách. Extranei homines, & tranſmarini, qui bona Terreſtria in Pruſsia, ſiue hęreditariè, ſiue obligatorio iure poſsidēt, ea ante triennium vendant, ſub amiſsione bonorum. Si verò quis extrane⁹ inpoſterum idipſum audeat, in inſtanti & bona & pecuniam amittat, quæ theſauro Regni debebuntur, eo verò nomine cui libet in Tribunali agere licebit peremptoriè inter cauſas offīcij. C. 16.

Idem ibidem. Cauſæ. Cauſæ ex officio Pruſsiæ, in Tribunali eodem modo áudiantur, quo in Tribunali Regni audiuntur. C. 16.

Idem ibidem. O przypozwách. Ad proſequeñ. cauſas Prutenicas in Tribunali, nullis adcitationibus opus eſt. Ibidem.

Sig. 3. warſ. 1590 Prorogácia. Terræ Pruſsiæ, correcturam iurium ad proxima Comitia adferant, & ibidem ſeſe declarent, vtrum velint Tribunal Regni ſuſcipere, quam in rem Conuentus illis indictus eſt, pro feſto S. Ioannis, Mariebȕrgi. C. 26.

Sig. 3. warſ. 1591 Commiſſárze. Ad diſtinguendum terras Pruſsiæ, à Palatinatu Maſouiæ, Commiſſarij deputantur, qui in Craſtino S. Ioannis Baptiſtæ officium ſuum faciant. C. 9.

Sig. 3. warſ. 1598 Záwárcie. Exequutio Statuti Alexandrini, de non alienandis bonis Regalibus terras Pruſsiæ, ampliùs afficere non poteſt, in bonis hucuſq; non abiudicatis. C. 25.

Idem ibidem. Práwá. Correctio iuris Prutenici approbatur, & inpoſterum permittitur quo ad Iudicia, modò fiat authoritate Conuentus. C. 26.

CAPVT QVARTVM.

De Ducatu Maſouiæ.

Ex Statut. Maſo. Sig. Pet. 1540. Cum omnia iura. IVra Ducatus Maſouiæ & libertates, confirmantur. P. 799

Ibidem. Et adſcribitur Maiori Poloniæ. Ibidem.

Sig. Crac. 1529. Nuncij ex Terris. Ratio tamen certa Maſouiorum ac Polonorum, haberi non potuit, donec ſeſe iuribus Polonicis adſcriberent. P. 800. HL. 159

Iudicio

Ex Statut. Maſo Sig. Pet. 1538. Cauſæ. Idem ibidem. Et ne conſtitut.

Iudicio Aſſeſſorum in cauſis Ducatus Maſouiæ, adſint duo Conſiliarij, aut Officiales Maſouiæ. P. 51. HL. 155. HP. 27.

Cauſæ ad Comitia ex Ducatu Maſouiæ deuolutæ, olim iure Maſouiæ iudicabantur. Ibidem.

Steph. Crac. 1576. Mazowſza práwa Pol. przyięcie.

Sed iam Ducatus Maſouiæ, iuri Terreſtri Regni Poloniæ, ſeſe adſcripſit, exceptis certis conſuetudinibus (de quibus infrà) ita tamen, vt cauſæ iure antiquo ceptæ, in quibus decreta lata ſunt, eodem iure terminentur. C. 164.

Auguſt. Pet. 1562. O Statut. Alexan.

Ducatus Maſouiæ ab eo tempore exequutioni ſubiaceat, quo Priuilegia à Rege Sigiſmundo accepit. HP. 41. C. 101.

Aug. Pet. 1565. Sądy Grodzkie Mazowieckie.

Ad Iudicia Caſtreñ, per Maſouiam, ſi quis vocetur, in cauſa illa Iudicio non competenti, ibidem pœna 14. Marcarum puniatur, quam ſi Capitaneus non decreuerit, Iudicio Terreſtri exigatur, niſi quis ad inſcriptionem citetur, quas cauſas Capitanei citra exceptiones & excuſationes iudicent, ſi verò Capitanei extra forum quidpiam iudicent, vel obtenta per lucra exequantur, in damnis iuramento Actoris æſtimañ condemnentur. C. 55.

Aug. Pet. 1565. Vkroczenie.

In Maſouia proceſſus iudiciarius abbreuiatus eſt, quæ abbreuiatio hîc intermiſſa eſt, ideo quòd ſubſequenti tempore Maſouiæ iuri Regni ſeſe addixit, de quo infrà eodem Capite. C. 56.

Idem Pet. 1567. Vkroczenie.

Hanc abbreuiationem etiam terræ Czerneñ & Warſouieñ ſuſceperant. C. 77.

Idem ibidem. Cauſæ officij Viceſgerens.

Viceſgerens Maſouiæ, cauſas officij poſt ſuam curiam non trahat, ſed eas in locis conſtitutione ſpecificali, iudicet. C. ibidem.

Aug. Lub. 1569. Granicze.

Limites in Maſouia per commiſſarios facti approbantur, & ſi qui Nobiles hoc nomine, à Tenutarijs citati ſunt, abſoluuntur. C. 110.

Aug. Lub. 1569. Iz nieſądzeniem.

Colloquia in Maſouia ſingulis annis Palatinus celebret, vel Caſtellanus in abſentia Palatini, ſub priuatione officij, à quorum ſententia, in manifeſtis appellatio non admittatur, ad eâ autem conuenire debent Officiales terrarum, ſub amiſsione officij, excepto legali impedimento, quo caſu Nobilis idoneus abſenti ſubſtituatur. HP. 421. C. 111.

Steph. Crac. 1576. Viceſgerentia.

Viceſgerentia Maſouiæ abrogatur, & Palatinus alijs Palatinis Regni adæquatur. C. 165.

Steph. Torun. 1576. Zwyczaie/etc.

Conſuetudines Maſouiæ ſpecialiter exceptæ approbantur, quæ in ſe continent articulos infraſcriptos. C.167.

Ad terminos Terreſtres & Caſtreñ, non niſi tres Citationes ſimul ponantur, adcitationes omnes ſub ſigillo Terreſtri extradantur.

In cauſis Criminalibus, in conuentu primus terminus ſit peremptorius.

Memorialia non niſi à ſententijs definitiuis per ſeſquialterum groſſum exigantur, itidem & ab inſcriptionibus vulnerum, & violentiarum obductionibus, & oppignorationibus, ſub pœna 14. marcarum, in Iudicio vltimæ Inſtantiæ peremptoriè exigeñ.

Appellationes liberæ ſint, non motiones, quæ ad Tribunal dirigantur, poſteaquam inſtitutum fuerit.

Notarius Terreſtris & Caſtreñ, acta ſcribat, aut ad ea Nobilem poſſeſsionatum habeat, reſcripta tamen Capitaneus vel Vicecapitaneus ſubſcribat, Terreſtria verò Notarij Terreſtres. Inſcriptiones quoq; Caſtreñ. transferantur, infra vnius anni decurſum. Quod ſi Iudicia vacent, in proximis id fiat, citationes Caſtreñ, ſigillo Terreſtri ſub titulo Regio ſint.

Notarius vbiq; habeat iuratum Vicenotarium, vbi Iudicia Caſtreñ ſunt, quo delinquente, læſus agat, vel cum ipſo Notario, vel cum Vicenotario, coram vltima inſtantia pro damnis & pœnis. Acta verò Terreſtria in quibus perpetuæ inſcriptiones, intromiſsiones & limites ſcribuntur, ſeorſiua ſint, obligationum quoq; ſeorſiua & actionũ quę acta Notarius aſſeruet, ſed in ea nihil ſcribat, niſi quod Iudex Terreſtris, & Subiudex, aut officium Caſtreñ ſubſcribat.

Notarij pro membranis, vnius Citationis dimidium groſſum, à decreto itidem, & à ſimplicibus reco gnitionibus, à perpetuitatibus groſſum vnum, ab intromiſsione dimidiũ groſſum: à querela cũ deputatione officij groſsũ vnum, à controuerſijs, à qualibet interlocutione officij dimidiũm groſſum, à lucro groſſum vnum, à contumacia dimidium groſſum, pœnam verò ratione contumaciæ nullam Iudices exigant. Inſcriptiones iuxta formulam

ſtatuti ſcribantur, pro labore quęrendi inſcriptionem annalem, nihil accipiatur, ſed quod ante annum factum eſt, groſſus vnus, pro reſcriptis papireis groſſus vnus, à lectura Priuilegiorum & aliorum nihil ſoluatur, quod ſi fuerint acticanda groſsi duo, à literis pargamenis groſsi duodecim, quorum Iudex quatuor, ſubiudex quatuor, Notarius quatuor tollat.

Si actor reum, vel reus actorem verberet, aut vulneret, cauſam amittat, & pro vulneribus ſatisfaciat.

Teſtes non ſint conſanguinei, neq; affines, niſi in cauſa honoris, ſi verò alter alteri teſtem à iuramento deterreat, ille cum reliquis iuret, quòd ſi omnes repellat, & in eo conuincatur cauſam amittat.

Iniurioſi erga parentes, per Capitaneos, turri puniantur, ad placitum parentum. Quod ſi patre vel matre ſecundò nubente, pueri portionem ſuam repetant, & eis quid eiuſmodi accidat, puniantur inſtar aliorum vicinorũ.

Is qui pecora aliena, in damno retinet, ad fideiuſſoriam ea dimittat, damnum fideiuſſoribus oſtendat, qui æſtiment, adhibito per partem vno Nobili, aut duobus, vel Miniſteriali, quod ſi inter eos de taxa non conueniat, damnum verò fuerit maius decem ſexagenis, actor iuramento probet, quod ſi eam ſummam non excedat, factor ipſius iuret modo ſit Nobilis. Si damnum fideiuſſoribus non oſtenderit, neq; pecora dimiſerit, parti læſæ tres marcas, & Iudicio totidem luat, & fideiuſſor liberatur, ſi fideiuſſor negat fideiuſſoriam, conuincatur ijs, qui præſentes fuerunt. Si verò dominus pecoris neget damnum, à ſuo pecore factum, probet hoc damnum paſſus, aut partem ad iuramentum admittat. Idem cenſetur de equis & ſecuribus in ſyluis receptis.

Ratione non dimiſsi pecoris ad fideiuſſoriam coram Capitaneo agatur, vſque ad finalem exequutionem, pro damnis verò ad Iudicium Terreſtre partes remittantur.

Pecunia homini poſſeſsionato ne areſtetur, niſi minorem habeat poſſeſsionem quàm conuenitur. Si verò areſtum admittitur continuetur ibidem, ſi verò per ſex ſeptimanas intermittitur, euaneſcat.

Digitized by Google

Miniſterialis ſi quid falſe recognoſcit, vel perperam negat, victus ſex teſtibus deponatur, & cauteriſetur, recognitio verò illius nihil valeat. Si verò præſentem habeat in aliquo actu Camerarium, Succamerarium, & Nobiles, qui vnà cum illo viſionem expediebant, & recognoſcebant, non poteſt eo nomine conueniri. Quod ſi is qui falſitatem Miniſteriali obijcit, deficiat in probatione, luat illi decem ſexagenas.

Miniſterialem ſi quis dum officium ſuum peragit, vulneret, in duplo pro vulneribus inſtar Nobilis ſatisfaciat, etiamſi ſit plebeius, & vulnerans 60. marcis per Regē vel Capitaneum mulctetur. Si verò occidatur duplicē Verigeldum Nobiliū ſoluat homicida, & abſq; miſericordia, anno & ſex ſeptimanis turri includatur. Si autē Miniſterialis quid interea, dum officium ſuum obijt, peccauerit, & ita percuſſus ſit, agat pro ſua conditione de vulneribus, neq; ſolarij plus accipiat, quàm à ſingulis miliarib⁹ à poſitione Citationis gl. 1. à proteſtatione, obductione, iuramento, teſtibus, intromiſsione, & reliquis actibus gl. 1. ſub pœna ſuperiùs expreſſa.

Terminum viſionis ſi quis negligit, cauſam perdit, ſi verò officium ipſum non venerit, decernatur denuo viſio, ſi verò alter alterum in viſione violauerit, officium illud quod eſt præſens, pœnas decernat, & tandem rem ad Iudicia referat, vbi violator ſine vlla viſionis petitione, reſpondere tenetur, Officiales tamen & Miniſteriales à viſione vltra 3. gl. non exigant.

Poſt viſionem Citatio non impugnetur, ſi tamen Citatio cum viſione pugnet, amittitur cauſa, idem fiet, ſi Actor poſt viſionem Citationem emendauerit, niſi iuret ſe non emendaſſe.

Cum accuſatus pro coarratione, vel ſimili iniuria, ſiue ante, ſiue poſt viſionem negat, ſe iniuriam feciſſe, euadat, ſed locus ille actoris remaneat.

Quilibet Nobilis tenetur, per bona ſua, iter admittere vicinis, ad Eccleſiam, ad forum, ad molendinum, ad traiectum, & publicas vias non auertat.

Bona

Bona non diſtincta ſemper diſtinguantur, ſi verò quis plus poſsidet, quàm debet poſsidere, fundo æquiualenti id compenſet, niſi quis æquiualentiæ renunciet. Si etiam quis minorem, ſed meliorem fundum cepit, ſtetur pacto, inter illos, per amicos conſtituto. In cauſa verò diuiſionis, quæ in Iudicio Terreſtri forum habet, appellatio non admittatur, niſi intercedat diſputatio de validitate inſcriptionum, vel qualitate iuris.

Bonorum Commutationes, vbi inſcriptionibus roboratæ ſint, nunquam infringantur.

Inſcriptiones bonorum, extra diſtrictum proprium non fiant, alioquin nullæ ſunt. Exceptis actis Cancellariç, & Conuentus.

In bona vendita vel inſcripta, intromiſsio per Miniſterialem accipiatur, & accepta publicetur ſolenniter, à qua publicatione præſcriptio incipiat. Eam ſi quis impugnat, coram actis id faciat, circa relationem intromiſsionis, aut in ſecundis vel tertijs iudicijs, deinde citet partem & cũ illa experiatur. Quod ſi in primis, ſecundis vel tertijs terminis non fecerit, intromiſsio robur acquirit, impugnatio verò euaneſcit. Ijs verò qui intromiſsiones ab anno 1531. non habent, præſcriptio nõ prodeſt, ſed poſſunt redemptione per proximos remoueri, cum tamẽ mulieres bonis renunciant, fratrib' intromiſsio neceſſaria non eſt.

Bona in dote per lucris vel pœnis aliquibus conceſſa, præſcriptione non onerantur. Si verò fratres ſorori bona aliqua ſimpliciter in dote non determinata conceſſerint, taxentur bona, & iuxta taxam redimantur. Præſcriptio verò omnium iniuriarum ſit triennalis, criminalium annalis, & ſi infra annum cauſa criminalis continuata non fuerit, in ciuilem tranſit.

Si quis alterum in Templo, Cœmeterio, vel hoſpitio vulnerat, aut occidat, iudicetur tanquam inuaſor domus, idem fiat, ſi id in domo cuiuſpiam Kmethonis, aut oppidani fecerit. Pro inuaſione verò, etiam hoſpes cuius dom' violata eſt, ſi eſt Nobilis agere poteſt, ſaluo Scrutinio.

Inuaſor

Digitized by Google

Inuaſor domeſticus, honore & bonis priuetur, coram Capitaneo conueniatur, qui inquiſitione per Miniſterialē facta, ad conuictionem actorem admittat, ex conuicti verò bonis, primùm læſo ſatisfiat, reliquum fiſco cedat.

Inuaſor molendini ita puniatur, ac ſi id feciſſet circa operas.

Si Nobilis Nobilem circa operas ruſticas vulnerauerit, vel occiderit, in duplo, quod ſi ex pixide fecerit, in quadruplo ſatisfaciat, & Iudicio Terreſtri conueniatur, ſaluo Scrutinio, ex quo ſi conſtiterit, vulnera extra operas illata fuiſſe, Actor ſatisfactionem pro vulneribus amittat. Cum tamen de capite agitur, ſoluat ſimplicē verigeldum, ac turrim iuxta ſtatutum ſuſtineat, ſi non comparuerit, vel profugerit, proſcribatur, & tandem per Capitaneum captus capite plectatur, bona verò Actori iuxta valorem verigeldi tradantur, ſaluo iure vxoris, ſi quod illi ante factum competebat.

Si plebeius circa operas vulneretur, conuincat cum quinque teſtibus reum, conuictus verò, decem marcas vulnerato, & totidem Domino ipſius luat, ſi occiderit in duplo ſoluat. Idem cenſetur de inuaſione domeſtica plebei.

Si Nobilis Nobili membrum aliquod tyrannicè amputauerit, in duplo ſatisfaciat, & dimidio anni turrim ſuſtineat.

Quod ſi id in Kmethone perpetrauerit, iuret ſe id non tyrannicè feciſſe, & nihilominus pro vulneribus iuxta præſcriptum iuris ſatisfaciat.

Si quis patrem, matrem, fratrem, ſororem, patruum, vxorem, maritum, occiderit, conuictus coram Rege vel Capitaneo, atrociùs, quàm reliqui homicidæ puniatur, & in bona occiſi non ille neq; liberi ei⁹, ſed proximiores ſuccedant. Si verò id accidat inter vxorem & maritum, cadit occiſor, ab omnibus, donationibus, dotibus alijſque beneficijs.

Citatio contra talem peremtoria ſit, & in bonis ipſi⁹, quatuor ſeptimanis ante terminum ponatur, & tandem

in ſex-

in ſex ſeptimanis actor teſtes inducat; ſi profugerit, infamis eſto. Si verò coram Capitaneo conueniatur, & capiatur, capite plectatur. Complices vbi in euaſione iuridica defecerint, actori in triginta, Iudicio in tribus marcis condemnentur, & per 12. ſeptimanas turrim ſuſtineant. Quòd ſi & ipſi vulnera inflixerint, per actorem conuincantur & ſatisfaciant.

Nobilis ſi in taberna cum ruſticis biberit, ibidemq́ue ab illis verberatus fuerit, non poteſt agere pro vulnerib⁹, exceptis Nobilibus, qui in ciuitatibus & oppidis, propter Iudicia vel Conuent⁹ verſantur, vel ad diuerſorium itinerantes deſcenderint. Si verò Nobilis negat, id in taberna accidiſſe, ruſticus cum quinque teſtibus iuret.

Si quis fideiuſſores, in rebus ruſticis miſſos, aut Iuſticiam petentes violauerit, in duplo ſatisfaciat, & nihilominus in pœna 14. marcarum Regi, Iudicio verò in pœna 3. marcarum condemnetur, cum amiſsione cauſæ. Idem ſi actor reum, aut reus actorem, in termino adminiſtrationis Iuſticiæ deſignato violat.

Qui per extinctionem ignis occaſionem dederit vulneri, vulneratus verò neſciat, à quo eſſet læſus, extinguens pro vulnere ſatisfaciat.

Verbales contractus, præſertim de bonis hæreditarijs, non habent locum in Iudicio.

Inquiſitores ſalis tranſmarini, ampliùs in Maſouia non ſint. Capitanei tamen locorum Pruſsiæ, videant ne ſal in Maſouiam inferatur. Quod ſi apud quempiã repertum fuerit, in aquam proijciatur; ille verò 14. marcis Regi mulctetur.

Succamerarius iuxta conſuetudinem antiquam, ipſe, aut eius Camerarius, viſionibus aut limitibus interſit, & ea omnia ad Iudicium referat, quo præſente, partes controuerſias ſuas faciant, Iudicium verò decernat, acta tamen Succamerarius non habeat.

In cauſis finium regundorum, vbi limites nulli ſunt, ſed poſſeſsio ſola, Iudiciũ Terreſtre, Officiales terreſtres deputet, coram quibus qui illorum potiora iura, & ſigna

Officiales, præſertim Tucholień. prætextu inhibitionis Regiæ, ſal ijs, qui fines tranſgreſsi non fuerint, non adimant.

Nobiles diſtrictus Sluchouień. ad ruſtica ſeruitia non cogantur, ſalua veteri conſuetudine.

Ceruiſiam Nobiles pro vſu coquant, ſi quid ſupereſt ad ſuas tabernas vendant, ſed negociationem ceruiſiæ nō exerceant. Tabernatores quoq; priuilegiati vno miliari à ciuitatibus, & oppidis diſtantes, ceruiſiam coquant, ad vſum ſuæ tabernæ, ſed eam tunnis vel medijs tunnis non vendant, ſub pœna decem marcarum

Mercatores exotici, mercaturam in villis & pagis non exerceant, neq; in eis quidquā emant, ſed ſubditi res ſuas & Dominorum, ad ciuitates ducant, ibiq; eas vēdant, ſub amiſsione rerum & equorum.

Palatini, detētores decimarum, aratralium, & prouentuum Eccleſiaſticorum, excommunicationem ſuſtinentes, ad ſolutionem compellant.

Moneta veteri ſublata, noua cudatur triplex, ſub inſignijs Pruſsiæ, videlicet groſsi, ſolidi, & oboli, viginti groſsi marcam, duæ marcæ florenū vngaricalem, tres ſolidi groſſum, ſex oboli ſolidum conſtituant, ea verò tota moneta, correſpondeat monetæ Regni in valore, & recipi debet vbiq; in Regno, in Maſouia & in Lithuania.

Sig. Pet. 1528. Rex admonet conſiliarios Pruſsię, vt decimas Epiſcopo Vladiſlaueń pendant. P. 783.

Sig. Pet 1528. Crac. 1543. A Duce Pruſsiæ ad Regem appelletur, qui etiam ſaluos conductus det. P. 785.

Sig Crac. 1543. Ducatus Pruſ. Rex curabit vt Ducatus Pruſsiæ, non tantùm contra Turcam, ſed contra quemuis Regni hoſtem, vires cum Regno coniungat. Ex originali.

Aug. Pet. 1557. Roki y wieczā. Kmethones profugi, in Pruſsia præuenti, extradantur ſub pœna 100. marcarū, pro qua pœna, citatus ad Palatinū, vel eius officium, ibidem ſatisfacere debet, & nihilominus ſubditum extradere ſub ſimili pœna. Palatinus verò exequutionem ſine dilationibus & appellationibus faciat, ſub pœnā mille marcarum, pro qua coram Rege peremptoriè reſpondebit & ſatisfaciet. Idem intelligendum C. 76.

eſt de

Digitized by Google

eſt de Kmethonibus. Pruſsiæ in Regno repertis, quod ſimilem Iuſticiam adminiſtrare debent Capitanei.

Steph. warſ. 1578 Pruſy. Terras Pruſsiæ, non Iudicium Tribunalis Regni, ſed Rex iudicabit. c. 18.

Sig. warſ. 1589. Przyſtępienie. Sed poſtea & terræ Pruſsiæ, ad Iudicia Tribunalis Regni ita acceſſerunt, vt illis integrũ ſit, vel perpetuò ad Tribunal pertinere, vel ad Regiã Iudicia redire, quã de re ad futurum Conuentum deliberare debent. c. 13.

Ibidem. Obieżdż. Itaq; cauſæ Palatinatus Pruſsiæ, Petricouiæ in Iudicijs Tribunalis audiantur, ad quæ Iudicia, ex ſingulis Palatinatibus, duo Iudices deputentur, qui hoc idem iuramentum præſtabunt, quod reliqui Iudices Tribunalis præſtare ſolent, vbi omnes cauſæ, ex quibuſcunq; terminis inciden̄, audiantur, & iuxta ius & conſuetudines terrarum Pruſsiæ iudicentur, exceptis cauſis merè Criminalibus, fiſci, exemtionis bonorum Regalium, Ciuilibus, & alijs in conſtitutione anni 1578. expreſsis. Videre autem Iudices debent, vt quàm proximè ad iura & conſuetudines Pruſsiæ accedant, in omnibus tamen actionibus, inſtar Tribunalis Regni maior pars concludat.

Sig. warſ. 1589. Sądzenie. Spiritualium ex Pruſsiã cauſæ, ita iudicentur, ſicut in Tribunali Regni iudicari ſolent, ad quę duo deputati Spirituales, ex Pruſsiã admittantur, ita tam̄e vt tam ex Regni quàm ex Pruſsiæ deputatis, ſex tantùm ſententias dicant. c. 14.

Ibidem Salarid. Salaria Iudices eadem habebunt quæ & noſtri. ibidem.

Ibidem. Czás y mieiſcze. Tempus electionis Iudicum ad hæc Iudicia, feria ſecunda poſt Natiuitatis B. Mariæ Virginis. Locus verò Palatinatuum Culmen̄, Radzini, Marieburgen̄, Sthumæ, Pomeraniæ, Starogardæ, qui electionis Conuentus, eiſdem legibus aſſecurati ſint, quibus Conuent.ᵘ Regni gaudent. ibidem.

Ibidem Beſpieczeńſtwo. Miniſteriales in Pruſsia, ita ſint ſecuri ſicut in Regno. ibidem.

Sig. warſ. 1589. Correctura. **Correctionem iurium ſuorum liberã habeant Pruteni, quam tamen antè futurum Conuentum faciant, vt ibidem de illa cenſura inſtituatur, quàm in rem conuenire debent Graudenti, duabus ſeptimanis poſt feſtum SS. Trinitatis.** c. 15.

Idem ibidem. O ziadłość. **Palatini in Pruſsia poſſeſsionati eſſe debent, quilibet in ſuo Palatinatu.** c. 15.

Idem ibidem. O Cżudzoziemcách.

Extranei homines, & tranſmarini, qui bona Terreſtria C. 16.
in Pruſsia, ſiue hęreditariè, ſiue obligatorio iure poſsidēt, ea ante triennium vendant, ſub amiſsione bonorum. Si verò quis extrane⁹ inpoſterum idipſum audeat, in inſtanti & bona & pecuniam amittat, quæ theſauro Regni debebuntur, eo verò nomine cui libet in Tribunali agere licebit peremptoriè inter cauſas offſcij.

Idem ibidem. Cauſæ.

Cauſæ ex officio Pruſsiæ, in Tribunali eodem modo C. 16.
áudiantur, quo in Tribunali Regni audiuntur.

Idem ibidem. O przypozwách.

Ad proſequeñ. cauſas Prutenicas in Tribunali, nullis Ibidem.
adcitationibus opus eſt.

Sig. 3. warſ. 1590 Prorogácia.

Terræ Pruſsiæ, correcturam iurium ad proxima Co- C. 26.
mitia adferant, & ibidem ſeſe declarent, vtrum velint Tribunal Regni ſuſcipere, quam in remConuentus illis indictus eſt, pro feſto S. Ioannis, Marieburgi.

Sig. 3. warſ. 1591 Commiſſárze.

Ad diſtinguendum terras Pruſsiæ, à Palatinatu Maſo- C. 9.
uiæ, Commiſſarij deputantur, qui in Craſtino S. Ioannis Baptiſtæ officium ſuum faciant.

Sig. 3. warſ. 1598 Záwárcie.

Exequutio Statuti Alexandrini, de non alienandis bo- C. 25.
nis Regalibus terras Pruſsiæ, ampliùs afficere non poteſt, in bonis hucuſq; non abiudicatis.

Idem ibidem. Práwá.

Correctio iuris Prutenici approbatur, & inpoſterum C. 26.
permittitur quo ad Iudicia, modò fiat anthoritate Conuentus.

CAPVT QVARTVM.
De Ducatu Maſouiæ.

Ex Statut. Maſo. Sig. Pet. 1540. Cum omnia iura.

IVra Ducatus Maſouiæ & libertates, confir- P. 799
mantur.

Ibidem.

Et adſcribitur Maiori Poloniæ. Ibidem.

Sig. Crac. 1529. Nuncij ex Terris.

Ratio tamen certa Maſouiorum ac Po- P. 800. HL. 159
lonorum, haberi non potuit, donec ſeſe iuribus Polonicis adſcriberent.

Iudicio

Ex Statut. Maſo sig. Pet. 1538. Cauſæ. Iudicio Aſſeſſorum in cauſis Ducatus Maſouiæ, adſint duo Conſiliarij, aut Officiales Maſouiæ. (P. 51. HL. 155. HP. 27.)

Idem ibidem. Et ne conſtitut. Cauſæ ad Comitia ex Ducatu Maſouiæ deuolutæ, olim iure Maſouiæ iudicabantur. (Ibidem.)

Steph. Crac. 1576 Mazowſza práwa Pol. przyiecie. Sed iam Ducatus Maſouiæ, iuri Terreſtri Regni Poloniæ, ſeſe adſcripſit, exceptis certis conſuetudinibus (de quibus infrà) ita tamen, vt cauſæ iure antiquo ceptæ, in quibus decreta lata ſunt, eodem iure terminentur. (C.164.)

Auguſt. Pet. 1562 O Statut. Alexan. Ducatus Maſouiæ ab eo tempore exequutioni ſubiaceat, quo Priuilegia à Rege Sigiſmundo accepit. (HP. 41. C.10l)

Aug. Pet. 1565. Sądy Grodzkie Mazowieckie. Ad Iudicia Caſtreñ, per Maſouiam, ſi quis vocetur, in cauſa illa Iudicio non competenti, ibidem pœna 14. Marcarum puniatur, quam ſi Capitaneus non decreuerit, Iudicio Terreſtri exigatur, niſi quis ad inſcriptionem citetur, quas cauſas Capitanei citra exceptiones & excuſationes iudicent, ſi verò Capitanei extra forum quidpiam iudicent, vel obtenta per lucra exequantur, in damnis iuramento Actoris æſtimañ condemnentur. (C.55.)

Aug. Pet. 1565. Vkroczenie. In Maſouia proceſſus iudiciarius abbreuiatus eſt, quæ abbreuiatio hîc intermiſſa eſt, ideo quòd ſubſequenti tempore Maſouiæ iuri Regni ſeſe addixit, de quo infrà eodem Capite. (C. 56.)

Idem Pet. 1567. Vkroczenie. Hanc abbreuiationem etiam terræ Czerneñ & Warſouieñ ſuſceperant. (C.77.)

Idem ibidem. Cauſæ officij Viceſgerens. Viceſgerens Maſouiæ, cauſas officij poſt ſuam curiam non trahat, ſed eas in locis conſtitutione ſpecificati, iudicet. (C. ibidem.)

Aug. Lub. 1569. Granicze. Limites in Maſouia per commiſſarios facti approbantur, & ſi qui Nobiles hoc nomine, à Tenutarijs citati ſunt, abſoluuntur. (C.110.)

Aug. Lub. 1569. Iż nieſądzeniem. Colloquia in Maſouia ſingulis annis Palatinus celebret, vel Caſtellanus in abſentia Palatini, ſub priuatione officij, à quorum ſententia, in manifeſtis appellatio non admittatur, ad ea autem conuenire debent Officiales terrarum, ſub amiſsione officij, excepto legali impedimento, quo caſu Nobilis idoneus abſenti ſubſtituatur. (HP. 421. C.111.)

Steph. Crac. 1576 Viceſgerentia. Viceſgerentia Maſouiæ abrogatur, & Palatinus alijs Palatinis Regni adæquatur. (C.165.)

Digitized by Google

Steph. Torun. 1576. Zwyczaie/&c.

Conſuetudines Maſouiæ ſpecialiter exceptæ approbantur, quæ in ſe continent articulos infraſcriptos. C. 167.

Ad terminos Terreſtres & Caſtreñ, non niſi tres Citationes ſimul ponantur, ad citationes omnes ſub ſigillo Terreſtri extradantur.

In cauſis Criminalibus, in conuentu primus terminus ſit peremptorius.

Memorialia non niſi à ſententijs definitiuis per ſeſquialterum groſſum exigantur, itidem & ab inſcriptionibus vulnerum, & violentiarum obductionibus, & oppignorationibus, ſub pœna 14. marcarum, in Iudicio vltimæ Inſtantiæ peremptoriè exigeñ.

Appellationes liberæ ſint, non motiones, quæ ad Tribunal dirigantur, poſteaquam inſtitutum fuerit.

Notarius Terreſtris & Caſtreñ, acta ſcribat, aut ad ea Nobilem poſſeſsionatum habeat, reſcripta tamen Capitaneus vel Vicecapitaneus ſubſcribat, Terreſtria verò Notarij Terreſtres. Inſcriptiones quoq; Caſtreñ. transferantur, infra vnius anni decurſum. Quod ſi Iudicia vacent, in proximis id fiat, citationes Caſtreñ, ſigillo Terreſtri ſub titulo Regio ſint.

Notarius vbiq; habeat iuratum Vicenotarium, vbi Iudicia Caſtreñ ſunt, quo delinquente, læſus agat, vel cum ipſo Notario, vel cum Vicenotario, coram vltima inſtantia pro damnis & pœnis. Acta verò Terreſtria in quibus perpetuæ inſcriptiones, intromiſsiones & limites ſcribuntur, ſeorſiua ſint, obligationum quoq; ſeorſiua & actionũ quę acta Notarius aſſeruet, ſed in ea nihil ſcribat, niſi quod Iudex Terreſtris, & Subiudex, aut officium Caſtreñ ſubſcribat.

Notarij pro membranis, vnius Citationis dimidium groſſum, à decreto itidem, & à ſimplicibus reco gnitionibus, à perpetuitatibus groſſum vnum, ab intromiſsione dimidiũ groſſum: à querela cũ deputatione officij groſsũ vnum, à controuerſijs, à qualibet interlocutione officij dimidiũm groſſum, à lucro groſſum vnum, à contumacia dimidium groſſum, pœnam verò ratione contumaciæ nullam Iudices exigant. Inſcriptiones iuxta formulam

ſtatuti

ſtatuti ſcribantur, pro labore quęrendi inſcriptionem annalem, nihil accipiatur, ſed quod ante annum factum eſt, groſſus vnus, pro reſcriptis papireis groſſus vnus, à lectura Priuilegiorum & aliorum nihil ſoluatur, quod ſi fuerint acticanda groſsi duo, à literis pargamenis groſsi duodecim, quorum Iudex quatuor, ſubiudex quatuor, Notarius quatuor tollat.

Si actor reum, vel reus actorem verberet, aut vulneret, cauſam amittat, & pro vulneribus ſatisfaciat.

Teſtes non ſint conſanguinei, neq; affines, niſi in cauſa honoris, ſi verò alter alteri teſtem à iuramento deterreat, ille cum reliquis iuret, quòd ſi omnes repellat, & in eo conuincatur cauſam amittat.

Iniurioſi erga parentes, per Capitaneos, turri puniantur, ad placitum parentum. Quod ſi patre vel matre ſecundò nubente, pueri portionem ſuam repetant, & eis quid eiuſmodi accidat, puniantur inſtar aliorum vicinorũ.

Is qui pecora aliena, in damno retinet, ad fideiuſſoriam ea dimittat, damnum fideiuſſoribus oſtendat, qui æſtiment, adhibito per partem vno Nobili, aut duobus, vel Miniſteriali, quod ſi inter eos de taxa non conueniat, damnum verò fuerit maius decem ſexagenis, actor iuramento probet, quod ſi eam ſummam non excedat, factor ipſius iuret modo ſit Nobilis. Si damnum fideiuſſoribus non oſtenderit, neq; pecora dimiſerit, parti læſæ tres marcas, & Iudicio totidem luat, & fideiuſſor liberatur, ſi fideiuſſor negat fideiuſſoriam, conuincatur ijs, qui præſentes fuerunt. Si verò dominus pecoris neget damnum, à ſuo pecore factum, probet hoc damnum paſſus, aut partem ad iuramentum admittat. Idem cenſetur de equis & ſecuribus in ſyluis receptis.

Ratione non dimiſsi pecoris ad fideiuſſoriam coram Capitaneo agatur, vſque ad finalem exequutionem, pro damnis verò ad Iudicium Terreſtre partes remittantur.

Pecunia homini poſſeſsionato ne areſtetur, niſi minorem habeat poſſeſsionem quàm conuenitur. Si verò areſtum admittitur continuetur ibidem, ſi verò per ſex ſeptimanas intermittitur, euaneſcat.

Digitized by Google

Miniſterialis ſi quid falſe recognoſcit, vel perperam negat, victus ſex teſtibus deponatur, & cauteriſetur, recognitio verò illius nihil valeat. Si verò præſentem habeat in aliquo actu Camerarium, Succamerarium, & Nobiles, qui vnà cum illo viſionem expediebant, & recognoſcebant, non poteſt eo nomine conueniri. Quod ſi is qui falſitatem Miniſteriali obijcit, deficiat in probatione, luat illi decem ſexagenas.

Miniſterialem ſi quis dum officium ſuum peragit, vulneret, in duplo pro vulneribus inſtar Nobilis ſatisfaciat, etiamſi ſit plebeius, & vulnerans 60. marcis per Regē vel Capitaneum mulctetur. Si verò occidatur duplicē Verigeldum Nobiliū ſoluat homicida, & abſq; miſericordia, anno & ſex ſeptimanis turri includatur. Si autē Miniſterialis quid interea, dum officium ſuum obijt, peccauerit, & ita percuſſus ſit, agat pro ſua conditione de vulneribus, neq; ſolarij plus accipiat, quàm à ſingulis miliarib⁹ à poſitione Citationis gl. 1. à proteſtatione, obductione, iuramento, teſtibus, intromiſsione, & reliquis actibus gl. 1. ſub pœna ſuperiùs expreſſa.

Terminum viſionis ſi quis negligit, cauſam perdit, ſi verò officium ipſum non venerit, decernatur denuo viſio, ſi verò alter alterum in viſione violauerit, officium illud quod eſt præſens, pœnas decernat, & tandem rem ad Iudicia referat, vbi violator ſine vlla viſionis petitione, reſpondere tenetur, Officiales tamen & Miniſteriales à viſione vltra 3. gl. non exigant.

Poſt viſionem Citatio non impugnetur, ſi tamen Citâtio cum viſione pugnet, amittitur cauſa, idem fiet, ſi Actor poſt viſionem Citationem emendauerit, niſi iuret ſe non emendaſſe.

Cum accuſatus pro coarratione, vel ſimili iniuria, ſiue ante, ſiue poſt viſionem negat, ſe iniuriam feciſſe, euadat, ſed locus ille actoris remaneat.

Quilibet Nobilis tenetur, per bona ſua, iter admittere vicinis, ad Eccleſiam, ad forum, ad molendinum, ad traiectum, & publicas vias non auertat.

Bona

Digitized by Google

Bona non diſtincta ſemper diſtinguantur, ſi verò quis plus poſsidet, quàm debet poſsidere, fundo æquiualenti id compenſet, niſi quis æquiualentiæ renunciet. Si etiam quis minorem, ſed meliorem fundum cepit, ſtetur pacto, inter illos, per amicos conſtituto. In cauſa verò diuiſionis, quæ in Iudicio Terreſtri forum habet, appellatio non admittatur, niſi intercedat diſputatio de validitate inſcriptionum, vel qualitate iuris.

Bonorum Commutationes, vbi inſcriptionibus roboratæ ſint, nunquam infringantur.

Inſcriptiones bonorum, extra diſtrictum proprium non fiant, alioquin nullæ ſunt. Exceptis actis Cancellariæ, & Conuentus.

In bona vendita vel inſcripta, intromiſsio per Miniſterialem accipiatur, & accepta publicetur ſolenniter, à qua publicatione præſcriptio incipiat. Eàm ſi quis impugnat, coram actis id faciat, circa relationem intromiſsionis, aut in ſecundis vel tertijs iudicijs, deinde citet partem & cũ illa experiatur. Quod ſi in primis, ſecundis vel tertijs terminis non fecerit, intromiſsio robur acquirit, impugnatio verò euaneſcit. Ijs verò qui intromiſsiones ab anno 1531. non habent, præſcriptio nõ prodeſt, ſed poſſunt redemptione per proximos remoueri, cum tamẽ mulieres bonis renunciant, fratrib⁹ intromiſsio neceſſaria non eſt.

Bona in dote perlucris vel pœnis aliquibus conceſſa, præſcriptione non onerantur. Si verò fratres ſorori bona aliqua ſimpliciter in dote non determinata conceſſerint, taxentur bona, & iuxta taxam redimantur. Præſcriptio verò omnium iniuriarum ſit triennalis, criminalium annalis, & ſi infra annum cauſa criminalis continuata non fuerit, in ciuilem tranſit.

Si quis alterum in Templo, Cœmeterio, vel hoſpitio vulnerat, aut occidat, iudicetur tanquam inuaſor domus, idem fiat, ſi id in domo cuiuſpiam Kmethonis, aut oppidani fecerit. Pro inuaſione verò, etiam hoſpes cuius dom⁹ violata eſt, ſi eſt Nobilis agere poteſt, ſaluo Scrutinio.

Inuaſor

in ſex ſeptimanis actor teſtes inducat; ſi profugerit, infamis eſto. Si verò coram Capitaneo conueniatur, & capiatur, capite plectatur. Complices vbi in euaſione iuridica defecerint, actori in triginta, Iudicio in tribus marcis condemnentur, & per 12. ſeptimanas turrim ſuſtineant. Quòd ſi & ipſi vulnera inflixerint, per actorem conuincantur & ſatisfaciant.

Nobilis ſi in taberna cum ruſticis biberit, ibidemque ab illis verberatus fuerit, non poteſt agere pro vulnerib⁹, exceptis Nobilibus, qui in ciuitatibus & oppidis, propter Iudicia vel Conuent⁹ verſantur, vel ad diuerſorium itinerantes deſcenderint. Si verò Nobilis negat, id in taberna accidiſſe, ruſticus cum quinque teſtibus iuret.

Si quis fideiuſſores, in rebus ruſticis miſſos, aut Iuſticiam petentes violauerit, in duplo ſatisfaciat, & nihilominus in pœna 14. marcarum Regi, Iudicio verò in pœna 3. marcarum condemnetur, cum amiſsione cauſæ. Idem ſi actor reum, aut reus actorem, in termino adminiſtrationis Iuſticiæ deſignato violat.

Qui per extinctionem ignis occaſionem dederit vulneri, vulneratus verò neſciat, à quo eſſet læſus, extinguens pro vulnere ſatisfaciat.

Verbales contractus, præſertim de bonis hæreditarijs, non habent locum in Iudicio.

Inquiſitores ſalis tranſmarini, ampliùs in Maſouia non ſint. Capitanei tamen locorum Pruſsiæ, videant ne ſal in Maſouiam inferatur. Quod ſi apud quempiã repertum fuerit, in aquam proijciatur; ille verò 14. marcis Regi mulctetur.

Succamerarius iuxta conſuetudinem antiquam, ipſe, aut eius Camerarius, viſionibus aut limitibus interſit, & ea omnia ad Iudicium referat, quo præſente, partes controuerſias ſuas faciant, Iudicium verò decernat, acta tamen Succamerarius non habeat.

In cauſis finium regundorum, vbi limites nulli ſunt, ſed poſſeſsio ſola, Iudiciũ Terreſtre, Officiales terreſtres deputet, coram quibus qui illorum potiora iura & ſigna

Digitized by Google

oſtenderit, poſſeſsionem pacificam probauerit, hui⁹ probationi ſtetur, ſi verò neutra partium ſigna oſtenderit, Citatus ductionem habet, quam iuramento comprobet.

Si quis vicinum citauerit, pro limitibus renouandis, & in citatione ſigna & ſcopulos ſpecificauerit, atque ſe ea iuramento probaturum obtulerit, is primum ad ductionem & probationem teſtium admittatur, quam probationem ſi officium terreſtre ſuſceperit, quamuis pars altera ei contradicat, iuramento confirmare debet, & ita ſcopuli conſtituantur, de quo relatio apud Iudicium terreſtre fiat, & tandem cum parata rota iuramenti, ad bonorum limites remittantur, quæ omnia conſcribantur, & ad acta referantur. Si quis Priuilegium aliquod, aut inſcriptiones, literaſúe habuerit, ſuper certa loca, is prior erit in probatione limitum, iuxta illa munimenta, idq; ſi illis per poſteriores limites derogatum non eſt.

A limitibus verò ſoluantur Succamerario triginta, Capitaneo totidem, Miniſteriali verò ſex groſsi, vbi verò ex conſenſu partium limites conſtituuntur, ab vtroque illorum duntaxat 30. gl. dentur, Miniſteriali tres.

Actiones de bonorum diuiſione inter fratres, aut cohęredes, nõ obſtantibus appellationibus, terminentur, niſi intercedat quæſtio de munimentis, vel genealogia. Menſor verò, à ſingulis manſis Culmeñ per groſſos duos exigat, quod ſi in diuerſis locis ſulcos dimenſuret, a ſingulis ſulcis ſolidum vnum exigat ſub pœna 60. marcarum.

Dotalicium ſi vidua vendiderit, poſſunt hæredes mariti, illa bona, ſolutione duntaxat dotis, abſque dotalicio liberare, præſcriptione non obſtante.

Vxor ſi marito conſentiat ad inſcriptionem bonorum, dotem in bonis illis perdit, ſed ſi ſunt marito alia bona, dos vxoris ad medietatem illorum transfertur. Idem cenſetur de bonis oppignoratis, cum conſenſu vxoris, ſumma tamen dotis non minuatur.

Fideiuſſoria ſubditorum, in Maſouia abrogatur, ſed quilibet ratione ſubditi aut Kmethonis, aut ſerui, vtriuſq; ſexus, tenetur reſpondere, coram officio Caſtreñ peremtoriè, citra motionem & appellationem.

Nemo

Nemo autem auſit kmethonem, aut ſeruum vtriuſq; ſexus ſuſcipere, niſi literas à Domino ſuo abſolutorias habuerit, quòd ſi apud quempiam talis præuentus fuerit, is coram officio Caſtreñ reſpondeat, cum pœna centum marcarum, & in damnis condemnetur, cui legi etiam ciuitates, & oppida, tàm Regalia, quàm Nobilium & Spiritualium ſubiaceant.

Steph. Crac. 1578 O Kmieciach.

Conſtitutio de profugis ſeruis & Kmethonibus, in Maſouia, à morte Sigiſmundi Auguſti locum habeat, idque inter incolas ſub pœna 14. marcarum, per medium, parti & Iudicio diuideñ, cauſæ tamen ante mortem Regis Sigiſmundi Auguſti ceptæ, eodem iure terminentur, quo ceptæ ſunt. c. 190.

Sig. 3. warſ. 1590 De termino.

In cauſis Criminalibus Palatinatus Maſouiæ, primus terminus non ſit peremptorius. c. 30.

Sig. 3. warſ. 1593 O Przyſiędze.

Officiales Terreſtres Maſouiæ, in abſentia Palatini, aut Caſtellani iurent, ſuper officia, corã Officialibus & Nobilitate illius terræ in terminis terreſtribus. c. 11.

Sig. 3. warſ. 1598 O Pozwiech.

In Ducatu Maſouiæ de bonis, per Duces Maſouiæ colcollatis, iura Nobilium, etiamſi Priuilegia non habeant, modò diſpoſitiones Anteceſſorum ſuorum habeant, ſalua & integra conſeruãtur, iuxta confirmationem generalem, Ano 1529. factam, & iuxta conſtitutionem anni 1562. ita vt ſi quis eo nomine aliquem moleſtauerit, pœna quingentarum marcarum corã Tribunali inter cauſas officij permtoriè exigeñ, à Iudicio non recedeñ puniatur. Eadem pœna interponitur cõtra Capitaneos, ſi decreta cõtra Cõſtitutionem præſentem, ſiue in Contumaciam, ſiue ex controuerſia partium, lata, exequi voluerint. Cauſæ Prazniovvskich de bonis, & aduocatia villæ Nieporeth, ex hac Conſtitutione excipiuntur, quæ tamen in proximis Comitijs finaliter decidi debent. c. 7.

Idem ibidem. Porządek.

Electio deputatorum ad Tribunal in Palatinatu Maſouiæ eo ordine fiat, vt primo anno vnus ex terra Czerneñ, alter, ex Warſouieñ. ſecundò vnus ex Wizneñ alter ex Wiſſogrodeñ. tertio vnus ex Zakroczimeñ alter ex Ciechanouieñ, quarto vnus ex Lomzenſi, alter ex 26.

Idem ibidem. O Cudzo ziemcách. Extranei homines, & tranſmarini, qui bona Terreſtria in Pruſsia, ſiue hęreditariè, ſiue obligatorio iure poſsidēt, ea ante triennium vendant, ſub amiſsione bonorum. Si verò quis extrane⁹ inpoſterum idipſum audeat, in inſtanti & bona & pecuniam amittat, quæ theſauro Regni debebuntur, eo verò nomine cui libet in Tribunali agere licebit peremptoriè inter cauſas offficij. C. 16.

Idem ibidem. Cauſæ. Cauſæ ex officio Pruſsiæ, in Tribunali eodem modo audiantur, quo in Tribunali Regni audiuntur. C. 16.

Idem ibidem. O przypozwách. Ad proſequeñ. cauſas Prutenicas in Tribunali, nullis adcitationibus opus eſt. Ibidem.

Sig. 3. warſ. 1590 Prorogácia. Terræ Pruſsiæ, correcturam iurium ad proxima Comitia adferant, & ibidem ſeſe declarent, vtrum velint Tribunal Regni ſuſcipere, quam in rem Conuentus illis indictus eſt, pro feſto S. Ioannis, Marieburgi. C. 26.

Sig. 3. warſ. 1591 Commiſſárze. Ad diſtinguendum terras Pruſsiæ, à Palatinatu Maſouiæ, Commiſſarij deputantur, qui in Craſtino S. Ioannis Baptiſtæ officium ſuum faciant. C. 9.

Sig. 3. warſ. 1598 Záwártcie. Exequutio Statuti Alexandrini, de non alienandis bonis Regalibus terras Pruſsiæ, ampliùs afficere non poteſt, in bonis hucuſq; non abiudicatis. C. 25.

Idem ibidem. Práwá. Correctio iuris Prutenici approbatur, & inpoſterum permittitur quo ad Iudicia, modò fiat authoritate Conuentus. C. 26.

CAPVT QVARTVM.

De Ducatu Maſouiæ.

Ex Statut. Maſo. Sig. Pet. 1540. Cum omnia iura. IVra Ducatus Maſouiæ & libertates, confirmantur. P. 799

Ibidem. Et adſcribitur Maiori Poloniæ. Ibidem.

Sig. Crac. 1529. Nuncij ex Terris. Ratio tamen certa Maſouiorum ac Polonorum, haberi non potuit, donec ſeſe iuribus Polonicis adſcriberent. P. 800. HL. 159

Iudicio

Ex Statut. Maſo Sig. Pet. 1538. Cauſæ. — Iudicio Aſſeſſorum in cauſis Ducatus Maſouiæ, adſint duo Conſiliarij, aut Officiales Maſouiæ. — P. 51. HL. 155. HP. 27.

Idem ibidem. Et ne conſtitut. — Cauſæ ad Comitia ex Ducatu Maſouiæ deuolutæ, olim iure Maſouiæ iudicabantur. — ibidem.

Steph. Crac. 1576 Mazowyſa práwa Pol. przyięcie. — Sed iam Ducatus Maſouiæ, iuri Terreſtri Regni Poloniæ, ſeſe adſcripſit, exceptis certis conſuetudinibus (de quibus infrà) ita tamen, vt cauſæ iure antiquo ceptæ, in quibus decreta lata ſunt, eodem iure terminentur. — C. 164.

Auguſt. Pet. 1562 O Statut. Alepan. — Ducatus Maſouiæ ab eo tempore exequutioni ſubiaceat, quo Priuilegia à Rege Sigiſmundo accepit. — HP. 41. C. 101

Aug. Pet. 1565. Sady Grodzkie Mazowieckie. — Ad Iudicia Caſtreñ. per Maſouiam, ſi quis vocetur, in cauſa illa Iudicio non competenti, ibidem pœna 14. Marcarum puniatur, quam ſi Capitaneus non decreuerit, Iudicio Terreſtri exigatur, niſi quis ad inſcriptionem citetur, quas cauſas Capitanei citra exceptiones & excuſationes iudicent, ſi verò Capitanei extra forum quidpiam iudicent, vel obtenta per lucra exequantur, in damnis iuramento Actoris æſtimañ condemnentur. — C. 55.

Aug. Pet. 1565. Ukrocenie. — In Maſouia proceſſus iudiciarius abbreuiatus eſt, quæ abbreuiatio hîc intermiſſa eſt, ideo quòd ſubſequenti tempore Maſouiæ iuri Regni ſeſe addixit, de quo infrà eodem Capite. — C. 56.

Idem Pet. 1567. Ukrocenie. — Hanc abbreuiationem etiam terræ Czerneñ & Warſouieñ ſuſceperant. — C. 77.

Idem ibidem. Cauſæ officij Viceſgerens. — Viceſgerens Maſouiæ, cauſas officij poſt ſuam curiam non trahat, ſed eas in locis conſtitutione ſpecificali, iudicet. — C. ibidem.

Aug. Lub. 1569. Granicze. — Limites in Maſouia per commiſſarios facti approbantur, & ſi qui Nobiles hoc nomine, à Tenutarijs citati ſunt, abſoluuntur. — C. 110.

Aug. Lub. 1569. Iſ nieſądzeniem. — Colloquia in Maſouia ſingulis annis Palatinus celebret, vel Caſtellanus in abſentia Palatini, ſub priuatione officij, à quorum ſententia, in manifeſtis appellatio non admittatur, ad ea autem conuenire debent Officiales terrarum, ſub amiſsione officij, excepto legali impedimento, quo caſu Nobilis idoneus abſenti ſubſtituatur. — HP. 421. C. 111.

Steph. Crac. 1576 Viceſgerentia. — Viceſgerentia Maſouiæ abrogatur, & Palatinus alijs Palatinis Regni adæquatur. — C. 165.

Digitized by Google

Steph. Torun. 1576. Zwyczaie/ei.

Conſuetudines Maſouiæ ſpecialiter exceptæ approbantur, quæ in ſe continent articulos infraſcriptos. C.167.

Ad terminos Terreſtres & Caſtreñ, non niſi tres Citationes ſimul ponantur, adcitationes omnes ſub ſigillo Terreſtri extradantur.

In cauſis Criminalibus, in conuentu primus terminus ſit peremptorius.

Memorialia non niſi à ſententijs definitiuis per ſeſquialterum groſſum exigantur, itidem & ab inſcriptionibus vulnerum, & violentiarum obductionibus, & oppignorationibus, ſub pœna 14. marcarum, in Iudicio vltimæ inſtantiæ peremptoriè exigeñ.

Appellationes liberæ ſint, non motiones, quæ ad Tribunal dirigantur, poſteaquam inſtitutum fuerit.

Notarius Terreſtris & Caſtreñ, acta ſcribat, aut ad ea Nobilem poſſeſsionatum habeat, reſcripta tamen Capitaneus vel Vicecapitaneus ſubſcribat, Terreſtria verò Notarij Terreſtres. Inſcriptiones quoq; Caſtreñ. transferantur, infra vnius anni decurſum. Quod ſi Iudicia vacent, in proximis id fiat, citationes Caſtreñ, ſigillo Terreſtri ſub titulo Regio ſint.

Notarius vbiq; habeat iuratum Vicenotarium, vbi Iudicia Caſtreñ ſunt, quo delinquente, læſus agat, vel cum ipſo Notario, vel cum Vicenotario, coram vltima inſtantia pro damnis & pœnis. Acta verò Terreſtria in quibus perpetuæ inſcriptiones, intromiſsiones & limites ſcribuntur, ſeorſiua ſint, obligationum quoq; ſeorſiua & actionū quę acta Notarius aſſeruet, ſed in ea nihil ſcribat, niſi quod Iudex Terreſtris, & Subiudex, aut officium Caſtreñ ſubſcribat.

Notarij pro membranis, vnius Citationis dimidium groſſum, à decreto itidem, & à ſimplicibus recognitionibus, à perpetuitatibus groſſum vnum, ab intromiſsione dimidiū groſſum: à querela cū deputatione officij groſsū vnum, à controuerſijs, à qualibet interlocutione officij dimidiūm groſſum, à lucro groſſum vnum, à contumacia dimidium groſſum, pœnam verò ratione contumaciæ nullam Iudices exigant. Inſcriptiones iuxta formulam

ſtatuti

ſtatuti ſcribantur, pro labore quærendi inſcriptionem annalem, nihil accipiatur, ſed quod ante annum factum eſt, groſſus vnus, pro reſcriptis papireis groſſus vnus, à lectura Priuilegiorum & aliorum nihil ſoluatur, quod ſi fuerint acticanda groſsi duo, à literis pargamenis groſsi duodecim, quorum Iudex quatuor, ſubiudex quatuor, Notarius quatuor tollat.

Si actor reum, vel reus actorem verberet, aut vulneret, cauſam amittat, & pro vulneribus ſatisfaciat.

Teſtes non ſint conſanguinei, neq; affines, niſi in cauſa honoris, ſi verò alter alteri teſtem à iuramento deterreat, ille cum reliquis iuret, quòd ſi omnes repellat, & in eo conuincatur cauſam amittat.

Iniurioſi erga parentes, per Capitaneos, turri puniantur, ad placitum parentum. Quod ſi patre vel matre ſecundò nubente, pueri portionem ſuam repetant, & eis quid eiuſmodi accidat, puniantur inſtar aliorum vicinorũ.

Is qui pecora aliena, in damno retinet, ad fideiuſſoriam ea dimittat, damnum fideiuſſoribus oſtendat, qui æſtiment, adhibito per partem vno Nobili, aut duobus, vel Miniſteriali, quod ſi inter eos de taxa non conueniat, damnum verò fuerit maius decem ſexagenis, actor iuramento probet, quod ſi eam ſummam non excedat, factor ipſius iuret modo ſit Nobilis. Si damnum fideiuſſoribus non oſtenderit, neq; pecora dimiſerit, parti læſæ tres marcas, & Iudicio totidem luat, & fideiuſſor liberatur, ſi fideiuſſor negat fideiuſſoriam, conuincatur ijs, qui præſentes fuerunt. Si verò dominus pecoris neget damnum, à ſuo pecore factum, probet hoc damnum paſſus, aut partem ad iuramentum admittat. Idem cenſetur de equis & ſecuribus in ſyluis receptis.

Ratione non dimiſsi pecoris ad fideiuſſoriam coram Capitaneo agatur, vſque ad finalem exequutionem, pro damnis verò ad Iudicium Terreſtre partes remittantur.

Pecunia homini poſſeſsionato ne areſtetur, niſi minorem habeat poſſeſsionem quàm conuenitur. Si verò areſtum admittitur continuetur ibidem, ſi verò per ſex ſeptimanas intermittitur, euaneſcat.

Digitized by Google

Miniſterialis ſi quid falſè recognoſcit, vel perperam negat, victus ſex teſtibus deponatur, & cauteriſetur, recognitio verò illius nihil valeat. Si verò præſentem habeat in aliquo actu Camerarium, Succamerarium, & Nobiles, qui vnà cum illo viſionem expediebant, & recognoſcebant, non poteſt eo nomine conueniri. Quod ſi is qui falſitatem Miniſteriali obijcit, deficiat in probatione, luat illi decem ſexagenas.

Miniſterialem ſi quis dum officium ſuum peragit, vulneret, in duplo pro vulneribus inſtar Nobilis ſatisfaciat, etiamſi ſit plebeius, & vulnerans 60. marcis per Regẽ vel Capitaneum mulctetur. Si verò occidatur duplicẽ Verigeldum Nobiliũ ſoluat homicida, & abſq; miſericordia, anno & ſex ſeptimanis turri includatur. Si autẽ Miniſterialis quid interea, dum officium ſuum obijt, peccauerit, & ita percuſſus ſit, agat pro ſua conditione de vulneribus, neq; ſolarij plus accipiat, quàm à ſingulis miliarib⁹ à poſitione Citationis gl. 1. à proteſtatione, obductione, iuramento, teſtibus, intromiſsione, & reliquis actibus gl. 1. ſub pœna ſuperiùs expreſſa.

Terminum viſionis ſi quis negligit, cauſam perdit, ſi verò officium ipſum non venerit, decernatur denuo viſio, ſi verò alter alterum in viſione violauerit, officium illud quod eſt præſens, pœnas decernat, & tandem rem ad Iudicia referat, vbi violator ſine vlla viſionis petitione, reſpondere tenetur, Officiales tamen & Miniſteriales à viſione vltra 3. gl. non exigant.

Poſt viſionem Citatio non impugnetur, ſi tamen Citatio cum viſione pugnet, amittitur cauſa, idem fiet, ſi Actor poſt viſionem Citationem emendauerit, niſi iuret ſe non emendaſſe.

Cum accuſatus pro coarratione, vel ſimili iniuria, ſiue ante, ſiue poſt viſionem negat, ſe iniuriam feciſſe, euadat, ſed locus ille actoris remaneat.

Quilibet Nobilis tenetur, per bona ſua, iter admittere vicinis, ad Eccleſiam, ad forum, ad molendinum, ad traiectum, & publicas vias non auertat.

Bona

Bona non diſtincta ſemper diſtinguantur, ſi verò quis plus poſsidet, quàm debet poſsidere, fundo æquiualenti id compenſet,niſi quis æquiualentiæ renunciet. Si etiam quis minorem,ſed meliorem fundum cepit, ſtetur pacto, inter illos, per amicos conſtituto. In cauſa verò diuiſionis,quæ in Iudicio Terreſtri forum habet,appellatio non admittatur,niſi intercedat diſputatio de validitate inſcriptionum,vel qualitate iuris.

Bonorum Commutationes,vbi inſcriptionibus roboratæ ſint,nunquam infringantur.

Inſcriptiones bonorum, extra diſtrictum proprium non fiant,alioquin nullæ ſunt. Exceptis actis Cancellariç, & Conuentus.

In bona vendita vel inſcripta,intromiſsio per Miniſterialem accipiatur,& accepta publicetur ſolenniter, à qua publicatione præſcriptio incipiat. Eam ſi quis impugnat, coram actis id faciat,circa relationem intromiſsionis, aut in ſecundis vel tertijs iudicijs, deinde citet partem & cũ illa experiatur. Quod ſi in primis,ſecundis vel tertijs terminis non fecerit,intromiſsio robur acquirit, impugnatio verò euaneſcit. Ijs verò qui intromiſsiones ab anno 1531. non habent, præſcriptio nõ prodeſt,ſed poſſunt redemptione per proximos remoueri, cum tamẽ mulieres bonis renunciant,fratrib⁹ intromiſsio neceſſaria non eſt.

Bona in dote perlucris vel pœnis aliquibus conceſſa, præſcriptione non onerantur. Si verò fratres ſorori bona aliqua ſimpliciter in dote non determinata conceſſerint, taxentur bona, & iuxta taxam redimantur. Præſcriptio verò omnium iniuriarum ſit triennalis, criminalium annalis, & ſi infra annum cauſa criminalis continuata non fuerit,in ciuilem tranſit.

Si quis alterum in Templo, Cœmeterio,vel hoſpitio vulnerat,aut occidat,iudicetur tanquam inuaſor domus, idem fiat, ſi id in domo cuiuſpiam Kmethonis, aut oppidani fecerit.Pro inuaſione verò,etiam hoſpes cuius dom⁹ violata eſt, ſi eſt Nobilis agere poteſt, ſaluo Scrutinio.

Inuaſor

in ſex ſeptimanis actor teſtes inducat; ſi profugerit, infamis eſto. Si verò coram Capitaneo conueniatur, & capiatur, capite plectatur. Complices vbi in euaſione iuridica defecerint, actori in triginta, Iudicio in tribus marcis condemnentur, & per 12. ſeptimanas turrim ſuſtineant. Quòd ſi & ipſi vulnera inflixerint, per actorem conuincantur & ſatisfaciant.

Nobilis ſi in taberna cum ruſticis biberit, ibidemque ab illis verberatus fuerit, non poteſt agere pro vulnerib⁹, exceptis Nobilibus, qui in ciuitatibus & oppidis, propter Iudicia vel Conuent⁹ verſantur, vel ad diuerſorium itinerantes deſcenderint. Si verò Nobilis negat, id in taberna accidiſſe, ruſticus cum quinque teſtibus iuret.

Si quis fideiuſſores, in rebus ruſticis miſſos, aut Iuſticiam petentes violauerit, in duplo ſatisfaciat, & nihilominus in pœna 14. marcarum Regi, Iudicio verò in pœna 3. marcarum condemnetur, cum amiſsione cauſæ. Idem ſi actor reum, aut reus actorem, in termino adminiſtrationis Iuſticiæ deſignato violat.

Qui per extinctionem ignis occaſionem dederit vulneri, vulneratus verò neſciat, à quo eſſet læſus, extinguens pro vulnere ſatisfaciat.

Verbales contractus, præſertim de bonis hæreditarijs, non habent locum in Iudicio.

Inquiſitores ſalis tranſmarini, ampliùs in Maſouia non ſint. Capitanei tamen locorum Pruſsiæ, videant ne ſal in Maſouiam inferatur. Quod ſi apud quempiã repertum fuerit, in aquam proijciatur; ille verò 14. marcis Regi mulctetur.

Succamerarius iuxta conſuetudinem antiquam, ipſe, aut eius Camerarius, viſionibus aut limitibus interſit, & ea omnia ad Iudicium referat, quo præſente, partes controuerſias ſuas faciant, Iudicium verò decernat, acta tamen Succamerarius non habeat.

In cauſis finium regundorum, vbi limites nulli ſunt, ſed poſſeſsio ſola, Iudiciũ Terreſtre, Officiales terreſtres deputet, coram quibus qui illorum potiora iura & ſigna

Vu oſten-

Nemo autem auſit kmethonem, aut ſeruum vtriuſq; ſexus ſuſcipere, niſi literas à Domino ſuo abſolutorias habuerit, quòd ſi apud quempiam talis præuentus fuerit, is coram officio Caſtreñ reſpondeat, cum pœna centum marcarum, & in damnis condemnetur, cui legi etiam ciuitates, & oppida, tàm Regalia, quàm Nobilium & Spiritualium ſubiaceant.

Steph. Crac. 1578 O Kmieciach. Conſtitutio de profugis ſeruis & Kmethonibus, in Maſouia, à morte Sigiſmundi Auguſti locum habeat, idque inter incolas ſub pœna 14. marcarum, per medium, parti & Iudicio diuideñ, cauſæ tamen ante mortem Regis Sigiſmundi Auguſti ceptæ, eodem iure terminentur, quo ceptæ ſunt. C. 190.

Sig. 3. warſ. 1590 De termino. In cauſis Criminalibus Palatinatus Maſouiæ, primus terminus non ſit peremptorius. C. 39.

Sig. 3. warſ. 1593 O Przyſiadze. Officiales Terreſtres Maſouiæ, in abſentia Palatini, aut Caſtellani iurent, ſuper officia, corá Officialibus & Nobilitate illius terræ in terminis terreſtribus. C. 21.

Sig. 3. warſ. 1598 O Pozwiech. In Ducatu Maſouiæ de bonis, per Duces Maſouiæ colcollatis, iura Nobilium, etiamſi Priuilegia non habeant, modò diſpoſitiones Anteceſſorum ſuorum habeant, ſalua & integra conſeruãtur, iuxta confirmationem generalem, Anō 1529. factam, & iuxta conſtitutionem anni 1562. ita vt ſi quis eo nomine aliquem moleſtauerit, pœna quingentarum marcarum corá Tribunali inter cauſas officij peremtoriè exigeñ, à Iudicio non recedeñ puniatur. Eadem pœna interponitur cõtra Capitaneos, ſi decreta cõtra Cõſtitutionem præſentem, ſiue in Contumaciam, ſiue ex controuerſia partium, lata, exequi voluerint. Cauſæ Prazniovvskich de bonis, & aduocatia villæ Nieporeth, ex hac Conſtitutione excipiuntur, quæ tamen in proximis Comitijs finaliter decidi debent. C. 7.

Idem ibidem. Porzadek. Electio deputatorum ad Tribunal in Palatinatu Maſouiæ eo ordine fiat, vt primo anno vnus ex terra Czerneñ, alter, ex Warſouieñ. ſecundò vnus ex Wizneñ alter ex Wiſſogrodeñ. tertio vnus ex Zakroczimeñ alter ex Ciechanouieñ. quarto vnus ex Lomzenſi, alter ex 26.

Rozanenſi. Quinto vnus, ex Liuenſi, alter ex Nurenſi terris eligantur, quę electio Varſouiæ celebrari, & totius Palatinatus Nobilitas, ad eam pertinere debet.

Sig. 3. warſ. 1598 Seymiki. In electionibus deputatorum nunciorum, Succamerariorum & Iudicum Terreſtrium, in Palatinatu Maſouiæ, per pluralitatem ſuffragiorum concludatur, ad quod Senatores cum Officialibus Terreſtribus, & Nobilitate pariter pertineant. Ad eoſdem actus Marſchalcus itidem ex pluralitate votorum eligatur. C. 27.

Idem ibidem. Beſpieczeńſtwo. Securitas Iudiciorum, Officiorum, Commiſsionum & Conuentuum, in Palatinatibus, Plocenſi, Maſouienſi, Podlachiæ & Rauenſi, inſtar ſecuritatis Iudiciorum Tribunalis inſtituitur, & forma proceſſus contra violentos circumſcribitur. Plebeis vſus bombardarum ſub pœna capitis interdicitur, ſed hæc omnia non niſi ad reditum Regium ex Suecia. C. 34.

Idem ibidem. O mężobeiſtwie. In eiſdem Palatinatibus, proceſſus contra homicidas, ex pixide occidentes, inſtituitur, & pœna perpetuæ bannitionis eis imponitur, ſed & hæc ad reditum duntaxat Regium. C. 35.

Reliqua omnia quæ tam de Iudicijs quàm alijs rebus Maſouiæ, poſt ſuſceptionem iuris Communis ſubſequuta ſunt, habes inter conſtitutiones Regni ſuis locis.

CAPVT QVINTVM

De Ducatu Oſvviecimeñ & Zatorieñ.

Auguſt. Pet. 1563. O Xiąſtwie Oſwięc. DVcatus Oſuiecimeñ & Zatorieñ Regno vnitur, & incorporatur, & Palatinatui Cracouieñ aſcribitur, ſaluis per omnia ſuis iuribus, ita vt onera communia, cum incolis Regni ferant, & iure Regni iudicentur, exceptis infraſcriptis. HP. 758. C. 36.

Iudi-

Iudicia Terreſtria & Caſtreñ ibidem ſunto, eorumq; Officiales poſſeſsionati ſint.

Electionem Iudicis, Subiudicis,& Notarij, Palatinus indicat, quod ſi is impeditus fuerit, perficiat hoc Oſvyiecimeñ Caſtellanus, Rex confirmet.

Dum Iudicia in Oſuiecim celebrantur, Iudex Satorieñ illis loco Subiudicis aſsideat,& è conuerſo, dum Zatorij iudicatur Iudex Oſuiecimeñ vices agat Subiudicis, ea Iudicia bis ſingulis annis celebrentur.

Ii qui Priuilegijs Regijs ſpecialiter erant iuri Polonico aſcripti, nunc cœteris equantur, cauſas tamen iure antiquo ceptas, eodem iure Capitaneus perficiat.

Decreta, inſcriptiones, reſignationes, proteſtationes, controuerſiæ, lingua Polonica ſcribantur.

Iudicia Caſtreñ in vno loco puta Oſuiecimij ſemper celebrentur. Ad Conuentus particulares, vnus nuncius ex vtroque Ducatu eligatur.

Ab oneribus antiquis incolæ liberantur, bellum tamen ſeruiant, & contributiones conferant, inſtar incolarum Regni.

Nonnulli articuli ſupraſcripti declarantur.

Aug. warſ. 1564 Wtory Pczyſwilei. Primò vt Nobilitas eorum Ducatuum ſit habilis ad Dignitates & Officia Palatinatus Cracouieñ. HP. 761. C. 34.

Electionem Iudicis indicat Cracouieñ Palatinus, eo verò occupato Caſtellanus Oſuiecimeñ, cum Capitaneo Oſuiecimeñ & Zatorieñ id faciat.

Iudicia Terreſtria in Zator celebrentur, ſingulis diebus Veneris angariarum.

Chirographa & fideiuſſoriæ, in robore conſeruantur, ex quorum præſcripto fiant quæ fieri debent, iuxta antiquam conſuetudinem.

In expeditione bellica incolæ eorum Ducatuum ſub vexillo terræ Cracouieñ militent,& locum Capitanei ſub hoc tempus teneat Tribunus.

Limites inter bona Nobilium conſtituat Succamerarius Crac. qui Camerarium illius terræ Nobilem, poſſeſſionatum & iuratum habeat.

Executio bonorum Regalium, incolas Kyouieñ non afficiat, vſq; ad præſens Priuilegium, ſed ab eo tempore, ampliùs Rex nihil alienet, neque illi literas ſuper bona ſua producere ſint aſtricti coram Rege, & coram quouis Magiſtratu.

Iure Lithuanico cauſæ Kyouieñ incolarum iudicentur, ex quo tamen articulus de bello reijcitur, ſalua eiuſdẽ ſtatuti emendatione.

Acta & controuerſiæ idiomate Rutenico, in cauſis verò iuris Magdeburgeñ Polonico ſcribantur.

Duces & Nobiles eius Ducatus, coram Iudicijs Terreſtribus, & Caſtreñ reſpondeant, & cauſas inſtituant. Dignitates & officia non minuantur, ſed integra conſeruentur, dum autem vacabunt, non niſi incolis dabuntur poſſeſsionatis, qui locum inter Dignitarios, & Officiales Regni, itidem & nuncij inter nuncios Regni habeant.

In bello, acies ſuas, inſtar aliarum partium Regni conſtituant, & Conuentus inſtar aliarum terrarum celebrent, nunciosque eligant, quibus etiam pro victu, pecunia dabitur, inſtar aliorum nunciorum Ruſsiæ.

Inſignia habeant Aquilæ.

Aug. Lub. 1569. Rokli kiewſkie

Tempus terminis Kyouieñ præfigitur, de quo ſuprà par. 3. Cap. 3. C. 110.

Steph. 1578. Vrzedy.

Sit ibidem Pincerna, Dapifer, Subpincerna & Subdapifer. C. 192.

Sig. Crac. 1588. Powiatowe prawa.

Palatinatibus Kyouieñ, Wolyneñ, & Braclauieñ, iura & Priuilegia omnia, etiam ea, quæ vnionis Lithuanicæ tempore data ſunt, approbantur. Quæ Priuilegia neque pro priuatis cenſeri, neq; aliter quam ſonant interpretari debent, correctionem iuris integram habeant. C. 49.

Arces Kyouieñ, Braclauieñ & Winniceñ, quam primùm reparentur. Iidem Palatinatus à pœnis expeditionis bellicæ, ad Wiſliciam laudatæ, liberantur, & conſtitutionibus de reformando, proceſſu iudiciario ad præſens non ſubiaceant.

Ad

Digitized by Google

Sig. Warſ.1589. O Rozgrániczeniu. Ad diſtinguendos, & conſignandos limites Palatinatuum Ruſsiæ, Woliniæ, Podoliæ, Belzeñ, Lublineñ, Braclauieñ, & Kyouieñ, nec non Magni Ducatus Lithuaniæ & Maſouiæ, cum terra Podlachiæ, terrarumque Nureñ, & Kyouieñ, Commiſſarij ex Cancel. dabuntur, qui ad feſtum S. Bartholomæi id perficiant, nec diſcedant niſi limitibus conſtitutis. C. 31.

Neſcio vbi ſit iſta terra Kyouienſis quæ poſteriori loco ponitur, ſi non de Palatinatu Kyouienſi cuius ſuperius mentio fit, iſtud eſt intelligendum, niſi fortè ſit aliqua terra Kyouienſis Nurenſi terrà contigua, in qua ego fortaſsis non fui.

Plura de hoc Ducatu habes infrà de terris Wolyniæ.

CAPVT SEPTIMVM.

De Terra Belzenſi.

Caſim Brzeſcia 1462. TErra Belzeñ Regno adſcribitur. P.704. HL. 2:5. HP.776.

Rex nihil terræ Belzeñ alienet.

Neque ea terra cuiquam obligetur.

Capitaneus ſit terrigena.

Dignitates integræ.

Incolæ ad alios diſtrictus non euocentur.

Colloquia ſtatis temporibus celebrentur.

Nullus niſi iure victus capiatur.

Tantùm fumalia ſoluant.

Limites incolis cum bonis Regalibus non negentur.

In expeditione cum incolis Ruſsiæ eant.

Sig. Crac. 1588. Wiecznoſć. Bona per Duces Semouitum, Wladiſlaum, & Kazimirum, incolis Palatinatus Belzeñ inſcripta, in dubium non vocentur, pro hæreditaribus cenſeantur, & liberè ſine conſenſu Regis alienentur. C.43.

Digitized by Google

CAPVT OCTAVVM.

De Terra Podlachiæ.

Aug.Lub.1569. Przywil.przy. wcielenie.

TErra Podlachiæ Regno reſtituitur, & de iure Lithuanico, in ius & iuriſdictionem Polonicam transfertur. Hp.781.C.84.

Incolæ Podlachiæ liberantur ab omnibus oneribus,& contributionibus,exceptis fumalibus.

Exequutio non afficiat Podlachiam.

Donationes, inſcriptiones, Commutationes Regales omnes approbantur.

Commutationes omnes tempore Gaſtaldi, Palatini Vilneñ in terra Bielſceñ facta approbantur.

Expeditionem ſuam in curia, habeant in Cancellaria Regni.

Iudicia Terreſtria & Caſtreñ in ſuis diſtrictibus celebrentur inſtar Iudiciorum Regnij, à quibus appellatio ſit, vel ad Conuentum vel ad Iudicia vltimæ inſtantiæ, non ſecus quam in Regno.

Cauſæ iuris Magdeburgeñ,per Officiales Curiæ expediantur Conſiliarij & nuncij earundem terrarum,loca ſua teneant inter Conſiliarios & nuncios Regni.

Dignitates & officia integra,& non niſi incolis poſſeſſionatis conferantur.

Incolæ circa iura, Priuilegia,& libertates per omnia conſeruentur.

Officiales Podlachiæ Regi iurent.

Inſignia Aquilæ ferant.

Aug.Lub.1569. Za prozbo.

Ad cauſas Podlachiæ in conuentu Rex deputabit Senatores, ad Iudices Terreſtres à quibus ad Regem appelletur. C.110. Ibidem.

Idem Za prozbo

Cauſæ terræ Podlachiæ à Iudicijs tàm Caſtreñ quàm Terreſtribus ad colloquia deuoluantur, cauſæ verò officij poſt Curiam Iudicentur.

Digitized by Google

Idem. vſtawiamy. Iudex & ViceCapitaneus in Podlachia, ſint poſſeſsionati Nobiles, alioquin impoſſeſsionatis, nulla præſtetur obedientia,& facta illorum pro infectis reputentur. Ibidem.

Menſurę quoque, vlnæ & pondera æqualia ſint, ſicut Warſouię,quod Palatinus animaduertat,vel eius vice Palatinus qui & iam poſſeſsionatus eſſe debet.

Steph. 1576. Rewiſia podlaſka. Reuiſio bonorū Regalium per Podlachiā perficiatur. C.165.

Steph. warſ. 1578. vrzędy. In Palatinatu Podlachiæ ſit Pincerna,Dapifer,SubPincerna & SubDapifer. C.192.

Idē. 1578 wiecza podlaſky. Colloquia Podlachię in Drohiczin celebrentur. C.193.

Idem. 1581. leżenie. kśiąg. Poſitio librorum in Podlachia, in defectu terminorū celebretur, iuxta Conſtitutiones Anni 1569. C.216.

Idem. przenieſienie. Transportationes inſcriptionum, in acta Terreſtria per Podlachiam etiam in abſentia recognoſcentis factæ, approbantur, C.216.

Sig. Crac. 1588. Myt podlaſkich. Telonea omnia per Podlachiam abrogantur in perpetum, ita vt ſi quis ea innouare, vel impetrare auſus aliquando fuerit, pœnam mille marcarum peremtoriè in Iudicio Tribunalis vel quocunque alio luat,mercatores tamen more antiquo in cameris Regijs telonea ſoluant, à mercibus verò à quibus inRegno teloneum ſolutum non eſt, & in Podlachiam deferuntur, ibiq; remanent,teloneū ſemel tantùm ſoluatur, thelonea tamen ea quę abrogata ſunt in ijſdem locis pro Rege & Regno, ad triennium exigantur. C.54.

Sig. 3. warſ. 1590 Cła podlaſkie. Conſtitutio Anni 1588. de abrogandis theloneis Podlachię approbatur,ita vt poſt expirationem trium annorū ibidem ſpecificatorum, neq; Rex,neq; Reſpub. neq; quiſq; priuatus in ijs commodum quærat, ſed neque quarta vnquam ex illis petatur. C.27.

Sig. Crac. 1588. Podnieſienie. Citationes contra Nobilitatē Podlachię, ad oſtenden. iura editæ abrogantur. Priuilegium eius terræ incorporationis Regno approbatur, & ita declaratur, quod nullus Nobilis illius Palatinatus ad oſtendendum iura ſua, ſuper bona hęreditaria teneatur, ſed quomodocunq; illa ex antiquo poſsidet, ea perpetuò poſsideat, cum ſucceſſoribus ſuis, excepto eo, ſi quis poſt Priuilegium incorpora- C.55.

pora-

Digitized by Google

porationis, ex bonis Regalibus aliquid vſurpauerit, vel apud Reges impetrauerit. Ad iuriſdictionem quoque, & alias angarias, Nobilitas illa non cogatur. Quod ſi Inſtigator ex cuiuſpiam delatione, Nobilem pro bonis hæreditarijs citauerit, vel ſi quis bona hæreditaria pro Regalibus impetrauerit, delator pœna mille marcarum puniatur, & donatio illa Nobili obeſſe nõ debet, etiamſi decreta aliqua, vel iuris proceſſus, ſiue in contumaciam, ſiue ex controuerſia partium interceſſerint.

Capitanei quoq; talia decreta non exequantur, ſub eadem pœna, quouis Iudicio exigeñ.

Excipiuntur ex hac lege Boiarí, qui cum literis à Capitaneis mitti ſolent, & ij omnes qui à Boiaris eiuſmodi bona acquiſiuerunt.

Sig. 3. warſ. 1591 O Commiſsiei Podlaſkiej. Ad diſlimitañ. Palatinatus Podlachiæ à Breſtenſi, nec non à diſtrictu Grodnenſi deputantur Commiſſarij pro feſto S. Bartholomæi, in anno præſenti negotium perficere debent. Si quis ex Commiſſarijs ſubſcripta innoteſcentia non venerit, pœna centum marcarum puniatur. C. 8.

Sig. 3. warſ. 1596 Rozgraniczenie. Ad diſlimitandos Palatinatus Podlachiæ & Breſteñ. atq; terræ Grodneñ, iterum Commiſſarij deputantur. Qui ex Commiſſarijs ſubſcripta Commiſsione non venerit, niſi vera infirmitate impeditus fuerit, pœna 200. marcarum puniatur apud Tribunal repeteñ. ſi ex vna parte Commiſſarij non venerint, ex altera venientes limites perficiant, quod fieri debet ad diem 15. Octobris. C. 9.

Sig. 3. warſ. 1598 Rozgraniczenia. Palatinatus Podlachiæ, à diſtrictibus Breſtenſi & Grodnenſi diſtinguant Succamerarij locorum, ad diem 20. Octobris. In locum Succamerarij Mielnicenſis ſurrogator, vel Succamerarius Lublineñ, aut eius Camerarius deputatur. Partes quarum intereſt, vltra equos triginta (includendo Commiſſarios eorumq; ſeruos) & ſubditos triginta non habeant, ſub pœna Mille marcarum apud C. 17.

 Tribu-

Tribunal, inter cauſas Officij repetenda. Comiſſarij ſi diſſentiant, cauſam ad Comitia remittant, interim ex Ducatu Lithuaniæ, in Regnum nemo euocetur, alioquin proceſſus nullius ſit valoris, idē de diſtrictib⁹ Grodneñ. & Mozerenſi cum Regno.

De terminis Podlachiæ habes ſuprà Parte 3. Cap. 3.

CAPVT NONVM

De Terra VVolhyniæ.

Aug. Lub. 1569. O Ziemi wołynskich.

TErra Wolhyniæ, ad Regnum & ad omnes libertates Regni reſtituitur. HP. 788. C. 88.

Bellum incolæ ſeruiant, & contribuant inſtar incolarum Regni.

Terræ & Palatinatus Wolhyniæ, & Braczlauieñ. in ſuis limitibus conſeruentur.

Incolæ ab omnibus oneribus liberi, præter fumalia inſtar Kyouieñ.

Exequutio non afficiat Wolhyneñ.

Statuto Lithuanico iudicentur, abrogato articulo de bello.

Inſcriptiones Terreſtres & Caſtrenſes, & literæ Cancellariæ Regiæ, non niſi Ruthenico idiomate, in cauſis verò iuris Magdeburgeñ. Polonico ſcribantur.

Duces & Nobilitas corā Iudicijs Terreſtribus & Caſtreñ. reſpondeant & iure agant.

Dignitates & Officia, non augeantur neq; minuantur, nec niſi incolis poſſeſſionatis conferantur.

Conſiliarij & Nuncij Wolhyneñ. inter Conſiliarios & Nuncios Regni, loca ſua teneant, & Conuentus particulares, inſtar aliarum terrarum celebrent.

Inſignia Aquilę ferant.

Steph 1578. Woiewodztwá Kiowſkie. Iudicia vltimæ inſtantiæ, in Palatinatibus Kyouien̄, Wolhynen̄ & Braczlauien̄, ex præſcripto Iudicij Tribunalis Regni celebrentur, ad proximū Conuentum, Conſtitutio Iudiciorum Tribunalium Rutenicè extradatur, liberumq; ſit illis, vel Tribunal ſibi conſtituere, vel Iudicio Regio ſe ſubijcere. C. 187.

Idē O ſługách y chłopách. De ſubditis & ſeruis fugitiuis, in Iudicio Caſtren̄. agendum eſt, in ijs Palatinatibus, itidem & de interceptione, aliâs o Grabiezy, peremptoriè ſine diffugijs iuxta ſtatutum Lithuanicū, negans iuret, niſi iurauerit citatus, Actor ſuper damna iuret. Ciuitates illorū Palatinatuum, eidem iuri ſubſint, cum pœna centum marcarum, Capitanei hoc nomine in proximis caſtris conueniantur, itidem peremptoriè, vicinior vero Capitaneus Iuſticiam non neget ſub priuatione officij. C. 191.

Idem ibidem. Spráwiedliwość. Inter Palatinatus Belzen̄, Ruſsiæ, & Podoliæ, ab vna, & Wolkynen̄. atq; Braczlauien̄. ex altera, pro Kmethone aut ſeruo fugitiuo, & de ſpolio, vulgo o Grabiez, citetur Reus ad Officiū Caſtren̄. illius diſtrictus, in quo delictum factum eſt, peremptoriè, vbi vel reſtituatur fugitiuus, vel iuxta taxam ſoluatur. Præſcriptio à triennio ante conſtitutionem currat. Capitanei exequutionem contra negligentes faciant, alioquin & ipſi conueniantur iuxta conſtitutionem præſentis Conuentus. C. 191.

Ad limites inter eoſdem Palatinatus facien̄. Rex deputet Commiſſarios.

Pro omnibus alijs iniurijs, agatur iure Terreſtri, Miniſteriales quoq;, abſq; additione citationes ferant.

Ibidē Urzędy. In Palatinatu Kyouien̄, Wolhynen̄, Braczlauien̄, ſint Pincernæ, Dapiferi, SubPincernæ & SubDapiferi. C. 192

Steph. 1576. O potrzebách. In Wolhynia Palatinus & Caſtellanus, Capitaneus ne ſit, exceptis modernis poſſeſſoribus, Miniſterialis quoq; abſq; additione officium ſuum obeat, excepto homicidio, vulneribus, & inuaſione. C. 164.

Conuentus particularis in Luzko celebretur.

Incolæ Wolhynen̄, liberi ab omnibus theloneis à rebus proprijs.

Spirituales in Wolhynia dentur ritus Græci.

Digitized by Google

Steph. 1581. O Comiſsiach

Ad limites conſtituendos, inter Palatinatus Wolhyneñ & Rusſiæ atque Belzeñ, Commiſſarij deſignantur. C. 514.

Sig. Crac. 1588. Potwierdz. praw.

In terra Wolhyneñ. milites in bonis Nobilium & Spiritualium, ſtationes nullas habeant. Ii verò quos in ciuitatibus Regijs eſſe contigerit, ex bonis Nobilium, nulla victualia, neq; poduodas exigant ſed ex foro viuant. Si verò miles cuipiam iniurius fuerit, eo iure conueniatur quod incolæ Wolhyneñ ipſi antè futura Comitia conſtituerint. Interea verò de militibus iniurioſis, Dux militiæ, infra duas ſeptimanas à querela facta ius dicat, & ipſe decreta ſua exequatur. Quem adminiſtrañ. Iuſticiæ modū, Centuriones quoque obſeruent. C. 49.

Eadem terra Wolhyneñ, ad maximū, infra decurſum vnius anni limitib⁹ diſtinguantur, quam in rem Commiſſarij dabuntur, interea verò, antequam hoc fiat, incolę terræ illius, ad extraneos diſtrictus non euocentur. Quòd ſi proceſſus aliqui, contra quempiam extra proprium diſtrictum, prouocante illo ad forum competens, obtenti ſint, tales iniuriæ ad diſlimitationem differantur. Hoc idem de incolis Palatinatus Braczlauieñ. cenſendum eſt.

Fluuij publici & præſertim Bug, nullis aggeribus impediantur, quo minus nauigia liberè defluitent, ſokalium uſq;, ſub pœnis ducentarum marcarum, coràm Tribunali vel quouis iudicio ſui diſtrictus peremtoriè repeteñ.

Sig. warſ. 1589. Rzeka Bug.

Eadem conſtitutio in robore conſeruatur, ità vt aggeres & obſtacula in eodem fluuio, ad feſtum S. Martini amoueantur, quod à bonis Regijs incipere debet, ſub pœnis in legibus deſcriptis, ſaluis Statutis de oſtijs in obſtaculis faciendis. C. 28.

Sig. warſ. 1589. Sądy.

Iudicia vltimæ inſtantiæ Tribunalis, Palatinatib⁹ Volhineñ. & Braczlauieñ. conceſſa, ab omnibus obſeruentur, de quibus ſpeciali Conſtitutione cautum eſt, hoc autem quia ad ius Wolyneñ. pertinet, hic omiſſum eſt. C. 16.

Sig. warſ. 1589. Mieiſcá.

Officiales Terreſtres Palatinatuum Braclauieñ. & Wolyneñ, poſteaquam locis illis dabuntur, inſtar Palatinatuum Regni loca ſua teneant, hoc ordine Succamerarij, Vexilliferi, Iudices, Dapiferi, Pincernæ, Venatores, Subiudices, SubPincernæ, Gladiferi, Theſaurarij, Tribuni. C. 31.

Idem

Digitized by Google

Sig. warſ.1589. Correctura.

Idem Palatinatus, ad S. Iohannis Baptiſtæ feſtum, in loco Conuentuum particularium, iura ſua corrigat, eamq; correcturam, ſub Cenſuram correctorum iurium Regni Lublinum ad feſtum S. Martini mittat. C.31.

Sig.3.warſ.1590 Tribunal.

Palatinatus Kyouienſis, inſtar Palatinatuū Wolkyneñ. & Braczlauien. ad Tribunal Regni acceſsit. C.32.

Idem ibidem. Roky.

Termini Terreſtres in Palatinatu Wolkyneñ. & Braczlauien. ita celebrentur, primùm in Luczko, tempore in Statuto deſcripto, ſemper iudicentur, poſt Luceorienſes verò terminos, in trib⁹ ſeptimanis Wlodomirenſes, poſtea itidē in tribus ſeptimanis Krzemeneceñ. celebrētur. In Palatinatu verò Braczlauienſi vſus antiquus in Statuto deſcriptus ſeruetur. C.32.

Idem ibidem. Poprawa.

Nobilitas Palatinatuum Wolkyneñ. & Braczlauieñ. Correctores iurium ſuorū deſignent, qui cum Correctoribus Regni Lublini ſimul deliberent. Hæc correctura Ruthenico idiomate concipiatur, quæ ſi Lublini effectum ſuum ſortita non fuerit, ad Comitia adferatur. C.33.

Idem ibidem. Declarowanie

Proceſſus executionis rei iudicatæ in Palatinatib⁹ Kyouienſi Wolkynen. & Braczlauien. ita declaratur, vt poſt ſententiam latam Miniſterialis, cum duobus Nobilibus ad intromittendum mittatur. Quam intromiſsionem ſi pars impugnauerit, non eſt opus vt pro vadio ad Officiū Caſtren. citetur, ſed Iudex cum Subiudice vel Notario acceptis duobus Miniſterialibus & Nobilibus. In cauſis verò exequutionis decretorum Regiorum vel Commiſſarialium, Capitaneus aut Iudex Caſtrenſis cum Vicecapitaneo, aut Notario Caſtreñ, adiuncto ſibi Miniſteriali cū Nobilibus ad exequutionē iuxta præſcriptū conſtitutionis Tribunalis procedant. C.34.

Idem ibidem. Obkład.

Ad diſlimitandas terras Palatinatuum Wolkynieñ. & Braczlauienſis deputantur ſpecialibus literis certi Commiſſarij. C.34.

Sig.3.warſ.1593 O Rocach.

Mulctæ & pœnæ iudiciales, Peroſudi & koce dictæ, in cauſis Palatinatuum Kyouieñ. Wolkynien. & Braczlaujeñ. abrogantur, ſed tantùm pro decreto apud Tribunal ſexagena Lithuanica, & pro temeraria appellatione duæ ſexagenæ Iudicio numerari debent. C.16.

Fuma-

Sig 3. warſ. 1598 Odpuſzczenie. Fumalia Nobilitati Palatinatuum Kiouien Wolynen & Braclauien. condonantur, inpoſterum tamē ea ad Capitaneos conferant, idq; pro feſto S. Martini, alioquin coram Capitaneo reſpondeant. Si quando hoſtis irruptionem fecerit, bona deſolata, ad annos quatuor libera ſint, fumalia ſaut Capitaneiin theſaurum vel vbi Rex iuſſerit, reddant. c.31.

Idem ibidem. Przenieſzienie. Iudicia, acta Terreſtria, & Caſtrenſia, & tota iuriſdictio, nec nō Conuentus particulares, Braczlauien. Vinnicam transferuntur. Quæ omnia in Curia Regali celebrari debent. Acta quoq; in Caſtro Winicenſi ſeruentur, ſaluis inſcriptionibus Braczlauiæ factis. c.32.

CAPVT DECIMVM
De Terris Liuoniæ

Sigiſ. warſ. 1589. poſtanowienie ziemie. Jnflan-ſkie. CON trouerſia, quę Polonis cum Lithuanis, de terris Liuoniæ intercedebat, ita tandem tranſacta, complanata, & ſub iuramētis in vnionis Lithuanicæ tractatu præſtitis, confirmata eſt. c.4.

Inprimis Capitaneatꝰ Rigen, Wenden, Dunemunden, Kokenhauſen, Pernauien, Felinen, Derpaten, Nouogroden, Mariēburgen, Runborgen, Haſelen, Vberpoln, Reſiten, Kierpeten, Laiſcen, Askęeraden, Dunemburgen, Segnolen, Fauren, Orlen, Seſvvien, Gemonen, Freiden, Lemzelen, Sancelen, Straneburgen, & poſtea Reualen, Naruen Bialokamione, cum omnibus ad eos pertinen. integri ita conferantur, vt ſemper par ſit numerus Capitaneorū Polonorum & Lithuanorum. Quoniam autem ad præſens plures ſunt Poloni quàm Lithuani, ideo poſt deceſsū Polonorum, non niſi Lithuanis arces conferentur, donec numerus coæquetur. Inpoſterum verò deceden. Polono Lithua-

Digitized by Google

Lithuanis arces conferentur, donec numerus coæquetur. Inpoſterum verò decendeñ. Polono, Lithuano arx debebitur, & è contra Lithuano deceden̄. Polonus præponatur. Arx tamen Derpaten̄. & alia quæpiam, poſt modernorum poſſeſſorum deceſſum, in œconomiam tranſibit, quæ nihilominus alternatim Polonis & Lithuanis demandabitur. Eum verò ordinem, non tantùm ipſi Reges in conferen̄. obſeruabunt, ſed etiam Cancellarij, tam Regni quàm magni Ducatus Lithuaniæ, cauebunt, ne poſt deceſſum Poloni, Polono, vel poſt deceſſum Lithuani, Lithuano quid piam conferatur, ſub pœna priuationis officij. Is verò, qui contra eum ordinem quidpiam impetrauerit, & bona illa, & honorem ipſo facto amittat.

Quo nomine, agere in comitijs criminaliter, cuicunque liberum ſit. Rex verò cauſas eiuſmodi, ante omnes alias cauſas criminales iudicabit, Actori autem, integrum erit, in eiuſmodi cauſa citationem, ex quacunque Cancellaria petere, quæ etiam ſub vno ſigillo valebit.

Sig. Warſ. 1589. Odprawa. Literæ & Priuilegia omnia, ſub vtroq; ſigillo Regni & Ducatus Lithuaniæ, in Liuonicis rebus dentur, alioquin nihil valebunt. c. 5.

Idem ibidem. Seimiki. Conuentus Liuoniæ, Cancellarij ſub vtroque ſigillo indicent. c. 6.

Idem ibidem. Opatrzenie. Prouentus omnes Liuoniæ, Capitanei & Tenutarij, vno anno ad theſaurum Regni, altero ad theſaurum Lithuanicum conferant, ſub amiſſione tenutæ. Theſaurarij verò alter cum alterius conſenſu, iis diſpenſent, iuxta Regis & vtriuſque gentis Senatorum, in Curia præſentium, voluntatem, rationes autem ambo theſaurarij, in comitijs faciant, ſub interregno, ambo theſaurarij ſine conſenſu vtriuſque gentis non diſpenſent, ſub pœna Peculatus, quo nomine quilibet eorum in comitijs citatus reſpondeat. Hi autem prouentus per certos Reuiſores, vel luſtratores æſtimabuntur, & in tres partes diſtribuentur, quorum vna pars alternatim in theſaurum Regni, vel Lithuaniæ inferetur, altera in defenſam eiuſdem prouin- c. 6.

ciæ remanebit. Tertia pro ſuſtentatione Capitanei aſsinabitur. Ex ea autem tertia parte, Capitaneus pacis tempore arcem curabit & cuſtodiet. Itaque inpoſterum, eas duas partes, quæ ad theſaurum, & ad defenſionem prouinciæ pertinent, Rex nemini conferet, & ſi quis eas impetrauerit, ipſo facto tenutam amittat.

Idem ibidem. Przyſięgá.

Capitanei Liuoniæ iurent, quod tempore interregni arces & ciuitates in vtriuſque Reipub. damnum, nemini tradent, niſi Regi Poloniæ & Magno Duci Lithuaniæ liberè electo & coronato quod vtrique Reipub. fideles ſunt futuri. C. 7.

Idem ibidem. Summy.

Summas in arcibus & tenutis Liuonicis obligatas, ſi quis habet, in proximè futuris comitijs eas oſtendat, vbi Iudicium de illis, vtrum iuſtæ fuerint, inſtituetur. Quod ſi interea aliquis, ex ijs, qui bonas ſummas habent, deceſſerit, ſucceſſorque eiuſdem tenutæ, eam ſummam Anteceſſoris hæredibus numerauerit, is iure ſuo vtatur, donec illi ex theſauro ſatisfiat. C 7.

Idem ibidem. Práwo.

Liuonia iure Saxonico, vel Magdeburgeñ. vtatur, & Iudicia inſtar terrarum Pruſsiæ exerceat. C 7.

Idem ibidem. Obroná.

Expeditio bellica in Liuonia, etiam citra expeditionem Regni, & Lithuaniæ Ducatus inſtitui, pro illius prouinciæ vſu & neceſsitate poteſt, itidem & auxilia extraordinaria, in conuentibus particularibus vtriuſq; gentis, etiam abſq; generali conuentu imponantur, & iniungantur. C 8.

Idem ibidem. Márſzałkow.

Si Regem in Liuoniam venire contigerit, Marſchalcuſque Lithuaniæ præſens ſit ſolus, authoritas penes ſolùm erit. Sed ſi Regni quoq; Marſchalcus adſit, officia ſua ita obibunt, ſicut in comitijs iuxta Regis Auguſti ordinationem. C 8.

Idem ibidem. O wládzcé.

Tempore belli, ſi vtrumque Campiductorem, tam Regni quàm Lithuaniæ Ducatus, ſiue præſente, ſiue abſente Rege, in Liuonia eſſe contigerit, Poloni ſuo, Lithuani quoq; ſuo ſubſint. Interregni tempore, vterq; Dux, de defenſione Liuoniæ, cum Senatoribus vtriuſq; gentis conſilio deliberet, Liuones verò præfectum ſuum, ab v- C 8.

Digitized by Google

troq; Duce inſtituen͂.habeant. Expeditionis quoq; tempore,vbi vterq; Dux adſit,pars Liuoniæ, Campiductori Polono,pars Lithuano pareant.

Abſentes Campiductores, officia ſua per locum tenentes ſubſtitutos exerceant, alter tamen alteri, vbi opus fuerit cedat. Iidem Campiductores à centurionibus militibus & Pixidarijs arcium Liuonicarum, iuramenta talia exigant,qualia Capitaneis præſcripta ſunt. C 9.

Idem ibidem. Vznánie.

Debita militaria, in tenutis Liuonicis retenta, cognoſcantur, & iuxta Priuilegia, ijs qui cum conditione reſpondendi bona poſsident, defalcentur. Inpoſterum verò,bona Liuoniæ, nullis ſummis onerentur, niſi cum conſenſu vtriuſq; nationis,in comitijs. Prouentus autem eorum Capitaneatuum,qui non cum vſufructu, ſed cum reſpondendi conditione collati ſunt, ita diſtribuantur,ſicut ſupra deſcriptum eſt, iuribus eorum, quibus bona cum toto vſufructu conceſſa ſunt, ſaluis.

Sig. Warſ. 1589. Dzierżáwy.

Arces & bona, vltra ſuperius recenſitas, Liuonibus benemeritis conferantur, alia verò minutiora bona,militibus tam Polonis quàm Lithuanis & Liuonis benemeritis,in vſum ad vitalem concedantur. C 9.

Idem ibidem. Sániny.

Priuilegia Liuonica omnia,vſq; ad Marchion͂.Guilhelmum,Archiepiſcopum Rigen͂. approbantur. Poſtea verò,quicunq; motus aliquos in Liuonia ciebant,vel perfidiæ notati ſunt,iura ſua ipſo facto amittant. Alij omnes, in futuris comitijs peremptoriè iura ſua producant, illaque Iudicio Reipub. ſubmittant. Quod de ijs ſolis diſtrictibus cenſeri debet,qui ſeſe Sigiſmundo Auguſto dediderant. C 10.

Idem ibidem. Reuiſorowie.

Reuiſores authoritate conuentus in Liuoniam aſſignantur. C 10.

Idem ibidem. Kſięſtwo.

Ducatus Curlandiæ,ſi quando ad Regnum deuoluatur,pari iure vtriq; genti debebitur,eodem modo,ſicut de Liuonia cautum eſt. C 10.

Idem ibidem. Vrzędnicy.

Officiales quoq; menſæ Regiæ alternatim in Liuonia ſeruiant. C 10.

Sig. 3. warſ. 1590 Reuiſia.

In Liuoniam Reuiſores bonorum Regalium mittuntur, qui etiam ſcrutinium generale de perfidis perficiant, & ad futura Comitia adferant. C. 24.

Sig. 3. warſ. 1590 O Sumach.

Cognitio Priuilegiorum & ſummarum in Liuonia ad futura Comitia prorogatur. C. 35.

Sig. 3. warſ. 1598. Ordinacia.

Ordinatio Iudiciorum & ſubſelliorum in Liuonia, iuxta voluntatem Regis Stephani in Anno 1589. promulgata approbatur. C. 37.

Iudices & Officiales, ſi incolæ non elegerint, Rex eliget, vel Commiſſarij, Palatini tres, totidemq; Caſtellani, ex tribus nationibus inſtituuntur, qui locum in Senatu, Palatini infra Palatinos Regni, Caſtellani verò infra Caſtellanos Regni, habere debent. Ius Liuonicum ex legibus Polonicis, Lithuanicis, & veteri iure Liuonico, cum ſcitu Commiſſariorum, Nobilitas conſcribat, & pro approbatione ad Comitia adferat. His iudicijs & iure prouinciali omnium trium nationum homines, bona hæreditaria, vel Regalia, ibidem habentes ſubſint, Conuentus particularis illius prouinciæ, vnus tantùm ſit Vendæ, qui omnes Conuentus particulares Regni antecedere debet, inſtructio verò ad eum Conuentum, ad Epiſcopum Vendeñ. mitti debet, ad eum Conuentũ omnes pariter pertineant, & nuntios ex ſingulis nationib⁹ duos eligant. De adæquandis Liuonibus in conferendis arcibus Liuoniæ genti Polonicæ & Lithuanicæ, Commiſſarij agere, & Rex tandem in Conuentu approbare debet. Citationes tam ad Comitia quàm poſt Curiam ſub ſigillo Terreſtri editæ, eiuſdem valoris eſſe debent ſicut Regales. De diſtribuendis bonis iure hæreditario, in Liuonia ad futura Comitia deliberatur, interim Commiſſarij bona Regalia & Priuilegia reuideant, & in Comitijs futuris relationem faciant, ex qua Rex donationes conferet. Iidem Commiſſarij diligenter inquirere debent, de proditorib⁹ & perfidis, de quibus ſi in futuris Comitijs, cognitio aliqua facta non fuerit, iam perpetuum ſilentium eo nomine imponitur. Querelis tamen nationis cuiuſlibet, contra alteram natione locus ſemper dabitur. Iidem Commiſſa-

miſſarij, res ad ſtatum & ordinem prouinciæ pertinentes conſtituant, & querelas de bonis violenter ademptis, alijſque iniurijs audiant, ſpoliatoſque abſque dilationibus & appellationibus reſtituant, cognitione de iuris proprietate Regi reſeruata. Iidem Commiſſarij, curare debent vt Epiſcopus Vendeñ. iuxta fundationem Regis Stephani, integrum Epiſcopatum poſsideat, ſaluo iure aduitalitio Capitanei Derpateñ. & aliorum Nobilium. Iidem Commiſſarij, prouentus bonorum Regalium conſcribant, & limites eorum conſtituant, reuiſioneſque ſuas, ſub ſiglllis, ad Theſauros, tam Regni quàm Lithuaniæ reddant. Modum exactionis & contributionis inſtituant, & alia ſibi in inſtructione iniuncta peragant.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Errata ſic corrige.

Fol: 14. celebrenturni, ſi. lege. celebrentur niſi. f. 15. P. 24. l. 44. f. 22. 2188. l. 1588. f. 23. ;HP. 174. l. 164. f. 27 HP. 175. l. 174. f. 75. Iuris caduco. l. Iure caduco. f. 103. ſe deis. l. ſed deus. f. 105. debenen on. l. debent non. f. 1081. effiaiant. l. efficiant. f. 140. admittat. l. mittat. f. 148. In curia. l. in curiali. f. 150. 13686. l. 1368. Ibidem. Prima conſuetudine. l. Praua. f. 151. P. 574. l. P. 584. Ibid: P. 589. l. 579. f. 167. quo pertinebant. l. pertinebunt. f. 186. reguntorum l. regundorum. f. 189. L. 109. 216. l. 116. f. 190. .4. P. 22. l. P. 224 f. 199. L. 221. l. 121. f. 202. P. 587. l. 586. f. 204. intercepto re. l. intercepto re. f. 260. nobilis attinet. l. attinent. f. 265. ſolura ſexaginta. l. ſolutis. f. 266. P. 258. l. P. 285. f. 267. C. 9. l. C 6 f. 279. L. 35. P. 553. L. 25. f. 281. P. 556 l. P. 557. Ibid. 557. l. 556. f. 286. interponiur. l. interponitur. Ibidem. Cracouien. l. Cracc: f. 291. gl. l. gr. f. 296. ad iudicium Caſtren. l. ad officium. f. 302. belli expeditionem. l. in expeditionem f. 303. Hrodlo. l. Hrodlo. 1400. f. 309. Comitia. l. Cognitio. f. 311. aſaignatas. l. aſſignatas. f. 319. Ad id ſeruira. l. ſeruitia. Ibid: ſuppetit. l. ſuppetiæ. Ibid. facta. l. factæ. f. 322. Cas: 1554. l. 1454. f. 326 iudicat. l. indicat. f. 330. Sig: Per. 1540. l. 1529. Ibid: Sig: Crac. 1529. l. 1540. f. 334. ſolarii. l. ſalarii. Ibid: gl. l. gr. f. 338. gl. l. gr. f. 339. exeipiuntur. l. excipiuntur. f. 346. Contra nobilitate. l. nobilitatem. f. 351. VVolkynen. l. VVolhynen. f. 352. Bialokamione, Cumn. l. Bialokamionen: cum. f. 354. aſſinabitur. l. aſſignabitur.

Indicis errata.

A.

Abſente tranſlate. l. tranſlatæ. Ibid: incitationem canis. l. Incitatione. Ibid: re videantur. l. reuideantur. Ibid: Actiones Nuren: rem more. l. Nuren: more. Ibidem. quod & Deo. l. Reo. Ibid: Pro areſtato ſermo. l. ſeruo. Ibidem aureus florenos. l. florenus.

B.

Bonorum emptor. 139. l. 136.

C.

Ante canes. 228. l. 282. Ibid: Capi poſſunt. l. qui poſſint. Ibid: Pro pænis iudicnet. l. indicent. Ibid. Capitaneus homicidis conueniens. l. Conniuens. Ibid: Caput falſi. 767. l. 267. Ibid. ſiue certo. l. ſine. Ibid. Cinium & Villano: debetur. l. debentur. Ibid: Commiſſarii vias. 124. l. 104. Ibid: qui demeretur. l. quid Condemnatus temerè. 200. l. 203. Ibid. 203. l. 200. Contributæ Sreden: 104. l. 124. Ibid: in criminalibus. 336. l. 339.

D.

Decreti Sborouiani. 288. l. 287.
Diffidationes inter Nobiles qualis. l. quales.
Dotalitalis. l. Dotalitialis domina.

E.

Electionem Ceſtellanus. l. Caſtellanus.
Ab expeditione. 262. l. 292.

F.

Foreſtalia 180. l. 280. Ibid. Fortuita Indicet. l. vindicet. Ibidem Fraternitates. 39. l. 3. Ibidem. Frumenta demittitur l. demittantur. Ibid: Fumalia. 132. l. 122. Ibid Fundi Regii cauſa. l. cauſæ.

G.

Gladium in præſentia. 362. l. 262.

H.

Homicidæ quomodo. 297. l. 267.

I.

Inſcriptiones vt diligenter 206. l. 209. Ibidem.
Inſcriptionis prioritas. 114. l. 140. Ibid. eiuſdem acta. 284. l. 285.
Iudicium terreſtre 251. l. 151.
Iudicia terreſtria. 258. l. 158.
Iudiciorum Breſlen: 161.
Iudicia terreſtria Lanc: 360. l. 160.

L.

Et quomodo aperiantur: 158.
Luſtratio bonorum. 78. l. 87.

M.

Magnæ procurationis. 87. l. 72
Makouien: iudici: 197. l. 166.
Mel nobilitas. 156. l. 127.
Miniſterialem ſtutuat. l. ſtatuat.

N.

Notarius Caſtrenſis. 23. l. 32.

O.

Officii cauſa diſtrictum. 226.

P.

Palatinum niſi Conſules aduenerint. l. adiuuerint.
Pœna iudicis terminos. 161. l. 191.
Pœna amaras. l. annatas.
Præſcriptio qualis. 163 l. 36.
Proſſouicen iudicio. 158. l. 157.

R.

Eorundem mutatio. 198. l. 168.
Recognitionem falſam. 129. l. 139.
Recognitiones de ægrotis. 149. l. 140.
De eodem. 197 l. 167.
Renuncias. l. Renuncians.
Reſtitutionem cauſæ. 232. l. 132.
Regem in Sueciam exmuntur. l. eximuntur.

S.

Spirituales præbent. l. probent.
Stipendiorum militarium. 395. l. 295.

T.

Thelonea non ſoluunt 119. l. 116.
Thelonea in conuentu. 132. l. 123.
Terminus appella: in cauſa criminali. l. redemptionali.
Teſtimonio quando lucratur. 39. l. 36.

V.

Vſas. l. vſuras.
Vſurus fructus. l. vſus fructus.
Vxorem ne ducat Rex inito. l. inuito.

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX
RERVM ET VERBORVM PROMPTVARII
Statutorum & Conſtitutionum Regni Poloniæ ſingulari ſtudio & diligentia eiuſdem PAVLI SCZERBICZ Secretarij Regij elaboratus.



M. DC. IV.

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX.

A.

Abbas Lublinen. Regi præſentetur Fol. 20.
Abbates ſcholas nobiliũ puerorũ foueãt 23.
Abbates & Præpoſiti ex nobilibus ſint 22.
Abbatiæ quomodo conferri debent 22.
Abſentia vnius ex deputatis iudicijs nõ obeſt 175.
Abſentia Cohæredis neminem excuſat 260.
Abſentes quomodo ſunt in iudicium vocandi 196
Abſente recognoſcen. inſcriptiones tranſlatæ bonæ. 206.
Abſentes quomodo in iudicijs dãnari debent 151
Abſentes à colloquijs quomodo excuſantur 171.
Abſentes quomodo olim citabantur 196.
Abſẽtibus quomodo ſuccedi debet in colloquijs 172.
Abſentium à bello pœna prorogatur 291.
Abſentes Salario careant 84.
Abuſu iura euaneſcunt 144.
Accedentis temerè ad iudicium pœna 151
Ab acceſſorijs quãdo appellandũ & quomodo 247
Eiuſdem legis declaratio 248.
De eiſdem acceſſorijs 172.
Ab acceſſorio appellatio eſt irreuocabilis 248.
Accommodatus equus ſi læditur quid faciẽdũ 136.
Accuſans calumnioſè pro inuaſione quomodo punitur. 260.
Accuſatus violentiæ propior ad euadendum 257.
Accuſatus pro vulneribus in actu inuaſionis illatis quomodo euadit 257.
Accuſatus pro incitatione canis quomodo euadit 261.
Accuſatus pro extinctione candelæ quomodo conuincitur 262.
Accuſatus pro ſpolio in via facto quomodo euadit 258.
Accuſatus pro furto quomodo ſeſe purgare debet 272.
Acta Terreſtria quomodo ſeruari debent 208.
Acta quam diu poſt Iudicia iacere debent 208.
Acta Terreſtria & Caſtrenſia præſcriptiones quales habent. 208.
Acta Caſtren. Poſnanien. quomodo ſeruantur & geren. 209.
Acta Terreſtria Goſtinen. quomodo ſeruan. 210.
Acta Terreſtria Lancicien. tranſcribantur 210.
Acta Caſtrenſia Cziechanouien. perpetua 210.
Torum Salaria & de Notario 210.
Acta Terreſtria Cracouien. in ſeorſiuo loco aporiantur. 158.
Acta Terreſtria Checinen. vbi ſeruan. 211.
Acta Tribunalis Regni & Lublinen. vbi ſeruãt 211
Acta Terreſtria quomodo per Notarios ſcribantur. 157.
Acta Colloquialia quomodo ſeruari debent 171.
Ad acta Tribunalis Regni quid ſuſcipien. 179.
Acta Caſtrẽ. Varſouien. & Czernen. perpetua 166
Actorum poſitio etiã ſub conuentu celebretur 209
Acta Caſtren. quoad quietationes vbiq; perpetua 211.
Actorum poſitio quomodo publicari debet 208.
Actorum Cracouien. poſitio approbatur 211.
Actorum liber ſit vnus in quolibet diſtrictu 208.
Actorum poſitio quomodo celebrari debet 152.
In actorum poſitione quid iudicari debet 152
Actorum poſitioni Notarius adſit præſens ſub pœna. 152.
Acta Caſtren. Cracouien. perpetua ſint 211.
Actis quomodo probatur fides literarum 139.
Acta Caſtren. Viſnen. approbantur. 193.
Actis quales literæ inſeri debent 139.
Acta Surrogati Nuren. approbantur. 192.
Acta Caſtren. Nuren. & alia vicina perpetua ſint 212.
Acta Luceorienſia re videantur 212.
Acta Belzenſia Terreſtria tranſcribantur 212.
Actorum Wyſſogrodenſium locus 212.
De Actis plura vide in verbo Liber 212.
Actio Capitanei Liuen. in integrũ reſtituitur 178
Actio diuiſionis ad querelas pertinet 132.
Actio finium regundorum Tutori non cõpetit 186
Actio finium regundorum Succamerario quomodo inſtituen. 188.
Actionem per fratrem amiſſam frater non innouet. 132.
Actionis furti præſcriptio qualis 272.
Actiones quo ordine in iudicio proponi debẽt 150
Actiones Terreſtres coram Rege in acta Terreſtria ſcribantur. 149.
Actiones criminales quando iudicari debẽt 176.
Actiones Liuonicorum Capitaneatuum quomodo iudican. 354

Actiones de Commutationibus Lithuanicis ad Regem pertinent 309
Actiones fundi Regalis in Conuentu iudicentur. 176
Actiones hæreditarias Rex audiat vel Baronibus committat 148
Actiones quæ euaſione non ſiſtuntur 188
Actiones Iuris Maideburgen. & Culmen. non ſubſunt Tribunali 227
In actionibus finium regundorum quomodo proceden. 187
Actiones ex Regeſtro proponantur 167
In Actionibus finium regundorum quomodo con. Minores proceden. 188
Actiones Nuren. rem more ſolito celebrentur 192
Actor quomodo pignus & hæreditatem lucratur 197
Actor interceptor actionis reijcitur 204
Actor quando ſuper damna iurare tenetur 203
Actor quando eſt ad proban. propior 199
Actor cauſam perdit ſublato Lucro 199
Actor Citato quando reſtituit Sexagenam 226
Actor citationem declarare tenetur 229
Actor quando tenetur citato citationem accommodare 229
Actor in primo termino non comparens cauſam perdit 198
Actor poſitionem prioris citationis probare non tenetur 228
Actor Reo non comparente cauſam lucratur 136
Actor cauſam non continuans perdit eam 143
Actor non comparens cauſam perdit 197
Actor Citationem Citato quando communicare debet 203
Actor ſequitur forum Rei 226
Actore abſente in criminalibus ne iudicetur 145
Actoratus in limitibus quãdo decerni debet 187
Sine Actore certo nemo agat neq; procuret 225
Actori quando cedit probatio in cauſa furti 273
Actori quales dilationes olim ſeruiebant. 171
Actori vni reſpondeat Criminaliter Citatus 148
Actori licet quod & Deo præter ſimplicem infirmitatem 202
Actori ſuper mutilationem cedit probatio 261
Actiones Spiritualium in Tribunali quomodo iudicantur 175
Actori ſemper eſt terminus peremptorius 202
Actoribus diuerſis nemo reſpondere tenetur 204
Actores quando condemnentur 190
Adcitationum poſt mortem aduerſarij modus 205
Adcitationibus in Pruſsia ad Tribunal non eſt opus 330
Pro adminiſtratione iuſticiæ terminus eſt peremptorius. 204
Aduitalitas ſuper, quibus bonis dari non poteſt 89
Aduitalitas inter coniuges qualis eſſe debet 134
Pro aduitalitate quid Regi conceden. 89
Et quomodo id intelligendum 89
Aduitalitati æquiparatur donatio ad tempus facta. 88
Aduitalitates in bonis Regalibus ſalua 88
Etiam in bonis executioni ſubiectis 88
Aduitalitates bene meritis conferantur 77
Aduitalitates quæ ſubſiſtere poſſunt quæ non 88
Aduitalitates in nouis ſummis non dentur 89
Aduocatiæ Croſnen. incorporatio 46
Aduocatiæ VViſlicien. & Ieroſnen. incorporantur 48
Aduocatia Vielunen. Ciuitati datur 48
Aduocatiæ pleraq; Ciuitatibus incorporantur 48
Aduocatiæ ſine conſenſu duorum non vendantur 47
Aduocatiæ omnes in exemptione 48
Ægritudo quomodo à bello excuſat 291
Ab ægrotis recognitiones quis ſuſcipiat 140
Ærarium Rauæ fundatur 125
Agens pro Capite ementiti nobilis quid demeretur 267
Agrum alienum violenter conſeminantis pœna 277
Agri deſerti contributiones non ſoluunt 123
Albertus ſua ſtatuta decernit 15
Alexander idem facit 15
Alexandrini ſtatuti declaratio 72
Alienationes bonorum Regalium ne dent Cancellarij 75
Alienare maritus bona vxoris quomodo debet 134
Alienare bona ſua poſſunt ſteriles 127

Alie

INDEX.

Alegationes iuris externi non admittat Rex 4
Per Amicos facta diuiſio quomodo ratificatur 132
Ad amiſſam Citationē quomodo citare debet 228
Amiſſio literarum quomodo probatur 72
Amiſſionem pignorum quomodo probat Iudæus 55
Amiſſum Priuilegium in Cancellaria petatur 86
Andreas Opalinſki à Iudicijs liber 159
Andreæ Karchovvſki & Andreæ VVolk ſumma 91
Annatæ ne dentur amplius 23
Sed in theſaurum cum Quarta referantur 23
Anni Minorennium computentur 130
Annos quando attingunt minorennes 130
Annuæ penſiones in Comitijs cognoſcantur 91
Antiqui proceſſus formula 196
Appellatio à Iudicio Caſtren. quomodo fit 191
Appellationes quomodo nunc interponi ſolent 247
Appellans quid cuiq; Iudici ſoluere debet 247
Appellatio interpoſita in vna cauſa cæteras non remoretur 247
Appellatio in quibus cauſis non admittitur 247
Appellationes olim quomodo interponebantur 247
Appellans ab acceſſorio procedat ibidem in principali 248
Eiuſdem legis declaratio 248
Appellatio in acceſſorio eſt irreuocabilis 248
Dilationes in termino motionis quæ conceſſibiles 248
Appellatio in cauſis officij qualis 173
Appellatione non admiſſa quid faciendum 248
Appellatio vbi dirigenda pro calumnioſa citatione 275
Non appellata ſententia tranſit in rem Iudicatam 240
Appellatio à colloquiali decreto qualis eſſe debet 173
Appellationis ad Colloquia qualis proſequutio 173
Appellans à ſententia Palatini quid ſoluit 247
Appellari quomodo poteſt à Rege 73
Appellatio in cauſa obſtaculi non ſublati inconceſſibilis 107
Appellatio in cauſa Thelonei Zupparum Ruſſiæ non admittetur 115
Appellatio ad conuentum quomodo fit 145
Appellationes Maſouiæ in Tribunali quomodo iudicentur 179
Appellatio in cauſa contributionis nō admittitur 123
Appellatio in cauſa redemptionis bonorum quomodo iudicetur 137
Appellatio in cauſa Captiuationis non admittitur 263
Apes in fundo alieno quomodo poſſideri debēt 49
Pro Apium furto accuſatus quomodo euadit 281
Apiſteria non habeant nobilium ſubditi in bonis Regalibus 182
Aprum alicuius intercipientis pœna 281
Arbitri quomodo probant tranſactionem 246
Arbor cum apibus & ſine apibus quanti æſtimatur 277
Arbor fructifera quomodo æſtimatur 277
Arces confines pueris non dentur 33
Archidiaconus viſitans intra metas conſiſtat 19
Ab Archiepiſcopo Gneſnen. Rex coronetur 3
Coram Archiepiſcopo vulneran. & improperan. pœna 17
Arces Liuonicæ quomodo conferen. 355
Arendæ Aduitales quomodo augeantur 88
Arendis Iudæi non præficiantur ſub pœna centum Marcarum. 114
Areſtatio Kmethonum qualis 50
In Ruſſia verò qualis 51
Sublata eſt & Statuta reaſſumpta 51
Areſtari pecunia quando poteſt. 137
Pro areſtato ſermo quomodo Dominꝰ reſpōdeat 52
Areſtari pecunia in redemptione bonorum non debet 73
Areſtatio ex Actoris Spiſnego qualis 122
Areſtari Sal externum debet iuxta ſtatuta 96
Areſtari decreta contumaciæ quando debent 205
Areſtari ſi nō poterit condēnatio quid facien. 200
Areſtari quomodo debent impoſſeſſionati 190
Argui quando Iudex non poteſt 171
Arma ſeditioſa ad conuentum ferentium pœna 12
Arma in domum Iudicij inferen. vibran. & vulneran. pœna 194
Aromatum precium quale 40
Aromatarias Tecas Medici quotannis videant 39
Artes Mechanicæ Nobilitati derogant 34
In articulis Caſtren. qualis exequutio 191

Digitized by Google

Articuli de obedientia declaratio 4.
Per aruiperium incendens ſyluam quomodo punitur. 275.
Aſſecuratio Ioannis Zamoisky 293.
Aſsiſtentia Dominorum neceſſaria in citationibus. 229.
Secus de ciuibus Regiarum ciuitatum 229.
Ab aſtitione termini cūcitati quid ſoluēdum 256.
Auena Cuiauien. & Dobrinen. terræ remittitur 123.
Auenam ſola Ruſsia tribuat 123.
Aureus florenos quanti æſtimatur 120.
Aureorum poſterior taxa 121.
Auſtriacæ tranſactionis approbatio 4.
Author criminis quomodo ſtatuendus 264.

B.

Baculo inflictum vulnus quomodo ſoluen. 262.
Batuli quomodo extra Regnum eant 103.
Babuze donatio approbatur 92.
Banniti in iudicio ſtare non poſſunt 271.
Banniti in Lithuania locum non habent 308.
Bāniti vita quomodo cōſiſtit in gratia Regis 271.
Bannitionis ſubleuatio quomodo prorogatur 271.
Quando dari non debet 271.
Relaxatio quando non eſt neceſſaria 272.
Bannitionis remedia 271.
Bannitorum bona quomodo recipiantur 271.
Banniti quomodo capiantur 271.
Bannitus quomodo tranſigere 271.
Quomodo male obtentum inferre 271.
Inſcriptiones facere ſede 271.
Bannitione liberari debet 272.
Baſilio Niemiera donatio 79.
Bathoreorum indigenatus 35.
Bavvorovvskiemu ſumma inſcribitur 96.
Bebel Mathia Dembinski donatur 96.
Bekieſsiorum indigenatus 35.
Bellum Rex abſq; Senatu non decernat 293.
Bellum Clerici de bonis paternis ſeruiant 19.
Belli Pruſsici cauſa fugientes ſubditi extradantur. 50.
Belli tempore præſcriptiones non currunt 141.
Bella excitantium pœnæ 278.
In bello ſub certo vexillo militetur 288.
Bellum ſeruiant Sculteti omnes 288
Ad bellum euntes quomodo ſtationes facere debent. 289.
Bellum ſeruire debet quilibet ex bonis liberis 289
In bello captis & dāna paſsis Rex ſatisfaciat 289.
In bello pro captiuis quid Rex dare debet 289.
Ad bellū euntes quomodo victū ſoluere debēt 289
Bellum quomodo per filium aut fratrem ſeruitur 290.
Bellum non niſi in Comitijs decernatur 290.
Bellicam expeditionē præcedant Conuentus 290
In bello Caſtellanorum officium quale. 290
A bello quomodo excuſat infirmitas 290
A bello abſentium pœna prorogatur 291
Bello litteræ Reſtium præmittantur 291
Bellum non ſeruiens quomodo punitur 290
Bellica pericula abſente Rege quomodo curanda 10
Belli Turcici defenſa 294
A bello qui liberantur 292
Belſen. Iudiciorum tempora & Buſcen. 158
Belſen. terræ incorporatio & prærogatiuæ 344
Belſen. Iudiciorum tempus 158
Belſen. terræ hæreditates approbatæ 344
Belſen. officiales thelonea reuideant 118
Belſen. acta Terreſtria tranſcribantur 212
Beneficia Iurispatronatus Regij nemo impetret 21
Beneficia loci ordinarij quomodo conferant 22
Bidgoſtiæ frumenta liberè vendantur 127
Bidgoſtiæ quanti Sal vendi debet 98
Bidgoſtien. Salis ordinatio 100
Bidgoſtien. Salis ordinatio 101
Biecen. Iudiciorum tempora 157
Biecen. Acta perpetua ſint 212
Bielſcien. inſcriptiones approbantur 210
Bielſcien. terra Regno aſcribitur 306
Blonen. Iudiciorum tempus 166
Bobrovvnicenſiū Caſtrenſium Iudiciorum tempus 193
Bodzantha Conſtitutiones de decimis 18
Bobrovvnicen. Caſtren. fatalia tolluntur 144
Bona nemini recipiantur niſi iure victis 1
Bona Ciuium & villanorū propinquis debētur 36
Bona Terreſtria Ciues non poſsideant 39
Neque extranei in Pruſsia 329
Bona magna Procurationis ne alienentur 72.
Et quomodo id intelligendum eſt 72
Bona Regalia quomodo alienari debent 72

Digitized by Google

INDEX.

Bona Regalia eſſe quomodo probari debet 73
Bona Regalia ad Limites Capitanei defendant 73.
Quomodo autem defendant 32
Bona hereditaria quomodo poſt Exequutionem probantur 74
Bona Confiſcata reſtitui poſſunt 74
Bona Confiſcata nobilibus conferantur 75
Bona ſua Rex ſemper repetat 76
Super bona Regalia REX accipiat Quingen. Millia floren. 76
Bona à Leone & Svvidrigelo conceſſa 77
Bona iuris Caduci quæ 77
Bona Regalia & Vacantia nobilibus dentur 77
Bona Regalia quomodo Theſaurarius apprehendat. 81
Bona Regalia ad tempora data pro aduitalitate cenſentur. 79
Bona nullo iure recepta quomodo repetantur 90
Et quomodo iudicentur 90
Bona ſua ſteriles liberè alienent 127
Bona materna quomodo à patre repetantur 128
Bona quando pueri alienare poſſunt 131
Bona pupillis adempta quomodo repetantur 131
Bona fraterna quomodo curari debent 128
Bona obligata Reo non comparente Actor lucratur. 136
Bona Regalia Capitanei defendant 182
Bona pupillorum per tutorem limitari non poſſunt. 186
Bona Regi donata quomodo repeten. 149
Eiuſdem legis declaratio 77
Bona furum quando confiſcantur 273
Bona diuerſa habens quomodo bellū ſeruiat 290
Bona Reginæ obligata quomodo redimantur 74
Bonæ famæ qui eſſe non cenſentur 270
In bonis Regalibus Rex gratiā faciat ex ſuo 79
De bonis Regalibus ſtatuti Caſimiriani declaratio. 70
In bonis Regalibus ſummæ quales iuſtæ 75
De bonis Regalibus Citatus Capitaneus ad Conuentum remittatur. 176
Bonis Regalibus diſlimitatis abſtineant ſubditi 182.
Bonorum Regalium alienationes Cancellarij ne dent. 28
Bonorum Regalium qualis cura incumbit Theſaurario. 28
Bonorum Regalium Tenutarij quomodo conueniantur. 73
Bonorum Regalium limites non differantur 71
Bonorum Regalium litteræ amiſſæ quomodo renouantur. 74
Bonorum Regalium litteræ quomodo interpretari debent. 74
Bonorum Regalium redemptionis modus 73
Bonorum Regalium conſenſus approbantur 74
Bonorum diuiſio propter executionem quomodo reſtituitur 70
Bonorum Regalium venditor quomodo conuenitur 75
Bonorum Regaliū limites reſtituant Capitanei 75
Bonorū Regaliū poſſeſſores non moueantur 76
Bonorum Regalium reuiſio & quæ ad eam pertinent 86
De bonorum venditione qui ad teſtimonium admittuntur 136
Bonorum emptor quomodo præſcribit 139
Bonorum obligatorū præſcriptio quomodo rumpitur 137
Eiuſdem legis declaratio 137
Bonorum emptori quomodo limites oſtendantur 137
Bonorum Eccleſiaſticorum raptorum pœna 20
Bona Eccleſiaſtica quomodo recuperantur 24
Et quomodo alienentur 24
Bona Ieſuitarum Nieſvviezen. liberantur 24
Bonorum redemptio in Maiori Polonia quomodo fit 138
Bonorum redemptionem quis iudicat 137
Bonorum redemptionis appellationes quomodo iudicentur 137
Bonorum Regalium fundi actiones ad Comitia pertinent 176
Bonorum Regalium exemptiones intra fines Regni iudicentur 174
Bonorum Regalium limitationi qui intereſſe debent 174
Bonorum Regaliū in Liuonia obligationes 35?
Bonorum Regalium limites quomodo conſtitui debent 180

Bona

INDEX.

Bona Regalia in Liuonia cui conferen. 352
De limitibus bonorum Regalium plura habes in titulo, Commiſſarij, & in titulo, Limites.
Bonorum Banniti prouentus quo conuerti debent 271
Bonorum poſſeſſor quo Citationes deportet 205
Bonorum Regalium ex contributione redimendorum ratio 124
Bonorum Regalium luſtratio reaſſumitur 87
De bonis Regalibus poſt Curiam qualis proceſſus 149
De bonis Regalibus in Lithuania proceſſus qualis 311
De bonis Regalibus abſente Rege qualis proceſſus 7
Boriſpola donatio abrogatur 302
Boues ſuos nobilitas pellat & vendat liberè 42
Boues ad emporia non pertinent 42
Boues extra Regnum inſoluto theloneo non pellantur 112
Boues pellens ſi damnum dederit quid facien. 113
A bobus nobilium theloneum non ſoluitur 114
A bobus nobilium Pruſsiæ thelonea non exigantur 116
A bobus Tributarijs theloneum non exigatur neq; à nobilibus Oſvviecimen. 116
Boum detentio quomodo ſoluitur 279
In Blonie iudiciorum tempus 166
Brachata pecunia vbiq; recipiatur ſub pœnis 119
Braclauien. nobilitas mel liberè vendat 327
Braclauien. Capitaneus vbi conueniatur 32
Braclauien. terra habeat vexilliferum 30
Braclauien. Palatinatus prærogatiua 240
Braclauien. Officialium loca 349
Braclauien. iudiciorum locus 310
Braclauien. Capitaneatus in Lithuania limites 312
Branſcen. Capitaneus locum pro domo iudiciali aſsignet 153
Bratkovvice Andreæ Taranovvski inſcribuntur 79
Breſten. Palatinatus cum Podlachia diſtinguatur 311
Breſten. & Iuniuladislauien. Conuentus 13
Breſten. prouentus pro Rege reſeruentur 309
Breſten. iudiciorum tempus 160
De eodem 161
Breſten. iudiciorum translatio quomodo fieri debet 161
Breſten. Capitaneus locum pro domo iudiciali det 307
Breſten. terminorum cautio 161
Brzezinen. iudiciorum tempus 160
In Bug fluuio quis pontem extruat 108
Idem fluuius aggeribus non impediatur 108
De eodem 108
Burgrabiat. Crac. Dignitarij gerere non poſſunt 30
Burgrabij in quibus cauſis Iudicio Terreſtri conueniuntur 30
Ad intromiſsionem nihil exigant 30
Poſſeſsionati ſint & itinerantes defendant 30
Ex dignitarijs & Officialibus ne ſint 30
Quomodo arci adeſſe & abeſſe debent 30
Exactores Spiſnego areſtent 122
Violatores iudiciorum capiant 194
Buſcen. iudiciorum tempora 158

C.

CAEſis Iudæis Rex patrocinabitur 56
Caduci iuris bona cui debentur 75
Caduci iuris finalis declaratio 77
Calumniæ accuſatus abſq; Scrutinio ne condemnetur 146
Calumniatrix mulier quomodo punitur 274
Calumniatores per quem iudicentur 275
Calumniator quomodo punitur 275
Calumnioſe pro inuaſione domus accuſans quomodo punitur 275
Camerarij quomodo olim ad iudicia pertinebant 151
Camerarij cauſas ne procurent 151
Camenecen. acta 192
Camenecen. Succamerarius 30
Camenecen. termini translati 169
Camenecen. terminorum tempus 170
Inter Cameras habitantes quomodo thelonea ſoluant 103
In campis ſtationes fiant militum 289
Campiductorum in Liuonia officia 354

Campſo

Digitized by Google

INDEX.

Campſor ſcholarium Iudæus 20
Canapi decima qualis 17
Cancellaria informetur de locis conuentuum 12
Cancellarij & ViceCancellarij qui eſſe poſſunt 28
Dignitates & Prælaturas expectent 27
Quos Epiſcopatus gerere poſſunt 28
Alter ſit Secularis alter Spiritualis 28
In Regia promotione eſſe debent 28
Literas iure contrarias ne dent 28
Literas alienationis bonorū Reip. ne dent 28
Cancellaria det Priuilegium in locum amiſſi 86
Cancellaria ſurrogationem Succameralialem extradat. 156
Cancellarijs quid debetur pro literis Limitū 181
Cancellariæ libris nihil probatur 209
Cancellariæ libris quid inſeratur 209
Cancellariæ Lomzen. ſtructura & libertas 210
Cancellariæ Nuren. locus 211
Cancellariæ Czernen. locus 212
In Cancellaria quomodo literæ ſolueri. 255
Candelam extinguens in contentione quomodo punitur. 262
Ante canes alterius nemo ferā intercipiat 228
Pro canis incitatione accuſatus quomodo euadit 261
Capi poſſunt abſq; iuris proceſſu 273
Ad hoc idem facit conſtitutio 263
Capitaneus Rauen. quartam cuſtodiat 84
Capitaneatus duos nemo ambiat ſub pœna confiſcationis 26
In Capitaneos Palatini & Caſtellani eligi non debent. 27
Capitaneatus Pueris non dentur 33
Capitanei in iudicijs Terreſtribus reſpondeant 32
Contra victos poſſeſſionatos & impoſſeſſionatos quomodo procedatur 32
Iudices Terreſtres non ſint eorumq; ViceCapitanei. 31
Neq; Palatini neq; Caſtellani 31
Coram Rege adueniente reſpondeant 31
Poſſeſſionati ſint & officijs ſatisfaciant 31
Negligentes quomodo puniuntur 31
Poloni ſint 31
Malefactores coherceant 32
Iudices Caſtren. iuratos habeant 32
Equos è Regno duci non patiantur 32
Impoſſeſſionati vbi eſſe & quomodo conueniri poſſunt 32
Braclauien. vbi conueniatur 32
Conſtitutiones Palatinales exequantur 37
Palatinos in precijs conſtituen. adiuuent 37
Videant ne mercatores merces efferant 43
Extraneos iudicent 43
Damna & iniurias quomodo proſequi debent 33
Pro pœnis fluuialibus iudicent 193
Profugos Kmethones extradant 50
Subditos è Regno non mittant 50
Ruſticos extra Regnum euntes capiant 53
Vagos vbiq; detineant 53
Fugientes extra Regnum capiant 53
Ad literas producen. neminem compellant 73
Pro pœnis non amotorum aggerum in fluuio Wieprz iudicent. 193
Damnum vicino factum reſarciant 73
Pramiſlien. pro pœnis fluuij VViſlok iudicēt 193
Bona Regalia ad diſlimitationē defendant 74
Quomodo autem defendant 32
Limites obſeruent ſub pœna 77
Damna ab inferentibus quomodo repetant 33
Puniant ſal externum vendentes 96
Puniant Ciues ſalis venditionem impedien. 96
Kmethonibus non ciuibus aſſiſtant 33
Mercatores intercipiant 102
Securitates viarum defendant 102
Videant ne mercatores thelonea declinēt 102
In Sileſiam neminem demittant 102
Cum Commiſſarijs vias commenſurent 103
Medietates Confiſcatorum quando capiunt 103
Claudant vias in Vngariam 103
Videant ne pro vino & equis eatur extra Regnum 103
Exigant pœnas obſtaculorum 106
Liberam nauigationem defendant 107
Fluuium VVieprz purgent 107
Thelonea iniuſte non exigant ſub pœna 111
Imo ſubſint ſtatutis de theloneis 113
Falſam & Svvidnicen. monetam coherceāt 120
Monetam efferri ne patiantur 120
Quomodo pignorare debent 122
Executionem de contributionibus faciant 123

Digitized by Google

INDEX.

Liquores nobilibus non prohibeant 99
Ciues Bidgoſtien. frumen. impedien. puniant 99
Liberam frumenti venditionẽ ne impediant 100
Mercatores in via depactan. iudicent 45
Pupillis expulſis ius dicant 131
Cauſas diuiſionis iudicent 132
Et dotales inter fratrem & ſororem 133
Dotis poſſeſſionem admittant 134
Ipſi eorumq; Iudices poſſeſſionati ſint 155
A ſale Regio thelonea non exigant 100
De bonis Regalibus citati ad conuentum remittantur 167
Pro pœna ratione ſalis tranſmarini agant 99
Decreta Tribunalis Regni exequantur 178
Nauigationes Salis non impediant 100
Ad limites bonorũ Regaliũ veniãt ſub pœna 181
Limites ne violent 181
Pro iniurijs limitum corã Rege reſpondeant 181
Diſiectos limites reſtituant ſub pœna 182
In abſentia Actoris criminaliter ne iudicẽt 189
Vltra quatuor articulos non iudicent 189
Rem iudicatam exequantur ſub pœnis 250
Etiam ex perlucris alibi obtentis 251
Terminum Facionatum iudicent 190
Impoſſeſsionatos iudicent 190
Actores in fine condemnent 190
Pœnas adiudicatas exigant 190
Executionẽ iudicatorum quomodo faciant 250
Quando parati eſſe debent 191
Querelarum terminos ne tranſponant 191
Literas Caſtren. ſubſcribant 191
In locis conſuetis iudicent 189
Quãdo iudicẽt & quomodo iudicia publicent 189
Perſonaliter iudicent ſub priuatione 189
Ab intromiſsionibus nihil exigant 189
Primum terminũ peremptorium nõ faciant 187
Ad querelam quid iudicare debent 189
Citationes ſub ſuo titulo & ſigillo dent 190
Executionem ſpiritualium quomodo faciãt 254
Negligentes quomodo puniuntur 190
Iudicia in Wſoſ. Zebrov et eſtrovv celebrẽt 192
Camenecen. in Laticzovv iudicent 192
Violatores iudiciorum capiant 194
Pœnis violantium conuentus ſubſint 194
Capitaneus Maioris Poloniæ libros antiquos conquirat 209
Capitaneus VVſchouen. penſiones nõ exigat 123
Capitanei in Ruſsia ratione ſpoliorum quomodo conueniendi 315
Capitaneale iudicium ſalaria exigat inſtar Terreſtris iudicij 256
Capitaneus homicidis cõueniẽs quomodo punitur 266
Capitanei infames capiãt et plectãt ſub pœna 271
Nobiles non capiant ſub pœna 263
Regeſtra examinum Regi præſentent 270
Abacti pecoris pœna iudicent 280
Pro liberatione captiui nobilis iudicent 263
Liberam emtionẽ equorũ non impediant 281
Eos qui bellum non ſeruiunt capiant 290
Nobiles extra diſtrictum non euocent 191
Internos hoſtes & rebelles cohibeant 293
Capitaneus exercituum ſtationes diſtribuat 291
Ad Capitaneũ nõ appellatur à iudice Caſtrẽ. 191
Capitanei Liuen. cauſa in integrũ reſtituta 378
Capitaneatuum in Liuonia ordinatio & iuramentum 353
Capitaneis Koc detur 249
Captiones Memoralium abrogatæ 256
A captionib⁹ ſimplices per iudicẽ defẽdãtur 224
Captiuetur nemo niſi victus iure 1
Captiuis præſcriptio non nocet 341
Captiuationis nobilium declaratio 263
Pro captiuis quid Rex in bello dare ſolet 289
Captiuantis aliquem pœna & iudicium 263
Caput militis Scartabelli Kmethonis quomodo ſoluen. 265
Pro capite militis quid ſoluen. 264
Caput Matris filio ſoluatur illegit 264
Pro capite quomodo currit præſcriptio 264
Pro capite famuli Dominus agat 270
Caput falſi nobilis non eſt ſoluendum 767
Captis in bello Rex ſatisfaciat 289
Cazimiriani, ſtatuti declaratio de bonis Regalibus 70
Caſimirien. theloneum auctum 118
Caſſula frumenti quanti æſtimatur 277
Caſtellani in certis locis iudicent 27
Sine certo Actore non iudicent 27
Redarguti quid exigere debent 247
Olim pro capite iudicabant 264
Non tamen de incerto homicidio 264
In bello quæ officia habent 27
Burgrabiat. Caſtellani gerere nõ poſſunt 27

Infra

Infirmi in locum ſuũ in bello ſubſtituant 290
Negligentibus Palatinis conuentus electionis indicant 156
Caſtra Regni Rex non alienet 70
Caſtra & ciuitates cum iuriſdictione indigenis conferantur 25
Idq; non pueris 33
De caſtris principalibus declaratio ſtatuti 70
Caſtra Regni quomodo reparentur 71
Caſtren. inſcriptiones quomodo euaneſcunt 138
Caſtrẽ. officia Terreſtres officiales nõ teneãt 155
Caſtren. Iudex quomodo olim mouebatur 247
Caſtren. acta quoad quietationes vbiq; perpetua 211
Caſualis homicida quomodo liberatur 265
Cauſæ Spiritualiũ quæ iudicio terreſtri ſubsũt 21
Cauſæ Spiritualis iudicij quæ 23
Cauſam per fratrẽ amiſsã frater ne innouet 132
Cauſæ criminales abſente Actore ne iudicentur 145
Cauſam ciuilẽ criminaliter inſtituẽtis pœna 147
Cauſa Caſtren. ab hac pœna excepta 147
Qui à fumalibus liberi 122
In cauſis criminalibus quomodo Scrutinia deducen. 147
Cauſæ officij ad Regẽ deuolutæ nõ differãtur 149
Cauſæ Terreſtres coram Rege ventilatæ in acta Terreſtria ſcribantur 149
In cauſis officij abſente Rege ad colloquia appellatur 172
Cauſæ à Iudicijs nouis exceptæ 174
Cauſæ motu proprio iudicij non differantur 204
Cauſam ſuam qui vult agat 224
Cauſæ Maiores & Minores quæ ſunt 254
Cautionem fideiuſſoriã denegans 14. Marc. Regi luat 3
Celeritas aliquando eſt legibus inimica 196
Cenſus perpetui quomodo probantur 138
Cereuiſiam coquens Nobilis ducilla quando non ſoluit 123
Cereuiſia tam domeſtica quàm extranea libera ſit 127
Ceruum alterius intercipientis pœna 282
Ceſsionis Reginalis prorogatio 4
In Czehovv iudiciorum tempora 158
Czernen. acta perpetua 211
Czernen. terræ iudiciorum tempus 163
Czernen. Succamerarij cautio 29
Checmen. acta vbi ſeruan. 211
Chelmen. iudiciorum tempora 164
Chelmen. iudiciorum & colloquiorũ tempus 164
Chorkievviciorum donatio 79
Chriſtianus Iudæo ne ſeruiat ſub pœna 53
Chriſtiani contra Iudæum teſtimonium quale 55
Cziechanovvien. iudiciorum tempus 166
Chiechanovvien. acta perpetua & Salaria & de Notario 210
Cziechanovvien. Lomſen. & Rozanen. iudiciorum cautio 166
Cœmeterium Iudaicum violantis pœna 56
Cingani proſcribantur ne foueantur 55
Citationis ad redimenda bona Regalia poſitio qualis 73
Citari quomodo debent fratres indiuiſi 132
Citatus pro mutuo quomodo euadit 137
In citationẽ verba turpia ne ponantur 145
Citatio ad conuentũ qualẽ terminũ habeat 145
Citari ad Regem quomodo qui debet 146
Citationũ ad iudicia Tribunalis Regni formia 178
Citationes Terreſtres ſub ſigillo Terreſtri emanare debent 228
Citationem contra violatorem iudicij ponere poteſt quilibet 194
Citatus non comparens cauſam perdit 196
Citari nemo debet niſi per literas Rege abſẽte 197
Citari quomodo debet abſens 197
Citatus quando ad euaden. propior 199
Citatus à duobus pro vna re reſpondere non tenetur 204
Citationẽ ſuper citationẽ importantis pœna 2cb
Citatio mala n.ͣ euaſione ſed pœna puniatur 200
Citatus quomodo vadium atq; damna euadit 205
Citatio qualis eſſe debet 201
Citationum captiones abrogatæ 200
Citationes quomodo ponen. & publican. 202
Citatus quomodo primum terminum poteſt differre 202
Citare licet etiam pro maxima ſumma 202
Citatus quomodo in Lucro condemnatur 203
Citationem cõmunicare debet Actor citato 203
Citatus ne reſpondeat niſi viſo Miniſteriali 206
Citari pro noua iniuria quomodo quis debet ſtante priori lite 207
Citationes falſæ & calumnioſæ reijciantur 228

Digitized by Google

Citationes quomodo ſigillari debent 228
Citationes quomodo olim impugnabantur. 228
Citationum variarum formulæ 230
Citatio pro verbis famoſis qualis eſſe debet quæ tamen in citatione non ponantur 228
Citatione error tituli vel abecedarij nũ vitiat 228
Citatione amiſſa quid agendum 228
Citationem Actor citato declarare tenetur 228
Citationi inſufficienti quomodo ſubuenitur 229
In citationibꝰ verbũ præſertim nõ ſcribatur 229
Citationes falſæ & calumnioſæ vbi cognoſci debent 229
In citatione errans in perſona poſſeſſorum quomodo reſtituitur 229
Citationem Regiã Cancellatam producens quomodo punitur 229
Ex citatione Actor delere poteſt quod vult 229
Citari quomodo debent milites 294
Citatus in primo termino quando reſpondere tenetur 244
Citationes in cauſis Liuonicis vbi peten. 353
Citationes à ſubditis cum aſſiſtentia Dominorum fiant 229. (rum 205.
Citationem quomodo deportet poſſeſſor bono-
Citationes poſt mortem abrogantur 229
In ciuitatibus ius recõuẽtionale nõ ſeruetur 36
Ciuium et villanorũ bona propinquis debetur 36
Ciuis in ciuitate reſidens ſumalia nõ ſoluit 37
Ciues forum liberum non impediant 39
Ciues bona Terreſtria nõ poſſideant ſub pœnis 39
Ciues bona Terreſtria omnino diuẽdant 39
Ciui nobilitatio quando non prodeſt 43
Ciues literas ſuper emporia producant 41
Ciues muniant ciuitates et rationes reddant 41
Ciues literas ſuper emporia produxerunt 41
Ciuitatum Pruſſiæ reuiſio tranſlata 43
Tandem citantur 43
Et condemnantur 34
Ciues propter decreta Tribunalis poſt Curiam
E ciuitatibus Legeri pellãtur 43 (nõ citẽtur 117
In ciuitate vi recipientis pœna 44
Ciues Crac. quomodo pro iniurijs agere debẽt 44
In ciuitatibus Kmethones ne areſtentur 49
In ciuitatibus Laici vagi ne foueantur 53
Imo capiantur & laboribus applicentur 53
Ciuilia bona det Rex cui vult 77
Ciuitatis portam violans capiatur 259
Ciues vectores ſalis ad Depoſitoria non ſtringant 96
Ciues vbi reſpondeant in cauſa Thelonei 113
Ciues quomodo ſumalia ſoluunt 121
Ciuibus inſcriptiones bonorum Terreſtrium non admittantur 208
Ciues aſſiſtentia Dominorum non indigent 184
In ciuitatibus quomodo nobiles capi debent 258
Ciuitatis Zamoſciæ prærogatiua 45
Ciues iure Polonico pro vulneribus iudicent 265
Ciuibus quomodo ſalui conductus dandi 45
Ciuitatum Munitio abſente Rege 11
Clamorem excitanti Iudæo accurratur 57
Clerici de bonis hæreditarijs militent 19
Coadiutorum pœnæ olim quales erant 260
Colloquijs vna pars anni aſſignata eſt 153
In colloquijs abſentes quomodo excuſantur & quomodo illis ſucceditur 154
Colloquiorum Belſen. tempus 158
Colloquiorum Poſnanien. tempus 159
Colloquiorum Kaliſſien. Siradien. Wielunen. Sancicien. Breſtẽ. Vladiſlauien. Plocẽ. tempus 160
Colloquiorũ Dobrinen. Terræ locus & tempꝰ 161
Colloquiorum Kouien. tempus 164
Colloquiorum Maſouiæ tempus 166
In colloquijs iudicãs iudex argui non poteſt 171
In colloquijs quales erant terminorum tranſpoſitiones 171
Colloquiorum acta quomodo ſeruari debent 172
A colloquijs ſeſe abſentantes quomodo excuſantur & puniantur 172
Colloquia reclamari non debent 172
In colloquijs quomodo ſurrogari debent dignitarij 172
Colloquia ter in anno celebrentur 172
Colloquia quomodo proclamari debent 172
A colloquijs quomodo appellatur 172
De colloquijs ſtatuta firmiter obſeruentur 172
Colloquia pro vna vice bis in anno celebrantur 172
In colloquijs quãdo appellationes nõ admittũtur
Colloquia ſemel in anno celebrentur 173 (172
Colloquia ne tranſponantur 173
Colloquia in terra Sedomirien. quomodo celebrentur 173
Colloquiorum loco termini Terreſtres celebrentur. 157

Columba-

Digitized by Google

Columbationes abrogantur 19
Comitia Regni Petrico. celebrentur 18
Ad comitia quod nuncij eligantur 13
Comitia et cõuetus ſtatu temporibꝰ celebrẽtur 18
Comitia V.Varſouiæ celebrẽtur & innoteſcãt 14
Comitia quando & quamdiu celebrentur 14
In comitijs cognitio fiat de ſummis Lithuanicis 355
In comitijs literarum dubietas iudicetur 73
In comitijs pro pœnis Zupariorum Rußiæ & Bidgoſtien. agen. 100
In comitijs de hæreditate inter Regem cognoſcatur 74
Comitiorum acta referant nuncij nobilitati 14
In comitijs fiant liquidationes ſummarum 77
Comitia ſtarũ ſeptimanarũ pro una vice 185
In comitijs annuæ penſiones cognoſcantur 91
In comitijs de bonis nullo iure iudicetur 90
In comitijs contra Theſaurarios Liuonicos agen. 353
In comitijs thelonea impetrentur 111
In comitijs contra Zupariũ de ruinis agendũ 99
Ad comitia pertinent actiones fundi Regij. 176
In comitijs primũ cauſa Liuonicæ tractetur 353
Ad comitia pertinent cauſæ quartæ partis 176
In comitijs iuris Caduci bonorum Terreſtriũ fiat 77
Comitia quando incipere debent 14
In comitijs agen. con. Abbatem con. iuris formã Abbatiam inuaden. 22
Commiſſarios violantium pœna 182
Commiſsiones quales eſſe debent & quando 28
Commiſſarij ad Zuparas Crac. deſignati 99
Commiſſarij viis per Samogitiã conſtituant 124
Commiſſarij quomodo literas theloneares inſpiciant 114
Commiſſarios iniuſtè euocans qui demeretur 156
Commiſſarij ad limitationem bonorum Regalium quot eſſe, quomodo procedere, & quis eos ſuſtentare debet 180
Commiſsiones in quibus caſibus dentur 182
Commiſſariales literæ in cauſis limitum quando valent 180
Commiſſarios limitũ Rex non impediat 181
Commiſſarij quomodo in limitibus procedere & Capitaneum vocare debent 181
Commiſſarij quando ex vicinia peti poſſunt 181
Commiſſariales literæ limitum confirmatione non egent 181
Commiſſarij quid attẽdere in limitibꝰ debẽt 181
Commiſsiones limitum quis obtinere debet 182
Commiſſarij informationes non audiant & metas non tranſcendant 182
In cõmiſſariali acta quot perſonæ requiruntur 183
Per commiſſarios factos limites Capitanei non violent 183
Commiſſarij quomodo procedere debent 183
Commiſſarij ad terminum non venien. pœna 183
Commiſſarij ad limites Regni deſignati 182
Commiſſarij de iniurijs inter Regnum & Ducatum Lithuaniæ quales 182
Commiſſarij ad Zuppas quomodo dandi 99
Commiſſarij Lublinen. 97
Commiſſarij ad iniurias finium Regni 184
Commiſſarij ad limites Podlachiæ 184
Commiſſarij ad limites Pruſsiæ & Maſouiæ 320
Commiſsio cum Principibus externis 185
Commiſſarij in Podoliam mittuntur 316
Commiſſarij à citationibus abſoluuntur 185
Commiſſarij generales in Liuoniam 356
Commiſſarij ad diſtinguen. Palatinatꝰ dati 184
Commiſſarij in Lithuaniã ad limites facien. 300
Commutationũ cũ Rege celebrandarũ modus 89
Commutationes quæ ſtare non poſſunt 90
Commutationum Lithuanicarum cauſas Rex iudicet 300
Commutationes quibus actis inſeri & quomodo publicari debent 90
Commutationes approbantur 90
Commutatio Zmudzkich approbatur 90
Complices Banniti quomodo conueniantur 271
Complices homicidij per iuramentũ euadãt 264
Complices læſæ Maieſtatis quomodo punien. 2
Complices homicidij quomodo punien. 270
Compoſitio inter ſtatus 20
Concitatione oppugnata quid Actor amittit 199
Concitatus quid facere poteſt & debet 293
Concitatio quomodo terminari debet 228
Concordiam tentantes pœnam nõ ſubeunt 246
Concordia quomodo probatur 246
Concordiam pro capite facien. pœna 269
Condemnetur nemo niſi cõuictꝰ vel cõfeſſꝰ 145
Condẽnari quãdo et quomodo debẽt abſentes 151
Condemnari quomodo debent Actores 190
Condemnati non ſatisfacien. pœna 197
Condemnatus iniuſtè quid facere debet 200
Condẽnatus temere diſcedẽs quid demeretur 200
Condẽnatus ſi areſtare nõ poteſt quid faciet 203

 Condemna-

Condemnatione quæ actiones non ſiſtuntur 205
Condemnatus quam diu areſtare poteſt 205
Confœderatio anni 1382. 5
Alia anni 1572. & 1573. 5
Confœderatio diſsidentium de Religione 24
In confinijs inſolentia quomodo cohibenda 294
Confiſcata bona reſtitui poſſunt 74
Confiſcata bona nobilibus conferantur 75
De confiſcat vide plura ſub Titulo Fiſcus.
Confirmatio teſtamento nihil iuris addit 129
Coniunctionis ſummarum vſus 71
Conſanguinei quando teſtes eſſe poſſunt 136
Conſenſus nemini denegetur et quãti venit 47
Conſenſus Regij in robore ſint 74
Conſtitutiones futura reſpiciant 15
In conuentu decernantur 15
Cum omnium conſenſu 15
Publicentur 15
Quomodo ſubſcribantur & concludantur 16
Conſtitutiones anni 1543. prorogantur ad futurũ conuentũ quæ nihilominus Annales erant 16
Conſtitutiones Anni 1573. de diſceſſu Regis reaſſumuntur 12
Cõſtitutiones nõnullæ anni 1590. abrogãtur 300
Conſuetudines Terræ Crac. pro iure ſint 152
Conſules Palatinum non adiuuantes quomodo puniuntur 37
Super conſultandum partes recedere poſſunt 204
Contemnentium ius commune pœna 283
In contentione Domini ſeruus vulnerans non culpetur 52
In contentione vulnerãs quomodo euadit 261
Contractus venditionis quando reuocari non poteſt 136
Contributio pro fabrica Eccleſiæ Crac. remittitur 19
Contributio fumalium inſtituitur 122
Contributiones deſerta & libertata non ſoluunt exceptis ducillis 123
A contributionibus bona Ieſuitarum Niſvviſen. libera 24
Contributiones nõ ſoluãt à cenſibus liberati 123
Contributiones Sreden. Ciuitati remiſſæ 104
Cõtributiones quomodo ſolui & exigi debent 123
Contributio Clepardien. remittitur 124
Contributiones retentæ quomodo exigantur 123
Contributio Cazimirien. remittitur 124
De contributione quomodo ratio fiat 123
Contributio ad purgan. VVartam 108
Contributiones in conuentu inſtituantur 123
Contributio Crac. remittitur 124
Contributio antea in certis locis denegata inſtituitur 123
Contributionis anni 1598. diſtributio 124
Contributio capitalis Iudaica 124
Controuerſiæ quales ante reſponſionem admitten. 198
Controuerſiæ quales ſuſcipien. & quando 204
Controuerſiæ Polonicè ſcribi poſſunt 204
In contumaciam citati quomodo Actor lucratur 136
Contumaciæ pœna abrogatur 203
Conuentus Poloni cum Lithuanis Parconij celebrent 12
Conuentus turbantium pœna 12
Ad conuentus venire negligen. pœna 13
Conuentus Breſten. & Iuniulad ſlauien. 13
Conuentus Terræ Sedomirien. vnus ſit 13
Conuentus Vrendouien. Lublinum tranſlatus 13
Conuentus Liuoniæ quomodo indicen.
Conuentus Halicien. 13
In conuentibus Senatorum officia 14
In conuentibus officia diſtribuat Capitaneus 14
Conuentus Dobrzinen. 14
Conuentus Rauen. 14
Conuentus in Proſrovvice 14
Conuentus Goſtinen. & Sochaczouien. 14
Ad conuentum quando appellatur 73
In conuentꝰ principio vacantia bona dentur 77
De eodem 78
In cõuentu decidatur dubietas de iure Regio 77
In conuentu de quarta iudicetur 81
In conuentu commutationes iudicentur 90
Ad conuentum quomodo appellatur 146
In cõuẽtu quomodo iudican. et quãdo ceſſan. 146
Conuentus quando incipit 147
Conuentionales cauſæ quomodo iudicentur 147
Conuentus quando iudicia interumpit 153
Ad conuentus cum armis ſeditioſis venientium pœna 195
Ad conuentus euntes ſecuri ſint 195
In conuocationibus nihil magni ſtatuatur 16
Sub conuentu actorum poſitio celebretur 108
Conuentus particulares præcedant expeditionem 290

Digitized by Google

Poſt conuictionem Scrutinia non fiant 260
Conuentus particulares poſt comitia 15
Corona Regiæ Crac. ſeruentur & quomodo 2
Coronari Rex debet ab ArchiEpiſcopoGneſnē. 3
Correctores ſtatutorum inſtituti 15
Alij iterum aßignati 16
Correctores iuris Lithuanici inſtituuntur 307
Correctio iurium in Prußia 329
Et in Wolinia 351
Correctura iuris terris Prußiæ conceditur 330
Corteſani beneficia non impediant ſub pœnis 22
De eodem 22
Pro Corylo prouocatus habet optionem parti 200
Crac. intradict. Caſimiriam non afficiat 18
Crac. Ciues pro iniurijs quomodo agent 44
Crac. terminorum & colloquiorum tempus 157
Crac. thelonea inſtituta 117
Crac. iudicia quomodo celebran. 192
Crac. Ciuitas à Podwodis libera 106
Creati Nobiles confirmantur 34
Con. creditorem quam præſcriptionem habet emptor bonor. 136
Creditor quomodo lucratur pignus 196
Creditor dotem det mulieri 135
Creditoris & reformationis ius 140
Creditor pro inſcript. in fraudem facta agat 140
Crimen læſæ Maieſtatis in perſona Regia committitur 2
Quomodo eius iudicium inſtituitur 2
Criminales cauſæ quando iudicari debent 146
In criminalibus qualis euictor admittitur 206
Criminaliter citatus non poteſt obijcere pluralitatem comparticipum 146
In criminali citatione taxa non ponatur 146
Criminalia Lithuanica quando iudican. 307
In criminalib⁹ Maſo. prim⁹ termin⁹ ſimplex 336
Croſnen. Ciuitatis Aduocatia & prærogatiua 46
Cuiauien. terminorū ſecundorū emendatio 160
Cuiauien. ab auena liberantur 123
Cuprum Gedanum demittatur 43
In Curia Regis quippiā furai⁹ quomodo punitur 1
In Curia Regis denunciandi ſunt fugitiui 52
Poſt Curiam qui conueniendi 148
Curialis citatio quomodo fieri debet 148
Criminaliter inſtituen. cauſam ciuilē pœna 176
In quibus locum non habet 147
Cur iali citatione Minoris Poloniæ incolæ quando euocentur 148
Poſt Curiam cauſæ non determinatæ ad diſtrict. remittantur 148
Poſt Curiam nemo citetur ſine cauſa 148
Poſt Curiam qualem terminum Iudex præfigere debet 148
Poſt Curiā de bonis Regalib⁹ qualis proceſſ⁹ 149
Curlādiæ Ducatus quomodo Regno debebitur 355
Currus bellicus quando Regi debetur 73
Currus bellici exacti reſtituantur 304
Currus lignorum quanti æſtimatur 277
Currus fœni quanti æſtimatur 277
Cutes extra Regnum ne ducantur 103

D.

DAmnum in bonis non limitatis factum Capitaneus reſarciat 73
Damnum paſſus ab itinerantibus quid agere debet 113
Damna quādo lucratur Actor ſine iuramēto 202
Damna per pecora abacta facta quomodo ſoluuntur 279
Pro dānis detēti pecoris iure terreſtri agatur 280
Damna quomodo Milites reſarcire tenētur 289
Damna paßis in bello Rex ſatisfaciat 289
Dāna per milites facta quomodo repetūtur 289
Pro damnis vbi Milites reſpondere debent 290
De eodem 294
Damna quomodo Milites exoluere debent 290
Damna à Militibus facta quomodo repetant Spirituales 290
Dāna quomodo delator iuris Caduci refundit 78
Damna ſub tumultu facta quomodo repeten. 293
In data citationis error quomodo corrigitur 228
Debita paterna quomodo ſolui debent 132
Debita quomodo Mercatores repetant 135
Debiti ſolutio quomodo decerni debet 136
Debiti ſolutionem quomodo probat fideiuſſor 140
Debita Mercatores quomodo præſcribunt 143
A debito quomodo liberatur fugiens 196
Debitor quomodo in actione pignorum condemnan. 197
Debita Militum Liuoniæ cognoſcantur 355
De Decimis & quæ ad ea pertinent 17
Decimarum ex bonis hæreditarijs decreta ſuſpenduntur 24
Declaratio ſtatuti Caſimiriani de bonis Regalibus 70
Declinantes thelonea Capitanei coherceant 102

Decreta

Decreta executionis approbantur 76
Decreta iudicij propter ſimiles caſus actis inſcribantur 151
Decretorum Tribunalis Regni authoritas & reſcripta 178
Decretis nouorum iudiciorum contra homicidas ſatisfiat 267
Decreti Zboromani executio approbatur 288
Defenſio bonorum Regalium incumbit Capitaneo 74
Defenſio itinerantium cui competit 102
Defenſio cauſæ propriæ cuilibet libera 224
In defenſa occidens quomodo liberatur 265
Defenſio frumenti quomodo competit 273
Defenſio ſub interregno qualis 5
Defenſionis Liuonicæ modus 354
Deliberatio iudicis Caſtren. quomodo fieri & intleligi det 191
Deliberationis antiquus modus 198
Deliberare ſemel tantum debet Iudex Terreſtris 201
Demeſſor prati quomodo ad probationem admittetur 277
Depaſcens gramina quomodo pignoratus 273
Deputati Rauam aſsignantur 84
Deputatorum & Officialium electio in Maſouia 339
Deſcriptionalia alias Spiſne abrogatur 122
Deſerta contributiones non ſoluunt 123
Deſertorum locorum in confinijs donatio 92
Deuoluta ad Regẽ bona quæ nobilibꝰ dentur 77
Dietim & horatim ne ſeruiatur 54
Diffamator legitimi ortus quomodo punitur 78
Differentias inter ſtatus Rex componat 2
Diffidens parentibus quomodo punitur 268
Diffidationes inter Nobiles qualis ſuſcipien. 268
Dignitates Eccleſiæ nobilibus Polonis dentur 20
Dignitates & officia Regni indigenis conferantur. 25
Nec augeantur neq; imminuantur 25
Necq; earum prouentus ſuffocentur neq; vlli ex Ducibus deſcendenti conferantur 25
Alioquin illis non pareatur & Rex peccabit 25
Dignitarij & Officiales poſſeſsionati ſint 25
Dignitariorum & Officialium negligentium pœna 25
Dignitates & Officia Cancellarijs debentur 28
Dignitarijs prouentus omnes exoluantur 26
Dignitates beneme ritu conferantur 77
Dignitarij qui à ſumalibus libri 122
Dignitarijs in Maſouia quomodo ſalaria ſoluãtur 122
Dignitarij ad Commiſsiones bonorum Regalium quales 180
Dignitarios violantium pœna 195
Dilationes pro Kmethone fugitiuo quales 50
Dilatio ad annos diſcretionis concedi debet 130
Dilatio ad quietationem ſemper conceden. 139
Dilatio qualis conceden. inopinatè citatis 148
Dilationes in Colloquijs quales olim erant 171
Dilationes in querelarum terminis non habent locum 191
Dilationes quæ conceden. 198
Dilatio pro Maiori quomodo probatur 200
Dilatio veræ infirmitatis quoties olim licebat 198
Dilatio veræ infirmitatis quomodo conceden. 202
Quomodo in termino motionis admitten. 248
Dilatio veræ infirmitatis quomodo negatur 202
Dilatio ad munimenta vtriq; parti cõceden. 202
In quibus caſibus non concedatur 207
Quibus terris in Tribunali conceden. 179
Dilatio ad ſtatuen. Miniſtertalem quomodo impetratur 206
Dilatio ad euictorem quomodo conceden. 207
In cauſa dotis non datur 135
Dilatio viſionis & eius qualitates 207
Eiuſdem declaratio 207
Diſciplina Militaris 297
Diſtimatio bonorum Regaliũ quomodo fiat 180
Diſpercuſores viæ 14. Marc. Regi demerentur 3
Diſsidentium de Religione confœderatio 24
Diſtrictum non habet Regia & Officij cauſa 226
Diues pauperi quomodo euadit pro violẽtia 258
Diuiſio bonorum propter executionem quomodo reſtituitur 70
Diuiſio per patrẽ inter filios facta rata ſit 112

INDEX.

Diuiſi & indiuiſi fratres quomodo citantur 132
Diuiſio inter fratres quomodo ratificatur 132
Diuiſionis cauſa Caſtrenſis eſt 132
In diuiſione fraterna quam diu durãt vadia 132
Diuiſionis inter fratres vadium præſcriptione quomodo tollitur 132
Diuortia abſque cauſa Rex non quærat 4
Dobrinen. Conuentus inſtitutus 14
Dobrinen Conuentus pro deputato 179
Dobrinen. ab auena liberantur 123
Dobrinen. iudicia more ſolito celebrentur 161
Dobrinen. iudiciorum tempora 163
Pro Domino ſeruus pugnans ne culpetur 52
Dominus quomodo pro ſeruo areſtato reſpondere debet 52
Dominus quomodo pro famuli capite agat 270
Dominus quomodo exactorem ſtatuat 113
Domos habere poſſunt in Ciuitate nobiles 43
Pro domus inuaſione quomodo ſeruus inculpatur 52
In domum Iudicij arma inſeren- vibran. & vulneran. pœna 194
Donationes bonorũ Regaliũ quales eſſe debent 72
Donata & deuolu. bona quomodo Rex debeat 76
Donatio Szaranka Iacobo Predſu 78
Donatio Kotilnia Kiriko Roſansky 79
Donatio Svviſloſci Chotkieuicijs 79
Donatio Maximi Czapla 79
Donatio Polotinsky 79
Donatio Baſilij Niemera 79
Donatio Zelechymiron. Boriſpole abrogatur 302
Donatio Ioannis Samoisky 79
Donationes Procopij Pieniaek confirmatio 76
Donationis Georgij Farensbach confirmatio 79
Donatio militi facta quomodo confirmatur 289
Dos materna quomodo à patre repetitur 128
Dos quomodo à marito petatur 134
Dotari quomodo debent ſorores à fratribus 133
Eiuſdem legis declaratio 133
Dotari quomodo virgines debent 133
De dote vbi agen. 133
Dotis nomine bona obligata non præſcribũt 134
Dotalitium vxoris fuga mariti non vitiat 134
Dotalitium vxoris perlucris non oneratur 134
Dotate viduæ quid debetur 134
Dotalitium quomodo vidua cauere debet 135
Dotalitatis Dominæ & creditoris ius quale 155
Dotem quando mulier perdit 261
Dotem quomodo repeten. à creditoribus 135
Drohicien terra Regno aſcribitur 306
Drohicien. Capitaneus locum domo Iudiciali aſſignet 153
Dubietas ſummarum quomodo declaratur 76
Et vbi iudicetur 73
Dubietas de iure caduco in comitijs decidatur 77
In dubijs pro poſſeſſore iudicatur 142
Ducalis generis nemini bona Regalia obligentur 76
Ducatus Regno vniantur 305.
Ducis Stolpen ſal per Marchiã vehatur 102
Ducatus Curlãdiæ quomodo Regno debebitur 355
Ducum Leonis & Svidrigeli literæ quando in robore 77
Ducum militia in Liuonia officia 354
Ducilla ſoluant etiam libertate gaudentes 123
Ducilla quando nobiles non ſoluunt 123
Duella interdicta 263
In Duna fluuio telonea à Nobilibus non exigantur 313

E.

Eccleſiã dotatã Epiſcopus cõſeruet & cõfirmet 19
Eccleſiaſticæ dignitates nobilibus debentur 20
Eccleſiaſticorum bonorum inuaſorũ pœna 20
Eccleſiaſtica bona quomodo alienentur & repetantur 24
Eccleſia Gneſnen. præponitur Cracouien. 20
Ad Eccleſias maiores nobiles recipiantur Plebei vero quales ibi locum habent 20
Eccleſiaſt. prouiſiones quomodo cõferri debẽt 22
Eccleſiarum theſauros Epiſcopi conſcribant 23
Eccleſiæ quos non defendunt 274
Eccleſia incendiarios non defendit 275
Educationem dent fratres ſororibus 133
Electio Regis libera eſſe debet 3
Electio Maximiliani abrogatur 6
Electio Iudicis Subiudicis Notarij qualis 156
Electionem Ceſtellanus negligente Palatino indicat 156
Electio Iudicum Tribunalis Regni qualis 174
Eadem in Pruſſia qualis 329
Electio Succamerarij qualis 30
Emporia in robore conſeruantur 41
Super emporia literas producant Ciues 41
Emporia non niſi mercatores aſſiciant 41

INDEX.

In Emporijs extraneos iudicet Capitaneus 43
De Emporijs litteræ per Ciues repoſitæ 41
Emporium Skvvyrzinen. 108
Emporium Poſnanien. approbatur. 43
Emtor hæreditatis quomodo præſcribit 136
Emtori limites quomodo oſtendantur 137
Emtorem quando venditor tueri debet 142
Emtio gramminis quomodo probatur 277
Epiſcopus Poſnanien. quomodo Lublinen. conſecret 20
Epiſcopi quando iurare poßunt per procuratores 289.
Epiſcopatus Corteſanicè non impetrentur. 22
Epiſcopi Venden. in ſenatu locus 27
Equi extra Regnum ne ducantur 32
Pro equis & vino in Vngariam non eatur 44
Equos quomodo Iudæi in pignus recipiant 57
Equis Iudæi ne mercentur. 58
Equireæ & greges equorum extra Regnum non pellantur 103
Equi & Cutes è Regno non efferantur 103
Ab equis nobilium Prußiæ thelonea non exigantur 116
Equus in accommodatione læſus quomodo ſernetur 136
Equus Poledrus quomodo æſtimatur 279
Equus vi vel furto ablatus quam habet præſcriptionem. 280
Equi in via non vendantur 281
Error Citationis quomodo corrigen. 229
Euaſio pro mercibus exportatis qualis 102
Euadere quomodo debet Capitaneus pro dimiſſis Mercatoribus extra Regnum 102
Euaſione quæ actiones non ſiſtuntur 205
Euaſio propter malam Citationem decerni non debet 200
Euictionem quomodo tenetur bonorum Regaliũ venditor 75
Euictioni paternæ ſatisfaciant pueri 130
Euictor in Criminalibus locum non habet 206
Euictor in hæreditarijs cauſis qualis 206
Ad Euictorem dilatio quomodo concedenda 207
Euictor quomodo ſtatuitur in Criminalibus 265
Euocare ſpirituales ſeculares non debent 21
Euocans iniuſtè officium quid demeretur 156
Euocari contra ſuum Priuilegium nemo debet 226
Euocari ad Spirituale Iudicium quando quis poteſt 226
Euocatorum extra diſtrictum pœna 226
Euocari nemo debet præter Regiam & Officij cauſam 226
Exactorem quomodo Dominus ſtatuere debet 113
Exactor Spiſnego quomodo areſtatur 122
Exactores iniqui vbi conueniantur 123
Exceptio præſcriptionis quando nocet 142
Exceptæ cauſæ à iudicijs Tribunalis Regni 176
Excepta Ducatus Maſouiæ 332
Pro exceſſu patris filius non punitur 273
Excommunicatus arceatur à diuinis 18
Excommunicatus toti Parochiæ non nocet 19
Excommunicati ad iudicia admißi 23
Excommunicatus teſtis quomodo adiuuatur 245
Exemtionis bonorum Regalium modus 73
Exemtionales conſenſus rati ſint 73
Exemtiones bonorum Regalium intra fines Regni iudicentur 174
Exemtio militis à iudicijs quomodo fit 292
Exemtis ſuſpenſiones non noceant 299
Executioni Maſouia quomodo ſubiacet 72
Exequutio diuiſionem bonorum reſcindit 70
Exequutio hæreditati quando non obeſt 74
Exequutio non impedit reſtitutionem confiſcatorum 74
Exequutionis decreta approbantur 76
Exequutioni quæ feuda non ſubiacent 78
Exequutio Volhiniam non afficiat 84
Exequutio rei iudicatæ quomodo euaneſcit 143
Executio cauſarum Spiritualium ſuſpenſa 175
Exequi rem iudicatam debent Capitanei ſub pœnis 250
Executio perlucrorum incumbit Capitaneo loci 251

Exequu-

Digitized by Google

Exequutionis rei iudicatæ formula 249
Exequutio in cauſis Spiritualium quomodo facien. 254
Exequutio rei iudicatæ quomodo præſcribit 254
Quomodo impeditur & quæ bona afficit 254
Executio decreti Zborouiani approbatur 286
Exercituum præfectus ſtationes diſtribuat 327
Exercituum præfectorum in Liuonia officia
Eximuntur à iudicijs qui Regem in Sueciam ſequuntur
Expectatiuæ ſolida iura patronatus abrogantur 23
Expectatiuæ ſuper Dignitates non dentur 25
Ab expeditione bellica libertationes ne dentur 28
Ad expeditionem euntes quomodo ſeſe conſeruent 289
In expeditione captis vel damna paßis Rex ſatisfaciat 289
Ad expeditionem euntibus extra Regnum quid ſoluen. 287
Ad expeditionem euntes quomodo victum ſoluent 289
Ad expeditionem filius aut frater mitti poteſt 290
Expeditionem præcedant conuentus particulares 290
In expeditione bellica Caſtellani officium 290
Expeditionem literæ reſtium præcedant 291
Ab expeditione bellica qui liberantur 262
Expeditio abſq; Conuentu non indicatur 293
Ab expeditione liberantur ſtudioſi 293
Expeditionis pœnæ nobilitati remittuntur 284
Expulſionis cauſam iudicat Capitaneus 276
Expulſio non cõmittitur in particula ſundi 276
Expulſio quomodo iudicari debet 276
Eiuſdem legis ratificatio 276
Externi Mercatores ſint poſſeßionati 40
Neq; bona in Regno parta efferant 40
Externi violatores ne foueantur 258
Extinguens Candelam in contentione quomodo conuincitur 262
Extranei duntaxat merces efferant 40
Extranei in Pruſsia bona non poßideant 330
Exules Maximilianiſtæ reuocantur 6

F.

FAcionatus terminus qualis & quomodo indicetur 190
Factores nobilium quomodo iuramenta præſtare debent 111
Fœni currus quanti æſtimatur 277
Falſarios Iudæos quomodo capiant Monetarij 57
Pro falſificatione monetæ accuſatus quomodo conuincitur 120
Falſitas literis obiecta quomodo purgatur 139
Falſam inſcriptionem faciens quomodo punitur 139
Falſæ citationes quomodo cognoſci debent 229
Falſarij citationum vbi iudicentur 274
Falſarij pannorum quomodo puniuntur 37
Famæ bonæ qui eſſe cenſentur 270
Pro famulo quomodo Dominus reſpondere debet 52
Pro famulo quomodo Dominus agere poteſt 769
Famuli nobilium ad iuramenta in cameris admittantur 116
Famuli iudicis quas citationes ponere poſſunt 194
Famulus pro Domino aliquem vulnerans excuſatur 262
Famulus vbiq; capi poteſt 263
Fatalibus quomodo Actio euaneſcit 143
Fatalia Bobrovvnicen. abrogantur 144
Fatalia ſub interregno non currunt 143
De eiſdem 143
Feram alicuius intercipientis pœna 281
Feuda abrogantur Ducalibus ſaluis 72
Feuda quæ executioni ſubiacent 78
Feudalia bona quomodo probantur 77
Feuda quæ pro hæreditatibus cenſentur 77
Feudorum Ruſsiæ declaratio 314
De eiſdem 314
Fideiuſſoria ſubditorum abrogatur 51
Fideiuſſor quomodo probat debiti ſolutionẽ 140
Fideiuſſor quomodo Principalem conuincit 140
Fideiuſſor iumentum pro debitore ne obliget 140
Fideiuſſor quomodo debitorem pignoret 141
Pro fideiuſſoria Dñi ſubditus nè moleſtetur 141

Digitized by Google

Fideiuſſoria verbalis quã præſcriptionẽ habet 143
Fideiuſſoriam cautionem denegans quid demeretur 3
Ad fideiuſſoriam quomodo dari debet pecus abactum 280
Filiæ Ludouici in Regno ſuccedunt 5
Filij nobilium Sigillo ſpeciali non vtantur 34
Filium meretricis aliquem aſſerentis pœna 34
Filius kmethonis quomodo ad ſtudia ire debet 49
Et qua ætate 50
Filiorũ contractibus parentes non tenentur 57
Filij primi matrimonij quomodo ſecundi filias elocent 134
Filia hæreditat fratribus deficientibus 134
Filio illegitimo matris caput eſt ſoluendum 264
Filius pro patre & frater pro fratre non punitur 273
Filium vel fratrem quomodo ad bellum quis mittere poteſt 290
Fines Regni nobilitas defendat ſub interregno 5
Finiũ regundorũ actio euaſione non ſiſtetur 205
Fiſci nomine qui conuenire debent 77
Fiſco debetur pœna à milite licentioſo 289
Fiſco debetur pœna à ciuibus conſtituiones Palatinales non obſeruan. 38
Fiſco debetur pœna à Palatino negligente 37
Fiſco debetur pœna ſi quis cutes extra Regnum vehat vel extraneis vendat 103
Fiſco debetur pœna ab eo qui merces è Regno emiſerit 42
Fiſco debetur pœna à Iudaicida 56
Fiſco debetur pœna ſi quis iuramento factorum in theloneo non credit 111
Fiſco debetur pœna propter perendinata iudicia 151
Fiſco debetur pœna ſi quis cauſam in iudicijs nouis iudicatam renouauerit 174
Fiſco debetur pœna euocationis contra Decreta Tribunalis 178
Fiſco luit pœnam Capitaneus ad limites non veniens 181
Fiſco quando luit pœnam Succamerarius 187
Fiſco luit pœnã qui gladiũ in iudicio vibrat 194
Fiſco debetur pœna ab eo qui iudicatis non ſatiſfacit 197
Fiſco debetur pœna à Iudeo thelonea &c. tenente 114
Fiſco debetur pœna ab eo qui ad iudicium Spirituale euocat aliquem 226
Fiſco pœnam debet is qui in expurgatione ſui ratione violentiæ deficit 257
Fiſcus quid iuris habet in bonis homicidarũ 265
Fiſco debet pœnam is de cuius fundo fures prode- (273
Fiſco debet pœnam Capitaneus impediens liberã equorum venditionem 281
Fiſco pœna debetur à militibus in expeditione iniuriam nobilitati inferentibus 289
Fiſco debetur pœna à Caſtellano milites in expeditione non cohibente 290
Fiſco luit pœnã miniſte. in Maſouia vulnerãs 334
Fiſco debentur bona inuaſorum in Maſouia 336
Fiſco luit pœnã fideiuſſores violans in Maſouia 337. (337
Fisco luit pœnam ſale marino vtens in Maſouia
Confiiſcantur bona furti accuſati bis non comparen. 273
Confiſcationi ſubiacent bona hæretici 283
Confiſcationis pœnam incurrit Conuentus violãs 195
Confiſcationis pœna debetur à Ciuibus rationem facere nolentibus 41
Confiſcationi ſubiacet Cœmeterij Iudaici violator 56
Confiſcationis pœna debetur ſi quis vſum ſalis marini impediat 97
Confiſcationis pœna debetur ab ijs qui ſal externum inferunt 97. (102
Confiſcationis pœnã incurrit vias ſolitas deflectẽs
Et is qui literas ſuper vias inſolitas impetrat 102
Confiſcationis pœnã incurrit is qui noua thelonea inſtituit 111. (112
Confiſcationi ſubeſt qui temere thelonea exigit
Florenus aureus quanti conſtat 121
Flumina obſtaculis purgentur 106
Flumina nauigantibus libera ſint 106
Fluuijs bona diſtinguentibus nobiles vtantur 106
Fluuij obſtaculis purgentur vel oſtia habeãt 106
Fluuijs Warta liber ſit ab obſtaculis & molendinis 107
Idem quomodo purgan. 108

Fluuius

Digitized by Google

INDEX.

Fluuius VVulock ſit nauigabilis 109
Fluuius Pilcza nauigationi aptetur 109
In Fluuio Gacz pons extruatur 109
Fluuius Svvietha purgetur 110
Fluuij obſtaculis omnino purgentur 107
Fluuij Varta & Noteſs nauigabilia ſint 107
Fluuius Vieprz quomodo purgetur 107
De eodem 109
In Fluuio Bug quis pontem ædificat 108
Idem fluuius aggeribus non impediatur 108
De eodem fluuio purgan. 188
Fluuiꝰ in limitibꝰ quomodo conſiderari debet 186
Fluuij nauigabiles aggeribus non impediãtur 110
Fluuius VVartha purgetur 110
Fluuius Niemaza purgetur 312
Fluuius Styr purgetur 313
Fora in villis quomodo exerceantur 39
Ad fora etiam extra Regnũ pauperes eant 103
Foralia à nobilibus eorumq; ſubditis quomodo recipiantur 111
Foreſtalia quomodo exigi debent 180
Ad Foreſtam Regiam pecus quomodo præſentari debet 280
In foro libere ematur & vendatur 39
Formula antiqui proceſſus 196
Formula variarum Citationum 230
Formula noui proceſſus 201
Fortuita homicidia nemo indicet 263
Fratres plures vnum molitorem habentes & 48
Fratres quomodo reſtitutionẽ cauſſæ petant 132
Fratre ſeniore cauſã perdente iunior taceat 123
Inter fratres diuiſio per amicos facta quomodo ratificatur 132. (bet 132
Frater ſenior quomodo bona fraterna curare de-
Frater fratrem pro diuiſione vbi conuenire de-
Fratres bona ſororum poſſideant 133. (bet 123
Fratres ſorores ſuas dotent & educent 133
Fratricidiorum pœna 264
Fraternitates mechanicorũ abrogantur 39
Iterum locis ſuis reſtituuntur 36
Rurſus abrogantur cum pœna ſtatuta 36
Ordine tantum Eccleſiaſtico relicto 36
Frumẽta & farina libere Gedanũ demittiur 42
Cum frumentis & mercibus in Sileſiã non eatur 102
Frumenta Bidgoſtiæ libere vendantur 127
Et è Regno euehantur ſi placet 127
De frumento gedanen. doceant 127
Frumentarium emporium in Skvvitzin 108
Frumenti mutuati præſcriptio qualis 136
Frumenta quomodo defendi poſſunt 273
Frumenti caſſula quanti eſtimatur 277
A frumẽtis proprijs nobiles telonea ne dent 116
Fugitiui ſerui quomodo denunciantur 52
Pro fugiente ſeruo ante areſtationem quomodo Dominus reſpondeat 52
Fugientes extra Regnum capiantur 54
Fuga mariti dotalitio vxoris non nocet 134
Fumalia ſoluant ſuburbani non ciues 37
Fumalia inſtituuntur 121
Fumalia quomodo & qua moneta ſoluantur 121
Fumalia quis ſoluat & quomodo pignoratur 132
A fumalibus Spiſne non exigatur 122
A fumalibꝰ ſpisne exigẽs quomodo areſtatur 122
A fumalibus qui dignitarij liberi 122
Fumalia niſi expreſſe inſcribantur Regia non ſunt 122
Fumalia VVolinenſia inſtituuntur 348
Fumalia quomodo ſoluant villæ Spiritualium 122
Fumalia retenta ſoluantur 122
Fumalia iuxta ſtatuta exigantur 122
A funere Iudaico nihil exigatur 56
Fundationes Eccleſiaſticæ quæ ſtare nõ poſſũt 72
Fundtaio Societatis Ieſu in Nieſvvieſs approbatur 24
In fundo controuerſo recept. res kmethonem repetant 50
Fundi Regij cauſa ad comitia pertinent 174
Fundis ſuis nobiles libere vtantur & metalla fodiant 128
Fur latro incendiarius vbiq; capiantur 34
Ad hoc idem facit Conſtitutio 263
Furatus res minutas in Curia Regis vel milit. &c 1
Furem ſerui nõ inſequen. quomodo puniuntur 52
Furẽ nõ inſequen. vicini quomodo puniuntur 272
Fures fuga non liberantur 273. (51
Fures & prædones eorumq; hoſpites & ſocij perpetuo infames 273
Fures & prædones profugi ſemper læſis ſatisfaciant 273
Furti quomodo conueniuntur ſubditi Podoliæ

i accuſatus Iudæus quomodo euadit 56
i præſcriptio qualis 272
i accuſatus ſi inteſtibus deficiet non eſt infa-
is 273
i & ſpolij ter conuictus infamis ſit 273
i accuſatus quomodo ſeſe purgare debet 272
i condemnatorũ bona confiſcari debent 273
urto quomodo vir bonæ famæ euadit 272
urto quomodo Actori cedit probatio 272
urti Apium accuſatus quomodo euadit 281
um faciens ſatisfaciat parti & Domino
enam luat 273
um quomodo in frumento committitur 277
m nocturnorum pœna 273

G.

Edanum quales merces demittantur 42
Gedanum Cuprum demittatur 43
anen. doceant de frumenti venditione 127
eri derogatur per ſpeciem 73
gij Farensbach donatio 79
ermaniam qua via eatur 102
manorum merces Poloni non vehant 102
dium coram Rege extrahens quomodo puni-
r 1
oram Archiepiſcopo verò quomodo 17
dium coram iudicio extrahens & vulne-
ans quid demeretur 194
dium in conuentu ſtringen. & vulneran.
œna 195
dium in preſentia Milit. ſtringen. pœna 362
glandes quomodo pellen. ſunt porci 278
Golotha ſeruo Dominus ſatisfaciat 52
Golothis & vagis ſtatuta ſeruantur 54
Golotha quando maritus cenſetur 134
nolinskiemu debitum ſoluatur ex contribu-
ione 125
inen. & Gabien. iudiciorum tempus 362
inen. terminorum tranſlatio 363
bonecen. iudiciorum tempus 358
De eiſdem 358
mina depaſcens quomodo pignoratur 273
minis emptio quomodo probatur 277
nities Capitanei obſeruent ſub pœna 77
nities Rex nemini deneget 180
ctu granitiali quomodo proceden. 183

In granitiebus quid conſideran. 186
In granitiebus quando actoratus decerni debet 187
In granitiebus terminus non tranſponatur 187
Granities tutor facere non poteſt 186
Granitierum proceſſus qualis 187
Granities violã. pœna 188
Granitierum cauſa cum Succamerario quomodo inſtituetur 188
In granitiebus quomodo procedendum cum minorennibus 188
De Granitiebus vide plura in verbis Commiſſarij limites.
In Grodziec & Garvvolin Iudiciorum tempus 163
Grodnen. prouentus pro Rege reſeruentur 309
Grodnen Iudiciorum locus 309
Guerras excitan. pœna 278

H.

Halicien. conuentus 13
Halicien. Iudiciorum tempora 154
Hæredis titulo Rex non vtatur 3
Hæreditaria bona quomodo poſt executionem probantur 74
Hæreditariæ quæſtiones quæ in Comitijs indicãtur 73
Hæreditaria bona quando pro feudalibus cenſentur 77
De hæreditate Zamoſcy ordinatio 129
Hæreditas quando filiabus debetur 134
De hæreditate Radziuillorum ordinatio 129
Hæreditatẽ obligatã quomodo lucratur actor 136
Hæreditatis emptor quomodo præſcribit 136
Hæres quando ad probationem hæreditatis admittitur 137
Hæreditatis poſſeſſor quomodo præſcribit 141
Hæreditariam quæſtionem Actor quando lucratur 197
Hæredes ad inſcriptionem quomodo reſpondent 226
Hæreſes nemo ſub prætextu ſtudiorum diſcat 284
Hæreſeos Iudicium ad quem pertinet 284
Hæretici quomodo capi & puniri debent 281
Homicidij in Conuentu patrati pœna 11

Homicidij

Digitized by Google

INDEX.

Homicidia olim Caſtellani iudicabant 264
Homicida vbique capiatur 34
Homicidia in Ciuitatibus iure Polonico iudicentur 39
Homicidia quomodo præſcribunt 142
Homicida quomodo pro turri citari debet 146
Homicidij in via publica facti pœna 258
Homicidiorum probationes fiant iuxta ſtatuta 263
Homicidium kmethonale quomodo punitur 264
De homicidio vn⁹ conuincatur cæteri euadãt 264
Homicidia fortuita nemo vindicet 264
Homicidij pœna 265
Homicida quomodo puniri debet 265
Homicida caſualis quomodo liberatur 265
Homicida quomodo conuenire debet 265
Homicida iuxta quod ſtatutũ puniri debet 265
Pro homicidio finalis proceſſus 267
Pro homicidio falſi nobilis agi non poteſt 267
Homicidæ quomodo decretis nouorum iudiciorũ ſatisfaciant 297
Horti deſerti contributiones non ſoluant 123
Hoſpitia in conuentibus diſtribuat Capita. 14
Hoſpitium nemo quærat apud Iudeum 57
Hoſpitia præbentes furibus & prædonibus infames ſint 273
Hoſtes interni quomodo compeſcen. 293
Hoſtium inſultus nobilitas reprimat 121
Hrodlen. terminorum tempus 158
De eiſdem 158

I.

Iacobus Zabicky pontem in fluuio Gacz extruat 109
Iaroslaus inter Regẽ & Archiepiſcopũ componit 17
Ieſuitarum Nieswiezen. fundatio 24
Ignorantia citationis quomodo probatur 203
Illegitima proles legitimari non poteſt 132
Illegitimo filio caput iuris ſoluen. 264
Immobilia quæ teſtamẽto legari poſſunt 129
Impoſſeſsionati kmethones vxores poſſeſsionatos ſequantur 50
Pro impoſſeſsionato ſeruo Domin⁹ ſatisfaciat 52
Impoſſeſsionati quomodo areſtãtur & vbi reſpõdent 170
Eiuſdem legis declaratio 190
Incendiarius vbique capiatur 34
Incendiarij pœnã 14 marcar. Regi demerẽtur 3
Incendiarius in ſui purgatione deficiens quomodo punitur 275
Incendiarij quomodo puniri & iudicari debent 275
Incendiarius caſualis quomodo punitur 275
Incendia iudicat Capitaneus 275
Incidens gramina quomodo pignoretur 278
Pro incitatione canis accuſatus quomodo euadit 261
Indigenatus Bathoreorum 35
Indigenatus Bekieſſiorum 35
Indigenatus Walachorum 35
Infames ſunt qui conuẽtus violãt & fugiũt 195
Infames qui eſſe cenſentur 170
Infames non ſunt ſerui ſurem inſequentes 52
Infames Lithuaniæ in Regno capiantur & contra 308
Infames capiantur & capite plectantur 271
Infames ſunt fures prædones eorumq́; receptatores 273
Infirmitas quomodo à bello excuſat 291
Inhibitiones Spirituales ne dent 21
Inhibitiones non dentur niſi bello aut ſeruitio Reipub. occupatis 245
Inhibitiones à Rege impetratæ nõ audiãtur 245
Inhibitiones ne dent Spirituales niſi in Spiritualibus 245
Inhibitiones Cancellarij ne dent abſque iuſta cauſa 245
Inhibitiones quibus dan. & quamdiu 245
Inhonoran. Iudicum pœna 194
Iniuriam ſuam nemo priuatim vlciſcatur 278
Innoteſcentia cõmiſſarialis quomodo ponatur 181
Innupta virgo quomodo prouideri debet 135
Inobedientium iuris communis pœna 283
Inopinate citatus quomodo procedere debet 148
Inquilini legibus kmethonũ non tenentur 50
Inquilini labores ſeptimanales obeant 54
Inſcriptione niſi quis conuincatur iuret 39
Inſcriptiones generales omnia complectuntur 73
Inſcripta ſibi bona quomodo Rex repetat 76
Inſcriptio aduitalitatis inter coniuges qualis eſſe debet 134
Inſcriptionem non transferens pœnam luat 137
Inſcriptiones Caſtren. quomodo euaneſcunt 138
Inſcriptione quod dolus abſit quomodo probatur 138

Inſcri-

INDEX.

Inſcriptiones Procurator non faciat 138
Inſcriptiones Caſtren. vbi perpetuæ ſunt 138
Circa inſcriptionem quid in recognoſcente conſiderari debet 139
Inſcriptionem falſam facien. pœna 139
Inſcriptiones quales eſſe debent 139
Contra inſcriptiones nihil dicatur præter quietationem 139
Inſcriptiones ab ægrot. quis ſuſcipiat 140
Inſcriptione Caſtren. ſublata quid facien. & quomodo debit. repeten. 138
Inſcriptiones in poſitione actorum ſuſcipiantur 152
Inſcriptiones coram Tribunali fieri poſſunt 178
Inſcribens ſeſe terminũ non differre eum non differat 199
Inſcriptiones Polonicè ſcribi poſſunt 204
Inſcriptiones bonorum Terreſtrium Ciuibus non admittantur 208
Inſcriptiones vt diligenter inſerantur attendat Iudex & pars 206
Inſcriptionum variarum formulæ 213
Inſcriptiones antiquatæ quæ 292
Inſcriptiones ſub interregno factæ bonæ 210
Inſcriptiones Belſcen. approbantnr 210
Inſcriptionum tranſportationes in Podlachia approbantur 210
Ad inſcriptionẽ quomodo hæredes conueniãtur 226
Ab inſcriptione termini quid debetur Notario 255
Inſcriptionis prioritas quomodo computan. 114
Inſcriptiones ad acta proprij diſtrictus transferantur 140
Pro inſcriptione in fraudem facta quis agat 140
Ab inſcriptione Caſtren. Czechanouien. quid ſoluen. 210
Inſequẽtibus ſeruis furẽ infamia ne obijciatur 52
Inſidias in via publica tenden. pœna 258
Inſolentiæ Kozakorũ quomodo cohibendæ 301
Inſtigator agat pro pœna propter Arendam Iudaicam 114
Inſtigator poſt Curiam non citet 149
Inſtigator in quibus cauſis citare debet eiuſque pœna 227
Ab inſtigatore pro turri citati remittuntur ad diſtrictus 267
Inſtigator theleonatores ad Comitia citet 117
Inſtigator cauſas homicidiorum continuet 167
Inſtigator contra perduelles quomodo procedat 284
Inſufficientis Mandatarij pœna 225
Inſufficienti Citationi quomodo ſubuenitur 229
Interceptor actionis non audiatur 204
Interductum propter Presbytericidium quale eſſe debet. 17
Interdictum vnius Ciuitatis aliam non afficit 18
Interdictum Triduanum abrogatur 18
Sub interregno ex theſauro nihil rapiatur 5
Interregni anni 1572. acta approbantur 5
Sub interregno ad inſcriptionem Citatus reſpondeat 5
Sub interregno quomodo Regnum defenden. 288
Interregni iudicia in Vuolynia ſuſpenduntur 350
Intromiſſio in Molendinum & Tabernam non detur 127
Intromiſſio cui neceſſaria 143
Ab intromiſſione nihil accipiatur 189
Intromiſſionem ex inſcriptione quando creditor ſuſcipere tenetur 200
Intromiſſionem impugnans quomodo Citatur 131
Pro inuaſione domus quomodo ſeruus inculpatur 52
Inuaſor & violator iudicij quomodo punitur 194
Inuaſor pro vulneribus agere non poteſt 259
Inuaſor quomodo conuincitur & punitur 259
Inuaſor poſt conuictionem ad Scrutinium non prouocet 260
Inuaſionis domeſticæ definitio 260
Inuaſionis domus aliquem inſimulans quomodo punitur 275
Inuentor quomodo euadit 278
Inutilis Scultetus quomodo repellitur 47
Ioannis Zamoiſky aſſecuratio 293
Eiuſdem donatio Krzeſſouien. 79
Eiuſdem acta approbantur 284
Eiuſdem ordinatio teſtamentaria 129
Iocando læſo ſatiſfacere debet lædens 262
Iter faciens ſi damnum dederit quid facien. 113
Itinerantes nihil vi recipiant 102
Itinerantes quis defendat 102
Iudæis mel vendere non cogatur nobilitas 127
Iudæi in villis non mercentur 59
Iudæo Chriſtianus non ſeruiat ſub pœna 53
Iudæi & contra Iudæũ teſtimonium quale 55

Digitized by Google

Quomodo probat quantitatẽ pignoris & alia 55
quæ ad Iudæos pertinent ex Priuilegio Boleslai 55
Iudæi ſeptimanatim vſuras exigant 57
A pecunijs ad literas datis vſuras perdãt 57
Parentes pro filijs ne moueant 57
Super literas pecuniam datas amittant 57
Ad arbitrium Cancellariæ literas ſoluant 58
Pignora ad acta inſcribant 58
Si non ſiſtunt euictorem ſuſpendantur 58
Theloneis & officijs nullis præſint 58
Modum mercandi iuxta pacta obſeruent 58
Glaucis mitris domi prodeant. Vadia non niſi ad Comitates extendant per villas non mercentur 58
Iudæi equuos extra Regnum ne ducant 58
neque eis mercentur 58
Pacta cum Ciuitatibus obſeruent 58
Merces victumque non præripiant 59
Iudæos nobilium Rex non defendat 58
Iudæis contributio capitalis imponitur 59
Iudex annos minorennium computet 130
Iudex cum Subiudice Regi adſint 148
Iudex Terreſtris actiones hæreditarias Regi referat 148
Iudex in qualibet terra vnus ſit 150
Iudex de iudicato interrogatus quomodo reſpondere debet 151
Iudex terreſtris Capitaneus eſſe non poteſt 31
Iudex ante ſententiæ prolationem quid facere debet 153
Iudex in vna cauſa vnam emendam kocz dictã petat 155
Iudex perſonaliter in colloquijs ſententiam expurget 155
Iudex Caſtren. & ViceCapitaneus poſſeſsionati ſint 155
Iudex Subiudex & Notarius quomodo eligi debent 156
Iudices more antiquo eligantur 156
Iudex in propria cauſa quomodo alium ſurroget 156
Iudex quando de male iudicato redargui non poteſt 171
Iudex motus in cauſa ſui fori ſententiam in tribunali non dicat 175
Iudex quando male iudicati accuſari non poteſt 247
Iudex per quem citationes expedire poteſt 197
Iudex quomodo olim deliberabat 198
Iudex tam Terreſtris quam Caſtren. ſemel deliberet 203
Iudex motu proprio cauſas non differat 204
Iudex à partibus requirat an quid magis habeãt 204
Iudex quid in recognoſcente conſiderare debet 209
Iudex ſimplices à captionibus defendat 224
Iudex male iudicati quomodo conuincitur 247
Iudex pœnam ſuam quando reſtituit cum pœna 247
Iudex motus alias cauſas iudicare poteſt 247
Iudex quid pro memoriali accipere debet 254
Iudex pro damnis propter non admiſſam ab acceſſorio appellationem non citetur 248
A Iudice incompetenti facta pro non factis reputantur 150
Iudicem non infamat ſententiæ retractatio 191
Iudicem cuncta oportet rimari 197
Iudices Caſtellanorũ quomodo redarguuntur 247
Iudices Caſtren. iurati ſint 32
Iudices perſonaliter iudicijs adſint 151
Iudices per ſe non per camerarios iudicent 151
Iudices Terreſtres & Caſtren. & Notarij iurati eſſe debent 153
Iudices Capitaneorum & ViceCapitaneorum poſſeſsionati ſint 155
Iudices Terreſtres officia Caſtren. nõ gerant 155
Iudices Tribunalis quomodo & quando eligantur 174
Iudicis vnius Tribunalis Regni abſentia alijs nõ obeſt 175
Iudices Tribunaliſtæ quomodo iurare & iudicare debent 175
Iudices Tribunalis quid iudicare debent 175
Iudices ſtateram in manibus geſtant &c. 194
Iudicari debet ex libris ſtatutorum Regni 152
Iudicia & conuentus turbantium pœna 13
Ad Iudicia venientibus hoſpitia diſtribuat Capitaneus 14
Iudicio Terreſtri Spirituales quas cauſas agere debent 21

Iudicij Spiritualis cauſæ quæ ſunt 23
Iudicia in conuentu quomodo celebrentur 146
Iudicia in certis locis ſunto 150
Iudicia quibus horis tractan. 150
In iudicijs actiones ex ordine proponan. 150
Ad iudicia nemo accedat niſi pro citatione ſub pœna 151
Iudicia ſemel in menſe celebrentur 151
Ad iudicia quomodo Camerarij olim pertinebãt 151
Iudicia quater in anno celebrentur 151
Iudicia publica non reclamentur ſub pœna 151
Iudicium Terreſtre olim pro parua ſumma iudicabat 251
Iudiciũ pro qualibet ſumma & iniuria iudicet 151
Iudicij decreta propter ſimilia Actis inſcribantur 151
Ad Iudicia Iudex, Subiudex, & Notarius, neceſſario veniant 152
Iudicia ne negligantur Palatini videant 152
Iudicia Terreſtria quando propter conuentum ceſſant 153
Iudicia poſt conuentum quando incipiunt 153
Iudicium iniuſte euocans quid demeretur 156
Iudicia in Sedek quam diu celebrentur 156
Iudicia Terreſtria & Caſtren. in Sthrzyca approbantur 156
Eadem transferuntur 156
Iudiciorum Palatinatus Cracouien. tempora 157
Iudiciorum Terreſtrium Cracouiæ locus 157
Iudiciorũ & colloquiorũ Sendomirien. Radomien. Viſlicien. & terrarum Ruſſiæ tempora 153
Iudiciorum in Palatinatu Belſen. tempora 158
Iudicia terreſtria in Maiori Polonia bis celebrentur 258
Iudiciorum Terreſtrium Poſnanien. & Koſcanen. tempus 159
Iudiciorum Terreſtrium Caliſien. tempus 159
Iudiciorum Terreſtrium Siradien. Szadkonen. tempus 160
Iudiciorum Terreſtrium Lancicien. Brzoſlouien. & Orlouien. tempus 160
Iudiciorum Breſten. & Vladislauien tempus 160
Iudiciorũ Plocen. & Zankrzenen. tempus 161
Iudiciorum in Maſouia forma 162
Iudiciorum Sockaczouien. & Goſtinen tempus & locus 162
Iudiciorum in Przevvorsko tempus 163
Iudiciorũ Vuielu. & Oſtrzißouien. tempus 161
Iudiciorum terræ Dobrzynen. tempora 163
Iudiciorum terræ Czeren. tempus 163
Iudiciorum Terreſtrium in Palatinatibus Poſnanien. Kaliſien Lancicien. Breſten. Iunovladislauien. Plocen. translatio quomodo fieri debet 164
Iudiciorum Terreſtrium Chelmen. tempus 164
Iudiciorum Terreſtrium Kijouien tempus 164
Iudiciorũ Lublin. prorogatio & Vrzendouien. 165
Iudiciorum Terreſt. Liuen. tempus & locus 170
Iudiciorũ Terreſtrium VVarſouien. Blonen. & Tarczynen. tempus 166
Iudiciorum Zakroczymen tempus 166
Iudiciorum Breſten. & Iunovvladislauien. Iudicia Terreſtria Lancicien. ſtatis temporibus celebrentur 360
Iudiciorum Sochouien. Czechanouien. & Praſniſen. tranſlatio 166
nec non Rozanen. & Makouien. tempus 166
Iudicia Terreſt. Tykocinen. inſtituta 167
Iudiciorum Mielnicen. Plocen. Raciuzen. in Plonsko Zavvkrzynen. Vyſſogroden. Pramiſlien. & Przevvorſcen. tempus 168
Iudicia ante Conuentum ne celebrentur 169
Iudicia omnia abſente Rege celebrentur
Iudiciorum vltimæ inſtantiæ pro vna vice laudatorum forma 173
Iudicia per Palatinatus inſtituta approbãtur 174
Iudiciorũ Tribunalis Regni authoritas 174
Iudiciorũ Tribu. Regni tẽpora & ſecuritas 174
Eorundem in Palatinatu VVolynen. & Braczlauien. inſtitutio 350
Iudiciorum Tribunalis Decreta quomodo extradantur & quid valeant 178
Iudicium Terreſt. adſit iudicijs Tribu. Regni 178
Ad iudicium Tribunalis quomodo citan. 178
Iudicium Tribunalis Regni ſalarium 178
Iudiciorũ Tribu. Regni reformatio ſalua 178
Eorundem in Pruſſia inſtitutio 329
Iudicia Caſtren. in Vuaſos Zebrovv Oſtrovv inſtituta 192
Iudicia Caſtren. Crac. quomodo celebran. 192
Iudicia maioris Poloniæ ſurrogati tractent 358
Ad iudicium cum tumultu venien. pœna 194
Iudicij violator per quemuis citatur 194
Ad iudicium cum armis venien. vibran. & vulneran. pœna 194

Ad

INDEX.

Ad Iudicia & Conuentus cum armis ſeditioſis venien. pœna 195
Ad iudicia venientiũ & redeuntiũ ſecuritas 195
Iudici à quo appellatur quid debetur 247
Ad Iudic. furti accuſat. ſine tumultu veniat 273
A Iudiciis quomodo liberantur Milites 291
Plura de Iudiciis habes in verbo Termini
Iumentum indomitum quanti æſtimatur 279
Iumenta à quo tempore ſunt paſcenda 280
Iumenta furto vel vi ablata quam habent præſcriptionem 280
Iunivladiſlauien. & Breſten. Conuentus 13
Iuramenti Succameralialis formula 67
Iuramenti Senatorum correctio 27
Iuramenta official. in poſitione actor. nõ fiãt 211
Iuramentum ſeruus Domino deferre nõ poteſt 52
Iuramentorum variorum formulæ 60
Iuramento quomodo ſummæ declarantur 74
Iuramenta in theloneis quomodo præſtantur 111
Iuramentum pro theloneo quale 113
Iuramentum Capitaneorum Liuoniæ 354
Iuramenta factorum qualia eſſe debent 114
Non facta actis inſeri facta vero iterari non debent 116
Quomodo præſtantur de bobus & equis nobil. 116
Ad iuramentum nobiles & eorum famuli in theloneis admittantur 116
Per Iuramentum Reus pro mutuo euadit 137
Iuramenta ad diſtrictum remittantur niſi quis aliter velit 149
Iuramentum ſi Miniſterialis malè prædixit quæ pœna 244
Iurare quomodo debent Senat. & Dignitarij 286
Iurari quomodo debet ſuper damna per Milites facta 289
Iurare quomodo debent Milites Liuoniæ 354
Ius Reconuentionale in Ciuitat. non ſeruetur 36
Ius ſupremum Maideburgen. fundatur 36
Ius in Regno vnum ſit 150
Iure nõ victi non captiuẽtur neq; bona amittãt 1
Iuris externi allegationes Rex non admittat 4
Iure Teuthon. quãdo ſeſe nobilis tueri nõ poteſt 48
Iure Saxonico Liuonia vtatur 354
Contra iuris præſcriptum facta pro infectis reputantur 150
Iura abuſu euaneſcunt 144
Iuriſconſulti ad Eccleſ. Maiores admittantur 20
Iurapatronatus expectatiuæ ſolida abrogãtur 23
IurisPatronatus Regij beneficia nemo impetret 21
Ius Patronatus niſi inſcribatur Regi debetur 21
Iuris potioritas quomodo cognoſcenta 140
Iuſticiæ adminiſtratione terminus eſt peremptorius 204
Iuſticia adminiſt. qualis pro furtis Valach. 274
Iuſtitionarius nullibi conſtituatur 25

K

Kaliſſien. Iudiciorum tempus 159
Kaliſſien. Iudiciorum tranſlatio quomodo fieri debet. 159
Kaliſſien. Iudiciorum cautio 159
Kamenecen. officium Caſtren. inſtituitur 33
Kamenecenſia acta perpetua ſint 212
In kamienieczk Iudicia Caſtren. inſtituuntur 193
Kamenecenſes termini quarti inſtituuntur 155
Kazimirus Mag. primus ſtatutorũ conditor 15
Kazimirus Tertius omnium conſenſu leges promulgat 15
Kazimiriani ſtatuti declaratio de bonis Regalibus. 70
Kazimiri literæ in terra Belſen. approbãtur 344
Kazimirien. theloneum inſtituitur 46
Kozinen. terminorum tempus 164
Kyouien. Ducatus Prærogatiua & reſtitutio 344
Kyouien. Vuolynen. & Braczlauien. iura confirmantur 343
Arces reparabuntur 343
à pœnis expeditionis liberantur. 343
& à reformatione proceſſus 343
Iuris ſui correctura ſalua 343
Kyouien. Palatinatus diſtinguatur cum Moziren. 309
Kyouienſis Palatinatus Tribunal. 351
Kyouien. Palatinatus limites 344
Kirmo Raſanski kotelnia donatur 79
Kmetone remoto ſi ager colatur decimã ſoluat 18
Kmetho quando nobilem vituperare poteſt 34
Kmethonum bona propinquis debentur 48
Kmetones quando à Dominis abire poſſunt 48
Kmethonis fugitiui præſcriptio qualis & ſi lucratus 48
redire non vult quid facere debet 49
Kmetho propter Dominũ pignorari nõ debet 49
incruda radice reſidẽs abire quomodo poteſt 49
Apes qõdo in fundo alieno habere debet 49
profugus quomodo olim repetebatur 49

INDEX.

Iam vero quomodo repetitur 49
Et ab omnibus reſtitui debet cum pœna 49
Iuxta conſuetudinem dimittatur 49
Filium quomodò ſtudijs vel artibus applicet 49
In Ciuitate non areſtetur ſub pœna 49
Vnus ex vna villa ſingulis annis tranſeat 50
Profugus iure Polonico repetatur ſine dilationibus 50
De profugis Leges Alberti Regis in Ruſſia ſeruentur 50
Filius quando ad ſtudia & quomodo ibit 50
Pro rebus in fundo cõtrouerſo receptis nõ agat 50
Profugus vndiq; extradatur vel alium ſubſtituat 50
Ea lex tamen prorogata eſt in qua de vxoribus kmetonum 50
Laboret ſingulis ſeptimanis vnam diem 50
Fugiens propter bellum Pruſsicum reſtituatur 50
Quomodo areſtari debet 50
In Ciuitatibus capiatur 51
Non areſtetur amplius ſed repetatur 51
Non redimatur ſed reſtituatur 51
In Valachia ne laboret 51
In Podolia quomodo conueniatur 51
Profugus acclametur 47
Si minas dederit ius Polo. dicatur 47
Kmethones nobilium ab omnibus oneribus Regalibus abſoluuntur 122
Pro kmethone fugitiuo Notarius cum Camerarijs iudicet 152
Kmethonum vulnera quomodo ſoluuntur 261
Kmetho militem percutiens quid demeretur 262
Kmethonum vulnera in duplo ſoluantur 263
Kmetho kmethon. occidẽs quomodo punitur 264
Kmethonem occidens quid demeretur 265
Kmethonis occidentis militem vel ſcartabellum pœna 265
Kmetho incendiarius quomodo punitur 275
Kmetho quomodo in Pruſsia repetendi 329
Kmethones quomodo taxan. & extenden. 51
Kobrimen. prouentus Regi reſeruantur 309
Kocz vnum ab vna cauſa debetur 155
Kocz pœna quando Iudici debetur & quomodo reſtituitur 247
Kocz Succamerarijs & Capitaneis detur 249
Kozakorum inſolentiæ quomodo cohibendæ 315
Kazacij quomodo compeſcendi 316
Kolnen. terminorum tempus 169
Kolnen. Cancellaria 212
Kolnen. Iudicia Caſtren. celebrentur 33
Kolomien. terminorum tranſlatio 155
Koſcianen. terminorum tempus 159
Kovvnen. emporium approbatur 308
Kraſnoſtauien. à poduodis liberi 106
Kraſnoſtauien. iudiciorum tempus 164
Kroſnæ Aduocatia incorporatur 48
Kreſouien. & Samoſcen. donatio 79
In kſioſs iudiciorum tempora 157

L.

Labores kmethonum quales 50
Labores Vualachici prohibiti 51
Laboratum ne eatur extra Regnum meſsis tempore 54
Labores boum quomodo ſoluuntur 279
Lancicien. Iudiciorũ & Colloquiorũ tempus 160
Lancicien. iudiciorum tranſlatio quomodo fieri debet 160
Lancicien. acta tranſcribantur 210
Lanciciæ Aduocatiæ incorporatio 48
Laſcij ſtatuta approbantur 15
Latro nobilis vbique capiatur 34
Latrocinia in Ruſsiæ quomodo iudican. 314
In Laticzovv Iudicia inſtituta 192
A lectura nihil accipiant Notarij 255
Legalia impedimenta apud nos admittũtur 202
Legationes Rex abſq; Senatu non decernat 3
Quæ vero abſq; Senatu fieri poſſunt 3
Legatorum abſente Rege audiendorum modus 8
Legeri è Ciuitatibus pellantur 43
Legitimari proles illegitima non poteſt 132
Lebouten. iudiciorum tempora 157
Leonis & Svvidrigeli literæ quando in robore 77
Leopolien. terminorum tempora 154
Leopolien. Ciuitas à Poduodis libera 106
Eadem adæquatur Ciuitati Cracc. 44
Leporum venatio quando permittitur 281
Læſa Maieſtatis crimen in perſona Regia committitur 2
Liber colloquiorum quomodo ſeruari debet 171
Libr. Terreſt. poſitio quomodo celebrari debet 151
Liber actorum ſit vnus 208
Libri actorum Caſtren. quomodo ſeruentur 208
Et quomodo aperiantur.

Digitized by Google

INDEX.

Libros antiquos Caſtren. Rex conquirat 208
Libri Caſtren.Poſnan.quomodo ſeruan. & conquiren. 209
Liber actorũ Tribun. & Lublin.vbi ſeruan. 211
Libris Cancellar. quoad bona nihil probatur 209
Liber Actorum Checinen.vbi ſeruan. 211
De libris Terreſt. vide plura ſub titulo Acta
Libertates Iudæorum abrogatæ 58
Libertat.à theloneo ſuſpenſio relaxatur. 112
Libertationem habentes à Contributionibus ducilla ſoluant 123
Libertatem à Cenſibus habentes contributiones non ſoluant 123
Libertates nobiliũ eorumq; ſubditorũ quales 122
Lignorum Currus quanti æſtimatur. 277
Ligna poſt limites incidẽs q̃odo pignoratur 277
Lignorum precioſorum exciſor capi poteſt 278
Limites Regni Rex defendat 4
Limites bonorum Regalium ne differantur 71
Limitatis bonis Regalib.quis damna reſarciat 73
Limitationis litteras nobiles impetrent 74
Limites Capitanei obſeruent ſub pœna 77
Limites quomodo venditor emptori oſtendat 137
Limites quam præſcriptionem habent 142
Ad limites,quomodo vicini vocari debent 142
Limites nobilibus non denegentur 180
Ad limites bonorum Regalium qui Dignitarij deſiderantur 180
In limit.bonor.Regalium quomodo proceden. 180
Limit.non diſtincta bona quomodo iudicẽtur 182
Limites non ſecundum litteras ſed ſecundum teſtimonia fiant 181
Limites Capitanei ne violent 181
In Limit.quid attendere debent Commiſſarij 181
Limites bonorũ Regal.Capitanei non violent 182
Limites diſiectos reſtituãt Capitan. ſub pœna 182
Limites ſi ſubditi Regij violant quid demer. 183
In limitibus conſtituen.quid conſideran. 186
In limitibus quãdo Actoratus decerni debet 187
Ad limites Palatinatus Kyouien. & terræ Mozyren.Commiſſarij dantur. 309
In limitibus terminus non tranſponatur 187
Limites tutor facere non poteſt 186
In Limitibus quomodo proceden. 187
Limites violan. pœna 188
In Limitibus quomodo proceden. contra Minorennes 188
Ad limites Palatinatuum Breſten. & Podlachiæ Commiſſarij dantur 309
Limites cum ſuccamerarij bonis q̃odo facien. 188
Ad limites Palat.Regni Commiſſarij dantur 184
Limitum actio euaſione non ſiſtitur 188
Limitum proceſſus corã Commiſſarijs qualis 183
Lipnen. Iudiciorum tempus 163
Liquidationes ſum.antiq. in Conuentu fiant 77
Liquores libere conficiant nobil. & propin. 127
Literas iuri Contrarias Cancellarij ne dent 28
neq; literas alienationis bonorum Regalium 28
Super literas Iudæi pecunias ne dent 57
Literarum obligationes vſuras non tenentur 57
Et Iudæo facta nulla ſunt 57
Literæ amiſſæ quomodo renouantur 72
Literas ſuper bona ſua producere nemo tene. 73
Literarum renouationis vſus 74
Literas ſi quis poſt Decret.reperit bona recup. 74
Literarum dubietas in Comitijs iudicetur 73
De litteris ſuppreſſis lex lata & abrogata 76
Literarum reuiſio & quæ ad eum pertinent 85
Literas tranſitus de Regno impetrant.pœna 102
Literæ ſuper thelonea conceſſæ neminẽ iuuãt 111
Quomodo impetrantur 111
Literæ quomodo in redemptione bonorum interpretantur 138
Literæ theloneares quomodo iudicentur 114
Literarum veritas quomodo probatur 139
Literas quis ſubſcribat 137
Literæ quales fidem faciunt 139
Literæ quales actikari debent 139
Literæ quales probationem inducant in cauſis limitum 181
Literas limitũ liceat in acta Cancell.inſerere 181
Literæ ex libris Cancell. cuilibet extradãtur 208
Literæ ſuſpectæ quomodo declaran. 209
Literæ Originales inducentibus reſtituantur 210
Pro literis pargameneis & papyreis quomodo ſoluen. 255
Literæ Semoniti &c.in terra Belſen.approb. 344
Literæ in Cancellaria quomodo ſoluen. 255
Literæ Reſtium bellum præcedant 291
Literæ Reſtium vna pro binis ne dentur 291
Literæ moratoriæ quomodo dentur 45
Literæ exemptionis à iudicijs quomodo dãdæ 292
Lite ſtante pro noua iniuria quomodo agen. 205
Litigioſa bona Rex non accipiat 76
Sine Lithuanis Poloni Regem ne eligant 5
Lithuan. cùm Polonis conuentus Parconij ſit 12
Lithuaniæ Ducatus Priuilegia 303

Digitized by Google

Lithuanici iuris Correctores inſtituuntur 307
Lithuani nobiles quomodo ad libertatem prouocent 307
In Lithuania domos Iudiciales aſsignent Capitanei 307
Lithuanicæ contributiones perficiantur 307
Lithuanici milites vi͏̃ualia exoluant 307
Lithuanici officiales quales eſſe debent 307
Lithuanicarum ſummarum cognitio 308
Lithu. crimin. infames libertas à theloneis
Prouentus Commutationes 308
Lithuanica iudicia more antiquo celebrẽtur 307
Lithuanici iuris articuli certi approbati 307
Lithuanica Tribunalia inſtituta 307
Lithuanicarum ſummarum prorogatio 309
Lithuanica contributio Regi donatur 310
Lithuanici proceſſus de retentu prorogatio 309
Lithuanici pedites inſtituuntur 310
Lithuani contra perduelles euntes à proceſsibus liberi 310
Lithuanicæ contributionis diſtributio 309
Lithuanicarum ſubleuationum ratio 311
In Lithuan. de bonis Regalib. proceſſus qualis 311
In Lithuania nundinæ approbantur 313
Lithuanica ſtatuta emendentur 307
Lithuanicæ dignitates duæ vni non dentur 307
Lithuanici milites à iudicijs liberi 208
Liuida vulnera quomodo ſoluuntur 264
Liuen. Iudicia in Prætorio celebrentur 170
Liuen. terminorum tempus & locus 170
Liuenſia acta perpetua ſint 211
Liuenſsis Succamerarij prærogatiua 30
Liuenſis Cancellaria extruatur 212
De Liuonia Polonorũ cum Lithuanis tranſactio.
Capitaneatuum ordinatio
Literarum & Priuilegiorum vſus
Conuentus Prouentus iuramen.
ta Capitaneorũ Summa iura defenſio officia
Marſchalcorum
Campiductorum obligationes
Tenutæ Minutiores Alienationes Reuiſores
Officiales menſæ 352
Liuones perfidi iura amittunt 355
Liuoniæ reuiſores 353
Liuonicarum ſummarum prorogatio 354
In Liuoniam Commiſſarij generales 355
Loca deſerta conſiderent luſtratores 87
Loci ordinarij quomodo beneficia conſerant 22
Loiſius ſal non coquat 97
Lomzæ emporium ſaluſit 99
Lomzen. Cancellariæ ſtructura & libertas 210
Lomzen terminorum tempora 169
Lomzen. Iudiciorum cautio 166
Lomzen. Capitaneus iudicia Kolnæ celebret 33
Lomzenſia acta perpetua ſint 212
Lublinen. Abbas Regi præſentetur 20
Lublinen. Conuentus 13
Lublinen. Aduocatiæ incorporatio 46
Lublinen. Vrzendo. terminorũ prorogatio 165
De eiſdem 165
Lublinen. actorum liber vbi ſeruan. 211
Lublinen. terminos ne quis impediat 165
Lublinen. terminorum tempora 165
Luboulienſis reuiſores deputantur 92
Luceorienſia acta reuideantur 212
Lucrum quibus modis impugnatur 199
Lucrum quomodo obtinetur ſuper citato 203
A lucro quid ſoluen. in maiori Polonia 256
In Ludo læſus ſatiſfactionem non perdit 262
Luſtratio & quæ ad eum pertinent 86
Luſtratores viarum latitudinem conſtituant 87
Luſtratio bellica inſtituitur & perficitur 292
A luſtratione bellica qui liberantur 292
Luſtratio bellica 302
Luſtratio bonorum Regalium reaſsumitur 78

M.

Magnæ procurationis bona ne alienentur 87
Et quomodo id intelligatur 72
Magn⁹ procurator locũ iudicijs, actis aſsignet 158
Maidenburg. cauſæ Tribunali non ſubiacent 227
Maidinburgen. ius in Liuonia 354
Maieſtas in perſona Regia duntaxat læditur 2
Maiores & minores cauſæ quæ ſunt 254
Maioris Poloniæ Iudiciorum tempora 159
Maioris Poloniæ ſurrogationes 159
Makouien. iudiciorum tempus 197
De eodem 167
Makouien. acta perpetua 211
Et locus iudiciorum Caſtren. 167
Makouien. iudicia Capitaneo non noceant 167
De male obtento proceſſu quomodo agen 271
De male obtento quomodo agat bannitus 271
In maleſic. regeſtris ter notatus capi poteſt 270
Malefactores Podoliæ quomodo capiendi 315

Digitized by Google

INDEX.

Mandatarij inſufficien. pœna 225
Mantelum ſuum nemo vi recipiat 258
Per Marchiam cum mercibus non eatur 102
Maritus cum tutore vxoris de non peten. ſucceſſione ne paciſcatur 134
Mariti ſuga vxori non nocet 134
Maritus pro dote quomodo conuenitur 134
Maritus quando vxoris conſenſum requirit 134
Marito mortuo quid vxori debetur 135
Marſchalcatus quibus conferri debet 27
Marſchalcorum officia 27
Marſchalc⁹ Regni Vuartæ purgationẽ curet 108
Marſchalcus dignitatem non gerat 27
Marſchalcorum officia in Liuonia 354
Marſchalci Tribunaliſtarum quid facere non debent 179
Maſouia quomodo executioni ſubiacet 72
In Maſouia quomodo ſal vendi debet 98
Per Maſouiam Iudiciorum Terreſt. forma 162
Maſouiæ Limites 331
In Maſouia hæreditates approbantur 339
In Maſouia deputatorum & Officialium electio 339
In Maſouia iudiciorum & Conuentuum ſecuritas 340
ibidem homicidiorum pœna 340
Maſouiã à Lithuania diſtinguãt Cõmiſſarij 306
Maſouiæ iura confirmantur 330
Maſouia maiori Poloniæ aſcribitur 330
Maſouiorum aſſeſſorum inſtitutio 331
Maſouiorum cauſæ quæ iure iudican. 331
Maſouiorum ratio non habebatur antequam ſtatuta ſuſcipiant 331
Maſouiæ proceſſus abbreuiatus 331
In Maſouia quid Caſtren iudicium iudicet 331
In Maſouia limites facti approbantur 331
Maſouitici iuris exceptiones 332
In Maſouia quomodo kmethones repetuntur 339
Maſouiæ appellationes quomodo iudicentur 179
Maſouiæ vices gerentia abrogantur 331
In Maſouia quomodo colloquia iudican. 331
Materna bona quomodo à patre repetantur 128
Matre Plebeia naſci nobilis poteſt 34
Matrũ caput filio illegitimo eſt ſoluen. 264
De matrimonio kmethonum 50
Secundi matrimonij filiæ quomodo elocari debent 132
Matrimonium ſubſecutum non legitimat 132
Maximi Czapla donatio 79
Maximiliani electio abrogatur 6
Maximilianiſtæ reuocantur 6
Maximilianiſtæ pro damnis ad Tribunal remittuntur 6
Medici ad Eccleſias maiores admittuntur 20
Medici aromatharias thecas quotannis videant 39
Mel nobilitas Braclauien. libere vendat 156
Mellificia in fundo alieno quomodo poſſideri debent 49
Memorialia qualia debentur Capitaneis 190
Memorialium captiones abrogatæ 203
Memoriale vnum accipiatur ab vna propoſitione 254
Memoriale à teſtibus & inſcriptione termini quale 255
Pro membranis quid Notarijs debetur 255
Memoriale quale Iudici debetur 254
Memoriale tantum à definitiua ſententia ſoluatur 256
Memorialis nomine groſſi 5. iudicio ſoluantur & quomodo diuiduntur 256
A memoriali Palatinatus Rauen. liber 256
Memoriale abaſtitione termini quale 256
Mendici quomodo conſignentur 54
De eiſdem 54
In menſa Iudicij cubans quid demeretur 194
Menſæ Regiæ officiales in Liuonia 355
Menſura Crac. cum Poſnan. Leopol. cum Lublinen. conueniant 40
Menſura vt obſeruetur Palatini videant 38
Menſura potulentorum qualis eſſe debet 40
De eadem 40
Menſura per Podlachiam vna ſit 43
Menſura in Palatinatu Crac. æquales ſint 40
Mercimonia in villis quomodo exerceantur 39
Mercatores quomodo repetant ſua debita 41
quomodo merces extra Regnum ducant 41
Mercatores extranei ſint poſſeſſionati 40
nec bona in Regno parta efferant 40
Mercatores viis ſolitis ad emporia eant 41
Mercatores domeſtici merces ne efferant 42
Mercatores extraneos iudicat Capitaneus 42
Mercatores ſerui quomodo mercentur 43
Merces adferantur ſed non efferantur 43

Merca-

Mercatura libera ſit omnibus 43
Mercari poſſunt Iudæi 56
A mercibus propriis thelonea ne exigantur 316
Mercatores Legeri è Ciuitatibus pellantur 43
Merces & victum Iudæi non præripiant 59
Merces in via recipientium pœna & forum 45
Mercatores viis conſuetis eant 102
Cum mercibus & frumentis in Sileſiam & Vngariam non eatur 102
Mercatores externi libere in Regnũ veniãt 102
Merces in Vngariã & Sileſiã non ferantur 102
Mercatores iurent merces non eſſe ſuas 103
Mercatores tantũ & venditores Regno non exeant 103
Mercatorum externorum bonorum, pars Ciuitatibus cedat 45
Merces Germanorum Poloni non vehant 103
Mercatores quomodo debita ſua repetant 136
Mercatores quam habent præſcriptionem 143
Meretricis filium aliquem aſſeren. pœna 34
Meritis Dignitates & officia conferantur 77
Meſſis tempore extra Regnum laboratum non eatur 54
Metrica Regia nihil probatur 209
Mielnicen. iudiciorum tempus 168
Milit. ſtationes fiant in bonis nobilium 127
Milit. vulnera quomodo ſoluen. 261
Coram milit. vulneran. & gladium ſtringen. pœna 262
Milit. caput 6c. Marc. conſtabat 265
Milit caput quanti conſtat 265
Militari debet ſub certo vexillo 288
Militare debẽt clerici ex bonis hæreditariis 288
Milites quomodo ſtationes facere debent 287
Militare debet quilibet ex bonis liberis intra Regnum 289
Militibus quid pro captiuis debetur 289
Milites quomodo victum ſoluere debent 289
Milites vbi pro damnis reſpondere debent 289
Milites quomodo conueniantur à Spiritualibus pro damnis 289
Militari quomodo debet ex diuerſis bonis 290
Milites pro damnis quis iudicet 290
Milites quomodo conueniri debent 294
Milites Ruſſiæ ex ſtipendiis damna ſoluant 291
Militum Liuoniæ debita cognoſcãtur 355
Milites quomodo duci & pro illis ſatisfieri debet 290
Militum Liuonicorum iuramenta 354
Milites liberi à Iudiciis & quomodo 292
Militũm vxores à Iudiciis libera 292
Militiæ Liuonicæ modus 254
Milites collectanei inſtituuntur 293
Militarium ſtipendiorum ſolutio 295
Militaris diſciplina 297
Milites Sanborien. à quarta liberi 85
Milites ſtationes in bonis nobilium Vuolinen. non habeant 350
De militibus in Vulynia quomodo ius peten. 350
Milites ſtationes in bonis nobilium non habent Victualia illis ſubminiſtrentur 293
Minæ & diffidationes quales ſuſcipien. 268
Mineræ omnes in exemptione 91
Mineras nobiles libere fodiant 128
Miniſterialis quomodo ponat Citationes 202
Miniſterialem Actor citato ſtatuat 205
Miniſterialis quomodo olim citabat 243
Iam verò quomodo citat 243
abſq; Iudicis voluntate neminem citet 244
ab inſpecto occiſo quid tollat 244
quis eum inſtituere & iudicare debet 244
à teſtibus, à pœna, à furto, quid recipiat 244
ſi aliter iuramentum prædixerit quomodo punitur 244
quis eum addere poteſt ad citan. 244
Relationem vbiuis facere poteſt 244
Nobiles quod ſecum habere debet 244
vbi reſpondere debet 244
Occiſus vel vulneratus quomodo ſoluitur. 244
De odem in Pruſſia 329
Minorennibus quomodo præſcriptio currit 130
Minorennes ante legitimam ætatem ne reſpondeant 130
Minorennium bona tutor non dilapidet neque limitet 130
Minorenniũ anni per Iudices computentur 130
Minorẽnes in quibus cauſis reſpondere debẽt 130
Minorennes quando annos attingunt 130
Minorẽnes ne dilapidẽt bona ante annũ 24. 131
Minorennes quomodo proſequũtur expulſionẽ 131
Minorennium anni quomodo computentur 131

Digitized by Google

Contra Minorennes in cauſis limitum quomodo proceden. 188
Minorennes quando ad annos prouocare non poſſunt 131
Minorennium bona quomodo Creditori tradenda 131
Vide plura ſub titulo Pupillus
Minuta pecunia vbique recipiatur ſub pœnis 119
Minuta ſimplici nihil probatur 199
A minutis non ſigillatis quid ſoluen. 255
Myſkovvskim debitũ ſoluatur ex contribu. 125
Mobilia tantum teſtamento legari poſſunt 128
Modij & menſuræ quales eſſe debent 40
Modus obligandorum bonorum Regalium 76
Mœchanica nobilitati derogant 34
Mohilouien. prouentus pro Rege reſeruantur 307
Molendinator plurium Dominorum quomodo iudicatur 48
Molendina ſine conſenſu Dominorũ non vendantur 47
Molendinum Motevv tollatur 91
Molendina omnia in exemptione 91
Ad molendina etiam extra Regnum pauperes eant 103
Ex molendinis quomodo contributiones ſoluantur 123
Molẽdina Poſnanien. Ciuitati incorporãtur 46
In molendinum quando intromiſſio detur 122
Molendinũ Volſky Dominicanis incorporatur 24
Ad monaſteria Regni Poloni ſuſcipiantur 21
Monaſterij S. Staniſlai Lublinen. ſalarium 211
De eodem ſalario & quietatione 211
Monaſteriorũ villæ quomodo ſumalia ſoluũt 122
Monaſteriorum bona quomodo alienantur & repetuntur 24
Monaſteriis Plocen. areæ donantur. 24
Monetarij quomodo Iudæos capiant 57
Moneta per totum Regnum vna ſit 119
Monetam Rex ſine omniũ cõſenſu non cudat 119
Monetæ falſæ quomodo quis conuincitur 120
Moneta Svvidnicen. proſcribitur 120
Moneta in Pruſsia qualis cudatur 120
Moneta è Regno non efferatur 120
Moneta quomodo æſtimari debet 120
Moneta extranea in Regnum non inferatur 121
Moneta æſtimatur 121
Monialium præſcriptio qualis 21
Succeſſio qualis 21
Monopolia nemo exerceat 43
Moratoriæ literæ quomodo Ciuibus dentur 45
Mortuo Aduerſario quomodo cauſa continuari debet 205
Motione ſtante Iudex alias cauſas iudicet 247
Motio olim ſublata fuit 247
Motio ſuo loco reſtituitur cum formula mouendi 247
Motio qualis hodie obſeruatur 247
Motio qualis à Iudice Caſtren. olim erat 247
Motio quando non admittitur 248
Mozyren terra diſtinguatur à Kijouien. 309
Mulier maritata quam habet præſcriptionẽ 141
Mulier oppreſſa quam præſcriptionem habet 142
Mulieres quomodo Procuratorẽ conſtituunt 224
Mulier oppreſſa quomodo accuſare debet 260
Mulieris in rapt. conſentien. pœna 261
Mulier calumniatrix quomodo punitur 260
Munimenta inferre ante ſententiæ prolationẽ licet 153
Ad munimenta dilatio vtriq; parti ſeruit 202
Munimenta ſpecificare, impetrans dilationem debet 207
Pro mutilatione Actori cedit probatio 261
Pro mutuo non inſcripto quomodo reus euadit 39
Mutuum quomodo Iudæus repetat 55

N.

Naklen. terminorum tempus 159
Nauigationem obſtacula non impediant 106
Nauigationem non impediant Torunen. 106
Neque Capitanei 107
Nauigatio per flumina libera ſit 107
De eadem nauigatione libera 109
Negligentium Dignitariorum pœna 26
Negans mutuum iuramento quomodo euadit 39
Negans citationem quomodo euadit 203
Neglecti labores boum quomodo ſoluuntur 279
Nieſvviezen. Ieſuitarum fundatio 24
Nieſvviezen. Ciuitatis iura approbantur 46
Nievvaza fluuius liber ſit 308
Nievviaza fluuius purgetur 312
Nobilitas ſub interregno fines Regni defendat 5
Nobilitatis cognitio non fiat in cauſis decima. 18

Digitized by Google

Nobiles tantum ad maiores Eccleſias recipiantur 20
Nobilibus tantum debentur Abbatiæ & Præpoſituræ 22
Ex nobilibus tantum ſint Senatores 25
Nobilium filij proprio ſigillo non vtantur 34
Nobilitas quomodo probatur 34
Nobilis vituperan. pœna 34
Nobilē vituperans ignobilis quomodo euadit 34
Nobilem quando kmetho vituperare poteſt 34
Nobilis quando capi & ſponſione obligari poteſt 35
Nobilis fur, latro, homicida &c. capiatur 34
Nobilis qui eſſe cenſetur 34
Nobilem ſe eſſe mentiens quomodo punitur 35
Nobilitatio in Conuentu aut in bello fiat 35
Nobilitationes approbantur 35
Nobiles Ciuitatenſes bellum ſeruiant 35
Nobilis quomodo per mercatorem conuincitur ratione mutui 36
Nobilium vulnera iure Polonico iudicentur 39
A nobilibus quomodo mercatores debita petant 41
Nobiles habere poſſunt domos in Ciuitate 43
Nobilitatio quando non prodeſt ciui 43
Nobilitas boues ſuos libere pellat & vendat 42
Nobiles non accquirant ſcultetias in bonis nobilium 47
Nobiles vagos apud ſe capi permittant 54
Nobiles litteras ſuas producere non tenentur 73
Nobiles Commiſſiones limitum obtineant 74
Nobilibus conferantur bona confiſcata 75
Nobiles Maioris Poloniæ quo ſale vtantur 97
Nobiles Maſouiæ quo ſale vtantur 98
Nobilitati Mechanicæ artes derogant 34
Nobiles Maſouiæ quomodo ſal emere debent 97
De eodem ſale 99
Nobilibus ſal Cracc. ſolito precio vendatur 101
Nobilis pro mercibus exportat. quomodo euadat 102
Nobiles fluuiis bona diſtinguentibus vtantur 106
Nobiles eorumq; ſubditi à theloneis & Foralibus liberi 111
Nobilis quomodo contra theloneatorē euadit 111
Nobilis quomodo pro theloneo accuſatus euadit 112
Nobilitas Ruſſiæ à theloneis libera 114
Nobilitas Pruſſiæ à bobus & equis thelonea non ſoluunt 116
Nobiles in fluuiis thelonea à rebus propriis non ſoluant 116
Nobiles Oſvviecimen. & Zatorien. à theloneis liberi 116
Nobiles & eorum famuli ad iuramenta in Cameris admittantur 116
Nobilitas ab omnibus oneribus liberatur 123
Nobilitas Vſchouen. à penſionibus liberatur 123
Nobilitas hoſtiles inſultus ſuſtineat 121
Nobilis quando ducilla non ſoluit 123
Nobiles liquores libere conficiant & propinent 127
Nobiles frumenta Bidgoſtiæ liberè vendant 127
Et è Regno euehant ſi placet 127
Nobiles fundis ſuis liberè vtantur & Mineram fodiant 128
Nobilitati limites non denegentur 180
Nobiles Capitanei extra diſtrictū ne euocent 191
Nobiles quod adeſſe debent Miniſteriali 243
Nobiles quomodo capien. in Ciuitatibus 258
Nobilium captiuationes quomodo iudicantur 263
Nobilium vulnera quomodo ſoluuntur 262
Nobilium Podlachiæ prærogatiua 346
Nobilem Plebeius vulnerans quomodo punitur 263
Nobilis caput quomodo ſoluen 265
Nobilis falſi caput non eſt ſoluendum 267
Nobiles qui capi abſque iuris proceſſu poſſunt 271
Nobilitas Podoliæ quomodo Iuſticiam pro furtis faciat 274
Nobiles ex bonis liberis militent intra Regnum 289
Nobilibus extra fines Regni euntibus quid ſoluendum 289
Nobiles ſtudioſi ab expeditione liberi 293
Noctu frumentum recipiens furtum committit 277
Nomen proprium immutans non auditur excipiens con. errorem nominis 229
Nominatio in delictis non vendicat ſibi locum 206
Notarius Caſtrenſis Spiritualis eſſe poteſt 23

Digitized by Google

Notarius Terreſt. Caſtren. ſimul eſſe non poteſt 32
Notarij equos è Regno dimittentis pœna 104
Notarius falſam recognitionem iuramento ſcribens quomodo punitur 116
Notarius iudicat bonorum redemptiones 152
Notar. ordinẽ actionũ ne confundat ſub pœna 150
Notarij per ſe iudic. adſint ſub pœna priuat. 153
Notarij quales ſubſtitutos habere poſſunt 153
Notarij quomodo eligi debent 156
Notar. in poſitione actor. quid iudicare poteſt 152
Not. poſitioni actor. præſent. interſint ſub pœn. 152
Notarij Terreſt. & Caſtren. vbi & quãdo iurẽt 153
Notarij & vicenotarij cauſas ne procurent 156
Notarij Terreſt. vbi acta conſcribere debent 157
Notariatus Terreſt. in Zebrovv & Nur inſtit. 163
Notarius Cziechanouien. præſens ſit vel Vicenotarium poſſeſſionatum habeat 210
Notar. Caſtr. in maiori Polon. quales eſſe debẽt 192
Notarius in defectu terminorũ acta ponat 152
Notarius exemptionem bonorum iudicet etiam ſub Comitiis 152
Not. quid à teſt. & inſcriptioni term. debet. 255
Not. quid à notis cauſ. accipiãt quid à lectura 255
Notariorum ſalarium à ſingulis rebus quale 255
Notarij à querendo nihil exigant 255
Notar. Nuren. præmittat acta cum Vicenot. 170
Notarij quid pro membranis accipiant 255
Not. Caſtren. Crac. iuratus ſit & poſſeſſionat. 211
Not. à minutis non ſigill. quid exigere debẽt 255
Notar. Terreſt. in poſitione actorũ non iurent 211
Notarij plus æquo exigen. pœna 256
Notaris quid à delatione veræ infirmitatis & caſſatione inſcriptionis debetur 256
Notarij theloneor. à quietatione nihil exigãt 117
Pro noua iniuria noua Citatione agen. 205
Noualium decima quales 18
Noui anni iudicia in Rozana & Makovv. 193
Nouorum iudiciorum pro vna vice laudatorum forma 173
Noui proceſſus formula 201
Nouum theloneũ in Zuppis Ruſsiæ abrogatur 98
Nouum theloneum à quibus rebus ſolui debet 114
Nubere quando virgo poteſt inuito tutore 130
Nullo iure actiones iudicentur in Conuentu 90
Nullo iure recepta bona quomodo repetantur 90
Et quomodo iudicentur 90
In nundinis omnia libere vendantur 37
Nundinæ in Regno inſtituuntur 41
Nundinæ per Regnum inſtitutæ obſeruentur 43
In nundinis extraneos Capitaneus iudicet 43
In nundinis prima die merces taxentur 37
Ad nundinas equi pulſi in via non vendant. 104
Nundinæ in Lithuania approbantur 313
Nuncios violantium pœna 13
Nuncij quod & quales ad Comitia mittendi 13
Nuncij agere debent contra Officiales impoſſeſſionatos 155
Nuntij acta Comitiorum nobilitati referant 14
Nuncij vrgeant vt vacantiæ diſtribuantur 78
Nuncis Lithuaniæ itineraria ſoluantur 312
Nuren. iudicia & Succamerarius 192
Nuren. terminorum tempus 170
Nuren. Cancellariæ locus 211
Nuren. termini transferuntur 170
Nuren. Succamerarij prærogatiua 30
Nurenſia acta perpetua ſint 212

O.

De obedientia articulus declaratur 4
Obedientia quãdo Capitaneis denegari poteſt 192
Obligandorum bonorum Regalium modus 76
Obligation. Iudæorũ quã habent prſcriptionẽ 143
Obligata hæreditas teſtamẽto legari nõ poteſt 129
obligata hæreditas quomodo iure lucratur 136
Obligata bona quam habent præſcriptionem 137
Pro obligatorio hæres impetitꝰ quomodo eua. 137
Obligatorũ bonorũ redemptionẽ quis iudicat 137
Obligation. bonorũ Regaliũ in Liuo, videãtur 354
Obligatio quomodo à dolo purgatur 138
Obligatorũ bonorũ contractꝰ quomodo reuoca. 141
Obligatorum bonorum redemptiones quomodo iudicentur 137
Obligata dotis nomine bona non præſcrib. 137
Oborſkiemu ſumma donatur 92
Obſtacula è fluminibus tollantur 106
Obſtacula vel tollantur vel peruia ſint 106
Obſtacula omnino tollantur 107
Occident in Conuentu pœna 13
Occidentis presbyt. poena 17
Occidentis nobilem plebeij pœna 265
Occidentis kmethonem kmethonis pœna 265
Occidens miles militem quomodo punitur 264
Occidẽs nobilẽ vel kmethonẽ quid ſoluere deb. 265
Occidens in defenſa quomodo liberatur 265

Occidentis ex pixide pœna 267
Occidens plebeium quid demeretur 268
Occidi impune poſſunt ſures frumentorum 273
Odardi quomodo conueniri debent 190
Oeconomiæ inſtituuntur 91
Oeconomiæ non obligentur neq; inuadantur 85
Officia & dignit. Regni indigenis conferant. 25
Officia & dignitates benemeritis dentur 77
Officij cauſa ſine mora per Regẽ iudicentur 149
Officia Caſtren. Terreſt. Iudices non teneant 155
Officiales Terreſtres quomodo iurare debent 30
Officium iniuſtè euocans quid demeretur 156
In officij cauſis quomodo appellatur 173
Ex officio cauſa coram Rege inſtituen. 173
Officiales ad diſlimitationẽ quot eſſe debent 180
Officium Caſtren. in quibus ſemper paratum eſſe debet 254
Ab officio Caſtren. quomodo appellatur 191
Officialium Braczlauien. & Vuolynen. ordo 350
Officiales ad conuent. euntes violant. poena 195
Officiales Liuoniæ quomodo ſeruiunt 355
Officij cauſa diſtrictum non habet
Officij cauſa ex Pruſsia quomodo iudican. 330
Oliten. prouentus pro Rege reſeruentur 329
Onagrum alicuius intercipientis poena 282
Operæ ſylueſtres Gedanum demittantur 42
Oppidorum nouorum prærogatiua 46
Oppreſsion. foeminæ accuſat. quomodo euadit 142
Ordinarij quomodo beneficia conferant 22
Ordinatio de prouentibus Lithuaniæ 309
Ordinatio de Zuppis 96
Ordinatio Ioannis Zamoſcij 129
Ordinatio Radiuilorum 129
Ordo qualis in iudicijs ſeruan. 150
Orlouien. iudiciorum tempus 160
Oſmianenſis Notarius in Miedzele 310
Oſtrolecen. terminorum tempora 169
Oſtrouien. iudiciorum tempus 170
Oſtrouien. iudicia & ſucamerarius 192
Oſtrzeſzouien. iudiciorum tempus 161
Oſvviecimen. & Zator. Ducatus prærogatiua & vnio 340
Oſvviecimen. conuentus quomodo celebran. 341
Oſvviecimenſes fideiuſsoria abrogantur 342

P

Pabula vi non recipiantur 102
Pabulis moderatis ſint contenti milites 289
Pacta & foedera Rex quomodo ſtatuat 4
Pacta cum Ciuitatibus Iudæi qui obſeruent 58
Pactum de non petenda per filiam ſucceſsione non valet 134
Palatini certos iudices habeant 27
Palatino redarguto quid debetur 246
Palatini & Caſtellani Capit. eſſe non poſsunt 27
Palatini officijs ſuis ſatiſfaciant ſub poenis 27
Palatinus in Ciuitatibus precia rerum moderetur 37
Palatini negligentis poena 37
Palatinales conſtitutiones exequantur Capitanei 37
Palatinales conſtitut. contemnentium poena 37
Palatini precia rebus quomodo moderari & quomodo contemptores punire debent 37
Palatinum niſi Conſules aduenerint quomodo puniuntur 37
Palatinat. Podlachiæ et Breſten. diſtinguant. 309
Palatini precijs conſtituendis non deſint 37
Palatini cum Capitaneis precia conſtituant ſub pœnis 38
Palatinatus Siradien. fluuium Pilcza curet 109
Palatinatuum conſtitutionum modus 37
Palatinus iudicat Iudæos 56
Palatini pœnas areſtantium ſal exigant 96
Palatini videant vt ſal iuſto precio vendatur 97
Palatini monetam efferri non patiantur 120
Palatini qui à ſumalibus liberi 122
Palatini in Pruſsia poſſeſsionati ſint 329
Palatinus videat ne iudicia negligantur 152
Palatinus in Colloquijs poteſt aliũ ſubſtituere 172
Palatinus Colloquia bis proclamet 172
Palatinus Colloquia non tranſponat ſub pœnis 173
Palatini prima die nundinarũ merces æſtim. 37
Palatinatus Rauen. liber à memoriali 256
Palatinatus Ruſsiæ Vuolyniæ Podoliæ Belſen. Lublinen. Braczlauien. Kyouien. nec non Magni Ducatus Lithuaniæ & Maſouia cum terra Podlachiæ Terrarumq; Nuren. & Kycuien. per Commiſſarios diſtinguantur 184
Pannos falſos vendentis pœna 37
Panni quales eſſe debent 37
De eiſdem 37

Parochia

Parochia tota propter vnum excommunicatum non patiatur 19
Per Parochias in terminis Nuren. iudicetur 170
A partibus quid inquiren. ante ſententiæ prolationem 153
De particula fundi nomine expulſionis agi non poteſt 276
Paſtor ouem ſe appuliſſe quomodo probare debet 279
A patre quomodo materna bona repetantur 128
Pater diuiſionem inter liberos facere poteſt 128
Paternam euictionem ſuſtinent pueri 130
Pater pro exceſſu filij non punitur 273
Pauper quomodo diuitem violentiæ accuſat 258
Pauperes & Baiuli quomodo extra Regnum eant 103
Pecuniam obligatam quomodo Actor lucratur 136
Pecora etiam in villis venundentur 39
Pecora abacta ad fideiuſſoriam dentur 280
Pecora agens ſi damnum dederit quid facien 113
Pecus abactum quomodo liberatur & quam diu ſeruetur 280
Pecus abactum vbi pelli debet 280
Pecora à quo tempore paſcen. 280
Pecora ad domum propriam non pellantur 280
Pecora furto ablata quam habent præſcriptionem 280
Pecus abactum quatenus ad fideiuſſoriam detur 280
Pecus abactum quomodo ad fureſtam putari debet 280
Pecus ad tertiam diem non præſentatum quomodo repeten. 281
De eodem & quantum à fideiuſſione ſoluen. 281
Pedites ex bonis Regalibus inſtituuntur 293
Pedites Lithuaniæ inſtituuntur 311
Penſiones annuæ in Comitijs cognoſcantur 91
Penſionum ſolutionis modus 91
De pera violata accuſatus quomodo euadit 272
Perefudi in Vuolynia abrogantur 351
Perduelles quomodo punien. 297
quomodo iudicandi 284
Eiuſdem conſtitutionis declaratio 285
Peremptorius primus terminus eſſe non poteſt 146
Perlucra Spiritualium & Ciuium ſuſpenſa 175
Perlucra vxoris doralitium non afficiunt 134
Perlucra alibi obtenta exequi debet Capitaneus 250
In perſona poſſeſſoris errans quomodo punitur 229
Petri Podbielsky ſumma 91
Petricouiæ Comitia celebrentur 13
Petricouiæ Iudicia Caſtren. inſtituta 191
Philiſtæi proſcribantur neq; foueantur 55
Pignus obligatum quomodo Iudæus probat 55
In pignus quid Iudæi recipiant 55
Pignoris amiſſio quomodo probatur 56
Pignus poſt annum iudicij præſentetur 57
Pignorationes quales eſſe debent 122
Pignora quomodo per Iudices ſeruari debent 196
Pignorationis modus & pœna pignorationem denegantis 196
Pignora vbi pelli debent 197
Pignora ſummam non excedant 197
Pignorare quomodo debet Capitaneus pro perlucris 157
In pignoratitia actione quomodo in Contumaciam proceden. 197
Pignoratio qualis pro graminibus 273
Pilcza fluuius nauigationi aptetur 109
Pilſnen. iudiciorum tempus 154
In Pinsk domus Iudicij 309
Pixides nemo ferat exceptis terris Ruſſiæ 258
Pixides nemo deferat ſub pœna 258
Plebei quales ad Eccleſias maiores ſuſcipien. 20
De plebeis ſtatuta manu teneantur 22
Plebeia matre nobilis naſci poteſt 34
Plebeij ſerui quomodo ſuſcipiantur 35
Plebeius theloneator quomodo conuincitur & quomodo euadit 113
Plebeius pro mercibus exportatis conuincatur 113
plebeiorum vulnera in duplo ſoluantur 263
plocen. terminorum tempus 161
plocen. & Plonſcen. Iudiciorum tempus 168
plocen. Capitaneatus ſurrogatio 33
plocenſibus Monaſterijs areæ donantur 24
Pœna eius qui militat abſq; certò vexillo 288
Pœna clericorum ex bonis hæreditarijs non militantis 288

Digitized by Google

Pœna temere ad iudicium acceden. 194
Pœna Notarÿ ordinem actionum confundē. 150
Pœna Caſtellani in loco inſueto iudican. 27
Pœna Miniſterialis abſque Iudicis voluntate Citan. 244
Pœna cauſam abſque certo Actore agentis 225
Pœna cum tumultu ad iudicium venien. 194
Pœna gladium coram iudicio extrahen. & vulneran. 194
Pœna contumaciæ qualis 196
Pœna contumaciæ abrogata 203
Pœna condemnati non ſatisfacien. 197
Pœna in quibus caſibus ad Regem pertinet 3
Pœna incendiarÿ in purgatione ſui deficien 275
Pœna eorum qui furem non inſequuntur vocati 272
Pœna Iudicem malè iudicati accuſantis 247
Pœna kmethonis kmethonem occiden. 265
Pœna vagorum rapinas exercentium 54
Pœna parricidarum fratricidarum ſororicidarum 264
Pœna militis militem occidentis 264
Pœna turrim violantis
Capitanei eam non reparantis
Concordiam pro Capite facien.
Tutoris pro capite non agen.
Teſtimonia in Scrutinio non dicen. 267
Pœna occiden. Nobilem vel kmethonem 265
Pœna eorum qui iure Theutonico abutuntur 48
Pœna incendiarÿ voluntarÿ & ſorum 275
Pœna vituperan. Nobilis 34
Pœna militum ſtationes cum damno alterius facien. 289
Pœna quercum alienam vel minutas arbores excinden. 277
Pœna eius qui lignis alienis currum impleuit 277
Pœna ex vulneribus kmethonum quomodo diuiduntur 262
Pœna eius de cuius domo fures frumentorum prodeunt 273
Pœna plantationes euellentis 277
Pœna appellantis à ſententia Palatini 247
Pœna appellantis à ſententia Caſtellani 246
Pœna Succamerarium inique monentis 186
Pœna eius qui violenter rem ſuam recepit 258
Pœna kmethonis Nobilem vulnerantis 263
Pœna occidentis militem ſcartabellum vel creatum militem 265
Pœna Agrum alienum violenter conſeminantis 277
Pœna currum ſoeni violenter recipientis 277
Pœna caſſulam frumenti vi recipientis 277
Pœna boues alienos vi recipientis 279
Pœna mulieris aliquem calumniantis 260
Pœna & pignoratio ligna exciden. qualis 277
Pœna occidentis vel vulnerantis iumentum 279
Pœna violatoris foeminarum 260
Pœna pecora debito tempore non paſcentis 280
Pœna temere de Regno profugien. 282
Pœna Miniſterialis aliter iuramentum predicen. 244
Pœna Actoris in primo termino non comparen. 197
Pœna à fure debetur Domino damnum paſſo 273
Pœna vulneran. coram Rege 1
Pœna furtum in Curia Regis patran. 1
Pœna gladium ſtringen. coram Archiepiſcopo 17
Pœna vulneran. coram Rege Capitaneum vel milite 262
Pœna cum profugo Sculteto ius non dicen. 47
Pœna inutilis Sculteti 47
Pœna fraternitatum & Capitaneorum eis conniuentium 36
Pœna ſeruos alienos detinen. 52
Pœna kmethonis Syluam incenden. 275
Pœna Zupparÿ columnas in Fodinis diruen 99
Poena expeditionis Nobilitati remittuntur 285
Poena thelonea in Podlachia innouan. 117
Poena iudicem pro damnis propter acceſſorium terminum citan. 248
Poena theloneatorum ſalarium Monaſterio Lublinen. non ſoluen. 211
Poena Zupparÿ Ruſſiæ menſuram non ſeruan. 99
Poena eius qui Lepores non ſuo tempore venatur 281
Poena eius qui feram alterius intercipit 282
Poenas Rex nemini conferat 3
Poena non ſoluen. fumalia 122

Poena

Digitized by Google

INDEX.

Pœna negligentis Notarij 151
Pœnam non incurrunt concordiam tentan 246
Pœna raptoris decima 17
Pœna presbytericidæ 17
Pæna Excommunicati 18
Pœna tabellionum ſalaria inſueta exigen. 19
Pœna militum victum iuxta ſtatuta non ſoluen. 289
Pœna raptorum & detentorum bonorum Eccleſiaſticorum 20
Pœna hæreticorum eorumque fautorum 283
Pœna inobedientium iuri communi & guerras excitan. 283
Pœna pecuniam ſuper terram Sand. dan. 71
Pœna minutam pecuniam recipere nolentis 119
Pœna violan. & inuaden. Iudicium 194
Pœna extruen. obſtacula in fluminibus 106
Pœna abſentium à colloquiis 171
Pœna theloneatorum iuramenta factorum non obſeruan. 111
Pœna theloneator. à rebus propriis nobilium thelonea exigen. 116
Pœna mercatorum per vias ſolitas non eun. 102
Pœna pecuniam ſuper bona Regalia dan. 72
Pœnis nobilium ſubiaceant etiam Tenutarij Regij 72
Pœna pecus ad cautionem dare nolentis capti 72
Pœna Tenutariorum ex ſummis petantur 72
Pœna calumniatorum 275
Pœna exactorum Spiſni 122
Pœna ciuium forum impedientium 39
Pœna kmethonum alterius detinen. 49
Pœna Ciuium iure polonico vulnera non iudican 263
Pœna iudicum ad iudicia non venien. 152
Pœna Capitanei perſonaliter iudicia non celebran. 189
Pœna euocantis aliquem extra diſtrictum 226
Pœna ſubditum quamuis artificem non extraden 49
Pœna kmethones in Ciuitate areſtan. 49
Pœna impetran. beneficia iuriſpatronatus Regij 21
Pœna areſtantium ſal con. ſtatuta 96
Pœna ſale externo vten. 96
Pœna thelonea temere inſtituen. 111
Pœna Notarij à quietatione in theloneo aliquid exigen. 117
Pœna aggeres in fluuio Vuieprz amouentis 109
Pœna purgationem vel theloneum in fluuio Viſlok impedien. 109
Pœna Ruſticorum extra Regnum laboratum eun. 54
Pœna ciuium ſalis venditionem impedien. 96
Pœna abſque ſignis mendican. 54
Pœna negligentis Palatini 37
Pœna ciuium bona Terreſtria poſſiden. 39
Pœna terminum ad Conuentum male ſcriben. 145
Pœna arma in domum Iudicij inferen. vibran. & vulneran. 194
Pœna inuaſoris domeſtici 257
Pœna eius qui viam inſedit 258
Pœna raptoris 261
Pœna homicidij qualis 265
Pœna Capitaneorum ſubditos alienos detinen. 50
Pœna Succamerarij terminum citra conſenſum partium prorogan. 187
Pœna præfecti militum damna inferen. 290
Pœna Capitaneorum negligen. 31
Pœna ſubditi abſque conſenſu Domini ad artes eun. 50
Pœna de litteris amiſſis non proteſtan. 72
Pœna ſeruorum furem non inſequen. 52
Pœna Ciuium non exequen. Conſtitutiones Palatinales 37
Pœna Iudicum per ſubſtitutos Iudicia celebran. 151
Pœna Bidgoſtiæ frumentorum venditionem impedien. 127
Pœna Capitanei rem iudicatam non exequen. 250
Pœna inſcriptionem Caſtrenſem non tranſportan. 137
Pœna in Iudicio tacti & temerè diſcedentis 199
Pœna Procurator. inſufficiens producen. 190
Pœna erran. in Citatione in data titulo nomine 228

Pœna

Digitized by Google

Pœna inhonoran. iudicium 194
Pœna citationem ſuper citationē importan. 200
Pœna à coadiutoribꝰ quales olim exigebātur 199
Pœna eius qui pecus ad fideiuſſoriam non dederit 280
Pœna duntaxat propter malam citationem decernatur 200
Pœna Actoris iniuſtè aliquem condemnan. 200
Pœna pro vulnere aut nece Iudæi qualis 56
Pœna exactoris à funere Iudaico 56
Pœna Cœmeterium Iudaicum violan. 56
Pœna violantium ſcholam Iudaicam 56
Pœna viſiom cū magno comitatu expedien. 207
Pœna mendicos & vagos non capien. 54
Pœna Iudæorū merces & victum præripien. 59
Pœna extraneorū in Pruſsia bona poſſiden. 339
Pœna Iudiciaria in Iudæum qualis 56
Pœna puerum Iudaicum abducen. 57
Pœna pignora violenter recipien. 57
Pœna Iudæum puericidi inſimulan. 57
Pœna non adiuuan. Iudæum vim patien. 57
Pœna impedien. Iudæum quo minus victualia emant 57
Pœna theloneum iniuſtè extorquen. 111
Pœna rapientis quicquam ex theſauro 5
Pœna pannorum falſorum venditoris 37
Pœna violantiū vel temere erigentiū ſcopul. 188
Pœna turbantium Conuentus 12
Pœna cum armis ſeditioſis ad Iudicia & Conuentus venien. 195
Pœna in villis mercan. 39
Pœna Senatorum ad conuentus non venien. 13
Pœna non reſtituen. fugitiuos 50
Pœna Capitanei ſtatuta de ſale non exequen. 96
Pœna eorū qui acta Caſtren. antiqua detinēt 209
Pœna ſecularis ſecularem ad iudicium Spirituale vocan. 226
Pœna violantis Nuncios vel Senatores 13
Pœna violantium ad conuentus euntes 13
Pœna Scultetias molendina &c. venden. 47
Pœna theloneum fraudan. & adiutorum 112
Pœna Capitanei ad limites non venien. 181
Pœna Notarij ad poſitionem Actorum ſeſe non præſentantis 152
Pœna Notarij contra Statuta aliquē depactā 256
Pœna eius qui accepta pecunia bellū nō ſeruit 290
Pœna vagorum 54
Pœna eius qui in probatione infirmitatis deficit in bello 291
Poena Capitaneorum violatores Conuentuum nō coercen. 195
Pœna violan. Conuentus 195
Pœna abſentium à bello prorogatur 290
Pœna inferen. ſal externum & eorten. 97
Pœna eun. per Marchiam cum mercibus 102
Pœna condemnati temere diſceden. 203
Pœna Iudicis cauſas motu proprio differen. 204
Pœna citationē Regiam vitioſam producen. 229
Pœna ementiti Nobilis 35
Pœna eorum qui mercatores in via violant 45
Pœna Zuppariorum Ruſsiæ & Bidgoſtien. 100
Pœna falſitatem literis temere obijcien. 139
Pœna plebei nobilem vulneran. vel occiden. 263
Pœna cum mercibus & frument. in Sileſiam & Vngariam eun. 102
Pœna Capitaneorum eorumq; Officiariorum idipſum permitten. 102
Poena Iudicum terminos reclaman. 151
Pœna penſionem Monialis cognatæ detinen. 21
Pœna Iudæi glauca mitra non veſtiti 58
Pœna Iudicum Caſtren. iniurator 32
Pœna corteſanorum 22
Poena in Curia Romana quidpiam impetran. 22
Pœna incompatibilis Capitaneatus 26
Pœna alienigenar. dignitates ambien. 26
Pœna literas tranſitus extra Regnū impetrā 102
Pœna cutes extra Regnum feren. 102
Pœna violan. ad iudic. venien. & redeunt. 195
Pœna falſam inſcriptionem facien. 139
Poena Capitanei merces extra Regnū miten 103
Poena mercatorum non abiuran. merces 103
Poena theloneatorū in via aliquem impedien 103
Poena Capitanei tranſitum in Vngariam & Sileſiam permitten. 103
Poena transgredien. nouum theloneum 114
Poena falſam monetam feren. 119
Poena Iudicum & Capitaneorum impoſſeſſionatorum 155
Poena violantis Commiſſarios 182
Poena Iudicu terminos tranſponen. 161
Poena Iudicis plus quam ſemel deliberan. 191
Cum poena ſatisfactio decernatur 205
Poena iuſticiam non adminiſtran. 204

Digitized by Google

Pœna Iudicis ab aſtitione plus æquo exigen. 256
Pœna Capitanei homicidæ conniuen. 265
Pœna Iudæi equis mercantis 58
Pœna Ciuium nobiles præcipitanter capien. 258
Pœna nobilis nobilem captiuantis 263
Pœna Inſtigatoris poſt Curiam euocantis 148
Pœna Cancellarij in Liuonia ordinem non obſeruan. 353
Pœna Capitaneatum in Liuonia contra ordinem impetran. 353
Pœna theſaurariorum in rebus Liuonicis 353
Pœna prouentus Liuonicos contra ordinem impetran. 353
Pœna temere appellantis in Maſouia 179
Pœna euocantis Commiſſarios vel officium aliquod 182
Pœna eius qui nobilitatem in criminalibus ementitur 267
Pœna occiden. vel vulneran. ex pixide 267
Pœna Capitanei equorum emptionem impedien. 281
Pœna vulpeculas ex foueis colligen. 282
Pœna Cancellariorum litteras iuri contrarias extraden. 28
Pœna Cancellariorum litteras aliæ nationis ſigillan. 28
Pœna theſaurarij rationē de quarta nō facien. 80
Pœna Capitanei limites non reſtituen. 75
Pœna violan. iudicia noua 173
Pœna violan. Reuiſores 86
Pœna Dignitariorum & Officialium impoſſeſſionatorum 25
Pœna Capitaneorū obſtacula non demolien. 107
Pœna homicidarum decreta nouorum Iudiciorum contemnen. 267
Pœna Capitanei infames non capientis 271
Pœna Notarij in loco Iudiciorum acta non perficien. 157
Pœna Iudicum terminos Terreſtres tranſponen. in Maſouia 162
Pœna mercatorum merces efferen. 42
Pœna extraneor. bona in Regno parta efferen. 40
Pœna Chriſtiani Iudæo ſeruien. & è conuerſo 58
Pœna Iudæi theloneis &c. præſidentis 58
Pœna eorum qui Iudæos theloneis & arendis præficiunt 114
Pœna ciuium rationem facere nolen. 41
Pœna criminaliter aliquem calumniantis 146
Pœna Iudæi pacta non obſeruantis 58
Pœna prohibentium ſalis externi vſum 97
Pœna peculatus quando propter ſal debetur 98
Pœna ſal tranſmarin. in Maſouiam portan. 99
Pœna Monopolarum 43
Pœna amatas ad theſaurum non inferen. 23
Pœna Capitanei vias in Vngariam non claudentis 103
Pœna Dignitariorum ad colloquia terræ Dobrzinen. non venien. 163
Pœna Tenutariorum quartam non inferen. 80
Pœna kmethonem in Pruſſia detinen. Palatini 329
Pœna theloneatorum Lithuaniæ 308
Pœna Theſaurarij bona Regia non apprehen. 81
Pœna deputatorum Rauam non venien. 81
Pœna Theſaurarij quartam ſub interregno non exigen. 83
Pœna impedien. Theſaurarium in quarta 83
Pœna theloneatorum in Zuppis Ruſſiæ & eius interceſſores 115
Pœna Loisij ſal coquentis 97
Pœna Iudicum terræ Czernen. Iudicia non celebran. 163
Pœna iniuriantis ſub interregno 5
Pœna tumultus excitan. propter Religionē 24
Pœna Relationes Miniſterialiū nō ſuſcipien 244
Pœna Zupparij ſal Bidgoſtiæ carius venden. 98
Pœna Zupparij rationem in conuentione non facien. 98
Pœna Ciuium Poduodar. pecunias non ſoluen. 105
Pœna contrauenien. decreto Iudiciorum Tribunalis Regni 175
Pœna cauſam ciuilem criminaliter inſtitu. 176
Pœna fautorum Maximiliani 6
Pœna bona ab œconomis impetran. 92
Pœna contra Officiales Belſen. de theloneis 118
Pœna Zakroczimen. Liuen. Zembrovien. Vice-Capitaneorum & Vicenotariorum impoſſeſſionatorum 231
Poena militū ex bonis Regalib. non deceden. 296
Poena nobilitatis contra milites non eun. 297
Poena Capita. contra milites non proceden. 297
Poena Commiſſariorū Lublinum non venien. 93
Poena decretis Commiſſariorum Lublinen. contrauenien. 94

Digitized by Google

Pœna Commiſſariorum Lublinen. ſi rationem non fecerint 95
Pœna Capitanei Lublinen. Commiſſarios non adiuuan. 95
Pœna militum victualia non ſoluen. 298
Pœna Ducis militiæ militibus abuten. 299
Pœna militum ſtatiua in bonis nobiliũ facien 298
Pœna currus bellicos non reſtituen. 299
Pœna Commiſſariorum Podlachiæ 347
Pœna falſa vina vendi permitten. 44
Pœna ſeruum abſque litteris ſuſcipien. 53
Pœna theſaurarij bona Regalia nõ redimen. 124
Pœna theloneatorum contra inſtructiones peccantium 118
Pœna Zupparij Cracc. Sal nobilitati nõ venden. 101
Pœna fluuios nauigabiles impedien. 109
Pœna theloneum à nauigantibus accipien. 111
Pœna vulneran. vel occiden. ſub iudiciis Tribunalis Regni 177
Pœna inhonoran: iudicium Tribu. Regni 177
Pœna violan. conuentus eligen. deputatorũ 177
Pœna contemptorum Decreta Tribu. Regni 178
Pœna Capitanei turrim emolientis 267
Pœna nobilis ciuitaten. bellum ſubterfugien. 35
Pœna ſeruum alienum ſuſcipien. 52
Pœna theloneatorum & eorum qui noua iuramenta exigunt 115
pœna Officialium thelonea non reuiden. 115
Pœna ceruiſiam Vuratiſlauienſem venden. 44
Pœna ſeruantium Cinganos 55
Pœna pro vino & equis eun. & Capitaneorum & theloneatorum 104
Pœna Capitanei limites violantis & quomodo repeten. eſt 184
Pœna ſubditorum Regiorum limites violan 183
Pœna eius qui violatores externos fouet 258
Pœna eius qui parentibus diffidauerit vel vulnerauerit 269
Pœna eius qui ſibi æquali diffidauerit 268
Pœna ad duellum prouocan. 263
Pœna Abbatis non iure Abbatiam obtinen. 22
Pœna aggeres in fluuio Bug extruen. 108
Pœna Nobilium bona in Podlachia impetran. 347
Pœna Capitanei ea Decreta in Podlachia exequen. 347
Pœna Notarij falſam recognitionem iuramenti extraden. 116
Pœna plebeium occiden. 269
Pœna ſal nobilitati iniuſtè venden. 98
Pœna eorum qui ſua thelonea non denunciant in iudiciis Terreſtribus 116
Pœna thelonea à bobus nobilium exigen. 116
Pœna commiſſarij ad terminum non venien 183
Podlachiæ reſtitutio & prærogatiuæ 345
Per Podlachiam menſura ſit vna 346
Podlachiæ nobilitatis prærogatiuæ 346
In Podlachia transportationes inſcriptionum approbantur 346
Podlachiæ iudiciorum tempus & modus 345
Podlachiam non afficiat conſtitutio de Iudiciis 153
In Podlachia thelonea abrogantur 117
Podlachiæ thelonea abrogantur 117
Podlachiæ limites 347
Podoliæ nobilium ſubditi quomodo pro furto conuenien. 314
Podoliæ feudorum declaratio 314
In Podoliam Commiſſarij mittuntur 316
Podoliæ malefactores quomodo punien. 315
Poduodarum petendarum & ferendarum modus 104
A Poduodis liberantur pleræque ciuitates 106
Plocen. Palatinatus limites 309
Poloni ſine Lithuanis Regem ne eligant 5
Polonorum & Lithuanorum conuentus Parcouij ſit 12
Poloni ad monaſteria ſuſcipiantur 21
Polonico iuri quando villæ ſubſunt 48
In Polonia maiori iudiciorũ Terreſt. tempora 159
Poloniæ maioris ſurrogationes 159
Polotinsky donatio 79
Pondus Cracc. cum Poſnan. Leopolien. & Lublinen. conueniant. 40
Pondus Plocen. æquale ſit Poſnan. 40
Pondera æqualia ſint 40
Pontis in fluuio Bug extructio 108
Pontem declinare cuilibet liber 113
Porcorum pignoratio qualis in ſyluis 278
Porci quomodo ad ſyluas & per ſyluas pellen. 278
Porta violator quomodo capien. 259
Poſitio actorum quomodo celebrari debet 152
In poſitione actorum quid iudican. 152

Poſitio-

Digitized by Google

Poſitioni actorum Notarij præſentes interſint ſub pœna 152
Poſitio actorum Terreſt. quomodo publicetur 171
Poſitio actorũ Terreſt. etiã ſub cõuentu cele. 209
Poſitio actorum Cracc. approbatur 211
Poſnan. priuilegia abrogantur quoad nundin. 37
Poſnan. Ciuitas à poduodu libera 106
Poſnan. terminorum & colloquiorũ tempus 159
Poſnan. emporium approbatur 43
Poſnanien. Ciuitatis decretum exequantur Commiſſarij 46
Poſnanien. ciues rationem faciant 45
Poſnanien. Ciuitatis reparatio 45
Pontis in fluuio Gacz extructio 109
Poſnanien. molendinorum incorporatio 46
Poſnanien. & Plocen. Iudiciorum tranſlatio quomodo fieri debet 164
Poſſeſſionatum kmethonem vxor ſequatur & è conuerſo 50
Super poſſeſſiones Iudæi nihil dent 57
Poſſeſſores bonorum Regaliũ non moueantur 76
Poſſeſſio in molendinũ & tabernã non detur 127
Poſſeſſio dotis quomodo continuatur 134
Poſſeſſionato pecunia ne areſtetur 137
Poſſeſſor hæreditatis quomodo præſcribit 141
Pro poſſeſſore quando iudicatur 142
Poſſeſſor quomodo citationes deportet 205
Potioritas iuris quomodo computan. 140
Pretium aromatum quale 40
Prædo vbique capiatur 34
Prædones eorumq; receptatores infames ſint 273
Pro præda accuſatus quomodo ſe purgare debet 273
Prædones Sileſiæ quomodo coherceri debent 274
Præfectorum militiæ in Liuonia officia 354
Premiſlien. termini quando celebrentur 153
Premiſlien. æquiparantur reliquis Ciuitatib. 46
Præmiſlien. & Przevvorſcien. Iudiciorum tempus 169
De eiſdem 169
Præpoſituræ & Abbatiæ nobilibus tantum debentur. 22
Præpoſituræ S. Floriani incorporatio 24
Presbytericidæ pœna 17
Præſcriptio Monialium qualis 21
Præſcriptio kmethonis profugi qualis 49
Præſcriptio Iudaica qualis 58
Præſcriptio diuiſionem quando non roborat 70
Præſcriptio qualis venditionem firmat 163
Præſcriptio frumenti mutuati qualis 136
Præſcriptio quando in cauſa diuiſionis allegari poteſt. 132
Præſcriptio obligatorum bonorum quomodo rumpitur 137
Præſcriptionem quam habet fideiuſſoria verbalis 143
Præſcriptio mulieris maritatæ qualis 141
Præſcriptio viduæ qualis & quando currit & contra quos non currit 141
Præſcriptio ſæpis qualis 142
Præſcriptio Orphanæ contra tutorem qualis 142
Præſcriptio triennalis viris tantum currit 142
Præſcriptio homicidij qualis 142
Præſcriptio vulnerum qualis 265
Præſcriptio pupillis neq; nocet neque prodeſt 142
Præſcriptio diuiſionis inter fratres qualis 142
Præſcriptio emptæ hæreditatis qualis 142
Præſcriptio violatæ mulieris qualis 142
Præſcriptio kmethonis fugitiui qualis 142
Præſcriptio euictionis & limitum qualis 142
Præſcriptio inſcriptionis Caſtren. qualis 142
Præſcriptio recentis criminis qualis 142
Præſcriptio actionis inſtitutæ 143
Præſcriptiones eadem in Ruſsia 143
Præſcriptionem quam habent mercatores 143
Præſcriptio cauſarum Caſtren. Bobrovvnicen. tollitur 144
Præſcriptio ſub interregno non currit 143
Eiuſdem legis declaratio 143
De eodem 143
Præſcriptio executionis rei iudicatæ qualis 144
Præſcriptio à quo tempore incipit 144
Præſcriptio Actorum ſit iuxta ſtatuta 208
Præſcriptio furti qualis 272
Præſcriptio expulſionis pupillis non nocet 276
Præſcriptionẽ non habent dotalia & reemptionalia bona 137
Præſcrip. qualis de pecore furto vel vi ablato 280
Præſcriptio in actiones de bonis nullo iure receptis non cadit 90
Præſertim in Citationibus non ſcribatur 229
Prætioſorum lignor. exciſor capi poteſt 278
Prætorium Liuen. Iudicijs aſsignatum 170
Prati demeſſor quomodo ad probationem admittitur 277
Priuileg. ſua proferre quando nobilis tenetur 73
Priuilegia quomodo ſunt interpretanda 73

Digitized by Google

Priuilegium amiſſum oblatum & approbat. Cancellaria det 86
Priuilegia Magni Ducatus Lithuaniæ 304
Priuilegia Ducatus Pruſsiæ 317
Priuilegia in Liuoniam quomodo dan. 353
Priuilegiū quomodo præſcriptione euaneſcit 144
Priuilegiorum Liuonicorum reuiſio 355
Priuilegium producens ſexagenam ſoluat quam euocator reſtituat 226
Probatio hæreditatis quando poſſeſſori debetur 137
Probatio cenſus perpetui qualis 138
Probationes ante ſententiæ prolationem inferre licet 153
Ad probationem limitum quando actor admittitur 187
Ad probationem venditionis quales teſtes admittuntur 136
In probatione deficiens cauſa cadit 246
Probatio ſuper vulnera qualis 261
Probationes vulnerum fiant iuxta ſtatuta 263
Probatio quando cedit Actori quando Reo 199
Probari nihil poteſt ſimplici minuta 199
Proceſſus in bonorum limitatione qualis 187
Proceſſus antiqui formula 196
Proceſſus noui formula 201
Procopij Pienążek donatio 79
Procurator neque inſcriptiones facere neque quietare poteſt 225
Procurare cauſas non deben Camerarij 225
Procuratorē mulieres quomodo conſtituant 224
Procuratore qui vult vtatur 224
Procurator ignaris addi debet 224
Procurare nemo debet ſine certo actore 225
Procurator ad act⁹ procedens militi nōobeſt 292
Procurare non debent notarij & vicenotarij 225
Procurare non debent Spirituales 225
Pracuratoris inſufficientis poena 225
Procuratorium mandat. quanti venit 225
Procuratoris poteſtas in iudicio 225
Procurator verba criminalia in citatione non ponat 225
Procuratoris falſā recognitionē facien. pœna 225
Procuratores iurati ſint 225
Procuratoris inobedientis pœna 225
Procurator negligens vel doloſus quomodo conuenitur 225
Procuratores intra triduum controuerſias reddant 225
Proditor patriæ vbique capi poteſt 263
Profugus kmetho quomodo repeti debet 49
Ab omnibus reſtituatur cum pœna 49
Sine dilationibus extradatur 50
Legibus Alberti Regis in Ruſsia repetatur 50
Tam per ciues quam per Capita. extradan. 50
Vel alium loco ſui ſubſtituat 50
In Ciuitatibus capiatur 51
In Ruſsia quomodo areſtetur 41
Sublata areſtatione quomodo repetatur 51
Non redimatur ſed reſtituatur cum poena 51
Profugus kmetho vel Sculterus quomodo aduocari debet 47
Profugi fures & prædones ſatisfaciāt læſis 273
Proles illegitima legitimari non poteſt 132
Propagines incidens quomodo punitur 277
Propinquitatis ius ſiue retractus quā præſcriptionem habet 136
Proroga. ſublationis bannitionis quomodo fit 270
Proſcripti Lith. in Regno capiātur & è con. 272
Proſsouicen. Conuentus 14
Proſsouicen. iudiciorum tempora 158
Proteſtationes coram Tribu. fieri poſſunt 178
Prouentus Dignitariorum & Officialium exoluantur 26
Prouentuum Lithuaniæ ordinatio 309
De prouentibus Regis qualis proceſſus abſente Rege 8
Pruſsiæ limites commiſſarij faciant 330
Prouentus bonorum banniti quomodo conuerti debent 271
Prouentus Liuoniæ quomodo diſtribuen. 353
Pruſsiæ Ciuitatum reuiſio tranſlata 43
Tandem citantur 43
& condemnentur 43
Pruſsiæ nobilitas à bobus & equis thelonea non ſoluit 116
Pruſsiæ Conſiliarij decimas pendant 328
A Pruſsiæ Duce ad Regem appellari debet 328
Pruſsia Regno adiungatur 328
Pruſſos Rex iudicet non Tribunal 329
In Pruſsia quomodo kmethones profugi repetantur 328
Ibidem Tribunalis inſtitutio 329
Ibidem iurium Correctio 329

Ibidem

Digitized by Google

Ibidem Palatini poſſeſſionati ſint. 329
Ibidem externi bona vendant 330
Pruſsia iura ſua corrigat 330
In Pruſsia executio intercluditur 330
Pupillorum bona tutor limitare non poteſt 186
Plura de pupillis vide in verbo Minorennes
Praſnicen iudiciorum tempus 166
In Przevvorsko terminorum tempus 169

Q.

Quarta potulentorũ menſura qualis eſſe debet 40
Quarta pars prouentuum Regalium defenſioni Limitum data & quæ ad eam pertinent 79
Quartæ parti quæ pœnæ adiudicantur 98
Quarta retenta pro vna vice Cracc. iudicen. 285
Quartæ partis cauſa ad conuentum pertinet 176
Quartam partẽ cuſtodiat Capitaneus Rauen. 84
Quartæ deputati abſentes ſalario careant 84
Quarta ad Tribunal remiſſa 84
Quartæ iudicandæ modus 84
Quarta Vuolinen. conceditur 84
Quarta Lithuanica 309
Quarta duplex pro vna vice 84
Quartæ in locis deſolatis defalcatio 85
Ad Quartam anni 1591. Commiſſarij 85
A Quarta Regina Senior libera 85
A Quarta milites Samborien. liberi 85
Ad Quartam deputati anni 1598. 85
Ad Quartam exigen. deputati aſsignan. 83
Quarta denariorum quid eſt 279
Quercus quanti æſtimatur 277
Ad querelas pertinet actio diuiſionis 132
Ad querelã quid iudicare debent Capitanei 289
Querelarum termini non tranſponantur 191
Quietare procurator non poteſt 138
Quietationes Caſtren. vbique perpetuæ 211
Ad quietationem dilatio ſemper concedatur 140
A quietationib⁹ in theloneis nihil exigatur 117
Quingentorum milliũ ſumma Regi conceſſa 76

R.

In Racziõß iudiciorum tempus 168
Radomien. iudiciorum tempora 153
Radzilouien. iudiciorum tempus 168
Eorundem mutatio 198
Rapientium decimas pœna 17
Rapinas exercen. quomodo puniantur 54
Raptorum bonorum Eccleſiaſticorum pœna 20
Raptor vbique capiatur 34
Raptor quomodo conuinci & puniri debet 261
Rauen. Conuentus 14
Rauen. iudicia ſolitis temporibus celebren. 162
Rauen. Palatinatus iudicia abrogantur 174
Rauen. Palatinatus quomodo iudicetur in Tribunali 179
Rauen. Palatinatus à memoriali liber 256
Rauen. Capitaneus quartam cuſtodiat 84
Rebellis ſcultetus quomodo repellitur 42
Rebelles quomodo puniendi 293
Rebelles quomodo iudicandi 284
Eiusdem conſtitutionis declaratio 284
Recens crimen quomodo intelligitur 143
Reclamari termini & colloquia non debent 172
In recognoſcentibus Iudices quid conſiderent 139
Recognitionem falſam facientis poena 129
Recognitiones de ægrotis quis ſuſcipiat 149
Recognitiones & Relationes coram Tribunali fieri poſſunt 178
Reconuentiones in Ciuitatibus non ſeruentur 36
Redargui Iudex quando non poteſt 171
In redemptione bonorum Regalium quomodo litteræ interpretantur 73
Redemptionis bonorum Regalium modus 73
Redemptionales conſenſus approbantur 73
In redemptione bonorum quomodo Actor cauſam lucratur 136
Redemptionem bonorum quis iudicat 137
Redemptorum bonorum pecunia quando areſtatur 137
Redemptio bonorũ in Maiori Polonia qualis 138
Redemptionales actiones euaſione non ſiſtuntur 205
Earum appellationes quomodo iudicentur 137
Redemptionales Inſcriptiones quomodo fiant 137
Et præſcriptionem non habent 137
Referendariorum officia 29
Reformatio Reginæ facta 78
Reformationis viduæ qualis diſpoſitio eſſe debet 135
Reformatio qualis eſſe debet 135
Reformationi vxor renunciet vendente bona marito 138
Reformatio iunioris Reginæ 78
Reformationis & Creditoris ius quale 135

Digitized by Google

INDEX.

Regeſtrum de Zuppis 96
Regeſtrum actionum obſeruetur ſub poena 150
De eodem 197
In regeſtris maleficorum ter notatus capi poteſt 270
Regeſtra examinum Capitanei Regi præſentent 270
Regni fines ſub interregno nobilitas defendat 5
Rei iudicatæ executionis formula 249
Relatio Miniſterialis quantum valet 251
Relationes Miniſter. ſuſcipiantur ſub pœna 244
Relatio bannitionis quãdo non eſt neceſſaria 272
Relaxatione abſente Rege opus non eſt 9
De religione confœderatio ordinum 24
Rem iudicatam exquantur Capitanei ſub pœnis 250
Rem propriam violenter nemo recipiat 258
Re ſua quilibet libere vtatur 102
Renouationis litterarum ſuper bona Regalia vſus 74
Renuncias diſtrictui vbiuis victus remittitur ad Capitaneum 200
Reo non comparente actor cauſam lucratur 136
Reparatio Caſtrorum qualis 71
Repoſitio terminorum abrogatur 191
Repoſitiones terminorum quales conceden. 198
Ante reſponſionem quales controuerſiæ admitten. 198
Reſpondere duobus actoribus nemo tenetur 204
Reſpondere hæredes ad inſcriptionem quomodo debent 226
Reſpondere vni actori tenetur criminaliter citatus 206
Reſpondere nemo tenetur niſi viſo Miniſteriali 206
Reſtitutionem confiſcatorum non impedit executio 83
Reſtitutionem cauſæ quomodo fratres petant 232
Reſtium litteræ bellum præcedant 291
Reſtium litteræ vnæ pro binis ne dentur 291
Retentorum theſauri exigendorum modus 92
Retractatio ſententiæ Iudicem non infamat 191
Reuenditores extra Regnũ merces non ferãt 103
Reuiſio litterarum & bonorum Regalium & quæ ad eam pertinent 85
Reuiſores ad Zuppas Ruſſiæ dentur 98
Reuiſio theloneorum qualis eſſe debet 115
Reuiſio bonorum & litterarum Liuoniæ 355
Sicut Rex vnus ita vna lex eſſe debet 1
Coram Rege gladium extrahentis aut vulnerantis poena 1
Rege abſente quomodo cõtra perduelles proced. 6
Regis electionem liberam neque Rex ipſe neque quiſquam alius impediat alioquin hoſtis patriæ futurus 7
Regem in Sueciam ſequentes à iudicijs eximuntur 301
Rex in Sueciam diſcedit 6
In Regis Curia res minutas furantis poena 1
Regis electio libera 3
Rex caſtra Regni non alienet 70
aduenieus ius dicat cum Capitaneis 1
neminem captiuet niſi iure victum 1
differentias inter ſtatus componat 2
Regia Corona quomodo ſeruentur 2
Rex inuito ſenatu vxorem ne ducat 4
diuortia non quærat 4
Abſque ſenatu nihil ſtatuat 4
Ab Archiepiſcopo libere electus coronetur
Pœnas nemini conferat 3
Sine diſmembratione eligatur religiones 3
admittat extra Regnum nobiles non ducat 3
Titulo hæredis non vtatur 3
Limites ſuo ſumptu defendat 4
Vota Senatorum conciliet 4
Sigillo annulari non vtatur 4
allegationes iuris externi non audiat 4
pacta & fœdera quomodo ineat 4
Regem Poloni ſine Lithuanis non eligant 5
Rex admonebit ſpirituales vt ſcholas reform. 23
Rex theſauros colligat 69
Reginæ obligata bona quomodo redimantur 74
Regaliũ bonorũ venditor quomodo cõuenitur 75
Rex bona ſua ſemper repetere poteſt 76
Regalium bonorum obligandorum modus 76
Rex quomodo bona ad ſe pertinen. repetat 76
Quingenta millia ſuper bona ſua acquirat 76
Bona iuris caduci cui det 75
Copiam ſalis ſuppeditet 97
Nauigantes contra Torun. defendat 106
Fumalibus duntaxat ſit contentus 121
De ſumma quingentorum millium rationem faciat 123
Quæ bona teſtamento accipere poteſt 129

actiones

actiones hæreditarias decidat vel Baronibus committat 148
limites non deneget neque differat 180
abſente actore criminaliter ne iudicet 189
Ad Regem appellatur in cauſis officij 191
Regia cauſa diſtrictum non habet 226
Rex poteſt homicidam pro turri citare 266
Rex quomodo captis in bello ſatisfacere debet 289
Rex quid pro captiuis dare debet 289
Rex quid ſoluet nobilibus extra fines eun. 289
Rex iudicet milites damna inferentes 290
Ripinen. Iudiciorum tempus 163
Rodzanen. Iudiciorum tempus 166
De eodem 167
Rozanen. acta perpetua 211
Rozanen. iudicia noui anni 193
Rozanen. iudiciorum cautio 167
In Rozana emporium ſalis ſit 99
In Rucz terminorum tempus 164
Rumatio in bonorum exemptione qualis 73
Ruſsiæ ſal integrum 96
Ruſsiæ Zupparius quanti ſal vendat Bidgoſtiæ 98
Ruſsiæ Zupparij & Bidgoſtien. ordinatio 100
Ruſsiæ nobilitas à theloneis libera 114
Ruſsia auenam contribuat 123
In Ruſsia quando termini celebrentur 153
Ruſsia pixidibus vtatur 258
In Ruſsia milit. ex ſtipendijs ſoluant damna 291
Ruſsiæ & Podoliæ inſolentiæ quomodo cohibendæ 315
Ruſsia vno iure cum Regno gaudeat 313
Ruſsiæ limites & iuſticia conſtituantur 314
In Ruſsia Eccleſiarum Cathedraliũ prærogatiua 314
Ruſsiæ feudorum declaratio 314
Ruſsiæ & Podoliæ limites 316
De eodem 316
In Ruſsia modus iuſticiæ pro furto 315
De eodem 315
In Ruſsia & Podolia deſerta loca & damna videantur 313
De eodem 313
Ruſsiæ nobiles damna paſsi liberi à quarta 313
In Ruſsia loca in hæreditatem dan. viden. & damna 316
In Ruſsia & Podolia executio præcluditur 314
Ruſtici meſsis tempore extra Regnũ ne eant 54
Plura de Ruſticis vide ſub titulo kmetho

S.

Sacramenta gratis miniſtrentur 19
Sacras res & ſanguinolétas Iudæi non recipiãt 55
Sadkouien. iudicia quam diu celebrentur 156
Szadurſcij iurudictioni Lublin. incorporati 36
Salinarum ordinatio 96
Sale externo nemo vtatur ſub pœna 96
Salis vectores libere ſal vendant 96
Salis copiam Rex ſuppeditet 97
Salis externi vſus qualis 97
Sal Bidgoſtiæ quanti vendi debet 97
Salis Bidgoſtien. ordinatio 100
Sal externum Gedani quomodo ſcaphis conceditur 97
Sal Loiſius non coquat 97
Sale quo vtatur nobilitas Maioris Poloniæ & Maſouiæ 97
A ſale quid debetur Regi à nobilibus Maſouiæ 97
Salis tranſmarini vſus quando impediri non debet 97
Salis eiuſdem vſus prohibetur in certis terris 99
Sal quomodo vendi debet in Maſouia 98
Sal in emporiis Maſouiæ quomodo venden. 99
Sal Cracc. nobilitati vendatur more antiquo 101
Salis Bidgoſtien. ordinatio 100
Salis depoſitorium in ſuchodol. 191
Salis Ruthenici Camera inſtituitur Dybouij 98
A ſale Regio theloneum Capitanei non exigant 100
Sal quanti vendere debet Zupparius Ruſsiæ 98
Sal Ruſsiæ antiqua menſura menſuretur 99
Sal in Dobrzin & Dibovv deponatur 99
Sal annuum Ciuitatis Zakrocimen. 101
Sal terræ Goſtinen. Zupparius vnde ſuppedi. 99
Sal conſueto precio nobilibus vendatur 99
Salaria tabellionum 19
Salaria ex Zuppis Bidgoſtien. abrogantur 99
Salaria Dignitariis ſoluantur 26
Salarium Iudicum Tribunalis Regni quale 178
De eodem in Pruſsicis actionibus 329
Salarium Capitanei Rauen. ratione quartæ 84
Salarium quale debetur Notario à teſtibus & inſcriptione termini 255
Salarium quale debetur Iudici pro memoriali 254
Salarium Notarij à ſingulis rebus quale 255
De ſalariis ſtatuta antiqua ſeruentur 255

Salarii

Digitized by Google

INDEX.

Salarium in terra Szochaczouien. quale 256
Salario abſentes deputati quarta careant 84
Saluus conductus quomodo profugis dari debet 282
Saluum conductum Rex negare non debet 282
Saluum conductũ Capitanei ſubditis ne dent 282
Saluus conductus quibus perſonis dandus 283
Saluus conduct⁹ non niſi iuxta ſtatuta detur 283
Saluus conductus non publicatus non valet 282
Samogitica via & depoſitoria 312
Samuelis Sborouij decollatio & tumultus inde excitati abolentur 285
De ſaluo conductu finalis declaratio 283
Saluus Conductus Zborouij 287
Sandomirien. conuentus inſtitutus Skrzynen. abrogatus 13
Sandomirien. acta Caſtren. perpetua ſint 211
Sandomirien. iudiciorum tempora 153
De eodem 154
Sandecenſia acta perpetua ſint 212
Sandocen. iudiciorum tranſlatio 169
Szaranka Iacobo Preſfic donatur 78
Szavvlen. prouentus pro Rege reſeruantur 309
Satiſfactio quomodo decernen. 203
Saxonico iure vtatur Liuonia 354
Scartabello quomodo vulnera ſoluen. 262
Scartabellus quis ſit 262
Schola Cracc. erecta & dotata 19
Scholas nobilium puerorũ Abbates foueant 23
Scholas reforment Spirituales & reſtituant 23
Scholam Iudaicam violantium poena 56
Scopulos granitierũ violan. vel erigen. poena 188
Scrutinium in cauſa calumniæ permittatur 146
Scrutinium Regi reſeruatur Scrutatores iurati ſint 146
Scrutiniũ de homicidio quomodo fieri debet 146
Scrutinia in criminalibus quomodo fieri debent 147
Scrutinium in cauſa inuaſionis præmitten. 260
Scrutinium poſt conuictionem ne fiat 260
Scrutinia quomodo fieri debent finaliter 269
Sculteti quomodo decimas ſoluunt 18
Pecuniam decimalem colligant 18
Sculteteias in bonis nobilium nobiles non acquirant 47
Scultetus rebellis quomodo repellitur 47
Sculteteiæ ſine Dominorum conſenſu non vendantur 47
Sculteti omnes tam Spiritualium quam ſecularium militent 47
niſi doceant ſe liberos eſſe 47
quod reiectum eſt ad reuiſionem litterarũ 47
Sculteteiæ omnes exemptioni ſubiacent 48
Sculteteia Vuielunen. Ciuitati incorporatur 48
Sculteteiæ deſerta contributiones non ſoluũt 123
De Sculteteiis plura ſub verbo Aduocatia
Secretarium maiorem Rex promoueat 28
Secretarius vnus ſit & qualis 28
Securitates viarum quis prouideat 102
Securitate communi gaudent viæ publicæ 258
Seminantis in alieno agro poena 277
Semouiti litera in terra Belzen. approbãtur 344
Senatu inuito Rex non nubat 4
nec quicquam ſtatuat 3
Abſque Senatu quæ legationes decerni poſſunt 3
Abſque Senatu Legationes non decernantur 4
Senatorum vota Rex conciliet 4
Senatorum ad Conuentus non venien. poena 13
Senatorum in Conuentibus officia 14
Senatores ex nobilibus tantum ſint 25
Senatores qui & quomodo Regi adeſſe debẽt 26
Senatorum iuramenti emendatio 27
Ante ſententiæ prolationem munimentis vbi permittitur 153
Sententia à qua non appellatur tranſit in rem iudicatam 250
Sententia retractata Iudicem non infamat 191
Sententiam cuiuslibet Iudicis redarguens quid ſoluit 246
Senum teſtimonia in cauſis limitum primum locum habent 181
Seps quam habet præſcriptionem 142
Szrebriſcen. reuiſio approbatur 92
Serui mercatores quomodo mercentur 43
Pro ſeruo Golotha Dominus ſatisfaciat 52
Seruus à Domino accuſatus quomodo euadit 52
Seruus pro Domino pugnans ne culpetur 52
Seruos fugitiuos quomodo denunciari oportet 52
Pro ſeruo quomodo Dominus reſpondere debet 52
Seruus furem non inſequens infamis 52
Seruus licentiam abeundi quomodo petat 52
Seruire Iudæo Chriſtianus non debet 53
Serui quomodo ſuſcipiantur 53
Serui dietim non conducantur neq; foueãn. 54

Seruus

Digitized by Google

Seruus à Domino vbi conuenitur 225
Serui abſque litteris non ſuſcipiantur 54
Serui in Maiori Polonia quomodo tractan. 53
Pro ſeßione Turris quomodo agen. eſt in cauſa homicidij 146
Sigillo annulari Rex non vtatur 4
Sigillo proprio non vtantur filij nobilium 34
Sigillorum Regni in Liuonia qualis vſus 353
Sigilli adulterati in Citatione pœna 229
Sigiſmundus ſtatuta promulgat 15
Et correcturam iurium inſtituit 15
In Sileſiam fugientes capiantur 55
In Sileſiam cum mercibus & frumentis non eatur 102
Sileſiæ pradones quomodo coherceri debent 274
Similes caſus ſimilibus decretis decidantur 151
Simplici infirmitate quomodo terminus differebatur 202
Simplici minuta nihil probatur 199
Siradien. & Szadkouien. iudiciorũ tempora 160
Siradien. incolæ fluuium Pilcza curent 109
Siradien. conuentus pro deputatis 179
Siluam incendens caſu quomodo punitur 275
In ſyluis quomodo pignorentur porci 278
Ad ſyluas quomodo pellen. porci 278
Skvvorzinen. emporium 108
Sobrie iudican. 150
Szochaczouien. iudiciorum tempus 162
Sochazouien. acta perpetua 212
Sochazouien. iudiciorum locus 162
Eorundem tranſlatio 162
In Sachocin. iudiciorum tempus 166
Solida expectatiuæ & iurapatronatus abrogantur 23
Solutio debiti quomodo decerni debet 136
Sorores quomodo à Creditoribus dotan. 135
Sorores ſecundi matrimonij quomodo elocari debent 134
Sororibus quomodo dos debetur 133
Sororicidarum pœna 264
Species derogat generi 73
Sponſione quando nobilis obligari debet 35
Pro ſpolio die foren. facto quomodo euaden. 258
Pro ſpolio ter conuictus etiamſi ablata reſtituat infamis 273
Spolia in Rußia quomodo iudican. 314
Inter Spirituales & ſeculares Rex componat 20
Spirituales inhibitiones ne dent 21
ne euocent ſeculares 21
in iudicio Terreſtri quas cauſas proponant 21
Spirituales à negotiis & officiis ſecularibus abſtineant 22
Spiritualis iudicij cauſæ quæ ſint 23
Ad ſpirituale forũ quæ teſtamẽta pertinent 129
Spirituales Terreſt. Notarij eſſe non poſſunt 153
Spiritualium cauſæ quomodo iudicari debent in Tribunali 175
De eodem in Prußicis cauſis 329
Spirituales cauſas ne procurent 225
Ad ſpirituale iudicium quando quis vocari poteſt 226
Spirituales cauſas diffiniant Correctores 226
Spirituales ex bonis Terreſt. militent 288
Spirituales præbent ſuorum Sculteторum libertates 292
Spiſne abrogatur 122
Spiſnego exactor quomodo areſtetur 122
Sroda Ciuitas à contributionibus libera 124
Sroden. aduocatiæ incorporatio 46
Statio quando Regi debetur 73
Stationes Rex apud nobiles non faciat 127
Stationes quomodo facere debent milites 289
Stationes fiant ex arbitrio præfecti exercituum 291
Statutorum primus conditor Kazimirus 15
Statuta futura & præſentia reſpiciant 15
In Conuentu fiant 15
Cum communi conſenſu 15
Statuta Ioannis Lasky approbantur 15
Statuta anni 1543. prorogantur 16
Annales erant 16
Statuta Polonice conſcribantur 16
Statuta corrigantur 16
Statuta de Plebiis manu teneantur 22
Statuti Kaſimiriani de bonis Regalibus declaratio 70
Contra ſtatuta facta pro non factis reputan. 150
Ex ſtatutorum libro iudicetur 152
Steriles bona ſua libere alienent 127
Sthezyczam ſal ſuppeditet Zupparius 100
Sthezycen. iudicia Terreſtria & Caſtrenſia approbata 156
Sthezycen. termini transferuntur 156
Stipendiorum militarium ſolutio 395

Studiorum gratia licet ire extra Regnum 293
Styr fluuius purgetur 313
Suburbanus fumalia ſoluat 37
Subditorum vulnera iure Polonico iudicen. 39
Subditi Podoliæ quomodo furti conueniuntur 51
De eodem & Ruſsiæ latronibus 315
Subditi in Valachia ne laborent 51
Subiudicis ſententiã redarguens quid ſoluit 243
Sublationis prorogatio quomodo fit 270
Sublatio bannitionis quando dari non debet 271
Succamerarij Crac. officia & prouentus 29
Succamerarius terræ Rozanen. 29
Succamerarius ad officium non iurat 29
Quomodo ſurrogatorem obtineat 156
quid in limitibus conſiderare debet 186
ipſi eiuſq; Camerario moto quid debetur 186
quid à limitatione bonorum accipiat 186
quando actoratum decernere debet 187
Terminum ne proroget ſub pœna 187
à nobilitate eligatur & iuratus ſit 156
Terris Nuren. &c. dabitur 30
Succamerarij Czernen. cautio 29
Succamerarij koc detur 249
Succamerariorũ Liuen. & Nuren. prærogatiua 30
Succeſsio Monialium qualis 21
Succedere non poteſt proles illegitima 132
Ex ſummis in bonis Regalibus inſcriptis pœna expeti poſſunt 72
Summar. coniunctionis in Bonis Regalib. vſus 74
Summarum dubietas quomodo declaratur 74
Summæ in bonis Regalibus quales iuſtæ 74
Summæ Karckouij Podbielski & Vuolk 91
Summa quingentorum millium florenorum Regi conceſſa 76
Summarum Lithuanicarum cognitio 308
Summarum liquidationes in conuentu fiant 77
Summarum Liuonicarum reuiſio 355
Surazen. commutatio approbatur 310
Surrogari quomodo quis debet à iudice 156
Surrogari quomodo debẽt dignitarij in colloq. 171
Surrogationes in Maiori Polonia 159
Suſpenſio libertatis theloneorum relaxatur 112
Suſpenſio terminorum Regalium publicetur 149
Suſpenſio executionis cauſarum ſpiritualium & Ciuilium 175
Svvittha fluuius purgetur 310
Svvidnicen. moneta proſcribitur 120
Svviſloſci donatio chothkievvicijs 79

T.

Tabelliones quid habeant ſalarij 19
In tabernis vi nihil recipiatur 258
In tabernam intromiſsio non detur 127
contra Tactum in Iudicio quomodo proceden. 148
Tarcynen. Iudiciorum tempus 166
Taxæ immoderatæ pœna 225
Taxa in Citatione Criminali non ponatur 148
Taxa litterarum in Cancellaria Regali 255
Taxum vel lignum pretioſum excinden. capi poſſunt 278
Theloneatores neminem in Vngariam & extra Regnum dimittant 44
Theloneum quale debent Iudæi 56
Theloneum quando Regi debetur 73
Theloneatores Chriſtiani ſint 113
Thelonea à rebus proprijs nobilium non exigantur 116
Theloneatores Inſtigator citet 117
Theloneum nouũ in Zuppis Ruſsiæ abrogatur 115
Thelonea mercatores non declinent ſub pœna 102
Theloneo inſoluto in Vngariam & Sileſiam non eatur 102
Theloneatores videant ne merces efferantur 103
Theloneatores videant ne equi educantur 104
Theloneatores Lithuanici nobilitatem non vexent 308
Theloneat. videant ne pro vino & equis eatur 104
Thelonea omnia abrogantur 111
Theloneorum cognitio inſtituitur & pœna 111
Thelonea & foralia à nobilibus eorumque ſubditis non recipiantur 111
Theloneatores quomodo iuramenta exigant 111
Theloneator iniquus quomodo punitur 111
Theloneũ litteris non expreſſum Regi debetur 112
Theloneum non ſoluentis pœna 112
Theloneator quando conuincit 112
Super theloneum antiquum literæ quomodo peten. 112
A theloneis libertatis ſuſpenſio relaxatur 112
Theloneatores quomodo theloneorum nomine agere debent 112
Thelon. quomodo ſolui & repeti exacta debẽt 112
Theloneatores poſſeſsionati ſint & Chriſtiani 113
Pro theloneo quomodo nobilis euadit 113
De theloneis ſtatuta etiã Capitaneos ligant 113

Thelonea

Thelonea non exigantur à tranſeuntibꝰvado 113
Theloneorum exactor quomodo ſtatui & tradi debet 113
Theloneator plebeius quomodo conuincitur & euadit 113
Pro theloneo eodem iure Ciues conueniantur 113
Theloneorum litterarum Iudicium quale 114
Theloneum nouum à quibus rebus ſolui debet 114
A theloneis etiam nobilitas Ruſsiæ libera 114
Thelonea Podlachiæ abrogantur 117
Thelonea Officiales Belzen. reuideant 118
Thelonea iuxta inſtructiones exigantur 118
Theloneum aquaticum prorogatur 118
Thelonea à nobilibꝰ nauigãtib non accipiatur 110
Theloneum à pecuniis inſtituitur 119
Theloneum Luceorienſe inſtituitur 119
Theloneum Sandecenſe inſtituitur 119
Theloneum nouum à bobus nobilium non exigatur 114
Theloneorum cognitio differtur ad proximum Conuentum 114
Thelonea quæ abrogantur & quæ retinentur 114
Theloneis Iudæi ne præficiantur 114
Theloneorum cognitio differtur ad alium Conuentum 114
Thelonea poſteaquam determinabuntur publicentur 114
Thelonea per Podlachiam abrogantur 346
Theloneatores Lublinen. vbi à Monachis conuenien. 211
Thelonei exacti decreta per ciues obtenta ſalua 117
Theloneum à mercatoribus exigen. pœna 45
Thelonea quis reuidere debet 115
Thelonea officiales omnino reuideant 116
Theloneum ratione purgationis fluuij Viſlok 109
Theloneatores qualia iuramenta exigant 115
Thelonea omnia poſt mortem Cazimiri abrogata 115
Theloneum Varſouien. inſtitutum 118
Theloneatorum pœna & eorum qui noua iuramenta exigunt 116
Theloneum à ſale Regio non exigatur 100
In theloneis iuramenta ne iterentur 116
Thelonea Cracc. ciuitati conceduntur 118
Thelonea non ſoluunt nobiles Oſvviecimen. & Zatorien. 119
Theloneum Cazimirien. auctum 118
Thelonea non augeantur & in iudiciis Terreſt. denuntientur ſub priuatione 116
Thelonea à bobus nobilium non exigantur 116
Thelonea in conuentu inſtituantur 132
Templa quos non defendunt 274
Tempus recentis criminis quale 189
Temrukovvy feudum datur 56
Tenutarij in quibus cauſis iudicio Terreſtri conueniuntur 31
Theologi ad Eccleſias maiores admittantur 20
Terminus citationis ad conuentum qualis 145
Terminus primus peremptoriꝰ eſſe non poteſt 146
Terminus appella. in cauſa criminali qualis 137
Terminus citationis poſt curiam qualis 148
Terminorum Regaliũ ſuſpenſiones publicen. 149
Terminum poſt curiam quoties Iudex præfigere debet 148
Termini in Ruſsia quomodo celebrentur 153
Termini inuitis partibus ne tranſponantur 155
Termini Kolomien. Haliciẽſibus incorporati 155
Termini Vrendouien. tranſlati 165
Termini Kamenecen. tranſlati 169
Terminorum tranſportationes in colloquiis quales erant 171
Termini & colloquia reclamari non debent 172
Terminum Succamerarius ne proroget 187
Terminus facionatus qualis & quomodo iudicatur 190
Terminus concitatus in articulis Caſtren. qualis 191
Termini querelarum dilationes non recipiũt 191
Terminorum Poſnanien. Kemen. Naclen. Breſten. Vladiſlauien. Czernen. Rozanen. Sandomirien. Premislien. Sanocen. Lublinen. Belſen. Podlachiæ tempora 159
Terminorum Viſnen. mutatio 168
Terminorum repoſitiones quæ conceſsibiles 198
Terminorum Lomzen. Kolnen. Sembrouien. & Oſtrolecen. tempora 169
Terminorum Varſouien. Blonen. Tarczinen tempora 166
Termini Varſouien. quomodo reclamentur 166
Terminorum Vuiſsogroden. tranſlatio 170
Terminorũ Nuren. Came. & Oſtroui. temp. 170
Terminum differri quomodo contingit contra inſcriptionem 199

Terminum primum quomodo Citatus differre poteſt 202
Termini Terreſt. loco colloquiorum celebrent. 157
Terminus pro adminiſtratione Iuſticiæ eſt peremptorius 204
A termini inſcriptione & teſtibus quid debetur Notario 255
Plura de terminis Terreſtribus habes ſub titulo Iudicia
Terras & Caſtra Regni Rex non alienet 70
Terreſtria bona Ciues non poſsideant 39
aut militent 39
Super terras & caſtra Regni pecuniã nemo det 70
Terra Sandomirien. amplius ne obligetur 71
Theſaurarius Coronas Cracouiæ ſeruet 2
Ex theſauro ſub interregno nihil rapiatur 5
Theſauros Eccleſiarum Epiſcopi conſcribant 23
Theſaurarius Dignitates non gerat 27
Theſaurarij officia 28
Theſaurum Rex colligat 69
Theſauri diſpenſatio qualis 70
Theſaurar. quomodo bona Regalia apprehendat 81
Theſaurariorum in Liuonia officia 353
Theſauro in retentis ſatufacien. modus 92
Theſaurarius bona Regalia ex contributione redimat 124
Teſtamento quid legari poteſt 128
Teſtamento iuri contraria nulla etiam confirmata 129
Teſtamenta quæ ad forũ Spirituale pertinent 129
Teſtamentum Ioannis Samoſcij 129
Teſtimonio quando lucratur mercator ſua debita 39
Teſtimonium quale inter Iudæum & Chriſtianum 55
Teſtes conſanguinei quando admittantur 136
Teſtimonia ſenum in limitibus primum locum habent 181
A teſtibus quid accipere debet Miniſterialis 244
Teſtis excommunicatus quomodo adiuuatur 245
Teſtes inuaſionis domus quando audiuntur 259
In teſtibus deficiens in actione furti non eſt infamis 272
Teſtes in ſcrutiniis quot eſſe debent 269
Teutonicum ius quando euaneſcit 48
Titulo hæredis Rex non vtatur 3
Titulus poſſeſsionis quando incipit 144
Tituli error in citatione quomodo corrigen. 229
Tiuonis trocenſis locus 313
Tikocinen. termini inſtituti 167
ijdem abrogati 167
Torunen. non impediant nauigationem 106
Tranſactionem tentan. pœnas non incurrat 245
Tranſactionis Auſtriacæ approbatio 4
Tranſactio quomodo probatur 246
Tranſactionem quomodo faciat bannitus 171
Tranſitus in Vngariam & Silieſiam in Conuentu relaxatur 102
Tranſportationes inſcriptionum in Podlachia approbantur 210
Tranſportatio inſcriptionis fiat cum pœna 137
Tribunalis Regni inſtitutio & forma 174
Ad tribunal pertinent actiones damni ex occaſione iuris caduci 78
Et actiones iniuriarum Terreſtrium cum Tenutariis 184
Tribunali quæ cauſæ non ſubiacent 176
Tribunalis Regni acta vbi ſeruan. 211
Tribunalis Decreta pro ciuibus lata ſalua 117
Tribunal in Pruſsia inſtituitur 329
Et in Vuolynien. & Braczlãuien. Palatinatibus 350
Tribunaliſtarum Marſchalci quid facere non debent 179
Tribunal dilationes certis diſtrictibus concedat 179
Tribunal quomodo Maſouiæ appellationes iudicet 179
De Tribunali habes plura ſub verbo iudicia
Tribunatus noui abrogantur 30
Tributum Auenarium remittitur Cinauien. & Dolorinen. 123
Sola Ruſsia illud conferat 123
Troianovvy ſumma donatur 92
Tueri quomodo debet venditor emptorem 142
Tumultuarie ad iudicium venien. pœna 194
De tumultibus conſtitutionis prorogatio 9
Tumultus abſente Rege quomodo compeſcen. 6
Turcici belli defenſa 294
Turbantium conuentus pœna 13
Turpia verba coram Archiepiſcopo proferen. pœna 17
Pro turri quomodo homicida Citari debet 146
Turrim Capita. molliorẽ homicidis nõ faciãt 267

Pro

INDEX.

Pro turri citati remittuntur ad diſtrictus 167
Pro turri non completa quomodo agen. pro vna vice 167
Turrim violantis pœna 268
Turres homicidarum quales eſſe debent 270
Tutor bona pupillorum neq; vendat neq; limitet 130
Tutor quomodo rationem reddere debet 131
Tutorem liberis vxori pater dare poteſt 130
Tutor Datiuus propinquitate non remouetur 130
Tutore virginem nuptui dare nolente quid facien. 130
Tutore bona alienante Capitaneus ius dicat 131
Tutor de non petenda hæreditate pupillæ non paciſcatur 131
Tutoris pro capite non agen. pœna 269
Tutor contra virginem nuptam quando præſcribit 142
Tutor bona limitare non poteſt 186
Tutor quando ignorantiam pro pupillis probat
Et niſi probauerit quid facien.
Fo renuncian. ſucceſſioni quis conuenien.
In debito paterno quomodo bona dimittat 131

V.

Vacantia bona cui debentur 77
De eodem 78
Vadia quando diuiſioni non nocent 70
Vadia triplicata in articulis Caſtreñ. quomodo interponuntur 254
Vadia quomodo ciuibus dentur 45
Vadia quomodo poteſt euitare citatus 205
Vadia in diuiſionibus quam diu durant 132
Vado tranſiens theloneum non ſoluit 113
Vagi raptores quomodo puniuntur 54
Vagi quomodo laboribus applicentur 54
De eiſdem 54
Valachici labores interdicti 51
Valachorum indigenatus 35
Ad Valachicam iuſticiam Commiſſarij 316
Vartha fluuius ſit nauigabilis 108
Varſouien. iudiciorum tempus 166
De eiſdem 166
Varſouien. acta perpetua 211
Varſouien. iudicia Caſtren. ſub terminis Terreſtribus non celebrentur 166
Varſouien. ciues à theloneis liberi 118
Varſouien. theloneum inſtitutum 117
Varſouien. Ciuitas à Poduodis libera 106
Varſouien. adæquantur Cracc. 44
In Varka iudiciorum tempus 163
Vartha fluuius purgetur 110
Vaſſoſſon. iudiciorum tempus 168
Vaſoſſen. Cancellaria 212
Vuanczetzki quietatur 312
Vectores ſalis libere ſal vendant 96
Vectores Poloni merces Germa. non vehant 103
Venatio leporum quando permittitur 281
Venantis feram intercipiens quomodo puni. 282
Venden. Epiſcopi in ſenatu locus 27
Venditiones bonorum Regalium quales eſſe debent 72
Venditor bonorum Regalium quomodo conuenitur 75
Vendere nolenti vis non inferatur 258
Venditor quomodo tueri emptorem debet 142
Vendita hæreditatis limites quam præſcriptionem habent 187
De venditione bonorum teſtes conſanguinei audiuntur 136
Venditio quando reuocari non poteſt 136
Venditor quomodo emptori limites oſtendat 137
Venditor quomodo vxorem ſtatuere debet 138
Vera infirmitatis dilatio quoties olim fiebat 198
Hodie quomodo conceditur 202
Et quomodo negatur per citatum 202
Verbalis fideiuſſoria quam habet præſcriptionem 143
Verba turpia ne ponantur in citatione 145
Pro verbis honorem tangen. quomodo citan. 228
Vexilliferum habeat Braclauien. terra 30
Sub vexillo ſuo quilibet militet 288
Viis ſolitis eant mercatores 102
Via publica latitudo qualis eſſe debet 87
In via nihil vi recipiatur neque in villis 258
Viarum ſecuritates quis prouideat 102
Via in Germaniam ne ſit per Marchiam 102
Vias Capitanei emenſurent 104
In via equi non vendantur 104
In via mercatores depactan. pœna 45
Vias inſuetas in Vngariã claudant Capitanei 103
Vias per Samogitiam conſtituant Commiſſarij 104
Via depercuſſores 14. marc. Regi demerentur 3

Digitized by Google

INDEX.

Viæ & depoſitoriæ Samogitiæ 312
Viam obſidentis pœna 258
Via publica communi ſecuritate gaudet 258
Vibranczÿ in Lithuania 310
ViceCapitanei & Iudices Caſtren. poſſeſſionati ſint 155
Vicini furē non inſequentes damnū ſoluant 272
Victualia emant libere Iudæi 57
Illa tamen Chriſtianis non præripiant 59
Victualia militibus ſubminiſtrentur 294
Victus victori in manus tradatur 196
Viduæ dotatæ quid debetur 134
Vidua quomodo de dotalitio cauere debet 135
Vidua quomodo iure ſuo vti debet 135
Vielunen. terminorum tempus 161
Vielunen. Aduocatiæ incorporatio 48
Vvieprz fluuius quomodo purgetur 107
De eodem 109
Vilkomirien. iudiciorum pars in Onixty 310
Villarum populator vbique capiatur 34
In villis fora qualia exerceantur 39
Villicus à Domino accuſatus quomodo euadat 52
Villæ Monaſteriorum quomodo fumalia ſol. 122
In villis ſtationes milites non faciant 289
Vilnen. iudiciorum in Tribunali ratio 311
Vinum quomodo extra Regnum ematur 104
Vina quomodo vendi debent 44
in Vinnica iudicia inſtituantur 352
Pro vino extra Regnum non eatur 104
Vi in Ciuitate quicquam recipientis pœna 44
Violenter recipientium pignora pœna 57
Violentiam acclamanti Iudæo Chriſtianus accurrat 57
Violatio mulieris quam præſcriptionē habet 142
Pro violatione mulieris accuſatus quomodo euadit 260
Violantis iudicia noua pœna 173
Violare limites non debent Capitanei 183
Violans Commiſſarios quomodo punitur 182
Violantium limites pœna 188
Violator iudicÿ per quemuis citetur 194
Violator Iudicÿ quomodo punitur 194
Pro violentia accuſatus proprior ad euaden. 258
Violenter rem propriam nemo accipiat 258
Pro violentia quomodo diues euadit 258
Pro violentia in via dioſoren. facta quomodo euaden. 258
Violator nobilis quomodo capi poteſt in Ciuitate 258
Violator portæ quomodo capi debet 259
Violatores externos nemo foueat 258
Violata mulier quomodo accuſare debet 260
Violentæ expulſionis cauſa etiam ad pupillos pertinet 131
Violentæ expulſionis cauſam iudicat Capita. 276
Violenta expulſio non eſt de particula fundi 276
Violenta expulſio quomodo iudicari debet 276
Eiuſdem legis ratificatio 276
Vir bonæ famæ quomodo pro furto euadit 272
Viri & vxoris aduitalitas qualis eſſe debet 134
Virgo quando contra voluntatem tutorum nubere poteſt 134
Virgo nupta contra tutorem quando præſcribit 133
Virgines quomodo dotari debent 133
De eodem earumq; prouiſione 134
Viſio quomodo expediri debet eiuſq; annexa 207
Eiuſdem legis declaratio 207
Viſlicien. iudiciorum tempus 154
Viſliciæ Aduocatia incorporatur 48
Viſnen. acta approbantur 193
Viſnen. iudiciorum tempora 168
Eorundem mutatio 168
Viſogroden. iudiciorum tempus 168
Eorundem tranſlatio 170
Viſogroden. termini per Parochias iudicentur 168
Viſogroden. actis teſtudo extruatur 168
Viſogroden. actorum locus 212
Viſogroden. Iudicia Caſtren. 193
Viſlock fluuÿ purgatio 109
Vituperiū nobilis in nobili quomodo punitur 34
Vituperium ignobilis quomodo euadit 34
Vituperare nobilem quando poteſt kmetho 34
Vladislauien. iudiciorum tempus 160
De eiſdem 160
Vlnæ vbique æquales eſſe debent 40
Vladiſlai litteræ in terra Belſen. approban. 344
In Vngariam pro vino & equis non eatur 104
In Vngariam fugientes capiantur 55
In Vngariam pro mercibus & cum mercibus non eatur 102
Vnionis Lithuanicæ tractatus 305
Volynen. terræ reſtitutio & Prærogatiua 348

Voly-

Digitized by Google

Volynen. terræ iura confirmantur
  Arces reparentur
  à pœnis expeditionis & reformatione proceſſus liberantur.
  Iniuriæ fundi ad diſlimitationem ſuſpenduntur
  Correctione iuris ſui ſalua
  à ſtationibus militum liberantur
  Limites diſtinguantur
  De iudicijs interregni deliberatur
  Fluuijs ab aggeribus mundantur 349
Volynen. Tribunal inſtitut. 350
Volynen. Officialium loca 350
Volynen. terminorum Terreſtrium tempus 351
Volynen. iuris correctura 351
Volynen. rei iudicatæ proceſſus 351
Volynen. Palatinatus limites 351
In Volynia pereſudi abrogantur 351
Volynen. ſumalia inſtituuntur 352
Vota Senatorum Rex conciliet 34
Vratiſlauien. cereuiſiam nemo inferat 44
Vrzedouien. terminorũ tempus & tranſlatio 165
  De eodem 165
Vſuræ quomodo accreſcunt 57
Vſas quando petere poſſunt quando non poſſunt Iudæi 57
Vſuris fructus poteſt tradi in executione rei iudicatæ 254
Vulnerantis in conuentu pœna 13
Vũlnerantis præsbyterum pœna 17
Vulnera & homicidia Polonico iure iudicẽtur 39
Vulnerans propter Dominũ ſeruus ne culpetur 52
Pro vulnere Iudæi cui pœna debetur 56
Vulnerantis Iudæi Iudæum pœna 56
Vulnerantis vel occidentis in iudicijs nouis pœna 173
Vulnerantis coram Iudicio pœna 194
Vulnerans in actu inuaſionis quomodo euadit 259
Vulneratus ex vindicta propior ad proban. 261
Vulnera in Contentione facta quomodo probantur 261
Vulnus mutilationem adſerens quomodo probatur 261
Vulnera quomodo ſoluuntur 261
Vulnus illatum ſub extinctione Candelæ quomodo probatur 262
Vulnera liuida quomodo ſoluuntur 261
Ex vulnerib. kmethonũ pœna cui debentur 262
Vulnera nobili per kmethonem facta quomodo ſoluen. 262
Vulnus iocan. inſlictum ſolui debet 262
Vulneran. coram Rege Capitaneo vel milite pœna 262
Vulnera quomodo obducen. & conſpicien. 263
Vulnerum probationes fiant iuxta ſtatuta 263
Vulnera Plebeiorum in duplo ſoluantur 263
Pro vulneribus falſi nobilis agi non poteſt 267
Vulneran. parentes pœna 268
Vulneran. iumentum pœna 279
Vulneran. nobilium finalis æſtimatio & præſcriptio 264
Vulpeculas ex foueis nemo colligat ſub pœna 282
Vſchonen. nobiles à penſionibus liberi 123
Vſchonen. Aduocatiæ incorporatio 46
Vxorem ne ducat Rex inito Senatu 4
De vxoribus kmethonum 50
Vxori non nocet fuga mariti 134
Vxoris ſucceſſores quomodo poſſeſsionem petant 134
Vxore præmoriente quomodo maritus conuenitur 134
Vxor viro nihil inſcribat ſine amicorum conſenſu 134
Vxori indotatæ quid debetur 134
Vxoris dotalitium non ſubeſt viri per lucris 134
Vxoris conſenſus quando requiritur 134

Z.

Zakroczinen. ciuitatis penſio ſalis 101
Zakroczinen. Iudiciorum tempus 166
Zakroczinen. & Zembrouien. acta perpetua ſint 211
Zakroczinen. actorum reuiſio 212
Zakroczinen. iudicia Caſtren. transferuntur 193
Zamoſcij Ducis militiæ aſſecuratio 293
  Eiuſdem donatio 79
  Eiuſdem geſta approbantur 285
  Eiuſdem ordinatio approbatur 286
Zamoſciæ Ciuitatis prærogatiuæ 45
Zavvkrzimen. Iudiciorum tempus 168
Zborouiorum proceſſus abrogantur 286
Zborouij Caſtigatio approbatur 286
Zborouij reſtitutio 286

Zboro

Digitized by Google

INDEX.

Zborouij ſaluus conductus 287
Zembrouien. terminorum tempus 169
Zelechimirovv & Boriſpolæ donatio abrogatur 302
Zembrouien. Cancellaria 212
Zmudzkich commutatio approbatur 90
Zuppary Chriſtiani ſint 81
Zupparum ordinatio antiqua 96
Zupparius Cracc. ad emporia Maſouiæ ſal mittat 99
Ad Zuppas Ruſsiæ Reuiſores remittuntur 98
Zupparius Ruſsiæ quanti ſal vendat Bidgoſtiæ 98
Zuppariorum Ruſsiæ & Bidgoſtien. ordinatio 100
Zupparius Ruſsiæ antiquã menſurã obſeruet 99
Zupparij Bidgoſtien. officia 98
Zupparius vnde ſal terræ Goſtinen. ſuppeditet 99
Ad Zuppas Cracc. Commiſſarij deſignati 99
Zuppæ Iudæi non præficiantur 114
In Zuppis Ruſsiæ theloneum nouũ abrogatur 115
In Zuppis quomodo ruinis prouiden. 99
Zuppæ Bidgoſtien. ordinatio 100
In Zytkomirz iudiciorum tempus 164

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google